



A  
43  
324



BIBLIOTECA HOSPITAL REAL  
GRANADA

114833142

Sala: A  
Estante: 43  
Número: 324

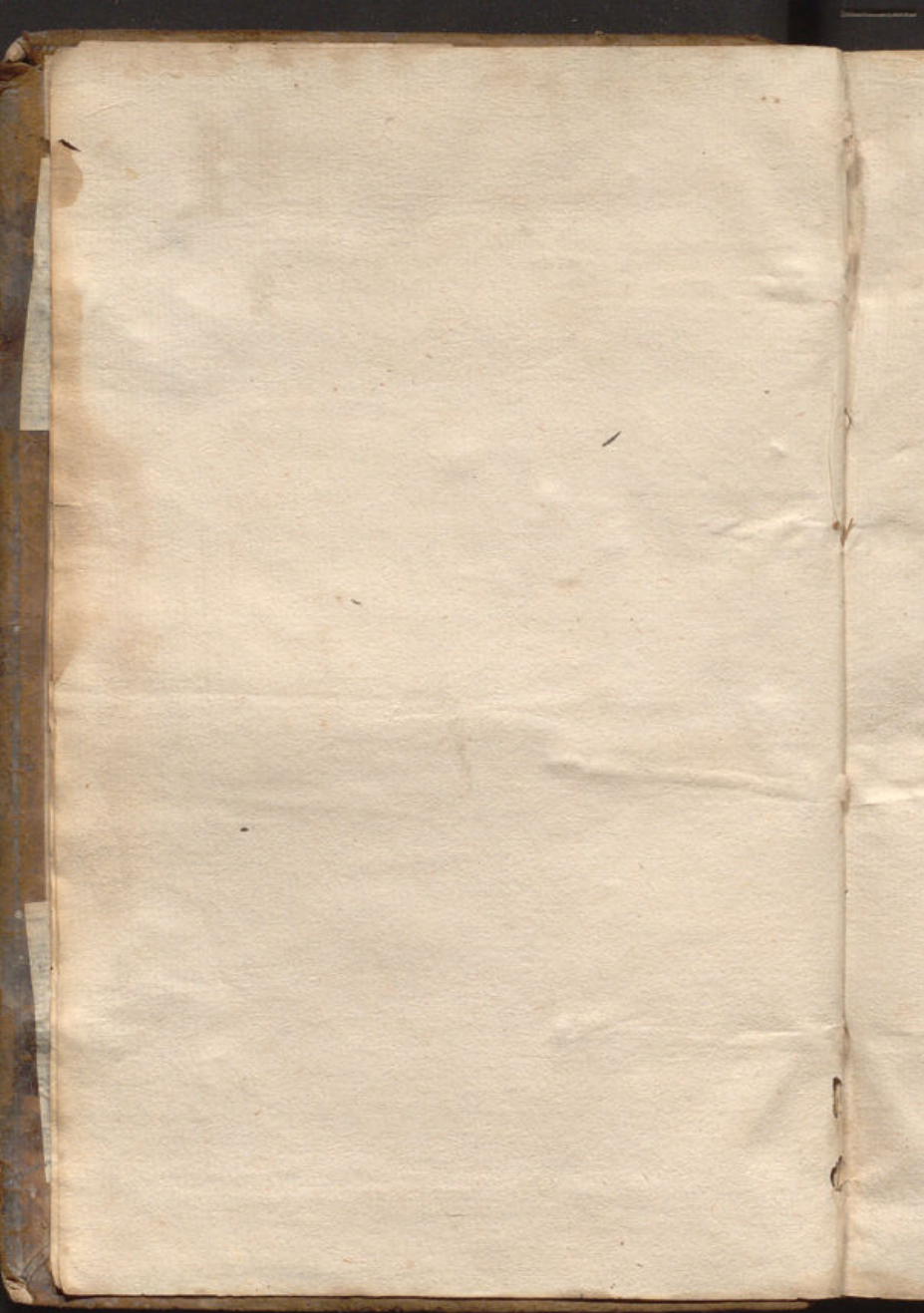
22.a8

13

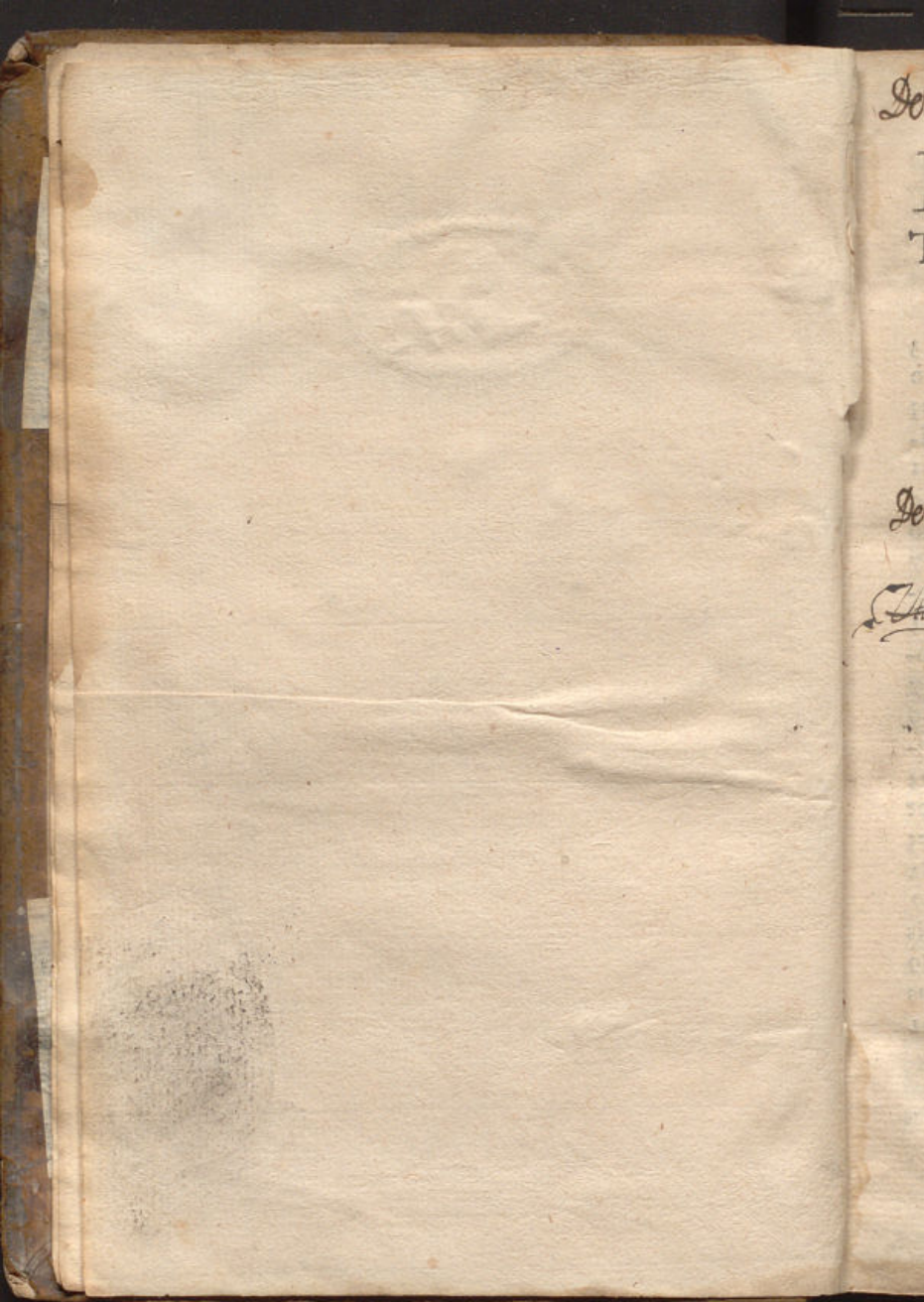
Biblioteca Universitaria  
GRANADA

Sala B  
Estante 86  
Tabla 61  
Número 114833142

2  
L. P. D. Josef de Felina compra este libro.







*Del Tol. de la Cong. de Abis de España R. 15.764*  
D. N.

# IOANNIS THAVLERI, INSI-

GNIS THEOLOGI SERMONES

de festis & solennitatibus SANCTORVM:

simulque diuinæ Institutiones nuper

inuētæ, cum Epitolis aliquot, qui-

bus Deo vniri per spirituales

exercitationes nemo

non facile do-

*Del Apoyento del D. Doctor de Sigüenza*  
cetur:

Cum Indice Sententiarum, que in hoc opere

*passim tractantur.*



LVGDVNI,  
Apud Sebastianum de Honoratis.

M. D. LVII.





CONTENTORVM IN  
HOC OPERE, ELEN-  
CHVS.

Conciones de Sanctis.	3
Tractatus de veris virtutibus institutionibusque diuinis, habens capita xxxix.	233
Epistolæ complures, deuotionem diuinumque spi- rantes amorem.	401
Prophetia de plagis nostri temporis.	444
Cantica quædam spiritalia animæ Deum impendit amantis.	447
De ix. Rupibus siue Gradibus Christianæ perfe- ctionis.	452
Speculum lucidissimum & exemplar Domini no- stri IESV CHRISTI &c.	467
Conuiuium M. Eckardi iucundum ac pium.	470
Colloquium Theologi & Mendici lepidum ac de- uotum.	473
Exhortatio seu Oratio fidelis, preparatoria ad mor- tem.	475
Præparationes IIII. notabiles ad mortē felicē.	482
Alia notabilis ad mortem felicem Præparatio.	487
Epistola D. Henrici Susonis ad quendam in mortis agone constitutum,	489
De x. Cæcitatibus, & xiiij. diuini Amoris radicibus libellus optimus,	492

3

**DE FESTIS ET SOLENNITATIBVS SANCTORVM, ET PRIMVM DE S. ANDRÆA.**

*De magisterio Christi, & quid ille boni nos doceat de  
suprema perfectione assequenda. vbi habitatio illius  
sit: qua ratione & vbi inueniatur, qui omnes  
nos vocat & inuitat.*

SERMO VNICVS.

Rabbi, (quod est, interpretatum, Magister) vbi habitas? Dicit eis: Venite, & videte.

IOAN. I.



PVD Ioannem primo capite legimus, vti die quadam S. Ioannes Baptista steterit, & ex discipulis eius duo, quorum alter, Andræas fuit frater Simonis Petri. Cùmque respiceret Iesum ambulatẽ, dicit: Ecce agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum. Conuersus autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, (quod dicitur, interpretatum, Magister) vbi habitas? &c. Ex quibus verbis tria discimus. Primum est superabundans sapientia Christi, dum aiunt: Rabbi. Secundum, imperscrutabilis essentia eius, quæ omnium essentiarum fundamentum est, habitatio, vbi dicitur: Vbi habitas? Tertium, consolatio nostri ex benigna illius inuitatione, qua allicit nos, vt ipsum queramus in spiritu, in habitaculo diuinitatis suæ, atque discamus in fonte sapientiæ, id est, in schola supersanctissimæ Trinitatis. Vnde ipse ait: Veni anima, commorare mihi & in me, & adiunge ad discendum animam tuam: equidem patefaciam tibi diuinum cordis mei abyssum, in qua discas & contempleris vniuersum perenne bonum tuum. Videamus nunc primũ, quod de Christi magisterio est. Quæso magister bone, doce hæc filiã (animam fidelem loquor) tuam, ne fortasse vna ex quinque; fatuis virginibus permaneat. Respondet ille animæ, & ait: Filia mi, discẽ a me

*Tria que  
dam hic  
disci.*

1.

II.

III.

*Mat. 15.*

*Mat. 22.*

mitis esse & humilis corde, quemadmodum & Andream caterisque discipulis ait. Sed ediuerso illa forsitan secum cogitat, difficiliorem hanc esse præceptionem, quàm ut eam assequi possit. Occupationes enim, inquit, curæ, indignationes, auersiones, & his similia, reuerberant atque dolore quodam afficiunt cor meum: atque ita spiritus perdo mansuetudinem. Cui respondet

*Mat. 16.* Christus magister noster: Quid proderit tibi, ó anima, si ministerio tuo vnuersum lucreris mundum, te autem ipsam perdas, & detrimentum tui facias? Hinc enim afflictionem tibi & commotionem spiritus, anxietatem & cordis amaritudinem, bonorum exercitiorum nauream ac tædium, spiritusque torporem acquiris, per quæ nimirum mansuetudinis virtute spoliaris, ita ut superdulcissimus Christi spiritus, neque gaudio, neque consolatione te perfundere possit. Teneritudo nanque illius, amarulentiam tuam ferre nõ valet, cum sit ipse melle dulcior. Et quisquis cum felle fallacis hominum consolationis nihil vult habere commercij, is spiritus huius dulcedine perfunditur. Quamobrem ó anima fidelis, incipe viriliter, & acquiesce huic magistro, in illiusque cõspectu in humilitatis fundum te demerge, dicens in corde tuo: Minimus sum Domine cunctorum hominum, quos tu fecisti: simulque spiritus mansuetudinem indue: atque ita gustabis haud dubie, breue quidem verbum esse Dominum, sed prolixum sensum. Exercere hic diligenter noli cessare: experieris profectò, quod ante profus occultum & abditum tibi erat. Secundum est, habitatio essentia diuinæ, ad quam inuestigandam anima prouocatur. Ad eoque creaturæ omnes hanc questionem exoptant, quæ nimirum idcirco & ipsæ esse cupiunt, quòd Dei esse comperiant. Vniuersa nanque opera naturalia, non nisi exploratio quadam & inquisitio sunt habitationes Dei. Quod nisi sic se haberet, non posset durare cælum, nec subsisterent elementa. Quid igitur, ó anima, extra teipsam interrogas, & quæris Deum in regionibus peregrinis mortalium rerum? Certè non illic ipsum ritè inuenire est: negant creata omnia, Deum se esse, atque à se te auertunt, aliòque remittunt. Non sumus, inquit, Deus ut Augustinus habet. Super nos quære, ad æterna animum sustolle: recipite intra te, atque illic Deum reperies. Notandum hic venit, dilectissimi, Deum varijs inueniri modis, vnde quasdam anima institutiones capit. Primò inuenit anima Deum creatorem

*1.* suum in fastigio contritionis & pœnitentiæ, dum videlicet totis

*Multifarie Deum inueniri.*

tis viribus ad hoc conatur, vt liberæ voluntatis suæ proprietatem sponte propter Deum frangat, atque ab omnibus rebus, tam paruis quàm magnis, sese abstrahere atque subtrahere, rigidam agere pœnitentiam, seipsam, vbi petulanti morem gesserit voluntati, corripere atque punire discat. In quibus actibus quanto amplius sese anima exercet, tanto magis & Deum intra se, & se inuenit in Deo. Quod nimirum in Canticorum volumine significatur, vbi amans anima dicit: Vadam ad montem myrræ, & ad collem thuris. Mons siquidem myrrhæ, quæ amara est, celsitudo est spiritus subleuati, qui voluntatem siue adfectum omnis propriæ oblectationis & fallacis dulcedinis, in amaritudinem vertit erga omnia, quæ diuinæ non sunt consona voluntati. Deinde in spiritu Deus animam affatur: Tota pulchra es amica mea, suavis & decora, & macula non est in te. Quotquot autem suo animo obsequuntur, suisque affectibus indulgent, hi non vt amicum, sed potius vt aduersarium, inueniunt Deum in cunctis operibus suis: quo fit, vt percat quicquid boni moliantur. Corporalium namque exercitatio operum, parùm admodum prodest, si voluntas & affectiones siue motus spiritus, prius mortificata non sint, edomitæque. Contra verò vel vnum cantasse psalmum, eum qui propriam nôrit frangere voluntatem, multos dixisse psalmos est: hoc est, minimum quod eiusmodi aliquis perficit opus, gratius acceptiusque est Deo, quàm vel maximum ab homine propriæ voluntatis peractum. Secundò inuenitur Deus in deserto, in rubo ardenti, vbi olim à Mose repertus est. Significat enim rubus iste mentem huiusmodi siue spiritum, qui in abstracta quadam erga creaturas omnes, vt ita dicam, alienitate viret siue floret in celsitudine sempiternæ diuinitatis: & quomodo essentia diuina tres in se personas complectitur, ita & hic spiritus Deum intra se in tribus viribus suis complexatur siue comprehendit, haud secus quàm rubus flammam in viridibus ramis suis: id verò ex gratia agitur. Viror autem iste spiritus, animam in lumine & cunctis diuinis virtutibus in dies continuè sine cessatione absque fine crescere facit, donec Deum contempletur in Sion angelici fulgoris. Tantum ergò quisque Deum inuenit, quantum in se diuinorum exercitiorum atque virtutum reperit, hodie quidem plus quàm heri. Sic

*Cant. 4.  
Mōmyr  
rha.*

*Cant. 4.*

*II.*

*Exo. 3.  
Rubus.*

- autem quisquis hęc deum inuenire appetit, huic sensus omnes bestiales susternendi atque minandi sunt vnā cum Mose sub magisterium rationis & luminis illius, quo ratio prædita est. Caro enim & sanguis regnum Dei possidere non possunt.
1. Cor. 15. Equidem ita persuasum habeo, dilectissimi, defectus seu vitia vestra quotidiana omnia, inde potissimum accidere, quòd celes res motus illos, qui extrinsecus cor pulsant, verbis vel operibus sequimini, antequam lumen rationis accedat. Tertio reperire Deum est in monte, in nebula, vbi honor diuini luminis, & mandata Dei exarata sunt digito illius in tabulis lapideis. Quo monte spiritus excelsus ac subleuatus designatur, qui in nullis actibus suis vel delectari vel quiescere potest, nisi in cunctis operibus suis, ad instar beati Apostoli Pauli, expresso diuinæ voluntatis signo informetur, ita vt animæ voluntas, non solum humanos secundum seipsam humano modo actus perficiat, sed etiam secundum impressam siue insculptā diuinę voluntatis formā, diuina ratione eosdem operetur, vti sic ipsa sua corpori sanctificet opera, hoc est, vt quod corpus agit, ipsa, id est, anima faciat, rursusq; vt actus voluntatis diuinæ sanctificent opera voluntatis animæ, quo iam ex sententia cum Apostolo dicere possit: Vivo autem iam nõ ego, viuit verò in me Christus. Operor ego, iam non ego, sed gratia & virtus Dei in me & mecum. Istud porro in nebula fit, id est, in supersplendente radio diuinæ lucis. Omne nanque creaturarum omnium lumen, si ad diuinitatis diem comparetur, non nisi nox est. Deinde inuenitur Deus in spelunca cum Helia propheta. In libris Regum de Helia scriptum reperimus, vti ille, quum in desertum venisset, quò pergebat, petierit animæ suæ vt moreretur. Iam enim spiritu lassus atque defatigatus erat, ob vitæ huius molestias & ærumnas. Cùmque se proticisset, & obdormiret, accedens angelus Domini, posito ad caput eius subcineritio pane & vase aquæ, tetigit eum, dicens, vt surgeret & comederet, quòd grandis illi adhuc restaret via. Qui quum surrexisset, comedit & bibit: & ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & quadraginta noctibus: vsque ad montem Dei Oreb, vbi Deum inuenit. Cùmque venisset illuc, mansit in spelunca. Cui Dominus: Egredere, inquit, & sta in monte corā Domino. Et ecce Dominus

minus transit & spiritus grandis & fortis, subuertens montes, & conterens petras ante Dominum. Non in spiritu Dominum. Rectè quidem. Fugit enim Deus spiritum illum, quem exagitant venti illi procellosi, quos Daniel vidit pugnare in mari magno seculi huius, hoc est, in corde mundano, qui sunt indifcretus seu inordinatus timor, spes, gaudium, dolor, quæ haud dubiè lumen spiritus, quo inquirendus est Deus, obcæcant, obnubilantq;. Quamquam & per spiritum hunc grandem & fortem accipi possit cor inquietum, quod in omnibus verbis & actibus suis amarum & turbulentum sese exhibet erga proximos suos, vt vel petras conterere possit, hoc est, vt homines pij bonæque voluntatis, pacis internæ sapius hinc dispendium accipiant, nec modicè perturbentur. Sed obsecro, dilectissimi, quantum potestis, more Dei, ferocitatem huiusmodi ac impetus cohibete ac fugite: vos ipsos obseruate, naturam vestram indomitam & immortificatam frangite, ne tam impetuosè instar ferarum indomitaram erumpat, quando id videre in homine ratione prædito, satis horribile est, cui & tantum ex bonitate sua Deus præstitit luminis, & naturæ illius quandam ad bonitatem, amorem & mansuetudinem, propensionem inseuit, ita vt feras quoque edomare possit, si tantum inuigilare sibi ipsi & rationis dictamini obtemperare velit. Interim, prohi dolor, sæpenumerò instar leonum seu vrsorum ferocissimus, quod profectò turpe nobis est in oculis conditoris nostri, dum sic contra naturam & ingenium nostrum viuimus, tanquam minimè super nos signatum sit lumen vultus eius. Equidem pro certo vobis affirmo, charissimi, districtam nos iusto iudici Deo quandoque rationem reddituros de omnibus, quæ per huiusmodi impetus conuulsimus, quod frequenter iracundis mentibus vsuuenire solet, siue hoc sit quòd nos ipsos destruiamus, quod proximos perdimus, quippe qui nõ modò hinc perturbantur, sed scandalizantur etiã, & à multis præpediuntur bonis, quæ omnia in caput nostrum redundant. Sed dicimus plerunque, dolore nos, & ab ipsa nobis natura id inditum esse, atque ita agere compelli. Sicque fallaces querimus caluásque excusationes, & palpamus miseri nos ipsos: quo, vt nunquam natura sibi ipsi mori discere queat. Cæterùm, quod certissimum est, si studium aliquod adhiberemus, si seriò diuinum precaremur auxilium, si humi-

Dan. 7.

Spiritus  
Gradis ac  
fortis.Petras cõ  
terere.

Psal. 4.

liter resignaremus nosipfos, non prævalerent utique hæc vitia nobis, tantum abest ut inuitos cogere & ad sui consensum impellere possent, tamen nos ita dicamus. Deinde post spiritum & commotionem ignis venit, sed neque in igne Dominus.

*Ignis.  
Prov. 3.*

Ignis cuiusmodi res est, quæ nunquam dicat, sufficit. Itaque non absurde nobis significare potest cor, cui nulla bona, nulla accepta dona Dei sufficiunt, sed semper insatiabili quodam ardore plura habere appetit, in quibus tamen nec tendit, nec pure querit Deum, siue ea solatia sunt, siue alia quælibet res temporales, ut frumenti viniq; vberitas, & spiritus delectatio, in eisdemque amorem suum voluptatēque constituit. Quæ

*Euidens  
absentia  
spiritus.  
signum.*

omnia euidens signum sunt absentia spiritus sancti. Significatur & illi, qui omnia accepta Dei munera nihili faciunt ac vilipendunt, tanquam nihil illis unquam boni à Deo collatum sit, cogitantque intra se. Quam ob causam me creare voluit Dominus, cum bonorum omnium tam expertus sim, tamq; vacuus & inanis? nec attendunt, quod ab innumeris ipsis casibus seu lapsibus præseruàrit, à peccatis plurimis custodièrit, quæ haud dubie incurrissent, nisi singulariter eos ille respexisset, atque à seculi abstraxisset vitiiis & peccatis, ut rotius Christianitatis efficerentur columnæ: quod & fierent, si eo, ad quem vocati sunt, statu dignè viuerent, ac vocationi suæ facerent satis. Hæc porro ingratitudo ipsorum, fontem exiccat pietatis diuinorum charismatum. Quamobrem & hortor & obsecro vos dilectissimi, per æternam charitatem Dei, ut non cito moueamini à sensu horum, quæ multo cum studio cordis mei (Deus nouit) vos edocere curauit. Et si quis cuiusuis generis spiritus aliud ab his docere vos voluerit, id haud secus accipite, quam perditionem coram Deo salutis vestræ, sicuti Apostolus Galatiæ populis scribens, ait: Sed licet nos, aut angelus de celo euangelizet vobis, præter quàm quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Post hæc venit sibilus auræ tenuis, & in ipso aduenit Dominus. Per hunc sibilum accipere licet mentem, quæ cum æqualitate quadam suaui ac spiritalis conuersationis in sempiterno ac iuxta æternum Dei verbum etiam rationalia seu intellectualia format verba, per quæ spiritus desiderio æstuans, cum Deo absque alto clamore vel cantu sonoro canticum amoris, absque tamen sono, confusurrat. In quo susurratio Deus venit. In hac nanque spiritali confabulatione, perpetuo, feliciter & clarè Deus animæ in

*Gal. 1.*

*Sibilus  
auræ te-  
nuis.*

fertur.

fertur. Quæ nimirum felicitate indigni sunt, qui per exter-  
 nas quaslibet formas intro receptorum seu illatorum verbo-  
 rum hominum, vel etiam angeli, vt Apostolus inquit, à sen-  
 su suo bono, quem ad Deum conceperant, deturbantur ac de-  
 iiciuntur. Hanc nimirum felicitate anima in Canticis expo-  
 rat, dum ait: Surge aquilo, id est, creaturæ omnes in spiritum  
 illatæ, quas intro recepisse, malorum omnium seminarium est  
 quando ab aquilone, vt Ieremias inquit, pandetur omne ma-  
 lum: à cuius etiam facie idem propheta ollam succensam vi-  
 dit, in qua virentia cuncta spiritalia Dei dona contabescunt ac  
 deiccantur. Tum verò spiritus sibi ipsi intolerabilis fit, cum iam  
 non possit amplius interno Aquilonis odori inniti. Anima igitur  
 in Deo quiescere cupiens, sequitur & dicit: Veni auster, qui  
 lenis & dulcis est ventus, perfla hortum meum, & fluent aro-  
 mata illius, hoc est, vt effluxiones seu actiones meæ diuinum  
 spargant odorem. Quartò reperitur Deus supra angelos. Vi-  
 tra omnes siquidem spiritus angelicos animam eleuari ac sub-  
 limari oportet, tamen si ex natura ipsis inferior sit, si Deum  
 inuenire debeat. Dehinc reperit ipsum in patre. Vti nanque  
 verbum æternum perenniter sese refert in Deum patrem, ita  
 & animam, si tamen Deum reperire velit, cuncta opera sua,  
 à semetipsa prorsus liberam & expeditam, in eundem referre  
 oportet. Atque ita ad extremum inueniet ipsum, vt reperit  
 eum præcellus ille atque altiuolans contemplator Ioannes,  
 cum ait: In principio erat verbum. Quærit igitur Andreas,  
 quærit pariter & anima amoris facibus accensa, idque ingen-  
 ti cum desiderio, & dicit. Rabbi, vbi habitas? Respondit Ioan-  
 nes: In principio erat verbum. Non enim reperitur Deus  
 in verbis, quæ non introducunt in ipsum principium. Pe-  
 netranda itaque ac transcendenda sunt omnia, quæ infra  
 Deum sunt, & quæ Deus non sunt: principiumque, vnde  
 emanauimus, serio ac strenuè requirendum, cum in illo so-  
 lo nostra sit habitatio, & futurum felicitatis æternæ hospiti-  
 um. Sed quærat forsitan aliquis, qua id ratione fieri de-  
 beat. Cui planè respondemus, fieri id oportere per velo-  
 cem à creaturis auersionem, seruidamque ad diuinæ con-  
 templatationem essentia, vnionemque cum illa, conuersio-  
 nem, quemadmodum ipse Dominus discipulis memoratis  
 respondit: Venite, & videte. tanquam diceret: Venite, id  
 est, auertimini ab illis omnibus, quibus inordinate inhæ-

*Canti. 4.**Iere. 1.  
Ibidem.**Canti. 4.  
III 1.**Ioan. 1.*



retis & occupamini, à quiete vos interna sedulo prapedientibus. Nudos enim vos & expeditos esse oportet ab omni animaduerfione, intellectu, sensualitate. Et videte, id est, adiungite vos ad cognoscendam puritatem & nuditatem Dei, quo spiritus vester purissimæ simplicissimæque seu nudæ essentiæ illi applicari quæat & accommodari. Ita enim necesse est, prorsus expeditam, nudamque esse animam, quæ arcana secretorum illius debeat intelligere. Hac denique ratione amputanda & resecanda nobis omnia sunt, in quibus aliquid nostrum inuenitur. Sic enim & facer ille Dionysius Timotheo scribit: Tu verò, inquit, Timothee charissime, intentissima contuendis spectaculis mysticis exercitatione, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ nõ sunt, & quæ sunt omnia: & vt illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemque scientiam est, ignotè pro viribus te ipsum intende. Enimverò abs teipso atque ab omnibus liberè & absolutè, ac purè excedèdo, ad super substantialè diuinæ caliginis radium, sublatis omnibus, & absolutus ex omnibus, euolabis. Quod nobis omnibus præstet Deus, super omnia benedictus in secula. Amen.

*Qui anima debet esse nuda.*

## IN FESTO D. BARBARAE virginis & martyris sanctissimæ.

*Vt cum mundo, satanas & propria carne pacem habeamus, & per nuditatem seu denudationem ab omnibus creaturis sponsa effici Christi, Deumq; perpetuò nobiscum habere possimus.*

### SERMO VNICVS.

Dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica mea, & veni.

#### CANTI. II.

*Canti. 2.*



**D**ILECTVS meus, inquit Sponsa, in Canticorum seu amoris volumine, loquitur mihi: Surge, propera amica mea, & veni. Quicumque, dilectissimi, singularis Dei amicus esse, scire etiã, vtrum anima sua singularis Dei sit sponsa, exoptat, illis quæ sequuntur, si præditus sit, diligenter explorabit: quæ

quæ  
sua  
pace  
pe  
eius  
cet,  
qui a  
sem  
prop  
talle  
licet  
Cun  
illi n  
vera  
nen  
quan  
ribu  
quod  
null  
inte  
tit h  
Vbi  
pace  
lent  
pedi  
ab o  
diuo  
dæn  
Dei  
igne  
habe  
tam  
auth  
tum  
tiss  
sui c  
vt ad  
simu  
Huc  
ting

quæ si habere se perpexerit, dubitare non debet, quin anima sua prorsus electa sit sponsa Dei. Primū est, si tantam cum Deo pacem habet, vt nulla hanc creatura in suis interioribus queat perturbare. In pace enim, vt propheta habet, factus est locus eius. Ad eō que singularem Dei sponsam ita perfectam esse decet, vt in omnibus animo semper resignato abnegatōque sit: qui abit, abeat: qui manet, maneat: vt diuina pax illius integra semper & inconcussa intus perseueret, omnibusque in Deo & propter Deum æquissima mente carere possit. Sed quærat fortasse aliquis, quibuscumque pax illi habenda sit. Cum tribus videlicet aduersariis. Quibus illis? Mundo, diabolo, carne propria. Cum mundo pax vt habenda est? Vt nihilipendat, quicquid illi mundus inferre possit, siue auferat ille, siue largiatur. Hoc vera perfectaque præstat patientia. Cum diabolo quo pacto tenenda pax est? Certè cum hoc vix vnquam pax haberi potest, quando perpetuò ille hominem impugnat, cunctis illius operibus, quicquid vel agat vel dimittat, semper aliquid admiscet, quod homini impedimento sit. Ignita huius aduersarij deuota, nulla re alia tam perfectè eliditur ac superatur, quàm iacuta ac interna oratione. Hæc enim exurit, profigat, & in fugam vertit hostem tartareum cum omnibus technis & insidiis illius. Vbi igitur senserit quispiam tela hostilia ignita aduolare, vt pacem suam spiritalem sibi eripiant, mox ad deuotam sese vtolenter conuertet orationem, floccipiendens omnia diaboli impedimenta, certus quòd nihil hostem æquè affligat: sicque ab omnibus citius impedimentis expedietur. Ita enim de diuo Bartholomæo scriptum legimus, quòd cum ille oraret, dæmon ex obsesso quodam homine vociferatus sit: Apostole Dei Bartholomæe, incendunt me orationes tuæ, & catenis igneis constrictum me tenes. Cum seipso denique pax cuique habenda est. Id verò quomodo, inquis? Spiritui carnem subditam habebit in omnibus, vt tam illius potens sit, tantaque illi autoritate in cunctis dominetur, vt nullum sibi impedimentum præster in his, quæ Deus ab ipso requirit. Sic virgo sacratissima & martyr Christi Barbara, sic & alii quidam sancti, tam sui corporis potentes erant, quòd etiam in vsum illi verterant, vt ad omnem spiritus iusionem alacriter profiliret, promptissimūque se exhiberet, tanquam diceret: Prius te adesse volo. Huc verò, vt tam sui quisque corporis potens sit, quatuor pertingitur. Primura est, vt subtrahat illi cibum, potum, som-

Psal. 75.

Anima  
quibuscū  
pax habē  
da.

S.

S. Bartho  
lomæi pre  
ces que  
fuerint  
ignite.

S. Barba  
ra quàm  
fuerit cor  
poris sui  
potens.  
4. quedā  
notanda.

num,

num, & commoda quæque: & si insolescere ipsum perspexerit, chamo constringat immitium disciplinarum. Secundum est,

11.

*Mat. 8.*

ut sibi seu affectui seculi renunciet, quo ad omnes res mundanas & curas seculares, sinens, iuxta Christi institutionem, mortuos sepelire mortuos suos, & sequens ipse Deum. Si porro moriantur amici, si adueniant, si decedant, si honore ac diuitiis subliementur, & ex his vel dolore moueatur vel gaudio, nouerit se huc necdum pertigisse. Denique Sancti cuiusdam sententia est: Quo cum letaris & mæres, cum illo & iudicaberis. Si gaudes cum seculo, cum seculo iudicaberis. Et Apostolus: Mundo, inquit, vos mortuos existimate. Pulchrè nimirum. Qui enim mortuus est, prorsus nihil facit, utrum laudes eum vel vituperes, auferas aliquid vel largiaris. Imò mortuus quisque vel moriens, aurum omne, cunctos lapides preciosos, omnem honorem & gaudium, vniuersos amicos, cuncta denique seculi huius solatia, nec pili vnus precio aestimat: nec mercaretur, si posset etiã tam vili ea cõparare. Faciat ergo instar eremitæ illius: ad quem in deserto commorantem germanus frater eius accedens, multo se in discrimine versari aiebat, quòd vehiculum preciosis mercibus onustum, in cœnum corruisset: simulque obnixè rogabat, ut exiens è cella, in subleuando vehiculo suppetias tibi ferret: hæcque dicens, flebat multum & eiulabat, persistens in precibus. Cui monachus: Cur, inquit, mihi hac in parte molestus es? quin potius ora fratrem tuum adhuc in seculo degentem, ut ille tibi opem ferat. Respondit ille: Is ante annum vita functus est. Et monachus: Et ego, ait, ante viginti annos mortuus sum, atque ita eum dimisit, nihil

*Rom. 6.*

deinde hac re animum suum occupans. Tertium est, ut mentem habeat in Deum subleuatũ, perpetuò Dei præsentia fruens. Certè quisquis creaturarum authorem habere appetit, is creaturis omnibus renūciat oportet. Quod sanè aliter sese habere nõ potest. Quanto enim anima nudatior atque euacuatior est, quantoque minus creaturarum tenet, tanto plus Dei habet: quod fallere non potest. Impendit, inquit Augustinus, avarus est, cui non sufficit Deus. Quid enim desiderare possis, quod in illo non inuenias? Cogita quicquid excogitari potest, id millicuplum in ipso reperies. Vis amorem? vis fidelitatem? vis veritatem? vis iugem præsentiam? Hæc in illo vltra omnes sunt absque modo. Appetis pulchritudinem? pulcherrimus est: opes desideras? ditissimus est: potentiam quæris? potentissimus

*Paradis. gma.*

111.

simus  
lecu  
illo  
tu  
clu  
vos  
hon  
vna  
nole  
tio  
tissi  
nec  
cta?  
tis i  
ait,  
gita  
anir  
cont  
vt v  
tur  
Dei  
tuit  
vole  
prin  
ram  
sent  
rissi  
mus  
Nor  
qui i  
se ad  
nire  
xi, v  
occu  
esse  
port  
quod  
gitu  
prol  
tate

simus

simus est, quicquid demum cor humanum appetere potest, mil-  
 lecuplum in ipso inuenitur: inueniuntur, inquam, omnia in  
 illo simplicissimo & optimo bono, quod Deus est. Cunctas igitur  
 temporales expelle creaturas, omnia ipsarum solatia ex-  
 clude ac respue. dicito: Procùl à me recedite: non enim estis  
 vos, quem quaero, quem volo, quem intendo, quem diligo. Siue  
 honores, siue diuitiæ, siue gaudia, siue amicitia se se offerant,  
 vna omnibus voce responde: Abire, fugite, cessate, desistite:  
 nolo vos, imò & floccipendo. Quæ enim, dilectissimi, alia ra-  
 tio est, cur tam alienus & extraneus nobis Deus sit, eiusque gra-  
 tissima præsentia toties occidat nobis, quã quòd mens nostra  
 nec dum nuda & vacua est, sed creaturis dedita, occupata, depic-  
 ta? Contemplatio verò, vt D. Bernardus inquit, est adhesio men-  
 tis in Deo cù obliuione tēporalium. Et diuus Augustinus: Qui,  
 ait, à terrenis cogitationibus liber est, quæ Dei sunt, liberè cog-  
 itare potest. Itēque: O bone Iesu, inæstimabiliter affectat  
 anima mea tuum amorem. Rapiatur, oro, ad te, ad crucem, ad  
 contemplandum humanitatis tuæ sanctissimam dulcedinem,  
 vt vanitatibus seculi & tentationibus resistere valeam. Rapiatur  
 & in cælum, ad perscrutanda mysteria Sacramentorum  
 Dei, vt in virtutibus spiritualibus proficiam. Rapiatur ad in-  
 titutum diuinæ maiestatis, vt in omni actione tuam dinoscam  
 voluntatem, ibique capiatur & vinculis innodetur, vt siue ad  
 primum, siue ad secundum interdum redeam, in reascensu mo-  
 ram non habeam: & terrena quidem videam, audiam, sed non  
 sentiam: seculo penitus moriar, & tibi soli viuam. Planè cha-  
 rissimi, si à creaturarum imaginibus absoluti & vacui esse-  
 mus, absque intermissione præsentia diuina gauderemus.  
 Non enim vel in cælo, vel in terra continere se posset Deus,  
 qui in nostris illaberetur pectoribus: adeoque si iurasset nolle  
 se adesse nobis, mutanda illi essent verba sua, cogeretūque ve-  
 nire in nos, & prorsus replere animas nostras, si tantum, vt di-  
 xi, vacuæ forent. Porrò quantisper creaturæ interiora nostra  
 occupant ac depingunt, quantalibet agamus, Deos nos vacuos  
 esse necesse est, ipsoque carere oportet. Quòd si paruum nostri  
 portionem illi offerimus, haud dubiè boni illius immensi,  
 quod ipse est, partem immensam & ipse tollit à nobis. Le-  
 gitur, olim speciosam quandam & candidam mulierem  
 prolem edidisse instar Mauri nigerrimam. Quam calami-  
 tatem cùm eadem fœmina ad Albertum magnum retulisset  
 scir, e

*Cōtempla-  
tio quid.*

*Quid deū  
à nobis im-  
pediat.*

*Paradis-  
gma.*

Miri  
quiddā.

¶ III.

scire cupiens tanti casus rationem aliquam, Albertus magnus Mauri imaginem reperit, quam mulier illa fuerat contemplata, dixitque illi: Inueni domina patrem filij tui. Simulque aperto id exemplo adstruere volens, gallinam niso opposuit, ex cuius imaginis adspectu, omnes gallinæ pulli, nisi speciem induerunt. Quorsum hæc, ait fortè aliquis? Vt intelligatis, charissimi, imagines diuinas, partum quoque diuinum efficere: & imaginum creaturarū, creaturalem quoque, vt ita dicam, partum esse. Quartum est, vt sensus suos naturales ita subiectos atque edomitos habeat, vt eorum similiter nunquam non potens sit: ita videlicet, vt videat & non videat, nec vnquam oculos vel aures vlli patefaciat vanitati, os nunquam nisi vtilibus proferendis aperiat: manus, pedes, & cætera quæque membra, gestusque suos omnes, sub fræno contineat, diligentèrque custodiat, & in tuto semper conseruet, vt nihil vnquam incidat, nihil videant oculi, nihil aures audiant, nisi quod prorsus diuinum sit. Moriar, inquit Augustinus, neque moriar. Ita planè & mori debemus. & non mori, naturamque ac sensus nostros etiam vi quadam deprimere & redigere in seruitutem. Certè si nostri potens fuerit Dominus, & nos ipsius potentes erimus. Quod nobis ipse præstare dignetur, qui est super omnia benedictus in secula. Amen.

IN FESTO CONCEPTIONIS  
GLORIOSISSIMÆ SEM-  
per virginis Mariæ.

*Vt proficientes, cuncta sua vitia & defectus, oculatæque animi propensiones obseruare, mortificare, & ab eisdem expediri: vtq; imagines præteritarum consuetudinum, imaginibus vitæ Christi debeant profligari & expelli, & uti per hæc eò quisque pertingat, vt comprehendere possit cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas, & profundum.*

SERMO VNICVS.

Transite ad me omnes qui concupiscitis.

ECCLIES. XXIIII.

Iam



**I**AM antè in alia quadam concione, si memini-  
 stis, de his ipsis quæ modò thematis assumpsi  
 loco, verbis dixi apud vos, dilectissimi, verbis  
 utique æternæ sapientiæ, quæ de beatissima re-  
 citantur domina nostra, cuius dignitatè & hono-  
 rem nulla ratione, nullis verbis quisquã exprimere sufficit, cū  
 tantæ sit dignitatis, vt hæc sensus omnes longè transcendat.  
 Dixi autem modos & actus incipienti homini necessarios, vt  
 ad veritatis pertingat iter: dixi item, quæ ad proficientes perti-  
 neant: dixi postremò, quis perfectorum, quatenus in hac vita  
 perfectio obtineri potest, finis & scopus sit. Dixi, inquam, vt in-  
 cipientes cuncta necessariò abradere oporteat. Quænam illa,  
 inquis? Crassos videlicet & sordidos grauium vitiorum pilos,  
 putã luxuriæ, auaritiæ, superbiæ, iræ, mundanæ vanitatis cor-  
 dis, ac vniuersæ demũ stolidæ in quibuslibet creatis rebus oble-  
 ctationis. Et vt paucis multa perstringam, id pro certo habend-  
 um est quisquis animo virili, imperterrito pectore, tota vo-  
 luntate ita sese ad Deum non conuertit, vt hunc in fundo suo  
 pro scopo habens, eundem amare & intendere præ omnibus  
 velit statuâtque: eum, si talis ex hac vita decesserit, nunquã  
 ad Deum peruenturum, etiam si ea omnia solus agat opera bo-  
 na & magna, quæ simul homines vniuersi, quos præsens habet  
 seculum, perficiunt: etiam si miro polleat intellectu, si linguis  
 loquatur angelorum, si corpus suum propter Deum ignibus  
 tradat, si denique omnes facultates suas in cibis distribuat ege-  
 norum. Quod cum ita sit, qui, putamus, illi amorem & volun-  
 tatem suam ad Deum transfulerunt, qui spontè corda sua crea-  
 turarum oblectationibus dedunt, qui suas in creaturis expe-  
 runt voluntates, cum tamen certi sint occupare eas (id est, crea-  
 turas) locum, cuius habitatorem oportebat esse Deum, quem  
 ipsi inde liberrima voluntate scientes excludunt: qui proinde,  
 cum corde & dilectione priuatus sit, non magnoperè curat ea,  
 quæ ab ipsis fiunt opera? Quorsum enim illi paleæ, vbi alius  
 frumento ponitur? Cæterum grossioribus his pilis in homine  
 inchoante abradis, idque ferreo quodam acuto & indefesso stu-  
 dio, de quo iam aliàs dixi, instar cultri rasorij exacuto, dili-  
 genter ad immensam iustitiam Dei, quæ nec verbum vnum  
 ociosum, nec quanlibet minimam oblectationem inulta finit  
 abire, & ad occulta terribilia iudicia illius, cum nemo sciat,  
 quid sibi euenturum sit, eo quòd nesciat vtrum amore vel  
 odio

*Quorũ so-  
 luti bona  
 opera pa-  
 rum pro-  
 futura.*

1. Cor. 13.

Mat. 12.

Ecc. 9.

odio dignus sit: abrafis igitur, inquam, pessimis his vitis in conuersionis exordio, deinde pilorum reliquias vigilâter quisque obseruabit. Hæc sunt autem malæ ac vitiosæ propensiones, quæ ex praua eadè quem inolita consuetudine, suas in fundo radices miserunt, eique fortius hærent. Hæc sese excusare moliantur, & virtutum præ se ferunt (speciè: se i mentiuuntur, quando superbia adhuc in fundo later, tametsi ea iam deuicta explosa credatur. Inde est cultus vestimentorum & huiusmodi, & hic munditia dicitur: voluptas cibi & potus, cæterarumque sensibilibus rerum, qui necessitas vocatur: Zelus, indignatio, impetus, alios iudicandi libido & hæc discretionis ac iustitiæ reguntur vocabulo: torpor denique & pigritia, quæ plerumque infirmas censetur. Sanè, charissimi, si in aliquo horum aut his similibus perseveraueritis, si in propria complacentia, proprio iudicio, proprio videre, & sublimibus intellectualibus modis & verbis floretis ac gloriâmini: meruendum vobis est, ne ubi mors aduenerit, tartarei spiritus irruentes, vnâ secum vos abducant, etiamsi omnia vobis tuta modò & salua credatis, quod illis præcipuè verendum est, quos occulta superbia in suis intellectualibus modis sub humilitatis specie tenet, quorum omnium subtus Luciferi caudam, sedes propria est: qui quanto hic suopte iudicio altiores sunt, tâto profundius cæno immerguntur. Quæso, dilectissimi, salutis vestræ curam habetote: nec enim ludicra seu futili de re agitur. Certè si in hypocausto immoderatus calefacto noctem & diem agere deberetis, res ea vobis, sat scio, videretur intolerabilis. Taceo, si in mediis flammis pluribus annis aut æternaliter iacendum foret. Itaq; vos ipsos intro ad vosmet ipsos recipite: (Regnû enim Dei intra vos est) studia vestra & occupationes discutite: vbi de feceritis, omni cum diligentia explorate ipsum fundum, & ex inolita consuetudine contractas intuemini propensiones malas. Enimuerò si vitium aliquod vno vel altero anno in homine cum illius consensu perseveret, tam altas ipsum in eo radices figit, vt deinde omni cû conatu vix ipsum extirpare & vincere queat. Vnde sollicitè admodum cauendû est illis, qui in tenera adhuc ætate positi sunt, ne sua vitia radices certè pessimas in ipsis mittant, sed in ipso statim ea elidant semine: atq; ita nullo negotio palmas referent vitiorum, quod postea non absque ingenti labore facturi essent. Potissimum verò quatuor in viribus diligentissimè obseruanda sunt, in quibus etiam

*Quæ vitia quibus virtutibus palientur.*

*Luc. 17.*

etiam  
fimi  
rio e  
scilicet  
omn  
nem  
zi me  
inba  
mè se  
inter  
res lo  
sensu  
que i  
crem  
habe  
rent.  
quod  
Deo  
ra ad  
excre  
iustic  
rûm  
buler  
bis a  
prola  
vis ra  
satur  
no in  
giant  
ac ell  
betur  
tante  
lius v  
mane  
funda  
sam o  
feran  
seu d  
subia  
& del

etiam præter opinionem ac insensibiliter noxij quidam & pessimi solent vt plurimum villi suscescere. Primum est, oblectatio exteriorum sensibilium rerum: & hæc vim occupat concupiscibilem. Sanè charissimi, quantopere quàmque; perniciose hæc omnes penè homines à vero profectu impediatur, verbis explore nemo sufficeret, homines, inquam, etiam bonos qui cupiant fieri meliores: quos videas modo hæc, modò illa aggredi, semper inherere sensibus: vnde nec proficiunt quicquam, sed purissimè semper manent veritatis expertes, nec in seipsum perueniunt, interioraque ipsorum perpetuò illis oclusa manent, tanquam res longius, imò remotissimè vel mille vltra milliaria posita: sensibilia autem multa in interioribus ipsorum versantur: itaque in eodem semper luto hærent, nec vlla sumunt virtutis incrementa, & sic in vicia labuntur: adeoque sui ipsorum nullam habeant notitiam, vt quoniam in statu res suæ sint, penitus ignorant. Alia vis irascibilis est, qua plus satis homines abutuntur: quando illam foris sese exere non oporteret, nisi in ea quæ Deo aduersa atque contraria sunt. Est verò in seipsa vis præclara admodum, sed in plerisque hominibus pili valde noxij in ea excrescunt, dum illi impetu quodam & vehementia falsaque iustitia super res quasque feruntur: vnde fit, vt dum alios, aliorumque modos & opera iudicare volunt, importunitate ac turbulentia sua, duraque indignatione, toruisque gestibus, & verbis asperis, pungentibus, mordacibusque cum ingenti clamore prolatis, & seipsum & alios perturbent potius & lædant. Tertia vis rationalis est, in qua tertium malum seu incommodum versatur, quod per plures ab omni profectu non absque graui damno impedit, dum suæ rationi innituntur, in eaque florèt & gloriantur: atque ita per veritatem ratione apprehensam, vitam ac essentialem veritatem amittunt. Non enim ideò veritas habetur, quòd agnoscitur: in quo plerique fallunt semetipsos, putantes tunc se veritatem apprehendisse, quando ea se rationi illius vtunque exhibet, cum omnium adhuc ab ea remoti sint manèantque, preciosissimi interim thesauri illius, qui est profunda seque demittens humilitas, expertes omninò, tamen falsam quandam illius speciem & apud alios & semetipsos præ se ferant. Quartum malum seu damnum, interior illa voluptas seu delectatio parit, quæ in spiritu capitur. Cui vitio per plures subiacent, qui specie boni falluntur, dum potius voluptas eos & delectatio trahit & inflectit, quàm amor Dei, ipsamque ob-

*Que quatuor in vrbibus quatuor obijeranda.*

I.

II.

III.

IIII.

bb





lectationem loco Dei accipiunt: itaque sit, ut quod Deum esse, persuasum habent, propria ipsorum voluptas sit: quod vel inde constare satis potest, quod voluptate seu delectatione recedente, omne pariter studium, omnisque conatus intermittitur. Quocirca vobis ipsis, quaeso, attendite charissimi. Saepe enim multa tanquam ex diuino videntur amore procedere, quibus tamen per plura sese admiscent, ita ut delectatio, sapor, sentire, frequenter etiam noua quaedam commotio, seu animi propensio, vel inferni metus, aut beatitudinis, quam homines ex natura desiderant, appetitio, magis ad ea alliciant moueantque, quam putemus. Ceterum quorum Deus intentio non est, eorum nec finis erit, nec praemium. Itaque omnia haec, quae nunc audistis, sagaci, imò & ferreo, ut sic dicam, studio abradenda sunt. Studium verò seu cultus, iste rasorius, ad districta iudicia Dei, & inflexibilem iustitiam illius, nihil impunè

*Quid vobis vitiis refectis, agendum.*

abire sinentem, exacuenda sunt. Vbi verò exteriora haec grossioraque vitia refecata sunt, manent adhuc in fundo vitiosae propensiones & imagines prae teritae consuetudinis: quae per imagines seu exempla gratissima Domini nostri Iesu Christi, expellendae sunt & extirpandae, ut sic clauus clauo depellatur: eademque Saluatoris imagines tanta cum deuotione imò sunt pectori inserendae ac imprimendae, introrsumque trahendae, ut omnis dissimilitudo in nobis penitus aboleatur deleaturque. Si enim hanc virtutem radicibus, herbis ac lapidibus preciosis contulit, ut multos etiam graues depellant morbos ac egrotationes: quantam putamus viuo Dei filio virtutem inesse ad sanandum cunctas animi agritudines, sacratissimis exemplis,

*Curandum omnibus quid.*

acerbissima passione, amarissima morte sua? Cum igitur nihil ex nobis ipsis possimus, haec vna omnibus cura esse debet, ut sese quisque diligenter per modum orationis in veneranda exerceat passione filij Dei: ita videlicet, ut intimè ac deuotissimè pedibus se prosternat aeterni patris, simulque roget & obsecret per dilectum filium ipsius, & per quaelibet passionis illius puncta, ut sibi opem ferat, quando sine ipso nihil possumus

*Ioan. 14.*

facere. Adeoque in consuetudinem vertendum est, ut sanctissima Christi exempla & imagines nunquam à nostris abscedant cordibus, quo nullus relinquatur in eis alienis imaginibus locatus. Deinde verò fundum & mens ipsa ad altissimam gloriosamque diuinitatem erigenda est, eaque cum ingenti ac humili timore desideranter contemplanda, simulque illi ob-

scura

seura ac desolata exponenda ignorantia nostra. Tum demum intelligemus, quod in Iob dicitur: Cum spiritus, me praesen- *Iob. 4.* te, transiret, inhorruerunt pili carnis meae. Ex quo transitu, tanquam vox quaedam aerae lenis sentitur. Quanto autem transitus hic clarior, verior ac nudior est, tanto & opus, & impetus, & subuersio hominis vehementior, fortior, velocior, purior & verior est, eoque manifestius ac detectius sumum agnoscit defectum, & quam nihil proficiat. Dehinc Dominus repentino in fulgore veniens, fundum irradiat, in quo ipsemet iam vult esse artifex, id est, per semetipsum operari: cuius praesentia dum sentitur, opus illi omne relinquendum est, & amplectendum ocium sanctum, Deoque vacandum siue feriandum. Et ipsi vires omnes silere, & quietem silentiumque praestare debent. Cuncta siquidem hominis operatio cogitationesque Deo hic impedimento foveant. Vnde nihil profusum hic agendum est homini, nisi hoc tantum ut Deum patiat. Porro ubi sibi ipsi relinquitur, & Dei actionem sensibiliter seu cognoscibiliter amplius non percipit, ad sanctum redibit propriae actionis studium, & priuata sua sancta aget exercitia. Denique hac ratione modo *Qui autem* quietescere, modo operari debebit, secundum quod intus *quiescendum, aut* a Deo impulsus fuerit commonitusque: quisque verò id ad *operandum.* sumet, quod senserit se maxime inflammare & excitare in Deum, siue id quies fuerit, siue operatio. Qui per quietem seu ocium ad interiora pertingere nescit, veniet eò per actionem, sanctis videlicet imaginibus & exercitijs insistendo: uti sic omnes in sancta charitate fundemur ac radicemur, ut possimus comprehendere cum omnibus sanctis, quae sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundum. Ita enim Apostolus inquit. Ipsa tamen comprehendere impossibile est: sed comprehendere di- *Eph. 3.* xit, id est, cum amore puraque intentione inhaerere. Debet enim mens sese recipere ac transferre in sublimitatem supersubstantialitatis celsissimae diuinitatis, cunctisque transcensis infimis ac sensibilibus rebus, speculari & intueri, ut Deus gloriosus, cui nihil impossibile est, id prestare non possit, ut creaturam aliquam nobilè condat, quae altissimam suae essentiae dignitatem naturali suo intellectu vlla ex parte assequi vel cognoscere possit. Deinde est *Profundum.* profundum diuinae abyssi: quod & ipsum inattingibile est omni creaturae rationi: sed hoc profunda cum humilitate prosequendum est. Sic beatissima virgo Maria, omnis ceteris

*S. Ma-  
ria quan-  
ta humi-  
litas.  
Luca. 1.*

*Latitudo*

*Longitudo.*

immensis bonis, ipsi à Deo collatis & infusis, solam memorabat abyssalem humilitatem suam, quòd, quia Dominus hanc solam respexisset, idèò beatam eam dicerent omnes generationes. Dehinc est latitudo Dei, quæ inde colligenda est, quòd se idem ipse in cunctis locis & regionibus, in operibus & modis omnibus, modò bona sint, largiatur: nec aliquid tã promptum tãque commune sit vt Deus, nihil æquè propinquum seu vicinum, vt ipse intimo anime fundo, in quo si quis eum quæsierit, inueniet. Insuper & diebus singulis ipsum in venerabili Sacramento, in cunctis amicis illius, & in omnibus denique creaturis reperire licet. Hæc autem latitudo, studiosa, deuota, expedita, atque ab omnibus prorsus rebus & occupationibus libera mente insequenda est. Deòque præsentem cum vniuersis nos viribus offeremus atque dedemus, ubi verò præstatum homini libertas spiritus & gratia superessentialis, per eleuationem mentis supra formas & imagines omnes, cunctarumque rerum creaturum transcensionem. Inde est quod D. Gregorius ait: Si ad inuisibilem cognitionem pertingere velimus, visibilia omnia transcendenda sunt. Postremò longitudo est, quæ æternitas est quæ nec prius habet nec posterius, sed tranquillù est & incommutabile Nunc, in qua omnia præsentia sunt, per continuam quandam præsentemque Dei omnipotentis, & omnium in illo intuitionem. Hæc porrò stabili quadam & incommutabili, ac in Deum incommutabiliter immersa mente, prosequenda est, ita vt aduersis & prosperis atque omnibus demum creaturis renuncies, & animo sis per omnia resignato & immoto, pacem que semper integram serues, vtur eueniant omnia, cuncta Deo relinquens. Hac nimirum ratione impletur, quod præclarum illud verbum. Transite, insinuat, quod est, vt trãeamus seu transcendamus omnia. & diuinis impleamur generationibus dulcissimæ ac sacratissimæ virginis huius, cui omnes honorem debent præcipuum impendere, & quantalibet perfectione præditi sint, certum tamen tempus & ocium, quo illi vacant, ipsam honorent, ipsi seruitiù aliquod exhibeant, omnes eligere prorsus æquissimum est. Præstet nobis omnipotens Deus, vt sic eam sequamur omnes, vt eius mereamur generationibus adimpleri, ad laudem & gloriam conditoris nostri. Amen.

IN FE-

IN FESTO S. STEPHANI. 21  
IN FESTO D. STEPHANI  
protomartyris.

*De triplici gradu eorum, qui sibiipsis hic, & in natura & in spiritu mori discunt, per quod instar grani frumenti multos proferunt fructus: è quibus alij incipientes, alij proficientes, alij perfecti sunt.*

SERMO VNICVS.

Nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet, &c.

IOAN. XII.



ER hoc frumenti granum, dilectissimi, Dominus noster Iesus Christus accipitur, qui per mortem suam copiosissimos in hominibus vniuersis protulit fructus, si tamen non regnare duntaxat cum illo velint, sed etiam in vita moriente primum ipsum sequi appetant. Vita autem moriens hic dici potest, cum quis propter amorem Dei sensum oblectationibus, naturæ voluptati, & voluntati propriæ sic renunciat, vt his vti nolit. Qui quot oblectamentis moritur, tot Deo mortis offert, totidemque ab illo vicissim vitales recipit fructus. Quantum enim sibiipsi quisque moritur, & exit semetipsum, tantum in ipsum ingreditur Deus, qui ipsa vita est. Sciendum est autem, quod morientium hominum profectus triplici distinguitur gradu. Qui ad infimum gradum pertigerunt, ob gehennæ metum & beatitudinis spem, quibus nonnihil diuini amoris admixtum est, mortalia student euitare peccata. Cæterum perquam rarò diuinus in illis amor operari potest, nisi per inferni aut beatitudinis supernæ considerationem: quod adhuc ex cæco quodam priuato amore sibiipsis emori admodum exhorreant, nec vilo seipos viriliter aggrediendi desiderio æstuent, quod natura facit immortificata, quæ mortem hanc expauescit, & modicæ fidei est, vnde & ipsa hæc delicata pusillanimitas & vana formido procedit, quæ suæ semper pelli metuit. Et quomodò seipsam natura vbiq; & in omnibus quarit, omnigenisque carnis voluptatibus afficitur, vanitatibus & seculo delectatur, corporis afflictionem ex priuato amore subterfugere gaudet: sic & isti ob eundem priuatum amorem, quo sese prosequuntur, student vitare peccata, tum vt pœnas euadant infer-

*Vita moriens, quid*

*Morientium hominum profectus triplici gradu.*

ni, tum vt præmium beatitudinis aternæ consequantur. Cùm-  
 que adhuc in diuino amore teneri sint, nihil hîc eis sapit, nihil  
 afficit, nisi forsitan vbi aliquod ex ipso commodum priuatum  
 sperant, puta vel inferni euasionem, vel regni cælestis beatitu-  
 dinem. Et licet fortasse Saluatoris passionem multa cum com-  
 passione & lachrymis multis meditentur, quòd is tanta pro  
 ipsis pati voluerit, suâque eos acerbissima morte vindicare in  
 libertatem, quâdo tamen modicus eorum ad Deum amor est,  
 plus afficiuntur passioni illius, quòd hanc extrinsecus in huma-  
 na natura pertulerit, quàm quòd morte sua præcellam virtutem  
 omnium, puta humilitatis, charitatis, patientiæ, cætera-  
 rumque perfectionem in supremo exhibuerit gradu, atq; hoc  
 ipso tam magnificè cælestem honorârit patrem suum. Isti vbi  
 mori incipiunt, sui que mortificationem aggrediuntur, cùm se  
 ipsos immodicè diligant, necdum scire possunt quid sit, Deo  
 contentum esse, illique se funditus resignare & relinquere.  
 Itaque tametsi optimo modo cuncta Deus operetur, istis tamen  
 nunquam hoc persuaderi potest, satisque id molestum &  
 graue eis est: quo fit, vt sapius quarant, & secum ipsi admirentur,  
 cur Dominus tanta pati voluerit, per eandemque crucis &  
 passionis viam suos quoque amicos & sectatores trahat. Cùm-  
 que adhuc inter inîtia versentur vitæ morientis, & imperfectè  
 veræ perfectioni afficiantur, ac necdum perspectum habeant,  
 in quo ipsa vera perfectio consistat, crebris student vigiliis at-  
 que ieiuniis insistere, & in multa corpus naturâque seueritate  
 ac rigore continere: id Deo gratissimum, & maximi apud  
 eum momèti esse existimantes, quod corpori foris molestum  
 sit, & ingerat cruciatum. Et ipsum quidem gratum est Deo,  
 sed in eo quiescere non oportet. Deinde vbi aspera quæque &  
 dura, quantum sufficiunt, libenti animo patiuntur, iam sese su-  
 premum putant perfectionis gradum attingisse: itaque alios  
 omnes iudicant, etiâ illos, qui multò sint quàm ipsi perfectio-  
 res: & quotquot forinsecus sese non affligunt, eos omnes paru-  
 ipendunt, & rudes eos vitæque spiritalis ignaros atque exper-  
 tes vocant: quicunque etiam non eadem experiuntur quæ ipsi,  
 hos à vita spiritali aberrare existimant: atq; ita omnes vellent  
 sui esse similes, eorundemque, quorum & ipsi, studiorum. Sed  
 cùm seipso & quæcunque ad ipsos pertinent, seruii quadam  
 eum proprietate priuatoque amore possideant, valde sese co-  
 ram Deo negligunt in dilectione communi, quam eos ad  
 omnes

*Quales,  
 quibus ne  
 Deus qui  
 dem satis  
 facere vi-  
 deatur.*

omnes & bonos & malos oportebat habere perpetuam. Quando verò amor ipsorum diuisus est, sibiipsis pacem suam eripiunt atque perturbant, retinentque sese in quæstione propria qua se ipsos semper quærunt, intendunt, & amant. Quo fit, vt bonorum suorum spiritualium erga proximos perquam tenaces sint, dum cuncta exercitia, vniuersas preces suas, ad vsus priuatos trahunt referuntque. Si quas verò pro aliis preces fundant, aut alia quæuis agant bona, plurimi id faciunt, grandæque se illis beneficium præstitisse arbitrantur. Itaque, vt paucis agam, sicuti parum introuertuntur, & nihil penè ad sui ipsorum illuminantur cognitionem, sic etiam tenuiter admodum in diuino amore & proximi dilectione proficiunt, cum ita inordinato sui ipsorum amore detineatur, vt intra sese subsistant, nec alicui per veram ac mutuam se charitatem coniungere velint. Cuius nimirum ratio est, quòd amoris diuini, quem ad Deum & cunctos homines comparare deberent, expertes sint. Vnde tamen præceptis Dei & ecclesiæ obtemperare videntur, dilectionis tamen præceptum minimè obseruant. Quæcunque etiam agunt, magis necessitate quadam & timore coacti ea faciunt, quàm ex puro & sincero amore: cumque Deo intus infideles sint, illi cõfidere non audent. Quam enim in se ipsis deprehendunt imperfectionem, amorem ipsorum ad Deum labefaciat. Ideòque tota ipsorum vita plena intus curis, plena timoris, laboris & miseræ cuiusdã infelicitatis est. Ex vna siquidem parte vitam æternam considerantes, hanc sibi perdere videtur. Ex alia verò parte adspicientes infernum, illum se metuunt incurfuros: adeòque quæcunque agunt exercitia, quascunque fundunt preces, hoc eos inferni metu soluere nequeunt, quando sibiipsis necdum mortui sunt. Quanto enim sese impensius amant, & seruare cupiunt, tanto in eis inferni metus amplius excrefcit. Hinc porro fit, vt dum pro voto suo verum à Deo timorem non consequuntur, querantur, lachrymètur, alta suspiria trahant, & gemat: & si qua minima eis occurrat aduersitas, puta vel ex vanitate, vel fabulis, aut his similibus, quæ parui etiam momenti sunt, vehementer exaggerant, & de grauibus suis afflictionibus, miseris, calamitatibus loquuntur, tanquam grãdis eis iniuria facta sit. Opera namque sua, licet minima sint, magni esse meriti arbitrantur, putantque Deum honorè & bona multa sibi rependere obligatum. Sed dicere eis poterit Dominus, quod & dicere solet, posteaquam suo eos illustrauit lu-

*Qui sua  
sibi pacem  
quomodo  
turbent.*

*Dilectionis  
præceptum  
quod  
obseruandum.*

mine, pauperem ac fatuum quendam hominē baculum suum ligneum, aut aliam quancunque vilissimam rem, non minori in pretio habere, nec minus diligere, quā virum sapientem & diuitem, gladium suum aut aliam quanlibet rem pretiosam. Huius generis quotquot sunt homines, in primo vitæ morientis gradu positi sunt: qui nisi plus sese mortificauerint, vitæque morientis intra se non maiorem habuerint curam, metuendum est, citò eos extra hunc gradum prolapsuros. Tum verò, quod Deus auertat ab omnibus, ad grandem poterunt stultitiam malitiāque deuolui. Attamen priusquam corruant, magnam illis Deus infundit delectationem: qua percepta, ita exhilarantur, vt alacriter & exultantes, omnem penitentiae asperitatem ferant. Tūmque perfectionē sese putant adeptos. Hinc iam proximos quosque suos iudicare incipiunt, cunctōsque suis ipsorum instar regere ac instituere volunt: adeò de se ipsis in fundo suo magnificē sentiunt. Cæterum Deus omnipotens ad sui eos notitiam deducere volens, ex magna quadam misericordia quantis erroribus immerfi sint, quācumque à veritate deuiārint, eis ostendit. Itaque malignis spiritibus peccati eis dulcedinem instillare permittit: vnde fit, vt ad vitia queque reddantur propensi, impugnati à singulis. Nec possunt ab his sese excutere. Tum verò fugere ea volunt, vt infernum euadant: sicque extrinsecus opera quædam bona facere aggrediuntur, sed non absque labore pergrandi: admodum enim molesta sunt eis externa opera, vt (verbi gratia) labor, & subtractio cibi potūsque & similitum. Itaque durum quendam contra seipos cruciatum sustinent, ignorantque prorsus quod se debeant vertere, quòd iam à remotis errorem suum utcumque animaduertant. Hic iam Deum illis ex sua misericordia manum porrigere auxiliatricem oportet, cuius & ipsi opem serio flagitabunt, præcipuumque ipsorum exercitium in vita erit & actibus, ac specialiter in passione Domini Saluatoris.

II. Secundus gradus morientium, siue in quo granum frumenti moritur, is est, quòd dum sensibilis homini deuotio præstatur & gustus, dum gratia affluit, simulque maior exigitur mortificatio, ac interim dum gratia & dulcedo sensibilis arridet, ad altiora totis adspirat viribus: vbi verò huiusmodi diuino destituitur præludio, cum à vera perfectione longissimè absit, paupertatem hanc sustinere æquanimiter non potest. Itaque ex infirmitate quandam erga Deum dissidentiam incurrit, tanquam

*Cur quidā à malignis spiritibus impugnetur.*

II.

qua  
hen  
cogi  
Cū  
Deu  
nun  
prob  
mo  
voto  
· Et  
Deo  
inni  
fruct  
quo  
prius  
amo  
flect  
milē  
cet r  
Tun  
Deu  
xerit  
nun  
honi  
quā  
hunc  
des  
rem  
bens  
ordin  
rat, v  
que  
mint  
rò no  
iufm  
ea su  
rit, a  
Jocu  
pati  
quan

quam ille sui oblitus sit, & ut viam perfectionis possit apprehendere, suppetias sibi ferre nōlit. Varias sæpenumero secum cogitationes voluit, quid vel agere, vel quid dimittere debeat. Cumque illi nonnihil blanditur Deus, bene se res habet inter Deum & ipsum: adeoque nunc sibi diues esse videtur, quass nunquam possit ad inopiam redigi. Et licet adhuc minimè probatus sit, ita tamen Deo vult uti & frui, tanquàm amicissimo ac singulari amico suo: gaudetque & peracceptum ei est, voto suo satisfacere, solatioque sibi esse Deum in aduersis, cunctisque se ditare virtutibus. Cæterùm quando benignissimo Deo obscurū non est, quòd facile propriæ possit præsumptioni inniti, atque ita cadere grauitè, necnō quòd turtiores melioresque fructus pereant, cùm adhuc perfectionē minimè adeptus sit, quo eum perducere vellet: rursus illi ad tempus quæcunque prius manifestarat, subtrahit, quòd plus satis per priuatum sui amorem in sapientia, in sanctitate, in virtutibus ad seipsum reflectatur: sicque per paupertatem ad suimet displicentiam, humilèmq; inficitia & indignitatis ac vilitatis suæ, quòd videlicet nihil sciat, nulla re dignus sit, cognitionem ipsum deducit. Tum verò maturius secū ipse expendit & animaduertit, quòd Deus benedictus summo iure manum sensibilis gratiæ retraxerit subtraxeritque. Videbatur enim dudum aliquid sibi esse, nunc porrò liquidò cognoscit, quàm nihil sit. Nomen suum & honorem tueri inter homines & diligere solebat haud secus, quàm vir uxorem suam: & si quis malè de eo locutus fuisset, hunc reipublicæ & communi bono detraxisse censebat. Ad laudes & sanctitatis opinionem instar mustelæ ad caelestem rorem inhiantis, adspirare solitus erat, ita sibi persuasum habens, laudes hominum ex vera virtute, cordis puritate, diuina ordinatione seu dispositione procedere: adeoque totus aberrarat, ut seipsum in seipso minimè cerneret, cùm totus vsquequa que vitiosus esset. Denique talem se esse credebat, qualis in hominum fuisset oculis & corde, nec aliud de se sentiebat. Hic verò notandum est, dilectissimi, tria aduertenda esse, sese ab huiusmodi grauib; erroribus ac immortificatione excutere, & ea superare volenti. Primum est, si multum laboris insumpserit, atque eo contenderit sedulò, ut omnem correptionem, oblocutionem, detractionem, opprobrium, pro virtute hilariter patiat, seseque humiliter resignet exeatque. Secundum est, quantum Deum & proximos suos in sui correptione, oppro-

*Cur sua  
quibusdā  
dona De  
us subtra  
hat.*

*Quæ tria  
quæ in re  
animadu  
uertenda.*

1.

12.



brio. contristatione, diuersitate quacunque laudârit, honorârît, obsequium & amorem foris & intus impenderit. Tertium est, si homines vel creaturas, à quibus eiusmodi persecutiones sustinuit, hilari corde dilexerit, intuitus sit, fidelitèrque pro ipsis orârît. Quæ si deesse sibi perspexerit, aut ea facere recuset, magis verò asperum & amarum in suis se passionibus sentiat: certus sit & habeat indubitatum, falsam esse vitam suam, delectatione se viuere, ac necdum secundum mortificationis attingisse

*Dei & pie matris collatio.*

gradum. Nihilominus benignissimus Deus instar misericordis ac pie matris, quæ plena amoris est erga filium suum, & experti medici, qui ægrotos quosque per fortes & efficaces medicinas perfectæ cupit sanitati restituere, crebro huiuscemodi cadere permittit, quo ad sui ipsius agnitionem perducat. Sicque fit, vt & spiritales & carnales incidat tentationes, quarum etiam antè nullam habuit notitiam, quando sibi totus sanus, spiritualis, & bonus videbatur. Piùsque & sapientissimus Deus omnem illi ex misericordia subtrahit intellectum: lumen omne, in quo dudum versabatur, obscurat: adeoque spinis eum seipit angustiat, vt nihil aliud de se in animum suum inducat, quàm proiectum se esse à facie Dei. Itaque sæpius & multum queritur & vociferatur, & vbertim lachrymas fundens, dicit:

*Psal. 41.*

Deus meus, quare oblitus es mei, & quare contristatus incedo, querens & desperans? Denique cum torum se foris & intus à supremo vertice vsque ad ima pedum, Deo dissimilimum ac rebellem sentiat, tantam sui ipsius dedignationem, tædium ac nauseam concipit, vt iam spontè se ad toleranda quæq; aduersa resignet, offeratque. Iamque multa sæpè ex sacris desumpta scripturis, de seipso luctuosa cogitat, multâsque ob malitiæ suæ deprehensionem cognitionemque lachrymas fundit,

*In fine secundi Paralip.*

simul ex animo fortiter se Deo substernens. Clamat ergo & dicit cum Manasse rege: Peccaui super numerum arenæ maris, & multiplicatæ sunt iniquitates meæ. Incuruatus sum multo vinculo ferri, & non est respiratio mihi: quia excitauit iracundiam tuam, & malum coram te feci, statuens abominatio-nes, & multiplicans offensiones. Hæc, inquam, & his similia multa dicit. Quandoque verò lachrymis & querelis eiusmodi priuatur: atque tum grauius adhuc ingenti quadam solitudine, metu, tentatione torquetur affigiturque: dum ex vna parte vehemens quoddam seipsum hu- militer

milite  
rigid  
tit. A  
iuri  
caret  
ritus  
si ad g  
malle  
ctis v  
sciens  
cuper  
Exurp  
tem d  
angel  
Rog  
ex car  
sibi co  
mons  
uid, n  
test, v  
ra cor  
reri se  
Dei, i  
aquat  
omni  
ita vt  
vt nu  
potè  
planè  
re pos  
ascrib  
omni  
optin  
porta  
Chris  
cundè  
omne  
queus  
non a  
cellæ

militer deprimendi ac mortificandi desiderium, ex alia verò  
 rigidam quandam superbiam & de sese præsumptionem sen-  
 tit. Atque inde adeò in semetipsum exasperatur, vt nisi in in-  
 iuriam id cederet omnipotenti Dei, facile semetipsum ene-  
 careret. Equidem ita sentio, certamen huiusmodi multas & spi-  
 ritus & naturæ vires absumere: ipsùmque adeò in eo viget, vt  
 si ad gloriam cederet Dei, mortem subire quàm ipsum perpeti  
 mallet. Hac nihilominus gratia se præditum sentit, vt in cun-  
 ctis vel prosperis vel aduersis, quæ vnquam illi euenire possint,  
 sciens & prudens Deum offendere nolit. Interdùm gratiam re-  
 cuperat lachrymarum: & tunc clamat ad Dominum, & ait: *Psal. 43.*  
 Exurge, quare obdormis Domine? Admonétque eum, cur fon-  
 tem occluserit misericordiæ suæ. Inuitat etiam commonétque  
 angelos omnes, cunctòsque spiritus beatos, vt sui misereantur.  
 Rogat cælum, cur tam sibi æneum factum sit: & terram, qua  
 ex causa tam sibi ferrea sit. Duros quoque precatur lapides, vt  
 sibi compassionis impendant affectum. Dicitque: Nunquid  
 mons ille maledictus Gelboë effectus sum, cui maledixit Da-  
 uid, ne aut ros, aut pluuia veniret super eum? Et qui fieri po-  
 test, vt sola malitia mea inuincibilem vincat Deum, vt visce-  
 ra contineat misericordiæ suæ, cui tamen proprium est mise-  
 reri semper & parcere? Hac itaque ratione exercitia & opera  
 Dei, in secundo vitæ morientis gradu, tam diu per ignem &  
 aquam circumaguntur, donec propriæ præsumptionis sensio, ex  
 omnibus occultis angulis mentis exturbetur elimineturque:  
 ita vt deinceps erubescat talis, & vilipendat semetipsum, adeò  
 vt nunquam deinde grande aliquid de se præsumere possit, vt-  
 potè qui omnem suam, & in qua fuit semper, & est etiam nūm,  
 planè cognoscit infirmitatem: sed quicquid boni agit, aut age-  
 re possit, siue quicquid de ipso boni queat dici, nihil horū sibi  
 ascribit, nec habet aliud quod de se dicat, præterquam quod  
 omnibus plenus vitiis & defectibus sit. Atque hic gradus iste  
 optimè habet: & quisquis in eo positus est, non procul abest à  
 porta copiosæ & excellentis gratiæ, vt ad cubiculum sponsi  
 Christi admittatur, à quo etiam vbi mortis accesserit hora, iu-  
 cundè hilaritérque excipietur. Sanè mori durum est. Nouimus  
 omnes, vt arbusculæ radices non altas mittant, vnde nec diu  
 queunt subsistere: quæ corda significant humilia, quæ & ipsa  
 non altas mittunt radices in terra, sed in cælo. Arbores verò  
 celsæ ac grandes, quæ diu durare debeant super terram, & altè  
 & latè

D

Psal. 43.

2. Reg. 1.

& latè diffundunt in humo radices suas. Sic & illos qui cele-  
bris opinionis fuere quandoque, & sunt adhuc in mundo, per  
varia certamina & mortes numerosas in seipsis mori oportet,  
quo vniuersa mentis eorum conteratur præsumptio, atque ita  
diu & ipsi fortiterque in humilitate persistere queant. Quan-  
quam & interim spiritus sanctus faciliores, quam memoratæ  
sint, ad manum habeat vias, per quas eiusmodi ad se trahat.

- III. Tertius deinum gradus, in quo frumenti granum moritur,  
perfectorum duntaxat est, qui studio indefesso, conatu perui-  
gili, perpetuo desiderio ad perfectionem adspirant, eique magis ac  
magis propinquare appetunt. Horum status tristibus & lætis per-  
mixtus est, quibus ipsi sedulo aguntur. Sanctus enim spiritus,  
duplicis eos tristitiæ, duplicisque gaudij contemplatione per-  
petua ad perfectionem impellit, agit, præparatque. Primus do-  
lor seu tristitia est, interna afflictio, & ineffabilis cordis crucia-  
tus ex perceptione seuensione ineloquibilium iniuriarum,  
quæ sanctissimæ Trinitati ab omnibus irrogantur creaturis,  
maximè verò à prauis Christianis in mortalibus peccatis con-  
stitutis. Secundus dolor in compassione consistit & coopera-  
tione erga mæstitudines omnes & pæsiones, quas Christi hu-  
mana natura ex hoc ipso obiecto in terris agens pertulit. Pri-  
mum verò gaudium est, manifesta contemplatio, & plenè com-  
pos fruitio, ad quæ à spiritu sancto subleuantur in Christum,  
quo illo frui queant, & gaudere atque lætari in cunctis gau-  
diis, quæ se sperant & credunt post huius vitæ curricula perfe-  
ctè contemplaturos. Secunda lætitia est, in illis perfici gaudiis,  
quibus Christi humana natura fruitur, quibus & se tanquam  
membra illius sperant fruituros. Et si diuinam nequeant aby-  
sum comprehendere, in hoc similiter exultant. Cernunt enim  
Deum sua misericordia ineffabiliter captum suum excedere,  
simulque animaduertunt bonum sibi id esse quòd vincuntur,  
quòd illius capere potentiam non sufficient: atque ita subitus  
illum sese ad sui ipsorum mortificationem demittunt. Ad hunc  
statum homo pertingere non potest, nisi voluntatem suam  
vniat cum Deo, idque cū omnimoda resignatione, perfectaque  
abnegatione sui ipsius, omnisque priuatus & ad seipsum reflexus  
amor, cuncta propriæ voluntatis complacentia per sancti-  
spiritus infusionem diuino amore vincatur, deseratur, suffo-  
cetur, ita vt ipse spiritus sanctus suam per ipsum voluntatem &  
amorem perficiat: ipse verò nihil ex se siue sit, siue velit: adeòque &  
ipsum

ipsum  
norem  
meru  
grad  
omni  
neran  
nes, q  
Dei. C  
ptiis o  
Amic  
lustra  
tatem  
licia f  
do vel  
hos si  
buille  
coron  
det so  
delect  
ferre,  
nume  
non p  
dolor  
sua in  
dam r  
tatem  
ita vt  
rectè r  
mini S  
per &  
calest  
terna  
suscep  
tur: C  
turam  
Gaudi  
crebrò  
ipse ar  
ex lab  
dium,

ipsum cæleste regnum purè propter Deum Deique petat honorem, quandoquidem illud Christus ad ipsius necessitatem meruit, daturus id ipsum ei tanquam vni ex filiis suis. In hoc gradu diligit homo omnia recto ordine: Deum quidem super omnia, deinde dignissimam Christi humanitatem, postea venerandam illius genitricem, dehinc omnes sanctorum ordines, quenque iuxta gradum suum, secundum inspirationem Dei. Quæ dum ipsi illuxere, nouissimo sese loco in sponsi nuptiis collocat. Dùmque sponsus aduenit, qui ipsum inuitarat; Amice, inquit, ascende superiùs. Tum porrò nouo quodam illustratur lumine, in quo omnem perspicuè agnoscit infirmitatem & impotentiam suam, videtque liquido, sese solum malitiæ suæ causam esse, nec potest eam, salua veritate, vel mudo vel carni vel diabolo imputare: quin potius intelligit Deû hos sibi tentatores & exercitatores ex amore præcipuo adhibuisse, vt fortiter vincendo, abundantiorẽ Deo honorem, sibi coronam præcellentiorẽ mereretur. Cognoscit etiam & videt solum Deum sua se benignitate seruare, efficerẽque, vt non delectent se ampliùs vitia sua: peccandique occasiones sibi auferre, ne vitiis succumbat. Iamque, quod multò peius est, sapenmerò se doluisse fatetur, quòd in malitiã sua copiosiorẽ non potuerit habere voluptatem. Sic igitur tota vita illius, in dolore contritionis & mœrore versatur. Adhuc enim infinita sua infirmitate circumdatus est. Gaudium verò & animi quandam recreationem id illi præstat, quòd euidentius cernit bonitatem diuinam pro sua necessitate tam erga se immensam esse, ita vt vita illius ob gaudia memorata dolorèsque, vita moriès rectè meritòque dicatur, conformis atque consimilis vitæ Domini Saluatoris, quæ ab initio vsque ad finem, doloribus semper & gaudiis permixta fuit: Dolore quidem, quòd ex throno cælesti in hunc descenderet mundum: Gaudio verò, quòd à paterna gloria & honore minimè diuisus esset. Dolore, quòd post susceptam humanitatem mortalis foret, & in cruce moreretur: Gaudio, quòd deinde secundum eandem humanam naturam immortalis esset. Dolore, quòd à diabolo tentaretur: Gaudio, quòd angeli accedentes, ei ministrarent. Dolore, quòd crebrò famem & sitim etiã multam pateretur: Gaudio, quòd ipse angelorum esset & hominum cibus. Dolore, quòd sæpius ex labore fatigaretur: Gaudio, quòd omnium amantium cordium, cunctorumque spirituum beatorum ipse quies foret. Do-

*Ordo diligendi re-  
ctius.*

*Lucæ. 14.*

lore,

*Mat. 27.* lore, quod in tam multis periret sacratissima vita & passio sua: Gaudio, quod per eam saluaret amicos suos. Dolore, quod ad crucem clavis affigeretur: Gaudio, quod latroni promitteret paradysum. Dolore, quod in cruce sitiret: Gaudio, quod per hoc electos suos ab æterna siti liberaret. Dolore, cum diceret, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Gaudio, quod per hoc solaturus esset omnes mœrore correptos. Dolore, quum anima ab corpore suo discederet, & moreretur, sepelireturque: Gaudio, quum tertia die resurgeret à mortuis cum corpore glorioso. Sic igitur tota vita illius, à præsepi vsque ad crucem, mœrore & gaudio inseparabiliter permixta fuit. Hancque vitam suam cunctis imitatoribus suis, sese vitæ morienti tradentibus veri testamenti loco dereliquit, vt per hanc sui reminiscantur, & ambulent quomodo & ipse ambulauit. Quod nobis omnibus idem ipse præstare dignetur, in secula benedictus. Amen.

IN FESTO S. IOANNIS  
EVANGELISTAE.

*Vti omnia, qua donat atq; permittit Deus euenire illis, qui ipsum purè intendunt in omnibus, de illius sola manu tanquam optima accipienda sint. Vtq; Deus libens ingentia præstet dona, si nos teneamus in imis in profunda humilitate. Et vt demùm omnia merissimū nihil sint extra Deum.*

SERMO VNICVS.

Hic est discipulus ille, quem diligebat Iesus.

IOANN. VLTIMO.

*Author  
D. Eccar-  
dus se-  
nior.*



*Cur Ioan-  
nes Chri-  
sto præci-  
puè dile-  
ctus.*

A METSI, dilectissimi, Deus personarum acceptor non sit, nec odiat quicquam eorum quæ fecit, amicos tamen suos, qui gratiam ipsius studiosus obseruant, totisque ad eum viribus sese conuertunt, specialius amat. Quod verò omnes spontè ac libera voluntate id ipsum agere nolunt, ea in Deum in culpa conferenda non est, cum sit ipse paratissimus semper suscipere nos, & solem gratiæ suæ oriri faciat super bonos & malos. Itaque D. Ioannes Euangelista gratiam illius à puero singulari quodâ studio obseruauit: fuitque charissimus Saluatori

tori discipulus, ob virgineam puritatem, perfectum amorem, sublimem contemplationem, cæterâque virtutes omnes. Et nos quoque si dilecti omnipotentis Dei discipuli fieri peroptamus, huius nobis Apostoli vestigia tenenda sunt: principio quidem in perfecta mortificatione & resignatione nostris ipsorum vniuersæque proprietatis: ac deinde, vt suscipiamus omnia de manu Dei, cum abnegatione nostris ipsorum, omnisque amoris & delectationis & creaturarum extra Deum. Sanè quicquid ita se Deo resignant, & pati velle duntaxat omni studio quaerunt, quicquid his donatur à Deo, id & est reuerà, & ipsis quoque optimum esse videtur. Enimverò & hoc pro certissimo habendum est, non posse id non esse optimum, nec aliam quaerere rationem siue modum esse meliorem, ac tamen si fortasse melior esse videatur, non tamen perinde is illis bonus foret: quandoquidem hunc potius modum, nõ aliquem alium vult Deus: atque ita non potest hic non esse illis optimus: siue is aduersa valetudo sit, siue inopia, siue fames, siue sitis, siue aliud quodcunque. Ex quibus omnibus, quod Deus homini euenire permittit, id illi optimum est. Etiam deuotione & attentione si sis destitutus, modò tuæ id negligentiae vitio factum non sit, & quicquid demùm siue habeas, siue non habeas, in omnibus honorem & gloriam Dei pure quaerere, ac pro scopo habere adnitaris: sic que fiet, vt quicquid ille tibi fecerit, id optimum sit. Sed dicas fortasse: Vnde scire licebit, si id velit Deus, aut non velit? Inde videlicet, Quia nisi diuinæ id esset voluntatis, nec fieret quidem. Non enim vel malè habes, vel quælibet patetis aduersa, quin ita velit Deus. Cùm hæc igitur scias, tantam in illis voluptatem caperes & delectationem, vt nullum cruciatum, nullam poenam, vel cruciatum vel poenam arbitrarearis. Nam si poena maximè intensa sit, si poenam vel dolorem sentias, necdum rectè habes. Debebas enim eam tanquam optimum quid suscipere de manu Dei, quando nec potest etiam non esse optimum. Ea nanque Dei natura est, vt optima velit. Ideoque & ipse ea velle debeo, nec quicquid a què mihi placere debet, vt illa. Si quis esset in hominibus, cui toto studio placere percuperè, huic si p cõperto haberè, plus me in veste grisea, quàm alia quacūq; quælibet preciosa, placiturū: dubiū nõ est quin præceteris quibuscūque, licet præstâtissimis, eadè vestis grisea gratissima mihi iucundissimaq; foret. Hinc ergo probate, obsecro, vos ipsos, qualis sit ad Deū dilectio vestra. Planè si verè Deum dilig

*Qui sciri  
possit, ve-  
lit Deus  
aliquid,  
an non.*

*Experi-  
mentum  
nostri er-  
ga Deū  
amori.*

diligeretis, nihil vobis optatius, nihil iucundius esse quiret, quàm quòd illi placeret quàm maximè, & in quo potissimùm perficeretur in vobis voluntas ipsius. Itaque quanlibet grauis videatur dolor, aut molestia quam patimini, si non tantundem in eis voluptatis habetis, quantum in requie & plena delectatione, nondum rectè vobiscum agitur. Equidem soleo frequenter dicere quiddam, quod & verissimum est. Quotidiè in oratione Dominica clamamus: Fiat voluntas tua. Quæ si fiat,

*Matt. 6.  
& 26.*

irascimur, indignamur, nec contenti sumus voluntate ipsius, cum tamen quicquid ille faceret, id nobis deberet esse gratissimum. Qui verò tanquam optima suscipiunt, quæ ille facit, in omnibus plena pace gaudent. Sed nonnunquam dicere soletis: Ah, si secus euenisset, præstaret id sanè: aut si ita non accidisset, melius forsitan fuisset. Cæterum quandiu ita persuasum habetis, veram utique pacem consequi non poteritis. Ut enim dixi, quæcunque eueniant, tanquam optima de manu Domini suscipienda sunt. Quæso parumper aduertite. Omnia dona

*Dona proprie quæ sunt.*

largitur Deus, & quæcunque optima & summa sunt, ea proprie, imò propriissimè dona sunt. Nihil verò tam libenter dat Deus, ut magnifica & ingentia dona. Ea siquidem natura illius est, ut grandia largiatur. Vnde etiam fit, ut quo quæque meliora sunt, eo sint & numerosiora. Præclarissimæ creaturæ, quæ sunt angeli, prorsus intellectuales sunt, nec quicquam habent in se corporeum, eorumque maximus est numerus. Vincunt enim multitudine & numero omnes corporeas creaturas. Itaque quæ magna sunt, ea proprie dona vocantur, mihi que maxime propria & maximè interna sunt. Dixi etiam quandoque, quicquid proprie appellari seu verbis exprimi potest, id ex interioribus foras procedere, & moueri habere à forma sua: nō quidem ab extrâ intrò in cor, sed deintus foràs venire: id que proprie viuunt in intimo animæ, ubi omnia homini presentia sunt, semper viuunt, feruntur & sunt optimo & excellentissimo modo. Sed dicat fortè aliquis: Cur istud non sentio? Nimirum quòd domi no sis. Quanto quæq; nobiliora, tanto & communiora sunt. Sentire commune habeo cum brutis animantibus, viuere cum arboribus: esse, quod magis inest mihi, cum omnibus creaturis. Cælum, cum magis sit, quàm omnia quæ infra ipsum sunt, nobilius quoque illis omnibus est. Quanto enim quæque nobiliora sunt, tanto & plura, & communiora quoque sunt. Sic amore res valde præclara est, quòd communis sit. Verù difficile videtur

videtur  
cuti n  
amen  
se res  
amar  
præc  
dem  
Deu  
amar  
dilig  
æque  
secus  
sempr  
gno c  
si de s  
alteri  
Et qu  
nunq  
rit en  
lam o  
res qu  
cum l  
dum  
autem  
Quòd  
rat. Si  
Non  
esse n  
terum  
rum e  
ab illi  
si quis  
ret, qu  
haben  
licem  
bus, q  
ta in e  
grand  
retur  
turas

videtur, quod præcepit Dominus, vt diligamus proximos, sicuti nosipfos. Certè vulgares homines dicunt, vt ad illù ipsos amemus Deum, ad quem diligimus nosmetipfos. Sed secus sese res habet. Tantum nobis amandi sunt, quantum nosipfos amamus. Nec id sanè difficile est. Si enim bene aduertamus, præceptum hoc, præmium veriùs quàm iussio est. Iussio quidem difficilis videtur, sed merces gratissima est. Sanè quisquis Deum diligit, vt is amandus est illi, imò vt ipsum, velit nolit, amare debet, vtq; creata cum omnia amant, hic & proximum diligit oportet, sicut semetipsum, de illius prosperis gaudeat æquè vt de suis, illius honorem perindè vt suum appetat, nec secus faciat extraneis quis. Quod qui facit, semper in gaudio, semper in honore, semper fructuosè & vtiliter, & quasi in regno cælorum viuitt: atq; ita crebriori profunditur gaudio, quàm si de suis duntaxat bonis lætaretur. Porro cui suus honor, quàm alterius, charior est iucundiórque, is profectò non rectè habet. Et qui aliquid suum quærit, cum non purè quærat Deum, Deum nunquam inuenire poterit, quandiù talis perseverarit. Quærit enim aliquid cum Deo: & facit haud secus, quàm si candela conficiat ex Deo, qua quæratatur aliquid. Candela verò, vbi res quæsitæ reperta est, abiici solet. Sic & iste quicquid quærit cum Deo, nihil est, qualecunque etiam sit illud, siue commo- dum, siue præmium, siue deuotio, siue quiduis aliud. Cum autem nihil sit quod quærit, nihil etiam haud dubiè inuenit. Quòd nihil reperit, nulla alia ratio est, quàm quòd nihil quærat. Siquidem creaturæ omnes non nisi merissimù nihil sunt. Non aio quidem paruas aut saltem aliquid, sed merissimum esse nihil. Nam quod esse nullum habet, nec est quidem. Ceterùm creaturæ omnes esse nullum habent, quando esse ipsorum ex diuina pendet præsentia, ita vt si Deus ad momentum ab illis sese auferret, redigerentur in nihilum omnes. Atque si quis totum caperet mundum cum Deo, non plus ille haberet, quàm si solum haberet Deum: & creaturæ omnes non plus habent absque Deo, quàm qui culicem, imò minùs quàm culicem habeat. Eia nunc, dilectissimi, arrectis (quæso) auribus, quod verissimè dicturus sum accipite: Si quis mille talenta in eos præberet vsus, vt templa extruerentur ac eremitoria, grandem is profectò rem faceret: ille tamen plus multò largiretur, qui totidem talenta pro nihilo ducere sciret. Cum creaturas omnes omnipotens creator condidisset, tam illæ viles,

*Proximis  
quantum  
et quomo-  
do diligē-  
di.*

*Suum ali-  
quid quæ-  
rētis, deū  
non inue-  
nire.*

✠



*Anime quã Deo sint chara.*  
 tam angustæ erant, vt se in illis mouere non posset. Itaque animam fecit ad imaginem & similitudinem suam, quo seipsum illi daret, certus quodd quicquid præter se dedisset, id ipsa faceret. Ita planè, charissimi, tam se Deus mei quodammodo iuris faciat oportet, quàm sui est: aut nihil ipse accipio, nihil etiam sapit mihi. Quisquis autem totum vult Deum suscipere, is & se totum præbeat, seseque exierit oportet. Et is accipit à Deo totum quod habet, idque tam proprium, quàm illius est, simulque & virginem beatam, & quotquot cæli incolæ sunt. Quotquot enim tam perfectè sese reliquerunt, & dedere semetipsos, illi & percipient æqualiter omnia in omnibus, nec minus profectò. Sciendum est autè, nihil nos habere à nobismetipsis: sed hæc & queq; alia dona desursum veniunt. Iam quisquis desursum accipere aliquid concupiscit, per veram humilitatem subtrus sit oportet. Adeòq; id certo certius habeatis, si aliqua sui parte exorbitet, vt non totus subtrus sit, nihil eum penitus percepturum. Iam si aliqua ex parte vel sese, vel rem quampiam, vel aliquem respiciat, subtrus non est, itaque nec percipit quicquã. Si verò totus subtrus sit, perfectè & suscipit. Hæc est enim natura Dei, vt largiatur nobis, si tamen humiles simus. Si humiles non sumus, atque per consequens nihil accipimus, vim illi facimus, & quod in nobis est, occidimus eum, siquidem in eum id non possumus, in nos tamen id agimus, quantum in nobis est. Si cuncta illi daremus, id nobis curandum esset, vt per veram nos deprimeremus humilitatem, idque non subter Deum tantum, sed & sub omnes creaturas: Deumque extolleremus in cordibus nostris & in cognitione nostra. Misit enim Deus filium suum in mundum. Misit, inquam, filium suum in plenitudine temporis animæ, vbi illa omne trãsegit tempus. Cum enim anima temporis & loci exers est, mittit Deus omnipotens, & gignit in ea filium suum. Nec quicquam impedit **DEVM** in nobis nec nos in illo, nisi quodd mente loco & tempori in-hæremus, nec erigimus nos vltra locum & tempus in æternitatem, quæ **DEVS** ipse est, super omnia benedictus in secula. Amen.

*Dei naturã esse largiri.*

Gal. 4.

IN FES.

IN FESTO S. AGNETIS.  
IN FESTO S. AGNE-  
TIS VIRGINIS.

35

*De puritate corporis, & spiritus castitate: & speciali-  
ter, uti castitas spiritus, ab amore & amicitia homi-  
num, maxime diuersi sexus, custodienda sit: Ut ne-  
mo, quanlibet spiritalis, quandiu in hac vita positus  
est, satis se mortificatum cētere debeat. Et de laqueis  
tribus, qui spiritalibus tenduntur.*

SERMO VNICVS.

Virgo cogitat quæ Domini sunt, vt sit sancta & cor-  
pore & spiritu.

I. CORINTH. VII.



VO suq̄, dilectissimi, quæ ad virgines spectant,  
vt sint castæ corpore & spiritu. Ad corporis casti-  
tatē pertinet, carnem habere incontaminatam,  
temperantiam seruare in vsu eorum omnium,  
quæ corpori sustentādo necessaria sunt, cibi vide-  
licet & potus, somni & vigilię: verbis parcum & modestū esse,  
moribus pudicū, à vana societate remotū, in exteriori conuersa-  
tione humilem ac simplicem, in honesto, congruo ac pio labo-  
re & pœnitētiæ actibus strenuū studiosūmq; atq; aliis demum  
huius generis pœditum virtutibus, quæ omnes ad externam fa-  
ciunt non mediocriter castitatem: sine quibus quisquis serua-  
re se posse confidit carnis integritatem, fallitur desipitque.  
Quæ enim aperta sunt, manifestis eque vincere oportet, aut cer-  
te carnis spurcicies spiritus violabit puritatem. Patet autem,  
quātm non possit non male cedere, si caro carne dometur. Cæ-  
terum his omisissis, paulisper de spiritus castitate loquamur, vt  
hæc & perdi & seruari queat: quæ meo quidem iudicio vtilissi-  
ma fuerint, ac proinde veris spiritalibus diligenter ruminan-  
da & tradenda memoriæ. Castitas itaque spiritus, in munda ac  
pura conscientia, cum humilitate coniuncta consistit. Humi-  
lis porro conscientia, purus sensus & mundum cor est. Sensus  
purus obtinetur sacrarum exercitatione scripturarum, quæ  
pias subministrant meditationes, quibus cor occupatum est,  
tantò facilius atque celerius vanas & noxias cogitationes de-  
pellit. Et est id pro certo habendum, dilectissimi, à grauibus  
cum luxuriæ tentationibus & periculis seruari, qui animum

*Quæ duo  
ad virgi-  
nes spe-  
ctant.*

*Carnem  
carne do-  
mari, ma-  
le cedere.*

suum studio ac meditationi tradat scripturarum: quod ea D.  
 Hieronymi sententia confirmat, qua ait: Ama scientiam scri-  
 pturarum, & vitia carnis non amabis. Mundum verò cor adi-  
 piscimur, si omnes creaturarum, maximè hominum affectus  
 ex corde profigemus. Facile nanque etiam bonus quisque in  
 corde suo inordinato hominum amore debilitatur ac perturba-  
 tur, ita vt sæpenumerò, quem vno contraxit momento, vix  
 multo possit tempore ex corde suo amorem extirpare, eiice-  
 réque. Vnde nisi eas, quæ carnem foueant, occasiones deui-  
 tet, fieri non potest, quin tale aliquod damnum patiat, cu-  
 ius eum postea pœniteat. Ex hac nanque parte homo maximè  
 infirmus est ob naturæ fragilitatem, quæ tam altè in inordi-  
 nato hoc affectu radices sinit, vt satis superque multum homi-  
 ni toto vitæ suæ tempore negocij datum sit, quanquam id ple-  
 risque minimè videatur, qui grandem præ se ferunt audaciam  
 & libertatem, tanquam omnia iam certamina superârint. At,  
 qui si vel millies victor euadas, si vel mille reportes trium-  
 phos, nec sic tamen securum te esse & quasi præsumere con-  
 filij est. Nam quousque caro & anima coheret, nulli in ter-  
 ris addicta securitas est: sapiusque vno accidit momento, quod  
 centum non fieret annis. Et fit non rarò, vt multi etiam boni  
 & mundi cordis homines, ita seducantur & abducantur, vt ipsi-  
 met vix sciant, quo pacto id acciderit: non quòd eiusmodi ex-  
 terioribus actibus polluantur, seu quòd apertam incidant for-  
 nicationem, (quanquam & id solet fieri nonnunquam) sed  
 quòd prægraentur illis, quos contrahunt, prauis affectibus  
 periculosa admodum temporalis carnalisque dilectionis, quæ  
 omnem illis obscurat rationem & intellectum, præteritamque  
 deuotionem: vnde infernalem quandam tristitiam incidunt,  
 acerbamque conscientia remorsionem: ita vt animo deiecto  
 ad portas inferni & perennium tenebrarum gradientur, in-  
 star eorum, qui iam iamque morti tradendi sunt, qui præ ni-  
 mio timore & horrore mortis, omni quasi ratione & intelle-  
 ctu destituuntur. Fit autem hoc, quòd se negligenter custo-  
 dierunt: quandoque verò etiam ex permissione Dei, vt in ve-  
 ra sese humilitate fundent, magnam suam fragilitatem inspi-  
 cere discant, & cæteris quibusque in cunctis eorum infirmita-  
 tibus compatiantur. Potissimumque id illis accidit, qui inte-  
 riorem rationalem seu intellectualem hominem suum vincere  
 & mortificare etiam cum dolore & labore adnituntur, & ad  
 nudam

Cor mun-  
 dum qui  
 adipisca-  
 ris.

nuda  
 præ  
 re di  
 vbi  
 cere  
 vt in  
 dirate  
 mul  
 omni  
 do ill  
 bus re  
 ciatur  
 pacem  
 sentin  
 etiam  
 nullu  
 (vt sic  
 centia  
 tes eff  
 exigat  
 nocent  
 in con  
 suique  
 rentur  
 tionè  
 to vid  
 nis pe  
 tellect  
 puris f  
 innoc  
 uis mu  
 inter  
 deanti  
 vigilia  
 lam in  
 ausmo  
 rent:  
 talibu  
 functo  
 habere

nudam peroptant spiritus paupertatem pertingere. Quibus & præ cunctis oppidò quàm necessarium fuerit, occasiones cauere diuersi sexus hominum: subuersor enim, qui non dormit, vbicunq; aliquam nancisci occasionem potest, non cessat exercere nequitiam suam. Cū igitur in hoc isti sedulò se exerceant, vt interiores hominem suum ad omnimodam redigant nuditatem, atque in vera simplicitate incedant proficiantque, simul etiam omne internum student grauamen vincere, quo in omnibus Deo absque contradictione subditi sint, vt & quando illi placuerit, ne per suam proprietatem in suis illi operibus resistant, sed illius potiùs absque electione voluntas perficiatur. Hinc verò tantam cordis acquirunt simplicitatem, & pacem tantam intùs ac foris, etiam in ipsa natura, vt penè in sentiendo sine sensibus nullam sentiant rebellionem: nullum etiam neque intùs neque foris naturalem pudorem habeant, nullum cōscientiæ pondus siue grauamen, sed ita iam habeant, (vt sic per comparationē loquar) tanquàm ad pristinam innocentiam & infantiam rationis expertem redierint. ac velut infantes effecti sint, quos nimirum constat facere omnia, quæ natura exigit, absq; pudore. Quomodo verò si infans in huiusmodi innocentia excresceret proficeretque, atque naturæ eam verteret in consuetudinem, deinde autè nulla ei sollicitudo, cura nulla, sui que custodia nulla adesset, quibus inordinati motus edomarentur, faciliè eò deduceretur, vt quandam voluptatis delectationē ac titillationem magis ac magis sentire inciperet, quanto videlicet maiori foret præditus intellectu plùsque delectationis perciperet: tanto verò peccatum esset grauius, quanto & intellectus & delectatio maior foret. Ita prorsus & huiusmodi puris spiritalibus hominibus, quanlibet secundum prædictam innocentiam infantibus seu pueris accidere potest: vt quauis multo iam tempore vitam duxerint abstractam, externum internumque hominem suum in his superasse & edomuisse videantur, ita vt nunquàm vel tenuissimè siue in somno, siue in vigilia moueantur: & licet occasio vel obiectum adesset, nullam in eis possent delectationem constituere, sed cunctis huiusmodi tentationibus & accidentibus liberrimè resistere quirent: imò si videatur eis, non magis se moueri aut delectari intalibus, siue videant, siue audiant, siue loquatur indè, quàm defunctos & mortuos, si tamen id possibile foret. Nam si sic se res haberet, viderentur profectò naturam prorsus mortificasse,

*Comercia  
diuersi  
sexus qui  
bus quàm  
cauenda.*

Verùm nec sic quidem confidere seu præsumere deberent, cuiuscunque sexus essent, siue mares, siue fœminæ, qualibet vel audacia præditi forent. Si enim plus satis occasiones velint hominũ admittere, imò si occasiones omnes fugere nolint, quamlibet sanctissimi, perfectissimi, atque in his maximè mortificati sint, accidere, inquam, illis potest, imò non potest non accidere, quin corda ipsorum, sensuum voluptatibus vulnerentur, & moueri, affici, tentari incipiant, amorẽque familiarem maiorem vni impendere quàm alteri. Quod qui fiat, charissimi, vt hodiẽque tales incurrantur laquei, aduertere vos velim. Primò amorem concipimus ad homines, ob gratiam, ob prohibitatem, ob spiritalem vitam ipsorum, quæ omnia quandam intus cordi adferunt voluptatem seu delectationem. Et videtur quidem hoc rectè & spiritualiter adhuc fieri, & vberes interim gratiæ tum Deo, tum illis quos amamus, referuntur à nobis. Verùm si principio non obliſtatur, si affectum hunc fugiendo non repellamus, clam sese nostris insinuat cordibus, vt hisce quos amamus, bonis deuotisque hominibus, aliquam forinsecus amabilitatem, & amicam benignitatem exhibeamus, gestus placidos, verba & signa amabilia, vultumque suauem præferamus, alloquamur familiariter, arrideamus, inclinemus nos ad ipsos, vestes contrectemus, manu apprehendamus, amplexemur brachiis, oblectemus mutuò, capiti iungamus, & id genus faciamus alia multa, quæ omnia naturalis seu carnalis amoris indicia sunt, & cor amore inordinato vulneratum significat. Qui si nec tunc adhuc vitetur, grauiora multò profundioraque cordi insigit vulnera, ita vt spiritualis delectatio in sensualem transeat voluptatem: adeoque hoc diabolico carnalium affectuum miser homo laqueo irretiatur, vt sine graui iactura & periculo, quod ad peccatum cordis attinet, ægrè possit euadere. Imò fieri potest, vt tantisper in eiusmodi perseveret voluptate, donec assensum præbeat, quod esset mortale peccatum: quod tamen aduerteret minimè: sicque in graui absque reni suo peccata spiritualia corruere posset. Videtis ergo, dilectissimi, vt homo bonus, si occasiones fugere nolit, ad omnia queat peccata dilabi. Enimuerò si vel supremum atque perfectissimum virtutis gradum fermè attingat, si occasiones vitare recuset, in maximo versabitur carnalium periculo peccatorum, multò etiam amplius quàm vnquam antè: nec tam illi quandoque fugere necessarium fuit, vt modò: cum nemo

*Occasio-  
nes cauē-  
dæ.*

*Princi-  
pius obsta-  
dum.*

mo  
uia  
libe  
qua  
libu  
nis  
quò  
& fi  
turn  
occa  
citiã  
sang  
ino  
rem  
inci  
ne,  
test  
que  
fex  
& f  
mal  
lã,  
bus  
teri  
& f  
suo  
& a  
tus  
tura  
vid  
doq  
me  
de  
vnd  
can  
den  
lis  
ade  
par  
etia

mo ab his tentationibus securus sit, quòd nō in peccata & gra-  
 uia salutis suæ pericula cadat, quamlibet alioqui bonus, quam-  
 libet sanctus sit, nisi vigilantem admodum sui curam habeat,  
 quandiu spirare potest. Vt enim Doctores tradunt, tres spirita-  
 libus hominibus laquei tensi sunt, quibus in hæc peccata car-  
 nis pertrahantur. Primus est, sanctitas hominum. Secundus,  
 quòd consanguinei & sanguine iuncti sint, putà quòd sorores  
 & fratres sint, aut eiusmodi. Tertius, propriæ sanctitati, ac diu-  
 turnæ virtutum exercitationi inniti atque confidere, ideòque  
 occasiones fugere nolle. Quanquã eadem hæc sensualis ami-  
 citia nonnunquam etiam inter illos sit, qui nulla sibi sunt con-  
 sanguinitate propinqui, siue fœminæ illi sint siue mares, dum  
 inordinate in inuicem singularem quendam naturalem amo-  
 rem concipiunt, ex quo fit, vt mutuò se oblectare ac recreare  
 incipiant, & quærere alter ex altero, de vitæ suæ statu ac ratio-  
 ne, & vti habeat, rectène an secus. Quæ tandem fieri non po-  
 test, quin pessimè cadant, & malum sortiantur exitum, cordis-  
 que adducant grauamina, curas, vexationes. Dum verò diuersi  
 sexus homines talem inter se amicitiam colunt, nulla id recta  
 & sana conscientia ferre potest: itaque multa hinc oriuntur  
 mala, & grandis ignominia comparatur: putà suspiciones ma-  
 læ, scandala, internæ spiritualis pacis perturbatio. Vnde qui-  
 buscunque ex officio incumbit necessariò cum hominibus al-  
 terius sexus loqui, debent id quàm possunt paucissimis agere,  
 & festinatò subtrahere sese: quod tum suæ, tum subditorum  
 suorum conscientie expediens & vtile fuerit. Denique quisquis  
 & ab hoc casu, & alijs, quæ illic incidere possent, peccatis tu-  
 tus & immunis esse peroptat is, quemadmodum Bonauen-  
 turâ inquit, ita aperto sedeat & loquatur loco, vt velit etiam  
 videri ab omnibus, quid agat cum illa cui colloquitur: quan-  
 doquidem nihil inhonesti, nihil inordinati sibi cum illa com-  
 mercij est, non magis quàm cum alia quauis creatura. Dein-  
 de nulli singulari creaturæ cordis sui affectum & amorem,  
 vnde malè accendatur, adhibeat. Nulli postremò immodi-  
 cam forinsecus exhibeat familiaritatem, maximè qui nō eius-  
 dem sexus sint, putà vel familiariter, vel etiam spiritualiter il-  
 lis adhærendo, sed quandam præ se ferat grauitatem, dum  
 adest eiusmodi, atque celeriter se expediat ab eis, verbis quàm  
 parcissimè vtens. Deniquè si per occasiones, vt prædixi,  
 etiam bonus quisque ad incontinentiæ vitium prolabi potest:

*Qui tres  
 laquei spi-  
 ritualibus  
 tensi.*

*Quomodo  
 cū diuersi  
 sexus ho-  
 minibus  
 loquendū.*

quidnam, obsecro, de illis fiet, aut quā illi libidine pleni sunt, siue in cogitationibus, siue in voluntate, siue in opere, qui non student ex animo omnes occasiones deuitare, qui omni superfluitati, oblectamento, molliciei, teneritati, petulantia, atque aliis demum occasionibus cunctis, quæ manifesta peccata sunt, mori recusant? Si, inquam, hominem bonum hæc turpitudine impugnat, quantum putamus negligentes, lasciuos, somno ac pigritia deditos, ad spiritalia quæque plumbeos & inuoluntarios, lautos denique, in his stercoreibus computrescere ac uoluntari? Sed hoc soli Deo perspectum est satis, qui, ut propheta ait, probat renes & scrutatur corda. Idemque ipse misereatur nostri, atque ab his periculosis impudicitia seruet laqueis, ut in conspectu suo casti & mundi inueniamur, in anima & in corpore, ac puram habentes conscientiam ab vniuersis cogitationibus vanis & prauis desideriis, in nulla creatura quiescentes, præterquam in ipso solo, & ipsum demum super omnia feruentissimè diligentes, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Iere. 11.  
17.

IN FESTO PURIFICATIONIS  
gloriosissimæ semper virginis Mariæ.

*Vt vos ipsos nocte ac die per exercitia sancta, orando videlicet, meditando, cõtemplando, laudando Deum, & gratias agendo, instar beatissimæ virginis Mariæ Deo offerre debeamus.*

SERMO VNICVS.

Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam. Et statim veniet ad templum sanctum suum dominator quem vos quæritis, & Angelus testamenti quem vos vultis.

MALACH. III.



ODIE, dilectissimi, solennem Ecclesia memoriam agit obedientia illius Domini Saluatoris, quæ ille se, cum temporis ipse Dominus & legis conditor esset, & temporis & legi subdere dignatus est, patrique cælesti pro nobis in templo

plo obtulit semetipsum : non quo ipse per hoc, ut alij recens  
 nati infantuli, sanctificari opus haberet, cum omnia sacra  
 tempora, cuncti dies festi, loca & templa vniuersa, suam ab  
 ipso sortiantur sanctitatem. Sicuti nec beatissimæ matri suæ,  
 instar reliquarum mulierum, purificatio necessaria erat: quan-  
 do ea ab omni fuit præseruata peccato, filiumque Dei per  
 Sanctispiritus operationem concepit & peperit, virgo manens  
 perpetua, omni ornata puritate. Cuius nimirum tanta etiam  
 supra omnium angelorum munditiam puritas fuit, ut sub Deo  
 maior intelligi non possit. Nihilominus tamen & ipsa duræ  
 se legi submitit, charissimumque filium suum Deo patri per  
 manus sacerdotis, atque seipsam simul vnà cum eodem dul-  
 cissimo pignore suo hostiam viuam ad laudem Dei pro cun-  
 ctorum obtulit salutem mortalium. Ex quibus docemur, cha-  
 rissimi, semper nos per veram humilitatem deprimere, tan-  
 quam qui ex nobisipsis nil nisi mala plurima habeamus at-  
 que possimus: in intimoque animæ nostræ templo & nosipsos,  
 & voluntatem propriam, & quicquid denique sumus & habe-  
 mus, Deo patri cum integra resignatione vnà cum filio in per-  
 petuam suæ laudis hostiam offerre. Quicquid enim habere  
 pater potest, id omne dat filio: adeoque amabilis est filius, ut  
 nihil diligat pater nisi filium, & quos inuenit filio vnitos, quos  
 in eodem diligit. Debet igitur anima semetipsam cum vni-  
 uersis viribus suis referre in Deum, & offerre se patri in filio,  
 ut diligatur à patre in filio: idque iuxta perfectissimum sacra-  
 tissimæ virginis Mariæ Dei genitricis exemplum. Cuius uti  
 sanctissimam imitari vitam debeamus, præsens explicabit  
 concio: quandoquidem eadem hæc beatissima virgo, omnis  
 fuit gratiæ & virtutum plena, speculumque & exemplar totius  
 sanctitatis. Quandiu enim in hac vita degeret, tam perfecto  
 cum amore in Deum in intimum animæ suæ templum se re-  
 cepit atque introuersa fuit, ut extra Deum nullam penitus di-  
 ligeret creaturam. Nec vlla vnquam cordi eius imago illapsa  
 fuit, quæ in amorem illius erga Deum aliquid adferret medij.  
 Sed integro ac indissecto Deum prosequabatur amore, & in  
 Deo creata omnia diligebat. Recipiebatur se cum vniuersis  
 viribus suis in interius fundum suum, in quo diuina latet ima-  
 go, atque ibi in intimo animæ suæ morabatur templo, trahens  
 atque minans in ipsum cunctas vires suas, & adorans illic vni-  
 cum Dominum Deum suum in spiritu & veritate. Cognosce-

*Mariam  
 legi se sub  
 didisse,  
 quid nos  
 doceat.*



bat autem & fatebatur dignè se Deū laudare non posse. Itaque petebat atque poscebat, vt ille intra se laudaret & magnificaret semetipsum. Fundum & interiora illius prorsus deiformia erant, ita vt si quis cor illius fuisset intuitus, vidiſſet illic Deum in omni claritate sua, vidiſſet itidem processionem filij & spiritus sancti essentialiter. Nec enim vel breuissimo temporis puncto vnquam cor illius extra DEVM sese extrouertit. Dehinc aliqua de diuinissima virginis huius exercitiis dicenda sunt: quanquam ea tam diuina, superessentialia, præcella, incomprehensibilia fuerint, vt nō hominum modò, verum etiam

*Exercitia S. Mariae qualia.*

I. angelorum omnium intellectum excedant. Sed de simplicioribus illius exercitiis dicturus sum, quæ fuere eiusmodi: Mediis semper noctibus surgebat, perque deuotissimas orationes, ipsum quoque cælum penetrantes, & ad cor vsque Dei patris pertingentes, cor suum erigebat in Deum, stans ita in oratione extensa, donec illucesceret. O quam ille felix est, cui suas impertitur preces, cuique apud dilectissimū filium suum materno singularique amore præstat patrocinium. Agnoscebat etiam, quantum præ cæteris creaturis omnibus diligebatur à Deo, quantisque ab eo ditata esset muneribus. Itaque noctis intempesta silentio surgens, humiliter procidens ad genua, gratias agebat omnipotenti Deo pro largissimis effluxibus eius, qui totam eam permanarant. Deinde & se & omnia sua in oratione sua offerebat Deo, & in piissimas illius manus commendabat, orans, vt gratissimam ille secum & cum omnibus suis ageret & perficeret voluntatem.

II. Tertio pro vniuersis precabatur ecclesiæ membris, vt ad Dei gloriam singula quæque in ea quæ eis optima ac saluberrima forent, dirigerentur: rogabat item pro peccatoribus omnibus, vt vera illis daretur conuersio ac salutem ipsorum: hinc sese per orationem ad miseram vertebat animas in purgatorio dentas, quas ex amore singulari, quo eas prosequabatur, ex penis eripere suis precibus adnitebatur.

III. Quarto loquebatur cum Deo, vt solet filius cum patre, aut amicus ad amicum: in ipsòque colloquio sæpenumerò interiores illius oculi aperiebantur, vt absque medio in omni illius claritate & amabilitate diuinam specularetur essentiam: cõtrâque loquebatur illi Deus, vt electissimæ & amantissimæ sponsæ suæ. Quintò, in precibus suis inter hæc, viua quadam laude ex diuino ac florido actòque à Deo prodeunte fundo,

DEVM benedicere ac magnificare incipiebat: quæ profectò  
 laus tam pura, tanque suavis erat, vt iucundior ac delectabilior *Iob. 38.*  
 esset DEO, quam ea qua celebrabant ipsum astra matuti-  
 na & filij DEI, cum cælum terramque plasmaret. Sextò, VI.  
 interorandum in proprium se demittebat nihil suum: confi-  
 tebaturque & agnoscebat, altissimum DEVM nec adorare  
 nec laudare pro illius se posse dignitate: itaque precabatur  
 obnixè, vt ipse se laudaret in se: simulque omnes vires suas in  
 intimum demittebat multa cum humilitate fundum suum,  
 ex quo solo DEVS æternus gratissimam & laudem suscipit  
 & preces. Neque verò ignorandum est, charissimi, quòd  
 cum oraret, mentem suam ab rebus externis omnibus, à cun-  
 ctis formis & imaginibus abstrahebat, sicque toto manebat  
 animo collecta. Deinde quantus, quanque sublimis & excelsus  
 foret Dominus, qui cum loqui volebat, contraque quam ipsa  
 suo iudicio inutilis ex se ipsa creatura esset, meditabatur. Inde  
 iam ad pedes collapsa immensæ dignitatis Dei, profunda cum  
 humilitate, serióque & ardenti amore ac desiderio, veraque  
 cordis in abyssalem bonitatem Dei resignatione precabatur,  
 vt se non sua, sed pro ipsius exaudiret gratissima voluntate. In  
 hac porro oratione, à noctis medio vsque dum aurora prodiret,  
 persistebat. Inde verò ad primam vsque sanctis vacabat me-  
 ditationibus, id' que excellentissimo, præ creaturis omnibus, *Medita-*  
 quæ vnquam fuerant, modo. Primùm autem magnitudinem *tiones S.*  
 meditabatur & omnipotentiam altissimi Dei, quam etiam *Marisa.*  
 supra angelos omnes liquidò perspectam habebat: simulque *I.*  
 per humilitatem profundam, in suam sese demittebat parui- *II.*  
 tatem. Secundò abyssalem meditabatur & incomprehensibi- *III.*  
 lem iustitiam & sapientiam DEI, quam illæ cunctis sint *IIII.*  
 inuestigabiles & occultæ mortalibus. Tertiò immensam co- *V.*  
 gitabat in perenni amore illius bonitatem DEI, videlicet *VI.*  
 illa largissimus totius boni omniumque charismatum fons *VII.*  
 sit. Quartò, superabundantem mente versabat dulcedinem *VIII.*  
 DEI, ex qua tantam capiebat suauitatem, vt nisi à Sancto *IX.*  
 spiritu obumbrata fuisset, diuinum cor illius præ amoris dul- *X.*  
 cedine diruptum crepuisset. Quintò, lachrymantibus oculis *XI.*  
 filij sui ruminabat humilitatem, quam scilicet præcelsa illa *XII.*  
 diuinitas se deiecerat, despectis gradiendo itineribus, id' que *XIII.*  
 tanta cum humilitate, vt amplius se demittere non posset. *XIIII.*  
 Sextò, eiusdem mente reuoluebat filij sui passionem, quamque *XV.*  
 vehe

*Multipli* vehemens, immanis & multiplex illa fuisset. Id'que primò  
*citer* *Intima* intima cum animi compassione faciebat. Ista nanque medita-  
*riam filii* tio instar gladij virgineum secabat cor & animam illius: vnde  
*sui passio-* multò verius, quàm vlli vnquam martyri, palma illi martyrij  
*nè reuol-* cessit. Secundò, viua cum imitatione. Cùm enim cogitaret vt  
*wisse.* filius ille suus semper contemptui, semper passionibus fuisset

II. expositus, omnem vitam suam ad afflictiones & sui depres-  
 sionem ordinabat: quibus & adeò se totam offerebat, vt nun-  
 quam vel abbreviari vel minui peteret afflictiones suas. Vnde  
 semper in afflictionibus posita fuit, eàsque ad nouissimum  
 vsque punctum tam voluntaria cum subiectione pertulit, vt  
 parata esset etiam aternaliter in passionibus permanere, si id

III. diuinæ fuisset placitum voluntati. Tertiò demum ita filij sui  
 meditabatur passionem, vt attenderet, vt hanc ille plenissima  
 cum patientia, absque vllò murmure, ex ingenti ac ardentissi-  
 mo desiderio & erga nos amore, cum gaudio denique spiritus  
 sui pertulisset. Atque ita & ipsa, quicquid ei patiendum occur-  
 rerat, flagranti cum desiderio, æstuanti dilectione & gaudio  
 perferebat. Vbi primò tempus aduenisset, ad templum se re-  
 cipiens, oculis depressis ad aliquem se conferebat angulum,  
 per seuerans illic vsque ad meridiem, vbi mente ad aternitatem  
 extensa, mandata Dei diuinòsque meditabatur sermones.

*Quid ho-*  
*ra prima*  
*agerit.*

Ibi tum anima illius ad diuinam supra omnem intellectum  
 transferebatur contemplationem, quæ in mente illius per vi-  
 res omnes declarabatur. Memoria illius in simplicem erat  
 erecta lucem, supraque sensuales omnes incidentias in spiri-  
 tus vnitatem stabilita. Intellectus quadam perfundebatur cla-  
 ritate, in qua facillè virtutes omnes, modos, exercitia & abdita  
 scripturarum distinctè didicit, agnouit, intellexit. Voluntas  
 deuotissimo flagrabat æstu quieti amoris, per quem supra  
 creata omnia rapiebatur. In hac autem mentis eleuatione  
 supra modos, supraque distinctionem, posita erat: atque hic  
 diuinum in silentio capiebat susurrum: spiritusque illius su-  
 pra omnem propriæ actionis, virtutem, superessentiali perfun-  
 debatur fonte. Quiescebat hic præterea supra omnia in DEO,  
 vbi & semetipsam per immensum complexum amoris, in vastis-  
 sima perdidit caligine diuinitatis: Deoque sine medio vnie-  
 batur, vnus cum illo, effecta spiritus, id'que vltra creata charis-  
 mata, dona, lumina, in simplici quadam luce perpetuò sese ac  
 sine cessatione in intimo fundi illius, in suprema spiritus no-  
 bilita

bilita  
 rudin  
 iam c  
 den  
 trans  
 omne  
 ac di  
 imag  
 dum  
 tésqu  
 re am  
 vnqua  
 quod  
 prædi  
 in co  
 non  
 la ob  
 mori  
 noue  
 absq  
 infim  
 iusti  
 rum  
 exper  
 ment  
 diabo  
 uenit  
 plum  
 nitati  
 num  
 profu  
 nulla  
 omni  
 me v  
 differ  
 solut  
 bene  
 gula  
 tenti  
 dies

bilitate renouante: in qua etiam futuram experiebatur beatitudinem: diligebátque Deum perenni in creato amore, vbi iam creata omnia dona, virtutes, opera, exercitia, & quicquid demum creatum erat, foris subsistere oportebat. Diuina náque transformabatur hic claritate supra imagines omnes, vltra omnem rationem & intellectum. Conspiciebátque ineffabili ac diuina cum exultatione & voluptate luminaria æterna & imagines, vti illa in æternitate conspiciuntur. De quo id sciendum est, si vel cuncta mundi gaudia & oblectamenta voluptatésque in vnum conflarentur, non tamen nisi merissimam fore amaritudinem vel minimo diuino comparata gaudio, quod vnquam virgo beata Dei genitrix perceperit. Ad hæc decore quodam hæc ipsa virgo dignissima supra mortales omnes prædita fuit, hoc videlicet, quod quantumcunque sublimiter in contemplationis luce in Deum raperetur erigereturque, non minus tamen cætera quæque aspiciebat, nec minus illa obseruabat, sed æquè hominem suum exteriorem in sanctis moribus & gestibus absque interioris hominis impedimento nouerat continere ac moderari. Vires nanque eius supremæ, absque medio in suam sese verterant originem, vnitæ eidem: infimæ verò supremis, instar Adam in originali persistentis iustitia innocentiaque, perfectè obtemperabant. Qui nimirum hinc illi accessit decor, quod culpæ originalis perpetuò expers fuit: à qua præseruarat illam filius eius, ita vt ne momento quidem temporis vel iræ filia, vel vas immundum, vel diabolico (sicut nos alij omnes) subiecta dominio fuerit. Præuenit hoc enim Sapientia æterna, nolens electissimum templum suum aliqua labe adspergi. Vnde etiam in intima diuinitatis contemplatione & raptu posita, æquè cultum diuinum extrinsecus multo studio, ingenti cum deuotione, & profunda sui cordis humilitate auscultabat: qui non modò nullam ei ingerebat molestiam, nullúmque tædium, sed præ omnibus quæ hæc vita habet, hic illi optatissimus & maxime voluptati erat. Deinde vbi circa meridiem domum redisset, sæpius ab Angelo præparatum capiebat cibum. Absoluto verò prandio, nisi dies festus ageretur, manibus suis benedictis operabatur ad tempus vsque vesperarum, & singula quæque opera, quamlibet etiam minuta, singulari intentione ad honorem faciebat omnipotentis Dei. Sin autem dies festus esset, vbi laudes Domino exoluerat, ad audiendum pergeb

De  
Quanta  
decore  
Maria  
prædita.

Quid me-  
ridie,  
quid post  
meridiem  
ageret.

*Quid sub  
vesperis  
& cōple-  
torio.*

*Cur Ma-  
ria nullū  
passa som-  
nium.*

pergebat verbum Dei: quod quamlibet simplicibus depro-  
meretur verbis, quamlibet ipsa quoque melius id perfectiusque  
caperet, summa tamen cum devotione percipiebat, imprimens  
illud serio virgineo cordi suo, summo cum desiderio tam mi-  
nima quam maxima quæque perficiendi. Cæterum si non fie-  
ret verbum Dei, aut loquebatur ipsa, aut loquentes alios auscul-  
tabat de **D E O** vitæque diuina, aut certe sacrarum vacabat le-  
ctio scripturarū vsque ad vespertas: atque hinc ad completo-  
rium vsque psalmos decantabat, & insistebat precibus. Postea  
noctis sese intendentibus tenebris, ad sanctas vertebatur me-  
ditationes, mēte reuoluens perfectissimam dilecti filij ac Do-  
mini sui vitam, & suauissimas institutiones: vnde cor illius sen-  
sibili æternitatis replebatur dulcedine. Dehinc flexis genibus  
gratias agere incipiebat Deo, quod eam illo die aliisque die-  
bus omnibus tam propitius respexisset. Quo facto, dignissi-  
ma virgo ingenti cum gratitudine ac mansuetudine quieti se  
dabat, angelorum turmis sacratissimum cingentibus cubile,  
vt nulli ad eam maligno spiritui pateret accessus. Itaque nullum  
vnquam vanum phantasma vel somnium passa fuit, nec vlla  
ei incidit imago, nisi quam ex diuina suscepisset irradiatione.  
Semper enim beatissima Trinitas ipsam vndique protegebat.  
Nec aliquando quietem virgo preclarissima capiebat, quin  
prius summo cum desiderio summū suum ad honorem refer-  
ret ac ordinaret omnipotentis Dei: sicque eidem vnita, caput  
suum benedictus ad pectus reclinabat patris cælestis, suauiter  
obdormiens & quiescens. Cūque iterum noctis medium ad-  
uenisset, rursus diem totum, vt iam dictum est, in omni san-  
ctitate & virtute transegit. Hæc iam partim de huius beatissi-  
mæ virginis vita dixisse sufficiat, quam nos instar speculi no-  
bis ob oculos proponere ac imitari debemus, vt, quomodo  
ipsa fidelem Domino exhibeamus famulatum, in interiorique  
animæ nostræ templo totos nos illi pro viribus offeramus.  
Qua in re plurimum nobis contulerit, Deum sine cessatione  
inocare, vt suam nobis diuinam gratiā impertiatur & opem,  
similitérque amantissimam matrem illius, atque huic diebus  
singulis singulare quoddam seruitium & honorem impende-  
re: sic enim & ipsa vicissim nobis fideliter inseruiet in mise-  
riis & necessitatibus nostris, & præcipuè in mortis angustiis.  
Est nanque misericordiæ mater, & nullum peccatorem opem  
illius flagitantem spernere potest. Vnde Bernardus ait: Sileat  
miseri

miser  
eam in  
dem  
hac  
miran  
diam  
camus  
nuit, fa  
quous  
que vt  
vener  
mus, v  
præste

De p  
ta

R  
temp



prædi  
eò per  
naci an  
num v  
prietas  
omner  
perbia  
ue in  
alias

miseri

misericordiam tuam virgo beata, si quis est qui inuocatum eam in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi: sed in hac potius nobis ipsi. Laudamus virginitatem, humilitatem miramur: sed misericordia miseris sapit dulcius, misericordiam amplectimur charius, recordamur sæpius, crebrius inuocamus. Hæc est enim quæ totius mundi reparationem obtinuit, salutem omnium impetrauit. Foveas, nec deseris miserum, quousque tremendo iudici eum noueris reconciliatum. Denique ut & nos virginem hanc beatissimam prolemque eius ita veneremur ac imitemur, quandiu in hac mortali vita positi sumus, ut futurum patrem cum ipsis habere mereamur: id nobis præstet omnipotens Deus, in secula benedictus. Amen.

## IN FESTO SANCTAE

AGATHAE.

*De proprietatibus octo vere virginis, quibus eam præditam esse oportet, ut Deo placeat.*

## SERMO VNICVS.

Regnum mundi & omnem ornatum seculi contempni, propter amorem Domini mei Iesu Christi.



**H**ÆC verba dilectissimi, sub cuiuslibet sponsæ spiritalis Christi, quæ se totam eius seruitio mancipauit, cum voluntate illi perpetuo perseverandi, persona, sancta canit Ecclesia. itaque aduertere vos velim, quibus huiusmodi sponsa & virgo proprietatibus debeat esse prædita, si Deo velit esse grata, ut ipse eam suscipiat, & tandem eò perducatur, ubi sponset eam sibi in sempiternum, ubi tam tenaci anima ipsius illi vnionem copuletur, ut nunquam in æternum vel ipsa ab eo, vel ille ab ipsa queat separari. Prima proprietates est, non placere virginem Deo, nisi regnum mundi & omnem seculi spernatum ornatum, hoc est, ut studiose deuiter superbiam, vanam gloriam, extrinsecus placere hominibus siue in corpore, siue per cultum vestium, siue per quassibet alias res caducas & temporales. Hæc enim omnia prorsus illi

*Prima  
veræ vir-  
ginis pro-  
prietates.*

illi deferenda sunt, id' que nō corporaliter modò, verùm etiam spiritualiter, mundum videlicet spiritalem cum omni illius ornatu despiciendo fugiendòque, qui consistit in superbia, vana gloria, ficta intrinsicè sanctitate, verbis spiritualibus ex corde mundano prolatis, vana cordis de spiritualibus donis atque virtutibus exultatione, propria de sua bonitate complacentia: quæ profectò tam variis atque multiplicibus modis Christi virginibus sese ingerunt, vt non facillè dictu sit, quantoperè munda eiusmodi corda diabolus fallere atque subuer-

I. tere conetur. Secunda proprietas est, vt sese diligèter custodiat, ne quos mores irreligiosos admittat, ne conuersatio illius minus spiritualis sit, ne quos foris vel intùs ritus siue modos noxios seruet, ne mente turbida sit, nève superbos coram hominibus gestus præ se ferat, ne vlla se ratione iactet, aut magnificè de se sentiat, quòd prudens & sapiēs sit, ne se defendere aut excusare vel vlcisci velle meditetur, si despici vel deprimi cōtingat, quin potius modestis atq; lenibus verbis & gestibus vtens, omni cum humilitate totam se emendationi exponat, agno-

II. scens & confitens culpam suam. Tertia proprietas est: Non satis est nosse eam quæ fugere debeat, sed exigitur adhuc, vt totam se etiam ad ea quæ molesta ei sunt, & pœnas seu passiones adferunt, vltro offerat, inque vinea Domini omni cum patientia in purissimo humilis cordis, in quo solo quiescit Deus, fundo collaboret atque cooperetur. Quiescit nanque Deus in virginis corde, sese per humilitatem ex fundo cordis sub Deum cunctòsque homines, etiam ad mortem vsque, si ita res postulare, deprimentis ac nihilipendentis. Per hanc verò profundam sui annihilationē facillè impetrat & consequitur à Deo quibuscunque opus habet, imò etiam plura quàm quibus indigeat. Occurrit enim eiusmodi hominibus Deus cum omni gratia sua, cunctisque illos dignitatibus sublimat, quibus extulit sanctos suos. Quarta proprietas est, quòd in hac

Mat. 15. vita corripi, despici, vilipendi, malè accipi, & durius tractari debeat, quemadmodum mulieri illi Chananitidi Christus fecit: sicut hodièque facit omnibus electis suis speciali sibi amore deuinctis, quibus singularem præstaturus est gratiam, & in quibus rara quædam operaturus est. Hos enim durius inquit, & acerbè inuehitur in eos: atque foris à quibusuis eos pedibus conculcari, verbis pulsari asperis, & in faciem temerariis impeti mendacijs permittit. Quæ vbi eueniunt, simul

cum

cum h  
ra dep  
imò se  
quòd  
tas el  
ipò se  
que su  
ratur.  
perare  
tamen  
ipsum  
rum vi  
test, qu  
vnius i  
ei dica  
possi,  
tempt  
videri  
irrogen  
ræ hun  
puè ve  
penetr  
patiens  
tempu  
affectu  
medita  
quàm  
mini su  
que vir  
tus & f  
pro sal  
vulgi p  
rât. Vb  
& deuc  
prijis s  
pressa,  
ab ea d  
est, vt  
& dimi  
riorum

cum his & ipsa se virgo Christi funditus despiciat, atque ex  
 ra deprimat humilitate, gaudens in huiusmodi propter Deum,  
 imò se talibus indignam iudicans, gratiàsque Deo referens,  
 quòd se specialiter his tanquàm suam donarit. Quinta proprie  
 tas est, vt non solum hic ab omnibus cõtemnatur, sed vt etiam  
 ipsa se ex animo vilipendat, patienter occurrant aduersa que  
 que sustineat, eaque sic suo imprimat pectori, vt nulli indè que  
 ratur. Est quidem inuenire virgines, quæ sese verbis sciant vitu  
 perare coram hominibus, dum se peccatrices confitentur, quæ  
 tamen molestè acciperent, si alius aliquis id affirmaret: quod  
 ipsum quandam esse superbix speciem quis non videat? Cate  
 rum virgo quæcunque non sit humilis corde, indè dinosci po  
 test, quod mox vbi aliqua ei, quanlibet leuissima, saltem verbi  
 vnus iniuria infertur, perturbatur animo, & fert egrè quicquid  
 ei dicatur, incipitque excusare sese, quòd æquanimiter ferre non  
 possit, si vel ioco aliquid ad honoris sui iniuriam, aut vndè con  
 temptui pateat, dicatur: interimque nihilo minus vult humilis  
 videri ac reputari. Itaque quicquid sibi ipsi contemptus aliquis  
 irroget, quatuncunque despiciat semetipsum, nõ est certum ve  
 ræ humilitatis indicium: sed dum ab alioqui par illi sit, preci  
 puè verò à minori contemnitur, cum id ipsas ossium medulas  
 penetrat, indè quisque se nõsse addiscet, quàm humilis & quàm  
 patiens sit. Sexta proprietas est, quòd nulla negligentia perdit  
 tempus suum, sed multa cum deuotione & ingenti cordis sui  
 affectu dilectissimi Domini sui passionem & quinque vulnera  
 meditatur, nec aliquid melius nouit, cum nihil ei vtilius sit,  
 quàm vt omne tempus suum in vita & passione expendat Do  
 mini sui, propter quem cuncta dereliquit. Atque hoc bonæ qua  
 que virgines ingenio præditæ sunt, vt omnem vitam suam in  
 tus & foris multo cum sudore ad Dei gloriam transigant, vt  
 pro salute omnium deprecentur, vt se ipsas denique pro cunctis  
 vulgi peccatis, tam bonorum quàm malorum hominum offe  
 rãt. Vbi verò virgo Christi sibi ipsam relinquitur, omnisque amor  
 & deuotio ad Deum illi subtrahitur, tum si nihilo secius pro  
 prijs sumptibus nuda, pauper, desolata, omnique mœrore de  
 pressa, domino deo suo in fide vera ac firma seruiat, honoratur  
 ab ea deus, & ipsa huic singulariter placet. Septima proprietas  
 est, vt solum deum spectet, respiciat, intendat in omni actione  
 & dimissione sua, animum habeat ab quarunlibet rerum exte  
 riorum occupatione liberum: sicque faciat quæcunque facit, tan



quam nihil faciat, & quasq; bonas occupationes ita habeat, ut  
 quam nihil ad se pertineant. Sanè quæcunque talis est famula  
 Dei, omnem ad Dei gloriam hominum contemptum & op-  
 probria perferre cupit, & ab omni honoris & Dominij ambitio-  
 ne prorsus aliena est: nec facile in aliquo se extollere potest,  
 cum spiritum sanctum habeat rectorem & moderatorem sui.  
 Denique qui eiusmodi sunt, coguntur interdum præesse alijs,  
 inter quos amicè admodum multumque humiliter viuunt, re-  
 ipsa implètes quod Christus ait: Qui maior est inter vos, sit mi-  
 nister vester. Octaua proprietates est, ut aduersus omnia munda-  
 na atque labentia, aduersus omnem mundi honorem & concu-  
 piscenciam decerter. Cùmque in corde illius huiusmodi concu-  
 piscenciam restingui ac minui incipiunt, tum primùm à super-  
 bia spiritali impugnatur, hoc est, à complacentia propria & ho-  
 noris temporalis ambitu, quam superbiam nemo perfectè, nisi  
 solus Deus, expellere & euincere potest. Quantalibet enim ho-  
 mo sanctitate præditus sit, quandiu tamè uiuit, donec vltimum  
 exhalet spiritum, semper certare habet, & præcipuè aduersus su-  
 perbiam spiritualem. Atque tamen verissimum sit in hisce ve-  
 ris humilibusque virginibus, neque superbiam, neque auari-  
 tiam neque odium, neque inuidiam, neque id genus alia  
 quæcunque peccata locum sibi vendicare posse, grauiter ta-  
 men nonnunquam ab acedia, gula, luxuria, quæ in natura si-  
 ue carne consistunt, & ex carnis tēratione pullulant, impugna-  
 tur: at non expugnantur, imò multum hæc illis tentationes con-  
 ferunt. Cùm enim nihil magis ament, quàm afflictiones, igo-  
 miniam, & quicquid molestum est, & penam adducit, intus atq;  
 foris pro Dei more perpeti, eadèmq; præ omni quoque con-  
 tēplatione & interna dulcedine appetant, maiusque in his gau-  
 dium & voluptatem percipiant, quàm in omni solatio externo,  
 quod cunctæ possent creaturæ impendere: indè fit, ut nullæ eis  
 tentationes, nulli primorum seu infimorum motuum impetus  
 nocere queant, quando ea ipsorum voluntas & desiderium  
 est, ut semper aliquid pati habeant, quo in vera humilitate  
 Deo amatori suo gratiæ & acceptæ inueniantur.

Prestet nobis Dominus Deus, ut nos quo-  
 que sic virginealem teneamus sta-  
 tum ad laudem & gloriam  
 ipsius. Amen.

IN FE

Mat. 20

VIII.

Vii  
T  
C  
C

A

forma  
 quit, e  
 ferui a  
 inuen  
 vsque  
 re nen  
 agere  
 intelle  
 ster, pa  
 tum, &  
 nos an  
 pristin  
 litudin  
 mus ab  
 O sum  
 à rui a  
 mihi a  
 ptioni  
 gratia

IN FESTO ANNUNCIATION. 51  
IN FESTO ANNUNCIATIONIS  
Dominicæ.

*Vti nos ad instar virginis gloriose, introuertere ad Deum, & illi resignare debeamus, vt ipsum concipere & parere simus idonei in spiritu, anima & corpore nostro.*

SERMO VNICVS.

Aue gratia plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus.

L V C A E I.



E immensa solennitatis huius dignitate, de ardentissimo quoque & æterno amore, ex quo Deus Opt. Max. Dominus dominantium, filius Dei, nostri misertus est, qui non nisi miserrimi atque damnati eramus torres inferni: & cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, vt Apostolus inquit, esse se æqualē Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo, humiliavit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. de hoc, inquam, amore nemo satis dicere, nemo satis laudare & gratias dignas Deo agere potest, cum omnem & humanum & angelicum excedat intellectum, quod deus & dominus noster, supremus iudex noster, pater, frater, sponsus noster fieri voluit, quod omne debitum, & ipsam quoque damnationem nostram in se recepit, suanos amarissima redemit morte, & filios æternæ vitæ effecit, ad pristinum reduxit honorem, imò & ad angelorum nos euexit similitudinem, vt plus iuris habeamus ad Deum, maiorique illi sumus affinitate coniuncti, quàm ipse quoque supremus angelus. O summe & ineffabilis pietas, nunquid super his omnibus me à tui amore & laude continere potero, quando super omnia te mihi amabilem reddit bone Iesu calix quæ bibisti, opus redemptionis nostræ, opus vtique sine exemplo, humilitas sine modo, gratia sine merito, donum sine precio? Hoc opus amorem no

*Phil. 2.*

*Quantus  
Dei erga  
nos amor.*

strum, teste quodam vero tui amatore, facile vèdicat totum si-  
 bi: hoc deuotionem nostram & blandius allicit, & iustius exi-  
 git, & arctius stringit, & vehementius afficit. Quid igitur gra-  
 tiarum actionis, quid retributionis cõdignæ pro his omnibus  
 tibi retribuam ego omnium peccatorum maximus & ingratis  
 sumus? Pro eo enim quod in creatione animam meam mihi de-  
 disti, eamque per me perditam in redẽptione mihi reddidisti,  
 me totum tibi debeo, & bis debeo. Sed pro eo quod mei causa  
 tuam animam posuisti, quid tibi reddam Domine Iesu? Nam  
 etsi millies animam meã repẽdere possem, quid sum ad Deum  
 mecum puluis & cinis? Interim nihilo minus, charissimi, tamen  
 si dignum aliquid tanto amorì rependere non possimus, in hoc  
 omnem debemus nauare operam, vt nos ipsos totos Deo, id est,  
 quicquid sumus, habemus & possumus, promptissimè redda-  
 mus: quod equidem dilectissima genitrix illius, beatissima  
 virgo Maria perfectissimè atq; fidelissimè egit: qua de re non  
 nihil exempli gratia dicturus sum, vt & vos spirituales Christi  
 genitrices fieri studeatis, totos vos offerentes Deo, vt in ani-  
 mabus vestris & concipi & nasci, queat. Dicam autem simpliciter  
 simè, vt affecta atq; præparata erat hæc virgo dignissima, cum  
 vnigenitum deberet Dei filium concipere, quanquam sancti-  
 tatem illius nec angelicus quidem vllus capiat intellectus.  
 Itaque iuxta quinque sui nominis Maria literarum significa-  
 tionem, secundum tres vires suas superiores in Deum subleua-  
 ta & rapta, atque vnus cum eo spiritus erat, ab ipsoque ageba-  
 tur. Totam nanque in illius sese gratissimam voluntatem as-  
 grantissimo cum amore ad honorem illius, tanquam aptissi-  
 mum instrumentum resignarat, eratque pauper spiritu, conti-  
 nuèque se in Deum profunda cum humilitate & sui ipsius nihil  
 pensatione referebat, omnis omninò desiderij, voluntatis, actio-  
 nis expers, haud secus, quàm cum necdum creata esset: quod  
 ipsum liberum pandebat Deo accessum in spiritum, animam  
 & corpus ipsius. Spiritu quoque purissima erat, quippe quæ nul-  
 li vnquam dono Dei cum delectatione inhæsit, nec ad spiritum  
 sui voluptatem diuinis charismatibus vrebatur. Erat & anima  
 pura. Nulli enim vnquam creaturæ inordinatè affecta fuit, sed  
 animam habuit eunãtis virtutibus exornatam. Corde demum  
 & corpore quoque pura fuit, vt potè quæ nõquam ad vitia mo-  
 uebatur. Atque per hæc splendidis atque micantibus angelis si-  
 milis fuit. Porrò tamen pulcherrima esset foeminarum, ob an-  
 gelicam

*Qui Ma-  
 ria, ut si-  
 lum Dei  
 concepe-  
 ret, para-  
 ta.*

*Mariam  
 etsi pul-  
 cherrimã  
 à nemine  
 libidine  
 inspici po-  
 tuisse.*

geli-  
 libid-  
 eiús-  
 con-  
 Trin-  
 Erat  
 per a  
 quod  
 tâqu-  
 pene-  
 ne su-  
 sua v-  
 bat a  
 gesti-  
 cesser-  
 qui el-  
 ctũq;  
 erat:  
 que p-  
 præte-  
 Vnde  
 aut a-  
 perni-  
 tum  
 mo sp-  
 suas a  
 sa sim-  
 in ear-  
 sese v-  
 cæles-  
 ritu s-  
 suo, d-  
 dium  
 mi, L-  
 ne &  
 ma, &  
 nem  
 & De-  
 audiu-  
 & per

gelicam

gelicam tamen puritatem illius, nemo eam vnquam hominum libidinoso potuit affectu intueri. Erat preterea spiritu deuota, eiusque suauissimæ adspirations & ignita desideria summam commouebant diuinitatem, ita vt æstantissimus beatissimæ Trinitatis amor dulciter erumperet, in ipsamque promanaret. Erat & anima deuota. Omnes nanque animæ eius vires, semper ad Dei laudem erectæ erant. Denique & corde deuota fuit, quod ipsum amorose admodum ad Deum expansum erat, igni tâque per desideria incomprehensibilem diuinitatis abyssum penetrabat, vbi suum reperiebat dilectum, intimaque dulcedine summæ potentia virtutem transfudit, æternam sapiëntiam sua vulnerabat pulchritudine, sempiternâ bonitatem suo trahebat amore, vt tota in eam cum vniuersis delicijs suis profluere gestiret, cui iam super omnes opes atq; diuitias suas plenâ concesserat potestatem. Non enim sibi viuebat, sed illi duntaxat, qui est viuientium omnium vita. Postremò, omne initium, cum

*Initium  
suis actio  
num Ma  
rie, quis  
fuerit*

ctusque finis omnium actionum dimissionumque illius, Deus erat: & quicquid vel ageret, vel dimitteret, totum pura diuinâque possidebat intentio. Semper enim Deo vnita fuit, & extra præsentiam illius nec ad momentum quandoque auertebatur. Vnde nulla vnquam creatura suam illi imaginem imprimere, aut ad ipsam intrò accedere potuit: quippe quæ omnia cum supernis spiritibus simpliciter cõtuebatur in Deo, quæ ipsum totum nudè reperit in fundo suo, in essentia animæ suæ, in intimo spiritus sui. Ideòque nec extrouersa aliquândò fuit per vires suas ad sublimitatem, multiplicitatème, sed semper introuersa simpliciter, extra seipsam in Deum, qui vicissim se receperat in eam. Deniq; perfectissimè cū vniuersis viribus suis in suam sese verterat originem: pauper, pura, deuota, diuina, magisque cælestis quàm terrestris creatura. Erat enim cælum Dei in spiritu suo, paradus Dei in anima sua, palatium Dei in corpore suo, diuinitatis transradiata claritate, ita vt nullum esset medium inter Deum & ipsam. Insuper scire vos velim, dilectissimi, Dominum Deum in sacratissima hac virgine triplici ratione & concipi, & ex ipsa nasci voluisse: in spiritu videlicet, in anima, & in corpore. Neq; enim per solam corpoream generationem tam beata fuisset, quàm per spirituale, vt Augustinus ait, & Dominus insonare videtur in Euâgelio, vbi dicit: Beati qui audiunt verbû Dei, & custodiunt illud. Primò itaq; Desi cõcepit & peperit in spiritu suo. Placuit enim mirum in modû Deo per

*Luc. 11.*

puritatem suam, eidemque parauit locum humilitate sua, atq̄  
re verò suo etiã coëgit ipsum, vt se demitteret in fundũ spiritus  
sui, in quietam & ociosam vacationem illam, vbi mediũ silen-  
tium agitur, ibidemq; spiritum suum Deus vniret cum spiritu  
illius, & loqueretur cum ea arcanum verbum suũ, vnicũque  
filium suum cũ ineffabili gaudio & amore generaret in spiri-  
tu illius: quæ nimirũ æterna est in hac beatissima virgine na-  
tiuitas, & obscura caliginosãque nox in spiritu, vbi intelle-  
ctus obfuscat. Vbi enim lux increata exoritur, ibi lux aliqua  
creata durare non potest. Nox etenim vertitur in diem, id est,  
lux animæ creata in æternitatis lucem transit. Atque ita glo-  
riosa Dei genitrix spiritum suum increatæ diuinitatis essentia

*Que fue-  
rit S. Ma-  
rie resi-  
gnatio.*

resignabat, anima illius in profundam sese demittente humili-  
tatem. His verò studiis suauis amoris profluuium, & æternæ sa-  
pientia lucem deorsum trahebat in animam suã, in qua pater  
generabat vnicum filium suum, transformans illam totam in  
se. Simũq; petebat pater ab ipsa in spiritu, vt in hoc cõsensum  
præberet, vt vnigenitus filius suus in ipsa naturam assumeret  
humanam, ex ipsãque per Sancti spiritus operationem corpora-  
liter nasceretur. Quod equidem virgo sanctissima cũm perce-  
pisset, ex vera humilitate territa est non minimũ, talẽque illi  
in spiritu cum timore responsum dedit: Mater, inquis, vt sim  
tantæ prolis, indignã me cognosco. Vellem autem tantæ geni-  
tricis ancilla esse. Verũ ita decretũ erat Deo, vt ipsa genitrix  
esset. Quod intelligens, adhuc profundius in sui se nihilipen-  
sionem demisit. Interim manifestius ipsi datũ est intelligere,  
ad hoc se electam à Deo, cuius ea fixa volũtas esset, vt ipsa filij  
sui mater fieret. Tum repente lumine supersplendente, ac per-  
manante claritate super sanctissima eam Trinitas circumfulsit

*Mariam  
qui salu-  
tari an-  
gelus.*

ac perlustrauit, radiõq; siue iaculo diuini amoris omnia inte-  
riora illius traiecit, ita vt humiliter & amorosè parens esse fi-  
lij Dei consentiret. Itaq; eodẽ momento sanctus Gabriel ar-  
changelus assistens ei, cũ ipsam in spiritu raptam inuenisset,  
reuerenter eam salutauit, dicens: Aue gratia plena, Dominus  
tecum. Quæ cũ audisset, ex profunda humilitate turbata est,  
tum ob salutationis excellentiam, tum quòd tota in Deum ra-  
pta esset. Deinde vbi dixisset, Ecce ancilla Domini, fiat mihi se-  
cundũ verbum tuum: Spiritus sanctus de purissimo virginei  
cordis eius, vehementissimè potentissimo amoris igne suc-  
cens, sanguinẽ accipiens, perfectum mundissimũque, licet  
exile,

exile  
mã  
na fi  
rie,  
sibiq  
est, &  
virg  
gine  
& sp  
creat  
rum  
ta et  
vti sp  
ptate  
arom  
tutur  
rism.  
mell.  
nem  
put p  
suo, q  
super  
orta,  
orbẽ  
feros  
tes qu  
nardi  
inter  
auert  
tation  
Mari  
gita  
non d  
ruisti  
propri  
lunta  
est vt  
pietat  
credi  
omni

exile, inde corpus creauit cum vniuersis membris eius, purissimamq; illi animam inspirauit, atq; illa pariter vniuit: quæ personæ filij Dei, qui est verbum æternum & splendor paternæ gloriæ, ex vero amore & misericordia pro salute nostra assumpsit, sibiq; in vnitæ personæ copulauit. Sicque verbū caro factum est, & habitauit in nobis. Atq; hæc tertia natiuitas est, quæ in virginali peracta est beatissimæ Mariæ vtero absq; omni virgineæ iniuria puritatis, quo ipsa & filia Patris & mater Filij, & sponsa Spiritus sancti, & regina cælorum, & domina mundi creaturarumq; omniū, & mater piissima atq; patrona cunctorum hominum illius opem flagitantium, & templum Dei effecta est, templum, inquam, in quo suauiter illa maiestas quieuit vt sponsus in thalamo suo, id q; mira cum exultatione & voluptate, quam in virgineo cepit vtero, velut in horto omnigenū aromatum ac suauifragrantium herbarum, cuncti generis virtutum atque charismatum pleno, quibus ipsa virtutibus & charismatibus beatissimæ Trinitatis cælum supra nos miseros mellisuum reddidit, solēque iustitiæ produxit, maledictionem Eux abtulit, & serpentis deniquē infernalis attriuit caput pestiferum. Deniq; ipsa altera Eua totum reduxit cū filio suo, quicquid prior Eua perdidit destruxeratq; & multo insuper plus gratiæ diuiciarumq; ipsa est nobilis stella ex Iacob orta, de qua in Mosis volumine legis, cuius radius vniuersum orbē illuminat: cuius splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat: terras etiā perlustrans & calefaciēs magis mentes quā corpora, fouet virtutes, excoquit vitia. O, inquit D. Bernardus, quisquis te intelligis in huius seculi profluuiio magis inter procellas & tempestates, quā per terram ambulare, ne auertas oculos à fulgore huius sideris. Si insurgant venti tentationū, si incurras scopulos tribulationū, respice stellam, voca Mariam. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis, Mariam cogita, Mariam inuoca. Ipsam sequēs, non deuias: ipsam rogans, non desperas: ipsam cogitans, non erras. Ipsa tenente, non corruis: ipsa protegente, non metuis: ipsa duce, non fatigaris: ipsa propitia, peruenis. Ipsū quidē nec facultas deesse poterit, nec voluntas. Regina cælorum est: misericors est. Denique mater est vnigeniti filij Dei. Nihil sic potest potestatis eius seupieratis magnitudinem comprehendere: nisi fortē aut non creditur Dei filius honorare matrem, aut dubitare quis potest, omnino in affectum charitatis transisse Mariæ viscera, in

Ioan. 3.

Genes. 31

Num. 24

quibus ipsa, quæ ex Deo est charitas, nouem mensibus corpora liter requieuit. Proinde quisquis vnquam verè internus fieri, principiumque suum, id est, Deum sentire volet in anima sua, quæ ad Deum quandam habet propensionem cognitionemque, & pendet ex Deo, haud secus quàm solares radij ex soleis beatissimæ virginis huius exempla speculùmque lucidissimum imitari debebit, attendens vt illa se intus atque foris gesserit: atque ita grandem in seipso, tam in spiritu quàm natura, ex ipsa percipiet opem. Principiò quidem ab omnibus se auertet mortalibus creaturis, & vniuersis animæ suæ viribus collectis, sese introrecipiet, ibique extra seipsum in Deum in ipso præsentem, in intimùmque spiritus sui, vbi tres animæ vires superiores vnum sunt, transibit, vt illic vniatur Deo, fiatque vnus cum illo spiritus, & agatur ab eo. Ibi nanque memoria fœcundatur, intellectus illuminatur, voluntas accenditur, & diuino inebriatur amore. Ibi tum Deus ipse alimentum spiritus, animæ vita, & corporis conseruatio est. Ideòque semper nos ad imaginem seu fundum animæ, vbi tres animæ vires vnum cum Deo sunt, introuertere debemus, vt in Deo vniamur, efficiamurque pauperes spiritu, spiritu simul & animæ & corpore mundi, deuoti ac introuersi cunctis viribus in Deum omnisque actionum nostrarum finis & initium, per puram diuinitatis intentionem ad Dei honorem referatur, vt iam sepe de gloriosa virgine dictum est: atque ita nudi, liberi, expediti & abstracti maneamus, vt vniuersæ animæ nostræ vires, suo quæque loco & ordine persistant, vt voluntas, desiderium & intentio nostra Deo in omnibus subdita sint, vt cum illis Deus iuxta suam gratissimam possit voluntatem operari. Tum verò introsum supra vires omnes à Deo, in diuinitatis rapiemur solitudinem, vbi spiritus profundè in diuinam immergetur vnionem, essentiâque nostra diuina perfundetur essentia, ita vt iam diuina generatio citra impedimentum agatur in spiritu & anima: imò & in corpore, spiritualiter tamen per superabundantiam diuinorum charismatum ex spiritu & anima prorumpentium, proueniens in corpus. Quod vt & hic & in futurum per beatissimæ virginis intercessionem feliciter experiri mereamur, agè cum diuo Bernardo ipsam inuocemus, dicentes: Per te accessum habeamus ad filium, o benedicta inuentrix gratiæ, genitrix viræ, mater salutis: vt per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsam

*Bernardi  
de B. Ma  
ria virgi  
ne culo  
gium.*

integri-

integri  
grata n  
nostro  
tas gl  
na nos  
concili  
ò bene  
quam  
mediat  
nostræ  
beatitu  
est supe

IN

De di

vt

ta

ge



ne lon  
ni grat  
re vian  
passion  
rentis  
tia pro  
displic  
tere vo  
ex plic  
quæ ne  
rit, vt

integritas tua culpam nostræ corruptionis: & humilitas Deo grata nostræ veniam impetret vanitati. Copiosa charitas tua, nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum: & fecunditas gloriosa, fecunditatem nobis conferat meritum. Domina nostra, mediatrix nostra, aduocata nostra, tuo filio nos reconcilia, tuo filio nos commenda, tuo nos filio repræsentata. Fac, ô benedicta, per gratiam quam inuenisti, per prerogatiuam quam meruisti, per misericordiam quam peperisti, vt qui te mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis & miserie nostræ, te quoque intercedente participes faciat nos gloriæ & beatitudinis sue, Iesus Christus filius tuus Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

## IN NATIVITATE S. IOANNIS

BAPTISTAE.

*De diuina gratia ortu in anima ex humilitatis fundo, vtq; possit homo magis atque magis sublimiter ad tam felicem & gratia plenam natiuitatem pertinere, & sacerdos Dei fieri.*

SERMO I.

Ioannes est nomen eius.

L V C. I.



**S**OLENNEM hodie diem agimus, dilectissimi, natiuitatis præcipui ac singularis sancti D. Ioannis Baptista. Neque verò hac ratione cuiusquam alterius sancti dies natalitius celebratur, gloriosa tamen virgine matre excepta. Et ne longius diuager, Ioannes idem est, quod, in quo est Domini gratia. Porrò vbi gratia oriri debet, eam necesse est præcedere viam, de qua hesternæ die locuti sumus. Dixi heri de duplici passione: quarum altera, quæ in natura est, ex lapsu est protoparentis nostri: Altera verò, pœnæ est. Prior passio est, quod ad vitia propensi sumus: quæ tamen si naturæ insita sit, nobis semper displicere debet, ab eaque nostram debemus totis viribus auertere voluntatem, quatenus ea Deo contraria est. Altera passio ex priori originem traxit, & ipsa est pœna, calamitas, miseria: quæ nobis grata & pro voto esse debet, vbi nobis fortè occurrat, vt aliqua ex parte amabile Domini Saluatoris exemplar

*Ioannes  
quid so-  
net.  
Passio du-  
plex.*

dd 5



sectemur, qui quandiu vixit, semper grauissima maximaque in afflictione positus fuit. Cæterum crebro id accidit, vt Dominus permultos passionem incurrere sinat, ita vt in verbis grauius offendant. Quare autem hoc? Nimirum, vt in ipso suo tam graui casu sese cognoscere discant: discant ite amare & resignare sese sponte in via crucis, in afflictione seu tribulatione dum illa se eis offert, ingeriturque. Planè dilectissimi, magna omnino felicitatis foret, si quis huic se via resignare sciret. Vbi verò in hoc felicissimo crucis seu passionis itinere positus est homo, semper attendere & contemplari discet propria infirmitatem, suum nil posse, nil valere, nil esse. O si quis prætermissis aliis exercitiis, hanc bene viam perdisceret apprehendere, atque id duntaxat haberet exercitij, vt sine cessatione perpetuò ad suum nihil, nil posse, & nil esse respiceret: haud dubiè gratia in illo diuina, re ipsa oriretur. Neque verò aliquid omnino boni ex sese homo habet, sed totum hoc absque medio propriisimè Dei est: à quo & minima & maxima habet: à seipso verò nihil profusus, nisi hoc tantum, quòd bona omnia & intus & foris destruit: si quid autem boni habet, id penitus suum non est. Ista quidè nullo nò tempore sedula debere cogitatione versare, & suum adspicere nihil, quàmque sit ad omnia mala procliuus, si naturæ fræna laxentur: magnùmque profus studium & operam adhiberet, vt sui ipsius posset notitiam adipisci: scire etià, quid fundum, quid intètio, quid amor, quid conatus suus potissimùm spectent, & pro scopo habeant, si qua fortè illis zizania intermixta sint. Oportet enim fundi parè simpliciterque in Deum tendere, nec aliud aliquid intendere, quàm ipsum: discuteret etià, dispiceretque exteriorè conuersationè suam, verba, actus, mores, gestus, societate, vestes, idque in modis omnibus: & si qua ex parte aliquid se vitij tota illa die contraxisse aduerteret, lugens, dolens Deo quereretur, cori illo se reum fateretur, atque intimum ad ipsum illo pro vitio se spiritum emitteret: sicque facillè venià reportaret & gratiam. Huiusmodi nanque suspiria interna, siue gemitus ex ipso fundo procedentes, multum vtilitatis habent. Sic gemebant etià ipsi

*Cur Apostoli, non pro peccatis suis, sed quòd omnes ferè homines tam multipliciter suam negligenter salutem: tum quoque ob uehemens desiderium, quo ad Deum perpetuò adspirabant. Dum enim aliquis homini æternitatis gustus vel fulgor præstatur, intus in illo gemitus nascitur, qui in exteriori*

terio

*Disciplina optima que.*

*Cur Apostoli gemuerint.*

teriores  
pi potest  
tes & bestial  
nis illius  
ctuum a  
homo, d  
reatur. I  
sibi à De  
fundo n  
lius se d  
per resp  
possint  
quòd va  
signatio  
rectissim  
bet mult  
dunt qu  
lium pa  
fuisse sa  
quod ca  
dotio fa  
ingressio  
munus  
briel à  
ria, qu  
beth pa  
dixi, int  
crederet  
rent om  
nouem  
riam De  
interous  
lus ingr  
officiu  
nimiru  
pulo. At  
non om  
vt si in p  
molatur

eriores erumpit sensus. Isque non absurdè altare illud acci-  
 pi potest, quod foris erat ante ostium tabernaculi, in quo arie- *Leuit.*  
 tes & boues immolabàtur. Ita nanque & hic homo offert Deo  
 bestialem sanguinem suum, in qualemcunque preciosi sangui-  
 nis illius compensationem. In hac autem propriorum defe-  
 ctuum atque culparum contemplatione, valdè sese humiliare  
 homo, & ad pedes Domini abiicere debet, orans, vt sui mise-  
 reatur. Deinde nihil ambigat, sed omninò certissimè speret, ea  
 sibi à Deo remittenda: iamque sine mora ex hoc humilitatis  
 fundo nascitur in illo Ioannes, id est, gratia Dei: & quo humi-  
 liùs se deiecit, eo in sublime erigitur: quæ sibi certissimè sem-  
 per respondent. De hac humilitate Bernardus ait: Quæcunque *Nulla*  
 possint forinsecùs exercitia agi, non sunt comparàda cum hoc, *exercitia*  
 quòd vallem teneas humilitatis. In hac valle mansuetudo, re- *humilita-*  
 signatio, modestia, patientia, benignitas nascuntur: & ipsa est *ti conse-*  
 rectissima via, quam qui non tenet, erret necesse est: & quanli- *renda.*  
 bet multa foris agat opera, nullius precij sunt, magisque offen-  
 dunt quàm concilient Deum. Sed ipsum agè nunc Euange-  
 lium partim tractemus. Vbi sic habes, Zachariam summum  
 fuisse sacerdotem, & ipsum vxorèmque illius ambos steriles:  
 quod ea tempestate maximè probro dabatur. Cùmque sacer-  
 dotio fungeretur Zacharias, ipsum quidè in sancta sanctorum  
 ingressum, populum autem omnem foris remansisse. Cùmque  
 munus vellet exequi sacerdotale, adstitisse illi angelum Ga-  
 briel à dextris altaris incensæ, atque dixisse, Ne timeas Zacha-  
 ria, quoniam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Eliza-  
 beth pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Ioannem, qui, vt  
 dixi, interpretatur gratia Dei. Quod cum Zacharias plenè non  
 crederet, perdidisse eum promptè modulus loquelæ, donec fie-  
 rent omnia, quæ ab angelo prædicta erant, quod spatium erat  
 nouem mensium. Itaque Zacharias, in nostro idiomate, memo- *Zacha-*  
 riam Domini sonat. Hic ergo memor Domini, id est, homo *rius quid*  
 internus, sacerdos esse debet, & cuncto populo foris relicto, so- *sonet.*  
 lus ingredi in sancta sanctorum. Sed attendite quæso, quod  
 officium sit sacerdotale, vnde sacerdos & est & appellatur. Hoc *Officium*  
 nimirum est, vt vngentum filium offerat patri cælesti pro po- *sacerdo-*  
 pulo. Atqui vereor multum, quod ipsa quoque luce clarius est, *tale.*  
 non omnes sacerdotes esse perfectos, imò tales esse plerosque,  
 vt si in propria persona coram altaria assisteret Dei filium im-  
 molaturi, quomodò ex persona id agunt totius ecclesiæ, multò  
 magis

magis ecclesie impedimento quam auxilio forent, & iram potius Dei omnipotentis succenderent, quam sopirent. Sed & crum hoc officium, Ecclesie loco, & ideo sacramentaliter exequuntur: qua ratione nulli, nisi masculini sexus sit, idemque consecratus, officium illud peragere licet, quibus solis, non ullis alii sacratissimum Christi corpus conficiendi data potestas est. Spiritually verò, quod ad sacrificium attinet, æquè foemina viro, in anima sua Deo patri id offerre licet. Quumque id obitura est, siue noctu, siue diu, sola ingredi debet in sancta sanctorum, omni foras excluso populo: hoc est, mente collecta intra seipsam se recipiet, cunctis sensibilibus extra relicta ibique hostium amabilem celesti patri offeret, unigenitum videlicet filium eius, cum omnibus verbis & operibus, cum universa sanctissima vita & passione illius, idque pro omnibus pro quibus ipsa desiderat & intendit: simulque tota deuotione omnes huc pertrahet homines, & miseros scilicet peccatores, & bonos quosque, & in purgatorio detentos: quod, nulli dubitante, plurimum virtutis habet & efficaciam. Scribit Albertus episcopus, hunc summi sacerdotis morem fuisse: Ingredebatur in sancta sanctorum, deferens secum sanguinem vitulae rufae, & ignem ardentem: quumque intro venisset, omnia vasa aurea sanguine vitulae adpersit, fecitque fasciculum ex herbis preciosissimis, eumque succendit: unde odor erupit gratissimus instar nebulae, in ipsaque veniens Deus, loquebatur sacerdoti. Hic sacerdos summus, quilibet est homo beatus internus, qui ad sua se recipiens interiora, defert secum preciosissimum & gloriosum Christi sanguinem, & ignem deuotionis & amoris, ipsoque Christi sanguine cuncta vasa aurea tinguntur, id est, omnes in gratia Dei constituti, & constituentibus miseramque animam illam in purgatorio detentam, beatitudinem expectantes, consolationem accipiunt atque distantur ex hoc officio sacerdotali. Credite mihi, dici non potest, quantum in utilitate habeat. Simul autem & seipsum eiusmodi hominibus cor paternum, eiusque gratissimam offerat voluntatem, ut sic cum faciat pro beneplacito suo in tempore & aeternitate. Ceterum inuignire est, qui dicant: Si internum hunc modum sectemur, Christi passionis imagines & exempla excidunt nobis. Haudquaquam charissimi, sed ubi vos introuerteritis (quod & hortor & moneo ut faciatis) in intimam animam fundam in quo solo gratia veraciter nascitur, simul cum ipsa gratia passio-

*Quis sum  
mi sacer-  
dotis ritus*

io & vi  
ita ut ea  
ram vol  
ego ve  
vno cer  
similiq  
est, qui  
dum se  
tur. In  
lis exec  
sua, &  
quidem  
ri, ubi h  
briel na  
tur face  
sciculus  
quenda  
cum De  
rum vir  
nis, &  
virtutes  
dio, su  
praque  
collecti  
la calig  
ti spirit  
ita ut l  
ipsaque  
Cum q  
& nox  
nipoten  
sedibus  
Cum el  
venas s  
gaudiu  
tem par  
tur, cui  
partus  
aguntur  
vacante

fco & vita Christi respondebit in vos. idque cū amore sensibili,  
 ita vt eā simpliciter & simplici quodā adspectu, tanquā tota co-  
 ram vobis posita sit, nō cū aliqua multiplicitate, sed quomodō  
 ego vos omnes vno intuitu contemplor, adspiciatis, veluti si in  
 vno cernatis omnia, tanquā singula coram vobis assistant:  
 similique ratione ea pari æterno offeretis. Nec ambigendum  
 est, quin hic simplex intuitus longè vtilior sit, quā si secun-  
 dum sensus cum multiplicitate quadam circa eam discurre-  
 tur. In huius porrō amabilis sacerdotij seu officij sacerdotia-  
 lis executione, vbi solus ingressus est homo intima animæ  
 suæ, & vires habet expansas atque erectas in Deum; ne vnum  
 quidem verbum profertur. Sed Gabriel Angelus assistit altari,  
 vbi hoc dignissimum diuinumque officium peragitur. Gab-  
 riel namque Dei fortitudinem significat, quæ huic præsta-  
 tur sacerdoti, vt omnia possit in Deo ipsum confortante. Fa-  
 sciculum deinde herbarum conficit & incendit, suffitum  
 quendam gratissimi odoris excitans, in quo miscet colloquia  
 cum Deo: Fasciculum, inquam, herbarum, id est, sancta-  
 rum virtutum, vtpotè humilitatis, obedientiæ, mansuetudi-  
 nis, & plurium aliarum conficit virtutum. Quisquis enim  
 virtutes nec habet, nec colligit, siue in infimo, siue in me-  
 dio, siue in supremo gradu, huius omnis vita falsa corru-  
 ptæque est, nec vllius omnino momenti. Ex harum autem  
 collectione virtutum fit incensio per amoris ignem, & nebu-  
 la caligōque succedit, in qua clanculō abducitur huic sacerdo-  
 ti spiritus, veluti ad dimidiæ salutationis angelicæ spatium,  
 ita vt sensibus ac naturali interim ratione subtrahatur: in  
 ipsaque caligine re ipsa loquitur illi Deus, sicuti scriptum est: *Sap. 18.*  
 Cum quietum (siue medium) silentium contineret omnia,  
 & nox, id est, caligo in suo cursu medium iter haberet om-  
 nipotens sermo tuus, Domine, exiliens de cælo, à regalibus  
 sedibus venit. Fitque hic, quod dicitur apud Iob: Ad me di- *Iob. 4.*  
 ctum est verbum absconditū, & quasi furtiue suscepit auris mea  
 venas susurrij eius. Hic denique annunciatu natiuitas, quæ  
 gaudiū ingens, copiosamque adducet exultationē. Huius au-  
 tem partus mater erit Elizabeth, quæ Dei perfectio interpreta-  
 tur, cui à Dei fortitudine huius dulcissimi operis, iucundissimi  
 partus natiuitas annūciatur. Omnia verò hæc, in infimis adhuc  
 aguntur viribus. Hic iam homines subtilis intellectus, & soli  
 vacantes intellectui, cum naturali suo accedentes lumine, ad  
 internam

*Gabriel  
quid so-  
net.*

*Cuius vi-  
ta nullius  
sit momē-  
ti.*

*Sap. 18.*

*Iob. 4.*

*Eliza-  
beth quid  
sonet.*

internum naturale suum lumen, ad nudum, vacuum & indolentum fundum suum sese recipiunt, atque illic idem suum naturale lumen cum proprietate possident, existimantes ipsum Deum esse, cum non sit nisi nuda ipsorum natura. Delectatio verò quæ hic sentitur, omnem sensuum voluptatem excedit: Cum autem non nisi seipsum quærant isti, quæque hic sentiunt, cum proprietate possideant, pessimi ac perniciosissimi omnium efficiuntur. Quod si qua signa petas, et quibus hos cognoscere liceat, & illa paucis subiungo: Per virtutum iter minimè sunt ingressi: exercitia, quæ ad vitam sanctitatem & vitiorum mortificationem pertinent, floccipendunt: falsam suam internam nuditatem & ocium dilignant, non cum actuali intus & foris quæsitâ amore: imaginibus demùm intempestivè renunciarunt. Quod non ignorans diabolus, fallacem eis dulcedinem falsumque lumen intus administrat, quo ad perpetuam eos seducit perditionem ipsorum.

*Per quæ quisque sentitur.*

Ad quæcunque etiam proclives eos sentit secutum carnem siue naturam, siue id luxuria sit, siue avaritia siue superbia, ad ea facillè pertrahit miseros. Per ea verò, quæ intus sentiunt, lumina à diabolo illis administrata, quando hæc reuerà Deum esse affirmant, eaque cum proprietate possidentes, non sibi auferri patiuntur, peruersam quandam vitiosam incidunt libertatem, qua liberè sequuntur, quo-

*Quinam pro diabolo fugiendi.*

cunque eos naturæ affectio & voluntas carnis trahat. Itaque magis hos fugiendos censeo, quàm ipsos quoque spiritus infernales. Et foris nanque & intus, quatenus videri possunt, modis atque modis seu institutis, bonis hominibus similes sunt, ita ut non facillè dinosci queant. Cæterùm iusti sic differunt ab eis, quòd iusti viam tenuèrunt virtutum, utpotè militatis, timoris, resignationis, mansuetudinis, & per eam ad suum fundum pertigerunt: multoque semper in metu viuunt, nec alicui merito suo liberius inniti audent, nec vsquam confidere sibi metipsis, sed in angustia magna grauique pressura degunt, ideòque diuinam implorant opem, ut Deus eis auxiliò esse velit. Còtrà liberi illi spiritus, audaces, effrenes, contumaces, citò apparet, quales intus sint, dum ad amaritudinè toruor gestus & ad spectus, verba aspera & superbiam erumpunt, nec se deprimi vel vilipendi patiuntur. Heu, quæ miras quas miseras etiam de illis, quæ iam pulchra admodùm &

speciosa

IN  
speciosa  
nulla da  
manere  
ueatis  
simul ex  
diuinus  
imò san  
hinc iam  
ne an se  
que fals  
ipsi prob  
aduerte  
gressi si  
dio, vel  
dium ti  
Prorsus  
idem sp  
possit.  
tia præf  
eando e  
Deo reli  
iuro vos  
ne susci  
lit. Et i  
Doctores  
dimento  
se vel se  
nis, vix  
modi su  
net ipso  
trinsecu  
ras ipsos  
dubiè en  
natiuita  
inferius  
puer nas  
ficeram  
enim ha  
agenda e  
est meli

speciosa videntur : in illo futuro seculo, videre erit, vbi iam nulla dabitur quòquàm duertendi facultas, sed perpetuò illic manere, coqui, torreri, & assari oportebit ! Quod vt sollicitè caueatis, etiã atque etiam vos moneo & obsecro, charissimi, simul exhortans, vt ad verum vos recipiatis fundum, vbi hic diuinus producitur partus, vnde ingens toti Christianitati, imò sanctæ Christianitati gaudium prouenit & exultatio. De hinc iam non opus est. charissimi, vt ex aliquo quærat, rectè ne an secus vobiscum agatur. Ipsi iam diligenter, quæ verè atque falsò iustorum distinctio sit, audistis, & si velitis, potestis ipsi probare, si recto vel distorto pergatis itinere. Vobis iam aduertere & dispicere incumbit, si per securam virtutum ingressi sitis viam, si que virtutes ipsas vel in infimo, vel in medio, vel in supremo gradu teneatis. Erit, inquit angelus, gaudium tibi & exultatio, & multi in natiuitate eius gaudebunt. *Spirituali natiuitatis gaudium.* Prorsus dilectissimi, vbi hæc in spiritu natiuitas agitur, tanto idem spiritus gaudio repletur, vt nemo id verbis exprimere possit. Hoc autem curandum est sedulò, vt quibus hæc gratia præstatur, eos nemo turbare aut impedire præsumat, euocando eos ad externa, & in multa distrahendo : sed soli potius Deo relinquantur. Sic enim & Dominus in Canticis ait : *Cant. 2.* iuro vos filiæ Hierusalem, per capreas ceruòsque camporum, ne suscitatis, neque euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit. Et ipsi diligenter cauebunt, ne ab imperitis & inexpertis Doctoribus consilia petant, quòd hi eis maximo possent impedimento esse, & perturbare non minimùm, ita vt fortassè sic se vel semel extrouerent, vt in viginti vel quadraginta annis, vix vnquam redirent ad interiora. Grandis præterè huiusmodi suimet cura habenda est, diligentèrque obseruabunt semetipsos. Istud nanque gaudium tam ingens est, vt astuet intrinsecus instar musti in vase bullientis. Multòque præstat foras ipsum erumpere, quàm naturam plus satis debilitari : haud dubie enim ex ore & naribus sanguis prorùperet. Hæc porrò natiuitas lōgè adhuc à supremo distat gradu, vt potè quæ adhuc inferius in sensualitate subsistit. Sed angelus prædixit, quod puer nasciturus, id est, in quo vera peragitur natiuitas, vinū & siceram nō biberet, nec omne quod inebriare possit. In quibus enim hæc natiuitas supremo modo summòque gradu peragenda est, hi longè sublimiori ducuntur via. Est nãque bona, est melior, est & optima via. Isti non bibent omne quod inebriare

*Quibus  
quod in-  
briet, non  
bibendū.*

*Quibus  
conuersioni-  
bus quod  
præmium  
respon-  
deat.*

inebriare possit, vt illi de quibus præfati sumus, puta delectationem, qualem priores illi ex obiectis sibi præstitis, siue gustando, siue sentiendo, siue contemplando, siue fruendo percipiunt. Quin potius in arcta quadam & tenebrosa, omnisque solatij experte constituuntur semita, per eamque trahuntur vbi intolerabili corripuntur angustia & pressura, vt euadere non possint, & quoquo se vertant, in immenso quodam, valde obscuro, & nihil habente solatij exilio se conspiciunt, vbi se ipsos periclitari coguntur, totosque se in hac via Deo relinquere, quandiu illi visum fuerit: qui interim adeo ipsos dereliquit, quasi nesciat quibus in miseris & angustiis versentur. Iamque intolerabile est illis, tam extreme carere Deo, cuius præsentiam mirum in modum siriunt appetuntque, in vtroque tamen sese resignant. Hæc nimirum essentialia dicuntur conuersiones, quibus solis essentielle respondet præmium. Ceteris conuersionibus accidentale præmium respondet. Qua de re D. loquitur Thomas: Externis quibusque operibus, quamlibet magna sint, quatenus opera sunt, nõ nisi accidentale præmium respondet. Quando verò se spiritus intus ad Dei spiritum e ipso fundo conuertit, ita vt nihil eorum quæ accidere possint spectet, sed Deum duntaxat nudè ac purè supra cogitatione supra ipsam deniquè rationem seu intellectum quærat, qui facit Dionysius irrationalem & insanum amorem vocat: hæc conuersioni, cum sit vera ac essentialis conuersio, semper essentielle præmium, & Deus ipse seipso respondet. Possunt tamen & aliæ conuersiones generali quadam externatione essentialia dici, puta in quibuscunque homo peccat ac nudè solum Deum propter Deum, non aliud aliquid omnino, nec aliqua alia de causa intendit. Sed prior hæc conuersio circa internam formæ ac modi expertem præsentiam Dei versatur, spiritumque creatum supersubstantiali quodammodo in increatum Dei spiritum introducit. Quam feliciter actum esset cum homine, si in omni vita sua vel semel habere posset conuersionem obtinere! Iam quicumque Deum, ita vt proximis, se quitus est, in eaque, de qua præfati sumus, pressuram fidem seruauit, illi Dominus semetipso vicem reddat operetur. Itaque rapit eum abyssaliter in se & beatitudinem suam, ibique spiritum eius tam feliciter, tamque totum suum persequitur atque perfundit diuinitate, adeo; in se absorbet, vt

ynitate  
Etisim  
releuat  
tionem  
Ipsi sun  
nitate  
lum na  
tòque v  
deniqu  
git pup  
ne quar  
bis Dor  
bilitori

Vt sese  
fun  
ri  
om

Hic ve  
ret



rum non  
co dixer  
dico vol  
desertur  
videre?  
Jis Ioan  
deferto:

vitate

vnitate diuina omnem perdat multiplicatam. Hi sunt dilectissimi, quos Deus etiam in hoc tempore ab omnibus interim releuat reficitque laboribus suis, verissimam illis prægustationem donans felicitatis illius, qua perenniter fruituri sunt. Ipsi sunt columnæ quibus Ecclesia innititur, qui si in Christianitate non essent, ne vna quidem hora Christianitas duraret. Solum nanque esse ipsorum, id est, esse eos longè dignius, multoque vtilius est, quàm quicquid totus simul orbis agit. Ipsi denique sunt, de quibus Dominus ait: Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. Vndè videte, obsecro, charissimi, ne quam eiusmodi Dei amicis iniuriam irrogetis. Præstet nobis Dominus Deus, vt cuncti hæc perfectissimo sibi que laudabiliori modo exequamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Quibus si  
ne Christi  
anitas nõ  
duraret.

Zach. 2.

IN EADEM SOLENNITATE natiuitatis beati Ioannis Baptistæ.

*Vt sese homo ad testimonium vera diuinæ lucis in fundo suo lucentis, & in infimis & in supremis viribus rectè gerere debeat: & de amore diuino, in quo omnis nostra salus consistit.*

SERMO SECVNDVS.

Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine.

IOAN. I.



SOLENNITATEM hodie, dilectissimi, Baptistæ Ioannis sanctæ colit Ecclesia: quem nos si verbis celebrare velimus, minimum id fuerit, cum ipse Dominus sublimiter ac dignè eum extulerit, dicens, quòd Inter natos mulierum non surrexerit maior Ioanne Baptista: idemque eodem loco dixerit: Quid existis in desertum videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam. Itémque: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? quasi dicat: Non est talis Ioannes. Et ipse de seipso testatus sit: Ego vox clamantis in deserto: parate viam Domini, rectas facite semitas eius. De quo

Mat. 21.

Ioan. 1.



in super hodie sancta canit Ecclesia, quod ipse lucerna sit lucens & ardens. De quo ipse demum sanctus Ioannes Evangelista, quod superius thematis loco audistis, pronunciauit, In testimonium eum venisse, vt testimonium de lumine perhiberet: de qua sententia nobis impræsentiarum sermo est. Post tanta igitur tantorumque præconia, quid nos his excellentius dicere poterimus? Sed ad thematis verba veniamus, quæ sic habent: Venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine. Hoc lumen, charissimi, cui diuus Ioannes testimonium dicitur perhibuisse, essentiale, imò superessentiale, omnem credens cognitionem. & excellentissimum lumen est, ipsūque in intimis ac profundissimis hominis præstat, ipsūque lumen hoc atque testimonium homini præstat, ipsūque mouere incipit, ille, cum id obseruare deberet, & attendere vbi nam sit, extra suadum suum sese auertit, peruersoque ordine foras huc illucque euagatur: quo fit, vt testimonium hoc non recipiat, ob sensualem, ad quam se confert, fornicus operationem. Sunt & alij, qui hoc testimonium non re-

*Ioan. 1.* piunt. In propria, inquit, venit, & sui eum non receperunt.

*Mat. 3.* Hi diuino sunt contrarij lumini, quod corda gerant secularis vipersarum, illis econtrà afferentibus, Abrahæ se filios se. Quandam enim extrinsecus præ se ferebant sanctitatem, & isti de quibus agimus. Hi planè omnibus hoc lumen amantibus aduersantur: quod sanè horrendum, nimisque ricolosum est. Denique vix tenuissimo filo huic lumini, quoque fidei coniectantur. Cæterùm cum natura infirma & ex se ipsa nihil omninò possit, quoddam ei supernaturale

*Lumen gratia et gloria qui differat.* xilium, virtutemque supernaturalem contulit Deus, id est gratia lumen, quod est lumen creatum, quod naturam longe pra se euehit, sumptusque omnes hac ratione naturæ necessarios secum adducit. Supra hoc lumen, aliud est lumen, quod men gloriæ dicitur, per quod naturale lumen creati intellectus confortatur, vt videre possit lumen increatum, quod est lumen diuinum, imò deus ipse. Si enim Deum cognoscere debeamus, id per Deum, cum Deo, in Deo fieri necesse est, vt Deum

*Psal. 35.* Deum cognoscamus, quomodo Propheta ait: In lumine tuo debimus lumen. Hoc est excellentissimum lumen, & ipse illuminat omnem hominem venientem in hanc mundum, diffunditurque super omnes, & malos & bonos, haud se

quàm  
æci si  
tantum  
quam  
iam ha  
nium,  
aduert  
beamu  
nos del  
Præstat  
viribus  
piscibi  
capere  
oblect  
id hom  
multa  
oblect  
Deus q  
ta abst  
quo vo  
lectati  
hiberu  
ni stab  
testimo  
autem  
nus fo  
mero f  
qui sui  
inueni  
plus sa  
maticu  
pertur  
test? A  
rârque  
vos oc  
mè po  
mis vi  
more,  
Proph  
prospic

quàm Sol omnibus lucet creaturis. Si qui cæci sunt, suo damno cæci sint. Si quis in obscura foret domo constitutus, & vel tantum luminis habere posset, vt foramen aut fenestram aliquam inueniret, per quam apertum caput protenderet quieret, iam haud dubiè versaretur in lumine. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine. Diligenter hic aduertendum est, vti nos principio ad ipsum lumen gerere debeamus, vt ipsum percipere simus idonei. Itaque abstrahere nos debemus ab omnibus, quæ temporalia atq; caduca sunt. Præstatum nanque hoc testimonium & in infimis & in supremis viribus. Infimæ vires sunt, concupiscibilis & irascibilis. Concupiscibilis, ad quam oblectamenta pertinet: si hoc testimonium capere debeat, necesse est, vt primùm sese à naturæ & sensuum oblectamenti abstrahat, vbicumque se delectari senserit siue id homines sint, siue vestimenta, siue alia quæque: & vt paucis multa complectar, vbicumque sensuum suorum voluptates seu oblectationesprehenderit. (Vitæ necessaria nihil prohibet Deus quin capiamus, & ea libentissimè permittit.) Et hæc vita abstractiua dicitur, quæ merito desertum vocari potest, in quo vox Dei clamat. Abstrahitur autem hic homo ab omni delectatione & naturæ & spiritus, & intus & foris. Secundò perhibetur hoc testimonium in vi irascibili, vbi præstatum homini stabilitas & fortitudo, ita vt, modò rectè hoc perceperit testimonium, instar montis ferrei immobilis efficiatur, non autem velut arundo huc atque illuc agitetur, quod Dominus Ioannem esse negauit, addens quod nec de illorum numero foret, qui mollibus vestirentur, per quos accipere licet, qui sui corpori quietem & commoda sectantur, diliguntq; At inuenire est, qui hæc aspernentur. Sed arundo vento agitata plus satis estis, dum ob fatuum aliquod, vel durum vel scommaticum verbum, mox instar arundinis commouemini ac perturbamini. Et quid vobis, obsecro, verbum vnū nocere potest? Aut si inimicus modò hæc, modò illa inspiret, ingeneratque, iam tristitia inordinata, iam gaudium immodicum vos occupat: & nunc ita, nunc aliter afficimini, ita vt rectissimè populus arundineus dici queatis. Præterea & in supremis viribus, putà in intellectu, & in voluntate, siue in amore hoc testimonium perhibetur. In intellectu, Propheta est. Propheta, procul videns dicitur. Et intellectus tam longè prospicit, vt dictu mirum sit. Iam si quis illuminatus sit

*Ioan. 1.**Qua vita  
desertura  
cetur.**Mat. 11.  
Mollibus  
vestiti.**Propheta  
quid.*

homo, qui tamen necdum huc pertigerit, si quæ arcana di-  
 nâque audiat, fundum illi suum testimonium perhibet, ut  
 ra esse quæ audit. Sed de Ioanne Dominus ait, quòd plura  
 quàm Propheta: & hoc de isto accipitur fundo, quò intellectu  
 pertingere non valet. Vbi lumen videtur in lumine, id est  
 interno creato lumine, quod est gratiæ & gloriæ lumen, vi-  
 tur (id est, intelligitur) diuinum increatum lumen, id quod  
 mò occulta & operta quadam ratione. Aut hoc fundum vel  
 mille milliaria vires attingere nequeunt. Quæ verò latitudo  
 hoc sese fundo manifestat, & imaginis & formæ & modi expre-  
 est, & neque hic, neq; illic habet: sed immensa quædam aby-  
 sus est, quæ fertur in semetipsa absque fundo, velut fluxus ma-  
 ris, qui modò in ima merguntur, ita vt quasi nulla illic ap-  
 fuisse videatur: post horulam verò magno cum impetu  
 rumpunt, quasi omnia absorbere velint. Sic & hoc fundum  
 quandam tendit abyssum, in ipsòque propriè est habitatio:  
 multò veriùs, quàm vel in cælo, vel in omnibus creaturis.  
 ipsùmque si quis pertingere posset, inueniret illic veracem  
 Deum, & seipsum simpliciter in Deo: (Nunquàm enim ab  
 separatur Deus) haberetque illic præsentem Deum, ad eam  
 æternitas ipsa sentitur hic atque gustatur, nec est hic præ-  
 tum vel futurum: sed nec lumen aliquod creatum in hoc  
 dum pertingere, vel in ipso lucere potest: quandoquidem  
 lius hic Dei locus est & habitatio. Hanc præterea abyssum  
 creaturæ omnes emetiri, sed nec explere, nec plenè contem-  
 atque pacatum reddere possunt, nec aliquid omninò id pro-  
 nisi solus Deus omni immensitate sua: ad ipsam denique  
 pertingit, nisi abyssus diuinitatis, sicut scriptum est: Aby-  
 abyssum inuocat. Si non deessent, qui sedulò id obseruare  
 diaret profectò hoc fundum deorsum in vires, & tam super-  
 quàm infimas ad suum inclinaret alliceretque principium  
 originem Deum: modò, inquam, id obseruaret homo, sed  
 que manens, amabilissimæ illi acquiesceret voci in deserto  
 est, in hoc fundo clamanti, & omnia vt magis ac magis in-  
 di studeant, inuitanti. Quid ni enim desertum dixerim, vbi  
 ta sollicitudo est, vt nulla vnquàm, nulla profus cogitatio  
 ipsum peruenerit: omniumque illarum intellectualium crea-  
 tationum, quas vnquàm habuit aliquis de beatissima Trini-  
 te, cuiusmodi nonnulli multùm occupantur, ne vna quæ  
 pertigerit in ipsum, quòd maximè internum, & longe re-  
 tissimè

*Vbi pro-  
 priè habi-  
 tet deus.*

*Psal. 41.*

I  
 tissimu  
 que & r  
 perting  
 cum v  
 simo il  
 & senti  
 quædam  
 terno in  
 fuit vti  
 ctum es  
 mo est  
 in Deo  
 ritatem  
 turam,  
 Nisi on  
 dere &  
 labe ad  
 cum de  
 spiritu  
 spontè  
 penitus  
 erat, cū  
 reuerter  
 fatis est  
 Quam  
 homo f  
 fundum  
 præmæ  
 formati  
 gnoscere  
 in lumi  
 Dominu  
 suum se  
 miliaris  
 mos ful  
 tiusque  
 hunc v  
 dam ip  
 cis omni  
 de factu

rissimum sit, omnis & loci & temporis expertus, simplex quoque & nihil habens distinctionis: unde quisquis rectè ad ipsum pertingit, haud secùs sentit, quàm se illic perpetuò fuisse, & cum vno eodem se prorsus vnum esse: & licet non nisi brevissimo illic momento sit, eodem tamen puncto & manifestat se & sentitur illic aeternitas. Procedit autem hinc extrorsum lux quaedam, quæ testimonium perhibet, fuisse hominem ab aeterno in Deo necdum creatum. Cùm autem sic in Deo esset, fuit utique homo Deus in Deo. Diuus Ioannes ait: Quod factum est, in ipso vita erat. Itaque hoc ipsum quod modò homo est post sui creationem, hoc ab aeterno secundum ideam fuit in Deo increatus. Porro quandiu ad eam non redit homo puritatem, in qua ex sua profluxit origine, non creatus in creaturam, nullo pacto in Deum redire potest. Dicam apertius: Nisi omnis propensio siue affectio vitiosa, omne proprium videre & sapere, & quicquid fundum qualibet possessione aliqua labe adpersit & impurum reddidit, quæcunq; præterea aliqua cum delectatione homo spontè vnquam siue in natura siue in spiritu possedit, & quæ inordinate ipsi inciderunt, & ab illo spontè scienterque suscepta sunt: nisi inquam, hæc omnia ita penitus abstergantur diluanturq; , vt sit ea homo puritate, qua erat, cùm ex sua origine promanaret, nunquam ad suum reuerteretur principiū Deum. Sed nec hoc quidem ad puritatem satis est, nisi & spiritus lumine gratiæ primùm transformetur. Quam transformationem si quis perfectè prosequeretur, & homo foret introuersus recto ordine siue ordinate in intimum fundum suum, fieri posset, vt aliquis ei etiam in hac vita supremæ transformationis fulgor præstaretur, sine qua transformatione in Deum pertingere nemo, nullus Deum cognoscere valet, quando is perfectè cognosci non potest, nisi in lumine increato, quod ipsemet est, de quo Propheta ait: Domine, in lumine tuo videbimus lumen. Iam si quis ad suum sese intimum fundum crebrò reciperet, eique foret familiaris, perciperet ille nimirum inde per plures nobilissimos fulgores, per quos multò, quid Deus sit, lucidiùs aperitiùsque cognosceret, quàm oculi eius corporei materialem hunc visibilèmq; Solem cognoscant. Certè Gentiles quidam ipsi huic fundo tam fuere familiares, vt contemptis caducis omnibus, hoc solum sectarentur, huic soli vacarent: vnde factum est, vt miram ex ipso notitiam consequerentur.

Ioan. I.

Psal. 41.

Qui tantū  
quis ad  
suū reuer  
ti queat  
principiū.

Psal. 35.

*Niri  
quiddam  
de Pla-  
tone.*

*Quātope-  
re vacui-  
tas seu  
ocium vi-  
tandum.*

Sucesserunt deinde præclari Philosophi, ut Proclus, Plato, & alij complures, & ipsi aliis, qui per sese eam tam exactè reperire non poterant, planissimam apertissimamque huius notitiam tradiderunt. Inde est, quòd & diuus Augustinus Planitiam fatetur sancti Ioannis Euangelium ad id vsque loci, vbi dicitur, Fuit homo missus à Deo, integrè pronunciaisse, licet abditis & relictis verbis. Itaq; & ad beatissimè Trinitatis distinctam cognitionem pertigerunt. Vnde hoc? Ex isto vtique interiori fundo, cui viuēbant & vacabant, cuius habebant curam. Hoc verò quàm nobis turpe est, quàmque ignominioso sumus, lectissimi, dum nos miseri ac steriles interim, tamen Christiani simus, tantæque vndique quæ nobis auxilio sint habemus, putà Dei gratiam, sacram fidem, veneranda sacramenta & plura alia maxima admnicula, semper tamen velut cæcæ gallinæ circumimus, & neque nosipfos neque quid in nobis agnoscentes, nec vllam fundi nostri vel tenuissimam habentes notitiam. Cuius si à me ratio poscatur, ipsissimam notitiam do, quòd plus satis in multa distrahimur, plus satis extensum, plus satis sensibus operamur, ac nostris conceptibus institutis inordinate inhæremus, solis externis exercitiis perpetuò incumbentes, vtpotè multæ vocali orationi, lectissimè studiis ex propria voluntate propriæque quæstione, neglectiorum mortificatione, assumptis, quibus impedimur ac retinemur, vt ad nosipfos nusquam ingredi, nec ad animæ stræ fundum nudi ac puri pertingere queamus. Nihilominus charissimi, id hortor & obsecro, vt si qui sunt, qui vasa sua Cyprio replere nequeunt, vel lapidibus, vel cineribus ea replere festinent, ne penitus vacua permaneant, & diabolo ingrediatur occupetque. Quod ne fiat, longè præstiterit quod liber multa vocali orationi vacare. Est deinde & aliud in premis viribus testimonium, in vi scilicet amatiua, quæ luntas est. Huc pertinet illud, quod cantat hodie ecclesiæ beato Ioanne, quòd lucerna fuerit lucens & ardens. Lucens vt nostis, & calorem habet & lumen. Calorem quidem in manibus, & tamen ignem non vides, nisi fortè desuper inspicias: lumen etiam non vides, nisi per medium cornu. Quæ vtinam, dilectissimi, solerter attenderemus, & calorem istum atque lumen istud crebrius obseruarem. Per ipsa namque amorem accipimus vulnerantem, qui nos ad hoc perduci fundum debet: in quo amore quandiu positi sumus, ex-

nosip-  
nus sic  
ad lig-  
nosip-  
illic no-  
virium  
autem  
tur, vt  
amore  
gere, e-  
secrar-  
loqui  
gustin-  
iube q-  
ex tot-  
mente  
Si qu-  
hæc a-  
faciunt  
per a-  
langu-  
nit.  
ascen-  
& ve-  
quàm  
næ. C-  
lius, q-  
suis a-  
se pra-  
las ab-  
terni-  
stru-  
pellat-  
ne se-  
petur-  
nere  
dit,  
Deus  
lius,  
minu-

nosipfos, & ipso pugnare & vrgere, arcúmque nostrum; quatenus fieri poterit, quàm maximè intendere debemus. Vbi verò ad ligantem in hac occulta abyſſo amorem pertigerimus, ibi nosipfos amori pro illius arbitrio relinquamus oportet, cùm illic nostri potentes non ſimus, nec vlla ibi cogitatio, nullum virium exercitium, nullæ deniquè ſint virtutum actiones. Sin autem tantum nobis illic ſpatij, tantillaque libertas concedatur, vt vel vnã liceat cogitationem concipere, iterúmque ad amorem vulnerantem recidamus, tum ilicò nos furſum erigere, excitare, inflammare, amore pugnare, deſiderare & obſecrare debemus. Cogendúſque tunc nobis amor eſt. Si quis loqui non valet, cogitet deſiderétque, dicátque cum diuo Auguſtino: Iuſſiſti Domine, vt diligam te. Da quod iubes, & iube quod vis. Dicat inquam: Iuſſiſti Domine, vt diligam te ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus, & ex omni mente mea. Da mihi, vt te ex toto, ex toto, ex toto diligam. Si quis autem adhuc tam rudis eſt, vt mente & cogitatione hæc agere non poſſit, vel ore depromat. Cæterùm ita non faciunt, qui nihil exercitati, quieti ſe tradunt, quaſi iam omnia peracta ſint, cùm nihil huius amoris habeant. Dehinc amor languens accedit. Quarto demum loco amor inſaniens venit. Hic iam, dilectiſſimi, amor descendit, & intellectus aſcendit. Nec vnquam eiufmodi homines plus ad emendum & vendendum rationis, intellectus & prudentiæ habuère, quàm modò. Comparatur autem hic amor inſaniens lucernæ. Qui nanque illo præditus eſt, ſentit quidem ardorem illius, quo ſic æſtuat, vt durare vix poſſit, & omnibus viribus ſuis ad amorem incomparabiliter anhelat, neque, tamen eo ſe præditum nouit. Deniquè & ſanguinem & oſſium medullas abſumit. Agat iam eiufmodi, ſatiſque caueat ſibi, ne externis propriæ voluntatis inſtitutis & exercitiis naturam deſtruat, ne, quando amor ſua eſt executurus opera, cedere compellatur: ſed ita ſe gerat, vt in ipſum in illius impetu & actione ſequi poſſit. Sed aiunt quidam, velle ſe hunc vitare impetum, ne deſtruantur, nec id magnoperè ad ipſorum attingere ſtatum. Vbi verò amor hic inſaniens hominem inuadit, omnis hominis operatio ſuccumbit: tùmque loquitur Deus verbum vnũ per hominem, quod ipſum longè nobilius, multòque vtilius eſt, quàm centies mille cunctorum hominum verba. De quo beatus Dionyſius Areopagita ſic ait:

*Deuota  
& effi-  
cax S.  
Auguſti-  
ni oratio.*

*Lucernæ  
quis amor  
cur ſmi-  
letur.*

*S. Dio-  
nyſius.*

Quando verbum æternum in animæ fundo profertur, si modo tantæ capacitatis, tamque præparatum sit fundum, vt verbum illud æternum in sua integritate, vti generatur ipsum, non per partes, sed totum queat suscipere, tum fundum cum eodem verbo vnum efficitur, si tque idem ipsum in verbo, ita tamen vt fundum semper creatura secundum essentiam permaneat. Quod etiam Dominus noster IESVS Christus testatur, vt ait: Volo pater, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus, & cum Augustino dicit: Tu in me mutaberis. Huc autem, charissimè nulla potest ratione perueniri, nisi per hanc amoris viam. Ad diamus nunc quid ipse de se Domini Baptista loquatur: Ego inquit, vox clamantis in deserto: parate viam Domini, quæ est via virtutum: rectas facite semitas eius. Via, trita & publica est. Semitæ subtiliores sunt. Si quis enim modò in frumento semitas explorare deberet, sudaret ille plurimum, & præterea recto deuiaret tramite: tametsi semitæ compendiosiores sint & iter multò reddant breuius, quàm publicæ plateæ. Atque si quis semitas ad fundum deducens, attingere posset: quare ille breuiaret iter! O si quis suum duntaxat fundum obseruet, & ante omnia maneret secum, obseruaret etiam semitas ad fundum perducentes, quæ vtique vastæ sunt, & subtiles: nixque obscuræ & incognitæ: nulla profectò aduersitas, nulla pressura intus vel foris, nullus denique defectus siue vitium illi accideret, quin omnia hæc perducerent, inuitarent, impellerent eum ad fundum suum. Sunt præterea & interiores diligendæ semitæ, eadèmq; diligenter obseruandæ: aduertendum etiam quæ sint viæ nostri spiritus ad Deum, & Dei ad spiritum. Hæ nanque semitæ, admodum subtiles sunt & occultæ. Quas plerique peruertunt potius, dum totos se semper in externa exercitia, exteriorésque actiones effundunt & exuertunt, haud secus agentes, quàm si quis Romam accessurus quæ in superioribus sita est, ad Batauos descendat, tanto longius à recto deuiaturus itinere, quanto longius processerit. Cùmque respiscunt isti, & rectum cupiunt iter repetere, iam senio prægrauati, capitis debilitate laborant: sicque fit, vt in amoris in opere illius & impetu sufficere nõ possint. Cæterum vbi quis in hoc amoris impetu seu vehementia positus est, non de peccatis suis, non de humilitate, non denique alio aliquid cogitabit, nisi hoc tantum, vt amoris in illius actione sit satis. Pugnatur tamen etiam amore, atque contenditur in

Ioan. 17.

Ioan. 1.

Qui cui-  
que sum  
mè obser-  
uandum.

ariditas  
vt in i  
fidem,  
mni  
rio, pl  
parabi  
tes, ta  
dignè  
seruan  
que ita  
Quam  
possint  
amori  
ligat i  
tur: qu  
conseq  
ris. Fa  
relinq  
qui si  
biè, qu  
quod p  
recipi  
ne ces  
habea  
tam cr  
fiant, q  
sibi ipsi  
rare  
se

ariditate, in derelictione, in frigiditate, in duritia: ita videlicet, vt in illis nos amoris resignemus, amoris integram seruemus fidem, continentes nos in omnimoda paupertate & exilio omnium quæ amor non est, perpetuòque suspiremus desiderio, plenamque & certissimam teneamus fiduciam, & inseparabiliter demum amoris adhareamus: certi quòd ita agentes, tanta tamque multa percipiemus sentiemusque, vt nemo dignè exprimere possit. Quòd si plenam amoris fidem non seruamus, desiderium nostrum flaccescit, & tepescit amor: atque ita nullos reportamus fructus, sed vacui permanemus.

Quamuis autem habeat fortasse aliquis omnia quæ haberi possint amoris indicia & argumenta, si tamen hoc intra se amoris testimonium non reperiat, nihil sunt alia omnia. Colligat inde licet amore se præditum, nihil hoc diabolus moratur: quin & permittit illi adesse cætera, modò hoc verum non consequatur veri amoris testimonium, veri, inquam, amoris. Fallacem nanque amorem libens illi malignus spiritus relinquit, vt scilicet persuasum habeat amare se Deum. Atqui si fundum suum penitus scrutaretur, inueniret haud dubiè, quomodo suus se habeat amor. Et hoc est, dilectissimi, quod potissimum deest vobis, quòd ad fundum minimè vos recipitis. Quòd si perueniretis, sentiretis vtique, vt continuè sine cessatione vos gratia adhortetur excitetque, vt mentem habeatis supra vos ipsos subleuatam. Sed huic admonitioni tam crebrò grauitèrque plerique resistunt, vt indigni prorsus fiant, qui eam vnquam recuperent: cuius potior causa est, quòd sibi ipsis plus satis placeat. Qui si gratiæ fulgoribus obtemperarent, perducerentur his vtique non ad fundum modò

sed ad tantam quoque cum Deo vnionem, vt in tempore sentirent, quo æternaliter sunt fructuri, vt crebra experientia probatum est.

Quod nobis omnibus præstare dignetur Deus omnipotens, in secula benedictus.  
Amen.





IOAN. THAVLER.  
IN FESTO DIVI

Petri Apostoli.

*De correptione & admonitione fraterna, quando illicita vel illicita sit: & potissimum, uti sese superiores quique erga subditos gerere debeant.*

SERMO VNICVS.

Argue, obsecra, increpa, in omni patientia doctrina.

II. TIMOTH. IIII.



*Que duo confessionarjs necessaria.*

*Quo sibi quisque recipiendus.*

**H**ÆC sunt, dilectissimi, verba Apostoli, qui instituebat olim discipulum suum Timotheum quem episcopum & rectorem aliorum ordinat: quæ nihilominus ad omnes spectant superiores, & eos qui confessiones recipiunt, quoniam nimirum his duobus præditos esse oportet. Primum est, ut apprehendant externa omnia seu manifesta peccata, quæ corrigere possint, & præcipue, ut eos, quibus præsent, veritatem edoceant. Id enim impendit necessarium est: & multa hinc scripta sunt, ut subditi instituendi, corripiendi, increpandi singuli iuxta conditionem suam, præcipue à diuo Gregorio in Pastoralibus: ubi cum omnia plenissime habeantur, hic libus superfedebat. Dicam autem de altero, quod magis spirituale est, docetque hominem potius semetipsum intus iudicare quandoquidem id cumprimis necesse est, ut qui internus seipsum volet, alios non obseruet, maxime peccata ipsorum, ne quæ displicentiam contrahat, vel mentis amaritudinem, aut terrorem aliorum iudicationem incurrat. Hæc enim tantæ damna inferunt, ut satis doleri non possit. Vnde & moneo, charissimi, ut quàm charus vobis est Deus, ab aliorum consideratione animum reuocetis, & totos vos recipite ad vosmetipsos: & si quæ in aliis vitia cernere contingat, diligenter exploretis, fuerint ne præteritis temporibus eadem vobis, aut sine tunc etiamnum. Si ea in vobis deprehendatis, divina id providentia ac dispensatione factum cogitetis, ut in ea conspiceretis, ut inde ad vestri ipsorum cognitionem, ad deum contritionem, ad morum denique vitiorumque correctionem adduceremini. Simulque & pro illis, in quibus ea notatis vitia, preces ad Dominum fundatis, ut & illis Domini

pro suo largiatur  
fit melior  
tiis se  
pit parte  
ita bonu  
proximi  
noxios  
aduertat  
cedere i  
commo  
care, &  
sicut &  
tienter  
multoq  
nendo  
rent: sic  
pere, cū  
ritate v  
pacem i  
vestro  
tum mu  
interim  
Ait eni  
tris tui  
Hic tan  
iniunct  
debebu  
beatissi  
cuit, qu  
aliquen  
verbis o  
bent, (s  
sum est  
prehen  
lati &  
péntqu  
castiga  
ior etia  
tos suo

pro suo diuino beneplacito cognitionem emendationemque largiatur. Sic planè bonus quisque etiam ex aliorum peccatis fit melior, & ab omni iudicatione, displicentia, cæterisque vitiis se seruat immunem, vbi peruersus omnia in peiorem rapit partem, & pessimè interpretatur quæcunque videt. Atque ita bonus quisque verum seruat amorem, & fidelitatem erga proximum: eadèque dilectio etiam alios in corde illius innoxios reddit. Si quid enim infirmum, seu quod vitium in aliis aduertat, non ita esse cogitat, vt foris videatur, sed ex bona procedere intentione, aut ideo Deum id permittere, vt ipse inde commoneatur & corrigatur, vel vt seipsum exercere, mortificare, & vincere discat, patienter sufferendo defectus aliorum, sicut & ipsius sæpius mala Deus dissimulauit, & peccata patienter tulit. Quod ipsum profectò multò sæpè homini vtilius, multòque melius foret, quàm alia omnia, quæ forinsecus monendo & corripiendo facere posset, etiam si illa ex amore fierent: sicuti crebro sibi persuadent homines ex amore se corrìpere, cum tamen longè aliter se veritas habeat. Equidem in veritate vobis affirmo, charissimi, si vos ipsos per patientiam & pacem in cordis puritate vincatis, omnes vicistis aduersarios vestros: quod haud dubiè multò præstiterit vobis, quàm si totum mundum scribendo & sapientia vestra lucremini, vos ipsos interim perdentes noxia perniciosaque aliorum iudicatione. Ait enim Dominus noster: Quid vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras? Hic tamen excipio eos, quibus id ex officio ab sancta ecclesia iniuncto incumbit, vt alios corrigant, qui sagaciter aduertere debebunt, quomodo & quibus ex causis reprehendant, vt nos beatissimus apostolorum princeps Petrus scriptis & vita docuit, qui ipse totus mansuetus & misericors fuit: ne videlicet aliquem toruis gestibus, aut turbulentis & iracundis ac asperis verbis corripiant, quæ tristitiæ & indignationi fomitem præbent, (neque enim id ipsos decet) sed (quod solum eis permissum est) ad emendationem & ædificationem sibi subiectos reprehendant. Sed, proh dolor, ita nunc vt plurimum fit, vt prælati & superiores multum hac in parte negligentes sint, palpantque semetipsos, durius quàm oporteret subditorum mala castigantes. Vndè non modò nulla sequitur correctio, sed maior etiam peruersitas eorum quos reprehendunt. Qui si subditos suos in timore Domini cum mansuetudine instruerent,

*Matt. 7.  
Quibus  
reprehendere alios  
liceat.*

vt ad

vt aduertere possent, pro sola id animarum suarum salute fieri, multò citius toros se emendationi exponerent, & manerent in pace sua. Dum autem vident, proh dolor, praelatos suos suum duntaxat priuatum commodum & honorem sectari, sequi præter fas & æquitatem opprimere, magis rebelles magisque inuoluntarij fiunt. Sunt enim reuera plerique, qui se ex iustitia zelo subditos corripere arbitrantur, cum tamen ex iracundia uisione & animo auerso id agant: quòdque odio uitiorum facere credunt, hominum potius odio faciant. Sed obsecro vos, quicumque tales estis, discutite vosmetipsos, si in veritate diligatis, quos tam acerbè punitis: vt vos quidem persuasum habeatis, ex deuotione & zelo iustitiæ, sed vt timendum est, potius ex auersa impatientia, quàm ob iustitiam ex vero pietatis ac benignitatis fundo mouemini. Quod tamen de illis potissimum dixerim, qui necdum interna cordialis dulcedinis & diuini amoris gaudia experti sunt: quibus id vsuuenire solet, vt subditos suos tam importunè compellant & puniant, aut durioribus verbis toruorque adpectu immitius aggrediantur. Quæ enim anima amorem intimum, diuinamque dulcedinem necdum experta est, discretionem in modo, in verbis, dum corripit, seruare nescit: quandoquidem vera charitas docet, vt tractandi sint, qui reprehensibiles sunt. Porro qui ratione officij arguere volunt, illi contemptum Dei & animarum damnum præuenire debent, atque ita blandis ac dulcibus verbis & mansuetis gestibus corripere qui corripiendi sunt, vt infirmiores notare possint, suam duntaxat salutem, non aliud aliquis spectari. Quòd si ex diuina permissione id accadat, vt nonnunquam subditi per immodestiam & temerariam erga praelatos suos irreuerentiam excedant, non id respicere, nec villo pacto vindicare debent, quatenus absque aliorum subditorum suorum scandalo fieri poterit. Si enim vlciscantur, seipsos factos spectos reddunt, quod illis fortasse impedimento erit, vt nullum per ipsos fructum Deus facere possit. Sed maiori cum patientia ac benignioribus verbis & gestibus quàm alijs facerent, eiusmodi sese exhibebunt. Hæc enim vt plurimum ferè maxima superiorum tentatio est, per quam multum de martyrij gloria vel perdunt, vel merentur: vnde diligentior hinc eis perpetuò cura adhibenda est. Mansuetudo nanque, & libeater hominum erratis ignoscere, sic decent praelatos, vt his virtutibus meliores habere non possint. Quibus tamen & hoc sum-

mope

moper  
quem  
concor  
stant  
& fide  
leuent  
conferu  
metipso  
pleant  
tulante  
lati virt  
subditi  
procliu  
nulla a  
simplic  
necessa  
& pro  
vt pluri  
cus sese  
sapius  
piens  
vt & n  
secula

Vi per  
aff  
gu

Ch  
non e

Qui pre-  
latis vel  
martyrio  
assequan-  
tur, vel  
perdant.

moperè agendum est, ne priuatum honorem ambiant, nève quem singulari prosequantur amore, sed omnes sibi subiectos concordia dilectione, velut mater piissima filios suos complectantur: maximè verò infirmis ac malè habentibus amorem & fidelitatem impendant. Ad hæc corda sua iugiter ad Deum leuent, petendo ab ipso & seriò rogando, vt subditos suos conseruet, protegat, tueatur: nec vlla ex parte placeant sibi, metipsis: & quantum fieri poterit, primùm opere ipsi impleant, quod à subiectis fieri velint. Ita enim, diuina opitulante gratia, omnia facile effectum sortientur, vbi prælati virtutibus dediti fuerint: quos nimirum, velint nolint, subditi sequi cogentur, etiam si ad omnia sint vitia & mala procliuus. & in senso in prælatos suos animo. Cæterum quibus nulla alios regendi autoritas commissa est, id est, qui in simplicitate absque officio vitam degunt, illis cumprimis necessarium fuerit, vt seipsos intrinsecus occultè iudicent, & pro virili quæcunque externa iudicare caueant, quando vt plurimum in huiuscemodi iudiciis erratur: & plerunque seculi sese res habent, quàm nobis forinsecus videtur, vti postea sæpius comperimus. Vnde vulgari fertur prouerbio: *Is sapiens est, qui omnia nouit in melius interpretari.* Quod vt & nos faciamus, præstet nobis Dominus Deus noster, in secula benedictus. Amen.

## IN COMMEMORA-

tione Diui Pauli Apostoli.

*Vt perfectè nobisipsis & omnibus emori debeamus. De afflictionum utilitate. De amore, passione, & sanguine Christi.*

## SERMO VNICVS.

Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non ego, viuit verò in me Christus.

AD GALAT. II.

Diuus



**D**IVVS hic apostolus Paulus, cuius hodie festa celebramus, tam perfecte sibiipsum charissimi, & omnibus mortuus erat, adeoque in essentialem quendam Deum cunctorum hominum amorem transfunditus, ut paratus esset pro omnium salute mortalium, etiam mille subire mortes: tam denique sibiipsum oblitus, ut nihil sciret nisi Christum & hunc crucifixum, & omnem Christo hominem lucrari cuperet, tanquam totius mundi communis esset pater, & vniuersum mundum ipse genuisset. Et ut tantum nos Apostolum vera dilectione & resignatione sequi, Deoque placere possemus, inter ceteras virtutes, quibus studendum est, hæc quatuor nobis sectanda sunt. Primum est, immensa abstractio, exilius elongatio ab omnibus rebus creatis extra Deum. Secundum obliuio & ignoratio omnium labentium creaturarum. Tertium, cōtinuus in principium nostrum Deum respectus, id est cum lugubri ac penetrante desiderio & expectatione. Quartum operatio, per quam vicinius Christo imprimi ac conformamur. Immensa quidem seu abyssalis abstractio vel exilium est, ut prorsus oblitus sis, si quis aliquid tibi debet vel obstrictus sit, sicuti omnia in obliuionem abibunt, ubi magna miseræ mortis ingruerit hora. Deinde si in tempore seipsum tempus viuere voles, & ab omnibus esse creaturis abstractam intelligentiam tuam obliuisci docebis omnium quæ nunc præstare possit. Cæterum cōtinuus in Deum respectus est, omnium eorum in quibus Deum inuenire non potes, præsentia vulnus tibi semper infligat. Operatio demum, in qua Christus vicinius nobis imprimitur insculpiturque, ea in nobis fit interioribus, ubi Christus ex patris sui persona essentiam semper & naturam suscipit. Quantoque Christus honorum in sua ex parte emanatione magis respicit, tanto interiorius formatur. Sanè quicumque modo Christo se in potentiam amaritudine per patientiam conformant, illi etiam presentiam cum eodem effluxum & influxum, in quo ille semper naturam & essentiam capit ex patre. Et quisquis virtutibus mori & interire potest, is etiam ex Deo nouam potestatem accipere fortitudinem. Qui in Christum transfundit omnes naturæ suæ vires, in hunc ille diuinæ naturæ suæ vires refundet. Morte interiorum medullarum hominis, amor

*Quæ quatuor virtutes maxime necessariæ.*

*Abstractio.*

*Cor Deo quo satietur.*

sum Dei  
bus crea  
test rei  
iptam  
creatur  
re in ea  
diuinam  
is qui or  
te & vol  
ma ad p  
Quisen  
re incip  
morte i  
tam pro  
dam op  
tis omn  
abiectio  
cogitab  
ter, quos  
spondit  
quod m  
stior ac  
Aut vbi  
quàm i  
afflictio  
est ut eg  
magis i  
ximè h  
nihil ve  
quàm a  
lius, tan  
humana  
ei supra  
mirum  
tre meo  
demerg  
barum  
cesse ef  
natural  
ralius

sum Dei cor satiatur. Felix & beata mens, quæ ab omnibus rebus creatis nudata, expedita & vacuata est: quæ que nulli se potest rei creatæ imprimere, Deum commouet ad trahendum ipsam in intima diuinitatis suæ. Abscessus omnium rerum creatarum extra mentem hominis, ingredi facit atque emanare in eandem diuitias diuinæ virtutis. Nec potest quisquam diuinam præsentiam & similitudinem perfectius capere, quàm is qui omnibus mortuus est: tam, inquam, mortuus & in mente & voluntate, vt id quod nunquam Esse sortitum est. Proxima ad perfectionem via est, omnibus mori, & soli Deo viuere. Qui semper moritur in seipso, semper absque cessatione viuere incipit in Deo. In verissima omnium rerum creatarum morte in anima gratissima ac naturalissima vita latet. Nulla tam propria, tamque naturalis ad æteruam vitam capeendam operatio est, quàm mortificatio & mors animi siue meritis omnibus rebus creatis, & subiectio, demissio, nihil pensio, abiectio sui ipsius subter omnem creaturam. Homo quidam cogitabat secum, vt Deus quosdam tam amabiliter ac dulciter, quosdam verò non nisi per pœnas trahat. Cui Dominus respondit: Quid, inquit, amabilius nobiliusve tibi videtur, quàm quod mihi similius est? Et hoc afflictio est. Cui, quæso, molestior ac multiplicior vnquam irrogata crux est, atque mihi? Aut vbi nam magis propriè & excellentius operari possum, quàm in illis qui mihi similes sunt? Qui sunt homines in afflictionibus constituti? Nemo vnquam tam acerbè passus est vt ego, nec tamen me quisquam purior fuit. Quando verò magis irrisus fui, quàm cum patrem meum caelestem quàm maxime honorarem? Certum id habe, diuinam naturam meam nihil vnquam tam excellenter in humana natura operatam, quàm afflictionem. Quanto autem afflictio operatur nobilius, tanto & maiori ex dilectione denotatur. Semper tamen humanæ naturæ fragilitate attenda, ex amore & iustitia nihil ei supra vires mihi perspectas imponere possum. Oportet nimirum fortiter coronam imprimi, quæ perenniter coram patre meo virere atque florere debeat. Itaque qui profundè cupit demergi in abyssale diuinitatis meæ pelagus, hunc & in acerbearum passionum profundum mare altè satis immergi necesse est. Et quidem super omnia emineo, & mira ac supernaturalia in meipso opera ago: & quisquis sese supernaturalius atque profundius subter omnia deprimat, supra

*Proxima  
ad perfe-  
ctionē via  
quæ.*

*Paradi-  
gma.*

✠

✠

vltiā

*Paradis -  
gma.*

*Perfectè  
mortuus  
quis.*

*Sigilli  
amoris  
collatio.*

*Para -  
digma.*

ultrâque omnia supernaturalibus trahitur & effertur. Quidam  
nosse cupiebat, quâdò quis perfectè mortuus sit. Cui Dominus  
respondit: Tunc te scias perfectè mortuû, cum vitia cuncta tibi  
impossibilia & aduersa fuerint, quàm sunt celsissimæ diuinitatis  
meæ generositati. Tum iste ad Dominum: Quid, inquit, pûissime  
Deus mortè hanc in homine operabitur? Respondit Dominus: Præsentia  
mortis ac morientis vitæ meæ, inquit, semper humani generis  
salutem operatus sum. Nam & præsens semper erat mors mea, cum  
æstuantissima siti patre di pro homine acerbissima quæque, vti præordinatum erat  
constitutum mihi à Deo patre. Nec tamen sufficiebat mihi quòd  
ego solus omnium essem abiectio creaturarum: quin omnes qui me  
confitebantur, odio haberi, & exquisitis tormentis oportebat.  
Ardentissima quoque sitis illa, quam manam sitiebam salutem,  
effluxum quendam & ebullientem eruptionemque amorosi ac  
bullientis pariebat sanguinis mei. Fuiisset enim hoc ipsa quoque  
cordi meo durissima, quam patiebar, morte acerbius, si vel vnica  
sanguinis vel vndæ guttula in corde meo remansisset, quâ pro  
salute hominis eodem flagrantissimo corde meo non licuisset  
effundere. Enim sigillum formam suam ceræ imprimit, ita & vis  
amoris, quo hominem dilexi, eiusdem hominis mihi, putà, mihi  
pedibûsque meis, ipsique diuino cordi meo imprimere imaginem,  
vt illius nunquam possim obliuisci. Porro sic vulnera mea acuti  
clauis & lanceæ mucro forarunt, sic eadem vicissim suauissimo  
diuinitatis meæ balsamo repleui, vt sepe per copiosè in humanæ  
naturæ promanent fragilitatem. Enimuerò sanguis meus balneum  
est, ex diuinitatis ardore semper bulliens, vt abluatur in eo  
homo à peccatis suis. Quod verò incundius, quidve gratius mihi  
esse queat in passionibus meis, quàm operari eas in illis, quorum  
gratia eas sustinui, & fructum atque vsuram facere in charis  
membris meis? Vnde nihil mihi maiori voluptati est, quàm vt videatur  
ab omnibus, quàm supernaturaliter per vim amoris mei pro homine  
operatus & passus sim. Homo quidam deuotus, quum se cogitaret,  
quàm graue fuisset Domino videre hostes suos, quum ab illis caperetur,  
tale eodem responsum accepit: Hostes mei sic coram me erant, vt  
apud aliquem amici illius, qui lententes ei auxilio esse ad  
perficiendum gratissimum amplexatissimum, quod toto vitæ suæ  
spatio patrasset, opus esset.

etiam cu  
quàm or  
columna  
hominis  
fit, ex ip  
meorum  
spicere p  
confectu  
nobilitate  
formatur  
nes aliqu  
horre a  
potest cog  
Ideo que  
his verbis  
Occulta s  
occultum  
sum ama  
ter occult  
de patris  
morari in  
tudinem  
cordis me  
que vuln  
Quem in  
dum de  
tis meæ r  
mæ secun  
cum hum  
lar, vt ita  
perfectus  
haud con  
dilectissim  
si non de  
turi. Itaque  
los, ad qu  
per id nob  
lium gen  
ctione co  
se in lectu  
etia

etiam cuidam Dominus miserabiliter semetipsum ostendit, quàm omni fuerat sanguine destitutus & exhaustus, quando à columna solutus fuit: dixitque: Vide, obsecro, quàm totum me hominis amor ebibit & exurit. Quomodo ergo nõ mihi gratũ sit, ex ipso bibere refusionem seu compensationem passionum mearum? Aduerte, quæso, quot amoris signa in me homo conspiceret possit, si me videat tam innumeris amoris vulneribus confectum, sacratissimamq; ruminet passionem meam. Tam nobiliter, tam excellẽter Deo anima vnitur, & in primã transformatur originẽ vnde profluxit, vt meritò cogitationes omnes aliquod in hac vnione mediũ parientes, veluti mortẽ ipsam horrere ac fugere deberet. Neque enim extraneum aliquid ea potest cogitatio sustinere, quæ in se Deum suscipere debeat. Ideo que tantum inuisibilia & ineloquibilia appetenda sunt. In his verbis obliuisceris omnium quæ verbis exprimi possunt. Occulta sit conuersatio tua, vt in te secretè queam operari: & occultum serua, quicquid ipse in te operor. Inde enim cunctis sum amabilis creaturis, quod creaturis omnibus inestimabiliter occultus sum. Quàm verò naturale mihi est habitare in corde patris mei, tam quoque naturale & gratum mihi est commorari in anima, in qua quietem reperio, & cruentorum similitudinem vulnerum meorum, quam equidem pereanni paterni cordis mei amoris cauterio notauit, imò & vulneraui: quod utique vulnus coram oculis meæ diuinitatis perenniter florebit. Quem in hac vita doloribus, afflictionibus, pœnis excruciantium decreui, hunc & in beata æternitate suauissimo diuinitatis meæ melle frui debere præordinauit. Sanè ad fundum animæ secundum essentiam pertingere non possum, nisi se hominem cum humilitate exhibeat, offerat, resignet, omnemque expellat, vt ita dicam, naturalitatem. Caterum vt D. Pauli exemplo perfectius Christo configamur cruci, notetur breue istud, sed haud contemnendum, de cruce dominica exercitium: quod vos dilectissimi, familiare habebitis & quotidianum fructum, inde si non desit sedulitas & perseuerantia, non minimum reportaturi. Itaque crux sancta, instar veri lectuli, quatuor habet angulos, ad quos sacratissima filij Dei membra extenta fuere, quod per id nobis liquidò daretur intelligi, illum vniuersum mortaliū genus, id est, cunctos homines communi quadam dilectione complecti, atque ex quatuor mundi angulis cunctos ad se in lectulum suum instar feruentissimi amatoris pertrahere

*Aliud.**Anime domicilium quã Deo sit gratiũ.**Pium de cruce Domini exercitium.**Anguli crucis quatuor, quid.*



desiderare. Pro omnibus enim mortuus est, & omnes optat  
 1. Cor. 5. mines saluos facere. Quod ipsum & forma crucis illius præ  
 2. Tim. 2. fert insinuâtque. Eius nanque pars superior, angelorum  
 1. Partes ruinam instaurare voluisse significat. Pars inferior, pat  
 crucis eum ex limbo redimere: Pars dextri lateris, suos eū proteg  
 quid. re amicos & benedicere: Pars sinistra, trahere eum atque con  
 uertere inimicos suos cunctosque peccatores voluisse designat.

Phil. 2.

Extremi  
 tas crucis  
 suprema.

Infima.

In extremitate superiori, cæli reseratio: in inferiori, destructio  
 inferni: in dextra, gratiæ diffusio: in sinistra, peccatorum remissio  
 significatur. Iam verò iuxta beatissimi Apostoli huius, hic præ  
 mus, quod est in Christo Iesu, id est, huic cruci iam dictæ spi  
 taliter nos conformemus, quo Christo in animabus nostris  
 lectabilem præparemus lectulum, quatuor angulis instructum  
 quorum vnus sursum, alius deorsum, tertius intro, quartus  
 spiciat foras. Hi nimirum quatuor sunt vitæ semitæ, non  
 dō ad paradysum nos perducentes, sed tam grato quoque  
 decore exornantes, vt ipsimet Deo voluptatis paradysus effi  
 mur, & instar terrestis illius paradysi, quatuor e nobis pro  
 dant flumina peramœna, in vitam vsque salientia æternam  
 premus quidem huius lectuli angulus, seu extremitas sup  
 ma est, vt corda cunctâque nostra desideria cum omni  
 rate nostra expandere & extendere debeamus ad Deum  
 amore, in gratitudine, in laude, in reuerentia, in humili  
 signatione & obedientia siue subiectione, ita vt momentis  
 nibus tantū Deo laudis & honoris cupiamus impendere, qu  
 tum creature omnes in omnia seculorū secula exhibere se  
 se desiderabūt. Sed neq; hoc pacto stitenti nostro desiderio  
 factum esse debet, sed Deū humiliter precabimur, vt ipse  
 perficere dignetur laudē suam, quā nulla perficere, nulla cap  
 creatura potest. Infima extremitas est, vt nos ipsos tam pro  
 dē cū ingenti deiiciamus, humiliemus, demergamus, nih  
 pedamus humilitate, vt nō modò vilissimos ac indignissimos  
 totius orbis nos iudicemus peccatores, sed tales quoq; ab om  
 bus haberi ac reputari desideremus. Enimverò adeo se quis  
 deiicere in ima, adeo se vilipendere ac demittere deberet,  
 Deus cū omnibus donis suis eū non posset extollere: quatuor  
 largioribus ac copiosioribus Dei donis perfunderetur ac  
 rismatibus, tanto & se amplius nihili facere & humiliare,  
 que bonitatē eo magis laudare deberet & extollere, hoc ipse  
 impendit

impendit  
 tam in  
 vel alio  
 sus ter  
 mus ex  
 cuncto  
 Et prin  
 fiuore  
 iode gr  
 Deinde  
 passio  
 mur, ac  
 mur pr  
 extenti  
 cluso, &  
 tauto c  
 non sit  
 nostra  
 bus, vt  
 semper  
 rursum  
 sus. Qu  
 ctas vir  
 solitudi  
 nē mul  
 simulq;  
 vbi in  
 cem in  
 cite sen  
 Ducā eā  
 quar ad  
 nua qu  
 suū ita  
 anima  
 mi, lect  
 stulum  
 ait: Chr  
 in me  
 bis om  
 est om

impediō secum admirans, quōd Deus sublimis & gloriosus, tam inuicilis, indigi, extremi vermiculi vel semel meminisse, & vel aliquid saltem per eum operari dignaretur. Extrorsum versus tendens extremitas, est, vt tam latē ad creaturas omnes si-  
*Charitas*  
*nostram*  
*quoti-*  
*fariā ex-*  
*tendi de-*  
*beat.*  
 mus extenti, vt complectamur omnia, verāque cum dilectione cunctos in cælis, in terra, in purgatorio degentes amplexemur. Et primò quidem in cælis positos beatos spiritus amabili cum furore circumplectamur, de illorum exultando gloria, ac perinde gratias ob eam Deo referendo, ac si nos ipsi ea frueremur. Deinde animas in purgatorio detētas, ita cōplectamur per compassionem, vt tantum illorum pœnis & cruciatibus compatiamur, ac si nos ipsi ea tolerarem, eisque succurramus & opitulemur pro viribus. Tertio, ad omnes adhuc superstites homines extenti erimus, vera eos cōplectēdo charitate, nullo penitus excluso, & opem ferendo, subueniendō que singulis pro virili, idq; tanto cum cordis affectu, vt doleamus esse aliquem, qui nostra non sit ope subleuatus: tam ingenti quoque cum amore cuncta nostra peragendo opera, vt tam ea prodesse optemus omnibus, vt nos ipsi: atque sic demum nos extrouertendo, vt semper maneamus intus, aut ad minus absq; impedimēto nos rursum queamus intro recipere, sitq; exitus noster verus ingressus. Quarto nanq; (quæ est ea extremitas, quæ intro spectat) cū-  
*I III.*  
*Exo. 3.*  
 ctas vires nostras cū Mose rā altē ad vnica quieti cordis nostri solitudinis siue deserti interiora minari debemus, donec omnē multiplicatē & inquietudinē euaserimus perdiderimúsq; simulq; cū eodē Mose ad admirandū Dei pertingamus vultum, vbi in silētio Dominū præstolabimur. Ibi tum internā Dei vocem in deserto clamātē audiemus, Parate viā Domini, rectas facite semitas eius. De hoc deserto Dominus in Osee loquitur: Ducā eā, inquit, animā videlicet amātē, in solitudinē, & ibi loquat ad cor eius. Hi sunt, dilectissimi, quatuor anguli seu cornua quatuor sanctæ crucis, & lectuli amoris. Et reuerā quisquis suū ita instruxit & præparauit lectulū, Christū amatōrē suū cū anima amante fidenter inuitare potest, ac dicere: Veni dilecte mi, lectulus enim noster floridus. Deniq; sic suū instruxerat lectulum gloriosus Christi apostolus Paulus. Ideoq; confidēter ait: Christo cōfixus sum cruci. Viuo autē iam nō ego, viuūt verò in me Christus. Quod precibus & meritis eiusdē apostoli, nobis omnibus prestat Deus omnipotens, pius & misericors, cui est omnis honor & gloria in secula seculorum. Amen.

*Esa. 40.*  
*Ose. 2.*

*Can. 1.*

*Gal. 2.*

IOANN. THAVLER.  
IN FESTO VISITATIO-

nis gloriosissimæ semper virginis Mariæ.

*De duplici quodam hominum more: deq; tentationibus hominibus abstractis occurrentibus, & quæ eo prius oporteat experiri, quàm ad supremam perfectionem pertingant.*

SERMO VNICVS

*A Thaulero in octaua Natiuitatis beatissimæ virginis Mariæ habitus, sed in hoc festum translatus à nobis in gratiam lectoris.*

Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & generationibus meis adimplemini.

ECCLE. XXIII.



SOLENNITATEM hodie celebramus, & lectissimi, celeberrimæ atque dignissimæ virginis Mariæ, de qua D. Bernardus & plerique sanctitate conspicui fatentur, se eam dignè laudare non potuisse, sed præ laudum eius copiosissima exuberantia fuisse tacere compulsos. Cui etiam hanc fuit precem idem ipse Bernardus: Quanuis ò sanctissima ad huius pergloriosissimæ diuinitatis affinitatem subleuata sis, nolite tamen eam obliuisci cognationem, quæ tibi ad homines est: ne ita in diuinitatis recedas abyssum, quin & humanæ sis membra infirmitatis, quam & ipsa olim aliqua ex parte sensisti. Id quod genus alias complures deuotissimas orationes inuenire est, ab hoc ipso D. Bernardo, & ab aliis ad hanc beatissimam virginem fusas. Est autè duplex hominum modus siue mos: Alii nullas voluit preces fundere, dicentes se nihil penitus oratione posse, sed Deo sese duntaxat resignare & velle & debere, ut illi tam secum quàm cum omnibus suis negocijs & causis profusa faciat arbitratu. Alij studiosè admodum & virginem gloriosissimam, & cæteros quosque sanctos pro suis causis omnibus precantur.

*Duplex  
hominum  
mos aut  
modus.*

cantur.  
quidem  
clesia, v  
nostru  
suum ca  
cufat in  
li inten  
nuere n  
charissi  
inuolui  
exaudit  
de fui ex  
poteft, q  
per hab  
re oport  
rebus or  
de prin  
bus locu  
pilos, id  
tia prop  
vitorum  
stremis  
seipfos a  
amare &  
bolus te  
Hanc au  
culares,  
fissimum  
do, & car  
ni huic o  
spiritus  
nihil illi  
puritate  
autem ip  
bolus qu  
puri sint  
vbi nequ  
quiritia fu  
lo dedit

cantur. Sed his vtrisque multum adhuc deesse potest. Prioribus quidem deest, quod non satis perspexere institutum esse ab Ec-  
 clesia, vt preces fiant, id ipsumque ipsum nos Dominum Deum *Non ora-*  
 nostrum & verbo docuisse & exemplo, quando ipse patrem *tib' quid*  
 suum caelestem orauit. Hos tamen simplex eorum fortassis ex- *desit.*  
 cusat intentio, quum aliter nesciant, & exauduntur, si nihil ma-  
 li intendant, nec tales causæ sint, quibus Deus nisi rogatus, an-  
 nuere nolit: de quibus D. Gregorius ait, Vult rogari Deus. Imò  
 charissimi, sepe Deus hominem grauib' periculis & angustijs  
 inuolui permittit, vt ad orationem excitetur: quem tum Deus  
 exaudit, & prestat auxilium, vt hominis inflammetur amor, &  
 de sui exauditione solatium accipiat. Alijs orantibus id deesse *Quibus-*  
 potest, quod nimium irresignati sint, velintque prosperum sem- *dam ora-*  
 per habere successum ea pro quibus orant: quos equidem ora- *tib' quid*  
 re oportebat, sed cum vera sui resignatione, vt id in modis & *desit.*  
 rebus omnibus gratum illis esset, quod Domino placeret. Iam  
 de prima thematis dictione, putà Transite, multa hisce die-  
 bus locuti sumus: vt videlicet homines incipientes, grossiores  
 pilos, id est, grauiora quæque peccata: proficientes, malas ad vi-  
 tia propensiones: qui verò perfectioni viciniore sunt, internas  
 vitiorum radices abradere debeant. Modò aliquid de his pos-  
 tremis hominibus, prorsus amabilibus, dicendum est. Qui vbi  
 seiplos abstraxere, toto ad Deum corde conuerso, ipsum solum  
 amare & intendere statuentes, teterrimam quandam illis dia-  
 bolus tentationem ingerit, quã homines seculares exhorreant.  
 Hanc autem tentationem vtrique habent, & abstracti isti, & se-  
 culares, siue seculo dediti: sed fundum vtrorunq; longè diuer-  
 sissimum est. Seculo deditis tentatio hæc ex immortificato fun-  
 do, & carnis ac sanguinis natura procedit: vnde statim tẽtati-  
 oni huic obtemperantes, opere eam perficiunt: nec necesse habet  
 spiritum malignum eos tentare amplius: vbi tantum suggestit,  
 nihil illi negocij superest. Bonis verò hominibus, qui in sua  
 puritate constituti sunt, ab extra hæc tentatio accidit, non  
 autem ipsorum fundo: nisi leuiter admodum, puta quòd dia-  
 bolus quandam adhuc in eis propensionem inuenit, tamen si *Quinana,*  
 puri sint: vt quòd fortasse ex natura ad iram procliuus sint. Hoc *facile ten-*  
 vbi nequam spiritus aduertit, omnibus dolis & peruersa *tationi-*  
 quitia sua laqueos tendit: quo illi labore ad superandos secu- *bus suc-*  
 lo deditos opus non est, quòd isti statim sequantur. Itaque *cumbãr.*

in hos congerit, velut si mittat quis lappas in aliquem, id est  
 aliam post aliam, donec totum lappæ occupent hominem. Sic  
 inquam, tartareus hostis, dum ad iram hos propensos confu-  
 cit, aliquam eis aptæ ad commouendam bilem materiae im-  
 ginem ingerit, nec vnam tantum, sed plures, aliam post aliam  
 donec vsque adeo tandem ira incandescant, vt quosdam edam  
 clamores, nec secus se habeant, quàm si eos contra quos mu-  
 uentur, cædere & confodere velint. Qui si tum ad sese redire,  
 profundè se in humilitatis fundum demittere possent coram  
 Deo, si confessoris illis copia non esset, redirèntque in con-  
 diam atque satisfacerent illis quos forrè læserunt, moxque  
 ne omni excusatione in suum nihil, magnamque (vt ita dicam)  
 defectuositatem suam laberentur, hoc ipso certo certius totum  
 hoc vitium siue defectus coram Deo haud secus euanesceat  
 consumeretur, quàm nix ad solis ardorem, redirèntque in  
 nimodam cum Deo gratiam, inimicus verò vacua manu co-  
 fusus abscedere cogereetur. Qua in re si prudenter sese ge-  
 voluerint, multò puriores, multòque ad ascendendum pu-  
 tiores efficiuntur. Dicam nunc aliquid charissimè, quod  
 ad omnes pertineat, quòdque nos miseri ob sui sublimitatem  
 non absque terrore & tremore, vel dicere vel audire deb-  
 mus, qui non illi viuere studuimus. Qui id experti sunt, no-  
 runt ipsum: nec tamen, quod satis sit, inde effari possunt. *Job. 4.*  
 D. Iob legimus: Cùm spiritus me præsentè transiret, in hor-  
 runt pili carnis meæ. Stetit quidam cuius non agnoscebat  
 vultum, imago coram oculis meis, & vocem quasi auræ  
 audiui. Vbi per spiritum, qui coram illo transierit, D. Grego-  
 rius sacratissimam Christi accepit humanitatem: per ima-  
 nem verò, quam viderit, nec agnouerit, incognitam eiuss  
 diuinitatem, quæ ignota & occulta est omnibus creaturis.  
*3. Reg. 19* mûlque hu cadducit locum illum ex tertio Regum volumine  
 vbi angelus ad Heliam ait in hæc verba: Egredere, & ste-  
 monte coram Domino. Et ecce Dominus transit, & spiri-  
 grandis & fortis, subuertens montes, & conterens petras  
 Dominum. Non in spiritu Dominus, & post spiritum co-  
 motio. Non in commotione Dominus, & post commo-  
 nem ignis. Non in igne Dominus, & post ignem sibilus  
 ræ tenuis. Quod cum audisset Helias, operuit vultum suum  
 pallio, & egressus stetit in ostio spelunçæ. In omnibus his  
 dis, charissimè, id est, neque in commotione, neque in sub-

stone, ne-  
 ram via-  
 rius mer-  
 minum  
 suis prop-  
 gnatione  
 ria gran-  
 nia cum  
 prius ma-  
 euertat  
 guus est  
 libus in  
 & sensu  
 oportet,  
 his accid-  
 vel centi-  
 de causa  
 deberet,  
 tionem  
 suam. Cu-  
 quod eg-  
 pessus su-  
 pore me-  
 tionem  
 quem q-  
 potius h-  
 funditus  
 Credite-  
 tus, qua-  
 quam in-  
 lémque  
 & per ha-  
 qui certo  
 hanc aut-  
 minus. F-  
 dallas o-  
 extra se  
 & intus  
 quare, cr-  
 tur. A

none, neque in igne venit Dominus: sed erant hæc omnia tantum via quædam & præparatio. Cæterum montes D. Gregorius mentes elatas interpretatur: & petras contritas ante Dominum, mentes irrefignatas, & homines sibi placentes, cum suis propriis inuentis ac institutis, propriæ voluntati ac irrefignationi mordicus inhærentes, qui interim modos seu exercitia grandia habent, & magna quædam agunt opera, sed omnia cum proprietate. Ad hos quando Dominus venire statuit, prius magnam quandam commotionem mittere habet, quæ euertat omnia interiora ipsorum. Sed proh dolor, horum exiguus est numerus: cuius ratio est, quod omnes rebus temporalibus inhæreant, & in ea quæ corruptæ naturæ inest, viscositate & sensuum oblectationibus peristant. In quibus verò, sicut oportet, id est, neque plus neque minus hæc commotio viget: his accidit, quod illis quos ego per plures vidi, vt in illa hora vel centies eo adducantur, vt putent se animam fusuros. Hæc de causa quidam sciscitabatur ex Domino, quid ad hæc facere deberet, quandoquidem nocte ac die sibi propter hanc commotionem moriturus videretur: deberet ne sic periclitari vitam suam. Cui Dominus respondit: Non potes tu intus sustinere, quod ego tam immaniter & absque modo corporaliter perpessus sum, vt potè per manus, per pedes meos, & in toto corpore meo? Planè sunt quidam, dilectissimi, qui hanc commotionem ferre nequeant, sed huc atque illuc discurrant, foris requiem quæretes, vbi tamen minimè eam reperturi sint. Quos potius hanc sufferre oportebat, & ad ipsam passionem suam funditus se resignare. Cui profectò morti mira responderent. Credite mihi, charissimi, etiamsi ea quis puritate foret præditus, qua erat quando è baptismatis fonte leuatus est, nec vnquam in peccata cecidisset, nihilominus si ad proximam vitalemque veritatem pertingere debeat, per hanc commotionem, & per hanc viam cum vera resignatione gradiatur oportet: alioqui certo certius in eodè semper luto hærebit deficientque. Post hanc autem commotionem ignis venit: sed nec in illo fuit Dominus. Hic ignis ardentem nobis amorem significat, qui medullas ossium & sanguinem absumit: & in ipso homo totus extra se constituitur. Hoc igne quidam tam vehementer foris & intus flagrabat, vt nusquam auderet straminibus propinquare, credens, quod ex calore quo aestuabat, succenderetur. Alius similiter, qui etiamnum superest, præ hoc ar-

*Paradisi  
gma.*

*Mirè  
quidam  
de ardenti  
amore.*

dore nunquam somnum capere potuit, præterquam hybernæ tempore cum nix densior cecidisset, in qua se volutans, obdormiebat: moxque ut attigisset niuem, & quæ longè & quæ prope erat nix, in aquam resoluebatur ac diffiuebat. Sic sic, charissimi, æstuans hic amor per spiritum in corpus erumpit pertrahiturque. Attamen nec in isto venit Dominus. Post ignem sensibilis erat auræ tenuis: & in ipso Dominus venit. Eia quæ illic factum putamus, charissimi, ubi Dominus venit? Numrum quando post omnia iam dicta, tam fortia, tanque vehementia, quæque tantam in homine commotionem & spiritum excitârunt, iamque omnibus tam quæ in natura, quam quæ spiritu sunt, hoc igne concrematis, ipse Dominus venit, mirè prorsus & stupenda in homine aguntur, aded ut nisi Dominum naturam supernaturaliter conseruaret: si centum hominum res illi vni suppeterent, haudquaquam suis viribus gauderent lud & exultationem, miraque ea quæ intus percipit, sustinere posset, tamen non nisi fulgor quidam sit. In fulgore namque etiam ad Heliam Dominus venit: sed tam ille vehemens, supra modum erat, ut Helias stans in ostio speluncæ, pallio circumtulit suum operiret. Quæso spelunca humanam signat fragilitatem: ostium verò speluncæ huius, non aliud est, quam vis diuinitatem respicimus. Quod autem pallio operuit vultum suum, hoc significat, quod tamen visio illa brevissima fuerit, tamen saltem vnus minutissimus fulgor omnem visum naturam, nec potest quisquam hominum ex sola natura illa sustinere vel comprehendere. Hic planè, charissimi, certissimus Deus adest: hic in veritate præstò est Dominus. Quæque dulcedo sentitur, mel omne cunctosque mellis fauos, quæque homines dulcissima vocantur, incomparabiliter excedit. Ascendit enim hæc sensus omnes, omnem superat intellectum, cunctas excedit vires, & in quadam tendit abyssum profundam finitam. Et quomodo infirma acies solis claritatem ferre non valet: millicuplo minus natura ob suam infirmitatem ea quæ hic sentit, potest sustinere. Certè quicquid hinc dici potest quicquid sensibus, verbis, intellectu comprehendit, quantum illud grande, quanlibet bonum sit, tamen magis ipsi impar est ritati, quam si de nigro carbone verba faciam. Hic est, charissimi, Sol lucidissimus, totum mundum illuminans. Hic vera essentialis pax generatur, omnem exuperans sensum: quæ generatur, hæc feliciter experitur, in tam essentiali constituitur pace.

*Vbi pax vera generatur.* hæc feliciter experitur, in tam essentiali constituitur pace.

deinde v  
possit. P  
uit, ama  
tem au  
spiritum  
auræ ter  
in aposto  
bes, qui  
ratione  
Ecclesiæ  
stoli alii  
in spiritu  
tantum  
vnum po  
sit, quan  
qua in v  
guttam  
ubi desin  
& mira  
abyssale  
sibile fo  
in nihil  
que cora  
eiusdem  
simum s  
lius celsi  
tatem &  
hilation  
hanc eis  
let, perci  
voluntat  
tur, possè  
caderet, c  
que hoc  
tamen ar  
tio seu in  
tissima  
oprator  
rum & c  
mini sui

deinde vix quisquam perturbare eum, aut pacem illi eripere possit. Porro imago illa, quam Iob vidit, sed minimè cognovit, amabilem designat filij in diuinitate personam: vox autem auræ lenis, in qua & ad Heliam Dominus venit, Sanctum spiritum significat. Quid autem sibi velit, quòd hic in sibilo auræ tenuis: in Pentecoste verò, in spiritu vehemènti & sono in apostolos idem Spiritus sanctus venit, apud D. Gregoriũ habes, qui ait, idè eum in Pentecoste exteriori homini externa ratione & visibili modo venisse, vt per sensũalia exercitia ad Ecclesiæ & Christianitatis vtilitatem, gratiam acceptam Apostoli alijs impartiri possent: quod hic necesse non fuit, cùm hic in spiritu venerit. Felicem planè illum hominem, cui ad hoc tantum bonum vel semel ante obitum suum ad momentum vnum pertingere datur. Quanquam id certissimè tenendum sit, quanlibet bonum & grande sit istud, tamen dulcedini illi, qua in vita æterna perfruemur, tam omnino impar esse, quàm guttam minutissimã vniuerso mari. Sed quærat fortè aliquis, vbi desinãt isti seu quid agant, quibus hoc ineffabile gaudium & mira hæc præstita & detecta sunt? Nimirum charissimi, in abyssale se nihil suum modo ineffabili demittunt, ita vt si possibile foret, vel centies eos pro Dei amore & ad laudem ipsius in nihilum redigi, id illis maximo foret gaudio, percuperentque coram illa summa essentia pro reuerentia illius, ex amore eiusdem in non esse redire, & de altitudine illius in profundissimum sese fundum deiicere demergeréque. Quanto enim illius celsitudinem perfectius cognoscunt, tanto & suam paruitatem & nihilum penitus intuentur. Denique in hac sui annihilatione ad eò sui ipsorum forma penitus exuuntur, vt si Deus hanc eis consolationem, & sentire hoc amplius præstare vellet, percipere recusarent, quin & fugerent. Nam si deliberata voluntate plus hinc capere vellent, non rectè cum illis ageretur, possétque fieri vt per hoc in aliquod vitium seu defectum caderét, cuius pœnas deinde in purgatorio luere deberét: essétque hoc signum aliquod, non perfectè eos bene habuisse. Vis tamen amatiua vt sicuti quadam & desiderio æstuet, licet: sed ratio seu intellectus inde abscedunt. Istos, dilectissimi, vehemèntissima quædam patiendi sitis tenet: gratiorque nunc eis & optatior est passio & crux, quàm quicquid vnquam gaudiorum & consolationum à Deo perceperunt, vt amantissimi Domini sui vestigia & dulcissima exempla sectentur: cupiuntque

Iob. 4.

*Qui sua  
cuiq; par  
uitas mo-  
ximè in-  
notescat.*



*Vbi crux  
mysticè  
exaltetur*

*Galat. 6.  
Iob. 7.*

grauissimo, ignominiosissimo, & qui maximè pœnis abunde modo, quatenus fieri possit, pari. Sicut prorsus crucè, & amore ac intimo desiderio subitus amabilem dilecti sui crucem sese demittunt. Hic planè crux exaltatur, hic exaltatio sacre crucis in veritate agitur, utpotè quàm mirum in modum amplectuntur & exosculantur: atque hic deinum passio & exemplum Christi in sua nobilitate generantur. Inde est, quòd cæcilius ille princeps Paulus apostolus, qui ad tertium vsque cælum prius fuerat, ait: Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini mei Iesu Christi. Et beatus Iob, Suspendium, inquit, est anima mea, & mortem ossa mea. Hæc elegit ille pro bonis omnibus, quæ præstiterat illi Deus. Hoc suspendium in cruce maximam pœnam habet, quando & Dominus suus peccatum pro illo in cruce. Dehinc Dominus horribilissimas tenebras & vastissimum exilium eiusmodi hominem incurere permittit, ita ut totus sit vndiq; derelictus. Iam verò quomodo se habet, obsecro, vis amara, quæ dudum amoris igne tam forte ardebat, nunc autem tota prostrata est, & omni solatio ferè destituta? Sed ad eam ratio accedit & dicit: Hæc est hæreditas, quam Dominus dilectis suis dereliquit, animam Deo, nam & naturam siue corpus afflictionibus repletum. Ita quanto amor plus vel minus feruet, tanto & hæreditas magis atque minus huic homini sapit, imò multò melius, quàm vniuisis ei consolatio vnquam sapere potuerit. Hæc est hæreditas desiderabilis, quam Dominus per prophetam pollicitus est sanctis suis: quam quanto hic præclarius tenent ac diligunt, tanto & beatam cælestemque hæreditatem potentius, interius, & citius æternaliter possidebunt. Hanc hæreditatem sancti martyres multo amore prosequuti sunt. Denique hic de quo loquitur Iob, iam nunc primùm inchoare se velle viuere proponit, que ita se habet tanquam qui modò incipiat. Heu charissimum iucundissimi, maximum, verissimum, purissimum bonum hoc non magis amari, imò pro rebus tam vilibus & infimis negligi! Videat hoc omnipotens Deus, & miseretur. Qui idem ipse præstare nobis omnibus dignetur, ut recto gradiamur itinere, ut ad proximum pertingamus scopum & finem, ad laudem & gloriam ipsius.

Amen.



pariter co  
diuinam  
absit) pe  
vestram  
charissim  
percupiti  
ris omnib  
vera ac ra  
sus renun  
omni cre  
vos resign  
& minim  
rum quar  
rum exte

IN

De

E

n

s

p

Et si

l

Ma

r

c

t

IN FESTO S. MAGDAL  
IN FESTO BEATISSIMAE  
Mariæ Magdalena.

*De vera abstractione ab omni creaturarum delectatione & amore: deq; miti in cunctis afflictionibus & pressuris resignatione, iuxta Christi & sanctorum eius exempla, per quas videlicet vera pax & suprema perfectio obtinetur.*

SERMO VNICVS

*Ex singulari, medullam continens omnium Thauleri institutionum.*

Martha Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima. Porro vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

LVCAE X.



**I**N dulcissimo Salvatore ac Domino nostro Iesu Christo, & in sacratissimo fructuosissimoq; aduentu illius saluere vos iubeo, deuotissimi filij Dei, qui verbum Dei & compendiosorem ad perennem beatitudinem viam percipere huc pariter conuenistis. Quæso vos, dilectissimi. & corda vestra. & diuinam inspirationem studiosè ac seriò obseruate, ne (quod absit) per instabiles & fluxas creaturas, propriamque naturam vestram seducamini, & mentis cæcitatem incurratis. Si enim charissimi Domini nostri Iesu Christi amici & discipuli fieri *Quid discipulis Christi ante omnia opus.* percupitis, id cumprimis necessarium fuerit, vt caducis creaturis omnibus, quarum Deus finis non est, quatenus fieri poterit, vera ac rationabili necessitate, seu vsu necessario exclusis, prorsus renuncietis & abdicetis vosmetipsos: solique Deo absque omni creaturarum solatio in causis & rebus omnibus funditus vos resignetis: à quibuscunq; etiam rebus & verbis superfluis & minimè necessariis, ab omni externa hominum & personarum quarunlibet recreatione, & ab omnibus denique interiorum exteriorumque rerum imaginibus vosmet abstrahatis, expediatis, que

pediatisque, ne quouis modo vestram naturam percipiat  
 beatissima fecit Maria Magdalena. Ita nimirum fiet, ut  
 suum supernaturale pro gratissima voluntate sua in vobis  
 per vos perficere, ardentissimoque amore diuinâque gratiâ  
 totos vos Deus perfundere queat: quo factò, facile quantùm  
 cessarium erit, inter omnia discernere atque distinguere po-  
 ritis: sicut & huic sanctissimæ Mariæ Magdalenæ tunc  
 ad sacratissimos Christi pedes prostrata iaceret, collatum  
 Certum est enim, charissimi, si intus nos sedulo obseruare  
 planè dilucidèque nos intelligere posse, cuncta externa  
 necessaria opera & res, crebrò nos perniciosè admodum exor-  
 re, ut diuinam inspirationem defectusque nostros & vitia  
 quantum adhuc desit nobis, propriè obseruare non possit.  
 Quamuis enim illa opera nonnunquam ex magno Dei  
 re fiant, & nihil prorsus mali in se habeant, non tamen  
 proxima supremâque consistit perfectio. Ipse nanque Sal-  
 uator noster Christus Dominus Mariam Magdalenam pro sua  
 dedit expedita abstractione, quando ait: Maria optimam  
 tem elegit. Martham verò reprehendit, quòd sollicitior  
 pro corporali obsequio & cura, quæ sibi electisq; discipulis  
 ex ingenti ac æstuantissimo impendebat amore, tamen  
 prorsus condecens & æquum foret. Vnde & nobis, dilecti-  
 mi, si singularem à Deo consolationem, vtilem ac fructu-  
 institutionem, veram perfectamque omnium rerum ne-  
 riarum tam corporalium quàm spiritualium discretionem  
 seu discretam cognitionem consequi optamus: id nobis im-  
 diò fuerit necessarium, ut omnibus nõ necessariis modis  
 situtis, verbis & actibus, quæ ex propria voluntate, iudicij  
 sensu assumpsimus, & cum proprietate tenemus, & vni-  
 quæ non de iusta sunt necessitate, siue corporalia ea sint,  
 spiritalia, ex integro renunciemus, abiiciamusque  
 quid huiusmodi est: idque tam secundum Dei, quàm  
 priæ conscientiæ frequentissimas admonitiones, inspira-  
 nesque. Maxime verò & ante omnia, supra quàm dici  
 necessarium nobis erit, ut seriò & ex animo fagiamus perire  
 illas omnes, quæ nimias nobis adferunt imagines & mo-  
 per negocia causasque extrenas, quanlibet etiam sanctæ  
 vel videantur eiusmodi personæ. Neque enim hi verè  
 terque & secundum Deum nos diligunt, etiam si ipsimet  
 stri sint confessores, aut quælibet aliæ vel seculares vel reli-  
 giosæ personæ, quæ iuueniuntur, gloriosissimè  
 sta, & ipsæ per plures  
 curas & ac-  
 petierunt,  
 Celsissimam  
 ta societate,  
 uictus siue  
 ciuitur exitu  
 qui bona in  
 guris, & ex  
 mus, Deum  
 tra corda a  
 bus, aut ing  
 rum vel ne  
 nus, cuius  
 infidelitas  
 onis inueni  
 atium, mu  
 amus, inte  
 e priuemus  
 & solitudin  
 ontraham  
 erbis supe  
 aque id ge  
 aciant & e  
 moratione  
 facundiam  
 duerterem  
 eram nos p  
 onem vel  
 Deo, si tant  
 nitate Don  
 iarchæ in  
 limbo m  
 mi potuis  
 o consolat  
 imus, aliquid  
 ta p

Luc. 10.

ſæ perſonæ. Nec Deus vſquàm tam perfectè, fruſtuosè, veraci-  
 ter iuuenitur, vt in abstractione & ſimplicitate. Inde eſt, quòd *Vbi Deus*  
 glorioſiſſima ſempérque virgo Maria, ſanctus Ioannes Bapti- *verè inue-*  
 ſta, & ipſa, cuius feſta agimus, beatiſſima Magdalena, ſed & alij *niatur.*  
 per plures ſancti & patres, mundum, humanàmque ſocietatem,  
 curas & adhæſiones creaturarum fugientes, ſylvas ac deſerta  
 petiêrunt, ea maximè loca amplectentes, vbi potuiſſent abſtra-  
 ctisſimam ab omnibus ducere vitã. Et reuerà, chariſſimi, mul-  
 ta ſocietas, multa exterior confabulatio, & non neceſſarius con-  
 uictus ſiue cum hominibus conuerſatio, non niſi malum ſor-  
 titur exitum, & certo certius Deum expellit, quanlibet alio-  
 qui bona in his habeatur intètio. Cùm enim corda noſtra crea-  
 turis, & extraneis ac inutilibus formis & imaginibus reple-  
 mus, Deum neceſſariò abſcedere oportet, nec patet illi ad no-  
 ſtra corda accessus: veluti ſi quis vas aliquod immundis cineri-  
 bus, aut ingrati ſaporis fecibus repleat, non poteſt vti que me-  
 um vel nectar in illud infundi. Quòcunque autem nos verta-  
 mus, cui cunque nos cõiungamus, nihil in hac vita, niſi falſitas,  
 infidelitas & turbatio in omnibus externis & corporalibus per-  
 onis inuenitur. Nec rarò id vſuuenire ſolet, vt dum grande ſo-  
 atium, multãque foris recreationem quærere ac reperire ſpe-  
 amus, internam perdamus conſolationem, & cordis noſtri pa-  
 priuemur, multo ſudore multòque tempore in abstractione  
 & ſolitudine collecta: inſuper & multam intus turbationem  
 ontrahamus, dum reos nos facimus, rebus non neceſſariis &  
 erbis ſuperfluis vacando, tempus precioſum perdendo, mul-  
 aque id genus alia faciendo, quæ cordis noſtri amorem tepe-  
 aciunt & extinguunt, vnde intolerabilem poſteà conſcientiæ  
 emorſionem ſuſtinemus, quæ conſequenter efficit, vt facile ad  
 acundiam & impatientiam commoueamur. O ſi diligenter  
 duerteremus, re vti que ipſa cõprobaremus, nuſquàm omninò *Vbi tantũ*  
 eram nos pacem, vel conſolationem, nuſquàm veram recrea- *pax vera*  
 onem vel perfectum gaudium inuenire, præterquàm in ſolo *inuenta-*  
 eo, ſi tantum toto nos corde applicaremus, ac miti longani-  
 tate Dominum præſtolaremur, vti prophetæ ſancti & pa-  
 iarchæ in veteri lege multa cum reſignatione aduentũ illius  
 limbo multis annorum millibus expectarunt, antequàm re-  
 mi potuiſſet. Quanto equius eſt nos ipſum præſtolari, ſi quã-  
 o conſolationem & dulcedinẽ ſuam, quibus præſus indigni-  
 mus, aliquãdiu ſubtrahat, & abſcondat ſe à nobis, cũ hoc non  
 niſi

nisi præcipuè utilitatis & profectus nostri gratia faciat, vobis per hoc amorem & desiderium nostrum perfectius & vehementius accendere & prouocare? Neque verò potest, sed neque præ amore & misericordia quicquã nobis vel spiritale vel porale denegare, quod expediat & necessariũ nobis sit: quia ipse, nullo dubitante, optimè nouit & intelligit, quid desideremus. Verum ah piissimè Deus, quàm omni lachrymarum fluxu plangendi sumus, quòd tam stupidi, fatui, amentes sumus: sæpenumerò per friuola quædã & minuta, tam noxiè non occupamus, negligamusque, putantes nos Deo placere & perficere laudè, si multis acutis, subtilibus & intellectualibus verbis utamur, cum tamè & ipsius, & discipulorum eius omnia, breuissimã ac simplicissimã fuerint: vel si foris occupemur, & preciosissimum absque ratione tempus perimus: aut certè animum inducentes, esse è re nostra, si præ necessitatem multum cum mortalibus creaturis, quauilibet sanctæ fiat vel appareant, conuersemur, & recreationem & solatium ex illis capiamus: quando amabilis prorsus Dominus Saluatoris species, eiusque fidelissima, paterna atque fratris præsentia, discipulis eius noxia fuit & impedimento, sicut ait: *Ioan. 16.* Nisi ego abiéro, paracletus non veniet ad vos. Aut despersuadum habentes, nullo nostro spiritali incòmodo fructus & placere nos Deo, & in eius posse dilectione persistere. Ita cum delectatione & proprietate habeamus, possideamus siue ea, verbi gratia, bona siat temporalia, siue hominum utilitas corporalis vel spiritalis, licet consanguineorum, cum minus ipse despectus, miser, exul, inops vixerit in hoc mundo: ipsèque dixerit, *Mat. 19.* Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, forores, aut patrem, aut matrè, aut vxorem, aut filios, aut fratres, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. & alio loco: Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrè, & vxorè, & filios, & fratres, & sorores, & animam suam, non potest meus esse discipulus dilectissimi, si amabilem Domini doctrinam, ut oportet, desideremus pensaremúsque: agnosceremus utique, quàm vitiosa vita nostra prorsus corrupta sit, nec vsquã ita se habeat, ut arbitramur. Necesse est enim, si vnquàm ad veram diuinam pacem pertingere, & perfectè cum Deo vniri debeamus, ut fluxum ac temporale solatium & recreationem, & quicquid verè atque rationabiliter necessarium est, siue corporale

siue spiritale  
tendens in  
Deum &  
Dens. ab  
cordibus  
ritas illius  
sustinere  
cro, mor  
lius, & br  
pus, maxi  
mi seculi  
attendens  
siue secul  
hac luce  
tam indie  
simulque  
te. Ita ni  
uinæ disc  
ni, quàm  
si vel mil  
sed precio  
aliquam  
intendatu  
absque g  
Quamlib  
perari po  
quandiu  
verò prec  
damus spa  
uocare, r  
tempus r  
fraudabin  
vereor plu  
agi nobis  
latij ex lab  
busque in  
di, referen  
nos, vnde  
ortasse ex  
lat, ut ips

sue spirituale, eatenus prorsus abdicemus & reiciamus. qua-  
 tendis inordinate nos vnquam intus depingere, vel inter  
 Deum & nos medium aliquod efficere poterit. Vult nanque  
 Deus, absque aliquo contubernio solus esse paterfamilias in  
 cordibus nostris, quandoquidem diuina teneritudo atque pu-  
 ritas illius, nullam apud se dissimilitudinem, nullum vitium  
 sustinere potest. Quamobrem, charissimi, honorate, obse-  
 cro, mortem Domini Iesu Christi, & dignissima merita il-  
 lius, & breuissimum momentaneae ac miseræ vitæ huius tem-  
 pus, maximumque infidelis, malè muerantis, ac fallacissi-  
 mi seculi huius fraudem & imposturam considerate, sedulo  
 attendentes, quàm periculosum sit hodiè aliquid cum quouis  
 siue seculari, siue religioso habere commercij, quàm citò ex  
 hac luce migraturi simus, & vt mortis denique horam incer-  
 tam indies expectemus, magis magisque illi propinquemus:  
 simulque corda vestra & inspirationes diuinas seridè obserua-  
 te. Ita nimirum fiet, vt vna horula plus à Deo veræ atque di-  
 uinæ discretionis & intelligentiæ recipiatis atque edoceami-  
 ni, quàm à cunctis possitis mundi huius hominibus, etiam  
 si vel mille annis superuiueretis. Agite, charissimi, breue hoc,  
 sed preciosum, tempus sapienter & fructuose expendere, nec  
 aliquam vos creaturam, in qua Deus non purè quærat &  
 intendatur, impedire, decipere, remorari patiamini, ne non  
 absque graui damno æternam vestram salutem negligatis.  
 Quamlibet enim multa temporalia bona perdamus, ea recu-  
 perari possibile est: nec quicquam ea conferunt nobis, nisi  
 quando in hac volatili atque breuissima vita positi sumus. Si  
 verò preciosissimi temporis huius quamlibet exiguum per-  
 damus spatium, aut transigamus inutiliter, nunquam illud re-  
 uocare, nunquam recuperare licet: quinetiam ob ipsum  
 tempus malè expensum, immenso illo gaudio ac premio  
 fraudabimur, quod interim mereri potuissemus. Ideoque  
 vereor plurimum charissimi, adhuc periculosè ad modum  
 agi nobiscum, & cum omnibus illis, qui nimium captant so-  
 latij ex labentibus creaturis, hisque plus satis adhærent, qui-  
 busque immoderatio cura est & studium sciscitandi, audien-  
 di, referendi rumores externos, non necessarios, ac peregri-  
 nos, vnde tamen non nisi imagines sibi acquirunt. Et licet  
 ortasse ex immensa ac incomprehensibili Dei misericordia  
 fiat, vt ipse nos à magnis & grauibus seruet custodiâtque pec-  
 catis,

*Quibus  
 & cur  
 Domini  
 mors ho-  
 noranda.*

*✠*

*Tempus  
 breue ac  
 preciosum  
 qui expen-  
 dendum.*

catis, huiusmodi tamen infrugiferas, steriles, externas fabulationes & cordis depictiones, in quadam nos frigida, infensibili, irrationabili cæcitate relinquit, vt ad viciniorem nequeamus perfectionem proficere: & insuper grauissimum pro his purgatorium patiemur: haud secus quàm asinus irrationalis, qui nullum aliud addidicit carmen, nilque alio nouit, nisi tantum semper lento procedere gradu: nec quod aliud solatium aut dulcedinem capere vel sentire potest, quàm quæ illi asperi & omnis saporis expertes tribulant: at nihilominus innumera præterea dura & immitia ferre verbera & opprobria compellitur, tametsi ea non commeruerit. Certè, dilectissimi, si omnia, quibus afficimur, seu quæ nostro inhærent affectui, intraque imaginibus pariunt, non purè propter Deum, nec aternæ salutis nostræ gratiæ renuntiare volumus, saltem ob multam quietam pacem, quam etiam in hac vita inde consequimur, & ut ceteras plures internas, graues & parum meritorias pressuras & anxietates possimus euadere, libenter ea abdicare debeamus, quanquam hæc nobis potior esse intentio non debeat. Iam rorò quisquis omnia quæ vel visu percipit vel auditu, indigne reprehendere, & suam semper sententiam tueri, & vbiq; omnibus se excusare & defendere, nusquam verò cedere, & inferior esse: non potest multam semper in seipso turbationem & inquietudinem, mentemque sterilem, amarum, atque plexuram circuncunferre, imò & depasci semetipsum, licet mundus ab eius afflictione abstineat, & missum eum faciat nil aliud pressuræ adiungat vel exercitij. Quocirca si ceteras nostras omnes, corporales pariter & spirituales, plena fiducia Deo commendaremus, ipsumque solum pro suo arbitrio nobiscum agere permitteremus, veram utique pacem quodammodo que consequeremur. Ipse nanque multò fructuosius, melius vtilius moderari, nos ac preparare posset in causis omnibus tam quæ ad corpus quàm quæ ad spiritum pertinent, si tantum ximè e re nostrarum esset animarum & corporum, si tantum cerneret in nobis atque cognosceret, quòd suam duram laudem, honorem, gloriam, absque fraude in causis quibus cunque intenderemus, appetere musque: quod nimirum etiam te nostra sufficeret, nec opus foret vllam ob rem multam nos cura & solitudine forinsecus in sensibus distrahere, sed hoc tantum curare, vt ipsi nos vera cum humilitate

*Asino  
qti cur  
similètur*

*Vera qui  
pax nobis  
consequen  
da.*

funditus  
dum & v  
tualibus  
set: quæ  
nec vult  
gro illi co  
luntatis n  
nuda men  
sapere vol  
que ita an  
illave aff  
in loco, a  
& vtilissi  
neremus  
fraudem  
quietam i  
litas cæte  
spiritus v  
hominib  
huc studi  
ctò, vt nat  
& vt pluri  
mus exor  
ipse nos I  
potest eff  
ingenti &  
que cessat  
qui etiam  
mere, ne  
quam vno  
Itaq; hunc  
figit & p  
nus quisq  
fectius rel  
bemus in  
te nobis o  
bis incidu  
eis eius t  
deindè pa  
mur mag  
fua

funditus resignaremus. Et ipse ubi opportunum crederet, modum & viam facile nobis suggereret, in corporalibus ac spiritualibus causis quid faciendum nobis, quidve dimittendum esset: quando ipse solus optimè nouit omnia quibus indigemus, nec vult ipse nisi quod maximè nobis proffit, si tantum ex integro illi consideremus. Sed heu omnes potiùs, pro propriæ voluntatis nostræ iudicio, & vt incidit & placet nobis, fortè ex nuda merâque natura nos ipsos regere ac moderari, & quasi plùs sapere volumus, quàm ille qui totius sapientiæ fons est: sempèrque ita animum inducimus nobisque persuademus, si ab hac illâve afflictione, vel persona essemus absoluti, sicque aut illo in loco, aut cum illa societate degeremus, id nobis optimum & vtilissimum fore. Quæ omnia, si solerter dispiceremus, cerneremus vtique malignum spiritum nobis insidias tendere & fraudem machinari, ad cordiumque nostrorum errorem, & inquietam instabilitatem nos velle adducere. Quum enim stabilitas cæteras virtutes omnes confirmet colligatque, malignus spiritus vbicumque potest, omni studio id agere non cessat in hominibus, vt in hac virtute minimè perseuerent. Quod si adhuc studiosius iam dicta obseruaremus, aduerteremus profectò, vt naturâ nostram tam crebrò inscij & occultè quæramus, & vt plurimùm hoc velimus ac intendamus, vt à cruce possimus exonerari, quam plerunque euadere cupimus, antequàm ipse nos Dominus ab ea velit absoluere: quod tamè reuerà non potest esse, nec debet. Vult nanque piissimus Deus ex amore ingenti & ineffabili misericordia, electos suos in hac vita absolute cessatione variis eisdemque occultis & incognitis modis, qui etiam sæpè nos lateant, excruciare, coangustare, comprimere, nec admittere, vt quicquam eis prosperum eueniat, nequam vnquàm in eos potestatem maligni sibi spiritus vèdicent. Itaque hunc illo, illù alio modo: & plus vnum, minus alium affigit & premit, iuxta quod singulis necessarium est, & quatenus quisque diuinæ gratiæ capax est, & Deo se in omnibus perfectius resignat. Ideoque æquè sustinere, & resignare nos debemus in afflictione vna vt in alia, quæcunque Deo permittente nobis occurrat: nec facile omnibus præbere fidem quæ nobis incidunt, nisi aliquod certum diuinumque à Deo vel amicis eius testimonium & documentum habeamus, maiorem deindè pacem habituri. Fit enim non rarò, vt dum arbitramur magnam nos tentationis alicuius vel afflictionis partem

*Stabilitati hominū insidiari diabolus*



*Quanta  
qua in re  
hominum  
sit stolidi-  
tas.*

euadere, totam incurramus. Qui si tam stolidi non essemus si bene agnosceremus, quantoperè vel minima afflictio se pressura Deo nos vniat & adstringat, quàmque ingens nobis semperq; mansurum in cælis pro huiusmodi præmium referretur, quã etiam celeriter dæmonem à nobis depellat atq; profliget, ita vt nullam in nos potestatem habere queat, ad tanta certè milliaria cruci & afflictioni pergeremus obuiam, quibusque nos quoquo modo prementibus & exercentibus animo gratias ageremus, imò præ gaudio & gratitudine eam qua illi pergerent, deflecteremus viam, illis nos ceterentes: & impensè demum lætaremur, per plures non inire & ferre posse cruces: vt de beatissimo Andràa Christi Apostolo legimus, quanto ille gaudio Crucem exeret, & ardentissimo cum amore desideràrit, hac scilicet causa, vt aliqua ex parte suo posset DEO & Domino formari, qui pro nobis omnibus crucifigi dignatus est, quantam possemus in hoc breui & momentaneo tempore mereri gratiam, si liberè hilaritèrque in diuinam nos voluntatem resignaremus. Enimuerò afflictiones & cuiusuis generis pressuræ, tam nobiles, tamque fructuosæ & salubres si adeoque DEO hominem conformant, vt nullum armorum suorum DEVS à cruce & afflictionibus velit effumunem: adeò vt potiùs quàm electos amicos suos inestatos & impræparatos relinqueret, afflictiones crearet et hilo, cunctasque irracionales creaturas eos affligere permitteret, vt vel sic intùs præpararentur. Verùm pro dolor, tam miseris Dei donis adeò hac tempestate indigni sumus, ad ipsorum negligentes & incapaces, vt semper his reluctantes semper ab illis nos excutere, quantum villo modo possunt annitamur. Quotquot enim sumus, ad vnum omnes sumus nolimus, vt aliquis nos siue verbis, siue factis premeat, & ceatve. Nam si quis nos secùs quàm velimus adoriatur, semper instar furentium canum oblatramus, semper nos, siue iniuriâ reprehendamus patiamurve, aut per verba foris per intentionem intùs excusare & defendere nitimur, nullatone sinentes, vt vsquam deprimamur ac superemur. Heu, quàm indomita, quàm fera, quàm immortificata est natura nostra: quàm adhuc stolidi & imprudentes sumus: quãntiùs omni nos passione ac pressura summoperè indigere dignos arbitrari, tantaque Dei dona grato ac humili corde

*Quibus  
donis Dei  
cursumus  
indigni.*

cum file  
pere, ser  
gnos qu  
opinion  
Ita enim  
tutes om  
Deo gra  
assumpt  
voluntat  
mnes sep  
fatis tam  
exempla  
omnibus  
seriò obli  
tia, in m  
spiritu  
in omni  
inquam  
culo, m  
& pressu  
ti incide  
meliùs r  
flictio &  
que, & c  
vel vider  
necessari  
& erga n  
cù conat  
bet homi  
re discam  
re, quod  
plicent &  
stro, aliu  
repidiore  
modi eff  
riis, occu  
bus omni  
quem int  
dum in c  
tis viribu

cum silente, mansueta ac humili patientia instar D. Iob susci-  
 pere, semperque in animum inducere & credere reos nos & di-  
 gnos qui pateremur, & quantalibet nobis ab aliis pro nostra  
 opinione irrogaretur iniuria, nihil nos defendere deberemus.  
 Ita enim & nos veram obtineremus pacem, & proximos ad vir-  
 tutes omnes non mediocriter prouocaremus: foretq; hoc tum  
 Deo gratius & laudabilius, tum nobis vtilius ac melius, quàm  
 assumpta externa exercitia omnia, quæ ex propria possumus  
 voluntate peragere. Planè, dilectissimi, etiam si doctores om-  
 nes sepulturæ traditi, & libri omnes igne absumpti forent,  
 satis tamen semperque doctrinæ, eruditionis, discretionis in  
 exemplari ac vita Domini Saluatoris, quantum nobis modis  
 omnibus necesse esset, inuenire liceret: si tantum studiosè ac  
 seriò obseruaremus, uti nos ille præcesserit, in silente pacien-  
 tia, in mansuetudine, in aduersitate, in tentatione malignorum  
 spirituum, in resignatione, in sui contemptu, in paupertate, &  
 in omnifaria acerbissima afflictione, cruce, dolore. Prorsus,  
 inquam, si sæpius nos in hoc salutifero contemplaremur spe-  
 culo, multò utique viriliùs & hilariùs omnem aduersitatem  
 & pressuram sustineremus, cunctis etiam tètationibus & men-  
 ti incidentibus, quacunque illa nobis via occurrerent, longè  
 meliùs resisteremus, imò & superaremus: cunctaque nobis af-  
 flictio & labor omnis, multo toleratu forent leuiora facilitiora-  
 que, & omnia demum intra nos bona fieri possent, quæcunq;  
 vel videre, vel audire contingeret. Est enim & hoc cum primis  
 necessarium, ut, si multam & frugiferam in Deo, in natura,  
 & erga mundum pacem consequi velimus, omnia prius sedulo  
 cum conatu, & ex animo in melius semper interpretari, & quosli-  
 bet hominum gestus, mores, atq; modos amicè & mansuetè suffer-  
 re discamus. Solet namq; vehementer nos torquere & exercita-  
 re, quod gestus hominum & mores siue modi sæpiùs nobis dis-  
 placent & tedium ingerunt, videnturque nobis pro iudicio no-  
 stro, alium loquendo, alium tacendo, modum excedere hunc  
 tepidiorem, illum vehementiorem, alium talem, alium eius-  
 modi esse. Et plurima sunt diuersaque huiusmodi, quæ nos va-  
 riis, occultis & ignotis modis aggrediuntur atque fatigant: qui-  
 bus omnibus viriliter resistendum est, nec admittendum, ut ali-  
 quem intra nos locum occupent. Quod si ex infirmitate nec-  
 dum in corde seu cogitatione seruare possumus, ad minus to-  
 cis viribus agendum est ac renitendum, ne villo modo in ver-

*Passio  
Christi  
quætis ple-  
na sit do-  
ctrinis.*

*Qui ad-  
uersitas  
omnis fa-  
cile susti-  
neatur.*

*Quam no-  
bis verba  
noxia vi-  
tanda.*

ba prorumpamus, ne quem reprehendamus, aut iudicemus  
 ne de alicuius vita vel institutis palam vel occultè multum  
 quatur, quamlibet etiam intus sauiat, & ad hæc instiget  
 tatio. Hac nimirum ratione & merebimur multum, & faci-  
 tentationum ac passionum in petum confringemus, et  
 que in omnibus benigniores magisque pacifici, & melius  
 in aliis nobis displicent, ferre poterimus. Hoc nanque  
 nos Saluator docuit, dum Iudam proditorem suum, &  
 teros insensissimos persecutores suos, tam benignè & man-  
 tè tulit, omnem insuper fidelitatem & amorem eis impo-  
 tatecti ferale erga se odium & fraudem ipsorum (ob que  
 que, cum innoxius & sine peccato esset, iure meritoque

*An irre-  
 prehensi-  
 bilis quis-  
 quam sit.*

reprehendere & punire potuisset) minimè ignoraret. Sic  
 est in hac vita tam perfectus, quin, si diligenter semetip-  
 obseruet, multa satis in seipso vitia defectusque reperiat  
 vt opus ei non sit quèquam alium reprehendere. Quapro-  
 dilectissimi, ex meis vitiis etiam vestra nosse & abdicare  
 te: cunctaque hæc, quæ modò ex ore meo audistis verba  
 autem opera mea, purè propter Deum seriò obseruate: que  
 quidem omnia hæc ex libro collegi vitiorum meorum, pro  
 vestri cõmonitione potiùs quàm institutione, cum sum-  
 rè mihi necessarium sit, vt ipse non à vobis tantum, sed  
 cunctis hominibus edocear. Sed vt finem faciam, id certe  
 betote, charissimi, qui non sedulò secum manet cum  
 in purum fundum vera cum humilitate collecto, eum ter-  
 nibus viriliter non posse resistere, nec ipsam purè cogno-  
 veritatem. Spontanea paupertas cunctis mundi præste-  
 bus, & vnitum esse cum Deo, quàm cælum & terram ple-  
 uititiis propter Dei iussione pauperibus distribuisse. Ac  
 semperque perseverans pax Dei vobiscum sit, dilectissimi  
 nunc & imperpetuum. Amen.

*Spontanea  
 paupertas  
 laus.*

## INFESTO D. LAVREN-

TII MARTYRIS.

*Vt veri Dei ministri fundum suum purè ad Deum  
 conuertere, Deum in modis omnibus, quæ  
 que eos Dominus trahere velit, promptè sequi,  
 plena cum fiducia inniti, sæpius examinare  
 dum suum, & sine intermissione proficere debe-*

SER

Qui m  
 ill



sunt, vi  
 sum ego  
 aperte f  
 in verit  
 tur. Qu  
 cunque  
 modum  
 Quorsu  
 vias &  
 dubiè D  
 non nou  
 stituti,  
 xta suu  
 his desti  
 dunt, &  
 rabiliter  
 nanque  
 seruire c  
 rerum c  
 uiant, ne  
 sibi habe  
 atque pe  
 bet. Qu  
 nimiru  
 in fund  
 matum  
 tus non  
 etiam D

## SERMO VNICVS.

Qui mihi ministrat, me sequatur; & vbi ego sum,  
illic & minister meus erit.

IOAN. XII.



ERBA hæc, quæ modò audistis, dilectissimi,  
mi, præclaris grauida sensibus sunt, ita vt de  
singulis singula possent conscribi volumina.

Ex quibus tamen postrema hoc loco transtan-  
da defumimus, quæ & thematis loco proposita  
sunt, videlicet ista: Qui mihi ministrat, me sequatur; & vbi  
sum ego, illic & minister meus erit. In his verbis, charissimi,  
aperte significatum est, qui sint veri ministri Dei, Domino  
in veritate seruietes, illi videlicet, qui Dominum sequun-  
tur. Quomodò, inquis, sequuntur? Quocumque & qualiter-  
cumque ille eos trahit. Neque enim ad vnam viam vel vnum  
modum, nec ad vnum opus, ministros suos trahit Deus.

Quorsum ergò trahit? vbi ipse est: hoc est, ad omnia opera,  
vias & modos. In his enim omnibus, si tantum bona sint, haud  
dubiè Deus est. Vnde nõ propriè minister est Christi, qui huic  
non novit, nisi in suis propriis & à se assumptis modis & in-  
stitutis, seruire: vt verbi gratia, in choro, siue in oratione, iux-  
ta suum proprium institutum siue consuetudinem. Vbi enim  
his destituuntur, & Deus alia eos trahere via molitur, retroce-  
dunt, & sensibus ad ea quibus adsunt & commorantur, mise-  
rabiliter destituunt: nec sunt ibi veri ministri Dei. Auertuntur  
nanque à Deo, cui eos in locis, operibus, & modis omnibus  
seruire oportebat, cum in omnibus vtique præstò sit Deus. Ceterum cum Deo in cunctis existenti non purè in omnibus ser-  
uiant, nec intus eum, veraciterque sibi proponant, nec intimum  
sibi habeant: indè fit, vt multiplices eos & externos reddant  
atque perturbent opera, modi, loca, homines, & res quali-  
bet. Quæ autem huius turbationis ac dispersionis ratio est? Ea  
nimirum, quòd Deum, vt ita dicam, essentiatum, non habent  
in fundo suo: sed potiùs fictitium quendam & cogitatione for-  
matum Deum, quem in suis habeant modis. Qui cum radica-  
tus non sit, siue essentiat, mox vt suis destituuntur modis,  
etiã Dei præsentiam amittunt: nec sunt ibi veri ministri Dei.

*Christi mi-  
nister quis*

*Quomodo  
sensus quo  
runda ita  
dispergã-  
tur.*

qui ipsum sequatur. Alia quoque ratio est, quòd in ea quæ  
 eos posita sunt, sensibus feruntur, & super eas sese effundunt  
 eisque tenaciter inhaerent. Verùm si quis ex multiplicitate  
 multiplex fieri volet, curandum est illi, vt externa sensibus  
 quæque velut præterfluere sinat, eaque repente pertranseat  
 siue penetret, tanquàm quæ non admodum curat: nec aliquid  
 cor recipiat, quàm præsens poscit necessitas: nec immoretur  
 diutius, quasi intus collocaturus eis, aut disputaturus, aut  
 rationem putaturus cum eis: sed ita habeat, quasi quæ nihil  
 dat, quæ non velit, non quærat, non intendat. Si quæ incidat  
 vel accidant, ea rursus decidant excidantque: nec secus  
 libus exhibeat, quàm si dicat: Equidem quæro, intendo, in  
 quor Deum meum. Quæcunque mihi occurrant, salua  
 valeant, transeant. Mihi quis maior infernus, aut infernalis  
 codæmon esse queat, quàm si illum non amem, quem  
 quantur & venantur omnia? Sicque totis viribus per  
 quæ sibi accidunt, per quasunque dæmonum machinationes  
 penetret in Deum, nec villo modo committat, vt vel prospere  
 aliquid vel aduersum detineat: sed potius omnia, vt dixi,  
 terfluere sinat: nec indicare denique velit, quæ ad se nihil  
 neant, sed illis indiscussis atque neglectis, ratione Deum  
 quatur. Sensualitas ipsa homo non est. Hoc pacto, dicitur  
 simi, id assequitur homo, vt cuncta opera sua absque  
 personæ peragere, & Dei semper præsentia etiam in  
 multiplicitate gaudere, & ipse demum in multiplicitate  
 multiplex persistere queat: Indè hoc, inquam, duntaxat  
 quitur homo, vt mente non tenaciter inhaereat rebus  
 nis, sed nudè ac purè feratur in Deum, nec huc aut illuc  
 vltro citroque vagetur: non delectationem, non commodum  
 non placere vel displicere, sed purè Deum intentione  
 quatur. Interim verò si quid inuito secus incidat, mox  
 uerterit, ratione transcendat, nauemque suam rationis  
 naculo regyret, quandoquidem opus suum tam peruenire  
 nere non inchoarit. Sanè si hunc modum Dei seruus conseruet  
 ter tenuerit, quicquid in opera vel modos eius multipliciter  
 inciderit, ipsum multiplicem non reddet, nec est quòd vitium  
 hac in parte turberet, quamlibet multa illi incidant & ce  
 rant. Quamuis enim fortasse non tam quietè præsens illi  
 Deus in ipsius ratione, est tamè quàm proximè ac intimè  
 sens in mente illius. Vndè nisi quòd vitium vel creatura

*Dei præsentia qui semper gaudere queat.*

Illius  
 quæuis  
 his ope  
 ipso, si  
 esse, &  
 in Deu  
 cum &  
 recuper  
 vel im  
 vocent  
 lum ha  
 ci non  
 sum, n  
 tione d  
 scet, cù  
 intra i  
 verissi  
 locus,  
 medio  
 nullus  
 Itaq  
 rè ac n  
 quicqu  
 quam  
 suis m  
 meus,  
 cis om  
 optio i  
 sum &  
 ribus  
 suo in  
 illius  
 agat, si  
 te fati  
 niam s  
 citur,  
 sione s  
 rit cum  
 pugne  
 tam pr

Illius sese insinuet ac illabatur, neque opera, neque accidentia quæuis pacem illius vnquam turbare poterunt. Si qua verò ex his opera seu modi ipsum turbarint, certum habeat, sine de se ipso, siue de quocunque hoc perceperit, hoc sibi fundum deesse, & opera sua non rectè peracta, actionesque suas non purè in Deum tetendisse. Quòd si deprehendat Deum sibi non vnicum & solum inesse, id totis ager viribus, vt illius præsentiam recuperet, fugiens omnia, quæ hanc ab ipso possint excludere vel impedire, qualiacunque vel quælibet illa, aut quocunque vocentur nomine. Alioqui fit ei haud secùs, quàm si quis telum habeat infixum corpori: quod vtique absque dolore educi non potest: qui si dolorem exhorreat, & telum faciat missum, multò grauiorem acerbiorémque ex vulneris suppuratione dolorem sentiat necesse est: caròque paulatim computrescet, cum non sit ille teli locus proprius. Sic planè si quicquam intra ipsum fuerit, quod non sit purè Deus, vel cuius *DEVS* verissima causa non sit, cum non sit illius in ipso proprius locus, nisi primum dolorem, qualisqualis ille fuerit, pro remedio sustinere voluerit, tantus postea succedet dolor, vt nullus hunc humanus sensus capere sufficiat.

Itaque dilectissimi, oportet omninò mentem liberè, purè ac nudè tendere in *DEVM*, solum Deum, non aliud quicquam intendere, nec quærere aliquid suum: oportet, inquam, hominem in cunctis actibus & modis seu institutis suis mente esse prompta & deuota, vt quasi dicat: *DEVS meus*, ò si possem aliqua in re gratum tibi facere, idque in locis omnibus, & apud quoscunque, vbi sic euenerit. Si tamen optio illi detur, semper potiùs ab omni multiplicitate secessum & quietem amabit, eliget, capiétque, & cum vniuersis viribus sese ad se recipiet ac introuertet. Seruiet autem Deo suo in omnibus tam intus quàm foris, non pro sua, sed pro illius voluntate. Quocunque verò pergat, seu quicquid agat, si Deum intus secum non habeat, periculosè & incautè satis graditur, vti scriptura quædam ait: *Væ soli*, quoniam si ceciderit, non habet subleuantem se. Rectè solus dicitur, qui Deum non habet secum in omni actione & omissione sua, cooperatorem in anima sua. Porro vbi se præmunierit cum Deo, & arcem suam militibus stiparit, licet hanc impugnent, expugnare tamè hostes nõ poterunt. Cùmque Deum tam præsentem in se trahit, firmat, retinetque, etiam minimis

*In Deum  
qui no-  
stra mèis  
tendendū*

*Ecc. 4.*

contentus est, & omnia tunc illi via sunt ad Deum, sufficienterque. Cæterùm in tentationibus & aduersis, quocunque locorum vel apud quoscunque sit, seu quicquid agat, modo Deum bene intus habeatur, magis proficit homo, citiusque virtus adipiscitur, quàm in latis & prosperis: quanquàm in illis est, aduersis & tentationibus longè maiorem naturam molestiam, multòque impensius studium, maiòrque maiore attentio adhibenda sint, quàm in prosperis, vbi sua sponte omnia succedunt: attamen in his, id est, prosperis, non potest probare potest, sitne verus Dei minister, an non. In aduersis autem & tentationibus longè amplius proficit, & quantum sua erga Deum fidelitas, multò melius deprehendit, quàm in prosperis. Simulque præmonetur, vt si quam culpam inuenierit, non diù illi in hæreat eam reuoluendo, sed suæ paruitati nihil ascribens, celeriter in Deum reuertatur: quod quod fecerit, eo melius: atque ita omnis citius macula diluatur & aboletur. Sin autem defectibus suis diutius immorari, seu que scrupulosius perquirere velit, vnde illos contraxerit, tunc, an aliter facere debuerit, ab his interim detinetur ac inquitur. Itaque non discutiatur, non diiudicetur, non attendatur, recta pergat in Deum. Si quam enim dissimilitudinem contraxit, vbi melius hanc, quàm in Deo deponet? A morte modo longius aberit, quàm ad veram essentialem fugiendam vitam? Qui vnquam melius calefiet, quàm iungendo ignem? Id præterea diligenter curandum est, vt omnes curæ & negocia sua homo in Deum proiciat, Deoque imponat. Deus in omnibus illi modo optimo prouidebit: quod & certissimè illi confidat, atque ita omnia de manu Domini accipiat tanquàm optima, & in omnibus plenam semper retineat pacem. Qui enim Deo confidere, & illi se credere noluerit, ipsi magis externis se curis, actibus, & negociis immisceat. Deus sæpenumerò magnam sinit inopiam & miseriam inuenire, vt vel sic aduertant, quantum suis viribus & propriis industria possint. Si verò totum se homo Deo in omnibus suis & actionibus suis plena cum fiducia resignet & committat, multò sanè melius & vberius tam intus quàm foris Deum prouidebit, quàm omnes possent creaturæ. Est nanque Deus gratiæ & veritatis. Vnde quicquid cum fiducia in Deum queritur, id haud dubiè inuenitur. Hæc tamen fiducia, etiam si debet fidelitate procedere, ita vt Deum & Dei voluntatem

*Quomodo  
sue cuius  
que culpa  
reueluen-  
da.*

*Ioan. 1.*

homo in  
Deus ni  
confiden  
re proc  
ciam, pa  
& locis  
uersione  
uersio, cu  
peditum  
rioris ho  
fructibu  
dum int  
& modi  
via ac m  
bus exp  
lucidius  
vel in al  
se vel al  
pus, nec  
Tales pl  
so in sui  
runt, nes  
non sent  
tionem  
gentia: a  
sue id i  
eis. Qu  
uere, tan  
amet, su  
tionem pe  
in quo d  
suum pr  
via arbit  
mortis p  
viam, qu  
quiens, v  
cesse est.  
ta alia  
æterna v  
sed certò

homo intendat. Tunc utique optima fiducia est. Ut autem Deus nimium amari non potest, sic nec quisquam plus satis ei confidere potest, si tamen hæc confidentia ex fide seu fidelitate procedat. Hos modos, dilectissimi, per quos omnem fiduciam, pacem & gaudium inuenit homo in modis, operibus, & locis omnibus, non nisi intus, in mentis ad fundum introversione, discimus ac reperimus. Hæc autem mentis introversio, cum primis ocium sanctum & animum ab omnibus expeditum, locum etiam & tempus requirit. Ex hoc verò interioris hominis fundo, arbor ista cum vniuersis frondibus & fructibus suis succrescit: & in hac expedita ac libera sui in fundum introversione aperiuntur homini atque ostenduntur viæ & modi, quibus pertingatur ad Deum: intelliguntur etiam viæ ac modi Dei ad hominem, quantoque magis ab omnibus expeditus & liberius introuersus est homo, tanto verius lucidiusque has vias cognoscit. Quisquis autem vel in seipso, vel in aliquo alio istam gratiam minimè reperit, nouerit hanc se vel aliam viam non tenuisse, id est, non locum, nec tempus, nec ocium illi præbuisse, non etiam quaerisse eam intus. Tales plerunque omnibus diebus vitæ suæ in habitu religioso in suis propriis persistunt institutis: & vbi in his consueverunt, nesciunt adhuc quo in statu res suæ sitæ sint. Hi si Deum non sentiant, non admodum curant, & id putant esse resignationem, cum potius sit dissoluta quædam & remissa negligentia: atque interim alia seiporum interioribus insinuant, siue id ipsi sint, siue aliquid suum, & Dei locum occupant in eis. Quàm enim impossibile est, hominem absque anima viuere, tam fieri non potest, ut non aliquid intrò recipiat quod amet, siue id sciat ipse, siue ignoret. Sicque in cæca quadam ratione perpetuò perseverant, præsumentes de religioso statu, in quo degunt, seu de operibus quæ agunt, fundum autem suum prorsus negligentes: & nihilominus recta se pergere via arbitrantur. Sed vbi ad terminum pertingunt, in æternæ mortis profunda merguntur, cum non ingressi sint per illam viam, quæ Christus est, qui de seipso testatur. Ego sum, in-

*Dei nî-  
mi amari  
ri nõ posse*

*Introuer-  
sio mentis  
qua re-  
quirat.*

*Falsa re-  
signatio  
qua.*

*Ioan. 14.*



fit Deus, & vt ipse erga Deum affectus sit. Qua vera scientia quis præditus non est, quærat ex sanctis & prudentibus hominibus, vt certò sciat, non autem opinione ducatur. Quod enim modò quis neglexerit, id nunquàm postea conseruetur: adeò vt nec omnes quidem sancti & vniuersæ creaturæ etiam sanguineis lachrymis, vel quantum capillus vnus poterunt mereri. Denique quæ paratæ erant, intrauerunt in sponsa ad nuptias. Quæ verò parare se volebant, & tamen serò reuertebantur, illis cum iuramento respondit: Amet vobis, quia nescio vos. Ergo nesciebat eas? Vtique, quos suos nouerat familiares, amicos, sibi que propinquos, illi nesciebat, nec in horum numero ipsas nouerat. Vnde quicumque pulsarent, ingredi tamen non potuerunt. Hinc Iulianus ait: Nihil morte certius est, mortis hora vel quæ nihil incertius. Itaque nihil æquè necessariū est, quàm vt per parati simus. Hoc verò scire, nō opinari debemus. Ideo in hoc tempore positi sumus, non ob opera sola duntaxat propter essentiam, vt videlicet opera ipsa ex essentia velut fructus ex arbore procedant. Debet igitur in hac vita hoc nō esse exercitium, vt plus assequamur essentiæ, & magis ad perfectionē accedamus. Quamobrem qui modò viriliter perruperunt ac penetrarūt, quique seipso supra se bene sustollere norunt, omnemque vitam suā ordinatam ad Dei familiaritatem capessendam, & iuxta illius instigamentum beneplacitum & voluntatem, hos eo minus temporalia que & quæ à tempore accidunt, dispergunt, distrahunt, multiplicant, impediunt. Quanto enim mens eorum intus in se fixa est, tanto in omnibus quæ agunt, tranquilliores, contentiores ac immobiliores sunt, minúsque intricantur accidentibus. Et hoc est boni hominis indicium, vt omnis affectus talis sit, qualis ipse cupit esse, vt vbi corpus terræ materia fuerit atque sepultum, anima absque mora in abyssi tate sepeliatur. Hac planè de causa, dilectissimi, in hoc tempore positi sumus: & quicquid hinc modò negligimus, id naturaliter neglectum erit. Denique cuius est in nummo scriptio, illi absque contradictione nummus soluetur Dei, siue creaturæ fuerit. Videat ergo quisque diebus suis, & crebrò in fundo suo, quæ sit sua superscriptio, est, quid potissimum quærat, amet, intendat: quid maxime consoletur, afficiat, exhilaret: quid crebrius & abundanter

*Mat. 25.*

*Quid sum  
me nobis  
necessariū*

*Hominis  
boni indi  
cium.*

in animis, vt Deum spacio se & opera plus ad se oblectat suū lucrū diuina se discussa, nam per scopus in betore cl fit Deus, mo seu a quandiū funditus uersum quandiū homines naturam seffam, & turis, qu ipsam re ne ad ant tempus b in se con eo plus ca idempse sequamur mus, ad

IN

*Vt in nu  
in so  
scere  
que*

in animo suo, versetur, quanto perè Deo, diuinisq; rebus omnibus, ut potè vel amicis Dei, vel cultui diuino, aut quicquid ad Deum spectat, afficiatur, ut mente ad Deum conuersus sit: quo pacto se habeant voluntas, institutio vitæ, conuersatio, verba & opera sua: & quid deniq; de seipso sentiat: si plus sibi sapiat, plus adferat voluptatis & delectationis intus siue foris propria oblectatio seu volupras, priuatū commodum, suum solatium, suū lucrum, amici sui, bona sua, quies sua, quàm ea que Dei & diuina sunt. Quæ quidem omnia cum discretionè perfecta, discussa, examinata, scientiam præbent, non opinionem, quoniam pertinent, quæque sua superscriptio sit, id est, fundum seu scopus intentionis suæ in fundo animæ suæ. Id' que certum habetote charissimi, si quid in fundo hominis sit, quod non purè sit Deus, cuiusve Deus pura causa non sit, siue id ipsemet sit homo seu aliud quodcunque, quamlibet paruum & exiguum, quandiū id in fundo hominis perseverat, nūquam eum Deum funditus posse adipisci, licet tot fundat lachrymas, quot vniuersum mare aquas habet. Sed semper Deo careat necesse est, quandiū inde purgatus non fuerit. Heu quibus sese occupant homines, & non attendunt nec perscrutantur angulosissimam naturam suam, tam nimis occultè rebus creatis & seipsa possessam, & quod suum est, in omnibus, in Deo pariter & in creaturis, quærentem ac intendentem, semperque ad sua & ad seipsam reflexam. Cæterum oportebat omnes sine intermissione ad anteriora contendere ac properare, cum vt Apostolus ait, tempus breue sit, & aliquid Dei, quantumuis minimum, plus in se contineat, quàm omnia que infra Deum sunt, cuius quanto plus capimus, tanto illi magis propinquamus. Præstet nobis idem ipse omnipotens Deus, vt omnes sic illi famulemur, sic eū sequamur, vt vbi ipse est, & nos quandoque peruenire digni simus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Quæ perditæ omnes suas quarant.

1. Cor. 7.

## IN FESTO ASSUMPTIONIS gloriosissimæ semper virginis Mariæ.

*Vi in nullis rebus sine corporalibus siue spiritualibus, sed in solo incognito Deo nostro cum delectatione quiescere, cum amore & gratitudine vitam passionemque Domini nostri hic possidere, & in illius commo-*

rari

rari vulneribus debeamus, per quæ videlicet præ-  
ram diuinitatis eius hereditatem consequi pot-  
mus.

SERMO VNICVS.

In omnibus requiem quæsiui, & in hæredita-  
Domini morabor.

ECCLESIASTICI XXIIII.



VAE modò audistis, dilectissimi, sapien-  
iusdam verba sunt, quæ de gloriosissima legi-  
tur virgine Maria. Neque enim de aliquo  
proprie accipi queunt: quãdoquidem ipsa  
ne sua seu intellectu gyrum cæli circum-  
profundum abyssi penetrans, ambulans in fluctibus  
& stans in omni terra, nusquàm in his omnibus requie-  
uenit. Decet planè, charissimi, vt nemo in hac vita ad tam-  
mia se extendat exercitia, quin vnã quotidie horam sibi  
gat, qua amabilissimæ & sacratissimæ huic virgini ac Do-  
næ nostræ speciale quoddam & gratum impendat obsequi-  
& laudem, ipsamque inuitis pulset precibus, vt nos tra-  
perducat ad dilectissimum filium suum. Enimvero digni-  
illius modum omnem & mensuram excedit. Quid enim  
admirationis habet, quòd Deum & Dominum creatoris  
suum in sinu suo gestaret, brachiis constringeret, habere  
eum optatissimis ac iucundissimis modis, qui etiam  
vincerent sensus: nec quidquam omnino hæsitaret, imò  
simè sciret, esse eum Dominum Deum suum: agerè que  
illo pro suo arbitratu, & ipse præterea vt filius illi com-  
retur, in omnibus filij officio functus: nec tamen vnquam  
omni vita sua cor suum in his omnibus aut aliquo horum  
delectatione vel ad momentum quiesceret, sed mens illius  
cessatione in diuinam recederet atque transcenderet aby-  
in qua sola quiescebat, quæ eius erat hæreditas, requies  
tatio. Sanè ex primi lapsus infectione, in ima & ad extre-  
tura depressa est. Homo verò à Deo conditus & inter du-  
trema constitutus est, quæ sunt, tempus & æternitas. Ex  
tempus non nisi transitus quidam ad finem nobis esse debet  
æternitas verò, finis & habitatio nostra. At contrà miser-  
ob primi casus naturæ vitium, ex quadam cæcitate semper  
infirmiorem tendit partem, & requiem capit in itinere.

*Tempus &  
æternitas  
quid nobis  
esse debe-  
rent.*

simum ve-  
tionibus  
tualibus.  
diè secu-  
nifestum  
fit, ipsa e-  
los mala  
cunque s-  
ligioso e-  
qualesqu-  
ipsi præu-  
tabescere  
ad volup-  
vsipiam v-  
hic, chari-  
me malè  
cipere co-  
ego volu-  
quem, vt  
quam pr-  
quis min-  
suis queo-  
quem fac-  
di occasi-  
qui spon-  
& interin-  
ingerunt  
diu furtu-  
modum  
quantum  
tempore  
Deum qu-  
cibo & pe-  
dam præ-  
incurrun-  
perant, a-  
tione cor-  
tura suan-  
na confesi-  
confessi

simum verò si nem suum obliuiscitur: adeoque natura delectationibus dedita est, vt in omnibus siue corporalibus, siue spiritalibus, intus & foris requiem capere velit. Quantoperè hodiè seculares homines quietem & voluptatem sectentur, manifestum est omnibus: quid autem quandoque illis euenturum sit, ipsa eos post hanc vitam experientia docebit. Quæ verò illos mala maneant, quantòque in discrimine versentur, cuiuscunque status sint vel conditionis, maximè qui sub habitu religioso corda gerunt secularia, qui in rebus temporalibus, qualesquales illæ sint, requiescunt seu quietem capiunt, si id ipsi præuiderent, forsitan præ pauore & anxietate corda eorum tabescerent. Certè DEVS omnipotens condidit omnia, non ad voluptatem, non ad oblectationem, sed ad necessitatem: nec vspiam vult nos delectari, præterquam in se solo. Compellor hic, charissimi, obiter ex dilectione quiddam dicere: Quidam me malè ceperunt, tanquam dixerim, nolle me cuiusquam recipere confessionem, nisi fidem mihi dederit, facturum se quod ego voluero. Hoc planè absurdissimum fuerit, vrgere me aliquem, vt faciat, quod ego velim. Equidem nihil exigo à quoquam præter id quod DEVS exigit. Id verò non peto, vt aliquis mihi se facturum polliceatur. Cettè neminem à peccatis suis queo absoluerè, imò nec summus Pontifex id potest, nisi quem factorum suorum pœnitet, quique & peccata, & peccandi occasiones, in posterum vitare statuit. Sed sunt prohi dolor, qui sponte scientesque inter occasiones peccandi remaneant, & interim nihilo minus consententur, & Christi se sacramentis ingerunt, culpam suã fateti & agnoscere recusantes: & quam diu furtum vel fornicationis crimen non admittunt, non admodum leuiora peccata curantes. Hi quo pacto confiteantur, quantumq; doleant de peccatis suis, ipsi viderint: & certè scient tempore suo. Tales suam quietem, suam delectationem extra Deum quærunt, siue in hominibus, siue in vestimentis, siue in cibo & potu, siue solatiis creaturarum, imò etiã in rebus quandam præ se sanctitatem ferentibus. Cùmque aliquod vitium incurrunt, valde ad faciendam extrinsecus confessionem properant, antequam Deo intrinsecus cum culpæ suæ agnitione confiteantur. Sed etiam in hac externa confessione natura suam quærìt requiem, vt scilicet pacè recuperet, & interna conscientie accusatio atque remorsio sopiantur. Vbi enim confessi sunt, conscientie cessat inculatio, & iam multa pace gau

*In quo solo nobis delectatio quærèda.*

*In confessione quæ se quis quærat.*

gaudent. Sed ipsa remorsio ac reprehensio, tanquam vulnus recens & mordens, mirabiliter peccati aufert rubiginem. Quærit etiam natura eiusmodi hominum requiem in spiritalibus exercitiis, in internis modis seu institutis, & abstractis item exercitiis suis: eisque tam mordicus inhærent, ut Domino impedimento sint, quo minus ad proximam eos veritatem perducere queat. Sed ne diffusior sim, id pro certo habetote clarissimi, quicquid id est, in quo homo requiæ suam quærit, quod non sit purè Deus, id omne cariosum esse. Planè dilectissimi, non satis est, si hic vili pellitio, alius preciofo religionis habitus tegatur. Alia insuper adsint oportet. Sed ecce videas quosdam de pulcherrimis ac simplicissimis rebus verba facere, ut videret omnia eis tam bene succedant, quàm eis cuncta facilia sint & minimè onerosa, imò etiam iucunda: verbi gratia, orationes, vigilia, ieiunia, & venias, ut vocant, capere. Sed in his adhuc aliquid vitij sentio, quod eos à profectu impediatur. Sanè quicquid id sit, quamlibet etiam bonum videri unquam aut esse queat, etià si imaginum, formarum & modi expertus sit, siue intellectuale sit, siue quo sensibiliter frui possis, id omne in quo homo cum delectatione quiescit, quòdque sic possidet, cariosum efficitur: præter modum ac simplicem sui demissionem ac demersionem in nihil illud simplex, incognitum, innominabile, & occultum bonum, quod Deus ipse est, id que per abnegationem sui & omnium que se in homine manifestare queant, uti sacer inquit Dionysius. Tu verò Timothee charissime, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ non sunt, & quæ sunt omnia: & ut illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemque scientiam est, ignoret pro viribus te ipsum intende. Etenim abs teipso atque omnibus liberè & absolute ac purè excedendo, ad supersubstantialem diuinæ caliginis radii sublatis omnibus, & absolutus ex omnibus euolabis. Neque enim, ut idem ait, aliquid ex his est, quæ nobis aut alteri cuiquam in mundo sunt cognita, neque aliquid eorum que non sunt, neque eorum quæ sunt, est. Nam & super omnem positionem est perfectum & singularis omnium causa, & super oblationem omnem excellentia ipsius illius, qui simpliciter absolutus ab omnibus, ut vltra omnia est. (vide plura de his in Dionysio de mystica Theologia.) In hoc ergo incognito Deo quisquis requiescat, & neque super, neque lumè quærat: potius canem imitetur, qui sicubi carnem bonam reperit, contingere non audeat, sed fugit, duris ita verberibus

S. Dionysius.

Lepida parabola.

bus ed  
suo du  
reat. N  
quæ in  
pertin  
presen  
speciem  
quietur  
plius a  
contine  
vos dim  
rete De  
immen  
cognof  
te, non  
pheta s  
& sanct  
Domit  
fit. Qu  
men sp  
lunt in  
qui nul  
& omni  
sola ipse  
vel int  
sum esse  
na & la  
gisque  
nec aliq  
statuill  
aliquo,  
& diui  
hilo. N  
quodlib  
essentia  
electiss  
tione e  
in vos  
hoc cur  
fatis. M

bus

bus edoctus. Inueniet hæc omnia postea copiosissimè. Interim suo duntaxat merissimo nihilo, quod tamen reuera est, inhæreat. Nã si quid ibi est, id Dei est, non suũ: nec attēdat ad omnia quæ lucere illi intus possint, etiã si formæ, modi, imaginis expertia & superessentialia sint. Sed aiunt quidam: Domine mi, præsentissima se mihi exhibent, nec aliam quàm ipsius Dei speciem præ se ferunt: Quibus ego: Nihil, inquam, ea tãquam quieturi in eis, attendatis: sed finite ea esse quod sunt, nec amplius aliquid perquiratis nec perscrutemini, sed in imis vos continentés, in nihil scire, nihil quicquam velle scire vestrum, vos dimittite, & in vera paupertate occulto, & incognito adhærete Deo vestro, ita vobis persuadentes, nõ esse vos dignos, qui immensum, ignotum & absconditum Deum aliqua ex parte cognoscatis. Sicque in eo duntaxat commoremur & quiescitate, non autem vel in lumine vel in sapore. Sic in Ezechiele propheta scriptum legimus, vt illi qui ingrediebãtur sanctuarium & sancta sanctorum, nulla debuerit dari possessio, quando ipse Dominus se possessionē & hæreditatem ipsorum fore promissit. Quod tamen si de sacerdotibus dictum sit, iuxta sensum tamen spiritalem, de omnibus illis accipi potest, qui ingredi volunt in sancta sanctorum, id est, in arcana occultæ diuinitatis, qui nullam habebunt hæreditatem, nisi diuinam, absconditam, & omnis modi, formæ, ac nominis expertem essentiã Dei, quæ sola ipsorum hæreditas erit, nec ad aliud aliquid caput ipsorum vel intus vel foris sese reclinabit: alioqui certo certius cariosum efficietur. Nec magnoperè attendere debebũt, sint ne plana & læta omnia. Quin potius aspera & aduersa malint, magis que diligant, quàm sapere & sentire, nec quiescant vsquam, nec aliquid suum quærant. Cum Deus æternus omnia create

Exe. 44.

*Deum ex  
nihilò cre  
asse om  
nia, quid  
mysticè  
inuat.*

statuisset, non nisi nihil ei propositum fuit. Nec fecit cuncta ex aliquo, sed ex nihilo. Sic nimirum vbicunquẽ Deus propriè & diuinè operaturus est, nullo ad hoc opus habet, nisi nihilo. Nihilum enim passiuo modo, operationis eius, quàm quodlibet aliquid capacius est. Itaque si omnis illius vitæ & essentiæ, quam dare vel operari possit aut velit Deus in electissimis ac singularissimis amicis suis sine interpolatione capaces esse vultis, si optatis etiã, vt omnia ille in vos effundat dona sua: hoc ante omnia agite charissimi, hoc cum primis curate, vt in fundo vestro in veritate nihil sitis. Nostrium enim aliquid nostraque donorum

D E I  
ARRO

arrogatio & vendicatio Deum impediunt, quominus præclarissimum intra nos opus suum queat perficere. Indè est quod sanctus ille Iob, quem Dominus ipse suo ore commendat, dicens ad Satan: Nunquid considerasti seruum meum Iob, quid nò sit ei similis in terra homo simplex & rectus, ac timès Deum

*Iob. 1.* & recedès à malo? Et de quo scriptura testatur, quòd non peccauerit labiis suis, neq; stultū quid contra Deū locutus sit, de se

*Ibidem.* & recedès à malo? Et de quo scriptura testatur, quòd non peccauerit labiis suis, neq; stultū quid contra Deū locutus sit, de se

*Iob. 17.* ipso ait: In profundissimū infernum descendēt omnia mea: pòtāsne saltem ibi erit requies mihi? Omnia sua dicit, non vtrū secundū nihil suum creatum, quatenus ea ex parte homo nihil est: sed iuxta nihil suum, ex culpa & peccato contractum. Itaque ob sua peccata in profundissimam inferni abyssum, in sacrissimam carnificinam & densissimas inferni tenebras descendere volebat, tanquàm diceret: Incertum est, dignā mne vel illic peccata, quæ commisi, pœnam recipere possint. Hanc autem inferni pœnam intensissimo atque grauissimo modo ferre volebat, etiam sine spe vnquàm euadendi, donec meritas pro culpis pœnas lueret. Ad hunc modum etiam quidam ex fratribus nostris, cuius vocabulum erat *vvgman*, ad tantam suihili cognitionem peruenit, vt nunquàm congruum sibi locum, præterquàm in profundissimo inferni sub ipso Lucifero, reperire possēt. Quò cum se demisisset, audiuit vocem de primo celo elapsam, dicentem: *vvgman*, citò huc ascende ad thronum altissimum, in cor Dei patris. De huiusmodi D. Gregorius ait, quòd mortem quærant, sed minimè inueniant. Denique huic amoris & immense annihilationi ac deiectioni, quæ in veritate respondet etiam non optata, non quæsitæ, nec in intentione habita. Quò enim se quisque magis in ima deiecit, eo magis exaltatur: quòque se minorem iudicat, eo maior efficitur. Sed videamus nunc sequentia thematis verba quæ sunt

*Paradis-  
gma.*

*Due hereditates.*

hæc: Et in hæreditate Domini morabor. Duæ sunt, charissimæ hæreditates nostræ, in quibus cōmorandū nobis est. Vna temporalis est, in qua in hac vita morabimur: & ipsa est dignissima Domini Saluatoris vita, passio, exemplar, Altera æterna est, quam expectamus, quæ est præclara deliciosissima diuinitatis hæreditas. Hæc nobis promissa est, quòd eius coheredes & domestici erimus æternaliter. Si igitur fideliter modo temporalem illam hæreditatem, id est, Christi vitam & passionem cum amore & gratitudine possederimus: quanto magis ea magis fuerimus exercitati & confirmati, tanto æternam hære-

hære-  
sibi  
abolit  
iudici  
geat  
pian  
tur qui  
nam h  
Ad has  
bis por  
petenti  
ad æter  
mirum  
re non  
bus, qui  
troduc  
re seip  
se quis  
virtute  
extra D  
cipiat p  
foris, &  
suauissi  
di incus  
vt ad or  
dire pos  
virtute  
ralia on  
Est eni  
tendit,  
sed vt i  
morolu  
recipiat  
aperuit  
rus, in c  
gare fer  
in abun  
nus vol  
turis or  
vt ipse

hære-

hereditatem abundantius atque feliciter perenniter possidebimus. Vulnere quidem, dilectissimi, Saluatoris nostri *Vulnera*  
 abolita sunt omnia, quinque illis exceptis, quæ ad extremi *Christi*  
 iudicij diem perdurabunt. Ex his verò quanta diuinitas reful- *quinque*  
 geat claritas, quantamque inde & sancti & angeli omnes cano- *nobisquin*  
 piant beatitudinem, non est qui verbis consequi possit. Hæc igitur *que por-*  
 quinque portæ, nostra hic erunt hereditas, & per eas ad æter- *tas esse,*  
 nam hereditatem, ad patriam nostram tendendum nobis est.  
 Ad has portas Sanctus spiritus est: cuius utique dulcis amor nobis  
 portas has aperire paratissimus est, pulsantibus ad eas atque  
 petentibus, ut nobis ingrediendi præbeat facultatem, & per eas  
 ad æternam Dei patris nostri tendendi hereditatem. Quas nimirum  
 portas quisquis ordinatè & ut oportet ingreditur, errare non  
 potest. In his autem ipsis quinque dulcissimis vulneribus, quinque  
 nobis discenda sunt, quæ nos sine villo medio introducunt. Hæc  
 sunt, fugere, pati, silere, contemnere, & abnegare seipsum cum  
 vera sui resignatione. Primò itaque immergat *I.*  
 se quisque in vulnus sinistri pedis, indeque exugat gratiam &  
 virtutem fugiendi voluptatem omnem & delectationem, quam  
 extra Deum capere possit. Secundò totis viribus in dextri se re- *II.*  
 cipiat pedis vulnus, ibique discat pati quæcumque sibi intus vel  
 foris, & vndeunque accidant. Tertio ex dextra manus vulnerè *III.*  
 suauissimum exugat & petat succum, gratiam videlicet vacandi  
 intus & foris. Sanè qui hanc silendi virtutem adeptus foret,  
 ut ad omnia taceret, nihil hunc vnoquam perturbare, nihil impe-  
 dire posset. Quartò, ex vulnere sinistrae manus fugat & petat *IIII.*  
 virtutem contemnendi ac parui facendi foris quidem temporalia  
 omnia, intus verò quicquid accidit & incidit animo suo.  
 Est enim hoc necessariū & vtile, ut quicquid nec amat, nec in-  
 tendit, tamen animo sui imaginem ingerat, penitus non curet,  
 sed ut incidit, ita excidere & abire sinat. Quintò, totum se in a- *v.*  
 morosum ac suauissimum cor, in gratissimū sponsi thalamum  
 recipiat, (quem ipse omnibus qui sua ei corda præbere volunt,  
 aperuit, suis eos ibi nobilissimis amoris sui brachijs cõstric-  
 turus, in quo & ipsi perpetuo ipso perfruentur) ibique discat abne-  
 gare seipsum modis omnibus, in prosperis videlicet & aduersis  
 in abundantia & inopia, in tempore & æternitate, ut ut Domi-  
 nus volet, & diuino eius cordi placuerit, tam in ipso quàm crea-  
 turis omnibus. Sinat mori & auolare omnia, hoc solum curans  
 ut ipse toti Deo placeat. Sic itaque dilectissimi, & alijs pluribus *Quid tam*  
*tum nobis*  
*curandū.*  
 h h



deuotis modis amabilem hanc colatis hæreditatem, & in ipsa vos exercentes, per securissimas portas has ad æternam hæreditatem ingrediamini. Offerte Deo patri immeritam mortem eius, pro meritis pœnis vestris & afflictionibus: innocentes cogitationes eius, pro noxijs cogitationibus vestris: sacratissimæ verba eius pro illicitis verbis vestris: & breuiter omnem actum illum, omnem humilitatem, paciẽtiã, mansuetudinem, amorem eius pro omnibus, quæ ex his vobis siue intus siue foris deficiunt. Certè charissimi, si hanc modò iucundissimam & amabilissimã hæreditatem bene & optimè hîc possidebitis, si turam hæreditatem perennem securi expectatis: nec est quod dubitetis mäsuros vos, & habitaturos ac quieturos cum virgine gloriosa in hæreditate Domini sine fine & in omne æuum. Præstet nobis Dominus Deus, vt sic quæramus requiem in omnibus, vt ad hanc pertingamus hæreditatem, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO S. AVGV  
stini Episcopi.

*Vt in peruigili quisque vitæ suæ custodia, & omnino voluptatis seu delectationis abdicatione persistere debeat: Vig. Deus se seriò ac strenuè expectantes, mirabiliter sustollat: ac deinde varijs tentationibus in bonum ipsorum, eos iterum deiiciat humilitateque. De falsa item libertate.*

SERMO VNICVS.

Vigilate, quia nescitis quâ hora Dominus venturus sit.

MATT. XXIII.

*Vigilare  
cur tanto  
pere mon  
eamur.*



ON abs re, dilectissimi, Dominus noster tan toperè vigilare nos admonet. Ipse enim aduersarius noster diabolus, omnes quos potest dolos & fraudes machinatur, cunctòsque in hoc sine intermissione intendit neruos suos, vt æternis nos miseris

miserijs & perditioni inuoluat. Ideo que omni qua potest diligentia explorat & obseruat, si qua hora seu quo momento studium deuotionis negligamus, aut quam exteriorum sensuum nostrorum fenestram relinquamus apertam, nec super custodiam nostram stemus. Cùmque horum aliquid animaduertit, repente irrepit: & quicquid boni collegeramus, furatur. Quam obrem agite, quaeso, charissimi, custodite fenestras vestras. Vigilate etiam, ne instar furis effodiat domum vestram. Totis, inquam, viribus & animo collecto, absque cessatione vigilate. Sanè quoties alicui in mētem incidit vel superbia, vel sui ipsius complacentia, vel iactantia seu præsumptio, vel propria voluntas, mox adest inimicus, & locupletem bonorum operum crumenam illius refecat. Heu quantos olim videre erit, charissimi, qui in hoc seculo magnorum operum & exercitiorum, magni etiam nominis fuere, quique gradem præ se tulere sanctitatem, quibus tamen propria complacentia omnia sic abscedit, ut in lucro deputaturi & gratissimum habituri sint, si vel inter rudes idiotas, nullorumque exercitiorum rusticos homines collocari mereantur. Contraque alios quosdam cernere erit, simplices ac inopes homines, quos nemo in aliquo precio habere dignatus est, qui nullorum operum esse visi sunt, nec aliquid præ se tulere sanctitatis, qui tamen ob humilem sui ipsorum deiectionem ac depressionem, tam longè supra priores illos erunt, ut etiam vix eos visu sint assecuturi. Itaque vigilate charissimi, mente peruigili & oculis apertis: & cernētis hanc aud dubiè nudam veritatē discretè & indiscretè, in cogitationibus, in verbis, in operibus, in his quæ vel agitis, vel dimittitis, in actionibus virtuosis, & in patienti demum aduersorum tolerantia: tantum vos ipsos diligenter & foris & intus obseruate. Certè nescitis dilectissimi, quanto in discrimine versetur, tum ob naturalem infirmitatem, tum ob proprias graues atque horribiles culpas & defectus nostros, tum ob ingentium & inestimabilium bonorum illorum, quæ sine intermissione à Deo consequi possemus, negligentiam: tum denique ob hoc, quod lucidissimi diuinitatis oculi, coram quibus nos tam impuri apparemus, fundum nostrum diuino adspectui è regione oppositum, tam liquidè inspicunt perspiciuntque, quod ipsum fundum nostrum vel inde maximè impurum est, quod sinceritatis & ve-

Quot  
quàm san-  
ctos pro-  
pria com-  
placentia  
perdat.

- ritatis est expers. Id verò quantum nobis meritò pudorem ingerere potest, quàm etiam districtissimè quandoque iudicabitur, sicuti scriptum est: Si iustus vix saluabitur, impius & peccator ubi parebunt? Vnde & Augustinus dicit: Væ etiam laudabili vitæ hominum, si remota misericordia, discutias eam. Quocirca si constaret vobis, dilectissimi, quàm periculose agatur cum omnibus illis quibus aliquid sapit præter Deum, humani sensus vestri id ferre haudquaquam possent. Inde & D. Iob: si quequo, inquit, Domine non parcis mihi, nec dimittis me, ne glutinam saluam meam? Peccavi. Quid faciam tibi o custos minimum? Quare posuisti me contrariù tibi? Sed ad Euangelium redeamus, ubi sic habes: Sint lumbi vestri præcincti, & lucerna ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs, ut cum venerit & pulsauerit, confestim aperiant ei. Beati serui illi, quos cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes. De vigilando dictum est. Sunt autem tria hæc vobis notanda, charissimi. Primum est, lumbos debere accinctos esse. Quod nimirum significat, haud secus esse restringendos lumbos, quàm equus frangitur ac retinetur, si fortè in foueam per præceps abire velit, aut instar eorum qui fortiter vincuntur, ut possint collibet etiam inuiti trahi. Cæterum per lumbos sensuum voluptates accipiuntur, quæ refrenandæ semper & restringendæ sunt, nec suæ vnquam libertati relinquendæ. Secundum est, lucernas debere nos ardentes gestare in manibus nostris, quod est, amoris nos actibus seu amorosæ actioni insistere debere. Ita quæso charissimi, videte diligenter, ne veræ ardentiæque charitatis actus & opera, siue intus siue foris, vbi cùque ea exercere poteritis, aliquandò è manibus abijciatis, maximè verò inuicem ea alter alteri omni cum deuotione pro viribus inpendite. Tertium est: Et vos similes hominibus, expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs, ut cum venerit & pulsauerit, confestim aperiant ei. Beati & nimium beati serui illi, quos, cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes. Amicus dico vobis, quòd super omnia bona sua constituet eos, præcedetque se, & faciet illos discurrere, & transiens ministrabit illis. Hæc nuptiæ, ex quibus Dominus reuerti dicitur, in intimam animam, id est, in ipso animæ fundo, in quo præclarissima Dei consistit imago, aguntur: ubi quanta sit animæ ad Deum cognatio, & Dei ad animam, quàmque stupenda & mira

Deus o  
dium il  
lectum  
verò h  
corda  
Deum  
viuendi  
ta, cui  
cum hi  
homini  
stantib  
tus & e  
cere vid  
patem  
& impe  
es, flo  
ter supe  
cum ve  
non vig  
serò, an  
cunda, a  
Domini  
ri faciet  
lestibus  
stolatio  
sentire a  
roboretu  
ctatione  
exponen  
ait, qu  
expectan  
manere  
tùm ext  
teriore  
natiuæ,  
atque a  
manere  
molesti  
atque si

Deus operetur, quantas denique delicias, & quantum gaudium ibi capiat Deus, id sensus omnes & omnem superat intellectum: licet nihil inde sciat, nihil sentiat homo. In quibus verò hoc gaudium & has nuptias Deus celebrat, illi sunt, qui corda & fauorem suum à mundo & creaturis omnibus ad Deum transfulerunt, cum voluntate fixa & perpetua illi soli viuendi. Cæterùm qui spontè scienterque vlla in re creata, cuius ipse causa non est, suam capiunt delectationem, cum his nihil illi commercij est. Et vos, inquit, similes hominibus expectantibus Dominum suum. De his expectantibus sciendum est, dilectissimi, quòd malignus spiritus & eis sedulò insidiatur. Vbi enim Dominum moram facere videt, & differre aduentum suum, aliquam eis voluntatem intus vel foris adducit, vt per hanc illaqueentur & impediuntur. Sed quæso te fili mi, quisquis eiusmodi es, floccipende voluptatem diabolicam: & sta perseveranter super custodiam tuam. Beati enim serui illi, quos, cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes. Quare autem non vigilent, qui nesciunt quando Dominus eorù venturus sit, serò, an media nocte, an gallicantu, an manè: in primâ ne, an secunda, antertia vigilia? Sic porrò expectantibus & vigilantibus Dominus transiens ministrabit, id est, quandam eos experiri faciet prægustationem occulti gaudij illius, quod in cælestibus nuptijs agitur, quo simul eos confortabit, vt præstolatio eis plus satis molesta non sit. Dat enim hîc eis sentire amoris sui dulcedinem, vt per hoc ipsorum dilectio roboretur, & ipsi expectantes perficiantur. De hac expectatione D. Gregorius loquens, & versum illum psalterij exponens, Ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine: ait, quòd posteaquam homo interior, sic, vt dictum est, expectans expectauit, ab omnibus se elongare debeat, & manere in solitudine. Hæc autem solitudo est, non tantùm exteriorem reliquisse multiplicatam, sed etiam interiorem, virium videlicet internarum, quæ sunt vires imaginariæ, & imagines earum, phantasiæ item & cogitationes, atque ab omnibus se auertere formis & imaginibus, & sic manere in solitudine. Cùmque omnem quæ hîc occurrit, molestiam & pœnam ad extremum vsque homo pertulit atque superauit, tum Dominus quem expectauit, in repen-

*Quibus  
expectan-  
tibus quo-  
modo satis  
nas insi-  
diatur.*

*Psal. 54.*

Iere. 15.

*Vtroque  
qui pugno  
minetur  
nobis Do-  
minus.*

tino fulgore quodam adueniens, in eodem fulgore rapit eum  
euehitque super omnia, & ibi pro diutina recreat eum ex pesti-  
tione sua. Sed paulopòst, ne ex eis quæ hîc sentit, extollatur, ut  
sus prosterneat ac deiciat & deprimit eum. Et hoc est quod Iere-  
mias ait: A facie manus tuæ solus sedebam, quoniam commina-  
tione replesti me. Quid est hoc, charissimi? Aduertite. Vbi  
quis ad hanc intimam pertingit quietem, & intra seipsum in  
fundum suum peruenit, comminatione & terrore replet eum  
Dominus: tanquam si vtroque illi pugno minetur. Et alter quo-  
dem pugnus est, caligo & tenebræ & profundū ac desolatum  
iter, quæ illi intus occurrunt, ita vt nihil sciat, nihil habeat  
in super adhuc omne malum, vehementissimæ quoque tenta-  
tiones superbix, luxuriæ, perfidiæ seu infidelitatis, & aliæ plu-  
rimæ ac diuersæ impugnationes, quæ omnia se iam pridem  
euasisse ac superasse credebat, rursus in eum irruunt, & for-  
ter oppugnant. Et hinc comminatione simul & terrore reple-  
tur. Alter verò pugnus est, horrenda iudicia Dei, quæ illi intra  
Deus proponit. Quibus consideratis, non habet iam quo se  
locandum censeat, præterquam in profundissimo inferni. Et  
pugni mirabiliter hominem premunt: nec aliud cunctis huius  
comminationibus querit Deus, nisi vt pestiferum superbix  
dum euertat destruâtque. Hos pugnos qui rectè contempla-  
tur, magis in eis omnem extinguunt voluptatem & delecta-  
tionem, quàm cuncta queant externa exercitia, quæ multis  
nis peragi possent. Sic porrò homine ex toto cum Propheta  
ad solitudinem introuerso, & ibidem manente, omnique  
ipso cogitationum, formarum & imaginum sedato impetu  
tumultu, Deus & sanctus angelus repente velut in actu  
amorem illi operantem inspirant, mouentque illum ad ora-  
dum, pro certa aliqua quam suggerunt, causa, siue pro Ecce-  
sia, siue pro viuuis, siue pro defunctis. Hæc autem instar fulguris  
ei in mentem veniunt. Facitque tunc Deus, tanquam  
oraturus confestim diceret: Non opus est, vt aliquid mihi  
cas. Scio quid velis, quid desideres. Et sic eius desiderio satisfacit.  
Hæc est oratio dilectissimi, quæ in spiritu funditur, &  
veri vtuntur adoratores. Interim & diabolus huc aduolat, di-  
gener explorans, si quid fortè suum hîc reperire possit. Itaque  
pulsat eum, & quasdam molestas ingerit cogitationes, easque  
illi proponit. Sed has ille contemnat ac floccipendat, & pesti-  
terfluere sinat. Cùm enim nec amore nec intentione

profes-  
gitur.  
ter hor-  
bus le-  
ab om-  
nas et  
pacem  
dicent  
sibi ali-  
eis om-  
pacem  
ce deti-  
tionem  
sti mo-  
cent:  
Domi-  
rogare  
turbati  
tur, me-  
inordie  
terdum  
tus refi-  
reiciunt  
nia vid  
Saluato-  
tius ac  
pugni  
simas  
suis hîc  
subueh  
eos om-  
difficile  
quas tr-  
ab om-  
perti su-  
tissima  
riantur  
arrogat  
institut

prosequutus sit, confusus & inanis diabolus abscedere cogitur. Tales verò vexationes seu impugnationes mirabiliter hominem præparant. Cæterum in quibusdam regionibus homines inveniuntur, falso cuidam ocio vacantes, & ab omni tam intus quàm foris operatione abstinentes, bonas etiam à se excludentes cogitationes. Aiunt enim se pacem adeptos: nec exercere se volunt in actibus virtutum, dicentes se virtutes transcendisse. Isti diabolum quendam sibi assidentem habent, prohibentemque & repellentem ab eis omnes, tam cogitationes quàm modos seu instituta, quæ pacem ipsorum infringere possent, vt in hac eos falsa pace detineat, & postea secum ad æternam abducat perturbationem, ad ipsum videlicet infernum suum. Non hunc iusti modum sectantur. Quin potius intus & foris sese exercent: seruântque patientiam in viis omnibus, per quas eos Dominus ducit, in tentationibus, in tenebris: nec sibi arrogare audent, se ad pacem pertigisse. Nec tamen in perturbatione viuunt. Sed arctam quandam semitam gradiuntur, mediam inter pacem & perturbationem, spem & metum inordinatum, certitudinem & dubitationem. Et licet interdum vera illis pax & certitudo, seu spiritus libertas intus resulgeat, mox tamen absque inhaesione in ipsum eas reiciunt fundum. Hæc arcta ingressuris itinera, ante omnia videndum est atque curandum, vt in vestigijs Domini Saluatoris fixi & fortiter persistant: in quibus quanto fortius ac firmiter steterint, tanto puriores efficiuntur. Hic pugni minaces remittuntur, & in benignissimas atque gratissimas mutantur manus. Denique hos Dominus tenerrimè suis hinc paterais adstringit brachijs, & longè ultra omnia subuehit. Tum verò cuncta eis creata excidunt, & tædet eos omnium quæ non sunt purè Deus. Iamque Dominus difficiles & obscuras eis vias & angustas semitas ostendit, per quas transierunt. Dehinc nullus eis nocere potest: simulque ab omni hinc recreantur miseria & derelictione, quam prius experti sunt. Hæc certè, dilectissimi, prorsus incognita & remotissima sunt liberis illis spiritibus, qui de falsa libertate gloriantur, & illis similiter, qui falso vacant ocio, & falsam sibi arrogant pacem: necnon & illis denique, qui suis proprijs institutis plus æquo inhærent, eique fortè quadraginta

*Que cogitationes diabolica hominibus etiam prosint.*

*Medium qui tenendum.*

*Quintave  
re perfe-  
ctorū ra-  
vitas.*

vel amplius annis vivere contenti, & magna interim extrinsecus fecere opera, interiorum passionum & vitiorum sordibus contaminata. Hi enim omnes hanc, quam diximus, strictam tenere viam noluerunt. Denique in magna licet congregatione vix vnum reperias aut alterum, qui hac via ingredi velit. Quotquot autem reliqui sunt, hos videas ad hanc exercere, & regere, præparareque. Si enim vel leuissimè delinquant, durè ab aliis increpantur. Sed quæso te fili mi, quisquis ille es, cui hoc accidit, sustine id animo benigno ac patienti. Si quod verò durius responsum aut asperius verbum tibi excidat, statim ad se reuertere: agnosce culpam tuam, & dolo. Tace, obsecro, & ipsius lapsum tuum suscipe de manu Dei tui, tanquam ideo permissum, ut te ipsum cognoscas. Nam si multum patienter sustinueris, forsitan superbia subrepisset animo tuo. Itaque humiliter & cæpto perge itinere: etiam ipsi lapsus tui te præparabunt etiam recta omnia & obliqua cooperabuntur tibi in bonum si tantum diligenter obserues, & pervigilem adhibeas constantiam & operam. Sanè quisquis ita vigilantibus Dominum celis instar D. patris Augustini, cuius hodie festa colimus, expectarit, illi ministrabit, & plenissimum impertietur gaudium, sicuti & eidem sanctissimo præsuli fecit Augustino. Quod tibi omnibus idem ipse præstare dignetur, super omnia benedictus Deus in secula. Amen.

### IN NATIVITATE GLORIOSISSIMÆ VIRGINIS MARIAE.

*Vt rerum temporalium, puta delectationum creaturarum, peregrina natiuitas diuinam in homine generationem impediatur, utque prauarum inlicitarum consuetudinum inhesionibus abradi oporteat, si diuinam in nobis natiuitatem agi velimus.*

#### SERMO VNICVS.

Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & in generationibus meis adimplemini. Eccle. xxiii.



DIEM hodie solennem agimus, dilectissimi, quod diuina prorsus & intemerata virgo Maria Domina nostra, pura, & sancta de materno processit in mundum. In qua restitutum est, quod in paradiso perditum fuerat.

fuit, prae-  
facta, se-  
sanctissi-  
ret ac  
dia, per  
in quar-  
guntur  
ista vid-  
generat-  
Deo pa-  
neratio  
beatissi-  
no Deo  
vtriusq-  
amabil-  
omnes  
genera-  
dam ill-  
desider-  
sentent-  
& ideo  
terum i-  
mission-  
impedi-  
tempor-  
& delect-  
societa-  
in quib-  
& ea pa-  
genera-  
Deus su-  
rum al-  
bet mi-  
bis iuc-  
quam i-  
tim ill-  
tionem  
nihilon-  
derij es-  
bentib-

fuit, præclarissima videlicet imago, ad Dei patris imaginem facta, sed perdita in paradiso. Voluit enim Deus, vt virgo hæc sanctissima vna secum membra sua omnia in suam regeneraret ac reduceret originem: & ex immensa quadam misericordia, per eam nos ab æterna voluit releuare & eximere abyfso, in quam cecideramus omnes, quantum ex nobis fuit. Itaque leguntur de ea quæ iam audistis verba, quæ ipsius Sapietia sunt, ista videlicet: Transte ad me omnes qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini. Propriè autem hæc verba Deo patri congruunt, inuitanti nos & allicienti ad suam generationem. Nihilominus propriè conueniunt etiam huic beatissimæ virgini & Dominæ nostræ. Quam enim ab æterno Deus pater prolem edidit, eandem & ipsa peperit, & idem vtriusque partus est. Inuitat autem nos, vt transeamus, & ab amabile sua generatione impleamur. Transte, inquit, ad me omnes qui concupiscitis me. Reuera nanque omnibus hanc generationem in veritate concupiscentibus, scintillula quædam illius interim præstatur, quæ ipsorum excitat & allicit desiderium, & ad maiora appetenda inflammantur: vt iam ex sententia dicant cum S. Augustino: Domine, fecisti nos ad te, & ideo inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Cæterum inquietudo hæc, quam in nobis semper & absq; intermissione esse oportebat, peregrinis quibusdam detinetur ac impeditur generationibus, in nobis sese parientibus, quæ sunt temporalium, labentium ac sensibilibium rerum oblectamenta, & delectationes creaturarum: vt verbi gratia, familiaritatum, societatum, vestimentorum, cibi ac potus, & breuiter omnium in quibus voluptas capitur, quæ omnia se generant in nobis, & ea partus eiusmodi genitores sunt, quæ quandiu intra nos generationes, nobis scientibus & consentientibus persistunt, Deus suum in nobis partum non edit: quandiu, inquam, horum aliquid cum delectatione intus possidemus. Quæ quilibet minuta & vilia sint, impediunt tamen & excludunt à nobis incundissimam & dulcissimam Dei patris generationem, quam ille & vellet & deberet peragere in nobis: insuper & sitim illam ac desiderium, quibus nos ad Deum & hanc generationem æstuarè oportebat, extinguunt ac remorantur. Interim nihilominus queruntur homines & dicunt, amoris se & desiderij esse expertes. Cuius hæc sola, quam dixi, ratio est, quòd labentibus creaturis cum delectatione inhaerent, quòd ipsorum

*Verba deo  
propria,  
qui con-  
gruunt  
Mariae.*

*Quætilia  
diuinã in  
nobis im-  
pediãt ge-  
neratio-  
nem.*



*Delectationi diuine cum humana, quæ non conueniat.*

amorem & desiderium detinet. Iam ipsorum est videre, quod eos potissimum impediatur: neque enim melius id alicui quam ipsis constat. Non id ex me querant, sed seipfos potius interrogent, cur amorem & desiderium non sentiant. Si tamen adire non recusent, dicam equidem eis. Causa est quod Deo pariter & creaturis gaudere volunt, quod tamen impossibile est. Delectatio Dei & delectatio creaturarum, in eodem finem persistere non possunt. Emittant licet vel sanguineas lacrymas, at istud obtinere non poterunt. Hic tamen de iis non loquimur, quæ homini necessaria sunt, vel quæ propter Deum vel in Deo habentur, vel etiam quæ ex natura abiici nequeunt, ut est in famelico cibi, in sitibundo potus, in lasso quietis, in somnolento somni, appetitus & delectatio. Si tamen ista cum quadam exquisita electione, & propter voluptatem ac delectationem potius quam pro necessitate vel utilitate nature capiantur, impediunt utique & ipsa hanc natiuitatem, licet minus quam aliarum rerum oblectamenta, quod his nature opus habeat, & vix aut omnino non possint absque delectatione percipi, quatenus natura operatur. Cæterum qui æternæ generationi non vult esse impedimento, & in desiderio magis ac magis exrescere & proficere exoptat, ille hæc impedimenta, quæ voluptates & delectationes sensuum ac nature, & creaturarum præstant, diligenter obseruare debet. Quo enim minus huiusmodi delectationum habuerit, tanto plus illius percipiet generationis. Quantum abscesserit frigoris, tantum succedet calor. Curabit præterea, ne per desidiam, aut incuriam seu negligentiam, vel propriæ quietis & commoditatis studium, aut fictam infirmitatem à profectu retrahatur. Sic fuit, pro dolor, quidam qui densa quadam cæcitate ingrediuntur: & ea ipsa quæ faciunt, tam cæco ac irrationabili quodam modo agunt, tanquam profectus sui nulla prorsus eis cura sit. De his porro defectibus & vitiis, & de creaturarum in animo possessione, de incuria & aliorum vitiis quibuscunque, id pro certo sciendum est, si in eis perferendi non deseratur voluntas, nullam super ea consilium fore habere absoluendi auctoritatem. Nam si vel decies ea per diem confitearis, nihil proderit, nisi ea vitare proponas. Imò si quis in mortis articulo ex peruersa voluntate, creaturarum amore nimio, qui etiam Dei amorem superet, possessus deprehensus fuerit, nunquam Dei volun-

*Quæ peccata confessione absoluerentur.*

tum con  
Euangeli  
ect. Hoc  
super o  
Qui non  
Et alibi:  
bit in reg  
qui in ca  
dilectissi  
mantibus  
nem suum  
dite vobis  
turarum  
grauiter  
anxietate  
tulit hon  
duntaxat  
quid lusu  
dite mihi  
meus, non  
la me san  
ad sit ope  
prorsus r  
pere & di  
secus fun  
subtilité  
re species  
sele fallit  
ria vos c  
tibus de  
tudines  
tur, quæ  
tes, non  
nes fruct  
dent, in  
vestra, q  
nullius t  
ribus ve  
re visio  
pauor te

tum contuebitur. Hoc enim omnis clamat scriptura, hoc Evangelium ubique testatur, uti passim in ipso cernere liceat. Hoc veteris pariter & novæ legis præceptum est, ut Deus super omnia diligatur. Sic quodam loco ipse Dominus ait: Qui non reliquerit omnia quæ possidet, non est me dignus. Et alibi: Non omnis qui dicit mihi, Domine Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum. Putatis ne, dilectissimi, Dominum Deum regnum cælorum brutis animantibus præstiturum, pro quo preciosissimum fudit sanguinem suum, & tradidit in mortem vitam suam? Quæso, attendite vobis, nec arbitremini, quòd Deus tam immodicum creaturarum amore inultum abire sinat. Certe si sciretis, quàm graviter hunc quandoque Dominus ulciscetur, forsitan præ anxietate tabesceretis. Creavit nimirum omnia Deus & contulit homini, ut tantum via quædam sint ad ipsum, ipse verò duntaxat, non aliud aliquid omninò finis & scopus sit. Nunquid lusum hæc iocùnque creditis? Non utique iocus sunt. Credite mihi, solus habitus sanctum non efficit. Non cucullus meus, non caput rasum, non cœnobium, non sancta societas sola me sanctum efficiunt: sed si sanctus fieri debeam, omninò adsit oportet sanctum, purum, vacuum, liberum, & à nulla prorsus re creata possessum fundum. Crebrò me labiis perstrepe & dicere sæpiùs Domine Domine, multas preces extrinsecus fundere, multùm studere, verbis pulchris affluere, acutè subtilitèrque lecta intelligere, sanctitatis demum præ me ferre speciem, non utique satis est: alia insuper exiguntur. Si quis sese fallit, suo id, non meo damno fecerit. Proh tam secularia vos corda mentèsque mundanas gerere, tanquæ vanitatibus deditos esse in habitu religioso. Hæ verò prauæ consuetudines & huiusmodi vanitates haud secus vobis inferuntur, quàm surculi truncis arborum: & sicut fructus inde nascentes, non trunci, sed surculorum naturam induunt: sic & omnes fructus vestri, peregrinas illas externasque, quæ vos possident, imitantur generationes, adeò ut etiam ipsa bona facta vestra, quæ diuina esse oportebat, creaturalia, ut ita dicam, & nullius momenti reddantur. Pariunt enim sese in omnibus viribus vestris tam intus quàm foris. Hinc D. Iob. ait: In horrore visionis nocturnæ, quando solet sopor occupare homines, pavor tenuit me & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt.

Et

*Luc. 14.**Mat. 10.**Mat. 7.*

—

*Qui sanctus quid fiat.*

—

*Iob. 4.*

Et cum spiritus me presente transiret, inhorruerunt pili carnis meae. Horror nocturnae visionis, caeca & obscura est possessio, quam horrendum pauendumque sequitur iudicium, tremor & anxietas, ut omnia merito ossa perterreantur. Spiritus vero, illo presente, transitio, Dei transitus est. Et superius quoque de transitu quodam audistis; ubi verba Epistolae recitata sunt, ista videlicet: Transite ad me &c. Itaque duo transitus sunt, alter spiritus, id est, Dei ad nos, alter noster ad Deum. In utroque autem hoc transitu quidam decessus necessarius est, ut alias saepe dictum est. Aiunt namque Theologi, duas formas simul in eodem subsistere non posse. Si debeat ignis fieri, lignum deficiat oportet: si granum transire in arborem, pinguius speciem corrumpi necesse est. Sic etiam si Dei transitus & generationum eius impletio, in nobis agi debeant, mortales creaturas intra nos deficere oportet. Vnde D. Gregorius praedicta D. Iob verba exponens, illa videlicet, Inhorruerunt pili carnis meae, locum illum ex Numeris adducit, ubi Levitae praecipiantur radere omnes pilos carnis suae, & utrunque exponens, ait, ut quomodo pili ex carne, sic in viribus tam supremis quam infimis aliqua homini de vitae vetustate seu pristina consuetudinibus nasci, quae tollantur. Sed haec sanctae sollicitudinis ferro, seu sancto quodam studio ressecanda sunt. Hoc autem ferrum exacuendum est ad fortia, tremenda & occulta Dei iudicia, districtamque iusticiam illius, ne vnam quidem cogitationem indiscussam abire sinentem, & pro minima quaeque imaguncula sponte possessa, intolerabilem infligentem purgatorij poenam, antequam ad suum liceat venire conspectum. Caterum, ut D. quoque Gregorius ait, raris his noxiis & fordidis pilis, in carne radices permanent & crescunt, ut iterum radantur: Quia magno quidem studio superfluae cogitationes amputandae sunt, sed tamen amputari funditus nequaquam possunt. Semper enim caro superflua generat, quae semper spiritus ferro sollicitudinis recidat. Itaque mox, ut pili succreuerint, rursus nouo studio radendi sunt. Sic quosdam inuenire est, hac in parte tam diligentes & sedulos, ut mox vbi aliquam superfluum vel malam cogitationem senserint, euestigio ferro sollicitudinis rescindant. Fateor quidem dilectissimi, perpetuo semetipsum obseruare, & stare iugiter super custodiam suam, in principio non nihil difficile esse & molestum, sed ubi quis in consuetudinem verterit, facillimum erit, adeo

ut quod

ut quod  
 fit aufer  
 operam  
 budam  
 etiam cu  
 virginis  
 mnam su  
 vnam ter  
 bant vlt  
 dam & p  
 pended  
 lissimos  
 te, & ren  
 ritis, rea  
 etiam rel  
 tra profu  
 quos tam  
 qui ex ei  
 sint adm  
 Nam & i  
 in fundo  
 in hation  
 ret homi  
 cui se sub  
 ret & gul  
 duntur, n  
 secus Dei  
 tum Dei  
 rectam n  
 talis aliq  
 ficeret et  
 quitur  
 ipforum  
 telligant  
 ex seipso  
 sectissim  
 habemus  
 suis. Dei  
 D. Iosep  
 nis Euar

ut quod

ut quod prius ferreum requirebat studium, tunc leui flatu pos-  
 sit auferri. Debet præterea vnusquisque actuoso amori dare  
 operam, & esse communis omnibus, non tantum certis qui-  
 busdam & singularibus personis, nec bonis duntaxat, sed  
 etiam cunctis pauperibus & egenis. Tales erant beatissimæ *Quales*  
 virginis Mariæ sanctissimi parentes Ioachim & Anna, quæ om- *S. Mariæ*  
 nem substantiam suam in tres partes diuidebant. Quarum *fuerint*  
 vnâ templo, aliam pauperibus dabant: tertiam suis serua- *parentes.*  
 bant vñibus. Vbi enim tenacitas & auaritia, ibi sordida qua-  
 dam & perniciofa vorago est. Sanè oportebat omnes, ad im-  
 pendendum vilia hæc (res dico temporales) & caduca, libera-  
 lissimos esse. Date, inquit Dominus, & dabitur vobis: remitti- *Luc. 6.*  
 te, & remittetur vobis. Eadem quippe mensura qua mensi fue-  
 ritis, remetietur vobis. Iam quosdam adhuc reperire est, qui  
 etiam rebus seu donis internis immodicè inhæreant, nec vl-  
 tra proficiant. Nam & in his noxij quidam pili succrescunt,  
 quos tamen ipsimet ignorant. Fieri autem poterit, vt sint ali-  
 qui ex cis eiusmodi, vt cum illis nunquàm ad Dei conspectum  
 sint admittendi. Poterant autem isti purè admodum vixisse.  
 Nam & magnorum sunt exercitiorum, sed pili isti latent intus  
 in fundo, quod nec ipsi quidem satis nouerunt, nisi quòd in illa  
 inhæsiōne irrefignatos se comperiunt. Vnde valdè tutum fo-  
 ret homini viuere cupienti, vt aliquem haberet Dei amicum  
 cui se submitteret, quiq̃ eum secundum Dei spiritum rege-  
 ret & gubernaret. Non enim facillè vitia hæc seu pili deprehen-  
 duntur, nisi aliquandiu cum illo conuersatus sis, qui sic intrin-  
 secus Dei donis inhæret. Deberet profectò talis aliquè exper-  
 tum Dei amicum etiam vltra centum milliaria inquirere, qui  
 rectam nosset viam, & ipsum dirigeret, institueretque. Quòd si  
 talis aliquis tam singularis Dei amicus haberi non posset, sub-  
 ficeret etiam simplex confessor, quanlibet ille rudis foret: (lo-  
 quitur enim & per tales sæpè Spiritus sanctus, ratione officij  
 ipsorum, licet ipsi quandoque rudes sint, & nesciant neque in-  
 telligant quid dicant) atque illi se submitteret & obediret, nec  
 ex seipso, suo videlicet sensu suoque iudicio, viueret. Huius per-  
 fectissimum in gloriosa diuinâque virgine Maria exemplum  
 habemus, quæ cum puella esset tenera, subdita fuit parentibus  
 suis. Deinde post paulum in templo sub pontificis, postea sub  
 D. Ioseph, inde sub ipsius Saluatoris, ad extremum sub D. Ioan *Ioan. 19.*  
 nis Euangelistæ, cui eam Dominus pro se cōmendarat de cru-  
 ce, cura

ce, cura degebat. Cælestis autem huius ac beatissimæ virginis Mariæ cella, fuit cælum: in quo cum vniuersis desiderijs suis re-  
ta inclusa fuit. Schola illius, fuit æternitas. Enimuerò à rebus  
temporalibus prorsus remota & libera erat. Pædagogus eius  
diuina veritas fuit. Cuncta nanque ipsius vita, iuxta hanc solam  
dirigebatur. Liber eius, conscientiæ ipsius fuit puritas, in qua  
nunquam non inueniebat, vnde delectaretur in Domino. Sep-  
culum illius, diuinitas fuit. Nullas nanque imagines, nisi  
Deum transformatas, & Deum indutas, in se recepit. Ornatus  
eius, deuotio illius fuit. Soli quippe interiori vacabat homini.  
Quies eius, vnitas ipsius cum Deo fuit: quandoquidem cor  
illius locus & thesaurus, solus Deus erat. Hanc deuotissimam  
nunc oro, pulsemus precibus, vt in suam nos ipsa curam susci-  
piat, & sicut ipsa hodiè nata fuit, ita & nos omnes in nostram  
regeneret originem & principium Deum, cui est omnis honor  
& gloria in secula seculorum. Amen.

## IN FESTO EXALTATIONIS sanctæ Crucis.

*De salutifera cruce, que est ipse Dominus noster Iesus  
Christus, secundum humanitatem suam. Per  
ille nos abstrahat post se ab omnibus vitijs seu de-  
fectibus & malis propensionibus virium nostrarum,  
& confortet nos sacratissimo corpore suo.  
Vtq; illius intra nos crux exaltetur. Et de beatis  
constitutionibus.*

### SERMO I.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham à  
meipsum.

### IOAN. XII.



**H**ODIE, dilectissimi, Exaltationis sanctæ &  
amabilis crucis solennitatem celebramus, in  
qua cruce totius mundi salus ex amore pepe-  
dit, per quam crucem nos omnes in sublimitate  
illam recreabimur dignitatē seu nobilitatem  
in qua fuimus etiam ab æterno. Plane, inquam, ad hanc regre-  
nerabimur & reducemur nobilitatem per crucis amorem,  
cuius excellentissima dignitate satis dici non potest. Itaque  
Euāgelio hodierno Dominus ait: Ego si exaltatus fuero à ter-  
ra, omnia

ra, omni-  
rum ad  
voluptati-  
fella: sim-  
ipforum  
bus nostr  
ipsum D  
gnificatu  
catus est  
tia cuncta  
lis, id est,  
incompre  
gaudium  
vniuersi  
cus eius i  
rari, id est  
re & inte  
premas, &  
supremum  
mus, etiam  
trahet. Ita  
tingere v  
Quantum  
nos in sui  
sancta &  
dum & in  
creaturis  
ipsum: q  
ligiosis in  
rimorum  
ria est, qu  
olim se p  
prævider  
Interim i  
cimur: iā  
simulatu  
verò ioc  
id fieri po  
derent, &  
rentur, q

ra, omnia traham ad meipsum. Quæ sunt illa, quæ se tracturum ad se dicit? Vtique terrena corda nostra, terrenarum rerum voluptatibus & oblectamentis, amore item creaturarum possessa: similiterque superbæ & elatæ mentes nostræ, cum nostris ipsorum complacentia, & cum amore in fluxis ac temporalibus nostræ sensualitatis delectationibus. Quæ omnia ad se ipsum Dominus trahet, ubi sic exaltatus fuerit in nobis, & magnificatus in cordibus nostris. In quo enim unquam magnificatus est Dominus, illi creaturæ omnes exiguæ sunt, & labentia cuncta tanquam nihilum videntur. Porro crux ista amabilis, id est, crucifixus Dominus noster Iesus Christus, longè & incomprehensibiliter ultra angelos & sanctos omnes, vltraque gaudium, exultationem, & beatitudinem omnem, quæ simul vniuersi habent, exaltata est. Et sicuti proprius & essentialis locus eius in supremo est, ita & in nostro supremo vult commorari, id est, in excellentissimo, intimo, & maxime sensibili amore & intentione nostra. Et infimas quidem vires nostras in supremum, & vtrasque simul in se trahet. Itaque si quod in nobis supremum, intimum atque potissimum est, id illi præstiterimus, etiam nos in id quod in ipso summum & intimum est, trahet. Ita enim necesse est, ut si nos in id quod illius est, pertingere velimus: ipsum hic in id quod nostrum est, suscipiamus. Quantum verò nunc ipsum nos in nostrum, tantum tunc ipse nos in suum recipiet. Sed heu pro dolor, quam nimis hæc crux sancta & amabilis ubique in obliuionem abiit: quam illi fundum & intimum animæ occluditur, & accessus denegatur, dum creaturis potius fauemus, magisque creaturas diligimus quam ipsum: quæ vitia hisce periculosis temporibus nimium in religiosis inualuerunt, & obtinent dominatum, ita ut corda plurimorum pereant per creaturas. Quæ profectò cæcissima miseria est, quæ cor sensusque hominis capere queant: eamque quid olim sequatur, quanta videlicet ira & vindicta omnipotentis, si præuideri posset, præ metu ac tremore forsitan aresceremus. Interim in his ridemus & sustinemus hæc, & quasi lulum ducimus: iamque pro dolor in consuetudinem abiierunt, & dissimulatur ab omnibus, & velut inter honesta numeratur, quasi verò iocus sit, ita cor suum tradere creaturis. Credite mihi, modò id fieri posset, sancti omnes etiã sanguineas hinc lachrymas funderent, & Christi amorosissima vulnera ex hac miseria diruerentur, quod videlicet cor hominis, ob quod amabile, iuuenilè ac florentem

Crux.

Quanta sit  
& quam  
periculo-  
sa crux  
obliuio.

florentem vitam suam, dilectamque & sacratissimam suam  
 animam suam, tam turpiter sibi aufertur, & ignominiosè in  
 profligatur. Quod utinam ipse videat, & misereatur. Neque  
 rò, tanquam mea, hæc dicta suscipite charissimi. Hæc omnia  
 ubique vobis scriptura clamat. Nonne ipse Dominus in eu-  
 gelio dicit, Nemo potest duobus Dominis seruire: Aut enim  
 vnum odio habebit, & alterum diliget? Itémque: Si scanda-  
 lizet te oculus tuus, erue eum, & proiice abs te. Et alibi: Vnde  
 est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. Videat nunc vnusquisque  
 quantum sui cordis occupet Deus, si ille thesaurus sumit.  
 Et Augustinus ait: Si terram diligis, terra es. Magis enim  
 anima vbi amat, quam vbi animat. Sic & D. Paulus: Si  
 quis, inquit, hominum loquar & angelorum: si distribuero  
 cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus  
 meum ita vt ardeam, charitatem autè non habuero, nihil mihi  
 prodest. Et alia plura in hanc sententiã, quæ recensere longè  
 est. Quamobrem dilectissimi, multa attentãque cum grati-  
 tudine, actualique cum amore magnam stupendamq; hanc grati-  
 tudinem, & à piissimo Deo, & ab ordine vobis concessam, Chri-  
 sti dico sacratissimum corpus, suscipite. Et ipse quidem toto cor-  
 pore & anima peto & exopto, vt sanctissimum hoc exercitium  
 periculosissima hac tempestate non deficiat, nec decrescat  
 que tepescat. Non enim nunc ea naturæ fortitudo est, quæ  
 olim fuit. Oportet planè vt aut fortiter nunc adherereas Deo,  
 totus collabaris & decidas: quod olim non fuit. Vnde iam mihi  
 toto ac forti opus est hominibus fulcimento, quod eos ab hoc  
 terribili & periculoso præseruet casu. Nec est quòd putet aliquis  
 ob multã hominũ perfectionẽ, nos ad crebrã eos hortari cõ-  
 siliõnẽ, sed potius ob nimiam humanæ naturæ fragilitatẽ suble-  
 uandã. Aegrotis enim medicus necessarius est, nõ rectè valentibus.  
 Itãque crebrius his, id est, infirmis accedendum est, vt à periculo  
 hoc retineatur atque seruetur lapsu, qui iam inter religionis  
 Dominiũ obtinet. Nec debet quisquã ideo hos repellere, aut  
 dicere indignos, quòd non magnæ sint perfectionis, nec magis  
 rorum operũ. Sufficit enim, vt seruetur sacrũ ordinẽ suũ, quatenus  
 poterũt: & vt illius sint animi ac voluntatis, quòd illũ seruare  
 velint pro viribus: vbi verò nõ poterũt, quòd cũ superiorũ  
 rũ cõsensu dimittent. Sed neque multo hic intellectu opus est,  
 sed satis est, quòd libenter bene & rectè agerent, quòdque  
 nus eis oculi aperiantur, & hætenus mancant aperti, vt hæc  
 mortife-  
 res mon-  
 bunt acc-  
 habeo q-  
 Ex nim-  
 do non t-  
 nemque  
 seruãrun-  
 re & amo-  
 tiquam h-  
 vt quinto-  
 derent: sa-  
 poris suffi-  
 minũsqu-  
 bat, quã-  
 inferat, q-  
 tunc erat  
 quã tur-  
 in summi-  
 persistere  
 lium volu-  
 tis. Quoc-  
 guo perfe-  
 gatis sacr-  
 uare prop-  
 in locis or-  
 in Choro-  
 ritatem,  
 ipsum sen-  
 ob infirm-  
 tione ita e-  
 liaritate  
 num prou-  
 rabiles qu-  
 nisi olim  
 sent, forti-  
 lectissimi  
 conturber-  
 nihilo mi-  
 stare & ser-

*Quomodo  
 cuique  
 suus ordo  
 seruãdus.*

mortiferum damnum velint euitare. Atque hac de causa iuniores moniales nostræ libenter ac studiosè ad venerabile debent accedere sacramentum. Quod autem ad seniores attinet, habeo quod ad illarum excusationem & defensionem dicam. Ex nimirum in multa vixere, sanctitate temporibus illis, quando non tam malè habebat natura, vt impræsentiarum: ordinemque suum & statuta siue Canonem mira cum districione seruârunt. Et quia leges ac constitutiones omnes grandi fauore & amore, ac intentione quoque prosequabantur, libèter antiquam hanc legem pro veteri bona cõsuetudine obseruârunt, vt quintodecimo quoque die ad sanctam communionem accederent: satisq; id grandi ipsarum perfectioni & sanctitati temporis sufficiebat, quando meliùs quàm nunc habebat natura, minùsque tam rara communio incommodi seu damni adferebat, quàm modò corruptissimæ iuniorum hominum naturæ inferat, quæ multò nunc ad mala quæque procliuior est, quàm tunc erat. Ideoque & pluribus nunc adminiculis opus habet, quàm tunc habebat. Neque enim absque speciali fulcimento in summis & optimis quibusque modis, seu institutis modò persistere valemus, sed delabimur (proh dolor) ad ima bestialium voluptatum & delectationum pro desiderii sensualitatis. Quocirca filiæ mi dilectissimæ, non magnam à vobis exiguo perfectionem vel sanctitatem: sed hoc duntaxat, vt diligatis sacrum ordinem vestrum, & amabiles constitutiones seruire proponatis pro viribus, & præsertim, vt silentium seruetis in locis omnibus, vbi loqui vetitum est, maximè in mensa & in Choro: libentèrq; omnium illorum fugere velitis familiaritatem, qui Dei à vobis familiaritatem excludunt. (Quod ipsum seniores quidem ex sanctitate, istæ verò, iuniores dico, ob infirmitatem suam faciunt.) Enimuerò si omni cum deuotione ita egeritis, Dei vobis comparabitis amicitiam & familiaritatem: & omnes illas fugietis occasiones, vnde hoc damnum prouenit, cordis dico perditionem. Credite mihi, intolerabiles quædam monasteria afflictiones comprehenderūt, quæ nisi olim hoc amabile exercitiū tam studiosè & sedulò tenuissent, forsitan redacta fuissent in nihilum. Iam si contingat, dilectissimi, vt nullam sentiat dulcedinem, obsecro, ne id vos conturbet, néve terreamini. Vbi enim fecit quod in se est, & nihilo minùs intùs derelinquitur, hæc ipsa derelictio omne gustare & sentire quod haberi possit, superat: Vbi, inquam, omnes

*Quoto  
quoq; re-  
ligiosis o-  
lim die cõ-  
municare  
solutum.*



hominis vires ad Deum extensæ sunt, & ille totus relinquitur  
*Ariditas* Cùmque sitit & appetit sensibiliter amare Deum, & tamen  
 qua quâ tenebrosa & frigida quadam cordis ariditate seu duritia dimi-  
 dulcedinẽ titur, hæc Crux cruces omnes quæ haberi possint, præcedit  
 superet. hæcque amarissima derelictio & exilium, vicinius multo  
 Crux ma compendiosius hominem ad purissimæ veritatis fundum in-  
 xima que ducit, quàm omnis sensibilis perceptio. Itaque & ipse Dom-  
 Mat. 27. nus clamavit in cruce: Deus meus, Deus meus, vt quid des-  
 Mat. 26. quisti me? Et prius in horto: Non mea, inquit, Pater, vo-  
 tua voluntas fiat. Obsecro ne terreamini charissimi. Ipse  
 Luc. 9. Dominum audite dicentẽ: Si quis vult venire post me, abne-  
 semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur  
 Vires qua Quæ crux Dominus noster est IESVS CHRISTVS cruci-  
 tuor. fixus, quem nasci oportet per vires omnes, putà intellectualem  
 I. voluntatem, per hominem quoque exteriorẽ, & per sensum  
 specialiter verò per has quatuor vires, quarum prima est. Cu-  
 cupiscibilis & externa oblectamenta seu voluptates, per quæ  
 vtique crucem hanc nasci oportet, vti Apostolus inquit: Quæ  
 Gal. 5. autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cū vitiiis &  
 I I. cupiscentiis, quas restringi & edomari necesse est. Secundum  
 irascibilis vt videlicet in omnibus te resignare scias: semper  
 tibi videatur melius sentire alium quàm te, nec contem-  
 & rixè deditus sis, sed potius abnegare & relinquere tete dit  
 iugiterq; quietus, patiens, benignus perseueres vnde vnde  
 tus afflauerit: vt verbi gratia, si in congregatione positus fueris  
 videas quosdam confabulantes, & vix vnquam tacentes  
 ipsum ibi relinquere & sufferre siue pati discas, & recipere  
 intrò ad te ipsum. Ridiculum certè est, si artem quis scire velit  
 & eam recuset addiscere. Si gladiator fieri quis cupiat, & in  
 se arte exercere nolit, in grande vitæ suæ discrimen venire  
 terit, si athleticæ imperitus, in arenam descendere volet.  
 ergò in omni aduersitate viriliter certare discendum est. Re-  
 II I. quæ duæ vires, per quas crucem nasci oportet, subtiliores sunt  
 III. & sunt istæ, intellectus, & internæ spiritus delectationes. Re-  
 uiter ergò, & per externum & per internum hominẽ nostrum  
 amabilissimus hic CHRIS TVS crucifixus, intra nos & extra  
 nos nasci debet: sicque & nos in ipso, in nouitate spiritus  
 lius renascemur, quomodo scriptum est: Sitis quasi modò  
 niti infantes. Denique si hoc pacto vestram dilectissimi  
 instituitis, quotidiana in vobis dedicatio agitur, & plene om-  
 ni

vobis in  
 stee nobis  
 quæ Chri-  
 ceas nas-

Vt Chri-  
 hastion-  
 ce di-  
 am-  
 tinga-

Egosi ex  
 ipsun-



die cruce  
 nium in ch  
 est omnibu  
 moria agit  
 raclius san  
 que cum h  
 lis impene  
 dignitate,  
 solymorum  
 dens per p  
 sedens, &  
 tẽ lapides  
 Quòd aim  
 crucis in m  
 ta cū maie

vobis in hac sanctæ crucis natiuitate peccata remittuntur. Præ-  
 fter nobis omnibus Dominus Deus, vt sic dulcissimæ cruci huic  
 quæ Christus est, adhæreamus, vt ipse sine intermissione re-  
 cænas nascatur in nobis ad laudem & gloriam suam. Amen.

## IN EADEM SOLEN-

NITATE.

*Vt Christus ab omni nos delectatione & viscosa ad-  
 hesione ad se trahat, variâque nos ac multiplici cru-  
 ce diuersisque afflictionibus præparet, quo tandem  
 animo ad occulta seu arcana diuini fundi sui per-  
 tingamus.*

## SERMO SECVNDVS.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me-  
 ipsum.

IOAN. XII.



**D**IES hodie est dilectissimi, Exaltationis *Crucis ho-*  
 sanctæ crucis, cuius dignitatem non est qui *nor inque*  
 verbis consequi possit, in qua omnis consi- *reduçet.*  
 stit honor & dignitas, quæ vel in tempore  
 vel æternitate cogitari queant: quandoqui-  
 dem per crucem is accipitur, qui in ea mori  
 dignatus est. Vndè etiâ religiosi quique ab hac  
 die crucem in humeros suscipiunt, regulare, vt vocant, ieiu-  
 nium inchoantes: quod vtique multum confert, & iucundum  
 est omnibus, qui id ferre valent. Cæterum solennis nunc me-  
 moria agitur facti illius, quando Imperator Christianus He- *Heraclius*  
 ræcius sanctam crucem Pagano regi Persarum abstulit, omni-  
 que cum honore & reuerentia, quæ magnificentia potuit regalis  
 impendere aut excogitare, pro sua, inquam, non crucis  
 dignitate, ipsam Ierusalem reducere voluit. Cùmque Hiero-  
 solymorum portis propinquasset, & de monte Oliueti descen-  
 dens per portam qua Dominus passurus intrauerat, equo regio  
 sedens, & regalibus fulgens ornamentis, ingredi vellet, repen-  
 tē lapides portæ sese demittentes, in murū densissimū coiērūt.  
 Quod cum omnes stupētes mirarētur, angelus Domini signū  
 crucis in manibus ferens, supra portā apparuit, dicēs: Tu mul-  
 ta cū maicstare huc venis crucē deferēs, cū is qui in ea mortuus

*Heraclij  
pietas.*

*Oia cur  
homo dica  
tur.*

*Quoties  
quotidie  
crucis inue  
niatur.*

*Quomodo  
suam quis  
crucem ex  
altet.*

est, ingenti cum ignominia & contumelia hinc eiectus fuerit, ferens crucem in humeris suis, & nudus ambulans pedibus. Quibus imperator auditis, lachrymis infusus, repente ex equo desiliens, abiectis calceis & vestibus nudatus vsque ad induenda leuatam in humeros crucem, ad portam vsque humiliter relinquit. Mox verò portæ sese subrigentes, vltro aditum ingrediens tibus præbuerunt. Itaque cruce in locum suum restituta, quæstiones miracula renouantur: mortuus quidam vitæ redditur, paralytici curantur, leprosi mundantur, cæci visum recipiunt, dæmones pelluntur, & varij detenti languoribus, sanitatis beneficium gratulabundi reportant. Sed ad Euangelij verbum veniamus. Itaque inter cætera sic Dominus locutus est. Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Vbi per omnia, homo intelligi potest: qui idcirco omnia dicitur, quod in cunctis quandam habeat similitudinem. Sanè inueniuntur crucem reperiant, & ad crucem à Deo trahantur, per varias fictiones, passionésque & exercitationes quas ideò Deus aduenire permittit, vt per has eos ad se trahat. Verùm hæc fictiones exaltari oportet, vt de sancta cruce factum hodie colimus: non, inquam, reperiri tantum, sed etiam exaltari. Sanè si sese quisque crebrius obseruaret, & ad sese intrò recederet, vel vicis inueniret crucem per diem, crucem vtique diuersarum malarum incidentium cogitationum, & occurrentium aduersorum, quæ ipsum affligerent, excruciant, & affligerentque, modò secum foret. Sed hanc crucem plerumque non exaltant, nec vtuntur ea quomodo deberent. Quoties enim crucis onera alicui occurrunt, exaltare ea debent, est, referre in Deum, simulque cum illis se in Deum subleuare, animoque libenti atque spontaneo recipere ea pro se sua, siue intrinsicè illa, siue extrinsicè acciderent, & corporalia forent, siue spiritualia. Atque ita nimirum trahitur in Deum, omnia se tracturum pollicentem ad se, & exaltatus fuerit à terra. Cæterum inuenire quosdam esse, hanc crucem extrinsicè quidem ferant, externis quibuslibet iisque bonis exercitiis insistentes, & onus forsitan ordinis iusdam portantes, vbi cantare, legere, chorum & refectorem accedere coguntur. Atq; ita Domino tenuem quandam exaltari homine, cantando videlicet & legendo, impendunt famulatum. Sed obsecro vos charissimi, putatisne hac duntaxat gratia vos Deum condidisse? Certè veller ipse atque percipere

singulare  
cem port  
coactus i  
mum, ve  
multis, q  
Omnia i  
hi qui tra  
in fasces,  
cir. Primu  
illius: co  
eius, & in  
seu deside  
eius. Hæc  
enim vt q  
heremus,  
abstractio  
to fortius  
quam, op  
ris cepim  
illa vocer  
giose, qu  
tur, si vnq  
primus id  
homine a  
est, ita vt  
ritus volu  
strahamur  
vtrum ali  
taxat, no  
Atqui fier  
absque pr  
delectatio  
cibus infi  
pate Dor  
ni meo.  
minus, v  
quod ho  
die nihil  
& plurim  
li mi, q

singulares vos recipere sponsas & amicas suas. Hi itaque crucem portant, non cum Domino, sed cum Simone, qui eam *Cū Simo-*  
 coactus in humeros recepit. Nihilò fecius prodest eis pluri- *ne crucē*  
 mùm, vel sic portare hanc crucem. Seruat nanque eos à vitiiis *portare.*  
 multis, & ab horrendo purgatorio, fortassis & ab inferno.  
 Omnia inquit Dominus, traham ad meipsum. Notum est, vt  
 hi qui tracturi sunt aliqua post se, priùs ea colligāt & redigant  
 in fascēs, & sic collecta trahant. Sic ergò & Dominus noster fa-  
 cit. Primùm colligit hominem ab excursibus & dispersionibus  
 illius: colligit, inquam, omnes sensus vires, verba & opera  
 eius, & intùs cogitationes, *intentiones*, imaginationes, affectus  
 seu desideria, fauorem, intellectum, voluntatem & amorem  
 eius. Hisque bene collectis, trahit hominem ad se. Oportet  
 enim vt quibuscunque intùs vel foris viscosè & cum affectu in-  
 heremus, ab omni quoque delectatione abstrahamur. Hęc autem  
 abstractio grauen adfert crucem, tantòque grauiorem, quan-  
 to fortius & tenacius rebus creatis adhæsimus. Prorsus, in-  
 quam, oportet vt & delectatio & amor omnis, quæ ex creatu-  
 ris cepimus vel habuimus, ad mortales creaturas, quodlibet  
 illæ vocentur nomine, qualesquales videantur, quanlibet reli-  
 giosè, quantumlibet sanctæ, penitùs mortificentur & abdicen-  
 tur, si vnquam ritè exaltari vel in Deum trahi debeamus. Et hic  
 primus idèmq; infimus gradus est, & hæc in exteriori adhuc  
 homine aguntur. Deinde & interiori homine crux exaltanda *Interno*  
 est, ita vt hunc ab omni interna delectatione, & viscosa ad spi- *homini*  
 ritus voluptates, etiã quæ ex virtutibus nascuntur, adhesionē ab *crux quò*  
 strahamus. Solet esse in Scholis disputatio inter Theologos, *ferenda.*  
 verum aliqua virtute frui liceat. Et concludunt, vtendum dun-  
 taxat, non fruendum virtutibus: solo autem Deo fruendum. *Quo vten*  
 Atqui fieri vix potest, vt in his delectatio non sentiat. Sed ea *dū, quòve*  
 absque proprietate sentietur. Quantum putatis, dilectissimi, *fruendū.*  
 delectationis & voluptatis habeat, posse ieiunare, vigilare, pre-  
 cibus insistere, & ferre ordinem suum? Hac tamen me volu-  
 ptate Dominus gaudere noluit, vt possim satisfacere Ordini  
 meo. Quid verò causæ esse creditis, cur permittat Do-  
 minus, vt vix ita quis vna habeat nocte vel die, vt alia: vt *Crucē pa*  
 quod hodie ad deuotionem incitabat, cras vel hac ipsa etiam *tienter la*  
 die nihil profit: vt denique multas quis imagines patiat, *tam gau-*  
 & plurima illi incidant, & vix parùm proficiat? Quæso te *diū affe-*  
 li mi, quisquis hæc pateris, suscipe hanc Crucem de manu *re.*

Dei tui, & sustine patienter: ingens illa crux gaudium tibi adferet, si tantum sciueris illam vera cum resignatione recipere de manu Dei tui, & referre eam in ipsum, gratiasque illi agere & dicere ex sententia: Magnificat anima mea Dominum in omnibus, siue auferat, siue largiatur. Oportet, inquit Dominus, exaltari filium hominis, utique in cruce. Sunt plerique puri quidem fundi, sed præterea viscosi nimium sunt, cupiuntque sentire & gustare, & intellectu percipere multa, quibus mentem immoderatus inhaerent. Quibus præstaret potius anniti, & in hoc omnem nauare operam, ut veram possent percipisci resignationem: magis que terrentur, si qua talia eis contingerent, & eis se iudicarent indignos, eligerentque potius

*Luc. 24.* & crucem tentationum, quam florem dulcedinis. Semper aliqua homini crux ferenda est. Nonne oportuit, inquit Dominus, Christum pati, & ita intrare in gloriam suam? Quis ergo alicui intus occurrat, siue lux, siue sapor, missum illud sciat, non sibi attrahat, non discutiatur, non exploret quidnam sed in suum sese nihilum demittat, suum nihil esse ob oculos

*Luc. 9.* sibi statuatur, illi inhaereat, non ulli alij rei. Qui vult venire per me, Christus Dominus ait, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Non ergo bene habent sed crucem ferendo Christum sequimur. Ideoque D. Andreas

*S. Andree ad crucem anhelatio.* Apóstolus ad crucem damnatus, cum ad supplicij locum venisset sic crucem affatus est: Salue crux quæ in Christi corpore deducita es, salue diu desiderata, sollicitè amata. Accipe me ab honoribus, & redde me magistro meo. Sic autem hæc agenda sunt ut non hodie fiant, cras rursus intermittantur, sed quotidiana erunt. Sine intermissione sui quisque curam habebit, &

observabit perpetuò semetipsum in omnibus, quæ vel intus vel foris, vel vndeunque illi acciderint: etiam defectus & peccata sua numerabit, & si vel septuagies septies in die ceciderit, semper reuertatur ad Dominum: nec timeat se nimis sepe redire, quin potius tanto magis festinet, tamque fortiter & efficaciter tendat atque nitatur in Deum, ut omnia absumentur peccata sua, adeò ut ubi ad confessorem ea recitaturus aduenierit, nullam ipsorum memoriam habeat. Nec est quòd turbetur. Non enim ad aliquod incommodum suum, sed ad ipsum, ut nihil suum cognosceret, ut que se ipsum contemneret, non cum aliqua tristitia seu animi mœrore, sed cum vera resignatione, tam crebrò labi permissus est: si tamen bene

*Cur qui dicit toties labi sinatur.* tur. ra resignatione, tam crebrò labi permissus est: si tamen bene

ac prom  
is est ho  
afflictio  
stolus: S  
rantur in  
tum & fu  
tus man  
Apostolu  
barur. D  
conspicit  
bus exag  
magis in  
est his qu  
uerfa vol  
omnibus  
istud nõ  
ris posses  
præstatis  
neo, vobis  
si fortasse  
quemini  
que horri  
dò præui  
secius tal  
ris haud  
tenelum  
suis. Ita, in  
hoc sacra  
tionem h  
itaque ne  
absoluer  
tio sit. In  
poris & e  
post me,  
sequatur  
crux, per  
adeoque  
quam fun  
negare co  
paim nu

ac promptæ erga Deum sit voluntatis. Non enim impeccabilis est homo, vt̄ virgo beata fuit. Omnes ergò has cruces & afflictiones æquanimiter & quieto corde ferat. Ait enim Apostolus: Scimus quoniam diligentibus Deum, omnia coelegantur in bonum: vbi Glossa habet, etiam peccata. Sileat tantum & fugiat ad Deum, suumque nihil attendat, secumque intus maneat: nec statim ad confessorem festinet. D. Matthæus Apostolus imparatus & minimè instructus, Dominum sequebatur. Dùmque se ita labilem, defectuosum & imperfectum conspicit, non nimis crucem suam in sensibus suis exterioribus exaggeret, ipsam potiùs veritatem id facere sinat, ipse magis in quiete fidelis perseueret. Nihil enim damnationis est his qui sunt in Christo Iesu, sed illis duntaxat, qui ex peruersa voluntate ad creaturas se conuertunt. Ipsi verò, & aliis omnibus Deum amore & intentione prosequi desiderantibus istud nō nisi exercitium est. Cæterum si qui estis spontè creaturis possessi, eâsq̄ supra Deum diligitis, & ad hoc occasiones præstatis vobismetipsis, quàm possum fideliter vos commoneo, vobisq̄ prædico, cedere hoc ad vestram perditionem. Et si fortasse verum quandoque ob hoc dolorem à Deo consequemini, quod valdè incertum est, tantum nihilominus, tamque horrible ea de causa purgatorium sustinebitis, vt̄ si id modo præuidere possētis, natura vestra deficeret. Interim nihilo secius tales ad venerandum Christi corpus acceditis: sed facitis haud aliter, vt̄ præcipuus quidam sanctus ait, quàm si quis tenellum infantulum in cœnum demergat, & calcet pedibus suis. Ita, inquam, vos facitis vnigenito altissimi Dei filio, qui in hoc sacramento seipsum nobis ex amore largitur. Et confessionem hinc facitis, sed tamen occasiones vitare non vultis: itaque nec summus Pontifex cum vniuersis Cardinalibus suis absolueret vos poterit. *Quare? Quòd nulla in vobis cordis cōtritio sit.* Imò si sic Christi sacramentis vos ingeritis, rei estis corporis & sanguinis Domini. *Qui vult, inquit Christus, venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suã quotidie, & sequatur me.* Credite mihi charissimi, hæc abnegatio, istaque crux, permultis excellentissimis Dei amicis adeò proponuntur, adeòque ad ipsas vrgentur & impelluntur, vt̄ dicere nō auserim, quàm funditus, quàmque exactè se eiusmodi relinquere & abnegare cogantur, vbicunq̄ sese repererint. Et meritò: *Quod nihil nullo constitit, nec valere aliquid potest.* Et qui parçè

Rom. 8.

Mat. 9.

Rom. 8.

Luc. 9.

2. Cor. 9.

*Mat. 7.* seminat parcè & metet. Et qua mensura mensus fueris, ea remetiatur tibi. Quamquam hæc non spectanda vel intendenda sint, sed purè solus Deus. Verùm quid hæc vobis dicitur charissimi, qui non vultis pristinos modos seu instituta ex propria voluntate assumpta, & veteres relinquere priuatas consuetudines vestras, sed semper soli externæ per sensus operationi cum proprietate inhæretis, nihilque nisi psalteria & alia multas preces vocales legere nouistis, tanquam id solè abundè sufficiat. Cæterùm oportet adhuc, vt discatis abnegare, relinquere & mortificare funditus vosmetipsos. Qui

*An vocales preces sufficiant sola.*

*Marc. 9.*

inquit Dominus, venire post me, abneget semetipsum, & sequatur me. Me, inquit, sequatur. Sequitur enim seruus Dominum, non pro sua, sed pro Domini voluntate. Planè si nobis alias haberemus institutiones, sed studiosè duntaxat adquiremus, quàm nihil serui sua possint vti voluntate, sed omni tempore, studium, & virtutem suam modis omnibus ad deorum suorum voluntatem & obsequium referre cogantur. Sufficeret id quidem ad institutionem nostram. Itaque sicut sementi granum, vt fructus ferre queat, moriatur necesse est, & propriæ funditus est voluntati moriendum. Nunquam enim intro & seipsum & voluntatem propriam tam quisque exire debet, quàm quando se intro ad Deum conuertit. Tunc enim haud secus se gereret, quàm si nunquam habuisset voluntatem. Sic virgo quædam stans in Choro & psallens, ad Dominum inquit: Tempus hoc Domine, & tuum & meum est: Vt verò me intro recepero, tuum erit tempus, non meum. Cuius igitur Deo quis intrinsecus vacaturus est, cum omnimodis propriæ voluntatis exiutione se illi totum & integrum tradat

*Paradis. gma.*

*Tres quælibet hominem homines habere.*

bebit, ita vt nullum penitus velle habeat. Quasi enim tres homines quilibet homo continet. Primus est bestialis, secundus rationalis. Tertius supremus deiformis homo. In hunc ergo supremum & intimum hominem se quisque recipere: & cum illo diuinæ se abyssu prosternere, & tùmque se exiens, illi se & omnia sua dedere debet, calcant atq; transcendit duobus inferioribus hominibus, bestiali videlicet & rationali. Cæterùm quàm durum atque difficile est, inquit Bernardus, hominem bestialem cum suis sensualibus delectationibus à rebus creatis, quas ille cum amore possidet, abstrahere atque auellere: (quod quàm acerbissima crux ipsi nostis) tam durum atque difficile est, externum hominem

ad inter  
bus abst  
D. Augu  
cunque  
sa occu  
re ac imp  
qualitaqu  
à ratione  
ipse aute  
uèrque su  
afinum, f  
ipse vnà  
& ipse di  
lem, qui  
naturales  
tur, quan  
ad huius  
afino: so  
cana & in  
stum suu  
occultam  
ditis diu  
fcondes,  
spiritus e  
antequar  
scit in De  
In Deo a  
seu spirit  
quid de  
fectus se  
quod & p  
faciei tu  
num sequ  
me sequ  
rum ne f  
sum in p  
Præstet  
suo, quor  
exaltem  
pertingat

ad internum pertrahere, & à visibilibus & formis ac imaginibus abstractum, ad inuisibilia, id est, ad ipsum fundum, quod D. Augustinus mentis appellat habitum, introducere. Quæcunque verò duobus inferioribus hominibus cruces & aduersa occurrerint, quæ sapius eum ab hac introuersione retrahere ac impedire ipsi videntur, ea omnia pro sua accipiat cruce: & qualiaqualia illa vel vndecunque fuerint, siue sã sensibus, siue à ratione, in infimis relinquat viribus, & ipsis ea commendet: ipse autem totis viribus supra illa sese ad vires recipiat subleuetque superiores, instar patriarchæ Abraham, qui pueros & asinum, filium in monte immolaturus, inferius reliquit, solus ipse vnà cum filio montis verticem conscendens. Sic, inquam, & ipse dimittet inferius asinum suum, hominem dico bestialem, qui bene Asinus appellatur, & puerum siue seruum, id est, naturalem rationem seu intellectum, qui rectè hic seruus dicitur, quandoquidem homini supremo hic seruit, ducens ipsum ad huius ascensionis montem: sed hic subsistere debet vnà cum asino: solusque homo superior cum filio, id est, mente, in arcana & in sancta sanctorum ascendat, offerens ibi holocaustum suum, id est, seipsum totum Deo resignans dedensque: occultamque mentem suam, quam sic vocat Augustinus, in abditis diuinæ abyssi abscondat, de qua Propheta in psalmo, Abscondes, inquit, eos in abscondito faciei tuæ. In hoc abscondito spiritus creatus in suum esse increatum, in quo fuit ab æterno antequàm crearetur, reducitur, ibique se veluti Deum cognoscit in Deo, in seipso tamen non est nisi creatura atque creatus. In Deo autè omnia Deus sunt, in quo se hoc inuenit fundum, seu spiritus hominis. Huc quisquis pertigit, ait Proclus, quicquid deinde exteriori homini occurrat, paupertas, afflictio, defectus seu penuria, seu quicquid demum sit, id ille nihil pendit quòd & propheta innuit, cū dicit: Abscondes eos in abscondito faciei tuæ à conturbatione hominum. Denique hi tales Dominum sequuntur, vti ipse etiam alibi ait: Qui mihi ministrat, me sequatur: & vbi sum ego, illic & minister meus erit. Cæterum ne fortè aberremus, etiã vbi sit, ostendit nobis, dicēs: Ego sum in patre meo, & pater in me, & vos in me, & ego in vobis. Præster nobis benignissimus Deus, vt omnes trahamur à filio suo, quomodo is omnia ad se tracturum se dicit: sicque crucem exaltemus seu subleuemus, vt per sanctã crucem in verũ illud pertingamus fundũ, quò ille nos præcessit, qui in eadem cruce

Gene. 22.

Asinus  
mysticè  
quid.  
Seruus.

Filius.

Psal. 30.

Ibidem.

Ioan. 12.

Ioan. 14.  
15. 17.



pro nobis omnibus mortem oppetiit, Iesus Christus Dominus noster, cui est cum Patre & Sancto Spiritu omnis honor & gloria in secula seculorum. Amen.

## IN EADEM SOLENNITATE

*De spiritali quadam cruce ex quatuor constante virtutibus, puta diuino amore in parte superiori, vngnata humilitate à sinistris, interna puritate à dextris, spontanea obedientia in imo. Quòdque cruce nobis necessaria sit.*

### SERMO III.

Quasi cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte Sion.

ECCLES. XXIII.



EST VM hodiè, dilectissimi, exaltationis & gloriosissimæ & amabilissimæ crucis celebramus diem, de cuius dignitate nemo cogitare, nemo dicere satis potest. Ipsique rectè congruunt ecclesiastici verba, quæ iam iam audistis: Quasi

*Libanus.* cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte

*Thus.* Sion. Quod enim ad Libanum attinet, in ipso thus nascitur, quod diuinum ac spiritale signat sacrificium, innuitque Deo nos speciale esse debere holocaustum: fumus autem cedri septentis venena depellit. Sic & hoc sanctæ crucis lignum, omni virus diaboli aspidis venenosi cum vniuersis profligat insidias

*Cypressi natura.* & fraudibus illius. Iam quod sequitur, Et quasi cypressus in monte Sion: cum cypressus illius naturæ sit, vt si quis cibum

retinere nequeat & ipsa vtatur, cibum facillè retineat, id nobis significat, quòd quisquis hanc crucem suscipit & leuatis humeros suos, in eos præclarissima diuini verbi à prophetis & sanctis prolata esca permaneat, nec aliquid hinc peccati in ipso, sed optimè illi proficit. Vt enim excellentis est cypressus odoris, qui non tantum suauissimus est, sed etiam vinum

*Odor cypressi.* habet confortandi: sic & odor sanctæ crucis omnem vitii suauitatem, & cor hominis ad se trahit, vt Dominus præ-

*Ioan. 12.* dixit: Ego si exaltatus fuero, inquit, à terra, omnia traham ad meipsum. Nam vt per crucem trahit, in qua tunc exaltandus erat: sic etiam per humilitatem, patientiam & amorem

merita

merito t  
eum pro  
mur, lig  
cruce su  
reret: ve  
serunt: it  
volet per  
Deum, v  
nec pilu  
sum veru  
oportere  
neget ser  
me. Et ad  
& vende  
me. Toll  
Apocaly  
plagas, n  
buntur, l  
temi quo  
diebus &  
tes quãd  
terit, nisi  
in fronti  
præciper  
dit, vt tra  
quam occ  
derint Th  
vel in fro  
tum seu c  
grandi p  
sed tantu  
afflicti  
ait in Eu  
templan  
suam, id  
statui me  
qui in se  
bus, nec  
poterit, l  
nam

merito traheret omnes, vt quomodo ille passus est, sic & nos eum pro virili sequamur, & cum illo simul spiritualiter capiamur, ligemur, condemnemur. Sicut autem ipse tam nudus in cruce suspensus fuit, vt ne filum quidem corpori illius adhereret: vestes verò, quas habuit, ipso vidente milites sorte diuiserunt: ita pro certissimo habendum est, quisquis ad supremam Deum, vel quæ non sunt purè Deus, nudari debere, vt horum nec pilum saltem retineat: hoc ipsum autem, ab aliis in lususum veri, nihilipendi, irrideri, & pro stultitia atq; infania duci oportere. Sic ipse Dominus ait: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Et adolescenti illi diuiti, Si vis, inquit, perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni: sequere me. Tollat, inquit, crucem suam, & sequatur me. Legimus in Apocalypsi, dilectissimi, graues & indicibiles quandoque fore plagas, non minores illis quæ in extremo iudicij die grassabuntur, licet non sint ipsæ extremi iudicij plaga. Tempus autem quo venturæ scribuntur, iam elapsum est, & singulis eas diebus & annis, & omni deniq; tempore expectamus, nescientes quâdo futuræ sint. Cùm autem venerint, nemo seruari poterit, nisi qui signum Thau, quod crucem significat, habuerint in frontibus suis. Sic enim in Ezechiele legimus Dominum præcipere sex illis viris, quos Propheta ab Aquilone venire vidit, vt transeant per ciuitatem, & percutiant, & nec parcat cuiquam oculus ipsorum, neque misereantur, nisi super quem viderint Thau. Quod est, nullum euasurum, nisi qui vel intra se, vel in fronte sua crucem gestauerit. Porrò per crucem, cruciatum seu dolorem accipimus. Itaque non iubentur hi parcere grandi præditis intellectu, non contemplatoribus, non actiuis, sed tantùm crucem gerentibus, id est, in qualibet passione vel afflictione constitutis siue patientibus. Sic neque Dominus ipse ait in Euangelio: Si quis vult venire post me, sequatur me contemplando, sed abneget semetipsum, inquit, & tollat crucem suam, id est, abnegando & patiendo me sequatur. Quamobrem statui mecum, charissimi, dicere vobis de cruce quadam, quam qui in se receperit, ex optimis efficietur huius mundi hominibus, nec vlla ei vnquam plaga, imò nec totus mundus nocere poterit, sed nec vnquam purgatorium subibit. Neque tamen penam magnam crux ista habet. Ea nanque, proh dolor, huius seculi,

Luce 9.

Mat. 19.

Eze. 9.

Luce. 9.

*Quanta* huius seculi corruptio est, ut nemo sit, qui se aliquem cruciatum ferre posse abiretur. Multa est hodie hominum infirmitas, & stultitia, sedulitas, atque strenuitas, quæ olim fuere in hominibus, iam penitus tepuerunt & restincta sunt, nec est qui aliquando laboris & difficultatis subire velit. Vnde si quem modum reperire possemus, qui nemini aliquam inferret molestiam, hunc liceret proferre, & esset forsitan qui illum sectaretur. Omnes enim sui ipsorum detinentur amore. Non ergo cruce de qua loquimur, in veniis capiendis, aut ieiunando, aut vigiliando, aut durius cubando, aut peregrinando, aut largiores tribuendo elemosynas, aut pauperem ducendo vitam, sita est, quanquã hæc omnia ad hanc crucem faciant, & hætenus ad commendam sint, quatenus ad eam faciunt. Sed nec quisquã vel quæ vel infirmitate, vel hebetudine præpeditur, quo minus hæc

*Cruce* bilissimam in se crucem suscipere queat. Et ne longior sim, quot com quatuor crux ista lignis compacta est, vno superiori, alio inferiori, & duobus à lateribus. Lignum superius, diuinus amplexus est. Sinistra manus, profunda humilitas est: quæ affigitur pauperum suspensione nostri ipsorum, & omnium quæ nobis accidere queant, quæ paruipensio plus est quàm contemptio, quod hæc (contemptionem dico) aliquid superbiæ admixtum habet.

*Dextra.* Dextra manus, interna puritas est: & ista manus, vera spontanea omnium, quæ hanc puritatem vel cõtaminare, vel ad modum distrahere, vel obscurare valeant, siue id terra sit, seu ali-

*Pedes.* quodcunque, carentia (vt ita dicam) affigitur. Pedes denique, quæ perfecta que humilitas sunt: & ipsi voluntaria affiguntur in signatione omnium eorũ, in quibus te ipsum aut aliquid tuum habes, qualia qualia ea sint. Ad hanc resignationem pertinet, vbiunque te inueneris, ibi continuo te relinquant ex æquo. Porrò ligna hæc in medio, vbi inferuntur sibi mutuo, componuntur per FIAT VOLUNTAS T.V.A., id est, per ver-

*Matt. 6. & 26.* & perfectam propriæ ac liberæ voluntatis derelictionem & negationemque. Iam, vt ad sinistrã manum redeamus, per quam humilitatem accipi diximus, de qua Augustinus ait: Qui gemitur in humilitate, seruat in afflictione: sciendum est, omnino necessarium id esse, vt homo prorsus nihil fiat, non tantum in animo suo, sed etiam in cunctorum oculis hominum, vt per totus ab omnibus, quibus innititur seu inheret, & ab omnibus quod est, denudetur: vt quæ hæc ipsa, aliis, ipso vidente, laudantur fiant, quomodo piissimo contigit Saluatori nostro, hoc est

prorsus de  
eius penit  
etiam qu  
que illi  
prosequa  
henderit  
cat: Facile  
talis est i  
quam se  
inclinabi  
nihil. D  
spontane  
puritatem  
sensu, v  
Pedes ve  
superiori  
gnatione  
te resigna  
fati sumu  
tio vera,  
minibus.  
lis te inc  
quispiam  
istud non  
ris duplic  
rem alter  
id est, inf  
tatibus e  
sed tua v  
est omni  
vt nec ha  
tio, ad  
nitamur  
relinqui  
Deus m  
sustinet  
ne, & or  
ret, ipsu  
quæ tur  
solatio

prorsus derideatur, vilipendatur, contemnatur, ab aliis, vitâque eius penitus despiciatur, & pro stultitia ducatur, adeo vt illi etiam quibus cum viuit, in faciem ipsum contemnant, vitâque illius errorem appellent & hæresim, ac tãdem odio ipsum prosequantur. Quod vbi ipse aduerterit, ac manifestè deprehenderit, neminem ex his contemnet, vt cogitet secum vel dicat: Facile huic malo remedium apponetur: Ecce enim talis & talis est iste, & mihi iniuriam facit: sed potius cogitabit, nunquam se dignum fuisse, vt tam excellens homo se cõtemneret, inclinabitque se humiliter, & contemptum illum ducet pro nihilo. *Dextra.* Dextra verò manus, vt dixi, vera puritas est: & ipsa, spontanea omnium quæ non purè Deus sunt, & quæcunque puritatem in multa distrahere queant, & cunctarum denique sensuû, voluptatum seu oblectationum carentia cruci figitur. *Pedes.* Pedes verò, quos veram significare dixi obedientiam, quam superioribus nostris & sanctæ ecclesiæ exhibere tenemur, resignatione affiguntur, vt videlicet in omnibus & singulis spontè te resignare & relinquere scias. *Medium crucis.* Medium deindè, vt æque præfati sumus, libera est propriæ voluntatis resignatio & abnegatio vera, quan libet molesta & grauia tibi vel à Deo, vel ab hominibus imponantur, vt hæc omnia libenti animo feras, & illis te inclines, gaudensque cruci occurras. Sed dicat fortassè quispiam: Domine mi, cum multa sit infirmitas mea, facere istud non possum. Audi parumper, quisquis ita cogitas. Noueris duplicem in te esse voluntatem: superiorem vnam, inferiorem alteram, quæ & Christo vtraque fuit. Naturalis quidem, id est, inferior voluntas, semper cupit à passionibus & aduersitatibus esse libera: sed superior dicat cum Christo: Non mea, sed tua voluntas fiat Domine. Caput denique amor est. Notum est omnibus, quã nihil habuerit Christus cui inniteretur, adeo vt nec haberet vbi caput suum inclinaret: tam erat omni solatio, adminiculo, fulcimento destitutus. Sic & nos nihil, cui innitamur, habere debemus, sed plenissimè exire nos ipsos, & derelinqui à Deo & omnibus creaturis, vt dicamus cum Christo: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? Nihil, inquam, sustentaculi Christi caput habuit. Si quis enim in sua derelictione, & omnis solatij subtractione, Dei amore sensibili flagraret, ipsumque Deum sentiret, atque in illum se recipere posset, quæ tunc illi molestia foret? Nulla certè. Ideoque omni eum solatio destitui oportet. Sic vir quidam sanctus sciscitabatur vice

58

*Dextra.**Pedes.**Medium  
crucis.**Voluntas  
duplex.**Mat. 26.**Matt. 8.**Psal. 21.**Mar. 15.*

*Cur piis  
multa fe-  
renda.*

*Omnino  
aliquid  
pati oportet.*

*4. Reg. 1.  
Paradi-  
gma.*

vice quadam ex Domino, cur amicis suis tam horrēda semper  
patiēda imponeret. Cui Dominus respōdit: Semper homo ad  
sensuam voluptates & noxias delectationes procliuus est: de-  
que viam eius spinis sepio, vt solus ego sim delectatio eius. &  
& Christi caput, per quod amorem accipimus, deorsum haere  
bat pendulum, nihil habens cui nitteretur. Prorsus dilectissi-  
mi, ita necesse est, quoquo nos vertamus, si boni esse velimus,  
ad DEVM peruenire cupiamus, semper nos aliquid pati  
semper crucem nos aliquam gerere, qualisqualis ea sit. Quae  
si fugerimus vnā, in aliam incidemus. Credite mihi, magis  
quam tam facundum, disertum & eloquentem hominem  
mundus iste produxit, qui dicendo efficere posset, nos ni-  
hil habere aduersi. Itaque quacunq; libet fugiamus, faci-  
mus, quicquid placet: ita necesse est, ita se veritas habeat.  
Fieri tamen interim potest, vt Deus gratissimos supponat la-  
meros suos, onusque crucis ea in parte vbi grauius immine-  
ferat, necnon sentiri se atque gustari permittat atq; ad tempo-  
pondus oneris abscondat. Tum verò tanta homini exultatio  
suboritur, tam illi facilia & leuia sunt omnia, vt nihil sibi ve-  
pati vel passus esse videatur, & omnis repētē doloris & passio-  
nis obliuiscatur. Sed rursus mox vbi Dominus suos retrahit  
humeros, ad pristinam onus amaritudinem, grauitatem, intol-  
lerabilitatem redit. Huiusmodi crucis onus Dominus nos-  
I E S V S Christus grauisimum, & grauisimo modo sub-  
nuit: & tulere post ipsum, quotquot illi charissimi fuerunt. Do-  
niquē crux ista, currus ille igneus est, in quem Helias assum-  
ptus fuit, quando Heliseo proiecit pallium suum. Dicam  
obiter exemplum quoddam. Fuit nostri ordinis monialis quor-  
dam deuota, quæ sepius petierat videre Dominū nostrum  
in ea forma qua fuit cū infantulus esset. Cūque semel  
vacaret deuotioni, apparuit illi Dominus noster in specie  
fantuli cuiusdam, in fasce acutarum veprum inuoluti, ita  
ipsum minimē posset adipisci, nisi viriliter manum in vepra-  
mitteret. Vnde ad se reuerfa, intellexit, quòd quisquis huius  
puerum veller obtinere, ad aduersa sufferenda debere paratū  
illum esse animo, & aspera quæque subire. Cæterum, non  
quosdam inuenire est, qui dicant: Si tantæ puritatis & innocen-  
tiæ essemus, quòd culpis nostris non meruissemus flagellari,  
forsitan cruces nostræ prodesent nobis. Sed illis ego aio, reuer-  
te aliquem & peccatorem hominem eo pacto atque ita pati pos-  
se,

Te, vt mel-  
quàm mu-  
Est quispi-  
spatio, sim-  
tor quispi-  
hoc ipso q-  
in Deum:  
fictione re-  
to' in ver-  
DEVM,  
cors & pi-  
vt vniuers-  
laudem &

I M

De dupl-  
qui a-  
ne, &  
supra

Sequere  
eum.



vnus effec-  
& tunc re-  
nimirum  
mur. Huc  
quid Deu-  
sum repe-  
suam. De

Te, vt melior, vtilior magisque meritoria fit illi passio sua, quàm multis innocentibus. Quomodo hoc, inquis? Ausculta. Est quispiam egregiū facturū saltum: hic retrocedit, & capto spatio, simul vires sibi addit ad salendum. Sic ergo & peccator quisq; reum se & iniquū fatebitur, & à longe stabit: atque hoc ipso quo se remotius constituit, fortius atque vicinius salit in Deum: quantòque se in veritate & ex ipso fundo absque vlla fictione remotius statuit, & longius à Deo abesse iudicat, tanto in veritate propius ad Deum salit, ingressusque illius in DEVM, perfectior veriorque efficitur. Præstet nobis misericors & pius Dominus, vt omnes sic à sancta trahamur cruce, vt vniuersas cruces nostras cum amore & gaudio feramus ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

*Saltatoris & peccatoris lepidia collatio.*

## INFESTO S. MATTHAEI Apostoli & Euangelistæ.

*De duplici modo quo Deum cum vera resignatione sequi debemus: puta cum humilitate, mansuetudine, & patientia in infimis: & fide, spe, charitate in supremis viribus.*

### SERMO VNICVS.

Sequere me. At ille, relictis omnibus, secutus est eum.

MATTH. IX.



**M A B I L I S** hic apostolus & Euangelista Matthæus, cuius hodiè festa agimus, dilectissimi, cunctis fuit exemplum mortalibus. Et primum quidem, vt de seipso scribit, insignis peccator fuit, sed deinde ex maximis Dei amicis vnus effectus est. Loquebatur enim illi Dominus in fundo eius: & tunc relictis omnibus, vocatè Dominum sequebatur. Quæ nimirum summa est omnium, vt Dominum in veritate sequamur. Huc verò pertinet, vt verè & ex integro relinquamus quicquid Deus non est: qualecunq; sit illud, quo se quis intus possessum reperit in fundo suo, siue id ipse sit homo, siue aliquid suum. Deus enim amator est cordium, quæ si illi auferantur,

*Matth. 9.*

non

*Quid densus  
à nobis re  
quirat.*

*Quæ bo-  
na qui  
Deo non  
placeant.  
In quibus  
sex Domi-  
nus sequo-  
dus.*

*Gloriari  
in bonis,  
Deo ali-  
quando  
non pla-  
cere.*

*Leuit. 3.  
Delecta-  
tio ex ope-  
ribus bo-  
nis cuius  
sit.*

non magnificat exteriora quæque. Tantummodò re-  
interioris hominis viuam quædam fauorem & amorem  
se tendentem, & voluntatis promptitudinem ac propen-  
nem ad omnia, quæ diuina ac virtuosæ sunt. Quæ quisque  
se habet, plus inde veritatis habet, quàm si solus tantum  
trinfecus oraret, quantum totum simul mundus orat: &  
alta psalleret voce, vt ad cælum vsque pertingeret, aut quæ  
alia externa faceret, putà ieiunaret, vigilaret, & huius-  
quæ tametsi bona sint, non tamen placet Deo, nisi & cor  
tribuas. Ait ergo dominus: Sequere me. Sex autem sunt, in-  
bus Dominum sequimur, quorum tria in supremis virtuti-  
ta sunt. In infimis sunt, humilitas, mansuetudo, patientia.  
liqua tria vires omnes transcendunt: & sunt, fides, spes, caritas.  
Ait ergò: Sequere me. Itaq; vno modo sequitur Dominus  
secundum gratissima humanitatis eius exempla, quando  
sanctis ac internis insistendo cogitationibus & desiderijs  
tias agendo & laudando: quandoque verò compendiosius  
lum sequendo via, vtpotè absque his omnibus, vt neque  
tationibus neque aliquo caterorum insistamus, sed cum  
terno, prorsus resignato, quieto silentio in mente in Deum  
trouersa, purè expectando, quid Deus in nobis operari velit  
rissimo, proximo, sibique gratissimo modo. Certè inueni-  
tur, quos externa exercitia mirum in modum delectent, na-  
ràque cum alacritate illis incumbant, tantàmque in his  
pian voluptatem & gloriam, vt propterea multominus  
sint Deo: & tanta posset eiusmodi esse delectatio, vt profer-  
grata forent Deo, seseque ab illis auerteret, quando in illis  
ipfos potius, quàm Deum quærent. Quod inde accidit, quod  
tales opera sua ex seipsis, & cum quadà proprietate & arro-  
tione faciant, cum tamè bona omnia solius Dei sint, & ex  
ne pilus quidè homini sit tribuendus. Sed dicat fortè aliquis  
quinam fieri possit, vt delectatio à bono separetur. Huius  
capiamus similitudinem siue figurà: In veteri lege cautum  
ne sacerdotes adipe vel pinguedine hostiæ oblatae vescerentur  
sed cõburerent ea igni, & Domino immolarèt. Quæ verò  
guedo in carnibus vesci licitis, intrinsecus erat, eam sumere  
cibum eis permittebatur. Itaque hoc nobis significatur, de-  
stationem omnem, quæ in virtutum exercitijs & actibus  
beri possit, amoris igni concremendam & immolandam  
sus Deo, cuius & reuera est, absque vlla proprietate, arro-

trione, ver-  
raliter opo-  
cum quad  
rogatione  
quere me,  
omnibus  
quòd vbi  
super om-  
cunctarum  
cum inter-  
qualesqua-  
ris permis-  
quædam r-  
dicentur.  
hunc susce-  
& vestes q-  
di recipien-  
mus ponti-  
re velint, si  
scitari quid  
re velint.  
Quòd si pr-  
rio degam-  
dos, non r-  
omnia par-  
hæc contu-  
habebo int-  
cus dici, ve-  
alios hæc  
sum verè  
mittere, c-  
cramenta  
re nosipso-  
qui nobis i-  
dedit, id &  
animo del-  
mure vel c-  
autem, &  
Quid eni-  
quicquid i-

tione, vendicationeque: illam autem delectationē, quæ natu-  
 raliter operibus, quatenus bona sunt, insita est, licitè in eisdem,  
 cum quadam tamen simplicitate, absque illa proprietate vel ar-  
 rogatione haberi posse. Cæterum de eo quod hic dicitur, Se-  
 quere me, & de B. Matthæo, quòd hoc audito verbo, relictis  
 omnibus Dominum securus sit, id nobis notandum venit,  
 quòd vbi quis omnia & seipsum in omnibus relinquit, Deum  
 super omnia sequi debeat: cum externo quidem homine per  
 cunctarum exercitia virtutum, & communem dilectionem:  
 cum interno verò, in vera sui resignatione in modis omnibus,  
 qualesquales sese illi obtulerint, quòsque illi Deus intus & fo-  
 ris permiserit euenire. Quod vt rectius intelligatis, dicam hic  
 quædam tanquam de meipso, quæ nihilo minus de omnibus  
 dicentur. Equidem ex gratia Dei ab sancta Ecclesia sacrum  
 hunc suscepi ordinem, in quo viuo: hunc item habitum meum  
 & vestes quibus vtor, nec non & sacerdotium, & præterea docen-  
 di recipiendiq; confessiones munus. Iam si ita eueniat, vt Sum-  
 mus pontifex, & Ecclesia sancta, vnde hæc habeo, his me priua-  
 re velint, simul omnia libens illis resignare debebo, & nec sci-  
 scitari quidem (si sum verè resignatus homo) quarè me priua-  
 re velint, griseumque si habere queam, amictum assumere.  
 Quòd si præterea iubeant, vt nunquam deinceps in monaste-  
 rio degam inter fratres meos, exire debebo: vt non sim sacer-  
 dos, non recipiam confessiones, non habeam conciones vllas,  
 omnia paratissimo abdicare animo debebo. Ipsi enim mihi  
 hæc contulerunt, haud dubium quin & auferre queant: nec fas  
 habeo interrogare, cur auferant. Nòllem tamen vel hæreti-  
 cus dici, vel excommunicationis sententia feriri. Si quis verò  
 alius hæc seu aliquid horum mihi eripere velit, si homo  
 sum verè resignatus, potius mortem eligere, quàm id per-  
 mittere, debebo. Quòd si Ecclesia sancta & ipsa nobis Sa-  
 cramenta forinsecus auferre vellet, deberemus in hoc resigna-  
 re nos ipsos: vt autem spiritualiter ea non sumamus, non est  
 qui nobis interdicare possit. Dèniq; quicquid Ecclesia nobis  
 dedit, id & auferre potest: qua in parte, si quid tale euenerit,  
 animo debemus resignato permanere absque omni mur-  
 mure vel contradictione. Et hæc de externis dicta sunt. Idem  
 autem, & multò quidem amplius, in internis faciendum est.  
 Quid enim habemus non collatum nobis à Deo? Ideòque  
 quicquid ipse nobis dedit, cum vera illi resignatione tan-

*Relinque  
 ti omnia  
 qui se-  
 quendus.*



quam nunquam accepissemus, relinquere ac resignare  
 mus. Cæterum quæ iam disturus sum, de vobis non lo-  
 quicunque sanctis imaginibus reuoluendis, sanctisque  
 tationibus, modis & operibus insistitis: nihil, inquam, ad  
 isthæc attinent, nec de vobis dici putetis. De illis po-  
 singularibus hominibus dicentur, qui obscura itinera  
 gustas semitas ingredi habent: quod utique non est omni-  
 His nimirum longè alia calcanda via est, quàm illis de-  
 bus hactenus loquuti sumus. Dicitur autem quomodo  
 dicta habere debeant. Enimuerò quædam his facienda,  
 dam dimittenda sunt. In viribus quidem suprascripta  
 bunt, sed absque proprietate: supra vires autem nihil  
 nõ, nec aliquid habebunt proprietatis. Atqui omnium  
 cliuis est natura mortalium, vt habeant, sciant, & velint  
 operationes seu actus viriũ sunt. Huc iam pertinet sex illa  
 Illorum in concionis huius exordio attingimus. eaque hinc studiosius  
 sex, in qui- niunt aduertenda, obseruandaque. Horum autem, vt  
 bus Do- diximus, tria in infimis, tria in supremis viribus sita sunt.  
 minus se- infimis quidem est, humilitas, mansuetudo, patientia.  
 quendus, premis verò, fides, spes, charitas. Itaque fides primùm  
 distinctio cat intellectum, omnem illi auferens cognitionem  
 scientiam, quibus renunciare cogitur intellectus. De  
 sanctus quidam & humilis timor, & honorifica anxietas  
 sollicitudo cum spe sancta coniuncta, priuat hominem  
 habendi securitate seu certitudine. Post hæc charitas omni  
 voluntati aufert proprietatem, & quicquid possidebat  
 iam in infimis viribus alia tria, vt potè humilitas, man-  
 do, patientia, respondent. Humilitas in quandam se de-  
 tit abyssum, perditque vocabulum suum, subòque meritis  
 inhæret nihilo, nec scit quicquam de humilitate. Man-  
 tudo amorem voluntatis proprietate spoliavit: vnde iam  
 nia illi indifferentia sunt, nec quicquam habet aduersus  
 vnde nec scit se virtute præditam: atque ita in omnibus  
 dem pace gaudet: perdidit autem & ipsa nomen suum.  
 in habitum transiit. Sic denique & cum patientia se-  
 bet. Amant enim ipsa præditi & sitiunt aduersa, cruci-  
 sificationes: nec tamen nõrunt se patientia præditos. Fieri  
 Cur subin- tò potest, vt post omnem hanc resignationem, alicui  
 de etiam- li verbum etiam valde asperum excidat. Sed nihil hinc  
 optimi la- reatur, certus quòd Dominus in bonum suum id per-  
 bantur, reatur, certus quòd Dominus in bonum suum id per-

rit, vt vi-  
 tar. Sic &  
 maiorem  
 adeò ju-  
 gnium it-  
 spiret. Et  
 rum aby-  
 di sunt,  
 modorum  
 cupantur  
 stis, dili-  
 Deus pe-  
 vbi purg-  
 beatis ve-  
 pertinger-  
 vbi isti f-  
 se ipsoru-  
 sum valde  
 minis al-  
 hæc, ad-  
 congruat  
 dita est v-  
 vasta & i-  
 peristere  
 quæ illis  
 dicentem  
 ego sum:  
 dicere pos-  
 ferta via s-  
 mo & De-  
 iste ex eff-  
 Ego vero  
 peresser. S-  
 prium hab-  
 nis seu ni-  
 nouam de-  
 deficere o-  
 concipitur  
 ria anima  
 detempor-

rit, vt videlicet adhuc profundius in suum sese nihil demittat. Sic & ad iram quandoque mouetur. Sed omnia hæc ad maiorem perfectiorémque eum remittūt sui abnegationem, adeoque eum nihil suum faciunt intelligere, vt se indignum iudicet, vt aliquam ei bonam cogitationem Deus inspiret. Et reuerà in hoc omnia consistunt, vt nos ipsos in infinitum abyssale nihilum demergamus. Iam quicunque eiusmodi sunt, non multæ forinsecus operationis, non multorum modorum seu institutorum sunt, nec multis imaginibus occupantur. In quibus tamen, quotquot huc minimè pertigitis, diligenter exercere debetis. Remittet nimirum vobis Deus peccata vestra, caelestique vobis regnum impertietur, vbi purgatorij solueritis pœnas. Attamen id pro certo habeatis vestris vos proprijs conceptibus, vel eò minimè posse pertingere, vt istorum hominum seruorum serui sitis. Et vbi isti feliciter procedunt, ipsùmque scopum attingunt, esse ipsorum supra modum iucundissimum est: sed periculosum valde est, & tam periculosum, quàm dissolutissimi hominis alicuius secularis iuxta modum suum. Via nanque hæc, admodum obscura & tenebrosa est, ita vt rectè illi congruat, quod aliàs ex D. Iob adduxi: Viro cuius abscon-

Iob. 3.

Humanæ  
generatio  
nis exor-  
diū.

eámque huic infundere materiæ. Tum verò omnē aiunt rem abscedere formam, qualitatem, quantitatem, colorem habitum, prorsusque hæc aboleri, nec nisi nudam permanentem materiam. Sic ergò & ipse hic aio: Si debeat quis in hanc essentialiorem transformari essentiam, omnes omninò formas vnquam in viribus susceptas, necessariò abscedere oportere: ubi gratia, Scire, nòsse, velle, sentire operationem, obiecta proprietatem. Sic D. Paulus cùm nihil videret, Deum vidit. *Actu. 9.* etiam est, quòd Helias vultum pallio operuit, quòd Dominus venit. Denique hic petra omnes conteruntur, & quicquid hoc est, in quo spiritus quiescere possit, id omne hic decedat oportet. Formis autem omnibus abolitis, in momento huius transformatur. Hac itaque ratione semper procedendum. *Iere. 3.* Et hoc est, quòd Dominus per prophetam dicit: Patrem vobis me, & post me ingredi non cessabis, id est, magis ac magis ingredieris, propiusque ac profundius te demerges in incognitam & innominabilem abyssum meam. supraque modos & nescitis, supra formas, imagines, vires omnes te ipsum perdes, negabis, & ab omnibus omninò imaginibus denudabis. Ceterum in hac hominis perditione nihil nisi fundum permanentem seipso essentialiter subsistens, vitæque vna, & vna essentia, qui pertigit, dicere potest, & amore & cognitione, & actione spiritu se destitutum: non quidem ex aliqua naturali proprietate, sed transformatione, qua spiritus Dei increatus, creatum hominis spiritum ex gratuita transformavit bonitate sua, & in abyssalem spiritus creati perditionem & resignationem. Iamque de his rectissimè dici potest, quòd Deus sese cognoscit amet, fruatur in eis: quòd nihil hic est, quàm vita vna, vna essentia, operatio vna, semper tamen anima manente creatura. Porro si quis in hunc modum falsa cum libertate vel falso lumine respiceret, foret nimirum iste modus omnium perditionis solissimus, qui in hac vita haberi possint. Via autem, qua hunc finem seu scopum perueniatur, non alia est, quàm peragnumissimam Christi Iesu vitam & passionem. Ipse nanque est, per quam pergendum: & veritas, quæ luceat in hac vita. *Ioan. 14.* vita, ad quam perueniemus. Ipse denique ostium est, quòd *Ioan. 10.* neglecto, quisquis ascenderit aliundè, ille fur est & latro. Ceterum per hoc amabile ostium cum naturæ mortificatione & domatione, & per exercitia virtutum, putà humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, pergendum est. Et reuerà quisquis hanc

*Christi  
passio qui  
nobis sit  
via.*

*Ioan. 14.*  
*Ioan. 10.*

Non grad  
Quot eius  
Quidem co  
nent. Q  
facile Dor  
bi eos ven  
ducimini,  
xius est, ne  
videlicet n  
seculi hui  
isti, qui in  
tionem su  
tem, tanta  
bus, vt quo  
lem teneat  
piunt, & i  
regra semp  
quam inte  
possit. Iste  
laudandi s  
Rogemur  
largiatur,  
ipla & in  
ipsum. Am

IN SC  
elis

De differ  
rum  
statum  
desfor  
ueant

Ange

Non graditur via, ille tandem certo certius deuiabit. Et quot-  
 quot eiusmodi sunt, qui hoc non ambulant itinere, graditur  
 quidem coram illis & per illos Deus, sed tamen cæci perman-  
 ent. Quicumque verò hanc tenent semitam, in eos nemo sibi  
 facile Dominium vsurpare debet: quandoquidem Deus ipse si-  
 bi eos vendicat, asseritque, quomodo Paulus inquit: Si spiritu  
 ducimini, non estis sub lege. Denique nullum his tempus proli-  
 xius est, nec aliquid vnquam tædium patiuntur. Quod certè, vt  
 videlicet nullum sentiant tædium, procul abest ab amatoribus  
 seculi huius, quibus & sæpenumerò tempus prolixius est. At  
 isti, qui in hoc statu positi sunt, secundum supremam sui por-  
 tionem supra tempus sunt: secundum infimam autem sui par-  
 tem, tanta semper pace gaudent, tamq; resignati sunt in omni-  
 bus, vt quoquo modo singula queque eueniant, semper essentia  
 lem teneant pacem. Cuncta siquidem de manu Dei sui acci-  
 piunt, & in illum omnia purissimè refundunt referuntque, in-  
 tegra semper pace gaudentes, vtut Deus omnia disponat: quan-  
 quam interim homo exterior grauitèr pati, & etiam moueri  
 possit. Isti planè felicissimi sunt homines, & vbicumque sint,  
 laudandi sunt, vereor autem multùm rarissimos eos fatos esse.  
 Rogemus nunc Dominum, dilectissimi, vt eam nobis gratiam  
 largiatur, vti sic eum sequamur, vt purissimum hoc bonum re-  
 ceptura & in veritate apprehendamus, ad laudem & gloriam  
 ipsius. Amen.

Gal. 5.

## IN SOLENNITATE S. MICHA- elis, & omnium Sanctorum angelorum.

*De differenti seu distincta nouem ordinum angelo-  
 rum in homine operatione, secundum triplicem  
 statum illius, puta, vt externum, rationalem, &  
 deformem hominem, ad supremam agant mo-  
 ueantq; perfectionem.*

### SERMO VNICVS

Angeli eorum semper vident faciem patris mei  
 qui in cælis est.



ESTVM hodie diem agimus, charissimi, sanctorum venerabilium angelorum: qui uti primùm ex apparitione D. Michaelis archangelique in monte Gargano contigit, sumpsit exordium. lectum est vobis hodie, ideò que illius petitione supersedeo. Ad ea me verba confero, quæ iam euangelio audistis: Angeli eorum semper vident faciem patris mei, qui in cælis est. Itaque quibus verbis de his purissimis spiritibus aut possimus aut debeamus dicere, equidem ignoro: quando nec manus habent, nec pedes, nec imaginem nec formam, neque materiam. Quæ autem nihil horum habent, ea nec sensus, nec cogitatio cõprehendere potest. Et quomodo inde loqui poterimus? Sanè quid sint, nos latet: neque mirum, quando quidem nos ipsos ignoramus, spiritum videlicet nostrum, secundum quem homines sumus, & ex quo habemus, quicquid boni habemus. Quomodo ergo hos excellentissimos præclarissimosque spiritus cognosceremus, quorum utique nobilitas multis modis omnem, quam totus simul mundus consistere possit, nobilitatem excellit? Sed hæc non de essentia ipsorum, sed de operatione erga nos. Enimvero operatio ipsorum est, quod perpetuò nos contemplantur intuenturque in speculo diuinitatis, idque formaliter, essentialiter, actualiter, & distinctè: habentque præterea speciales ac distinctas in nobis operationes, at tamen Deus sine intermissione multò magis propriè & excellentius operatur in nobis, & ipsi Deo in nobis cooperantur: quemadmodum, verbi gratia, Sol iste corporeus continuè agit, & quædam emittit influxus in terram, simulque stellæ & sidera perpetuò unà cum sole in terram & quaslibet terræ creaturas operantur. Stellæ nanque singulæ iugiter solem respiciunt & sol vicissim stellas, & hinc operationes ipsarum insensibiles sunt, adeò ut si minima stellarum, modò id possibile foret, ex caelo tolleretur, creaturæ omnes, id est, homines, bestię & animantia cuncta, ut aliqui volunt, in nihilum redigerentur. Sunt autem nouem chori seu ordines angelorum, qui efficiunt hierarchias. Habet enim quæque hierarchia tres ordines: eadèmq; singulæ specialem quandam exercent operationem, specialemque ac distinctum habent ad tres hominum cuiusque status respectum. Est nanque in vnoquoque homine, primò homo externus, est secundò homo rationalis: est

*Angelici  
spiritus  
quæ sint  
incompre  
hensibiles.*

*Ordines  
& hierar  
chia ange  
lorum, quot*

IN  
tò præcell  
tissimus h  
speciales  
nus speci  
in baptis  
sine cessati  
diant vigil  
rum, siue b  
pro quo m  
genti eum  
ret à nobis  
biles creat  
ne esse ad  
guli specia  
æque eos  
si studium  
quàm bon  
nec parum  
ti. Vbi eni  
aliquid de  
nibus loqu  
angelorum  
tanturque  
tes & grati  
custodiunt  
quàmque i  
do tartarei  
sidiatur, &  
tem? Hæc i  
dus chorus  
lent habit  
li Sacram  
ipsum per  
celi huius  
Tertium ch  
tur, cõsul  
moralibus  
tes theolog  
cunq; obte  
ut tam illi

eto præcellus, nobilis, deformis & maximè internus & oculatissimus homo: & hi tres, non nisi vnus homo sunt: in ipsisque, speciales sancti angeli exercent operationes. Insuper nihilominus specialem singuli quique hominum angelum habent, eis in baptismo assignatum, cui adeò commissi sunt, vt perpetuò sine cessatione illis adsint, nec vnquam eos deserât, sed custodiant vigilantes, dormientes, & in omnibus viis & actibus eorum, siue boni sint siue mali. Et reuera si nihil aliud superesset, pro quo magnificè Deo gratiarum ageremus actiones, & ingenti eum prosequeremur amore, id solum abundè exigeret à nobis, quòd sublimes illas, præclaras & incomprehensibiles creaturas nobis pauperulis adeò voluit sine intermissione esse adstrictas atque deuinctas. Habent autem ediuerso singuli specialem dæmonem suum, qui eis semper aduersatur, & æquè eos exercet vt bonus angelus: imò si saperent homines, si studium & diligentiam adhiberent, multo eis dæmonum quàm bonorum angelorum exercitationes vtiliores forent, nec parum eis vexationes malignorum adferrent emolumentum. Vbi enim pugna nulla est, ibi nec victoria est. Caterùm vt aliquid de hierarchiis supernorum spirituum & earum actionibus loquamur, primæ hierarchiæ infimus ordo siue chorus, angelorum est. Isti omnes externo homini famulantur, hortanturque ipsum ac præmonēt, auxilium impendunt, ad virtutes & gratiam dirigunt, continuòque & actuali exercitatione custodiunt. Quæ nisi custodia nobis adesset, quanta, putatis, quàmque innumera homini mala & aduersa acciderent, quando tartarei spiritus, supra quàm dici possit, homini iugiter insidiantur, & ipsum perdere nituntur vigilantem atque dormientem? Hæc igitur sancti angeli auertunt præpediuntque. Secundus chorus archangelorum est, quos pictores in sacerdotali solent habitu pingere. Horum actio propria est, quòd venerabili Sacramento seruiunt, hominique suadent & auxilio sunt, vt ipsum percipiunt, adiuuántque eum fideliter, vt dignissima præcellsi huius Christi corporis sacramenti operatione dignus sit. Tertium chorus Virtutes tenent. Hi spiritus seruiunt, hortantur, cõsulántque homini, vt virtutibus tam naturalibus quàm moralibus cumulandis insistat, impetrantque illi à Deo virtutes theologicas, fidē, spem, charitatē. His beatis spiritibus quicunq; obtemperant & familiares sunt, adeò virtuosi efficiuntur, vt tam illis iucundū & facile sit virtutes exercere, quasi in eis

*Hierarchia prima ordo*

117

118

*Quid dæ-  
mones ex  
3. choro la-  
psi, molia-  
tur.*

sentiam & naturam ipsorum versæ sint. Sed contra hos omni-  
illi dæmones, qui ex hoc ordine collapsi sunt, grauiter in-  
gunt, vniuersos quos possunt dolos, fraudes, insidias machi-  
tes, vt eos retrahant atque subuertant, ne locum illum, in  
ipsi extrusi sunt, assequantur: nec dici facile nec credi po-  
quantas in hoc absque cessatione nequitias adhibeant, ex-  
que. Vnde ingenti ac admirabili cum studio, suæ hos perpe-  
custodiæ aduersus hostiles nequitias, tam miro modo illi  
fidiantes, insistere oportet. Occultissimè nanque & subtili-  
mè eos subuere quærent, idq; sæpenumerò per ea quæ  
de bonam habent speciem: maximè verò trahere nituntur  
minem ad multiplicitem: & si nihil amplius possint, statim  
aliquem seu modum, sanctitatem præ se ferentem, illi fugi-  
runt: deinde intus illi loquuntur, esse eum in bono statu  
satis superque debeat esse contentus, nec niti ad antea  
Atq; hæc periculosa tentatio (est enim reuera periculosa)  
magis quam vnquam ante grassatur. Vt enim D. Bernar-  
ait: Aut ascendas necesse est, aut descendas: si attentas  
ruas necesse est. Itémque: In via Dei non progredi, retroce-

*Qui stan-  
dum no-  
bis nõ sit.*

est. Hac autem pestifera persuasione omnes cor seculare ge-  
tes seducuntur, qui dicere solent: Certè tot bona agimus  
ra, vt illi & illi: idque abundè sufficit nobis: melius nobis  
quàm cum illis agetur: nos in nostris perseuerabimus in  
tis & consuetudinibus, vt fecerunt illi qui ante nos fuere.  
vbi horrendæ illæ plagæ ingruerint, maximam erit viden-  
seriam in illis, qui iam omnia sua satis salua arbitrantur.  
nient enim tartarei spiritus, quos modò sequuntur, & ad-  
pendam eos adducunt calamitatem, tandèmq; absque  
traditione secum eos ad infernum abducent. Ipsaque  
mala & lapsus isti, hisce nostris temporibus incipiunt. Vbi  
rò horribiles istæ plagæ & casus transferint, sancti angeli  
minibus purgatis admodum erunt familiares, cum ipsi  
uersabuntur & viuent familiariter, palàmque & amicè  
agere, quid dimittere debeant, indicabunt. Dehinc est  
da hierarchia, quæ actualiter ad secundum hominis statu-  
id est, hominem rationalem respicit: qua in parte multum  
mo corporeas omnes excellit creaturas, & est quodammodo  
par angelis. Primus autem huius hierarchiæ chorus, Potestatis  
tum est, secundus Principatum, tertius Dominationum. Et  
omnes in illis operantur, quos iam cernunt in virtutibus  
fecisse, effi-

*Hierar-  
chia 2. or-  
dines.*

III  
fuisse, effi-  
sui, consu-  
in omnib;  
& interiori-  
rum: faci-  
dum vitii-  
sco legim-  
vt mox vb-  
ter sese ex-  
adsum. Et  
nullius sub-  
ritu suo, ad-  
nis sui mo-  
animadue-  
gnè ferent-  
vnde & or-  
támque ho-  
quam in e-  
do & diab-  
allisque eo-  
maximè c-  
adeò eis n-  
putent, præ-  
dico & Pa-  
sic que hi-  
superaret,  
præsumer-  
lino, cum c-  
hæc hiera-  
nes accedu-  
rationali-  
ficiunt, vt  
cognoscat-  
tias illius-  
neque vll-  
rarchia est  
nem: cuius  
bin, tertiu-  
do operan-  
quo Deu-

fecisse, efficiuntque illos & foris & intus ad modum potentes sui, sensumque suorum, & sensualium operationum suarum in omnibus: ne non & hominis sui interioris, cogitationum, & intentionum suarum, verborum denique & operum suorum: faciuntque eos mira pollere libertate, & potenter admodum vitiis omnibus dominari: quemadmodum de B. Francisco legimus, adeo eum exterioris hominis sui fuisse potetem, ut mox ubi proponeret aliquod agere exercitiū, corpus alacriter sese exhibuerit, tanquam diceret spiritui: En prius te hic adsum. Et quomodo principes huius seculi liberrimi sunt, & nullius subiacent ditioni, ita & isti liberrimi efficiuntur in spiritu suo, adeo ut cunctis tam interioris quam exterioris hominis sui motibus dominantur. Hoc vero ubi maligni spiritus animaduertunt, mirum in modum odio prosequuntur, indignae ferentes, quod hi in locum ipsorum debeant succedere. vade & omni in eos suae malignitatis studio debacchantur, tamque horribiles eis tentationes ingerunt, ut similes nunquam in cor hominis ascenderint, & quales nec illi qui mundo & diabolo seruiunt, vel nouerunt vnquam vel audierunt: aliique eos nequitiis adoriuntur, ob id duntaxat, ut eos, quod maxime cupiunt, hinc retrahere & deicere possint. Cūque adeo eis molesti sunt, ut aut sensibus aut vita se destituendos putent, praclarissimi ac potentissimi spiritus isti, Potestates dico & Principatus accedunt, hostesque tartareos profigant: sicque hi victoria poruantur. Sanè si quis hoc pacto eos semel superaret, nunquam fortasse ad eum animo tentandi reuertī praesumerent, tum quod superbiores sint quam ut id facere velint, tum quod huiusmodi tam potentes homines, in quibus haec hierarchia dominatur, pertimescant. Deinde Dominatio- nes accedunt, & operantur in istorum secundo homine, id est, rationali, tamque eos perspicaces, prudentes, sapientesque efficiunt, ut nequitiis omnes malignorum spirituum perspicue cognoscant, uti Apostolus inquit: Non enim ignoramus astutias illius: ita ut iam neque mundus, neque caro, neque daemō, neque vlla eos possit creatura superare. Hinc iam tertia hierarchia est, quae in intimum ac deiformem respicit hominem: cuius primus chorus Thronorum est, secundus Cherubin, tertius Seraphin. E quibus throni id in hoc intimo fundo operantur, quod homo veluti thronus regius efficitur, in quo Deum habitare & regnare delectat: qui etiam iudicia

*Qualis  
principio  
seculi li-  
bertas.*

*2. Cor. 2.  
Hierar-  
chia ter-  
tie ordi-  
nes.*

*Throni  
quid ope-  
rentur.*



sua decernit, & præmia largitur, operaturque intra & extra ipsum cuncta opera eius. Huiusmodi homines in fundo suo tam immobiliter in diuina quadam pace constituntur, ut nec prospera, nec aduersa, nec dura, nec mollia eos perturbare queant: sicuti Apostolus inquit: Certus sum enim, quæ neque mors, neque vita, nec creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu. Imò nec centesimæ mortis istos mouere, perturbare, aut à statu suo deiciere possent: non magis quàm si homini morienti honores omnes ac dignitates, omnisque ignominia proponantur, quæ illi utique æquè contemnet omnia, quòd iam aliò mente transierit. Sic nimirum & de intimo hoc animæ fundo seu centro sentiendum est, quod in Deum totum se recipit, cuiusque tam fixus, firmus ac stabilis thronus est, ut nulla eum aduersa vel prospera turbare aut de gradu suo deicere queat: sed semper essentialem retinet pacem, in qua est locus Deum quemadmodum Propheta regius ait: In pace factus est locus eius. Hinc & vos pacem, dilectissimi, seruate, huiusmodi pacem habetote, ne quis eam vobis eripiat, ne Dei locus turbetur in vobis. Quod ut melius possitis, silete, fugite, perimini, & in dolore ac mœrore fideles perseuerate, vobiscum manete & obseruate vos ipsos, nec multùm huc illucque euagimini, cessent discursus omnes, curæ omnes in se persue & occupationes inuolutionesque. Agant hæc quibus agere ex officio incumbit: vos magis vobiscum manete, obseruantes in fundo animæ vestræ Deum ac Dominum vestrum, sedentem in eodem fundo animæ vestræ, ne ipsum (fundum dico) perturbetur, & pax ista minuat. Enimuerò vbi in hac pace positus est, veniunt Cherubin cum claritate sua, fundumque illius deicolorum suo illustrant lumine, idque repentina quadam consuetudine, quæ ad eò totum ipsum peradiat, tantòque fundum ipsum lumine perfundit, ut si res posceret, omnibus abusu hominibus satisfacere posset. Ipsa autem illustratio tota quasi sub ictu oculi perficitur: quòque celerior est, tanto & verior, nobilior, certior, securior est. Dehinc ardentes Seraphim flagrantissimo suo amore fundum illius incendunt, quod & ipsum repente veluti in ictu agitur: vnde sic amor illius dilatatur & extenditur, ut omnia in se concludat, videturque sibi tanquàm omnes sicut homines inflammaturus.

IN  
& hoc sibi  
sibi omni  
fundo. sicut  
lux ista  
externu  
positus, o  
citur, ut  
actibus e  
prorsus n  
rum quæ  
fierent m  
vel opera  
per ab ill  
vendican  
meris in  
mines. H  
tar, de qu  
faciem p  
ditor nol  
ipsum. A

IN  
Ut cord  
nem  
De  
scer

Beat



dilectis  
eis exte

& hoc similiter repente celeriterque in ipso agitur, ipse vero sibi omnino cōflagrandus videtur. Fiunt autem hæc in intimo fundo. sine centro animæ hominis illuminati: at nihilominus lux ista etiam in reliquos illius status, rationalem videlicet & externū hominem, sese effundit: vnde adeò totus diuinus, compositus, ordinatus, quietus, pacificus, virtuosus, tranquillus efficitur, vt nulla vnquam in ipso inordinatio vel in verbis vel in actibus eius notari possit. Denique quotquot tales sunt, se ipsos prorsus nihil reputant ac nihili ducunt: adeoque nihil sibi eorum quæ intra se sentiunt, vsurpāt arrogāntque, ac si in aliquo fierent mille ultra milliaria constituto: & quicquid in eis Deus vel operatur, vel etiā posset operari, sine vlla arrogatione semper ab illo se seruant alienos, i. nihil penitus inde sibi ascribunt vendicāntque. Nihil enim de se sentire nouerunt, præterquàm merissimum se nihil esse: ideoque infra omnes sese statuit homines. Hos nimirum rectè cælos dixerim, quos pater inhabitat, de quibus Euangelium dicit: Angeli eorum semper vident faciem patris mei, qui in cælis est. Præstet nobis piissimus conditor noster, vt omnes huc pertingamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Mat. 18.

IN FESTO D. VRSVLAE,  
& sacrae societatis eius.

*Vi cordis obtineatur puritas per omnium mortificationem vitiorum, cui puritati idcirco studendum est, vt Deum hic videre, & spirituales eius suggestiones agnoscere possimus.*

SERMO VNICVS.

Beati mundo corde, quoniā ipsi Deum videbunt.

MATTH. V.



Anc cordis puritatem benignissimus Deus largissimè præstitit D. Ursulæ & amabili societati illius, quas ad hoc Deus elegerat ab æterno, vt per hanc puritatem cum palma martyrij ad se cere venirent. Est autem studiosè hic obseruandum, dilectissimi, omnes qui Deo placere velint & debeant, à cuius dilectissimi, omnes qui Deo placere velint & debeant, à cuius

Deo placere

venirent.

Est autem studiosè

hic obseruandum,

dilectissimi, omnes

qui Deo placere

velint &amp; debeant,

à cuius dilectissimi,

omnes qui Deo

placere velint &amp;

debeant, à cuius

dilectissimi,

omnes qui Deo

nec

nes, aut certè floccipendit eos Dominus. & per varios interitus  
 externosque abduci & perire sinit errores. Iam quisquis à vi-  
 cupit expurgari, purumque, liberum, expeditum & abstractum  
 obtinere cor, quo hic Deum in hac mortali vita spiritualiter  
 nere, instinctusque illius & inspirationes ita obseruare possit  
 vt ipsum post hanc vitam in beata aeternitate perspicuè &  
 que medio videre dignus sit, huic diuina in primis gratia  
 cessaria est, quæ eum trahat ante omnia ad propriæ conscientie  
 diligentem perferuationem contemplationemque, & vt  
 expurgare discat per vitiorum omnium, quæ vel foris vel  
 tus vnquam peregit, mortificationem. Quid est autem, quæ  
 fortasse aliquis, bona ac munda conscientia? Non aliud  
 quam tranquilla, pacifica ac pura mens, in seipsa parua &  
 milis, Dei voluntatem sitiens & honorem, in omnibus sine  
 electione, siue det, siue auferat Deus, eodem semper animo  
 tuens perseuerare, quo salutem obtineat, & diuina in se volun-  
 tas perficiatur. Cæterum antequam ad hanc pacem, resigna-  
 nem, quietem ac puritatem conscientia pertingere possit, mu-  
 ta prius eam acerba pati, creberrimasque intus reprehensi-  
 ones atque remorsiones sustinere oportet. Deinde primam  
 grandium suorum criminum atque peccatorum notitiam pe-  
 ducitur, quæ tum lugere & deplorare incipit: iamque primo  
 vitare ac fugere mala studet, vitiis que vitiorumque resisten-  
 tibus, hisce omnibus emori discens, vt munda fiat, &  
 vnquam illis præbeat consensum. Dehinc in bono sese exer-  
 bellumque voluptati & sensualitatis desideriis & concupiscentiis  
 indicit, subtrahens sibi sancti Dauidis exemplo etiam  
 ta & concessa, verbi gratia, de cibo & potu, in eundo, stando,  
 dendo, audiendo, ambulando, quiescendo, & id genus aliis pa-  
 ribus permisis, vt per talia sese corrigat, & Euangelij consi-  
 sectetur: vt vbi prius sensualitas multam cepit voluptatem,  
 suis indulsit affectibus, ibi modò torqueatur, affligatur, exci-  
 cietur. Atque per hæc sese conscientia ab affectibus seu concu-  
 piscentiis malis docet expurgare, sicuti prius grauiam studuit  
 tare peccata. Post hæc verò multa homini exteriori incommoda  
 da occurrunt, quæ corpus ipsum fert perquam grauiter & mole-  
 lestè. Vbi nanque eò per Dei gratiam ventum est, vt grauiam  
 profligata & superata peccata fiat, spiritusque sibi in huius-  
 di solitarum voluptatum subtractione magisterium atque do-  
 minium vèdicare incipit, cum id bestiali corpori insuetum  
 ipsum in  
 admodum  
 Seipsum  
 tiis ac de-  
 nolle cõ-  
 sualitatis  
 re, non po-  
 molestias  
 opera. Qu-  
 quibus da-  
 diò ei pla-  
 admodum  
 perari no-  
 dare auit  
 & discit in  
 ex seipso  
 conscient  
 labor est  
 sionem &  
 cer de his  
 & dolear  
 quoties h  
 mori cup  
 occasione  
 peretque  
 cupiscent  
 maximè  
 saluatori  
 ligenter,  
 sus est. H  
 ua, virtut  
 oratione,  
 inchoand  
 tis omni  
 contemp  
 fert ad su  
 depressio  
 stia, quib  
 dus est: t  
 mulque

*Conscien-  
 tia bona  
 quid.*

*Quæ dif-  
 ficile sim-  
 plex quis  
 perseue-  
 ret.*

ipsum

ipsum in rugas contrahitur, obmurmuratque: tum vero ægrè admodum, simplex, rectus, & patiens homo perseverare potest. Seipsum nanque inquietum & pacis expertem, plenumque viriis ac defectibus reperit, cernitque peruersum animum suum nolle cõsiliis acquiescere, se quoque forinsecus in illis quæ sensualitatis sunt, modum seruare non posse, ægrè se silentio vacare, non posse se continere quin fabulationibus tẽpus terat, quin molestias & angustias suas aliis exponat, quin bona sua iactet opera. Quæ non amat, vituperat: quibus infensus est, reicit: ex quibus damnũ sustinet, accusat: ex quibus lucrũ accipit, impendit ei placent. Dulcia illi grata sunt: quæ acerbæ & grauias sunt, admodum abhorret & inuitus aggreditur. Quæ laudat, vituperari non sustinet: quæ vituperat, non est qui ipso præsentente laudare aufit. Atq; ita, charissimi, seipsum iam perscrutari incipit, & discit ingredi seipsum, vt sciat & agnoscat quisnã sit, quidque ex seipso possit. Cuperetq; tunc hæc atq; eiusmodi expellere de conscientia sua, ipsamque ab his emundare: sed hoc opus, hic labor est illi, quandoquidem cruciatum & molestiam, depressionem & ignominiam natura illius adhuc ægrè sustinet. Et licet de his atque huiusmodi, grauiter in conscientia mordeatur & doleat, fateaturque coram Deo & hominibus malè se facere, quoties his præbet assensum: cum tamẽ necdum sciat quid sit mori cupiditati seu concupiscentiis, facilè fieri poterit, vt data occasione, affectibus & concupiscentiis suis indulgeat obtemperetque: quandoquidẽ intus in fundo illius prauæ adhuc concupiscentiæ latent, ad quas forinsecus adedò procliuius est: vnde maximè illi necessarium est, vt sese iuxta corporales Domini saluatoris virtutes, externumque illius hominem exerceat diligenter, & fugiat occasiones vitiorum illorum, ad quæ propensus est. Hinc iam non nihil incipit spiritualis fieri in vita actiua, virtutum actibus incumbente. Hæc autem cum feruida illi oratione, ex vitiorum certamine nascente, vt prædictum est, inchoanda est. Ex huiusmodi nanque oratione verior de peccatis omnibus dolor & contritio, & sui ipsius ob vitiosam vitam contemptio oritur. Post quæ ex bona voluntate spontè sese offert ad sufferendum cruciatum omnem, pœnam, molestiam, depressionem, aduersitatem, ignominiam, & omnis generis tristitia, quibus vel impræsentiarum premitur, vel olim premedus est: totum se ad hæc Deo suo offerens atque resignans: simulque ex amore veram incipit addiscere resignationem &

*Vera sub  
cõtempcio  
vnde oritur.*

*patiens*

patientiam in fide & spe Iesu Christi. Aliquid deinceps habet  
 proprium recusat, ne quo modo cordis sui puritas commu-  
 letur. Dehinc odium humilémque sui contemptum concipit.  
 Ex quibus ulterius nascitur, quòd eor suum ab omni iubi-  
 custodit, sensùsque suos omnes claudit forinsecus, ubi con-  
 sentit tentationem: id est, vniuersas diligentissimè occasus  
 deuitat, ne quem maligno spiritui locum præstet. Toto  
 corde soli Deo, non alteri alicui rei adhæret. Ad extrema  
 usque suffert patienter, quicquid illi patiendum venit, de  
 Domino liberetur: neque enim seipsum eripere vel excipere  
 aliquod admittendo solatiu[m] spirituale vel corporale, con-  
 tit. Vnde hæc ulterius illi gratia accrescit, quòd libenter  
 priorum suorum consiliis vtitur & acquiescit, faciens que  
 suaserint faciendum, potéstque subdere se Deo, & illi obedi-  
 re. Præterea attendit ea quæ impræsentiarum illi adsunt, in eis  
 sese exercet: verbi gratia, si bona sunt, gratias agit: si tenta-  
 nes sunt, viriliter reluctatur. Deinde nulli præterquam  
 Deo, suas discit queri & aperire miseras atque angustias, et  
 etiam pro stabilitate & perseverantia exorat: nec vnquam  
 re qualibet sese extollit, nec placet sibi ipsi, sed in omnibus  
 super omnia placet illi Deus. Gratus est semper & bonæ me-  
 ritatis, siue malè siue bene sibi eueniat, & vtut habeant omnia  
 Diligit quoque proximos suos, & in eorum infirmitate  
 passionis eis affectum impendit. Quicquid tolerari non potest  
 extrinsecus, & omnem cordis euagationem seu extrover-  
 sionem, maximè ad lætitiã inordinatã, deuitat. Teporem enim  
 in exercitiis exequendis, & interna velle abundare voluptas  
 fugit. Quæcunque enim Dei sunt, bona sunt. Vnde in omni  
 semper & in sui custodia illi persistendum est, nec sublimis  
 sed modicè de se sentiendum. Quæcunque alteri vitare  
 genere suadet, fugit & ipse, specialiter propriam voluntatem  
 quam penitus exit, abnegatque: studétque suæ semper impari-  
 tatis & imperfectionis meminisse, & in omni afflictione  
 re se Deo, vitamque & passionem Christi in suo iugiter per-  
 re circumferre, nec vlli extra Deum creaturæ inhaerere, vt  
 Iesus Deus amor & amator suus sit, qui cor suum expurget,  
 sic eum in veritate hic contemplari & cernere discat, vt quod  
 doque purè dilucidæque in perenni ipsius beatitudine con-  
 ri mereatur. Quod nobis omnipotens præstet clementia Salu-  
 toris meritis sanctarum virginum. Amen.



secuti sunt  
 Quod &  
 obseruet  
 est à Deo  
 tes hi san-  
 quis sit pe-  
 breuiter  
 mibus  
 fundum  
 suprema  
 tu cum ip-  
 afficere, n-  
 nunc per  
 tractu sec-  
 ris instrum-  
 laud dubi-

IN FESTO OMN. SANC.  
IN FESTO OMNIVM

159

SANCTORVM.

*Vi sancti Deum secuti sint quique in statu suo: Vi q<sup>2</sup>  
beatitudines octo in nobis exercere debeamus.*

SERMO PRIMVS.

Videns Iesus turbas, ascendit in montem, & cum  
sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, &  
aperiens os suum, docebat eos, dicens: Bea-  
ti pauperes spiritu, quoniam ipsorum est re-  
gnum cælorum &c.

MATTH. V.



Ons iste, dilectissimi, in quem Dominus *Mons.*  
ascendisse dicitur, ipsa est beatitudo & essen-  
tia illius, in qua vnum est cum patre suo. Et  
sequebantur eum turbæ: quæ multitudi- *Turba.*  
nem sanctorum omnium significant, quo-  
rum hodiè solennia agimus: qui omnes eum  
secuti sunt, singuli in sua vocatione, vt à Deo vocati fuère,  
Quod & nos imitari debemus, vt quisque ante omnia suam  
obseruet vocationem, attendens qualis illa sit, in qua vocatus  
est à Deo, ipsamque sequatur. Sunt autem nobis excellen- *Honor*  
tes hi sancti studiosissimè honorandi. Et si quærat aliquis, *sanctorum*  
quis sit potissimus honor, quem sanctis impendere possumus, *maximus*  
breuiter respondeo, hunc esse, vt in expedita ac libera ab *quis.*  
omnibus abstractione, vnà cum illis in præclarissimum illud  
fundum nos immergamus, in quo ipsi se perdidère, & in quo  
suprema ipsorum felicitas sita est. Ita prorsus, inquam, in hoc &  
tu cum ipsis immergere certus, quòd nec maiori eos honore  
afficere, nec aliquid gratius eis præstare queas. Sed videamus  
nunc per singulas sanctorum turmas, vt singulæ Deum pro suo  
tractu secutæ sint. Primò ingressi sunt post eum patres vete- *Patriar*  
ris instrumenti cum ardentissimis desiderijs, credentes quòd *cha &*  
haud dubiè veniret, erantque à Deo per sanctum amorem *propheta.*  
& spem

& spem possessi, & non quidem foris, sed intus liberi ac non ab omnibus extra Deum: multaque & ingenti cum dilectione quicquid habebant, electo illi populo impartiebatur: omni hoc studio agebant, ne quam illi penuriam paterentur: nec Christus erat nasciturus: nec aliquod sui corporis firmamentum retinebant, quin omnes parati essent huic seruire partem quacunque etiam esset tribu oriturus. Horum autem, quæquebantur, duodecim millia de qualibet tribu signati finguntur hodie. Erant autem tribus duodecim atque ita gradibus sequentium turba fuit: ceteram autem multitudinem non modo dinumerare poterat. Dehinc secunda turba subsequens

*Apostoli.*

quæ apostolorum est, qui post Christi natiuitatem floruerunt, ad multo utique celsiorem à Domino statum, maioremque perfectionem, quam præcedentes patres, vocati: ipsi quoque modo cuncta intus reliquerunt, sed etiam foris, quod ad perfectionem attinet, in vera degentes corporis & spiritus libertate, idque in supremo ac proximo gradu, qui quidem

*Martyres.*

sit apprehendi. Post hos sancti martyres veniunt, quorum in admodum turba fuit Christum sequentium: & ipsi non modo rebus externis omnibus renunciarunt, sed etiam vitam pro Christi amore fuderunt, quæcunque illis in obueniret conditio, & à quibus, & uti id Deo placebat

*Confessores*

istos maxima Dominum Confessorum turba sequitur, quæ cationem suam diuersis modis singuli secuti sunt. Isti soli in abstractione vixerunt, solamque veritatem intus in tranquillo silentio obseruarunt, auscultantes, quid Dominus verbum æternum in eis loqueretur: atque ex his alij deserta & antea non fuerunt, alij monasteria & sacros subire ordines, quales erant ordines, & uti seruabantur: alij in communi sanctæ ecclesiæ vixere, concionibus insistentes, scribentes codices confessiones recipientes, docentes atque corripientes alios: sed per tamen cum resignata in Dei beneplacitum voluntate, grati diuino beneplacito morem gerere, cum vera sui ipsorum & omnium quæ non erant Deus, resignatione. Hinc sequitur

*Virgines.*

Dominum amabilis ac iucundissima castarum, & tam corpore quam animo immaculatarum virginum turba. Hoc quidem pulchritudinis, quid exultationis habet, in corpore in ætæternum inueniri instar angelorum? Sanè cuiusque id à Deo donatum est, ut in hac veste inueniatur, quam ipse & dignissima parens eius præ omni ornatu gessere: is tantum in gaudio

gaudium  
posset aff  
nia moue  
certè qui  
lucit, hu  
vulnera a  
à mundo,  
liber tent  
ritatem, si  
est. Quan  
Dehinc tu  
que statum  
& oration  
purgari jo  
hodie die  
impuroru  
iorem pro  
li peccan  
quorum l  
ta. Ita pro  
penam pe  
cimus vo  
timus. Ha  
quantur  
diuinum  
quas sing  
pauperes  
Hanc vir  
tium om  
rissimi, fu  
ne vacua  
sua: experi  
rari: oport  
ita poterit  
autem hæ  
ri. Primò  
rum facta  
dem ipse  
mitiori se  
Thomas,

gaudio

gaudium meritò conciperet, vt nemo eum in hac vita mœfore  
 posset afficere, nec vlla aduersitate aut damno, aut ignomi-  
 nia moueretur, dum hunc potuit seruare thesaurum. Quem  
 cerè quisquis in vera sua nobilitate & integritate seruare vo-  
 luerit, huic certandum & patiendum erit, multaque in corde  
 vulnera accipienda, tum à sensibus & naturæ petulantia, tum  
 à mundo, tum etiam à diabolo. Attamen sciendum est, quàm  
 liber tentationum impugnationem, nouam semper parere pu-  
 ritatem, si modò sit qui obseruet: atque hæc tentationis merces  
 est. Quam vtinam mercedem & partum sedulò attenderemus.  
 Dehinc turba est vulgariū hominum, qui iuxta suum quic-  
 que statum proficere studuerunt: qui & ipsi saluantur per fidem  
 & orationes amicorū Dei: attamē in purgatorio prius eos ex-  
 purgari oportet, quàm ad regnum Dei admittātur. Vnde sicut  
 hodie dies puerorum agitur, ita crastinus purgatorum seu  
 impurorum dies erit, vt expurgentur. Sanè in purgatorio ma-  
 iorem pro aliqua terrena delectatione, & vno peccato venia-  
 li pœnam luemus, quàm sint omnium illorum martyrum,  
 quorum hodie festa colimus, pœnæ etiam in vnum conflat.  
 Ita profus necesse est, dilectissimi, tantam nos soluere  
 pœnam pro minima, qua Deo resistimus, culpa, nec satisfacimus  
 vocationi illius, & media inter nos & ipsum admit-  
 timus. Hæ igitur turbæ sunt, quæ Christum Dominum se-  
 quuntur ad montem beatitudinis suæ. Ibi deinde aperiens  
 diuinum os suum, de octo beatitudinibus sermonem habuit:  
 quas singulas nos breuiter perstringemus. Ait itaque: Beati  
 pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.  
 Hanc virtutem idcirco primam posuit, quòd caput sit & ini-  
 tium omnis perfectionis. Enimuerò quoquo vos vertatis, cha-  
 rissimi, fundum hominis profus nudum, ab omni possessio-  
 ne vacuum, liberum, expeditum, pauper, & omnis curæ super-  
 flux: expers esse oportet, si Deus propriè in ipso debeat ope-  
 rari: oportet, inquam, à proprietate ipsum esse liberum: atque  
 ita poterit, imò & debet proprius illi esse Deus. Poterit  
 autem hæc paupertas quadruplici ratione accipi & obserua-  
 ri. Primò sunt pauperes, quos inuitos paupertas premit. Ho-  
 rum facta nemo durius aut seuerius iudicabit: quandoqui-  
 dem ipse Deus ob inopiam ipsorum, vitia defectusque eorum  
 mitiori ferit iudicio. De secunda paupertatis specie dicit S.  
 Thomas, eatenus amanda ac vsurpanda bona temporalia,

*Cōiugati  
ac vidui.*

*Quanta  
purgato-  
rij sit pœ-  
na.*

*Beati-  
do I.*

*Pauper-  
tas spiri-  
tus qua-  
druplex.*

*x.*

*ii.*



quatenus quis ea sibi sentit esse ad miniculo ad obtinendam  
 tius libertatem & nuditatem mentis. Multorum enim me-  
 tes puriores ac expeditiores sunt, vbi necessaria illis suppet  
 quàm si quotidie ea ostiatim mendicare cogentur. Et qui  
 cessaria habet cum licentia, & vitur cum timore, multo  
 mirum expeditior est, quàm qui ea quærere cogitur. Si quis  
 meo sentiret possideri se inordinate etiam à necessarijs  
 inflectere se ea ad vsum & exercitia virtutum, putat  
 tis, temperantiæ, humilitatis, liberæ ac nudæ puritatis,  
 cessarium illi foret potius cuncta relinquere, & pauper  
 etiam forinsecus cum pauperibus esse. Tertia pauper  
 species est, cum Deus homini tam intimè charus est, ut  
 la res impedire eum possit, sed omnia spotius ipsum pro  
 ueant prouehantque, sicut Apostolus inquit: Scimus quomodo  
 diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Huius  
 di ab omnibus rebus creatis, & quicquid non est pure De  
 liber, nudus, intactus & pauper manet, potestque cum Apo  
 lo dicere ex sententia: Tanquam nihil habentes, & con  
 possidentes. Qui tales sunt, etiam regnum citra interior  
 minis sui damnum possiderent. Quartum denique pauper  
 tis genus est, ex vero sinceroque amore foris & intus pau  
 rem esse, cum desiderio præclarissimum & amabile Deo  
 Saluatoris exemplum, purissimam videlicet & nudissimam  
 pertatem illius imitandi: prorsusque liberum, & ab omni  
 cupatione, cura, adhæsione tam foris quàm intus expedit  
 se seruare, nec curare aliquid, nisi hoc tantum, vt mem  
 berè, purè, nudè ac immediatè, sine intermissione ressuat  
 recurrat in originem suam atque principium Deum. Inde  
 tam se celeriter homo extrouertere non potest, quin fundat  
 illius id aduertat, quod tū euestigio rursus se recipit in ipsi  
 Et hæc est, charissimi, purissima paupertas. Excellentissim  
 nanque paupertatis nobilitas in hoc sita est, vt refluxus  
 in Deum, liber, nudus, & minimè sit impeditus: quomodo  
 magis talis is est, tanto & pauperes isti & nunc & perenni  
 beatiores sunt. Secundo dicitur: Beati mites, quoniam  
 possidebunt terram. Hic vno gradu propius ad beatitudinem  
 ingredimur. Per paupertatem nanque impedimenta depu  
 mus: sed per mansuetudinem propius in ipsum fundum  
 cedimus, omnem inde amaritudinem, iram, asperitatem  
 expellentes, sicuti scriptum est: Omnia munda munditia  
 mittite

III.

Rom. 8.

2. Cor. 6.

IIII.

Beatitudi  
do 11.

Tit. 1.

mitibus n  
 id ex bono  
 Pagani De  
 nunc Ch  
 rentes, ade  
 nera ad ip  
 te conuert  
 rem quanc  
 Hic iam m  
 tuum ad te  
 tui, non au  
 tegra perfe  
 re tibi poss  
 det terram  
 niat. Sin ar  
 nis & pacer  
 loco lugen  
 lugent, quo  
 de quibus h  
 fictionibus  
 deplorant  
 tissimi sunt  
 pro eis lug  
 rant enim a  
 Sic de bea  
 dam socium  
 raret. Cui e  
 dit vir sanc  
 tis obsecro  
 ri amici de  
 plangunt.  
 peccatore  
 olim præd  
 se tenebra  
 amici lach  
 tur & auert  
 le exaudiet  
 si forte cor  
 credite mil  
 ziosiores pla

mitibus nihil asperum. Quòd enim omnia sunt bona bonis, id ex bono puròque illorum fundo contingit. Olim quidem Pagani Dei amicos cruciabant, torquebant, præparabant: at nunc Christiani, etiam bonæ opinionis sanctitatem præ se ferentes, adeòque & vicini eorum, ipsos cruciabunt, quorum vulnera ad ipsum quoque fundum pertingunt. Si enim ad Deum te conuertas, aiunt te laborare ex cerebro, te furere, te singularem quandam sectam sequi, deceptionem esse vitam tuam. Hic iam mansuetudo te reuocat, dirigitque intro in fundum tuum ad teipsum, docens vt hæc omnia accipias de manu Dei tui, non autem ab hominibus: quod dum facis, pax tua tibi integra perseuerat, dicitque tibi mansuetudo: Quis est qui nocere tibi possit, si Deum amicum habeas? Atque ita mitis possidet terram suam, semper manens in pace, quicquid sibi eueniat. Sin autem ita non facis, & virtutem perdis mansuetudinis & pacem, dicerisque instar canis rabidi oblatrator. Tertio loco lugentes constituuntur, dum Dominus dicit: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Qui sunt autem lugentes de quibus hic loquitur? Iuxta vnum quidem sensum, qui in afflictionibus positi sunt: secundum alium verò, qui sua peccata deplorant. Cæterum præclari Dei amici, qui hæc in parte beatissimi sunt, sua iam plangendo deleuere peccata, nec est quod pro eis lugeant amplius: nec tamen absque luctu sunt. Deplorant enim amarissimè peccata & defectus proximorū suorum. Sic de beato Dominico legimus, quòd cum vidisset quendam socium suum amarè flentem, sciscitatus fuerit cur ploraret. Cui cum ille responderet, flere se peccata sua, respon-

*Quinã ho  
die prioris  
tyranni.*

*Beatitud  
do III.*

*S. Domi.  
nici apo.  
phthe  
gma.*

dit vir sanctus: Illa iam lachrymis abolita sunt filii mihi: magis obsecro vt illos lugeas, qui ipsi flere recusant. Sic, sic veni amici Dei, semper mundi cæcitatem, peccata, miserias plangunt. Si quando Deus iudicium & iram suam in nos peccatores effundere decernit, vt multa horrenda iam olim prædicta sunt, vt pote ignis, aquarum inundatio, densa tenebræ, venti ac tempestates, annonæ caritas, isti Dei amici lachrymis iram Dei cunctaque hæc mala deprecantur & auertunt, nocte ac die ipsum exorantes: quos tum ille exaudiens, parcit, & differt iram suam, expectatque si forte corrigere nos velimus. Quod si iam non facimus, credite mihi, charissimi, longe maiores, grauiores, perniciosiores plagæ certo certius imminet nobis. Iam nubes suc-

☞ cense sunt, vt feriant: retinent tamen eas amici Dei lachry-  
suis. At si non corrigimus nos, nimirum citò nos grauiter  
rient: eritque tanta miseria & calamitas, quòd extremi  
dicij hominibus memoria subibit: & qui iam multa pace  
dent, magnas sustinebunt pressuras: Deique verbum pen-  
tetur, & cultus Dei rarus admodum erit, ibitque vnus

☞ alius aliò, nec scire licebit quem hæc mala finem fin-  
bitura. Inueniet tamen pijsimus Deus nidulum, vbi

III. abscondat. Quartò dicitur: Beati qui esuriunt & sitiunt  
sitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Hæc virtute, dilecti-  
mi, pauci hodie veraciter præditi sunt: quando rarissimi  
quorum omnis fames, omne desiderium non nisi iustitia  
intendat, quærat, gustet, qui non amore vel odio ducantur,  
qui non potius cognatis bene velint, quos non proprio

*Quanta sit  
amoris  
privati  
domina-  
tio.* commodum, proprius honor, laus, contumelia mouentur,  
non pro fauore vel odio temerè quandoque iudicent. Sed  
verò tales inueniuntur, qui ab his immunes sint, illorum  
iure meritòque laudandos censeo, quòd in sublimi quodam  
gradu haud dubiè positi sint: quibus nihil sapiat, quæ  
i uuet, nihil delectet nisi iustitia. Meritò cartè tales beati

v. cuntur. Quintò beati dicuntur misericordes, quoniam

*Psal. 144* ipsi misericordiam consequentur. Miserationes Domini  
pheta ait, super omnia opera eius. Ergò quisquis verè mi-  
ricors est, hic quoque verè diuinus est. Misericordia namque  
ex amore nascitur. Ideòque veri Dei amici, multùm mi-  
ritate misericordes sunt, faciliùsque peccatoribus & afflic-  
fidem adhibent, quàm alij charitatis expertes. Et quia mi-  
ricordia, vt dixi, ex dilectione, quam nobis inuicem, alter  
teri debemus, nascitur: si misericordiam alterutrum non  
pendamus, exiget hoc specialiter Deus in extremo iudicio  
suo: & quos egenis ac miseris impendenda hæc virtus  
pererit destitutos, illis æternam suam misericordiam deesse

*Mat. 25.* bit, vti ipse in Euangelio apertissimè testatur, vbi omni-  
cita perfectione, sola misericordiæ opera neglecta impie  
probraturum se dicit. Porrò misericordia hæc non in  
duntaxat consistit, vt tribuas indigenti: sed etiam vt  
patiaris & subuenias proximis tuis in omni afflictione  
rum, quæ vel accidit eis, vel adhuc accidere possit: &  
za quisquis ibi veram charitatem & compassionem non  
pendit, afflictionèsque cuiuslibet & defectus non misere-

ditè respici-  
suam illi r-  
at Domin-  
videndum  
mos suos,  
ri. Sextò b-  
vocabatur  
tum amabi-  
vel in æte-  
suam pror-  
in aduersis  
æternitate.  
tur, nec hu-  
operantur.  
& in dulci-  
dique perfo-  
clarissimæ  
vt si necesse  
strarent, &  
que æterna  
amore ple-  
rum dilecti  
superfluerè  
nisi dilectio  
illa quæ om-  
vt nemo ha-  
cantur, quæ  
confertur:  
enim vsqua-  
tutis, nec in  
hanc pacem  
que modis  
dicitur: Bea-  
querat forte  
rum, liberu-  
vt quoties  
peditum fu-  
bunt. Hæc  
cor suum &  
quiescit in

dicit respicit & portat, timere haud immeritò poterit, & Deum  
 suam illi misericordiam denegaturum. Qua enim mensura, *Mat. 7.*  
 ait Dominus, mensi fueritis, eadem & remetietur vobis. Vnde  
 videndum est cuique, ne temere iudicet aut condemnet proximo-  
 suos, si non velit ipse æternæ damnationis sententia feri-  
 ri. Sextò beati predicantur pacifici, quoniam, inquit, filij Dei *v. I.*  
 vocabuntur. Sanè quos vera pax occupat, homines sunt mul-  
 tum amabiles: eisque hanc pacem suam nemo vel in tempore *Verè paci-*  
 vel in æternitate eripere potest, quòd omnem voluntatem *fici, qua-*  
 suam prorsus in Dei beneplacitum transfuderint, idque tam *les.*  
 in aduersus quàm prosperis, in lætis & tristibus, in tempore &  
 æternitate. Adhęc, operatio & vita ipsorum, tota in Deo versa-  
 tur, nec humano, sed diuino ac supernaturali modo viuunt &  
 operantur. Sùntque præterea in virtute patris, in sapientia filij,  
 & in dulcissimo sancti spiritus amore baptizati, hisq; adeò vn-  
 dique perfusi, vt pace sua nemo eos priuare queat. Insuper præ-  
 clarissimæ hæ diuinitatis personæ, adeò eos totos penetrârunt,  
 vt si necesse foret, etiam regionem aliquam sua pace admini-  
 strarent, & satisfacerent omnibus in ea constitutis. Adeò nan-  
 que æternæ sapientiæ, quæ eos permanuit, lumine & etiam  
 amore pleni sunt, vt si fieri posset, præ vera proximorum suo-  
 rum dilectione foris & intus prorsus liquescerent, diffuerent,  
 superfluerentque: nec quicquam in eis, vbiunque pulsentur,  
 nisi dilectio & pax inuenitur. Hi sunt corde pacifici, quos pax *Phil. 4.*  
 illa quæ omnem exuperat sensum, adeò occupat possidétque,  
 vt nemo hanc ex eis expellere queat: meritòque Dei filij vo-  
 cantur, quando quod vnicus habet ex natura, id eis ex gratia  
 confertur: & reuera in Deo & ex Dei corde nascuntur. Neque  
 enim vsquam alibi pax ista nasci potest, non in proprijs insti-  
 tutis, nec in aliqua re exteriori. Fieri tamen potest, vt quis  
 hanc pacem adepti sunt, multas in exteriori homine diuersis-  
 que modis secundum sensus impugnationes sentiant. Septimò *v. II.*  
 dicitur: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Hic  
 querat fortasse aliquis, quid sit cor mundum. Hoc est cor pu- *Cor mundū*  
 rum, liberum, & ab omni re creata absolutum & abstractum,  
 vt quoties Deo ingredi placet, vacuum semper, nudum, & ex-  
 peditem fundum reperiat. Sic mundi Deum veraciter vide-  
 bunt. Hæc autem cordis mundities scædatur, cum quis sponte  
 cor suum & delectationem transfert ad instabiles creaturas, &  
 quis scit in eis. Quantam autem quietem capit & percipit in

illis quæ Deus non est, tantum se separat à Deo: sicque Deo illo visio obnubilatur, vt Deum quietè in se videre non possit. Porro exterior carnis puritas & castitas, multum ad hanc finem cordis puritatem, vti Apostolus inquit: Virgo cogitat quæ tibi sunt, vt sit sancta corpore & spiritu. Quod non perire possunt, quæ matrimonio iunctæ sunt. Vt autem corporis castitas per externæ integritatis incuriam & negligentiam, dicitur: sic & præclari ac deiformis spiritus integritas, spernitur illis rebus, quæ non sunt forma & origo sua, immiscendo latur. Multa enim inde media contrahit inter Deum & adeoque obscuratur & tenebris perfunditur, vt originem suam Deum in puro fundo suo cernere non possit, quum tamen hoc creatus sit, sicque inde effluerit, vt continuè in eam originem suam resfluere debeat, & contemplari illic Deum suum oculis spiritus & mentis suæ. Denique plurimum commendanda virginitas est, quod perpetuum liberrimum semper in Deum accessum habeat. Vnde Christi sponsa gerere debet, vt in nulla re cuiquam, præterquam soli Deo placere cupiat, si modò sponsa illius dici aut esse velit. Cuius beatitudo, est eorum qui persecutionem patiuntur præiustitiam. Credite mihi, dilectissimi: nec verbis exprimitur sensibus capi potest, quàm ineffabilia in afflictionibus lateant. Ideoque Deus omnipotens amicos suos, quos amat tam, tamque vicinam ipsius beatitudinis suæ fruitionem pergit, vbi eos quomodò oporteret, hac dignè non vivere conuenit, grauib. & vehementissimis eos afflictionibus ad beatitudinem pertingere facit, vt his compulsi, velint nòlint, beatitudinem consequantur. Quæ certè immensa & ineffabilis Dei fidelitas est: deberetque id homini esse gratissimum, & impetres ageret Deo gratias, si quid pati habeat: imò hoc se beneficio prorsus indignum iudicaret, magnamque inde sperare ciperet, quod hoc eum Deus honore dignetur, vt in hoc mundo sibi fiat, & in passionibus se imitetur. Enimvero diuini iudicij sententia est, multo ac incomparabiliter digniorem exiguam afflictionem seu crucem patienter toleratam, quam grandia multaque bonorum operum exercitia. Et Dominus: Non est, inquit, aliqua tam parua passio, quæ vel in se vel foris homini occurrere possit, quæ non aliquam beatitudinis imaginem excellentissimæ passionis Domini nostrum Christi: valdeque possibile est homini, mereri in qua

*Virginitas vnde potissimum laudanda.*

VIII.

*Afflictionum virtus.*

*Patientiam multis operibus bonis antestare.*

IN  
passione  
Ceterum  
ximus, sup  
gna sit) l  
tem est int  
verò Deus  
Deum pat  
de vehem  
nostram s  
Dei erit, n  
ex natura  
accipere c  
ipsum ad  
dilatat, si  
te seruare  
locum pra  
diuinum  
Deus mer  
que si in su  
Deo puru  
set perage  
ret imped  
Præter or  
tra nos pa  
dem & gl

IN  
De paup  
l'vrig  
ge co  
Beat  
e

**D**

passio

passione sua perfectam Dominicæ passionis participationem. Cæterum alia adhuc est passio, quæ (tamen si ea de qua iam diximus, supra quàm capere quis possit, utilis, fructuosa & digna sit) longè adhuc nobilior digniorque censetur. Hæc autem est interna passio Dei, id est, qua Deum patimur. Quanto verò Deus omni creatura celsior est, tanto & hæc passio, qua Deum patimur, omnem humanam excellit operationem. Unde vehementissimè nobis Deus amandus est, quòd æternam nostram salutem in se patièdo constituit. Hoc autem opus Dei erit, non nostrum, nos verò ipsum hîc capiemus. Nam & ex natura id habet homo, ut plus pati possit quàm agere, plus accipere quàm dare. Quodlibet autem donum, desiderium ipsum ad centuplo plura capièda dona præparat, extendit, dilatat, si tantùm esseent qui sese euacuarèt, & in interna quiete seruarent, diuinam expectarent intra se operationem, Deo locum præberent, paterenturque intra se Deum, ut ipse in eis diuinum & excellens opus suum peragere posset. Est enim Deus mera actio: & spiritus creatus, in seipso merum pati. Itaque si in sua homo nobilitate persisteret, seseque directè sub Deo purum ac nudum seruaret, ut Deus opus suum in ipso posset peragere, ad ipsumque peragendum nullum is ei præstaret impedimentum. admodum ille felix & beatus efficeretur. Præter omnibus nobis benignitas Dei nostri, uti sic cum intra nos patiamur, ut ipsius in nobis sentiamus opera, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

## IN EADEM SOLENNITATE.

*De paupertate duplici, corporali videlicet & spirituali: utiq; ex his posterior, id est, spiritalis paupertas, longè corporali perfectior sit.*

## SERMO II.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.

## M A T T. V.

**D**VPLEX est, dilectissimi, paupertas: vna externa *Duplici* secundum hominem exteriorem, quæ in omnium rerum temporalium propter Deum abdicatione & abrenuntiatione sita est: quæ est consi-

lium Euangelicum. Altera spiritus est, & est humilitas cordis, ad quam omnes obligati sunt, quique secundum suam vocationem. De vtraque autem aliquid dicturi sumus. Itaque ad priorem paupertatem non omnes sunt adhibiti, sed illi duntaxat, quibus Deus inspirat & suggerit, ut Christi humanitatem exteriorem in supremo gradu sequantur, ipsamque renuntient omnibus, & mendici fiant, ita ut omnibus vitæ suæ diebus victum sibi mendicando conquiritur.

*Qualis S. Francisci paupertas* quemadmodum de beatissimo patre Francisco legimus, & eius sociis illius. Qui nimirum supremus gradus est, sequi in parte Christum forinsecus. Cæterum nemo suis viribus iusmodi institutum arripere potest: quandoquidem omnia proprio carere, multo in rigore viuere, bona omnia externa abdicare oportet. Quod sanè natura admodum exhorret, & nimiam graue est illi, sed tanto coram Deo maius meritum habet, quanto naturæ molestius est. Et est reuera sanctissima, si pura cum intentione & mundo corde agatur. Per tamen nanque, plurimos Deus conuertit per bona ipsorum externa, quæ miseris præbent peccatoribus in magnis sceleribus constitutis. Eaque de causa copiosissimè hanc Deus paupertatem remunerat. Porro si ipsa hæc externa paupertas, ad supremum suum gradum pertingere debeat, necesse est ut & interior teneatur. Vnde hoc nomine tanto melior est externa paupertas, quòd ad interiorem consequendam adminiculo est.

*I. I.* *Paupertas* verò paupertas, ut dixi, in spiritu & in vera cordis humilitate consistit, & in abdicatione omnis solatii & oblectamenti. Et quomodò exterior paupertas ad omnis temporalis solati abdicationem facit, incitatque, ita hæc interior paupertas non docet internæ consolationi, quæ ex virtutibus & deuotione sensibili capi queat, ac vniuersæ interioris gaudij oblectamenti seu voluptati renunciare. Qua autem ratione hæc oblectantur, quæ so, me docere accipite. Equidem rogo Deum mentem vt & huius internæ & illius externæ vobis paupertatis desiderium largiatur. Quisquis enim absque interna animi preparatione, dum fortassis inde vel legit aliquid, vel audit, vel ex anxietate quadam hanc assumit paupertatem, nihil percipit. Nam qui absque Dei tractu & impulsu eam arripit, ad virtutes minimè pertingit, sed exteriori modo seu voluntariæ paupertatis contentus, non ad eum finem contendit, ob quem Christus hunc paupertatis statum, qui excellentissimus

*Paupertatis voluntariae status quis.*

ISSIMUS  
ripiendur  
fiant, vt d  
adipisci  
tum fortit  
cipiunt, e  
nihil à se  
dam inte  
templati  
in infimo  
ritalitate  
dunt vlt  
miorem  
hil Dom  
inde etia  
mare deb  
ita & ip  
tur. Et h  
est: cum i  
nem ten  
vtranque  
terum ta  
hominu  
renda sic  
se traden  
humilis  
nes extri  
huiusmo  
sue paup  
etiam ta  
fit, satis  
beat per  
ni conse  
corpori,  
rem hor  
enim dis  
agère po  
immod  
ceant. E  
impedi

tiffimus est Ecclesiæ status, instituit, & quosdam ad ipsum ar-  
 ripiendum vocauit, vt videlicet primò extrinsecus pauperes  
 fiant, vt deinde etiam interioris queant paupertatis gratiam  
 adipisci. Hoc, inquam, plerique sine neglecto, paupertatis sta-  
 tum forinsecus duntaxat obseruant, nec ad sua se interiora reci-  
 piunt, externa inopia abundè contenti, dum sibi persuadent,  
 nihil à se amplius exigi. Quùmq; his interdum deuotio quæ-  
 dam interna sensibilis aut dulcis sapor præstatur, ea ipsi con-  
 templationem seu vitam dicunt contemplatiuam, cùm adhuc  
 in infimo hæc naturæ gradu secundum virium inferiorum spi-  
 ritualitatem seu rationalitatem agantur: atque ita non contem-  
 dunt vterius ingredi ad sua interiora, putantes nullam subli-  
 miorem viam superesse. Itaque conformantur quidem nonni-  
 hil Domino Saluatori secundum eius humanitatem: sed de-  
 inde etiam secundum spiritum eius & veritatem illi se confor-  
 mare debebunt: vt quomodò ille spiritu patri suo vnitus fuit,  
 ita & ipsi, quatenus in hac vita possibile erit, eidè intus vnian-  
 tur. Et hæc interna paupertas, multò quàm externa, sublimior  
 est: cùm illa ad Dei, ista ad humanitatis duntaxat similitudi-  
 nem tendat, multò que illa quàm ista securior est. Si quis verò  
 vtranque apprehendere possit, id excellentissimum fuerit. Cæ-  
 terùm tales, proh dolor, pauci hodie reperiuntur, quòd natura  
 hominum admodum infirma sit. Si tamen altera earum dese-  
 renda sit, præstat externam relinquere, & internæ pro viribus  
 se tradere, cuiuscunque aliquis status sit. Pauperis siquidem &  
 humilis cordis vt sint, omnibus necessarium est, sed non om-  
 nes extrinsecus pauperes esse sunt adstricti, nisi quos Deus ad  
 huiusmodi vocat institutum. Cæterùm internam hanc viam  
 suæ paupertatem tenere, tam arduum & difficile est, vt si quis  
 etiam tanta, quanta vnquam aliquis fuit, fortitudine præditus  
 sit, satis hæc opus habeat, si in ea ad finem vsque vitæ suæ de-  
 beat perseverare. Vnde nihil absurdum est, sed omnino ratio-  
 ni consentaneum est, vt foris curam & quietem suo impèdant  
 corpori, vbi aduersa valetudine laborant, maximè qui exterior-  
 rem hominem suum longa cruciârunt pœnitentia. Quum  
 enim difficile sit in ea perseverare, ipsamque persequi, ipsam  
 ægrè possunt obtinere, si naturæ suæ necessaria subtrahant, si  
 immoderatas agant vigilias, si duros extrinsecus labores exer-  
 ceant. Externæ siquidem abstinentiæ, si rigidiores sint, ipsos  
 impediunt, quum tantos cordis dolores, angustias, pressuras,

*Quomodo  
 pauperes  
 esse oportet om-  
 nes.*



afflictiones sustineant, vt vix sufferre possint. Vnde si  
 ram præterea extrinsecus pœnitentiam agere velint, &  
 struent haud dubiè naturam caputque suum: atque ita di-  
 nas non poterunt intus admonitiones sequi. Proinde vsur-  
 rum necessariorum ob melius quiddam eis permittitur.  
 hæc in se deprehendant: licetque eis, cum metu & timore  
 naturæ quietem & commoda capere. Enimuerò & in sa-  
 limi quadam seculi dignitate & statu positi esse, rebelli-  
 ac bonis temporalibus pro suo statu abundare possunt.  
 nihilo minus hac interna præditi esse spiritus paupertatis.  
 Quanto enim plus forinsecus honoris, bonorum, & que-  
 tis habent, tanto etiam magis inde intus premuntur: sin-  
 que & extrinsecus quod suum est, ad hanc obtinendam pa-  
 pertatem coguntur facere. Quod quum absque naturæ con-  
 fortatione ad finem vsque persequi non possint, cum an-  
 xietate & amaritudine naturæ fomenta, commoda & ne-  
 cessaria capiunt, secreto tamen & quàm fieri potest oc-  
 cultè, ne cui offendiculum præstent. Atque hac ratione  
 poterit quis etiam regnum possidere absque suo dama-  
 aut alium quemlibet tenere statum, & nihilo minus pau-  
 per esse spiritu & exul. Cæterùm paucis id persuaderi po-  
 test, tanta posse quenque per hanc paupertatem compen-  
 re sibi merita, cuiuslibet etiam status sit vel conditionis.  
 si tantùm naturæ suæ voluptatibus emori, & huic sese pau-  
 pertati spontè tradere non recuset. Ad ipsam autem per-  
 tingere, & viuere in ipsa, neminem vel diuitiæ, vel cel-  
 tudo, vel inopia prohibent. Omnibus eam apprehendere  
 licet, si feridè illi se tradere velint. Porrò quisquis ille est  
 qui vtranque ferre non potest, alteri se tradat, & in se  
 perseueret vocatione, discatque pauper esse spiritu, id est  
 humilis corde. Optimum autem ad ipsam, spiritus dico pau-  
 pertatem obtinendam, exercitium est, vt Dei quis auxili-  
 imploret, peratque vt se seruet à peccatis, & perseuerantia  
 sibi tribuat in afflictionibus & aduersis. Ita nanque spi-  
 ritus paupertas in his sica est, vt patiaris, vt deprimaris, vt  
 tus totus derelinquaris, & ista tamen nulla externa oblecta-  
 tione vel solatio depellas. Sic vbi te in cunctis virtutibus  
 virili exerces, nec id prosperè tibi succedit: ac insuper & ab ho-  
 minibus aliqua tibi patienda veniunt, necnon & à Deo  
 gellaris atque puniris in corpore, ad hæc à cunctis etiam homi-  
 nibus

*Regem et  
 spiritu  
 pauperem  
 esse posse.*

IM-  
 nibus car-  
 ris, irride-  
 patientia  
 intrinseca  
 spiritu. F-  
 labore ac-  
 nam. Co-  
 terna: &  
 gestu ho-  
 sequium  
 que seru-  
 iori ad il-  
 de etiam  
 cilius, qu-  
 possunt.  
 externæ  
 iori cum  
 Cæterùm  
 quod illi  
 pertis, si  
 dam exte-  
 ceat, cum  
 fructum  
 pertas, ca-  
 caoticum  
 tionibus  
 tere sese  
 tiam. E-  
 eaque se  
 diuitiis  
 lestè fer-  
 luprater  
 vbi aud-  
 auerti:  
 sed long-  
 diligunt  
 sequunt  
 ne seu  
 qui inte-  
 pauper

ribus tam spiritualibus quàm secularibus abiiceris, contemne-  
 ris, irrideris, ac nihilo fecius in omnibus his, & id genus aliis  
 patientiam tenes, nec excutere te quæris, sed præstolaris donec  
 intrinsecus ipse te Deus releuet, hoc est, inquam, pauperem esse  
 spiritu. Hic iam expèdite, quæso, charissimi, sit ne maiori opus  
 labore ad hanc internam tenendam paupertatem, quàm exter-  
 nam. Certè & acceptior Deo & multò nobilior est quàm ex-  
 terna: & quotquot hanc internam paupertatē docent, & è sug-  
 gestu hominibus cōmendant, longè gratius Deo præstant ob-  
 sequium, quàm qui æternam tantummodò docent. Illam nan-  
 que seruare, quàm hanc, Deo similis est: sed & centuplo ma-  
 iori ad illius, quàm huius, obseruationem labore opus est. Vn-  
 de etiam vel centum qui externa teneant paupertatem, fa-  
 ciliùs, quàm vnus qui in interna viuat, adduci atque conuerti  
 possunt. Quòd autem potior ac dignior vita sit internæ, quàm  
 externæ paupertatis, non admodum probari indiget, quum ma-  
 iori cum molestia & labore interna, quàm externa, seruetur.  
 Cæterùm quòd externa plus homines mouet, inde accidit,  
 quòd illis quæ videntur facilius, quàm auditis & minimè ex-  
 pertis, fidem adhibemus. Est quæ hoc voluntatis diuinæ, vt qui-  
 dam externam teneant paupertatem, quòd id impensè illi pla-  
 ceat, cum apud vulgares homines magnum eiusmodi possint  
 fructum facere, qui ob occupationes suas, quid interna sit pau-  
 pertas, capere non possunt, ideòque externam præcipuam iudi-  
 cant: cumque hanc quosdam tenere conspiciunt, eorum institu-  
 tionibus & doctrinæ obtemperant: commouenturque conuer-  
 tere sese à scelerata & vitiosa vita sua ad agendam pœnitentiam.  
 Et reuerà qui externam hanc diligunt paupertatem, in  
 eaque se strenuè exercent, copiosè interim à Deo spiritualibus  
 diuitiis intus ditantur, vt nullam forinsecus afflictionem mole-  
 lestè ferant, quandoquidem in spiritu multam percipiunt vo-  
 luptatem: adeoque quibusdam id penè impossibile videtur,  
 vbi audiunt debere se ab huiusmodi internis delectationibus  
 auerti: putantque non magni precij externam esse inopiam,  
 sed longè huic præferunt internam, in qua seipos immodicè  
 diligunt, & naturæ suæ oblectamenta & voluptates in ipsa pro-  
 sequuntur, credentes se Deo in huiusmodi voluptuosa vacatio-  
 ne seu ocio seruituros. Nimirum vsuenit hoc illis, charissimi,  
 qui internas pressuras & angustias non sentiunt, & externam  
 paupertatem fugiunt, vt sine intermissione decipiantur, & ho-  
 mines

Quanto  
 paupertas  
 externa  
 interiori  
 facilior.

mines fiant admodum perniciosi. Qui verò eam, quæ in afflictione & miseria versatur, vitam experiuntur atque degustant in eaque vera cum resignatione rectè procedunt, multò illi maiores sentiunt pœnas & cruciatus, quàm qui externam tantum modò inopiam tenent: & si vel decem hominum vires habere

*Quibus cur bene & edendum & bibendum.* possent, forent illis utique necessaria. Vnde, vt iam superius dixi, opus illis est, vt bene comedant & bibant, ne capitis intererant debilitatem. Non enim ea nunc, quæ fuit olim, naturæ virtus ac fortitudo est: nec potest internam & externam simul paupertatem persequi, nisi quis singularem à Deo hac in parte gratiam adeptus sit. Cæterùm qui à Deo ad externam trahuntur paupertatē, diuino freti auxilio, ipsam arripiēt: sentiet haud dubie gratiæ cælestis opem. Deinde totis se viribus internæ quoque tradant, vt vtranque possint apprehendere. Quòd si ambas adsequi nequeunt, seruent alteram: & non naturam, sed vitia disperdant, enecentque. Qui verò ad externam vocati nō sunt, pro interna Dominum Deum precentur, illique se tradant, vt in statu suo, qualisqualis ille fuerit, Deum semper timeant. Non enim est personarum acceptor Deus: sed qui timent eum & operatur iustitiam, chari & accepti sunt illi. Præstet nūc ipse nobis dilectissimi, vt in iustitia, & vitiorum omniumque sensum voluptatum, ac spiritualis dulcedinis abnegatione, illi se uiuamus, vt veram possimus paupertatem spiritus obtinere. Ad

*Ad quã omnes vocati paupertatem.* hanc enim omnes hominum status vocati sunt: maximè vero religiosi omnes & specialiter sacerdotes, vt i vita B. Ioannis Baptistæ testatur, qui rigidam utique & austeram tenuit vitæ rationem, subtrahendo sibi forinsecus, quantum corporis imbecillitas ferre potuit: necnon & interna præditus fuit spiritus paupertate, id est, humilitate profunda: despectus etiam fuit ab hominibus, nec seipsum quicquã in Christi comparatione reputauit, quod ea manifestissimè verba indicat, quibus ait: Non sum dignus vt soluam corrigiam calceamenti eius. & ea similiter, Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Quòd autem ab hominibus contemptui habitus fuerit, æquè manifestum est, cum, vt Dominus inquit, quidam ob victus paritatem, à dæmonio eum possideri dixerint: ac tandem pro veritate in carcere decollatus sit, & latèter occisus, tanquàm à Deo foret alienus: quod equidem nullam spiritalem sensibilem deuotionem illi adferebat, sed mortem pro Dei amore patienter excepit. Patet hoc similiter etiam in sanctissimo Papa Gregorio, qui

*Ioan. 1.*

*Mat. 3.*

*Mat. 11.*

*& 14.*

minus carere suo, excedam ex se laicis oratione Maria, quæ superius noster secus, & in nullam v parte seculi singuliter poterant. vitæ assequi est su

IN

Dei

Inu



nem inu  
rum act  
pendios  
fira est.  
ac exerc  
& aliar  
bis Chri  
ciuntur.

minus capiebat solatij, tam in interiori quàm exteriori homi-  
ne suo, ex omnibus diuitiis & honore suo, quàm eremita qui-  
dam ex seculo suo. Præbetur etiam huius exemplum fœminis &  
laicis omnibus in beatissima & gloriosissima semper virgine  
Maria, quæ nullum in terris temporale solatium habuit. Deni-  
que super hos omnes, ipse nobis Christus Iesus Deus ac Domi-  
nus noster, huius in seipso formam præbuit, qui pauper forin-  
secus, & in spiritu pauperior fuit, & à præsepi vsque ad crucem,  
nullam vnquam temporalem sensit consolationem. Qua in  
parte secuti sunt eum pro viribus omnes discipuli & sancti il-  
lius singuli in sua rigida & pœnosa vita, quantam & ipsi ferre  
poterant, & Deus ab æterno præordinarat. Itaque vt & nos hęc  
vitæ assequamur perfectionem, ille nobis præstare dignetur,  
qui est super omnia Deus benedictus in secula seculorũ. Amen.

*Maria  
cuius sit  
fœminis  
exemplum.*

IN FESTO D. CATHARI-  
næ virginis ac martyris.

*De ingenti fructu, quem passio Christi præstat dili-  
genter meditata & exercitata.*

SERMO VNICVS.

Inuenta vna preciosa margarita, abiit, & vendi-  
dit vniuersa quæ habuit, & emit eam.

MATTH. XIII.



A quæ audistis verba, dilectissimi, dupliciter  
possunt intelligi. Vno quidem modo, quod vir-  
go Christi, ob castitatem, quæ lapidi precioso  
cõparatur, cuncta reliquerit, vt ipsam integram  
seruaret. Altero verò, quod virgo huius passio-  
nem inuenerit, eamque sit imitata, & pro qualicunque gratia-  
rum actione, omni temporali renunciauerit voluptati. Com-  
pendiosior Deo seruiendi via seu ratio, charissimi, in duobus  
fita est. Primò, in communium sanctæ Ecclesiæ institutorum  
ac exercitiorum, in paupertatis item, castitatis ac obedientiæ,  
& aliarum bonarum consuetudinum obseruatione, quas no-  
bis Christus in Euangelio seruare consuluit, aut quæ inde eli-  
ciuntur, quas sancti patres instituere, quæ certè impendiũ fa-  
ciunt

*Dei serui  
tus in quibus duo-  
bus consu-  
stat.*

ciunt ad exteriorem hominem coercendum, & virtutibus multiplicandum. Secundò, in passionis Christi exercitatione, eius illius imitatione coniuncta, ita videlicet, vt eam quotidie mel totam meditemur, & iuxta singulos quosque illius oculos, quatenus fieri poterit, vitam nostram componamus instituamusque: specialiter verò eas obseruemus occasiones quæ ex diuina nobis dispositione obueniunt, vt in eis nos negemus, exeamus, & Dominum ac Deum nostrum imitemur. Quod quisquis studiosius fecerit, inueniet nimiam Deum piissimum ex immensa quadam misericordia sua sibi absque intermissione subministrare occasiones, per quas ad altiora possit conscendere, & Domino suo, tam in agendo quam patiendo, conformari. Deinde, vt corde cuncta nostra perspiciamus opera, eademque omnia ad Dei gloriam faciamus: sicque nostros coërceamus ac refrænemus sensus,

*Christi passio cur preciosa sit Margarita.*

brevi tempore mundi amor totus in nobis restringatur. Vnde non immeritò Christi passio, preciosa dicitur margarita quam virgo Christi seruare debeat, & ea sese exornare, ita quotidie totam hanc à Cœna vsque ad Ascensionem in celos mente pertractet, ipsamque omnibus quæ habet, quæque vndecunque conquirere potest, vniuersis operibus, omni generatitudiue, & toto desiderio suo sibi comparet. Eni verò per huiusmodi studiosam illius meditationem, facile omnes naturæ vitiosæ propensiones ac malæ phantasie vincuntur, & tótique ad intimam & cordialem suæ quis infirmitatis ac debilitatis notitiam, profundamque potest humilitatem pertingere. Vnde deinde ad intimam erga Deum cunctisque homines ex vera dilectione compassionem peruenitur. Et verò quisquis hanc negligit Dominicæ passionis meditationem, non facile potest seipsum intus nosse discere, sed vtrique foris in externis hæret exercitiis. Et quamuis fortasse in externis actibus & laboribus plurimum exerceatur, illi tamen intus ipsum suauem non efficiunt, nisi etiam in hac sicut Dominica passione strenuè ac viriliter exerceat. Ex hac namque preciosa passionis huius margarita, fructus optimi proueniunt, vt quòd gratiam obtinemus Deo nos resignandi offerendi in aduersis & afflictionibus cunctis, Deoque absque dolo simpliciter confidendi. Qui tum haud dubiè regit nos, & onera nostra atque curas fert ipse pro nobis, atque ita nos veram discimus nostri resignationem: sitque Deus potest succurrere

*Cui sese nosse discite.*

succurrere nobis, & opem ferre in defectibus nostris. Deinde  
 hac charitate sua, quæ in passione maximè relucet, incipit  
 ab amore nos creaturarum abstrahere: ac dehinc inter agen-  
 da & demittenda veram incipimus habere discretionem:  
 Deoque tanto magis confidimus, quòd iam intellectu perci-  
 pimus, nihil nos de nobisipsis sentire, non confidere, nec in-  
 niti nobisipsis, sed in sola Dei gratia sperare, ipsique inniti de-  
 bere, ita tamen, vt non negligamus facere quod in nobis est.  
 Atque hinc securè iam fidenterque credimus minimè nos de-  
 cipiendos: quandoquidem qui sibiipsis innituntur, fallen-  
 di sunt. Indè verò adhuc potior nobis gratia accedit, putà  
 quòd iam intelligere incipimus atque discernere, quid gra-  
 tia, quidve sensualis affectio seu motio sit. Enimverò multi  
 sunt, qui vitam ducunt sanctitatis præ se speciem ferentem, &  
 sunt extrinsecùs humiles ac simplices, intus verò non nihil sibi  
 videntur, & tamen vani & nihil sunt. Cæterùm quæcunque  
 bonæ sunt virgines communes sanctæ Ecclesiæ, & sacra scri-  
 pturæ constitutiones & ordinationes intus & foris pro viri-  
 bus observant, sempèrque mente Deo adherere nituntur, cui  
 soli suas exponunt & queruntur miserias, non autem homi-  
 nibus. Cùmque sic ab hominibus sese auertunt, premun-  
 tur ab illis grauitè & confunduntur: ipsi nihilominus, quæ-  
 libet illis molesta ac tristitia occurrant, tacent humiliter, &  
 non hominibus, sed Deo ea queruntur. Adhæc iugiter sese  
 in vitæ & passionis Christi meditatione exercent: Vnde etiam  
 per eandem Christi passionem, virtutem & fortitudinem eis  
 Deus subministrat, vt secum manere possint: quanquàm &  
 hoc vitio eis vertitur, & in eis contemptui habetur, quòd pri-  
 uatam suam in hoc deuotionem sectentur. Faciunt autem ipsi  
 hoc cum timore Dei & quadam coram Deo verecundia, quan-  
 do homines hypocrisin & insaniam id arbitrantur. Sed quia  
 Deum testem habent conscientia suæ, magnam concipiunt  
 erga ipsum gratitudinem, ita vt præ amore illius, etiam  
 gaudio & læticia perfundantur. Et malignus quidem spi-  
 ritus non facillè hos mala tristitia capere potest, eo quòd con-  
 tinuè sese introuertant, nec in lumine naturali, aut ho-  
 minum locutionibus, vel rebus pulchram præ se spe-  
 ciem ferentibus sperent, nec suauibus introuersionibus  
 aut sensibili deuotioni innitantur, quasi tunc rectè habeant,  
 ac Deo vniti sint, quando intus omnia illis arident ac  
 prosperè

*Bonarū  
 virginum  
 descriptio.*

*Quibus  
satan fa-  
cile impo-  
nat.*

*Qui qui  
bus ex  
christi pas-  
sione pro-  
meniant  
fructus.*

prosperè succedunt, ( Qui enim sic sentiunt, illis vel ma-  
mè diabolus imponit ) sed potius in ipso Deo & exercitiis,  
diligenti sui ipsorum foris & intus obseruatione, & pro vitio-  
ad Deum recursum, quem nihil detineat, suum statuunt pro-  
ctum. Et licet corpus interdù à bonis exercitiis foris secedat,  
scat, cor tamen non cessat gratias agere Deo, honorare Deo,  
& vitiis omnibus & quicquid illius amori aduersatur, resistit.  
Denique orant Deum, vt is sua sibi peccata remittat, non  
pœnas inferni euadant, aut cœlestem obtineant beatitudinem,  
sed quia illi peccata displicent. Nec orant, vt ipsi peccata  
displiceant, sed vt veniam tribuat, ne ea gratiam illius à se  
cludant, præpediantve, in qua discere poterunt in virtutibus  
progredi. Orant etiam, vt Deus faciat secum, quicquid  
placet: quo & hîc, & in seculo futuro honor eius in se perficitur.  
Orant, inquam, non pœnâ, sed peccatorum remissione  
pœnam verò diuino relinquunt arbitrio. Ecce charissimi  
fructus proueniunt illis, qui Dominicam rectè meditantur  
exercent passionem, si in hoc studio perseverent. Sed heu  
dolor, per pauci hodiè religiosi hos percipiunt fructus  
causa est, quòd nimium in solis externis propriæ voluntatis  
operibus occupentur, nec purè se ad Deum introuertant. Sed  
multùm dispar est hominum vita, hac utique de causa, quod  
vnus non potest absque externo labore & interno exercitio  
esse, alteri abundè sufficit externus famulatus. Ideòque  
æqualiter hanc homines margaritam accipiunt, atque in-  
fit, vt sese mutuo non capiant, & interdum alter affligat al-  
rum. Et qui id aduertunt ex ignorantia fieri, debent ipse  
ferre patienter, & cæcitatem huiusmodi hominum æqua-  
miser tolerare. Enimverò per eiuscemodi pij cordis homines  
plures alios Deus instruere, & ad veritatis vult iter reuocare,  
vbi satis ipsi intus versati fuerint. Quicumque verò se ipsi  
non probè exeunt, antequàm ingrediantur, aut qui non  
ne ingressi sunt, sæpè in multos labuntur errores, antequàm  
ipsi sciant. Facile enim tales reperiunt, quod naturam ipsorum  
delectet, & sensibus placeat: seque prorsus ab omni spiritali  
profectu retrahunt, deficiuntque. Et si fortè eueniat, vt ferat  
cunque Deus externum ipsorum famulatum, non tamen huius  
tis est illi. Ingentium nanque fructuum illorum, de quibus  
fati sumus, & ipsi & omnes qui ex illis corrigi poterant, si  
rem sensibilis deuotionis viam exissent, ac deinde ad sua se  
cepissent

cepissent in  
qui per sen-  
ribus suis u-  
imò & nec-  
tant, resig-  
impediò p-  
tos traxere  
margarita  
amore, qu-  
citijs suis,  
rursus à du-  
passionum  
ni omnio-  
pria volun-  
lictior est,  
tia mala in-  
liberior at-  
cata recide-  
uertat, quo-  
tionis grad-  
& iste post-  
cum labore  
sionibus, q-  
confidendu-  
nobis quò-  
Deoque fi-  
tempore &  
passionis n-  
& vnionem  
nobis idem  
sam hanc r-  
secum adu-

S E Q V

De omni  
Etatio  
tione

cepissent interiora, manent expertes. Et quia solo exteriori, qui per sensus exhibetur, seruitio perpetuo inhaerent, interioribus suis neglectis, vix aliquos referunt fructus, expedit autem imò & necessarium fuerit, vt sese tota virtute diuino submittant, resignent, tradant beneplacito, vt sic Deum honorent, & impendio profint hominibus, qui Deum offenderunt, & multos traxere ad vitia & peccata. Sicuti ergò iam dictum est, vt margarita hæc, quæ primò in dulcedine, in cognitione, in amore, quibus potitur homo, illam inueniens in cunctis exercitijs suis, sita est quandoque frugifera fiat, & profit multis: rursus à dulcedine ad amaritudinem, ad derelictionem, ad passionum ex amore tolerantiam descendendum est, & omni omnino proprietati moriendum. Quanto enim quis à propria voluntate nudior, & à dulcedine seu delectatione derelictior est, tanto & à diaboli laqueis & tentationibus, & tristitia mala in presenti, & ab inferno ac purgatorio in vita futura liberior atq; immunior fit. Nec facile talis ex Dei gratia in peccata recidere potest, nisi spontè ac studiose se, ad peccata conuertat, quod difficulter atque ægrè fit. Cæterum vt prior deuotionis gradus, virtutum est actibus cum dulcedine insistere: sic & iste posterior æquè est virtutum actus perficere, sed maiore cum labore, cumque conscientia remorsu & duris reprehensionibus, quæ patienter ferendæ sunt in fide simplici prorsusq; confidendum, Deum nos minimè derelicturum. Et si videatur nobis quò ille nos relinquere velit, spes firmissima tenèda est, Deoque fidendum, quicquid etiam nobiscum agere velit in tempore & aternitate. Ecce, videtis, charissimi, quò Christi passionis meditatio perducatur, ad summam utiq; perfectionem & vnionem tantam, vt vnus cum Deo spiritus simus. Præstet nobis idem ipse benignissimus conditor noster, vt sic preciosam hanc reperiāmus margaritā, vt ipsa simul in nos omnem secum adducat Dei bonitatem, ad laudē & gloriā ipsius. Amen.

*Quid quibus summè necessarium.*

*Christi passionis meditatio quibus quò concludat.*

SEQUITVR COMMUNE SANCTORUM. Et primùm de Apostolis.

*De omni priuati amoris, propria voluntatis, & delectationis in rebus creatis extra Deum, mortificatione cum vera resignatione.*



Si diligitis me, mandata mea seruate.

IOAN. XIII.

Ioan. 13.



OMINVS noster Iesus Christus, dilectissimus qui cum dilexisset suos qui erant in mundo, D. Ioannes inquit in Euangelio suo, in fine dilexit eos: post multa consolatorij amoris signa & argumenta, quæ præcipue in vltima cena quam multo cum sui cordis desiderio peregit cum eisdem dilectis Apostolis suis exhibuit, illius eos admodum charitatis, quam pro tanto suo amore iure sibi vicissim exhibebant: asseuerans, quod tum illam duntaxat rectissimè possent exhibere, si doctrinæ suæ & præceptis obtemperarent: præterensque illis, rogaturum se patrem suum, vt mitteret alium paraclctum, qui maneret cum eis in æternum, spiritus veritatis, quem mundus non potest accipere, quia neque eum, neque scit eum. Quamobrem & ipse, charissimè, in dilectione dicere statui, quando de ea loqui dulcè semper cundum est: experiri verò eam atque sentire, multò suauior. Itaque præcipit Deus amatoribus suis, vt diligat se per suam obseruationem mandatorum. Quisquis enim mandata illius transgreditur, ipsum non amat. Manifestum autem est contra hoc, odio habere Deum omnes in peccatis permanentes. Vnde his dicere supersedeo, de illorum potius vita pro meo capite curatur, qui Deo excellentissimo in amore seruiunt. Sane cumque amare Deum cupiunt, his mandata illius seruanda sunt: id est, Deo obtemperabunt, nec aliquid propriæ habebunt voluntatis, sed ex sententia dicent: Non mea Domine, sed tua voluntas fiat. Voluntas autem Dei, bonus amor est: & amor bonus priuatum amorem nescit, sed diligit se propter eum qui amat. Ad hunc porò amorem tria requiruntur. Primò, diligens exteriorum sensuum custodia, vt videlicet portas quinqueque seruire, & multa cum sollicitudine custodire discamus, ut in quoque inordinato affectui seu desiderio absque cessatione contemur, sensibus denique perpetuò inuigilemus, ne quem vnquam ad vitia præbeamus assensum. Secundò, vt internoscamus propriæ complacentiæ, & proprijs reprehensione institutis ac viuendi rationibus emori, nec his villo pacto sentire. Specialiter verò ab his quinque spiritalibus inferri

Quos  
Deus o-  
dio ha-  
beat.

Mat. 26.

Tria ad  
amorem re-  
quiri.

I.

II.

tis nos cui  
delectatio  
spiritali v  
propria s  
opera & ex  
amore pur  
re perseuer  
tam admira  
agere possi  
& vires na  
scendit in  
celestem a  
ipsum vilip  
mam illius  
hil in aby  
sam efficiat  
elegit, &  
creaturis o  
suam, qua  
pleatque.  
exemplum  
velit prau  
virtutem t  
Deinde a  
litter se tot  
sciat, nihil  
quidve di  
eius volun  
turis omni  
maximan  
vniuersis.  
plicitate a  
namque; ex  
sperans in  
niunt, eaq  
quirens, n  
agit, quoc  
credit. Si  
merò eius  
nimè per

tis nos custodire, vt pote voluntate propria priuato amore ac  
 delectatione, propria complacentia seu presumptione, propria  
 spiritali vsurpatione, seu vendicatione, & iudicio proprio seu  
 propria sapientia. Tertio, vt quotidiana habeat amans anima III.  
 opera & exercitia sua erga Deum & semetipsam, seseque ex  
 amore purissimo Deo hostiam viuam offerat in perfecto timore  
 perseuerans coram cunctis etiam hominibus. Quod quidem  
 tam admirabili sit ex amore, vt verbis exprimi difficulter &  
 zegrè possit, quamuis gustare & experiri liceat. Sensus nanque  
 & vires naturæ omnes excedit. Imò & seipsam anima hęc tran-  
 scendit in spiritus libertatem, qua donata est, & ad patrē vsque  
 caelestem accedens, vt melius potest, illi se vnit, cum intima sui  
 ipsius vilipensione seu annihilatione ad supremam & dignissimam  
 illius laudem, totamque se illi tanquam immensum nihil in  
 abyssu diuinitatis eius subiicit, rogans eum, vt se fructuo-  
 sam efficiat in seruitio suo, atque vti ab æterno se amauit &  
 elegit, & ob quod sese creauit & omnia, vt hoc & in se & in  
 creaturis omnibus, vti ipse nouit gratissimam esse volūtatē  
 suam, qualecunque id sit, absque sua electione perficiat, im-  
 pleatque. Aequè enim iustitiæ vt misericordiæ, si sic illi placet  
 exemplum esse parata est: non tamen quo damnationem suis  
 velit prauis actibus mereri. Denique rogat Deum patrem, vt  
 virtutem sibi tribuat gratissimam suam exequendi volūtatē.  
 Deinde à patre transit ad filium æternam sapiētiam, eique simi-  
 liter se totam vera cum simplicitate, veluti quæ nihil sit, nihil  
 sciat, nihil cognoscat, nihil sapiat ex se, quid faciendum sibi,  
 quidve dimittendum sit ad laudem ipsius, iuxta acceptissimam  
 eius voluntatem: orâtque vt ipse hoc & in se & in cæteris crea-  
 turis omnibus diuina sua perficiat sapientia, vt ipse nouit ad  
 maximam esse laudem suam, & fructuosissimum hominibus  
 vniuersis. Non enim ad seipsam respicit. Hęc iam in vera sim-  
 plicitate animo quieto, tràquillo, resignato est ad omnia, diui-  
 namque expectat operationē: credēs firmiter, & absque hēsitatione  
 sperans ipsum facturum, & ab ipso venire quæcunque sibi eue-  
 niunt, eaque ad laudem ipsius de manu illius suscipit, nihil in-  
 quirens, nihil discutiens, nihil inuestigans, sed simpliciter id  
 agit, quod eius credit esse voluntatem. Nec id certū habet, sed  
 credit. Si nanque pro suo videre vel scire agere deberet, sæpenu-  
 merò eiusmodi rationi illius absurda viderētur. Sed id illi mi-  
 nimè permittitur: quin per fidē & amabilē in Deum fiduciam,

*Qui deus  
in anima  
exaltetur  
et anima  
humilie-  
tur.*

eidem se relinquere cogitur & resignare. Itaque exaltatur hic Deus in ea pro illius sapientia, & humiliatur ipsa pro intellectu. Ipsaque hoc exercitio eadē hęc amans anima exultat in parvis & vilibus actibus vitur. Denique sic cum Dei simplicitate anima in vera simplicitate vnitur, simulque in vastissimam & immensam pertingit diuinitatem, & illius incognitæ & tix caliginem, vbi creaturis omnibus exaltatur & incomprehensibilis est: quandoquidem nuda essentia est, quò virtutem minimum creaturæ pertingere nequeunt, quanquã vniri illi possunt per fidem, spem & charitatem. His verò peractis, amans anima ad Spiritum sanctum, ex utroque, id est, patre, & procedentem, accedit, ipsique similiter ex toto se subiicit, & que perfecte illi se vnit, vt rebus creatis omnibus superior sit, spemque fidemque transcendens, per amorē transeat in Deum. Vbi iam idem amor cuncta charismatum atque donorum materia excedit, tamque profundè ac propè isthuc anima in abincreate essentia Dei vnitur, vt nullus queat creatus intellectum consequi. Siquidē vnio & libertas, quas hęc anima sentiat, creaturis omnibus incomprehensibiles sunt. Atque ita non potest vt sic dicam, transit homo in Christi humanitatem: idcirco quæ iam erubescit, sed liberè Christo se sociat, iungit & vnit. Cum aliquem patitur defectum, patrem pro illo rogaturus, & Christum secum ducit patrem exorantem: idque præcipuè in venerabilis perceptione sacramenti, vbi se simul offerunt patri: non in eadem virtute, cum eodémq; sanctæ Ecclesiæ fructum vnus ipse se Christus obtulit in cruce, quando ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Dicitque hęc anima: cundò, anxio ex amore ad ipsum Christum: Obscero mihi Domine, ea in me libertate vttere qua in te vsus est pater tuus, & cumque pariter ora, vt beatissimæ Trinitatis voluntas proculdò vilissimæ imperfectiouis meæ, tam in me perfecte fructus impleatur, quàm in te vnquam perfecta est: patiarisque vnus me esse tecum pro salute Ecclesiæ tuæ. Ipse iam semel patiens, & mundum redemisti, nec poteris crebrius pati: ego adhuc tui loco pati possum. Vnde quæso ne mihi parcas, quæ modò nec pater tuus tibi pepercit. Paratū est enim cor meum ad omnia, quæ placent tibi & in tempore & in æternitate. Illius ipse nōsti, in quo laudes tibi & grates præcipuas referam, & cuncti magis prodesse hominibus, & eò, quæso, dirigas me. Itaque iam Deo confidit, Dei gloriam & honorum

*Luce. 23.*

in se perfici-  
ta se totam  
nosas morte  
duas absol-  
introducitur,  
cum Deo vn-  
quòd hodie  
quòd has hi-  
non omnibus  
ad charitati  
se vellet, m-  
nihilominus  
patientia in  
taxat actuo-  
iam dictum  
veram lucer  
proponitur,  
elabatur ex  
cesserit. Qu-  
pro vera sim-  
vero cerde p-  
mundus hab-  
dignissimo  
ueant super  
& vt demur  
ac nihili, v-  
discamus p-  
& foris & i-  
iplos Deo  
eius, absque  
& æternitat-  
ex desiderio  
mus: idem  
omnis hono-

I  
De dupli-  
quam  
plum

in se perficienda. Cæterum antequam eò pertingat anima, ut  
 se totam Deo offerre queat, multas prius incognitas & pec-  
 nosas vias, desertasque vias subire habet. Vbi verò priores  
 duas absoluit vias, iam Deus ipse veniens, eam per seipsum  
 introducit, docetque eam tertium amoris iter. Ibi verò tota  
 cum Deo vnitur, sicuti iam dictum est. Heu heu charissimi,  
 quòd hodie tam pauci verè spirituales reperiuntur, inde accidit,  
 quòd has hisque similes vias homines ingredi nolunt, ideòque  
 non omnibus hominibus fructuosi efficiuntur. Si quis autem  
 ad charitatis præcepta, ea, qua dictum est, ratione conuertere  
 se vellet, maiorem ille fructum faceret, quàm plures alij, qui  
 nihilominus Deo seruire volunt, sed cum incustodita sui ad im-  
 patientiã introuersione, non in simplicitate, & in externo dun-  
 taxat actuoso famulatu, non in amore introuerso, quomodo  
 iam dictum est. Denique hoc pacto ex somno tenebrarum ad  
 veram lucem peruenitur. Enimuerò gratia noua nunc 'nobis  
 proponitur, quam si non apprehenderimus, fugiet nimirum &  
 elabatur ex manibus nostris, ut nec ipsi sciamus quo pacto re-  
 cesserit. Quamobrem omnes in commune, dilectissimi, Deum  
 pro vera simplicitate ac humilitate inuocemus, quo nos ex  
 vero corde profundè humiliemus, despiciamus, & omniũ quos  
 mundus habet, minimos, abiectissimos, contemptissimos, in-  
 dignissimos, arbitremur: utque omnes qui viderint nos, mo-  
 ueant super nos capita sua, & irrideant ac despectui nos habeant:  
 & ut demum in oculis omnium tam efficiamur viles, indigni,  
 ac nihili, ut creaturæ omnes in nos insurgant: quo sic omni  
 discamus propriæ mori voluntati, simulque custodire nosipfos  
 & foris & intus ab' omni proprietate, ac deinde offerre nos-  
 ipsos Deo ad honorem ipsius in gratissimum beneplacitum  
 eius, absque nostri resumptione & electione omni in tempore  
 & æternitate. Denique, ut hæc non ex propria assumptione, sed  
 ex desiderio placendi Deo, de quo iam non nihil diximus, facia-  
 mus: idem nobis præstet Deus sublimis & gloriosus, cui est  
 omnis honor & imperium in secula seculorum. Amen.

### IN FESTO PLVRIMO- rum Martyrum.

*De duplici passione morientis ac desolati hominis, per  
 quam spiritualiter martyr fieri potest ad exem-  
 plum Christi.*

Calicem Domini biberunt, & amici Dei  
facti sunt.

EST VM hodie diem celebramus charissimorum sanctorum martyrum N. & N. quos Deus propter celestis singulari honore dignatus est donauit, vt conformes fierent imagini vnigeniti filij sui, per amaritudinem & poenam precorū atque pulcherrimi calicis, quem ipsi, sicut & idem Dei biberunt, dum cruciatus omnes pro confessione nominis libenti animo perpessi sunt. Qui nimirum singularis ipsorum honor est, quòd ad hanc potuere dignitatem ex gratia pergere, ad quam vnicus Dei patris, per acerbā passionis ac mortis, quam & pro ipsis & pro nobis omnibus sustinuit, cōcem subleuatus est. Vnde & sancta Ecclesia de impertentissimis his Christi militibus & amicis Dei longè clarissimis, ita canit: Calicem Domini biberunt, & amici Dei facti sunt. Et quia de martyribus loquimur, duplex esse martyr hoc est, passionem duplicem, vobis charissimi notandum. Fit enim aliquis martyr gladio extrinsecus, & amore mouente intrinsecus, quemadmodum de B. Martino legitur. Quamuis persecutoris eum gladius non abstulit, non tamen honore martyrij fraudatus est. Cæterum, dilectissimi, Christi passio vtcunque probanda seu experienda est per dignæ patientiæ laborem in vita moriente, atque ita ad Dei amicitiam pertingendum. Quisquis enim Dei cupit esse amicus, ad transcendendas cruce & afflictiones animo parato & impertentissimo pectore oportet. Duplex porro vitæ morientis crux seu afflictio est. Prima externa est, dum quis voluptatibus ac vitiis suis fluctatur, de qua Apostolus loquitur: Qui autem sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis. Altera spiritalis quædam pressura est, & macritudo, seu ariditas & sensibilis gratiæ priuatio, in qua vel maximè sese perdit homo, cogiturque interdum per hanc magis, quàm per aliam, quid ad Deum se conuertere. Sunt namque qui omnia sibi perisse arbitrantur, quando non multa sublimiter perceptum capiunt, multamque intus deuotionem & gratiam sensibilem non percipiunt, nec experiuntur multa. Quæ incipientes pertinent, eisque permittuntur, ita minime perda sunt illis, qui præclarissimam amoris virtutem cupiunt.

*Martyrium duplex.*

*Cruce duplex. Gal. 5.*



prehendere  
dentia mor  
ad sublime  
perexigui  
puros atq  
sunt, sed no  
amore vult  
aduertit D  
se imitand  
donec ad li  
nequeunt.  
rem. ibiq;  
sint ad om  
irritatione  
Ier. Simulq  
offerunt qu  
me vel ser  
de nobis fa  
iam adepti  
quibus mo  
animā De  
largè conf  
hariter gra  
contradict  
derelictio  
tem gratiā  
agit, vt per  
cedine abs  
stituere. I  
bus ablatis  
relinquit,  
esse per or  
Ad hunc v  
delectatio  
bonis desu  
ptas carni  
ipsum ho  
cta tempo  
magnotue  
tionem ra

prehendere, cuius nimirum comparatione vix alicuius præcedentia momenti sunt. Et licet vtunque præparent hominem ad sublimen illam dilectionem capeſſendam, in ſeipſis tamen perexigui preciſi ſunt. Sanè perquam raros hodie inuenire est, puros atque perfectos Dei amatores. Plures ſequi Deum volunt, ſed non niſi per dulcedinem. Quam ſi non ſentiant, ſi non amore vulnerante trahantur, Deum ſequi reuunt. Itaque vbi aduertit Deus non poſſe ſe adducere eiſmodi vel trahere ad ſe imitandum, niſi per dulcia, amore vulnerante ipſos allicit, donec ad ligantem eos perducatur amorem, vbi iam auſugere nequeunt. Deinde ad amentem ſeu inſanum perueniunt amorem, ibiq; tantum accipiunt roboris & fortitudinis, vt parati ſint ad omnia, totuſq; ſe ad Dei gloriã, ad omnem deſpectum, iriſionem, afflictionem offerant, quæ illis Deus occurrere vult. Simulque in occultam diuinitatis ſeſe abyſſum proiciunt offeruntque, multa cum fiducia dicentes: Si nos o Deus piſſime vel ſeruare vel perdere volueris, potestas penes te eſt, fiat de nobis ſanctiſſima voluntas tua. Vbi verò huc pertigerunt, iam adepti ſunt, quod Dominus volebat, cui etiã perinde eſt, quibus modis quaque via huc perueniatur. Cæteru vt quãlibet animã Deus, quæ pietas illius eſt, ad ſe trahere poſſit, ideò tam largè confert munera ſua, ſeruitque nobis tam blandè ac familiariter gratia ſua, hoc ſolo fine, vt anima ſeſe illi abſq; vlla vel contradictione vel ſubtractione totã in omni deſolatione ſeu derelictione offerat & reſignet. Cũq; illi, vt prædictũ eſt, ingentem gratiã & dulcedinis ſenſibilẽ largitur perceptionẽ, ideò id agit, vt per hanc eam trahat extra ſemetipſam. Vbi verò à dulcedine abſtractã ad ariditatẽ vocat, in alio eam gradu vult conſituere. Iam enim ablaturus eſt omnia, quæ vnquã dedit. Quibus ablatis, in multa hominẽ paupertate ac mœrore in ſeipſo relinquit, nõ alia vtiq; ex cauſa, quã vt diſcere incipiat animo eſſe per omnia reſignato, nec vſpiã niſi in ſolo Deo quieteſcere. Ad hunc verum Dei amorem duplici via peruenitur. Prior eſt delectatio affluentis gratiæ Dei. Hic iucundum eſt homini, in bonis deſudare exercitiis. Facit autem hoc ideò Deus, vt voluptas carnis in eo tanto citius reſtringatur. Itaq; vendit hic ſe ipſum homo ex amore, dum ſtrenuo ac virili animo cuncta temporalia oblectamenta ſatidit, ad eò ea præ amoris magnitudine paruipendens deſpiciensque, vt in ſui admirationem rapiat omnes, quos ipſum videre contingit. Quo-

*Duplex  
ad amorẽ  
Dei via.*

1.

modò & de sanctis quibusdam legitur, quòd tam celeriter omnibus huius mundi gaudiis, solatiis, delectationibus se abstulerint, tantàque cum strenuitate auerterint, vt videre eorum fuerit. Facit hoc nimirum Spiritus sanctus potentissimo

II. amore suo, qui instar mortis fortis est. Altera via, resignationis & crucis seu afflictionis est. Hic, vt prefati sumus, omnis huiusmodi spiritali solatio priuatur. Hinc porrò spiritalis nascitur virtutum fortitudo: estque hæc via ariditatis & siccitatis deuotionis. Quamuis autem spirituales martyres isti diuinitus abundant afflictionibus, amant nihilo minus Deum suum nec minori veras virtutes studio & intentione, quàm precedentes, prosequuntur. Habent autè curas & angustias multas in hac vita, adeò vt sapè ignorèt, quòd se præ huiusmodi tribulationibus vertere debeant: & nudæ duntaxat fidei, spei, charitatis in obscura quadam caligine innituntur. Cæterùm peccato

*Quomodo  
aliorum  
gratia tor  
queantur  
etiã p̄.*

sentire penitus nolunt, qualibet iam ipsis eueniant. Semper namque in pectore suo cor contritum & humile gerunt, multumque ex aliorum hominum gratia torquentur, non quod hanc illis inuideant, sed quòd vitio fieri crelant, quòd ipsi eandem gratiam non habent, nec satis se pro illa obtinenda excusant. Cùmque maius adhuc studium & conatum adhibeant, multò adhuc intus aridiores & lapide duriores efficiuntur, vt nonnunquam vix ferant patienter, & magis magisque animo deiciantur excrucienturque. Hinc iam metuere incipiunt inuidere se aliis gratiam ipsorum, atque ita dolorem super dolorem accipiunt. His verò seu similibus adeò plerumque torquentur, vt quid agendum sibi sit, penitus animo dubij sint. Nollent equidem Deo in virtutibus esse ingrati, nec tantum eos queunt apprehendere. Videtur autem illis non posse se non offendere Deum vel per impatientiam, vel per desperationem, vel animi grauitatem seu mœrorem. Id verò dolente animo, cum odio habeant omnem iniquitatem, (quandoquidem solum Deo peccatum displicet) quod ipsi non ignorant, cum Deum offendere nolint. Tandem, licet non absque graui labore & difficultate, totos se resignant, & omnia sufferunt patienter, donec Deo placeat mutare. Vident enim nihil posse amplius. Sic itaque docet eos Deus resignationem sui subiectionemque, vt videlicet ita se sub Deo relinquunt, ex æquo omnibus: iamque illis prioribus gratia affluentibus fiunt familes, & quodam modo longè nobiliores excellentioresque, cum

hic gra

hic gradu  
passionibus  
iudicio om  
sunt. Surre  
sed reuert  
Deo abieci  
que se Deo  
strenuissim  
ptumque p  
riis quoque  
sentiunt in  
ipso dolore  
dicio non  
præbere n  
tia sua ex  
sunt. Qu  
curas, ang  
deantur. I  
& fidelit  
nium, que  
men coram  
quòd tant  
& nonnun  
patientiam  
bi permit  
in his ver  
per pace  
cunctos in  
sticia ino  
tur autem  
los cognosc  
ipsum in  
gnati, ve  
tur, ad fin  
tum habe  
gare, mul  
que fructu  
ritetur, si  
ex amore  
tanto nob

hic gradus multò sit Christo conformior, cuius omnis vita passionibus abundauit. Isti martyres spirituales pro ipsorum iudicio omnium pauperrimi, sed coram Deo locupletissimi sunt. Sunt etiam, vt ipsis videtur, omnium à Deo remotissimi, sed reuera proximi sunt. Sic & omnium se credunt coram Deo abiectissimos esse, cum sint electissimi. Omnium denique se Deo infidelissimos sentiunt, cum tamen fidelissimi ac strenuissimi sint ad illius promouendum honorem, contemptumque præpediendum, ob quæ & patiuntur hæc omnia. Varijs quoque tentationibus ob hanc spiritus paupertatem se sentiunt impugnari, quæ licet ipsa quoque morte grauioribus ipsos doloribus excrucient, maxime quando pro ipsorum iudicio non nihil ab his superantur, omninò tamen consensum præbere recusant. Vellent etiam & percuperent ex animo vitia sua extirpare ac vincere, & exercere virtutes, sed non possunt. Quod ipsum & huic similia, tantos interdum dolores, curas, angustias intus eis parit, vt sibi infernales pœnas pati videantur. Id verò ex ingenti cordis ipsorum erga Deum amore & fidelitate eis accidit, tametsi id ipsi de se ignorent. Vnde omnium, quos mundus habet, se sceleratissimos reputant, cum tamen coram Deo purissimi sint. Offendunt autè sæpius Deum, quòd tantum in his internis pressuris & afflictionibus dolent, & nonnunquam vindicat hoc in eis, vt ipsos quandoque in impatientiam plurèsiue alios defectus, puro contrarios amori, labi permittat, quos vtique haudquaquam inciderent vnquam, si in his verè essent resignati. Studerent nanque in his plena semper pace gaudere, idque si facerent, mirum in modum supra cunctos in his proficerent homines: quo se profectu sua mœstitia inordinata & immodica animi grauitate priuant. Nascitur autem hic in eis mœstitia & dolor, quòd necdum veros illos cognoscant fructus, qui hinc proueniunt: aut certè ex suis ipsorum irresignatione, quòd ad patiendum minimè sint resignati, vel quòd nimium eis molestum ac diuturnum videatur, ad finè vsque istas pressuras & afflictiones tolerare. Sed certum habeant, nisi ad finem vsque pertulerint, se ipsas prolongare, multòque amplius exaggerare seu aggrauare, vero quoque fructu illo priuare semetipsos, qui hinc propediem exoritur, si tantum innocenter animòque voluntario sufferre & ex amore se resignare possent. Quod quo facerent simplicius, tanto nobilius fructum illum mererentur, longèque excel-

*Qui cur  
interno  
Deum of  
fendant  
dolore.*



lentius illustrarentur. Enimvero post hanc noctem obsecratam ac tenebrosam, lux profecto clarissima succedit, (si tantummodo se gerat homo) quæ uniuersum illius fundum intus a terna veritate illustrabit. Atque hinc non foris in oculis hominum, sed intus coram Deo certus efficietur, ad sumendum illum atque purissimum se posse amorem pertingere, ubi ipsum perdit homo, & abnegat atque relinquit propter Deum cum omnibus quæ sua sunt, simulque vnus cum Deo fit amorem quem nullus in ipso destruere, nullus vnquam poterit violare: quandoquidem Deus in illo cum omnibus electis quasi quiescit, & omne hic velle & nolle profus amittitur. De beatitudine felicitate vt vterius aliquid inuestigemus, agere quæso meditare, & iterum atque iterum meditare, o anima mea, quæ ingens, quàmque ineffabile gaudium, beatitudinem, gloriam, honorem illi consequentur, qui sine medio perspicue iucundissimum & amabilissimum Dei vultum contemplantur summumque illo & optimo bono, quod Deus ipse est, in quo omnis voluptas, potestas, gaudium, pulchritudo continetur, licitissime perfruentur, in ipso que quicquid bonum, quicquid appetibile est, perenni cum gaudio & securitate possidebunt, & in ipsum transmutabuntur, nunquam ab illo separandi, quàm ineffabiliter ingens erit gaudium illud, quo beatissimam conspicient Trinitatem, Domini nostri Iesu Christi gloriosam humanitatem, beatissimam & gloriosissimam semper virginem Mariam, eiusdem Dei ac Domini nostri genitricem, cum omnibus sanctorum angelorum agminibus iuxta ordinem ipsorum, patriarchas omnes atque prophetas, apostolos, martyres, confessores, virgines cum omnibus sanctis: quorum tanta concordia & vnanimitas est, vt si possibile foret, qui inter eos precipuus & maximus est, libenter extremo & minimo sua vellent gaudia impartiri: & qui minimus est, sua ex animo gaudia, maximo ac excellentissimo a ea quæ is habet, gaudia cuperet superaddi. Cæterum quæ vehementer & excessiue diuino succedantur amore, beatitudinem quaquam cogitari, nedum verbis exprimi potest. Quia igitur stolidi, quàm obtusa & profus emotæ mentis sunt homines illi, qui pro modica carnali delectatione, seu bene uoluntate aliquo temporali vel honore vanissimo vsque adeo obliuiscuntur, amittunt, & procul à se repellunt æternam beatitudinem? Cogita hæc anima mea, quàm potes

*Quarta  
ferè omnium  
stoliditas.*

*¶*

de studiosi  
in ille, qu  
ris. Festin  
lius tera  
tempore d  
hil in hoc  
Dei amici  
retibi ani  
firates, mi  
æstimand  
beatitudin  
suam eò p  
quod imit  
cum illis  
cipem te f  
tum gau  
Hierusale  
mum san  
lio, ad vit  
digressi s  
quinque.  
monia ei  
quot quot  
tritione c  
agunt, qu  
quantur,  
fundum  
Tertium  
sedulo pr  
pant. Q  
cet. Id ip  
per iust  
tienriam  
tum & v  
habent. I  
cunque a  
gno cord  
pertinent  
in se rep  
dentes si

ac studiosè, dum adhuc in gratiæ tempore posita es. Age  
 in iste, quæso, bonis actibus, ne perenni gaudio fraude-  
 ris. Festina, propea absque mora virtutibus incumbere, nul-  
 lius te tædeat laboris, sed labora fideliter, vt in hoc breuissimo  
 tempore bonum æternum ac perennem lætitiã merearis. Ni-  
 hil in hoc seculo tam tibi charum sit, ob quod sempiternam  
 Dei amicitiam & amorem perdere velis. Est quæ hoc summo pe-  
 re tibi animaduertendum, afflictiones omnes, tristitias, aduer-  
 sitates, miserias seculi huius, prorsus non esse comparandas vel  
 æstimandas ad futuræ vitæ & sanctorum omnium gaudium ac  
 beatitudinem, qui vtique sancti per iustam & optimam vitam  
 suam eò pertigère, quos & ipsa tibi imprimes, & velut exēplar  
 quod imiteris, vitam ipsorū tibi ob oculos propones, vt simul  
 cum illis incomprehensibilis ac immensū præmij illius parti-  
 cipem te facias. Cogita, quæso, anima mea, quātus honor, quan-  
 tum gaudium, quanta dignitas est esse in caelesti illa ciuitate  
 Hierusalem, cum sanctis omnibus illic congregatis, qui tutissi-  
 mum sanè reperere iter, per quod ex hoc fluxo ac deciduo exi-  
 lio, ad vitam æternam ingressi sunt. Sed vt eò vnde paulisper  
 digressi sumus, redeamus: sciendū est, resignatos hos homines  
 quinq̄, vt Dominus ait, subsequi signa. Primum est, quòd dæ-  
 monia eiiciūt in nomine Saluatoris. Id nimirū faciunt omnes, I  
 quotquot mortalia sua peccata vero cum dolore & cordis con-  
 tritione cōfirētur. Secundū, quòd linguis loquūtur nouis. Hoc I I  
 agunt, quicunque vitiosa ac inutilia verba deuitantes, vt ilia lo-  
 quantur, vt verbū Dei & sacrum Euangelium: quique deuotas  
 fundunt orationes, peccantes corripunt, instituunt insipientes.  
 Tertium, quòd serpentes tollunt. Id faciunt illi, qui studiosè ac I I P  
 sedulo prauis cogitationibus resistunt, easque de corde extir-  
 pant. Quartum, quòd mortiferum si quod bibant, non eis nocet. I I I P  
 Id ipsis rectè congruit, qui persecutionem patiuntur pro-  
 pter iustitiam: qui dum in sui persecutione & opprobriis pa-  
 tientiam tenent, nihil eis persecutionis venena nocent. Quin-  
 tum & vltimum, quòd super ægros manus imponunt, & bene-  
 habent. Id de omnibus illis rectè dicitur, qui inimicis suis, que-  
 cunque aduersum se inique egerunt, ex toto eodēque beni-  
 gno corde remittunt, & eleemosynas pauperibus & egenis im-  
 pertiunt. Denique quotquot hæc quinque Euangelij signa  
 in se reperiunt, de illis dici potest, quòd verè fideles siue cre-  
 dentes sint, à Christo ad æternam beatitudinem assumendi,  
 quam

Signa re-  
 signatorū  
 quinq̄.

quam nobis omnibus diuina largiatur clementia. Amen.

## IN FESTO VNIVS

MARTYRIS.

*De triplici spiritali tentatione, id est, triplici spiritali fornicatione, puta, luxu vel luxuria, auaritia, superbia: de q<sup>3</sup> triplici aduersus has canone.*

### SERMO VNICVS.

Beatus vir qui suffert tentationem.

IACOB. I.



**Q**UOD DIVS Iob ait, militatio seu tentationem esse vitam hominis per terram, adeò verum est, dilectissimi, vt sancti vitam nostram, non vitam, sed tentationem appellent. Dum enim vna abscedit tentatio, mox aliam expectamus: contra

ratio est, quòd ea Domini voluntas sit, vt eamus, & fructum offeramus: Qui fructus est, vt progrediamur seu proficiamus in via Dei: idè in tentationibus situs est, ex quibus in interioribus occultam spiritali dulcedinem, tanquam mel è spineto conuenitque generis floribus, sugere licet. Porrò qui nõ est tentatus, vt Salomon inquit, & deuotissimus doctor diuus Bernardus, quid scit? Adeoque plus mille in sacris literis de ingenitæ tentationum utilitate testimonia reperiuntur. Et est planè singulare diuini erga hominem amoris indicium, tentari ipsum, & que probari. Sic enim corona illi apprehendenda est, in statu sancti martyris huius, cuius hodiè sancta Ecclesia memoriam celebrat, & canit de ipso, idcirco beatum eum esse, quòd tentationem sustulerit, in eaque probatur, coronam vitæ adeptus, quam repromisit Deus diligentibus se. Notandum est autem charissimi, duplicem esse tentationem. Prior carnalis est, & foris in sensualitatis regno aliquandiù dominatur, dum videlicet tentatur homo secundum sensus exteriores, delectationes quærere in creaturis, siue in amicis, siue cognatis, siue aliis mortalibus hominibus: siue etiam in curioso ornatu, in vestibus

*Eccl. 34.*

*Tentatio duplex.*

.1

I  
bus, in or  
bitationi  
enim mil  
rem, &  
que vero  
sus liberi  
dum in ca  
gnatur.  
sunt, & q  
obesse qu  
non macu  
ter inde se  
in regno  
ctissim, c  
connexa,  
ipsaque o  
bis agant  
nipotens  
formare f  
res suas in  
inde & id  
stolum pe  
ne quod e  
tia oculo  
peccata, in  
& intus in  
extrinseci  
noscentur  
verò pecc  
illis, quæ  
foribus ac  
lis fornic  
quærit, n  
fluentiam  
tati relin  
bitam ex  
singulari  
cibus & e  
non potes  
& impati  
bus

bus, in ornamentis, in codicibus, in instrumentis, iucundis habitationibus, cibo, potu, aut alia quauis mortali creatura. Sic enim miser homo variis sæpè rebus spontè inhæret per amorem, & haud secus, quàm lappæ vestibus, adhæret. Quandoque verò sensus ab omni huiuscemodi viscosa adhesionè profusus liberi sunt, sed rursus nonnunquàm homo mirum in modum in carne & sanguine, & per illicitas cogitationes impugnatur. Attamen quantumuis spurcæ ac sordidæ tentationes sint, & quamlibet horribiles videantur, nihil tamen homini obesse queunt, vt D. Gregorius testis est, dum ait: Tentatio non maculat hominem, nisi penitus negligens sit, & negligenter inde se auertat. Altera tentatio, spiritalis & interna est, & in regno intelligentiæ dominatur. Hic aduertendum est, dilectissimi, opera spiritus & carnis adedò permixta & sibi inuicem connexa, vt cuncta interna exercitia, & ad Deum conuersio, ipsaque opera naturæ, quandiù in hac vita sumus, simul in nobis agantur. Atque interim in bonum nostrum permittit omnipotens Deus, angelum satanæ intus ob animæ oculos, transformare se in angelum lucis: idque potissimum, cum quis vires suas in sui introuersione trahit ad operandum in Deo. Deinde & id vobis notandum est, charissimi, D. Ioannem Apostolum peccata omnia in tres partes distinxisse, dum ait: Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Vt autem tria hæc singularia peccata, inter mundanos penè omnes dominantur in carne, ita & iatus in spiritu sub habitu religioso plus satis regnant. Et extrinsecus quidem si fiant, manifesta sunt, & nullo negotio dinoscuntur, modò quis ea in seipso obseruare velit. Spiritalia verò peccata magis latent in multis, & plerumque etiam sub illis, quæ specie bona sunt, ita vt vix aduerti possit, qui iam præforibus adest, grauisimus casus siue lapsus. Enimuerò spiritalis fornicatio siue luxuria dicitur, cum quis seipsum immodicè quærit, multoque cum desiderio ad sensibilis deuotionis affluentiã inhiat, cupitque perpetuò suo arbitrio, paci ac libertati relinqui, vt nemo ipsum ausit corripere, nec laborem debitum exequi cogatur, sempèrque in priuatis quibusdam ac singularibus, quas ipse sibi absque bona intentione elegit, precibus & exercitiis permanere queat. Cùmque iste eiusmodi non potest dulcedine potiri, totus perturbatur ac malè habet, & impatiens est etiam in rebus modicis, quæ illi accidunt, ta-

meti

I I.

2. Cor. 12.

I. Ioan. 2.

metſi nullius omninò momenti ſint, quæriturque nihilo grauius  
*Cur ſenſibilem gratiam Deum aliquibus vel det, vel auferat.*  
 grauius damna & grandes tentationes ſe ſuſtinere, quando ce ſua iatus pro ſuo voto ac delectatione frui non poteſt. Iſta quidem ſenſibili gratia ſeu deuotione Bernardus ait, ferre eam Deum illis, qui nec meruerint eam, nec ipſa ſint: facere autem hoc ipſum miſericorditer, quo tanto ciliùs ad ſuum poſſit amorem pertrahere. Rurſum verò quibusdam hanc ipſum denegare, qui tamen multùm diuorborioſe exercitati, & ipſius impendiò capaces ſint: imò  
 bus eum quandoque omnibus vitæ ipſorum diebus hanc negare, & poſteà in vita futura copioſiſſimè remunerari. Quare autem id faciat Deus, iſta ratio eſt, quòd ſpiritalis noſter ſtutus, ſupremaque beatitudo, in euſcemodi delectationibus internis minimè ſita ſunt, ſed potiùs in interna fiducia & meroſa adhæſione ad Deum, & vt noſipſos neque in proſperitate que in aduerſis quæramus, ſed Deo nos per aduerſa & proſpera mancipemus, & vt pauperculos ac indignos ſeruulos exhibeamus, offeramusque noſtris nos illi ſumptibus, ſi id non poſſibile foret, perpetuò libentiſſimè famulaturus. Quamquam iuueni & infirmo adhuc tyroni, & recens inchoantem à piſſimo Deo gratiam petere permitti poteſt, ſi idoneus erit, vt ipſum tanto virilius laudare, in eiusque amore tantò magis corroborari queat. Vbi verò deuotionem huiuſmodi, pœcèmq; iucundam ac voluptuoſam, quæ utique dona Dei non merita noſtra, noſtri cauſa plus quàm ipſum datorem diligimus: luxuriam haud dubie ſpiritualem, & ingentem currimus infidelitatem, quam Deus piſſimus tam plenè ſui & foris & intus propter nos abnegatione, haudquaquam nobis meritis eſt. Spiritalis porrò auaritia eſt, dum quis ſemper appetit, quàm ſibi in huius temporalis peregrinationis itinere neceſſaria ſint. Cur autem plura ſecum peregrinari in via deſerre velit, quàm quibus ad propria, commodè meare queat? Ingens profeçtò, mihi credite, in exteriori poſtate macula eſt, aliquid vltra neceſſaria appetere. Ipſumque inſiſſimè ſpiritus paupertati labem nõ minime adſpergit. Quis, quaſo, vnquam pauperior fuit, quàm ipſe ex vera nudaque paupertate, à rebus cæleſtibus & ab omnibus creaturis penitè ſuit derelictus, Ieſus Chriſtus Dominus noſter, in tanta miſeria & deſolatione relictus ſibiipſi, cum mebundus ac voce lugubri diceret: Deus meus, Deus meus

Mat. 27.

IN  
 quid derelictum, vt i  
 & conſolatio  
 pertate  
 negligenti  
 quod que  
 ipſe deſtru  
 nec vobis  
 juſtum, &  
 Equidem  
 gratiam t  
 to adhuc  
 veſtrum,  
 vel ſeptu  
 cum fidu  
 lanimitat  
 chariſim  
 trem veſt  
 ore dicat  
 dignus ve  
 cenariis t  
 tunc fecit  
 rare ſua, r  
 illius pro  
 debita ve  
 eſt manu  
 ſpiritaler  
 lis paupe  
 gratiores  
 nerabitur  
 ob deſect  
 bus ſibi p  
 ſuccuber  
 vt plurib  
 dū vti co  
 quibus h  
 atcedunt,  
 quod vtp  
 verè hun  
 ſumptuo

quid dereliquisti me? Idque haud dubiè ad nostri institutio-  
nem, vt in nostra paupertate animo semper resignato situs,  
& consolemur nosipfos. Sed aiunt quidam in hac positi pau-  
peritate: Nisi mea id culpa actum esset, nisi ipse Dei gratiam  
neglexissem aut minus curassem, ferrè vtique mitius, nec esset  
quod quererer. At nūc omnia hæc meo vitio patior, totūque  
ipse destruxi. Quibus ego: Nihil hoc, inquam, vos perturbet,  
nec vobis curæ sit. Ne scitis scriptum esse, septies in die cadere  
iustum, & resurgere? Et vos semper stare vos posse confiditis?  
Equidem vna vobiscum fateor culpam esse vestrā, vōque Dei  
gratiam neglexisse, & meruisse satis hæc omnia: tamen mul-  
to adhuc præstiterit, benignissimum vos Deum ac Dominum  
vestrum, qui & agnoscit infirmitatē vestram, & peccata vestra  
vel septuagies septies per diē vobis remittere paratus est, firma  
eum fiducia pro gratia ac venia deprecari, quā tali vos pusil-  
lanimitate à vestro profectu deicere ac remorari. Si cecidistis,  
charissimi, iam resurgatis, ac filiali cum fiducia accedatis ad pa-  
trem vestrum: instar filij illius prodigi, humiliterque corde &  
ore dicatis: Pater, peccaui in cælum & coram te: iam non sum  
dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum ex infimis mer-  
cenariis tuis. Et hic quid putatis aliud facturum patrem, quā  
tunc fecit? Haud dubiè ob peccata vestra pro consueta benigni-  
tate sua, non mutabit essentiam suam. Est tamen hic proprius  
illius profusissimus thesaurus, & parū est illi remittere vobis  
debita vestra, si tantū id ipsi confidatis. Nec enim abreniata  
est manus illius, vt vos saluare nequeat. Iraque caute, obsecro,  
spiritalement avaritiam charissimi. Quanto enim in vestris oeu-  
lis pauperiores ad illius conspectum veneritis, tanto illi eritis  
gratiores acceptioresque, & ipse ex bonis suis copiosius vos mu-  
nerabitur ditabitque. Spiritalis denique superbia est, cum quis  
ob defectus & vitia sua in seipso confundi recusat, sed in omni-  
bus sibi parere, sese palpare & excusare, nunquā nec vllā in re  
succūbere vult. Inde verò vsuuepire solet ista superbia in flatu,  
vt pluribus nedū inutilibus, sed etiā noxiis verbis ad se excusan-  
dū vt cogatur, & ad omnia velint satisfacere, tāquā nō sint ipsi,  
quibus hoc aut illud debeat imputari. Nec aduertit miser nec  
atēdunt, quod cui veritas minimè suffragatur, ei nec mēdaciū,  
quod vltimum hic sese admisit, quidquā posse pdesse: q̄ q̄  
verè humilis sub deo, multò melior ac potior sit superbo ac præ-  
sumptuoso iusto, qui sua se iustitia vbiq; defendere & excusare  
molitur.

Pro. 24.

Mat. 18.

Luc. 15.

Superbia  
spiritualis,  
Excusa-  
tionis cal-  
uam pec-  
cati cri-  
go.

Humilis  
peccator  
superbo  
præstat  
iusto.

*Isa. 64.*

molitur. Et quid obsecro, est omnis iustitia nostra: dicat id propheta. Vniuersæ, inquit, iustitiæ nostræ quasi pannus struatae. Qui verò aut iulli vnquam fuimus aut esse poterimus si secundum iustitiam suam nos Deus iudicare velit? Pro reos nos fateamur oportet, & omne bonum nostrum in illius gratia constituamus. Et sæpè Deus omnipotens præparat nobis minem per illius infirmitatem, dum in ea se humiliat, & procidit ad pedes illius, quandoquidem omne ille sibi genu uari vult, & ex cunctis virtutibus solus gloriam & gratiarum actionem sibi vendicat iure suo. Itaque hinc aduertere licet, penumerò occultam quandam intra nos superbiam versantem, qua deinde multa in composita & inordinata fiunt opera. Ceterùm quisquis tria hæc vitia, id est, spiritalem luxuriam, fornicationem, spiritalem avaritiam, & superbiam spiritalem, studiosè deuittarit, nunquam poterit à via Dei exorbitare, nec errare intus in exercitiis suis. Vti verò peccata hæc & temptationes declinanda sunt fugiendaque, tres illæ, quas subiectione regulæ vos poterunt edocere. Prima est: Aduersitates omnes quæ intus homini occurrunt, ipsùmque urgent, trahunt, & pellunt ad conformandum se humilimo Saluatoris nostri sanctorum eius exemplari, idque non modò extrinsecus, sed etiam intus in intellectu, eas nec dæmon nec natura perturbare excitare sed operari: sed citra dubium à Deo sunt, qui summum & excellentissimum est bonum. Ex summo autem bono nil nisi bonum promanat, & quicquid inde largitur Deus, quod in ipsum reuertetur, id haud dubiè totum ab ipso procedit. Ad locum enim, vt Sapiens inquit, vnde exeunt, flumines reuertuntur, & lætantur omnia in reuersione sua. Contra quæcumque nos ab huiuscemodi conformatione ac similitudine retrahunt & auertunt, ea profectò ab iniquo spiritu procedunt, cuius perpetuum opus est, abstrahere dispergereque.

*Tres fugiendorum peccatorum regulæ.*

1.

*Eccle. 1.*

enim Dominus ait: Qui non est mecum, contra me efficitur. non colligit mecum, dispergit. Et iste canon aduersus primum est spiritale vitium, quod est luxuria seu fornicatio spirituum, de qua supra diximus. Secunda regula est: Quicquid intus tibi occurrit, per quod vicinior ac notabilior ad cor summum accenditur atque compellitur, & ad mentis suæ colligitur simplicitatem seu vnitatem, ad constanter, viriliterque amandum, confidendum paternæ bonitati Dei sui, non autem vel proprijs potissimum operibus, vel proprio sentire, seu experiri, id totum

*Luc. 11.*

1.1.

ad totum mundum mendicatur opera tuosior, & met ipsum perditum inueniens, quæque illi nec ipsum hinc ad futurum trahatur, inspiratio bonis dum seipsum bet, dicens: hinc ego rabilis, & talem mihi occurrit, ipsum Dei, & sub & nihilipso Deo esse coplices illius sunt: ita nunc inuehimus ad propriam qualis cuiusmodi tudinem spiritus ad superbiam suam te sua inuenit nec alia quæ miliare: tibi omnia plus quam tribuunt certa oratione quietudine scindit an

ad totum similiter ex Deo est. Cùmque se iugiter pauperem & mendicam ex animo sentit, quanlibet alioqui pulchra videantur opera sua, quantoque magis accedit ad cor suum, fitque vir tuosior, tanto se ab omni virtute reperit nudiozem, intráque semetipsum deprehendit non aliud esse se, quam vas inane ac perditum, non ad honorem, sed ad æternam damnationē pertinens, quod vas solus Deus gratia sua debeat & velit implere, atque illi deique adhæret, ipsūque in se operari permittit, nec ipsum seipso tuetur atque defendit: istud, inquā, opus cūm hinc ad suæ homo paupertatis agnitionē, velit nolit, intus pertrahatur, ex Deo esse minimè est ambigendum. Cæterū per inspirationes diabolicas & naturæ, si illis consentiat, cūctis homo bonis & virtutibus suis despoliatur, extitūque: quod fit, dum seipsum non cognoscit, creditque se habere quod non habet, dicēs illud Apocalypsis: Diues sum & locupletatus, & nullus egeo: sed audit ibidem. Et nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus? Hic canon aduersus spiritalem militat avaritiam. Tertia regula est: Quicquid homini

Apoc. 3.

III.

Matt. 2.

✠

✠



adeoque in rigida ac inflexibili mala voluntate & proposito suo roborantur, vt & Dei omnipotentis & omnium amicorum illius admonitionibus audacter resistere nil vereatur: quod in Saluatore à phariseis & principibus sacerdotum vsuuenisse legimus, & propheta Esaias ex eiusdem persona satis queritur, *Esai. 65.*  
*Rom. 10.* cens: Expandi manus meas tota die ad populum incredulum ( & contradicentem mihi ) qui graditur in via non bonae cogitationes suas. Ediuerso Dominus ac redemptor nostrae uitae & humilis est: imò humilitas ipsa, ad quam sine intermissione omnes trahit, qui aut possunt aut volunt trahi. Ipsius essentia, rerum omnium causa, essentia & origo seu principium est. Ipse vita est viuentium, ipse resurrectio mortuorum, ipse reparator destructorum, qui seipsum peccando perdiderunt: ipse uocator eorum qui ab ipso recesserunt, excideruntque: ipse restitutor ac confirmator eorum, qui in tætionibus positi sunt: ipse stabilitas perseuerantium: ipse excitans manu ductio omnium ad ipsum contendentium, ascendentiūque: ipse omnis benefons & exordium, ipse illuminatio omnium illuminatorum: ipse occultorum, quæ quidē nos scire expediat, reuelator: ipse denique omnis principij principium. Essentia eius, incomprehensibilis, ineffabilis & absque nomine est. Vnde & ipsam materiamque incomprehensibilia arcana illius, sancta cum modestia & silentio honorare atque laudare debemus, nec vquam vel scrutari vel gustare appetere, nisi quantum ipsi honorificum est, & nos decet, semperque nos discreta cum modestia ac deuotione & verecundia cum reuerentia ad incontaminati lucis simique speculi ipsius irradiationem pro viribus cõuertere: tamen, vt illa semper verba metuamus, quæ per Moysen Dominus ait: Bestia vel homo si tetigerit montē, lapidabitur: quod est, sensus bestiales haudquaquam præsumere debere montem diuinæ essentiae ascendere, sed potius inferius permanere, & ab inferius cum vltimum petere, donec dicatur homini: Amice, ascendere perius. Tum verò montem non per seipsum ascendit, sed seipsum duci se sinit, ipsiusque sensualitas Dei lumine purgatur atque donatur, in quo utiq; lumine plus accipit luminis, quam alioqui grandi consequeretur externo labore. Diuina figura Christi natura, vis est attractiua mentium & cordiū omnium ipsi similitum, & quotidie per amorem se ipsi vniuntium. Hic Doctor quidam ait: Fidenter accipi Christum non in cruce tantum, sed etiam in transfiguratione eius in monte Thabor.

*Exo. 19.*  
*Luc. 14.*  
*Mat. 17.*

tamen nõ  
nem, Mol  
monium  
angustij  
nobis cre  
ne conten  
vt videlic  
non fruam  
plus apper  
perque nõ  
spiritalem  
Christum  
absque vl  
ad sunt tes  
nobis om

IN

Vt homo  
primu  
ac su  
nes i  
ercent

In no



& quicq  
tulit Deu

tamen nō præsumo eum accipere, nisi Iacobum, Petrū & Ioannem, Moſen & Heliam penes ipſum reperiam, qui mihi teſtimonium perhibeant, eſſe eum veraciter Chriſtum: hoc eſt, in anguſtijs omnibus, omni que pœnali interna nuditate ſidenter nobis credere licet, Chriſtum illic ad eſſe: ſi verò in monte inter nre contemplationis appareat, iſti nobis teſtes neceſſarij ſunt, vt videlicet pro noſtra voluptuoſa concupiſcentia, donis illius non fruamur per luxuriã ſeu ſuperfluitatem, nec per auaritiã plus appetamus bonorum eius, quàm digerere poſſimus: ſemperque nos tam humiliter deprimamus, vt nullam incidamus ſpiritualem ſuperbiam. Iſti, inquam, veri teſtes ſunt, poſſe nos Chriſtum in claritate illius in vertice montis Thabor, liberè abſque vllò impedimento & errore ſuſcipere: & quicumque hi ad ſunt teſtes, eum impoſtor angelus decipere non valet. Quod nobis omnibus præſtet clementia, Saluatoris. Amen.

## IN FESTO VNIVS CONFESSORIS & PONTIFICIS.

*Vt homo ſolum Dei nomen honorare, ſuum verò proprium honorem & nomen vera cum humilitate ac ſui reſignatione deſpicere debeat. Quodq; homines iuniores in iſto ab exordio inſtituendi & exercendi ſint.*

### SERMO VNICVS

In nomine meo exaltabitur cornu eius.

PSAL. 88.



**N**OSTIS ipſi, dilectiſſimi, vt nullum æquè omnipotenri Deo peccatum diſpliceat, atque tumida ſuperbia, & arrogans proprii nominis iactantia, quando hic vilis homuncio honorem, qui ſoli debetur Deo Opt. Max. ſibi aſcribit, nec ſui nominis contemptum ferre æquanimiter poteſt, quod vtique nomen & quicquid honoris habet vel dignitatis, ideo ipſi contulit Deus, vt multi per ipſum corrigerentur & prouoca-

portantur ad meliora, dum cernerent ipsum prælatum seu  
 periorum suum, dignitate atque dominio suo ad Dei dante  
 gloriam uti, nec quicquam omnino suum vel quærere vel  
 derare. Quemadmodum sanctum hunc pontificem, cuius  
 die festa celebramus, fecisse, ex sancta vita ipsius, quam  
 in terris, apertissime cernere atque addiscere licet. Unde  
 sancta mater Ecclesia de ipso ex psalterio canit: In nomine  
 exaltabitur cornu eius, Tanquam diceret de ipso Deus: Non  
 suo nomine, quando hoc nec quærere nec appetere debet,  
 meo exaltabitur cornu honoris eius. Idem verò propheta  
 &

*Psal. 148.* hæc verba desumpta sunt, alio loco sic dicit de Deo: Exaltabitur  
 est nomen eius solius. Itaque nihil tam displicet, nihil tam  
 uersum est Deo, quam magni velle nominis esse. Quod  
 vitium in multis tam occultè dominatur, ut quanto in  
 mine ac periculo versentur, vix queant agnoscere. Fitque  
 raro, ut id homines floccipendant, persuadentque sibi  
 seu in dignitate constituti, iure id sibi deberi, ut de ipsis  
 ficè sentiatur: nec ferre valeant aliquid vel dici vel fieri,  
 honorem ipsorum lædat, aut minuar existimationem. De

*Psal. 18.* iuscemodi occultis vitijs David loquitur, dicens: Ab oculis  
 meis munda me Domine, id est, à magni nominis ambitio-

*Psal. 35.* Itemque: Non veniat mihi pes superbiæ, id est, desiderium  
 procliuitas ad superbiæ; & manus peccatoris nō moueat me.  
 Quoniam ibi ceciderunt, qui operantur iniquitatem. Genes  
 mibi, nisi quis huic nomini & existimationi renunciet, et  
 cætera illius omnia, quanlibet alioqui bona sint, respiciat.  
 Et Chrysostomus ait: Renuncia grãdi nomini tuo, & facies  
 lestias & afflictiones omnes superabis. Sanè si id aliqua  
 ne ab homine Deus imperrare posset, ut tantum intus, tam  
 amarè ac ignominiose deprimeretur, quantum foris, quò  
 superbè ac petulanter se extulit & in sublimè contendit.  
 mirum esset quod maxime veller Deus: & quæcunque  
 accidunt vel occurrunt, per quæ flagellatur seu corripitur  
 idè illi eueniunt, ut in seipso deprimatur, humilietur. Quod  
 si Deus huiuscemodi castigatione ac humiliatione confectum  
 efficere non valet, sapius eiusmodi amico, suos in manu  
 finit probra & ignominiam, vel etiam in miseriam incidit  
 tales fiant, quorum misereat omnes, ut vel sic in semetipsis  
 milientur. Iam si quis ab hominibus nimirum extollitur, quæ

*Lapsus  
 quorundam  
 causa.*

I N  
 que illi vi  
 homines t  
 Deo, fort  
 latenter  
 matio dat  
 turo. Spir  
 necesse est  
 sionem re  
 verò de g  
 placet. (al  
 ret, & diu  
 nozem ut  
 non solū  
 torium est  
 interim d  
 humilitat  
 tem, infir  
 tibus suis,  
 nuncium  
 norum, ne  
 quàm fuer  
 salutem p  
 dientia D  
 magnum  
 nibus ope  
 nibus secu  
 alius est,  
 Et si fort  
 id ipse nil  
 Quamob  
 opinio pe  
 tem despi  
 bus optat  
 litur vel l  
 miniam  
 grandior  
 ram Deo  
 fillanime  
 ram esse i  
 gnitatem

que illi virtutis aut sanctitatis tribuitur, grandioris que apud homines nominis est & opinionis, quam sit in veritate coram Deo, forte ob aliquod occultum vitium seu defectum in ipso lateantem, soli Deo cognitum, huic grandis hæc fama & existimatio damno fit & dedecori, & poenam cumulat hic vel in futuro. Spiritale siquidem hoc honoris impensum iniustum bonum, necesse est per opprobria, ignominiam, vel derisionem seu illusionem refundi restituique, si perire non debeat homo. Si quis verò de grandi opinione seu nomine non se extollit, nec id sibi placet, (aliàs nanque grauius haud dubie inde damnum acciperet, & diuina in ipso iustitia vindicaret) & multi inde non minorem vtilitatem, vitæ correctionem, seu felicitatem capiunt, non solum ipsi non nocet, sed purum etiam in ipso atque meritorium est illi, quanlibet alioqui grandis sit existimationis, si interim diuina fretus gratia, inde non intumescit, sed potius ex humilitate semper stat in timore, propriamque suam vilitatem, infirmitatem & peccata agnoscit: nec se ex cunctis virtutibus suis, quas de ipso homines opinantur, aliud reputat quam nuncium quendam seu ministrum indignum istorum Dei donorum, nec se propterea meliorem aut digniorem arbitratur quam fuerat ante: sed simpliciter ad Dei facit honorem, & vt salutem promoueat animarum, quod ratione officij sui ex obedientia Dei & sanctæ Ecclesiæ facere debet. Prorsus, inquam, magnum hoc coram Deo fructum facit, multamque in hominibus operatur vtilitatem. Et licet magnus habeatur ab hominibus secularibus, nihilominus coram Deo & in corde suo non alius est, quam qui nouissimum petit & semper occupat locum. Et si fortasse id eueniret, vt à suo statu vel honore deiceretur, id ipse nihil penderet: quandoquidem ad omnia resignatus est. Quamobrem, dilectissimi, grande spiritualis vitæ nomen seu opinio periculosa admodum est, multumque fugienda, aut saltem despicienda. Si quis enim non ita viuit, qualis ab hominibus optat haberi, de suoque nomine & honore indignus extollitur vel latatur, hunc vel in isto vel in futuro seculo per ignominiam vel tristitiam hæc diluere & expiare oportet, quanto grandioris fuit apud homines existimationis, quam vitæ coram Deo. Caterum si qui interdum de magno suo nomine puffedillanimes redduntur, vt dum timent vel putant non satis puram esse intentionem suam, sapiusque se nominis potius dignitatem, quam obedientiæ iussione spectare, hi propterea

*Falsi honoris aut fame periculum.*

*Intentio  
minus re-  
cta, qui  
rectificetur.*

non minus boni facient. Semper enim bene agendum est, si fortasse in principio non ita recta sit intentio, adhuc poterit: & tunc virtutes meritoriae fient. Quod si cuius fama longè latèque spargatur, & ipse iam hoc sine, ut bonis placeat, aut alia peruerfa intentione, bona sua opera, hic iam superbus fit & tumidus, & à laudis appetit seducitur, ita ut iam nihil facere vel exercere velit, nisi magnum sibi comparet nomen: & in cunctis actibus suum minimum venatur laudem, & ut prae aliis in honore habeatur. Ideoque serió & omni studio ad id contendit, ut spiritus ac religiosè se gerat, & moribus ac gestibus compositis maximè apud homines, ut ab illis videatur. Nec iam quid facere consentit, nisi quod melius omnibus notè palmam ipse ferat. Porro quòd eiusmodi homines non hominibus ex vitioso quodam fundo placere cupiant, fidei, spei & charitati Dei innitantur, id inde manifestet aduertere, quòd nihil diuinæ dilectioni confidunt credere Deo, neque confidere ausint, fidelissimum ipsorum seruis suis esse adiutorem. Vnde etiam facilè in diffidenciam ac desperationem prolabuntur, & viuunt certè periculosè: metuendumque est, ad pessima quæque eos posse delinui. Quod hinc euidentius probare licet, quòd quoties ab eis iniungitur vel mandatur, ad quod peragendum minus idonei vel animo inuoluntario, minimè, ut id faciant, potest adduci. Metuunt enim ab aliis suam ineptitudinem & inconstantem notandam, & ob eam minori se in precio haberi paruosque se ac modicos, quales & reuera sunt, fore in oculis hominum. Et nec scriptura quidem omnis immensam fidelitatem, quam ille præstat sperantibus in se, eis facit testem exponere ac demonstrare, ut Deo se ausint credere & signare, ipsique confidere ut velint, & propter ipsum suam inconstantem patientiam manifestari. Certè si vel decem tales concionatores, non hanc, Dei, inquam, fidelitatem eis probare poterunt. Ideoque in sua antiqua manentia & mentis elatione, nec cum aliquo pio ac beneuolentissimo possunt familiariter & amicè viuere. Qua in parte si arguerent semetipsos, forsitan euestigio singulari quodam diuino illustrarentur lumine, vnde omnis illa torua occupat, tristitia prorsus interiret, & iucundam quædam ad omnes homines quibuscum viuunt, aut ab

*Nota.*

*¶*

*Thre. 3.*

*¶*

habent con-  
sequenter  
amaritudi-  
maneant  
illis fiat,  
actibus, t-  
tudinem o-  
quo nec vi-  
increment-  
uis comm-  
pertingere  
est. Quan-  
uentque,  
eis habent  
dicitis, &  
ipsorum su-  
ci ad ipsu-  
vnquam  
suum noll-  
expurgare  
& decet.  
tèmq; t-  
utpotè vil-  
atque in l-  
tiosam il-  
pererint.  
tingent p-  
conuersan-  
bunt, qu-  
tur licet  
bunt æqu-  
ximos su-  
rem odij  
erga seip-  
strat. C-  
dicta fact-  
multo que  
uertit ato-  
tuit. H-  
nolunt ap-

habent commercij, animi benignitatem & dilectionem consequerentur. Quod cum non faciant, semper in quadam amaritudine & cordis malevolentia erga proximos suos maneat necesse est, ad eum ut omnis fraterna dilectio, crux illis fiat, & ex cunctis bonis, & ex amore procedentibus actibus, torqueantur excrucienturque. Unde etiam solitudinem coguntur expetere, & ab hominibus se segregare, quo nec videant, nec audiant, unde tristitia ipsorum accipiat incrementum. Vitantque diligenter, ne aliquid cum quouis commercij habeant, sperantes se ita ad pacem posse pertingere. Sed errant nimirum. Non enim hæc pacis via est. Quanto enim magis se ab omnibus abstrahunt remouentque, & soli secum degere moliantur, tanto minus pacis habent, eoque magis pestifera inuidia, temerariis iudiciis, & huiusmodi malis abundant. Diabolus nanque in ipsorum superbo quiescit fundo, qui nunquam vllum paci ad ipsum permittet accessum. Cæterum si ad veram vnquam pacem & gaudium pertingere velint, fundum suum nosse, & ab omni superbia & propria æstimatione expurgare discant oportet: aliisque, quatenus expediat & decet, sua manifestent vitia, suam vilitatem, inutilitatemque, talesque haberi velint & appetant, quales & sunt, utpotè viles, inutiles, fragiles, vitiis ac defectibus pleni, atque in his tandiu se exercent, quandiu in fundo suo vitiosam illam ad placendum hominibus propensionem repererint. In his nimirum si se exercuerint, ad veram pertingent pacem & dilectionem, & gratiam ac aptitudinem conuersandi cum illis quibus cum viuere habent, obtinebunt, quam alioqui nunquam consequentur. Confiteantur licet quotidie tribus horis, nihil eis proderit: manebunt æque inquieti, amari, tristes, & odio pleni erga proximos suos. Imò quanto plus confitentur, tanto maiorem odij, iræ, inuidiæ, tristitiæ, & animi rancoris, tam erga seipsum quam alios, fomitem eis diabolus subministrat. Quæ enim ante decem, viginti, triginta annos dicta factæ sunt, interdum eis ad memoriam reducit, multoque amplius per horum rememorationem eos subuertit atque seducit, quam olim ipsis actibus facere potuit. Hæc verò tandiu sustinere coguntur, quandiu suam nolunt agnoscere infirmitatem, sed de suis externis ge-

*Qui pacis amantes, eam minime assquantur.*

*Irrisiones  
& aduer-  
sa quibus  
utilia.*

*Matt. 6.*

*Tempora-  
lia qui no-  
bis facile  
aducere  
tur.*

stibus moribusque, hominum laudes affectant. Sed con-  
tudo eis est dicere, debere se omnibus bonum præbe-  
re exemplum, nulli præstare scandalum vel offendiculum. Quibus ego: Si vultis, inquam, eis quibus cum viuicis, bonum præ-  
bere exemplum, nulli scandalum, tales velitis haberi quales  
estis, quantumque expedit, vos reddite manifestos sitis quales  
desiti, patientes, compositi, & amicabili ex amore ab omnibus  
contemni, despici, reiici desideretis: atque ira melius quam  
habebitis. Heu, dilectissimi, istiusmodi homines in luce  
uersionis exordio negliguntur, dum non satis per irrisiones  
aduersa multa exercitantur, sed nonnunquam etiam aduersa  
eis datur, placere hominibus quæcunque agant vel quales  
que appareant: vnde adeo plerumque induratur & animo  
ita obstinato, vt postea nec velint nec possint facere, nisi  
laudem & opinionem expectent: nec quicquam ab eis, nisi  
gando & blandiendo, potest obtineri. Heu, heu quæ male  
neglecti sunt, quàm negligenter instituti. Videre id, manifestum  
est. Hi nanque de illorum numero sunt, de quibus Dominus  
ait: Receperunt mercedem suam. Istos qui laudant, coram  
latrones censentur: quandoquidem fallunt & seducunt similes  
ces istos, satis alioqui aptos atque propensos ad diuinum de-  
taxat in omnibus quærendum honorem, vt ad obtinendam  
quandam humanæ laudis appetitionem, propriam compen-  
centiam, propriam existimationem, quæ sempiternam æternam  
mortem inferunt, ipsamque à vita beata & omnium sanctorum  
rum consortio excludunt, repellunt, excommunicantque, & in-  
ferabiliter deuoluuntur. Quod ideo seductores isti faciunt  
huiusmodi simplices homines per laudes vanas ad suam  
sint inflectere voluntatem, quo tanto studiosius rebus se tem-  
poralibus immisceant occupantque, priuati alicuius compen-  
sui contemplatione, quod hinc sperant, sibi que promittunt.  
Heu, charissimi, temporalium rerum appetitio, veram ab æter-  
nis rebus parit auersionem: sicque deinde fit, vt vtraque san-  
& temporalia & æterna perdamus. Quod si ea primum quæ-  
reremus, quæ ad æterna nos proueherent, nostramque salutem  
& beatitudinem promouerent, haud dubie temporalia rebus  
omnipotens Deus non modo non subtraheret, sed etiam ad-  
ceret & cumularer. Ac nunc pro paruo quodam communi  
perdimus seducimurque simplices homines ad pestifera  
manæ laudis desideria, propriamque complacentiam, quæ

IN  
peissimum  
tur, nec vnq  
spiritibus a  
quod tam  
pugnentur  
complacent  
resisterunt,  
fudit, vt ad  
gorij habe-  
ter satis in  
nes & prob  
quid agere  
de non ind  
vsque hum  
intellectu  
vt per hæc  
ret sanè, di  
eum eorum  
miliatione  
doque san-  
mus, desit  
tum eos be  
ordinato si  
nem in bo  
se profectu  
amaro & a  
quadam tr  
cupantur,  
cum expro  
quos fecer  
similia m  
que ad ali  
nullo in p  
simi, mis-  
cuntur, vt  
enim in h  
ximos su  
ac resigna  
profecto a  
his aliena

pestimum superbiæ fundum est, cui Deus perpetuò aduersatur, nec vnquam eo infectos recipit in gratiam, sed à malignis spiritibus ad omnem finit malitiam impelli. Vix enim aliquod tam inhumanum & abominabile scelus est, quo non impugnentur, quod totum ex hac diabolica propriæ superbiæ complacentiæ radice procedit. Quæ, quia in principio illi non resistunt, à teneris annis adeò profundas in ipsis radices diffudit, vt ad prouectiorem perducti ætatem, satis superque negotij habeant, vt hoc possint vitium extirpare. Vnde diligenter satis in principio eiusmodi simplices ac incipientes homines & probandi forent & instituendi, vt pro nulla laude aliquid agerent, sed omnia pro solius Dei honore, qui nostra laude non indiget, sed pro nostra recuperanda salute, ad mortem vsque humiliavit semetipsum. Sic & vires corporis, scientiam, intellectum seu rationem, pluraque alia dona nobis contulit, vt per hæc mereamur ac operemur salutem nostram. Praestaret sane, dilectissimi, istos benignè reprehendere & in conspectu eorum aut parui eos aut nihili pendere, in abiectaque humiliatione sedulo exercere: ita sperari posset, in homines quandoque sanctissimos eos abituros. Laudibus verò quas prædiximus, destruantur ita, vt posteaquam grandioris sunt ætatis, si tum eos bene instituere velimus, adeo in hoc pestifero ac inordinato sint fundo obstinati, vt nullam possint informationem in bonam partem accipere. Si quis eos non laudat, odio se prosequi dicunt: atque ita sapius turbantur, & animo fiunt amaro & aspero in superiores & Confessores suos, & perpetua quadam tristitia, rancore ac sinistris falsisque suspicionibus occupantur, se nihili pendì, se negligi credentes, sapiusque graui cum exprobratione magna sua proferunt opera & labores quos fecerunt, itémque studium ac diligentiam suam: aliáque similia multa, vt quantum profuerint, quàm vtilis fuerint, eaque ad alios referunt, & queritantur simul ac murmurant, se nullo in precio haberi, se floccipendi. Ad hanc, inquam, charissimi, miseriam simplices isti laudibus & adulationibus perduntur, vt in magno salutis suæ discrimine viuant. Quisquis enim in hoc seculo concordia, amicabili, fraternæ erga proximos suos dilectioni, & erga superiores veræ obedientiæ ac resignationi se tradere & applicare non potest, in magno profecto æternæ salutis suæ periculo positus est. Qui enim ab his alienus, extraneus & expers est, illi nihil profunt ieiun-

*Laudes  
quibus  
perniciosa*



nia, vigiliae, labores, cantare, legere, genua flectere, inclinare corpus castigare, & alia quaelibet, quantumvis alioqui magna videantur. Per cuncta verò hæc foris reluctancia exercitiisque, ante omnia veram humilis resignationis dilectionis virtutem studere deberent adipisci, necesse intentionis rectitudinem, ut pro solo Dei & proximi amore ea facerent. Cæterum ubi quis in se non fallaciter apprehendit, sublimem statum & grande nomen se nihil perdere, & semper cupere occultum & incognitum maiorem omnem quoque se desiderare humiliationem ac simplicitatem, despici quoque & abiici inter homines, per hoc nomen magna citra dubium Deus operaturus est. Quæque nullum venatur honorem, nec sublimem statum aut nomen appetit, & si nemo illi honorem exhibeat, id occipit gravatè, sed semper infimus esse cupit, si id se deest iam grandis existimatio & celebre nomen illius inter homines, nullum ei adfert detrimentum, sed in hoc potius vincere se habet, ut patienter audiat nomen suum celebrari, quo proximos suos lucrari queat. Enimverò & hic quidam internæ mortificationis est, ut in hac potius ferat æquanimiter, & propriam hic abneget & respiciat voluntatem. Et haud dubiè multo se maiorè inueniet in Deo qui & singulariter diuino suo eum lumine transradiabit illuminabitque. Ibi iam reperiet, quàm nihil intelligens leuissimus sit omnium illorum intellectus, qui hoc prius itinere non ambulauerunt. Ut autem magnum quiddam est, non abnuere honorem impensum, ita & periculosum valde est, si de suo nomen sibi complacere incipiat, in ipso que delectetur. Constat enim igitur fuerit, quandiu fieri poterit, omnè fugere honoris & dignitatè vitæ huius. Quem enim eò Deus perducitur, variis easdemque incognitas & tenebrosas vias ingredi habet, ubi iam nudæ duntaxat spei ac firmæ fidei ionitur, dicens minimo: Tibi Deus æternæ seruire statui: idèò que spero nihil de re fraudis vel deceptionis, quòd ista mihi tam variis ac modis eueniunt, in quibus, ut potero, etià patiens perseverabo. Interdum etià spe, fide, & charitate sensibili delectatur, & sola iam intentio utcumque eum sustentat. Nonnunquam in duabus inferioribus sui partibus, ut potè in natura & ratione intellectuali, nihil sentit dilectionis, quæ tunc in illis partibus maximè lateret occulta. Attamen quandiu aliquis

*Per quæ  
Deus præ  
cipue magna  
opere  
itur.*

*Honorem  
aut digni  
tatè appetere,  
quæ  
le.*

bet erga Deum  
licitatem & r  
quieto & r  
tia vel fer  
sua se excu  
bus sensibili  
cia & occu  
les, ut per  
dubiè disc  
magis ab  
sifixus & i  
sa sua der  
tatis grad  
Quumqu  
que ea sus  
proprietas  
facit. inue  
in omnib  
quis id ex  
gere pote  
itare dign  
duntaxat  
oportet, v  
riam ipsi

bet erga Deum fidelitatis in sua derelictione, aduersus sensualitatem & rationem inferiorem, in eadēque sua derelictione quieto & resignato est animo, nec in desperationem, quam vitia vel sensus suggerunt, labitur, vt à molestia vel afflictione sua se excutiat, tandiū adhuc bene se res habet. Sin verò in rebus sensibilibus delectationem quærat, aut ad externa se negotia & occupationes conuertat, etiam si bonæ illæ sint ac spirituales, vt per hoc pressuram, quam sentit, euadat, charitatem haud dubiè discindit dilaceratque, atque ita de die in diem magis ac magis ab amore defluit deciditque, licet id ipse ignoret. Porrò si fixus & immobilis perseueret, Deoque in obscura ac tenebrosa sua derelictione fidelis permanere statuat, in supremo charitatis gradu, licet occultè, positus est, quanquam id ipse nesciat. Quàmque omnia prædicta finem habent, & ad extremum usque ea sustinuit, iam fundum illius ab omni expurgatum est proprietate, & tunc magnos deinde etiam apud alios fructus facit, inuenitque Deum in se suauiter quiescentem, & se in Deo in omnibus: quod experiri satius foret, quàm inde fari. Et quis quis id expertus non est, neque gustauit, nunquam rectè intelligere potest, quid sit Deum in veritate habere: qui nobis præstare dignetur, vt quomodò dictum est, non nostrum, sed suum duntaxat nomen exaltemus ac honoremus, nos ipsos verò, vt oportet, vera cum resignatione humiliemus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

## DE VNO CONFESSORE non Pontifice.

*Vi nemo solis externis operibus, institutis ac gestibus seu moribus suis considerare debeat, cum prætereà necesse sit ante omnia, interius cordis fundum agnoscere, & vitiosas propensiones ac defectus mortificare.*

### SERMO VNICVS.

Lucerna corporis tui, est oculus tuus.

L V C A E II.

MEMOR



MEMORIAM hodiè celebramus, dilectissimi, sancti N. famuli Dei, qui Christiana vita laudem & dignitatem Christi Iesu, Dei ac Domini nostri cõfessus est, demonstravit, & latèque dilatauit, non modò per externa vite cõuersationis ac vitæ suæ exempla optima, sed per hoc, quod intus cor, sensus & animus illius, in vera resignatione puro mortificatæ sensualitatis fundo posita fuère, cum fixa & studiose famulandi, ei que soli placendi voluntate. Quæ uerum verè spiritualis sanctæque vita dicitur. Cæterum aduersum vobis est, charissimi, multos hodiè esse, qui religiosi uentur, & religiosum circumferant habitum, qui inordinatè ac discretè magna quædã adsumant exercitia, per quæ alios se posse sperant ex gratia, quàm sint ex natura: uerbi gratia, uigilia, orationes, crebras cõfessiones, frequenter uentile altaris percipere Sacramentum, dignissimam Christi uitam meditari, opera misericordiæ exercere, multas promereri benedictiones, & id genus alia facere multa, quæ quidem in se ipsa & laudabilia sunt: at per ea nihilo sunt meliores, sed induntaxat vires absumunt absque Dei laude, & suarum uentilium animarum, imò etiam in salutis suæ discrimen ueniunt, prope falsam uentiosamque intentione suam. Nimiùm enim se se trouertunt, nec cognoscunt semetipsos: unde fit, ut unde probere deberent, inde potius deficiant, & reddantur deteriores. Estimant enim se aliquid esse, quum nihil sint: multumque in conspectu & incaute Deo seruiunt. Putant nanque Deum se querere, sed secus se res habet. Cum igitur semper pro suo appetitu cum propria quæstione cõiuncto, & sensualitatis sibi ipsi patitis imaginatione uiuant, ex cunctis operibus suis fieri uentios meliores. Imò quanto sunt seniores, & tales diutius perseverant, tanto & impatientiores redduntur, minusque se cõuolunt à peccatis & defectibus, in uerbis & actibus, etiã qui multum sibi placent, & grande aliquid se esse arbitrantur. Quod in deo mirum accidit, quòd Deo ex naturali quadam delectatione inordinato affectu seruiant. uerbi gratia, quãdo uoluptas quæ uel affectus bona opera peragendi eos inuadit, etiam supratas, id est, plus quàm tandem ferre queant, sæpius bonis actibus insistent: & nunc hoc, nunc illud eis placet: iam hoc impellit aliud sibi prodesse uidetur: sic quæ incaute de uo exercitio se aliud trãsserunt, putantes omnia sibi intus prodesse, quæ quæ

*Quales  
plerique  
hodiè reli  
giosi.*

pro sensualitate  
cent. Quæ uer  
traotur. Ideo q  
tia: quãto que  
adipisci. Quic  
bet bona sit p  
sum sibi habe  
obsecro, qui d  
est mentis no  
eius facimus  
bus, absque p  
in ueritate uer  
Christianæ p  
exercitiis, licet  
adiumentum, se  
est, per quæ u  
uenitur in mo  
poralibus reb  
iuniis, uigili  
affligant, qui  
interioris ha  
bus his, magis  
uidi, superbi,  
similium cup  
ligiosos & se  
bus: & hi om  
dunt nãque s  
quod utique  
haudquaquã  
uero vel lapi  
eos mortuor  
minibus spe  
io quam, non  
ra facere, nisi  
hodiè est, ut  
fit, si modicu  
ximè cõferre  
quæ uero m  
cõsequi, & in  
diu quærim

pro sensualitatis affectibus facere libet, ea & impendit eis placent. Quæ verò intus non delectant, ea nec expedire sibi arbitrantur. Ideoque instabiles sunt, & nulla eis diu placent exercitia: quòtòque amplius sic pergunt, veritamen fundum nequeunt adipisci. Quicquid enim tam inordinate assumitur, quantumlibet bona sit propensio ad illud, fallit hominẽ, licet isti persuasum sibi habeant, solum Deum se intendere & velle. Et quis est, obsecro, qui diabolo velit famulari? Nemo utique, nemo. Non est mentis nostræ, ut eum velimus habere dominum, & tamen eius facimus voluntatẽ. Quandiu enim externis tantum operibus, absque pura Dei intentione Deo seruimus, nec dum Deo in veritate vera cum deuotione seruire incepimus. Ipsum namque Christianæ perfectæ que vitæ fundum, non in externis duntaxat exercitiis, licet hæc aliquod ad ipsam consequendam adferant adiumentum, sed multò magis in internis bonis operibus situm est, per quæ vitantur peccata, & virtutes oriuntur. Præterea inuenitur in monasteriis, qui ordinis sui rigorem in externis corporalibus rebus teneant: reperitur & in seculo, qui corpus ieiuniis, vigiliis, & id genus aliis, piis utique & bonis exercitiis affligant, qui eleemosynas faciant, & nullam penitus fundi sui interioris habeant curam, ut is à vitiis expurgetur, sed in omnibus his, magnis quidem, externis operibus æque sint iracundi, inuidi, superbi, detractores, vanæ gloriæ & magni nominis atque similitum cupidi: quæ nunc vitia nimium, prohi dolor, & inter religiosos & seculares abundant, per quæ diaboli irretitur funibus: & hi omnes desipiunt miserè, falluntque semetipfos. Creduo namque se ob sola externa opera iustificari & saluari posse, quod utique fieri non potest, etiã cor exigit Deus. Istos nimirum haudquaquam absurdè imaginibus forinsecus inauratis, intus verò vel lapideis vel ligneis cõparaueris: & Christus dealbatis eos mortuorum sepulcris similes esse dicit, quæ à foris præsent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum. Ira, inquam, non sufficit ieiunare, vigilare, cæteraque; spiritualia opera facere, nisi & mens à malitia expurgetur. Rarum, prohi dolor, hodiè est, ut quis bene viuat, cum tamen id a seò impossibile non sit, si modicum saltem adhiberemus conatum. Verum quod maxime cõferret sanctitatem, id negligimus, nec tale indicamus: quæ verò minus conferunt, ex illis magnam speramus salutem cõsequi, & in eis laboramus ac desudamus plurimum, & multum diu quærimus Deum, & rarò uti oportebat, ipsum reperimus.

Hoc

*Qui diabolo etiã à nolentibus seruitur.*

*Quæ hodie vitia dommentur.*

*Mat. 13.*

Hoc est, quòd defectus seu verius indispositiones quas natura-  
 turales, quæ intus nos molestant, abicere conamur, cū id  
 impossibile sit. Quæ verò facili fieri possent, nec aliq̄ uer-  
 pedirēt, ea nolumus, ea penitus non libent: at impossibilia  
 rimus, & ad ea inhiamus: utq̄; vel amamus ea vel odimus. In  
 hoc etiam cum inordinato amore ac desiderio, maxime se-  
 dum exterioris hominis motus, gerimus nos: & dicū: quæ  
 idē sic se habere, quòd nesciant quid faciendū, quidve  
 tendū sibi sit. Sed hoc scirent, utique & addiscerēt, si, ut opor-  
 tuit, viam veritatis & iustitiæ tenerent. Nec ex sola ignorantia  
 incidit. Si enim ea potior causa esset, non eos reprehenderet  
 scientia ipsorum de negligentia, si id omne facerent quod  
 ligunt faciendū: quod siue parū, siue multum foret, nihil  
 plus exigeret ab eis Deus, nisi & plura daret intelligere.  
 Uertite, quæso, charissimi, quæ dicturus sum. Quisquis alie-  
 ri cupit per gratiam, quàm est per naturam, huic summopere  
 studendum est, ut Deum ex fundo cordis sui quærat, amor  
 rēdat, nihil verò prorsus semetipsum. Et hæc est iustitia, nec  
 deuotio ad omnē pertiōens Christianum. Et quid est vera  
 uotio? Sunt enim qui putent dulcem esse affectum. Quod  
 interdum verum sit, sæpius tamen secus se habet, cū non  
 talis dulcedo purē naturalis sit: ideòque multi errāt & decipi-  
 tur. Vera autem deuotio, voluntatis est promptitudo ad ea  
 diuini sunt cultus. Deinde & hoc ad vitam veræ spirituale  
 tinet, ut quis semel ad minus in die vel nocte intrò in semet-  
 ipsum se recipiat, diligentēque cogitationes, verba, actus, &  
 memorem denique vitā suam examinet & obseruet, vitia quæ  
 & defectus agnoscere discat. Vix enim fieri potest, quin semel  
 aliquid inueniatur, qualequale illud sit. Quòd si à vitiis & de-  
 ctibus cupimus liberari & expediri, prius ea noscimus oportet  
 ac deinde talē cognitionem dolor & contritio sequitur de pe-  
 catis sic agnitis. Deinde summopere curandum est hominē  
 à veteri sua vita expediatur, vitia in se mortificet, mandatis  
 strenuē virilitēque adhæreat, quæ quidem mādāta non eade-  
 ratione religiosis & secularibus idiotis data sunt, sed multis  
 ea magis obligantur religiosi, quàm simplices laici homines.  
 Sponte etiā sese per viam actiuā sanctæ Ecclesiæ veniet, se-  
 dum regulam & instituta ordinis sui. Hæc ante omnia in  
 actis exercitiis necessaria sunt, utpotē in ieiuniis, vigiliis, labo-  
 ribus & hisce similibus, quæ omnia sunt velut baculus quidam

*Vera de-  
 uotio quid*

*Quid ma-  
 xime in-  
 ter sit ho-  
 minis de-  
 uoti.*

vel manu ducta  
 festa spiritualit  
 his se exercere  
 pura voluēt  
 similibus. Pra-  
 ratione omne  
 nam ipsius. A

D  
 Vprudem  
 quo a  
 vera  
 per r

Quinqu



miles fuere: q  
 tentationes v  
 cundum spiri  
 mibus & fo  
 nihilipendū  
 vel regimen  
 ria, si prudē  
 & tēperantia  
 stibus, in vig  
 necessariis, i  
 ad vitia & pe  
 in omnibus  
 asperas, in eu  
 tueros & simp  
 denique an  
 nam societate  
 bus: & inani  
 tum est, vt

vel manu ductio ad vitā spiritālē inchoandā: sed in seipsis perfecta spiritualitas non sunt. Est enim complures inuenire, qui in his se exercent, & nihilo fecius omnibus maneāt vitiis pleni, puta voluntate propria, inobedientia, superbia, iracūdia, & his similibus. Præster nobis Dominus Deus, vt ea, qua dictum est, ratione omnes nos veræ deuotioni tradamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

## DE VIRGINIBVS.

*V prudentes virgines foris & intus ornare se debeant, quo ad aternas mereantur nuptias introduci. De vera quoque humilitate & amore, ad quæ non nisi per resignare, pati & diligere, peruenire licet.*

## S E R M O V N I C V S .

Quinque ex eis erant fatuæ, & quinque prudētes.

M A T T H . X X V .



**D**OMINVS noster Iesus Christus, regnum cælorū decem comparat virginibus, exornantibus lampades suas, & exeūtibus obuiā sponso & sponsæ, ex quibus quinque prudentes, quinque stultas fuisse dicit. Ipsæque multum inter se dissimiles fuere: quandoquidem stultæ carni secundum seculum & tentationes viuunt, prudentes verò omnia hæc denitantes, secundum spiritum viuere adnituntur. Prudentes, inquam, in omnibus & foris & intus se refrænant & coërcent, quod stultæ nihilipendūt. Cæterum ad exterioris hominis moderationem vel regimen quinque pertinent, virginibus obseruatu necessaria, si prudentes esse velint. Primum est, vt modum obseruent, & tēperantiæ metas non excedant, in edendo ac bibendo, in vestibus, in vigilando, in ieiunādo, & in cæteris omnibus naturæ necessariis, sed ea ita capiant, vt natura sustentetur, non autem ad vitia & peccata nutriatur corroboreturque. Secundum est, vt in omnibus simplicitatem sectentur, vestes gerant simplices & asperas, in eundo & stando simplices sint, graues quoque seu maturos & simplices gestus siue mores præ se ferāt, & in omnibus denique anxii sint. Tertium est, vt omnem fugiant vanam societatem: maxime eorum omnium, qui verbis inutilibus: & inanibus abundant: & in rebus suis solliciti sint. Quartum est, vt manibus suis victum sibi parent, nunquam vacent

*Virgini-  
bus serua-  
tu necessa-  
ria s.*

I.

II.

III.

IIII.

cent ocio, etiamsi diuites sint: quando ocium omnis impro-  
 .v. tis ianua est. Quintum est, vt perpetuo quodam studio, la-  
 re, diligentia omnia sua membra ac sensus coerceant, con-  
 neant, & auertant ab omnibus quæ fortè sibi occurrunt tem-  
 tionibus, rîsque viriliter ac seriò resîstant, nec vnquam videri  
 lint præbere consensum. Quò nihil æquè contulerit, que-  
 teatationes suas radicibus humilitérque sancto cuidam ho-  
 ni reuelent, & iuxta consilium illius, corpus suum disci-  
 rationabiliter castigent, & deuotis vacent precibus ad De-  
 Sanè quæcunque ita se secundum exteriorem hominem  
 gerunt, coram Deo fatuæ virgines censentur. Deinde & hu-  
 prudentes spectat virgines, vt & secundum interiorem sese  
 nent hominem, cuius ornatus fundamentum, cordis humilitas  
 est. Eruntque sorores Dei, per hoc videlicet, vt faciant volun-  
 tem eius: nec iudicabunt eas quæ malè viuunt in matrimonio.

*Humili-  
 tas quâto  
 præstet vir-  
 ginitati.*

*Apoc. 14.*

*Virginitas  
 eius origo.*

*Mat. 22.*

*Apoc. 4.*

*Prov. 8.*

Nulli præterquam soli Deo in spiritalibus virtutibus firmi-  
 cere velle debent: alioqui pharisæis similes forent. Virgi-  
 tas quidem præcepta non est, humilitas omnino præcepta.  
 Vnde superba virgo plus quàm centuplo peior & perniciosa  
 coram Deo, quàm vxor humilis. Neminem præterea or-  
 bebunt, sed amore prosequentur omnes: nec magnificentia  
 sentient, sed semper in metu & tremore erunt. Vbi enim  
 cata crescere & placere incipiunt, tepescit amor, tepescunt  
 reliquæ virtutes omnes. Quæ verè virgines sunt, solæ æque  
 sequuntur quocunque ierit, si castitate simul & humilitate  
 prælitæ sint. Si enim superbia vel aliis grauibus peccatis  
 infectæ sint, probi seculares in matrimonio positi, longe  
 præcedunt, multòque sunt eis superiores. Trahit autem vir-  
 ginitas originem ex ipso Deo, à quo eam didicerunt angelus  
 do quidem in cælestibus reperta est, & ibi perpetuò perdurabit  
 bit post extremi iudicij diem, vbi corpora resurrexerint in  
 tuis: neq; enim ibi nuptiæ celebrabuntur, sed erunt omnia  
 angeli Dei, & nuptias ibi perennes celebrabunt virgines  
 Deo. Ab omnibus nanque hominibus absolutæ, soli Deo  
 iunctæ & copulatæ sunt, & æternos proferunt fructus. Multo  
 quoquè in dæmones habent potestatem: solæque cantant  
 cum nouum, quòd nemo alius cantare potest. Denique in  
 delictis filiabus Deus posuit thronum suum, delictis que  
 sunt esse cum eis, si tamen secùdum intimum suum hominem  
 vjuant in humilitate, pietate, resignatione, & corde ad  
 amorem incli-

amorem incli-  
 mo, nisi per h-  
 licatis donum  
 naque cor h-  
 pers est, vel  
 verè humilis  
 que beatissim-  
 mittere potu-  
 militatem re-  
 Augustinus a-  
 gna porrò ve-  
 mum respici-  
 dicat. Imò in-  
 mo ab illo cu-  
 missione: at  
 humilitate s-  
 re, qualisquæ  
 se potius de-  
 finem habet  
 virgo prude-  
 bus suis: vt  
 tēporale firmi-  
 bet ad perus-  
 feret ordina-  
 lectissimi, p-  
 enim Domi-  
 mittit, quos  
 liber pollea-  
 dum nata es-  
 pariter dat  
 culum vel i-  
 modò sibi p-  
 eam præ b-  
 vbi nos fide-  
 sequimur ip-  
 ipso. Verus  
 nio illorum  
 locum nou-  
 cessarijs or-  
 sitiones,

amorem inclinato atque submisso. Ad Dei nanque amorem ne  
 mo nisi per humilitatem peruenire potest, quæ quidem humi-  
 litatis donum Dei est, cuncta præcellens temporalia dona. Ipsa  
 nanque cor hominis in vera cõstituit pace: nec aliquis pacis ex-  
 pers est, vel defectuosus, nisi qui humilitate caret. Si quis enim  
 verè humilis esset, nullum vnquam peccatum admitteret. Ideò  
 que beatissima semper virgo Maria peccatum nullum com-  
 mittere potuit, quòd verè humilis esset. Et vbi veram Deum hu-  
 militatem reperit, ibi mira & magna operatur. Denique diuus  
 Augustinus ait, eum esse sanctissimum, qui humilimus sit. Si-  
 gna porrò verè humilis hominis ista sunt, quòd semper pri-  
 mum respicit semetipsum, & omnibus se donis indignum iu-  
 dicat. Imò indignum se sentit, de quo Deus cogitet, vel qui ho-  
 mo ab illo credatur, qui pascatur & sustentur à Deo sine inter-  
 missione: at nihilo minus pro cunctis his beneficijs multa cum  
 humilitate sine cessatione Deo gratias agit. Adhæc, de nulla se  
 re, qualisqualis ea sit, extollit, iactat, prædicat, laudat, sed Deo  
 se potius debitorè fatetur pro omnibus donis illius: eudémq;  
 finem habet & scopum vltimum in omnibus. Decet enim, vt  
 virgo prudens non sibi duos statuatur fines vel intentiones in re-  
 bus suis: vt quòd Deum intendat & etiam seipsam, aut aliquid  
 tẽporale simul: sed si quid diligit cū Deo, adminiculo ei esse de-  
 bet ad perueniendum ad Deum, ipsũque ad Dei gloriam re-  
 feret ordinabitque, & habebit infra Deum. Tales nimirum, di-  
 lectissimi, prudentes sunt virgines, non aliæ omninò. Magis  
 enim Dominus diligendus est, quàm nuocij omnes, quos ille  
 mittit, quos nos dona vocamus. Insuper virgo prudēs quantif-  
 libet polleat donis, non pluris inde se facit, quàm erat cū nec-  
 dum nata esset. Et quęcunque huic Deus dona largitur, cum eis  
 pariter dat semetipsum: neq; enim aliquod in ea patitur obsta-  
 culum vel impedimentum: ideòque operari in ea potest, quo-  
 modò sibi placet. Vnde & perfectissimam eam facit. Neque  
 enim præ bonitate sua continere se potest Deus, quin id faciat,  
 vbi nos fideles reperit, locũque illi præbemus, & patimur ac  
 sequimur ipsũ, & absq; omni amore priuato operamur cum  
 ipso. Verus præterea humilis, loco illo in quo est, & contubernio  
 illorum quibuscum viuit, indignum se iudicat: sempèrque  
 locum nouissimum quærìt, & vilissimam ex omnibus in ne-  
 cessarijs omnibus sibi petit portionem. Nulli suas queritur af-  
 flictiones, sed nec apud Deum vlla in re vel qualibet afflictio.

*Hominis  
 verè hu-  
 milis si-  
 gna.*



ne, nisi multo cum metu & tremore, puta dum nimium  
 eius inualefcit, conqueri audeat. Cuncta siquidem de manu  
 mini accipit: unde nihil habet, quod de vlla creatura querere  
 quantalibet ipsum iniuria afficiat, nec alicui imputare noceat.  
 quid ei irrogetur: quando quidem cuncta, vt dixi, de manu  
 iudicis Dei accipit, certus quod nihil Deus cuiquā euenire  
 mittat, nisi quod optimum illi fit. Sic itaque virgines istas  
 lectissimas, absque tadio vitā agunt & moriuntur. Et istud  
 pendiosius est iter, quo ad Deum perueniatur & prudenti-  
 ginum agmen. Qui verō talis non est, aut esse laborat, ad  
 tarum pertinet virginum turbas, licet id ipse ignoret. Quis  
 enim veraciter vult esse in Deo, & in suis & in omni-  
 minum oculis stultus fiat oportet. Nam qui seruare cupit  
 mam suam, hic eam perdere debet per vanæ gloriæ repen-  
 tionem exhibitionemque. Denique ad veram quicumque  
 militatē pertingere exoptat, tria illi obseruanda sunt, huius  
 videlicet resignatio, pati, & amare. Ceterum qui resignatio-  
 voluerit addiscere, nō modò grauias foris & intus peccata  
 bit, sed etiā intus in rebus internis ac spiritualibus nullā  
 prietate quæret delectationem: sed omnia bona exercitia  
 verbi gratia, vigilare, ieiunare, precibus ac lectioni medita-  
 nique insistere, consolationes internas, dulcedinem, luxuriam  
 terna gustare, cognoscere, sitire & appetere mercedem ad  
 rabile Sacramentum adspirare, iubilare, contemplari, & ali-  
 nus alia semper relinquere, paratus esse debet, quoties  
 voluerit: prorsusque in animum inducet, nullum vilio-  
 ptio-rem, tepidiorē, neglectiorē, quā sit ipse, hominē  
 superesse: ac nihilo minus sciens nihil negliget, nec ocio  
 bit in cunctis actibus suis. Hac ratione, charissimi, nihil  
 annihilatur homo in semetipso: quando quidem propria  
 tas, priuatus amor, proprium sapere & videre, propria  
 propria voluntate & sensu assumpta) instituta, & omnis  
 que in bonis actibus sui complacencia, hic prorsus intereunt  
 amittuntur. Quātoque ista sui annihilatio, seu in ima  
 abyssalior est, tanto & verior in se est, adducitque hominē  
 ad ipsum Deum, quando Deus humilitatis abyssus est  
 anima illius, Deum profunda cum humilitate complectitur  
 & vnitur cum Deo. Sicque totus transformatur in Deum  
 iam alius homo effectus sit: quod vtique facit Spiritus

Ioan. 12.

Quæ tria  
 ad humi-  
 litatē cō-  
 ducant.

¶ I.

Etus, qui vitū  
 quod obserua  
 cellarium ad  
 (vt melius  
 omnia, tam q  
 ri cuncta &  
 & dispēdium  
 sue foris siue  
 si interdū nob  
 iudicio nostro  
 dicitur pro vi  
 randum nobis  
 (vt melius p  
 necdum caper  
 minus, certi  
 fructus. Prop  
 arefcer, & cu  
 sustinuerim  
 hinc passiuos  
 quas propria  
 nendū, id  
 nos in Deo  
 tinentemque  
 pria instituta  
 Tertium d  
 impendiō fac  
 cellenter am  
 Nam ramet  
 sublime, vt  
 hilo secius ta  
 tia sua in refi  
 verō amplex  
 vicissim con  
 tit semetipsa  
 que secura el  
 vitā aternal  
 obtingere de  
 & hic Deum  
 rō contemp

Etus, qui vivit in eo, ipsūque gubernat & regit. Alterum, quod obseruandum diximus: pati est. Et hoc maximè est necessarium ad humilitatem, vt patienter ac tranquillo corde (vt melius possumus) feramus irrisionē omnē, grata & inuisa omnia, tam quæ contra nos, quàm quæ pro nobis sunt, prospera cuncta & aduersa, despectum omnem, vilipensionem, lucrum & dispēdium, & eiusmodi alia quæque: quoquo modo res fiant, siue foris siue intus, à quocūq; nobis quælibet irrogētur, etiam si interdū nobis videantur non esse ea optima, vel etiā mala pro iudicio nostro, aut certe à virtutibus & salute animæ nos prepedientia pro videre nostro. In his, inquam, & id genus alijs curandum nobis est, vt ea omnia simpliciter ac libenti animo (vt melius possumus) feramus, Deoque confidamus: & si necdum capere valeamus, quare sic euenerint, feramus nihilominus, certi quòd magnos hoc humilitatis nobis proferet fructus. Proprium nanque sapere & videre nostrum, hic exarscet, & cuncta nobis cedent in bonum, si tantum patienter sustinuerimus. Et si interdum videatur nobis, damnum nos hinc passuros, siue in temporalibus siue spiritualibus rebus, quas propria ex voluntate & sensu assumpsimus, contemnendum, id est, & pro certo habendum, centuplo maiorem nos in Deo veris que virtutibus per huiusmodi humilem patientemque resignationem fructum facturos, quàm si propria instituta, Dei beneplacito neglecto, prosequeremur.

Tertium denique nobis obseruandum, amor est, qui & ipse III. impediō facit ad humilitatem. Neque enim vsquam tam excellenter amor exercetur, vt in resignando se patiendōque. Nam ramesi verum fir, ad eò nos in amore posse proficere in sublime, vt Deum per voluntatis vnionem amplexemur, nihil secius tamen verum est, Deum totum cum vniuersa essentia sua in resignatum ac patientem hominem descendere. Ibi verò amplexatur eum eiusmodi amans anima, & ipse eam vicissim complectitur, totāque in se absorbet. Sicque amittit semetipsam, & reuertitur in originē suā vnde profluxit: ad eò que secuta efficitur, quatenus in hac vita fieri potest, se post hanc viā æternaliter deo suo fruiturā. Quod certe cuiusq; veraciter *Quæ tria* obtingere debet, illi vera humilitas impediō necessaria est, vt *cui cōtem* & hic Deum contemplari discat, quatenus fas est. Ad hanc por *plationi* tio contemplationem tria necessaria sunt. Primum est, vt *necessaria*

- puram habeamus intentionem, vt videlicet nil nisi Deum deremus, nihil diligamus nisi Deū, ipsiq; soli placere, & que solum amare studeamus. Qui tales sunt, illi Deum
- I.** contemplantur. Alterum est, vt Dei beneficia contemp- aduersa omnia humiliter sufferamus, Deo nos funditus re resignemus, & quælibet demum ex Dei munere in- mus, quanlibet etiam illa occulta & abdita sint, ex ipso fundo nos humiliemus, nec quicquā omnino erigamur.
- II.** l. Tertium est, vt in exercitijs spiritualibus stren- studiosi simus, cordaque nostra ad Deum erigamus, per- riam quamcunque vel quanlibet speciem siue modum pa- gis nobis sapiant, magis arrideant, & quā maximè con- hāt, siue sint ea de Christi humanitate, siue diuinitate, siue de beatissima Trinitate, siue de vita & passione Sal- vel virginis gloriosæ, aut aliorum sanctorum, contemp- videlicet, vnde omnia illi fecerint. Quodlibet namque scripturæ punctum, diuinum quendam sensum continet, deinde in affectum trahendus est. Sanè consequenter Deo quæcunque veller, si his tribus præditus esset: puritate vera, patientia, resignatione ex amore & humilitate strenuitate in exercitijs spiritualibus. Quo certè non conferunt natura bona, caput forte, & sensus apti atque les. Quæ quisquis ex diuina gratia adeptus est, multum ta spiritali proficere poterit. Denique virtutes omnes, que virtuosa opera in his sex posita sunt: Primum est, vera: Secundum, pati æquanimiter: Tertium, resignationem omnibus: Quartum, vero amore præditum esse: Quintum, uinam in cunctis habere intentionem: Sextum, strenuitatem esse in exercitijs spiritualibus. Præstet nobis Dominus Deus, vt omnes de prudentum virginum numero simus, & gloriam ipsius. Amen.

*Quomo-  
do quis  
omnia  
que vel-  
let, à Deo  
obtineret  
In quibus  
sex, om-  
nes posita  
sunt vir-  
tutes.*

&

## IN FESTO DEDICA- tionis Ecclesiæ.

*De renouatione exterioris interiorisq; hominis  
tura abnegare seipsam, & mori sibi ipsi debet  
omni viscosa ad creaturas vel qualibet crea-  
tra Deum adhesionem, & uti deinde Deus*

IN  
homine l  
similitudo  
(teste p  
comoro,  
excellen  
In dom



dicatio & in-  
tant nos, ad h-  
omnipotens  
re queat. Ian  
ipsum nobis  
fieri debet, n  
oportet in on  
ad quelibet c  
headitur, siu  
profus abdi-  
cè placent, &  
bus ac viribu  
porro faciun-  
nia & vigili-  
neque proba-  
ra quod suu  
& voluptate  
agēdu m est  
minem con-  
moderetur  
in principio  
ri cūctis ob-  
do, audiend  
micæ he, fo  
quatenus in

homine locum sibi statuatur, sumpta cōparatione vel similitudine à triplici genere pennarum, super quas (teste propheta) Dominus ambulat: & arbore Sycomoro, quam omnes ascendere habent, qui Deum excellentissimo videre modo velint.

## S E R M O I.

In domo tua oportet me manere.

L V C A E X I X.



EST VM hodie dedicationis templi huius agimus, dilectissimi. Itaque ritus omnes & exercitia externa sanctæ Ecclesiæ, quæ in huiuscemodi festis obseruat, omnia nos ad interiorē remittunt diriguntque hominem, ubi vera semper dedicatio & innouatio vera perpetuò esse deberet: simulque inuitant nos, adhortantur ad veram nostri præparationem, ut Deus omnipotens perfectè in nobis conuiuium seu nuptias celebrare queat. Iam quod ad vocabulum Dedicationis attinet, per ipsum nobis innouatio significatur. Hæc autem innouatio ubi fieri debet, naturam semetipsam abnegare & deprimi prorsus oportet in omnibus viscosis affectionibus & adhesionibus suis ad quelibet creatura extra Deum, vbicunque id notatur & deprehenditur, siue id amici sint, siue cognati: necnon & ea omnia prorsus abdicari necesse est, quæ extrinsecus naturæ immodiè placent, & in quibus ea delectationē capit, in quibusuis sensibus ac viribus, & quibuslibet institutis & operibus suis. Huc porro faciunt non minimum exercitia corporalia, ut sunt, ieiunia & vigilia, si ea natura sufferre queat. Certè non aduertitis neque probatis, charissimi, quàm occultè, quàm latenter natura quod suum est quærat, sepiusque suam capiat delectationem & voluptatem, ubi nos necessaria sumere credimus. Itaque id agendum est, ut homo noster rationalis studiose bestialem hominem contineat in officio, ipsique in omnibus dominetur, modereturque. Idque multo cum studio comparandum est. Et in principio quidem valde molestum est & dolet plurimū, moti cūctis oblectationibus inordinatis, in cibo & potu, in vidento, audiendo, stando, eundo, in verbis & operibus. Verum si inimicæ hæc, sceleratæ que ac bestiales voluptates delectationesque, quatenus inordinatæ sunt, in nobis mortificatæ forēt, optimus

profecō Christi odor efficeremur, quomodō Apostolus  
 2. Cor. 2. quit: Bonus odor Christi sumus. Vbi enim hæc naturæ im-  
 penta abiecta & eliminata sunt in homine, sic illi quod in

Psal. 103. mo quodā legitur: Qui ponis nubē ascensum tuū, qui ambulat  
 super pennas ventorū. Hoc est, posteaquam terrenas in se  
 ctiones seu propēiones homo mortificauit, locum suum in

*Triples pennarū genus.*  
*Penna columbe.*  
 in ipso constituit. Triples verò genus quoddā pennarū in  
 pturis reperimus, super quas Deus ambulat. Primæ sunt colu-  
 bæ, Secundæ aquilæ, Tertiæ ventorū. Pennæ columbe hæ-  
 nes puros significant, sancta simplicitate præditos, absq;  
 temerariorum iudiciorū, prauarum suspensionū, & in peni-  
 terpretationum omnium quæ in aliis sunt: mites quoq; de-  
 destos, quietos ac paciētes, mansuetissimā Domini nostri  
 Christi vitam & conuersationē imitantes. Super horū pen-  
 nās cunctosq; ascensus eorum, id est, super intentionem, amor-

I I. desiderium ipsorū ambulat Deus. Secundō ambulat idē

*Aquila.*  
 aquilæ pennas. Aquila, quod notū est omnibus, in tam subli-  
 fertur, vt videri nequeat. Itaq; hominem designat qui cū  
 uersis viribus suis intus in sublime euolat, quiq; & inter-  
 rem & exteriorē hominem suum pro viribus intendit: su-  
 tendit, sursumq; ad superiora contendit per cognitionē & de-  
 rem, siue cognoscens & amans, vt nulla eum vis sensibilis  
 sequi possit. Et super horum pennas similiter ambulat De-

I I I. Tertio & super ventorū pennas ambulat. Vetus celer, velox,

*Ioan. 3.*  
 subtilis est, ita vt sciri non possit, vnde veniat aut quod  
 Per hos igitur ventos homo intimus, occultus, supremus  
 formis, Dei imagine insignitus, accipitur: qui omnem omni-  
 excedit intellectū, & quocunq; ratio sua operatione penetra-  
 re potest: & omnes quoq; superat sensus: reuolatq; in origi-  
 suam, & in esse suum non creatum, siue ideam: ibique lum-  
 efficitur in lumine, in quo lumine restinguuntur modo  
 dam, & velut tenebræ fiunt cuncta naturalia & infusa lumina  
 quæ infra hoc lumen vnquā emicauerunt, haud secus quā  
 splendorem Solis lucidi, omne stellarū lumen obtenebrant.  
 Et quomodō stellarum splendorem, qui vix vnquā tantum  
 quantum hac nocte elapsa, ingens Solis lumen obcaecauit  
 hoc lumen, quod in isto fundo lucet, cuncta naturalia quæ  
 quam apparuere, obscurat lumina: adeoq; in eodē fundo  
 dor illius inualefcit, vt adeo spiritum excedat superētq;  
 comparatione illius, spiritus tenebræ videatur, ob lumina

I  
 Nus immer  
 omibus in  
 intellectus  
 lucidissimi  
 axem inte  
 ob luminis  
 ctus. Hinc  
 omne lum  
 rō nobis, q  
 bro est, pot  
 eum nos ta  
 quæ studia  
 dedication  
 derasse vid  
 las esset, id  
 & homo il  
 ra tempest  
 minor. Qu  
 morum, h  
 sensus nat  
 per quæ, vt  
 titia apud  
 infania qu  
 illis etiam  
 rentur, ab  
 vtique me  
 rissimi, ha  
 Dominus  
 re, quia ab  
 lasti ea pa  
 gini S. H  
 in eius  
 refectorio  
 imagines  
 obuoluta  
 dique ph  
 rem, no  
 timorem  
 obseruare  
 & operil

Nus immensuratem & excellentiam, cum id & ipsi & creaturis  
 omnibus incomprehensibile sit. Ita enim creaturarū omnium  
 intellectus ad hoc sese lumen habent, vt hirundinis oculi ad  
 lucidissimum Solem: & quomodo si quis infirma acie in Solis  
 arem intēdere velit, Sol ipse tenebræ oculis eius videtur, tum  
 ob luminis fulgorem nimium, tum ob imbecillitatem adspe-  
 ctus. Hinc gentilis quidam rex ait, Deum tenebras esse post  
 omne lumen, ipsūque mentis ignorantia cognosci. Hoc ve-  
 rò nobis, qui Christiani dicimur, non parum dedecori & pro-  
 bro est, potuisse hoc gentilem, & insuper regem intelligere,  
 cum nos tam nihil inde sciamus. Heu qui! agimus miseri?  
 quæ studia, quæ occupationes nostræ sunt? Cæterum vti in hoc  
 dedicationis festo de Zachæo legimus, magno opere eum desi-  
 derasse videre Dominum, sed non potuisse, quod statura pusil-  
 lus esset, ideoque arborem sycomorū ascendisse ita nimirum  
 & homo iste intus videre appetit eum, qui hæc in ipso mi-  
 ra tempestatesque excitauit: sed ad hoc statura breuior est &  
 minor. Quid ergo faciet? Nimirum arborem ascendet syco-  
 morum, hoc est, omnia ea faciet, quæ iam ante diximus, puta,  
 sensus naturamque mortificabit, & homini interiori viuet, su-  
 per quæ, vt audistis, Deus ambulat. Hoc verò maxima est stul-  
 titia apud seculi huius sapientes, quam vnquam audierit: imò  
 insania quædam eis videtur, & mera quædam fatuitas: id quæ  
 illis etiam, qui fortè tot libris, quot centum marcis vix compa-  
 rentur, abundant, eorūque lectioni studiosissime vacant: qui  
 vti que meram id stultitiam ducunt. At certum habetore, cha-  
 rissimi, hanc esse stultitiam, quam Deus elegit. Audi ipsum  
 Dominum dicentem: Confiteor tibi Pater, Domine cæli & ter-  
 re, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & reue-  
 lasti ea paruulis. Fuit hinc reuelatum quiddam admirabili vir-  
 gini S. Hildegardi sub iucundissimis quibusdā speciebus, quæ  
 in eiusdem sanctæ virginis libro, & in monialium nostrarum  
 refectorio depictæ cernuntur, in huac modum: Duæ quædam  
 imaginæ sunt: Harum altera cæulei coloris vestimento  
 obuoluta est, & nullos in se oculos habet: sed vestis eius vn-  
 dique plena est oculis, significatque sanctum Dei timo-  
 rem, non quomodo vos timorem dicere consueuistis, sed  
 timorem illum, qui hominem facit sollicitè ac studiose  
 obseruare seipsum in locis, institutis siue modis, verbis  
 & operibus cunctis: qui idcirco faciem & oculos non ha-

Luc. 19.

Matt. 1.  
Luc. 10.Visio qua  
dā S. Hil-  
degardis.Imaginæ  
ocularum  
duarū si-  
gnificatio

bet, quòd obliuiscatur fuiipfius, pro eodem dicens, si ametur, siue odio habeatur, laudetur an vituperetur, absque manibus, quòd nihil omnino sibi assumat arrogantiæ, sed in omnibus semper ex animo se resignet & omnia. In hac altera posita est imaguncula, veste pallida operta, manibus sursum erectis, & ambæ nudis stant pedibus: ista superior caput non habet. Nam desuper diuinitas posita est auri purissimi specie, quæ faciem omnino non habet, sed aurum duntaxat aurum est, & incognitam signat diuinitatem ipsùmque aurum in hanc deorsum manat imaginem, caput in ea locum occupans: sicque diuinitas caput illius est. Imago quidem hæc, veram nudamque spiritus paupertatem significat, cuius caput propriè Deus est. Pallida verò vestis illius conuersationis designat simplicitatem, quòdque nihil sibi arrogare vel usurpet, & expeditam purissimamque resignationem. Quòd autem vtraque nudis stat pedibus, nudam exprimit purissimæ Saluatoris nostri Iesu Christi vitæ & conuersationis imitationem. Porro cærulea vestis imagunculæ prioris, immutabilitatem significat, hanc videlicet, vt non hodie te exerceas & cras intermittas, sed continuè ac immutabiliter ad finem vsque perseueres. Denique manus erectæ, id notant, vt ad omnem finem Dei voluntatem, siue agendum siue patientiam prompti atque parati. Ista planè dilectissimi, arbor illa symoniorum est, quam omnes illos ascendere oportet, qui Deum in præsentem & in futura vita modo excellentissimo visurum sunt.

*Luc. 19.* Sed iam in arbore posito Zachæo, videamus quid Dominus exierit: Zachæo, inquit, festinans descende. Ita prorsus descendas hinc oportet, id est, ex omnibus his nec pilum tibi reliques, sed descendas in merissimum nihil tuum, nil posse miteri tuum. Quia, inquit, hodie in domo tua oportet me manere. Id enim necessarium est mihi. Iam si fortasse ascendit quædam in arborem, & quandam veritatis percepit irradiationem, eamque non possedit, nec propriè tamen percepit, id id est, effectum est, quòd adhuc quandam naturalem habeat ad eummodi affectionem seu adhesionem, & natura ac gratia siue adhuc in ipso operetur, & necdum veram resignationem adeptus sit. Quicquid verò natura operatur, semper quædam maculam habet, nec perfectè purum est. Huic igitur Deus vt descendat, id est, perfectè abneget, exeat, mortem naturam in modis omnibus, in quibus aliquid habet proprio

teris. Quia  
Hoc est ho  
mni huic s  
gnitas & c  
dictus. A

I  
Ve interie  
nis fie  
tibus c  
& bon  
& de  
ternu  
ration

Do



Templum  
vos. Nimi  
expellend  
omnes cre  
mis ablu  
pla, siue ist  
quouis loc  
habitanter  
& amabili  
omnis ind  
lic Dei ha  
ginta de a  
hoc dilige  
quæq; cor  
sua, & vol  
qui extra

trati. Quia, inquit, hodie in domo tua oportet me manere. Hoc est hodie sempiternum. Sic & postea dicit: Hodie domui huic salus facta est, quam nobis omnibus præstet benignitas & clementia conditoris nostri, qui est in secula benedictus. Amen.

## IN EODEM FESTO.

*Ut interiora hominis munda valeant domus orationis fieri. De negociatoribus, id est, prauis incidentibus cogitationibus, quæ in hoc templo negociantur, & bonis ingentem adferunt fructum. Quid oratio & deuotio sit. De tribus deniquè per quæ ad internum perueniatur regnum, quæ sunt, vera fides, rationalis Dei cognitio, & oratio deuota.*

## SERMO II.

Domus mea, domus orationis vocabitur.

M A T T. XXI.



IN Euangelio illo, dilectissimi, vnde hæc, quæ iam iam audistis, verba desumpta sunt, ipse nos Dominus ac redemptor noster instituit, edocuitque, quid factu opus sit, ut eò pertingamus, quò interiora nostra domus orationis fiant. Templum enim Dei sanctum est, ait Apostolus, quod estis vos. Nimirum ementes & vendentes, primum ex hoc templo expellendi sunt, id est, imagines, phantasie, & delectationes omnes creaturarum, propriaque voluntas: necnon & lachrymis abluendum est, ut mundum sit. Sanè quæcunq; sunt templa, siue istud in quo nos sumus, siue quæ Romæ sunt, siue alio quouis loco, non ideò sancta sunt, quòd domus sint, sed ob inhabitantem in eis Deum. Sic anima templum est gratissimum & amabilissimū Dei, in quo in veritate idē ipse moratur, cum omnis inde difformitas expulsa & eliminata est. Nam quæ illic Dei habitatio esse queat, vbi priusquā vna de Deo, quadraginta de aliis friuolis rebus cogitationes habentur? Itaque & hoc diligenter expositum est, qui ementes & vendētes fuerint, quæq; corū negociatio, ea videlicet, quòd in propria voluntate sua, & voluptatibus ac oblectamentis creaturarū vixerint. Atqui extra omnē id controuersiam est, quisquis Deū intra se ha-

1. Cor. 13.  
Ementes  
ac vendentes.

Anima  
quale sit  
Dei templum.



bitare & operari voluerit, cuncta eū necessariò extra se male  
 omnēq; difformitatē, id est, amorē omnē & delectationē  
 taliū creaturarū, quarū Deus ipsissima causa non est, expelle  
 debere. Iam si quis diceret, decē media minus quā vnū nocere  
 vt verbi gratia, decē hominum familiaritatē, amorem, amicitiam  
 minus adferre dāni, quā vnus stultus ille censeretur, qui  
 quis etiā puer facillē aduerteret, non rectē illū sentire, fa  
 liūque vnū vinci & expelli, quā decē. Atramen scienti  
 est, charissimi, decē vitia, quę quis credit & certò cognoscere  
 vitia, non perindē periculosa perniciosaq; esse, vt vnū, quod  
 quis cognoscere recusat aut habere pro vitio, & in eo semper  
 pertinaciter & obstinato animo perseuerat. Enimuerò hominibus  
 ter nos occulta nostra peccata timere oportet. Vnde cū se  
 diuinę misericordię humiliter prosternit, vitiosūque agnos  
 scit & cōfiteatur, facillē illi remediū præstari potest. Si vero  
 tinax sit, sempiternū se excusare velit, nunquā illi medicina  
 beri poterit, sicut nec illis facillē succurri potest, quibus omnia  
 sua recta iustaq; videtur. Quāobrem cauere hæc, quæso, charis  
 mi haud secus, quā infernū ipsum seu mortē nunquā finitū.  
 Quòd si quis sanctissimū totius orbis hominem sciscitauerit  
 tantū ne plorauerit, quantū plorare debuisset: respōderet ha  
 dubiè, minimè se id fecisse, sed necdū millefimā se, quā debuisse  
 fer, fuisse lachrymā: iam verò se primū incipere. Si ergo  
 sanctissimi quiq; sentiunt, vobisip̄s quæso cauetē charissimi  
 Cæterū quærat hīc fortasse aliquis, quandoquidem ita  
 semper sentiunt boni, quasi nunc primū plorare incipere  
 beant, vtrum semper plorandum sit. Cui respondens, flendum  
 esse & non flendum. Nec quisquā in animum suum incidere  
 debet, aliquid se, quanlibet minimum, superasse vel excessisse.  
 Deinde verò vbi sic templum animæ mundatū est, negotia  
 resque inde profligati, id est, vbi omnes creaturarum imagines  
 & oblectamenta eliminata sunt, ita vt plena voluntate, plene  
 que cum consensu seu permissu ea minimè rursus intro  
 pias retineatque, tum si nihilo minus hi peruersi negotia  
 rursus suis cum mercibus irrumpant, euestigio abscedere cog  
 tur: & licet fortasse aliquā ibi præter voluntatē tuā permissum  
 tuum morā faciant, nil tibi nocent: sed quantūlibet diu  
 hæreant, per idē ostium, quo ingressi sunt, rursus exire cō  
 luntur: & quod plus est, si quæ mala, si quem finem ibi  
 riant, qui etiā vel viginti illic annis hæserit, vna secū abspora

*An semper lugendum.*

re, templū  
 que tuo co  
 sit, verbi g  
 nis, quan  
 culant, lo  
 Apollolus  
 in bonum  
 tionis voc  
 est deuoti  
 cum inter  
 deuoues &  
 aut quæ  
 Neq; nec  
 dulcedine  
 tia vel est  
 tione, vel  
 tur: iamq;  
 gnom De  
 diuum H  
 gnom pe  
 dualis se  
 est fides?  
 meterio  
 plures su  
 go est, in  
 dam fau  
 que diuin  
 fidem pe  
 vel super  
 buscunq;  
 melius c  
 pertiusq;  
 logi suis  
 ratur in  
 ipsissim  
 tudio e  
 hecula, q  
 Solaris  
 nubes h

re, templumque tuum mundare coguntur, si tantum ut dixi, absque tuo consensu & permisso ibi moram faciant. Siue enim id sit, verbi gratia, superbia, siue avaritia, siue luxuria, siue alia que vis, quando contra voluntatem tuam sunt, non modo non maculant, sed etiam mundant te purificantque. Scimus enim ait *Roma. 8.* Apostolus, quoniam diligenter Deum, omnia cooperantur in bonum. Deinde Dominus inquit: Domus mea, Domus orationis vocabitur. Ad orationem deuotio requiritur. Et quid est deuotio? Deuotio est, quasi vouere se Deo, & intus obligare cum intentione vel affectu aternitatis. Dum ergo sic te Deo deuoues & obligas, deuotionem habes, vbiunque etiam sis, aut quacunque bona opera agas, cuiuscunque illa generis sint. Neque necessarium est ad deuotionem, ut semper iuiles, aut magnam dulcedinem experiaris. Sunt ea quidem accidentia quedam. Sed substantia vel essentia deuotionis, in hac interna sui oblatione, vel vniuersa ubi sitione, vel obligatione cum Deo sita est. Hæc deuotio multæ virtutis & efficacis est: per ipsamque arietes ad murum applicantur: iamque in proximo est, ut homini pateat ingressus in regnum Dei, quod intra nos est: è vicino muri collabentur. Apud *Luce. 17.* diuum Hilarium tria leguntur, per quæ compendiosè ad hoc regnum peruenitur. Primum est, fides vera: Secundum, intellectualis seu rationalis Dei cognitio: Tertium, oratio. Et quid est fides? Sanè non omnes Christiani, fideles sunt. Imò ut in cetero plures sunt qui viuere videntur, & reuerà mortui sunt. Quid ergo est, inquam, viuæ fides? Non aliud prorsus, quam viuus quidam fauor ex interioribus procedens, erga Deum & quacunque diuina sunt. Videat interim aliquis vel audiat quælibet ad fidem pertinentia, ut vel de diuinitate, vel humanitate Christi, vel supergloriosissima venerandaque Trinitate, vel aliis quibuscunque, si viuam intra se fidem habet, hæc eadem multò ei melius ostendit esse Deum, eundemque longè sibi lucidius apertiusque inesse per illam intelligit, quam omnes illi Theologi suis rationibus probare possent. Viuit nanque & commoratur in intimo illo regno, vbi vita hæc erumpit scaturitque ex ipsissimo fonte suo. Cæteri homines, quorum heu maxima multitudo est, adhærent quidem vitæ, sed facillè fieri poterit, ut nubecula, quauis parua, eam operiat & abscondat. Ut si splendor Solaris viuæ quædam res foret, quæ moueret semetipsam, & nubes hunc interciperet, vita haud dubiè interiret: Sic & facillè accidere

*Roma. 8.**Deuotio quid.**Deuotio nis substantia ubi sita.**Luce. 17.**Tria quædam notanda.**Viuæ fides quid.*

accidere potest, vt aliqua peccati nubes hanc in eis vitam prorsus operiat & extinguat, quòd admodum fragilis sit in eis. Sed verò illos qui verè viuunt, & fide sunt viua prædici, aliqua peccati nubecula inuolat, quum omnes defectuosi & ad vitia peccatiues simus, sol ipse seu vita ipsa nubem illam perumpit & penetratque, celeritèrque reuertuntur, eo quòd vita in eis radice stabiles miserit. Vnde & redit & penetrat nubem huiuscemodi, citiùsque inde se auertit. Quùmque illi alij collabuntur, si perseverant. Cur autem alij excidant, ratio est, quòd ad interiora sua mimimè pertingant: si verò eò se recipiant, mortuum in quendam reperiunt, & quidem canem mortuum, etiam putrem. Ah efferant eum, quia mortuus est: hominem, inquam reperiunt tepidum, frigidum, aridumque extinctum, cui grauis est ac onerosum, quicquid diuinum est, & ad Deum pertinet. Faciles nimirum forent, si vitæ stabiles, quanuis alioqui tenaciter adhererent: saluarentur vtique si tales decederent, & tandem licet tardè admodum, beatitudinem consequerentur. At facile euenire poterit vt decidant: quandoquidem nullà neque viam neque modum habent ad sua interiora pertingendi, sed semper in his exterioribus versantur, prorsusque steriles, inanes, aridi, ac sibiipsis nimium extranei, ignoti, peregrini fiunt. Ceteris præclari illi viuique homines in vita habitant, eandemque intuitus sentiunt: ipsi quoque rerum internarum & veritatis notitiam habent: & quicquid eis forinsecus occurrit, quod diuinum sit, vitam internam excitat cum quadam ad hoc propensione, et amore, cum cõplacètia. Et hæc in istis sunt, non in alijs. Eriuerò in interiori regno commorantur, ipsùmque gustu cõtingunt: quod omninò abditum & occultum est illis, qui in ipsius

**II.** mininè perueniunt. Secundum est intellectualis seu rationalis cognitio Dei. Et hæc isthic in hoc regno inuenitur. Non est quòd te extendas, vel hanc longiùs inquiras, ò homo. Isthic tamen inuenire est, seipsamque reuelat detegitque: hinc lux ipsa locum hinc ad regem istud per dextrum ostium viamque rectam, non per posticum intratur. Qui huc pertigerunt, de illis veritas dici potest: Regnum Dei intra vos est: & ipsi veritatem reperiunt, omnibus illis incognitam, qui secum domi non morantur, illisque duntaxat notam, qui illic habitant. Inueniunt, inquam, hic, quod Dionysius ait, quod rationem, cogitationem, intellectum omnem longè latèque excedit, lumè ipsum in lumine. Parisenses quidem Theologi insignes, ingentia legunt

*Luc. 17.*

I  
volamina &  
bene: sed ist  
agrântque c  
Dei: ac vlt  
deinde ad i  
semper Trin  
lium ab ate  
ferit in cord  
vti beatissim  
vt' que hi ru  
dant. Et ha  
tem vita æt  
quem misist  
templo vita  
mus pontife  
istud adept  
sensissimus  
lores, mise  
perti satis r  
omnes etia  
rientia asse  
ciniusque a  
culo Deo vi  
in eo magis  
Tertium, q  
autem est o  
tis est ascen  
rem quend  
creatum De  
uinitatis æt  
ratores, pa  
tit pater, q  
cunque per  
In hac orat  
quis, amic  
bus supra  
Deum pro  
tus Aposto  
Quod qui

volumina & folia voluunt : quod equidem non abnuo factum bene : sed isti librum vitæ legunt , in quo omnia viuunt : peragrântque cælum & terram , & in ipsis stupenda legunt opera Dei : ac vterius ad angelorum procedunt discretos ordines , & deinde ad supremam & excellentissimam literam venerandæ semper Trinitatis perueniunt , contemplantes ibi , vti pater filium ab æterno genuerit , vti verbum æternum perenniter luserit in corde patris , vti sanctus spiritus ab vtroque promanet : vti beatissima Trinitas in omnes se beatos spiritus effundat , vt que hi rursùm mirabili cum beatitudine in ipsam se refundant . Et hæc est beatitudo , de qua Dominus ait : Hæc est autem vita æterna , vt cognoscant te solum verum Deum , & quem misisti Iesum Christum . Hæc prorsus vera est in hoc templo vita : hic verus ac præclarissimus ludus est : hic summus pontifex in proprio suo palatio est : hic denique regnum istud adeptum est & apprehensum : quandoquidem hic præsentissimus Deus habetur , ad cuius præsentiam molestiæ , dolores , miseræ , afflictiones omnes euanescent : quod soli experti satis nouerunt . Non norunt hoc , iuxta hunc modum , omnes etiam eruditissimi Doctores , qui non ipsum experientia assequuti sunt . Quisquis autem plus inde percipit , vicinûsque ad ipsum pertingit in hac vita , ille & in futuro seculo Deo vicinior erit , magisque id in eo detegetur : & Deus in eo magis laudabitur , & omnium semper beatissimus erit . Tertium , quod hic sanctus commemorat , oratio est . Quid autem est oratio ? Primum quidem , vt alij tradidère , mentis est ascensus in Deum : sed iuxta spiritaliorem seu vicinior quendam sensum , oratio est vnitiua spiritus creati in increatum Dei spiritum introuerso cum proposito , quod à diuinitatis æternitate mouetur . Qui sic orant , veri sunt adoratores , patrem in spiritu & veritate adorantes : quales & petit pater , qui sic eum adorent , vti Dominus inquit . Isti quæcunque petunt , accipiunt : & inueniunt quicquid quærunt . In hac oratione & inuenitur aliquid , & amittitur . Quid , inquit , amittitur ? Templum , & spiritus , & omnia ea de quibus supra diximus . Quò autem ista abeunt ? Nimirùm in Deum profluxère , vnus cum illo spiritus facta sunt , vti beatus Apostolus inquit : Qui adhæret Deo , vnus spiritus est . Quod quid sit , quæve ratione fiat , melius sentiri , quàm dici potest .

Ioan. 17.

I I I.

Oratio  
quid.

Ioan. 4.

1. Cor. 6.

potest. Et quæcunque hinc dicta sunt, minùs sunt ad religio-  
 ritatem, quàm acies acùs vnus ad vastissimum cæli orbem.  
 Experiri id magis faciat nos Deus. Quod  
 nobis præstare dignetur sublimis & addo-  
 randa Trinitas, Pater, Filius &  
 Spiritus sanctus.

Amen.

★

E  
 VT I  
 ET R  
 fit, &



deretis detect  
 in consuetud  
 xius confiteri  
 re culpas vest  
 superuacanea  
 fioni intermi  
 preciosum te  
 Caterùm diff  
 non tollit, ne  
 fex ipse, in ei  
 ritatem habet  
 ipsorum cog  
 nata enarrati  
 Etus in illis q  
 negligere ho  
 fessionem. C  
 incidentia vi  
 fessionē peru  
 iode distin  
 remediū fore  
 autē omnia c  
 diat vos Deu

# VTI SIMPLICITER ET RECTE CONFITENDVM

fit, & fundum interius obseruandum,  
optima D. Thauleri institu-  
tio exhortatió-

que.

\*



**R**ORTOR Et obsecro vos, & consulo vo-  
bis, dilectissimi, vt antequàm sacerdotè con-  
fessuri accedatis, Deo discatis intrinsecus ac  
purè confiteri omnes defectus & vitia vestra,  
eiq; vos ex imo cordis reos fateamini, & in-  
tus coram ipso grauiter exaggeretis ac pon-  
deretis defectus vestros cum dolore & contritione cordis: nec  
in consuetudinem trahatis forinsecus minores defectus proli-  
xius confiteri, & scrupulosius ac distinctè quotidianas exprime-  
re culpas vestras, quandoquidem per quoddã minima, aut fortè  
superuacanea, & ad cõfessionem non pertinentia, quæ cõfessio-  
ni intermisceri soleat, illis qui audiunt cõfessiones vestras,  
preciosum tempus perditis, & tædium ac nauseam ingeritis. *Quæ con-*  
Ceterùm diffusa & inordinata huiuscemodi cõfessio defectus *fessio nec*  
non tollit, nec (quod sapius dixi) Confessores, imò nec Ponti- *proficit.*  
fex ipse, in eiusmodi defectus, quos corrigere non vultis, autho-  
ritatem habet. Vnde ad vos ipsos intrò vos recipite cum vestri-  
iporum cognitione. Externa siquidem hæc proluxa & inordi-  
nata enarratio, absque interna cõfessione, perexiguos parit fru-  
ctus in illis quæ mortalia peccata non sunt: est que indicium,  
negligere hominem vel minùs studiosè facere internam con-  
fessionem. Quam si, ve oportet, faceret, adeò quotidiana hæc  
incidentia vitia vel defectus intus abolerentur, vt vbi ad con-  
fessionè perueniret, aut parùm, aut fortase nihil omninò, quod  
inde distinctè diceret, memoria cõplecteretur. Cui tum facile  
remediũ foret, vbi sic prius causam suã cū Deo cõplanasset. Hęc  
autè omnia de venialibus culpis dicta sunt: à mortalibus custo-  
diat vos Deus. Ceterũ interna sui obseruatio, maximoperè ho-  
mini

*Obserua-  
tio inter-  
na quàm  
necessaria*

mini necessaria est. Multas siquidem pelles intus habet, sed dum eius operientes, quæ desuper excreuerunt. Unde sic et in nobis ipsi abditus & ignotus maneat, & veritatem similiter non cognoscat, licet & ipse ignoret: & cum alia multa sciat, seipsum nesciat. Habent quidam vel triginta, vel quadraginta eisdem di pelles instar bouinarum pellium crassas ac duras, ita et in aliis adherentes, ut in cepa sibi mutuò iunguntur atque obcedunt tunicæ illæ siue pelliculæ ad intima usque illius. Hæc ratio non confitendo tantum, uti vos arbitramini, deponi queat. Quod si quæras, quænam istæ pelles sint, nimirum omnia sunt, in quibus te ipsum & aliquid tuum habes, intendis, & quæris, uteris, quorum Deus vera causa & finis non est. Quæ omnia, idola sunt: ut verbi gratia, imagines rerum, propria ætatio seu voluptas, propria voluntas, oblectaméta sensuum naturæ, quæ haud secus possidet homo, quàm Rachel idolis suis, quibus desuper infidebat. Ad horum numerum pertinent & ista, videlicet præsumptio seu iactantia, irreflexio negligentia, & incuria omnium rerum diuinarum. In his omnes faciunt pelles, quæ quidem omnia in confessione dici non possunt: sed intus ea homo diligenter obseruans humiliter agnoscet coram Deo, simulque ex toto corde & verbis illius prosternet. Quod dum facit, dum sic omnium reum illi fatetur, facile illi remedium est, si tamen proinde inde se per Dei gratiam auertere velit.

Genes. 31.

**BREVIS QVAEDAM RATIO**  
seu formula generalis culpas confitendi, pro  
lis qui in Religione aliqua degunt: & vt in  
gentiæ promerendæ sint.

Qui con-  
fessio ge-  
neratim  
facienda.



**ÆTERTVM** his verbis quotidiana  
ratim culpas in confessione exponere licet.  
Confiteor me peccasse vanis & inutilibus  
tationibus, etiam sub horis & precibus  
quas me bonis cogitationibus præuenire  
tuit, puod per incuriam meam mihi accidit. Confiteor  
me verbis peccasse inutilibus & infructuosis, frangendo  
tium meum locis & temporibus prohibitis paucis verbis  
caui etiam ociosis, nimijs, duris, scommaticis, incauris,  
impet

imperfectis,  
operibus pec-  
meipsum, or-  
tia & ingrat-  
meum, non  
confratribus  
exemplum, v-  
obedi etiam  
seruasse. de h-  
ro indulgent-  
tis: O domin-  
essem, quære-  
per pluias,  
sime & amar-  
fetu seu def-  
elemosynas  
quæ in illo t-  
que mihi ex-  
omnis profl-  
largiaris. Sa-  
vt tantum a-  
pletare. Præ-  
scamus, & d-

VTI

mus ex  
nomin

**MOSE**  
Deus,

meti verum  
possimus in-  
quæ ei attri-  
strum oppo-  
cuti olim ea-  
tem, opera,  
consueimus  
ra subleuare  
dum nos rap-

us habes s  
t. Vnde fir  
n similiter  
ta sciat, scilicet  
raginta eius  
duras, ita  
untur atque  
que illius. Hi  
i, deponi quoniam  
nirum omnia  
s, intendis, quoniam  
s non est. Quoniam  
um, propria  
mēta sensuum  
Rachel idola  
numerus p  
ntia, irrefrag  
narum. In  
a confessione  
er obseruab  
to toto corde  
sic omnia  
tamen pro v

imperfectis, & minus pacificis verbis. Confiteor præterea me  
openibus peccasse, negligendo seu minus studiose obseruando  
meipsum, ordinem meum, chorum, statuta: itēq; inobediē-  
tia & ingratitude. Cōfiteor me non amare & laudare deum  
meum, non obedire inspirationibus & admonitionibus illius,  
confratribus & consorioribus meis non bonum me prebuisse  
exemplum, vt meritō debui, castitatem deniq; , paupertatem,  
obediētiā & quæcunque Deo & ordini promisi non me ob-  
seruasse. de his igitur & alijs omnibus dico culpam meam. Por-  
rō indulgentias hoc pacto petere licebit, vt mente vel ore dica-  
tis: O domine deus meus, si eō peruenire possem, & mei iuris  
essem, quærerem & mererer indulgentias illas vel illas, etiam  
per pluias, per niues, per gelu, per frigora. At nunc prædulcis  
sime & amantissime pater, quum id non possim, pergo illuc af-  
fectu seu desiderio, orans & obsecrans, vt largas mihi præbeas  
elemosynas indulgentiarum illarum, bonorūque, omnium  
quæ in illo templo & quibuslibet alijs locis fiunt, cunctorūque  
mihi ex amore amāribus vulneribus tuis, ex quibus gratia  
omnis profluxit, peccatorum meorū veniam & indulgentiam  
largiaris. Sanē posset quis ea hæc fide & confidentia desiderare  
vt tantum acciperet, quōd etiam totum mundum posset locu-  
pletare. Præstet nobis omnipotens deus, vt ita ipsum cogno-  
scamus, & diligenter obseruemus fundum nostrum. Amen.

VTI PROFICERE DEBEA-  
mus ex singularibus proprietatibus & distinctis  
nominibus illis, quæ Deo attribuuntur.

RATI  
stendi, pro  
nt: & vt in

s quotidian  
e exponere  
& inutilibus  
& precibus  
is præuenire  
Confiteor  
s, frangende  
paucis verbis  
is, incauris, de  
impet

MOSES inquit: Audi o Israel, deus tuus, deus vnus est. *Deut. 6.*  
Deus, inquit, vnus est solus & simplex deus. Quod ta-  
meti verum sit, nihilo minus multum nos profectum facere  
possumus in singularibus, proprijs, distinctis nominibus illis,  
quæ ei attribuuntur, in essentiāque ipsius, quibus nos nihil no-  
strum opponere debemus. Vt enim aliās dixisse me memini, si  
cuti olim ea quæ temporolia sunt in Christo, vt pote natiuita-  
tem, opera, instituta, vitam denique illius omnem meditari  
consecuimus: ita nunc meatem nostram semper ad superio-  
ra subleuare, supràque tempus ad æternam essentiā & mo-  
dum nos rapere debemus. Potest autem in his proprietatibus



*Quidnam  
Deus sit,  
comprehē  
di non pos  
se.*

*Isa. 45.*

mentem suam homo velut in speculo contueri actiuo quodam modo, vt videlicet adspiciat Deum esse essentiam primam quæ omnis essentiæ essentia sit, & tamen rerum omnium essentia sit. Enimvero quicquid est, & quod esse habet, & quicquid essentia quædam est, & bonum est, Deum in se habet. Vnde Isaias ait: Si videris bonum angelum, bonum hominem, bonum cælum, tolle angelum, hominē, cælum: & quod reliquum est, bonorum essentia est, id est, Deus. Ipse nanque est omnium omnibus, & tamen longè supra omnia. Habent quidem creature omnes bonitatem quandam, habent quandam amorem, nec bonitas, nec charitas sunt, & c. sed solus Deus bonitas, amoris, & omnium quæ essentia dici queant. essentia est. Etiam sese opponet homo, in ipsamque totis viribus, actiuo, & contemplatiuo modo immerget semetipsum, suamque delictis omnimodum nihil, vt ipsum accendatur, reuertatur vt ita dicam, essentietur in essentia diuina, quæ sola essentia & actio est omnium rerum creaturarum: deinde vnice vnitate essentiæ huius proprietatem contempletur. Deus namque vltimo est simplicitatis seu vnitatis termino, in ipso que simplicitas omnis vnitur, & ad simplicitatem redigitur in vna essentia ipsius. Ceterum essentia eius, illius operatio, illius cognitio, illius præmium, illius iudicium, iustitia, misericordia est, quæ omnia in ipso vnum sunt. Cui eduerso opponitur modo incomprehensibilem multipliciter suam, vt hanc in se simpliciter simplici essentia reddat, & ad vnum reducat. Hinc iam quàm ineffabiliter occultus sit Deus aspiciat, quæ admodum Esaias inquit: Verè tu es Deus absconditus. Cuius nanque rebus secretissimè inest, multò magis quàm se habet sibi: & in ipso quoque animæ fundo omnibus manet sensibus occultus, prorsusque ignotus. Huc verò totis viribus longè supra cogitationes omnes introducat homo pertrahatque, omnem suam exteriorē externitatem, haud secus remotam, & exteriorēque, & sibipsum & vniuersam interiori internitati, atque malitiam quod sensibus vniuit, simulque immergat se in abscondat in abditiis Dei sui à creaturis omnibus, & quæcunque huic essentiæ peregrina, seu extranea & dissimilia sunt, hinc rorū non imaginaria tantummodò ratione, vel per modum cogitandi, sed essentiali & actuali, arque etiam sensibili se percipibili modo, totis viribus, totòque desiderio supra seculum. Post hæc proprietatem licebit diuinæ solitudinis in silentio tranquilla

tranquilla v  
bum in ipsa  
actum est: se  
ximè secre  
denique nit  
eò aliquid v  
imago seu m  
nus, vbi per p  
& loquar ad  
traquilla, si  
nes, qui hui  
eius, & inpre  
hac defertam  
homo inane  
omnibus, at  
stium sensu  
Dehinc diui  
nimia sua cla  
stui obscura  
bis solaris ra  
que creata in  
tem, vt oculi  
possunt nō re  
suam, quaten  
opponat suas  
quo sua aby  
nis inopiæ se  
bi duntax  
quæ in  
est,  
u

tranquilla vnitate contueri, in qua nimirum nullū vnquā ver-  
 bam in ipsa essentia modo essentiali dictum, nullum opus  
 actum est: sed quietissimum ibi silentium est, omnia ibi maxi-  
 mē secreta sunt, & ineffabilis quedam solitudo siue desertum  
 denique nihil ibi nisi solus idēque purissimus Deus est, nec  
 eō aliquid vnquā extraneum seu peregrinum, nulla creaturę  
 imago seu modus peruenit. De hac solitudine loquitur Domi-  
 nus, vbi per prophetam Osee dicit: Ducam eam in solitudinem, *Ose. 2.*  
 & loquar ad cor eius. Non enim aliud ista solitudo est, quā  
 tranquilla, silēs, deserta diuinitas illius, ad quam perducit om-  
 nes, qui huius diuinę inspirationis seu internę allocutionis  
 eius, & in presenti & in futuro seculo perēniter capaces erūt. Ad  
 hęc desertam, silentem, ob omnibus liberrimā diuinitatē, suura  
 homo inane, fundum, desertumque seu vacuum à Deo & bonis  
 omnibus, atque vndique zizanij opertum, plenumque feris be-  
 stialium sensuum viriumque suarum perducatur, pertrahaturque.  
 Dehinc diuinam caliginem contempletur: quę nimirum præ-  
 nimia sua claritate, omnium angelico, tum humano intelle-  
 ctui obscura est ac tenebrosa, haud secus quā ad aspectum or-  
 bis solaris radiorumque illius, infirma acies caligat. Omnis nan-  
 que creata intelligentia, ita se ad hanc habet ex natura clarita-  
 tem, vt oculi hirundinis ad aspectum solis radiantis. Vnde non  
 possunt nō reuerberari & repelli ad ignorantiam & cęcitatem  
 suam, quatenus quidem creata sunt, siue creaturę. Huic iam  
 opponat suas abyssales tenebras omnis veri luminis expertes,  
 quo sua abyssus, tenebrarum videlicet suarum, & omnis lumi-  
 nis inopię seu egestatis, diuinę inuocet caliginis abyssum, si-  
 bi duntaxat notam, & creaturis omnibus incognitam:

quę incognita & innominabilis abyssus, beatitudo

est, magisque amatur, plūsque allicit & pro-  
 uocat animam, quā alia quęcunque

in æterna beatitudine in diuina

essentia cognosce-

re queat.

D. ECKARDI  
D. ECKARDI NOTABI-  
les aliquot institutiones.

**T**anto Deus optimus Maximus hominis amore tenetur, ut haud secus se gesserit, quam si ex illius salute tota sua diuinitas penderet. Hinc seipsum totum impendit & tradit pro homine, nihil aliud ab eo requirens, nisi vt sese vicaria dilectione totū volūtariē tradat & resignet pro Deo, idq; nō pro Dei, sed ipsius hominis salute, cui nihil acceptius offerre poterat suæ propriæ voluntatis abnegatione. Nam si duo vno cōdēque pergentes itinere, flosculum in ipsa offenderent via, cogitaretque alter; Decerpe eum, quia miræ elegantix est: sed melius deliberans, Eia diceret, dimitte illum propter Deum: alter vero nihil præmeditatus, illum carperet florem: iste quidem non peccaret, sed prior ille, qui propter Deum illum dimisisset, tantum præ isto decerpente optineret meritum, quanta est distantia cæli à terra. Quòd si pro tam minutis operibus tantam Deus mercedem restitueret, quantum ergò illis datum est, qui & se & omnia, illius amore contemnunt & abiciunt? Cæterum qui nunquam à Deo separari vult, hoc tria seruabit. Primum, vt puritati animæ Christi ad eò sese conformare stulteat, vt nullam vel leuem peccati maculam in se ferre queat, vt spiritus eius Christi exemplo, perpetuo diuinam bonitatem cōtempletur, & mente ad Deum liberè transeat, illi que semper adhæreat. Sicque fiet, vt non tam crebrò in vitia sua lapsurus. Secundum est, vt tam simplex sit, vt omnia verba ipsius non aliud sonent, quam Ita & Non. Tertium est, vt tam perfectus sit, vt si plures in eum, quemadmodum olim Pharisei in Christum oculos intenderent, nihil aliud in eo cernerent, si tantum intelligere valerēt, quàm vitam deiformem siue diuinam. Hæc tria quisquis in se habet, vix vnquam possit à Deo excidere. Quod autem diuus Paulus ait, vnum nos debere fieri spiritum cum Deo, hoc mirum tum fit, quando anima nullum medium, nec imaginem vllam sustinere potest. Tum verò anima in spiritum transisse dicitur, quando nulla delectatio vel amor sensibilis in ea durare potest. Denique sciendum est, in verissima omnium rerū creaturarum morte seu extinctione in nobis, amabilissimam ac naturalissimam in Deo vitam latere. Neque enim aliquid est, quod naturalius, verius, ac magis propriè vitam operetur æternam, quàm mentē semper ge-

*Tria, nese  
pareris à  
Deo, ser-  
uanda.*

I.

II.

III.

*I. Cor. 5.  
Eph. 4.*

tere mo-  
turus or-  
semper n

**D** b  
illis reli-  
ait: Equi  
omnium  
dici vel  
sepenum  
Deo mai-  
cuncta, q  
liter su se  
quod nã  
dò obser-  
Id verò  
mur. Ho  
bis largi  
plerunq  
pediat in  
das omi  
liter eum  
ni, vt un  
debebit  
tem peri  
tunc sap  
fit, id est  
tibus no  
expertis  
monis,  
dam eti  
cet & sa  
At scrip  
que mi  
maxime

perere morientem erga quælibet creata, & seipsum subtus creaturas omnes nihilipendere, deprimere, annihilare. Et quisquis semper moritur in seipso, semper in Deo à nouo viuere incipit.

## ALIA EIVSDEM institutio.

**D**ominus Eckardus in extremis cõstitutus, rogatus à quibusdã amicis suis, vt aliquod monumentũ recessus sui illis relinqueret, quãdoquidem iam ab eis discessurus esset, ita ait: Equidem modum quendam dicam vobis, qui epilogus sit omnium quæ vnquam dixi, & in quo veritas omnis, quæ vel dici vel vita exprimi queat, suo quodam modo contineatur. Fit sæpenumerò, vt perexiguum nobis videatur, quod tamẽ coram Deo maius sit, quàm quæ nobis prægrandia videntur. Ideòque cuncta, quæ nobis Deus euẽnire permittit, de illius manu qualiter suscipere deberemus, nec respicere vnquàm vel cogitare, quodnam maius, vel sublimius, vel melius sit: id tantummodo obseruaremus, ipsũque sequeremur, quò nos vocat Deus. Id verò illud est, ad quod crebrius ab eodem intus commone-mur. Hoc si sequeremur, Deus utique maximũ in minimo nobis largiretur, nec posset id vnquam non facere. Cæterum fit plerunque, vt maximum homo repellat, & à maximis sese impediatur in minimis: quod utique nõ rectè fit. Deus nanque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantũ equa-liter cum capere quis sciat. Sæpe quoque dubium incidit homini, vtrem propensio sua à Deo sit, an non. Id verò hinc notare debet: si in omnibus ita se affectum sentit, vt si Dei voluntatem perspectam haberet, illam præ omnibus sequeretur, quo tunc sapius se trahi vel vnde se crebrius intus commone-rit, id esse sciat à deo: modò à sacris literis & ecclesiæ dogmatibus non discordet. Et certè præstat, in rebus grauioribus ab expertis consilium petere & humiliter sequi, ob fallacias dæmonis, sese non rarò in angelum lucis transfigurantis. Quosdam etiam inuenire est, qui deum suscipere volunt, dum eis lucet & sapit: sed hi lumen & saporem capiunt, non autem deum. At scriptura quædam dicit: deus in tenebris lucet, vbi plerunque minus cognoscitur. Et vbi minimè lucet, ibi sæpenumerò maximè præsens adest. Itaque in modis & rebus omnibus

2. Cor. 12.

2. Cor. 4.

æqualiter ipsum accipere deberemus. Sed dicat forte aliquis: Equidem accipio Deum æqualiter in modis & rebus omnibus, sed mens mea non ita habet in isto vel illo modo, ut in illo: Cui ego: Non rectè, inquam, id se habet. Deus nanque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. Quòd si plus Dei capias in vno quàm alio modo, laudo id quidem, sed non id optimum est. Cæterum qui modum accipit, quique hoc capit aut illud, non ipsum Deus est. Sic qui hoc aut illud capit, non Deum accipit. Deus nanque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. At qui dicat fortasse quispiam: Si Deum in cunctis modis & rebus capere debeo, nullòne ergo ad hoc peculiari seu singulari modo opus est mihi? Et hoc notandum venit. Dico ergo: illum quique modum teneat & sequatur, in quo plus Deum sentit & sepius experitur. Quòd si aliquis alius modus occurrat, huic omnino contrarius, si tum hunc modum deserat, & Deum in illo sibi occurrente æquè capiat, ut in isto quem relinquit, iam rectè habet. Sanè & excellentissimum & optimum id foret, si quis in hac æqualitate seu indifferentia ad tantam quietem & securitatem pertigisset, ut Deum in modis & rebus omnibus capere, ipsòque in eisdem frui posset, nec opus haberet vel expectare, vel persequi quiddam. Is nimirum apprimè mihi placeret. Denique ob hoc & propter hoc cuncta fiunt opera, & ea omnia huc faciunt: quæ verò huc non faciunt, ea suo modo committere licet. Gratiarum agimus tibi Deus pater cælestis, quòd vnicum nobis dedisti filium tuum, in quo & te ipsum largiris & omnia. Sed & obsecramus te pater cælestis per eundem vni-genitum tuum Dominum nostrum Iesum Christum, per quem & in quo cuiquam denegare aliquid neque vis neque potestas: exaudi nos in ipso, & libera nos, solue nos, euacua & nuda nos ab vniuersis multiplicibus vitiis ac defectibus nostris, & vni nos tecum in ipso.

Cæterum quoties homo ad eam cum Deo voluntatis conformitatem pertingit, quòd tam illi charus Deus efficitur, et funditus pro amore illius abneget semetipsum, & quod suum est, nec in tempore nec in aternitate quærat, toties ab omnibus peccatis suis, ab omni quoque purgatorio totus sic liber & immunis: etiam si omnia cunctorum solus hominum peccata commisisset. Quod enim gutta vna est ad vniuersum mare,

hoc sunt

hoc sunt p  
& infinita  
abnegatio  
habet fa  
diuini am  
certa min

Deus in  
quibusq;  
contra ju  
sistere po  
tur volun  
tati facer  
ferno sun  
tialiter re  
uera ille  
nia. Qui  
fia siue  
Deum in  
rat volun  
futuro se  
consolati  
Deus in o  
cedunt in  
& altissim  
Amen.

Finis  
& Sancti  
sue de  
lubria

hoc sunt peccata omnia mortalium omnium ad immensam & infinitam Dei bonitatem. Quanquam tam perfectam sui adnegationem nemo sibi promittere debet, quandiu vel unam habet sanguinis guttam, necdum in vera sui mortificatione & diuini amoris igne, nec non acri, vario ac diuturno contra vitia certamine decoctam & concrematam.

Deus superessentiale quoddam bonum est, quod singulis quibusque creaturis interius ac presentius est, quam sint ipsæ sibi: contraque voluntatem illius res nulla vel ad momentum subsistere potest. Vnde vix illis est, qui semper diuinæ reluctantur voluntati, suamque propriam percuperent semper voluntati tertiæ facere, si possent. Hi pacem habent, qualem illi qui in inferno sunt. Denudato verò spiritui Deus & pax semper presentialiter respondent in aduersis & prosperis: quandoquidem reuera ille presentis adest, qui facit seu permittit omnia, & est omnia. Qui ergo fieri possit, ut ingruens aliquis dolor vel molestia siue afflictio grauis illi sit, quando in his Deum cernit, Deum inuenit, Dei voluntate fruitur, & propriam suam ignorat voluntatem? Qui tales sunt, regnum caelorum & hic & in futuro seculo habent, multamque à Deo secretam percipiunt consolationem. Denique quicquid illis sit vel non sit, quæcumque Deus in creaturis omnibus facit vel non facit, ea omnia illis cedunt in bonum. Vnde laus honor, virtus & gloria summo sit & altissimo Deo in infinita seculorum secula. Amen, Amen, Amen.

*Finiant Sermones D. Ioannis Thauleri de Festis  
& Sanctis. Si quis plures Conciones siue de Tempore  
siue de Sanctis desiderat, ex sequentibus petat, ubi sa-  
lubria multa & utilia offendet.*

AD LECTOREM.

EA quæ sequuntur, non eo, quo hîc conspiciuntur, ordine ab ipso authore tradita atque conscripta sunt, sed per nos ex diuersis illius scriptis vndecunque corrasis collecta & confacinata, atque in hunc digesta ordinem: quibus nihilominus & aliorum æquè illustrium virorum quædam hincindè admista sunt, quæ certè legissè iuuabit. Vale.

D. I.  
LERI  
Theo  
tic  
I

De  
e  
v  
Pæ  
r



pinquat  
ante on  
mus, vt  
vita sup  
to viu  
est, vera  
enormi  
bet eni  
tempu  
vt si ha

# D. IOANNIS THAV- LERI SVBLIMIS ET ILLVMINATI

Theologi, saluberrimæ ac planè diuinæ institu-  
tiones aut doctrinæ, recens inuentæ: qui-  
bus instruimur, vti per spirituales exer-  
citationes virtutésque, ad  
amabilem Dei vnio-  
nem pertin-  
gatur.

*De enormitate peccati, & quomodo per veram  
essentialem pœnitentiam, ad amorosam Dei  
unionem perueniendum sit.*

## CAPVT I.

Pœnitentiam agite, appropinquauit enim  
regnum cælorum.

*Matth. 3.  
& 4.*

M A T T H. I I I I.



**P**IDELISSIMVS DEVS AC DO-  
minus noster Iesus Christus, qui nobis com-  
pendiosorem ad aternam beatitudinem  
viam sanctissima vita, præceptis consiliisque  
suis diuinis, satis superque in Euangelio de-  
monstrauit, sacram prædicationem suam hoc  
pacto exorsus est: Pœnitentiam agite, appro-  
pinquauit enim regnum cælorum. Hoc enim nobis omnibus  
ante omnia perquam necessarium est, si vnquam saluari veli-  
mus, vt pœnitentiam agamus, & à pœnitentiæ actibus, dum  
vita superest, nunquam recedamus, quippe qui nec sine pecca-  
to viuimus, & in multis offendimus omnes. Porrò sciendum  
est, veram nos pœnitentiam agere non posse, nisi prius peccatæ  
enormitatem rectè expendere ac ponderare sciamus. Quilibet  
enim peccator tantam omnipotenti Deo iniuriam & con-  
temptum, sibi ipsi verò tam incomparabile damnum irrogat,  
vt si hæc plenè cognosceret, sciens & prudens, nec mini-

*Pœnitentia  
quàm  
sit necessa-  
ria.*



mum peccatum, neque pro cælo, neque pro terra, neque pro  
 omnibus quæ in eis sunt, perpetraret: imò mortem potius qua-  
 tidie subiret nouam, quàm aliquod peccatum admitteret. Pec-  
 carum nanque est separatio à Deo, & conuersio ad vanissimas  
*Peccati* creaturas, neuus siue macula animæ, mors spiritus, laqueus da-  
*descriptio* boli, temporis amissio, diuinæ gratiæ omniumq; virtutum ac  
 æternæ felicitatis priuatio. Peccatum est mæror conscientia,  
 intellectus obfuscatio, voluntatis peruersio, cordis perturbo-  
 tio, & sensuum inquietudo. Peccatum est idolorum seruitus, dei  
 abnegatio, inimici exaltatio, dulce venenum, damnatio-  
 nis initium, plurium peccatorum occasio, breue gaudium,  
 pœna protractior, perennis confusio, mundo quidem amabile,  
 Deo verò cunctisque amicis eius odibile ac detestabile.  
 Quid multa? Nullis verbis peccati enormitas exprimi po-  
 test. Damnum eius incomprehensibile, confusio indelebilis,  
 & pœna intolerabilis est. Et quia quisque peccator per pec-  
 catum eligit adamatque bonum, vile & caducum, propriam-  
 que voluptatem suam præ summo ac incommutabili bo-  
 no, Deo videlicet Optim. Maxi. suamque voluntatem Dei  
 voluntati præponit, quo vtique Deo superglorioso infinitam  
 ac ineffabilem irreuerentiam contemptumque irrogat: (quan-  
 to hic vilissima huiuscemodi voluptate, vanissimaque crea-  
 tura, melior est præstantiorque) vnde etiam non minoris  
 quàm æternæ damnationis reum se facit: ideòque ad ve-  
 ram pœnitentiam exigitur, vt peccator pro tanta Dei re-  
 uerentia atque contemptu coram Deo se funditus reco-  
 gnoscat, humiliter reum fateatur, gratiam precetur & re-  
 niam, Deum ex imo cordis sui laudet, glorificetque, se-  
 ipsum sub vniuersos homines deprimat atque submittat, de  
 in gratissimam Dei voluntatem pleno se corde resignet.  
 Et quia malam in creaturis voluptatem ac delectationem  
 quaesuit, quam in solo conditore quarere debuisset, ideò  
 cum amara cordis contritione peccata sua desere, & cum  
 vero dolore, veròque se emendandi proposito, coram sa-  
 cerdote ( qui soluendi ligandique habet autoritatem) lo-  
 co Dei in confessione sese accusare, & iuxta sanctæ Ecclesiæ  
 institutionem, pœnitentiæ & satisfactionis iniunctionem  
 suscipere, & dignos pœnitentiæ fructus facere debet.  
 Cæterum dolor iste siue contritio, non ex seruili quo-  
 dam timore, pœnarum videlicet inferni siue purgatorii, ne-  
 que ex fer-

*Quid ad*  
*verã pœni-*  
*tentiã re-*  
*quiratur.*

*Dolor no-*  
*ster vnde*  
*procedere*  
*debeat.*

que ex fer-  
 rum plu-  
 Talis er-  
 dicit, qu-  
 meretur  
 verò Dei  
 go, mini-  
 na prorsu-  
 catis suis  
 (qui ipsu-  
 buir, ex-  
 nem, con-  
 ponderet  
 carum in-  
 ne, quæ i-  
 vera ad h-  
 nipotès  
 contritio  
 dam gul-  
 gno duc-  
 Domini  
 que tam-  
 solari di-  
 se satis c-  
 misericor-  
 per iusti-  
 bilus si-  
 tur, tant-  
 deliquit-  
 tiam æ-  
 ta omni-  
 plus sol-  
 gnare, e-  
 autem n-  
 tior. C-  
 tanto fo-  
 peruo n-  
 confced-  
 lorè mi-  
 leat: de-  
 que ex

que ex sensuali dolore, cum amaritudine seipsum & damnum suum plus, quàm Dei iniuriam & offensam, lugente, procedet. Talis enim dolor hominem in quandam desperationem adducit, quasi non sit Deo cura de ipso, nec vnus saltem peccati meretur veniam, quantumlibet etiam magnus sit, eo quòd ex verò Dei amore, qui omnis veræ contritionis causa est & origo, minimè procedat.) Sed dolor noster atque contritio, diuina prorsus ac supernaturalis erit, quia videlicet homo pro peccatis suis dolens, plus omnipotentis Dei fidelissimi patris sui (qui ipsum creauit, redemit, ac innumera ei beneficia exhibuit, exhibetque) tam grauem multiplicemque in honorationem, contemptum & offensam, quàm suum ipsius damnum, ponderet atque deploret. Dum autem minimum quodque peccatum in Deum admissum, plus omni damno, pœna, confusione, quæ ipsi inde euenire poterant, deplangit ponderatque, inde vera ad Deum confidentia in ipso exoritur, quòd videlicet omnipotens Deus libens ei peccata sua dimittere velit. Ista nanque contritio ex amore nascitur, qui nunquàm absque dulci quodam gustu & consolatione est. Dum verò consequenter, pro magno ducit, quòd Deus excelsus, altissimus utique & maximus Dominus, peccata sua nõ solum sibi dimittere, sed ipsum quoque tam vilissimum peccatorem ex immensa bonitate sua consolari dignatur, inde tanta contritione accenditur, vt nunquàm se satis dolere posse credat: rogatque Deum, non solum vt per misericordiam suam peccata sua sibi dimittat, sed vt etiam ea per iustitiam suam in se vindicet ac vlciscatur, si hoc sibi laudabilis sit. Quanto enim maiorem in se Dei bonitatem experitur, tanto magis ponderat, quicquid aduersus eum se meminit deliquisse. Quisquis autem hucusque pertingit, vt Dei iustitiam æque, vt eius misericordiam amet ac veneretur, ei peccata omnia simul cum pœna exemplò remittuntur. Et reuera plus solatij adfert, diuinæ se iustitiæ, quàm misericordiæ resignare, eo quòd plus in illo quàm in isto mortificationis sit. Vbi autem mortificatio maior, ibi & diuina consolatio abundantior. Quanto verò seipsum quisque defectuosorem inuenit, tanto fortius atque feruentius cum inseparabili amore, ac per seipsum nunquàm peccandi proposito, sese cum Deo vnire ac confederare debet. Si quis autem fortassis tantum adhuc dolorem minimè sentit, aut habere potest, ille de peccatis suis doleat: desideretque veraciter velle perfectum se pro peccatis suis

*Iustitia est  
misericordie  
collatio,*  
110,

suis dolorem habere, magis videlicet ob omnipotentis Dei iniuriam, quàm proprium damnum suum: sic que pia cum fiducia speret, Deum omnipotentem per misericordiam suam, quæ finem non habet, peccata omnia sibi remissurum. Adspicietur talis peccata sua, & ad pedes Domini prouolutus, cùm amarâ contritione, magna cum eorum ponderatione, firmâque fiducia, coram eodem ea ipsa accusabit: qui quanto magis ea ponderauerit, tanto citius eorundem à domino veniam obtinebit.

*Esai. 49.* Licet enim mater obliuiscatur interdùm vnici sui, Dominus tamē, prout ipse testatur, haudquaquàm nostris potest obliuisci. Tanta siquidem eius misericordia est, vt stупpa aliqua sine lignum in immenso igne positum, non tam citò incendi possit, quàm ipse peccatori veraciter dolenti peccata omnia donare paratus est. Enimuerò inter Dei bonitatem & pœnitentem peccatorem neque tempus, neque medium vllum interest. Deinceps autem inter Deum & huiusmodi pœnitentem tam perfecta suboritur fidelitas, ac si peccata commissa non essent: râmque bonus & super omnem æstimationem pius est Dominus, vt quæ semel condonauit, nunquàm ei impropere, nec vllum propter ea dispendium, siue pœnam eum sustinere velit, si tamen in vita correctiore persistat. Porrò fundus veræ pœnitentiæ, qua Deo quàm proximè reconciliamur, hic est, vt homo pœnitens, verè ac amorose de omnibus & singulis peccatis suis dolens, ad Deum, cunctâsque virtutes propter Deum, sese conuertat, perpetuòque & viriliter ab omnibus Deo contrariis auertat: cum firmo & inconcusso proposito nunquàm eum nec pro morte, nec pro omnibus quæ accidere possint, committendi: totòque corde diuinæ bonitati confidat, & in meritis sanctissimæ vitæ & amaræ mortis illius, spem suam constituat: ardentissimùmque feruorem, perpetuùmque Dei laudandi assumat exercitium, gratias ei immensas agens, quòd sibi in peccatis pepercerit, veram contritionem, bonumque deinceps à peccatis abstinendi propositum contulerit, cùm tamen inter plurimos iusto quidē & æquissimo iudicio tartareis flammis immerferit, qui tot haudquaquàm scelera, quot ipse, commiserunt, seque meliores multò fuere. Ex hoc deinde fundo exteriores pœnitentiæ actus & opera procedunt, vt sunt, ieiunia, vigilia, orationes, eleemosynarum largitiones, atque similia: quæ tanto sunt Deo acceptiora, quanto plus de hac amabili ad Deum conuersione sortiuntur, habentque. Proinde

Inde que  
nuant, te  
da, & De  
re, & in  
pœnitent  
vt Dei bo  
tem, plu  
siri aspe  
mus pro  
dia, qua  
beneficio  
Et quid e  
ra fidelit  
sicut dixi  
ageremu  
cunctâsque  
cenus, L  
verò in  
quàm nu  
re potue  
tur, accep  
citio ad  
Imò pos  
spicienti  
Dei glo  
ter auer  
terentur  
dio euo  
set. Q  
solution  
tricio,  
& amor  
cunctis  
ceptum  
confide  
spectui  
quicquid  
ni ac ob  
quin de  
in later

Unde quæcunque opera diuinam tibi bonitatem magis infirmant, tæque ad plangenda peccata, eaque magis ponderanda, & Deo amplius confidendum aptiorem efficiunt, ea sectare, & in his esto: quæ quanto plura feceris, tanto plus veræ poenitentia facis. Ad veram siquidem poenitentiam spectat, vt Dei bonitatem & incomparabilem illius erga nos fidelitatem, plurimum ponderemus, nosque ipsos cum magna nostri aspernatione deprimamus, & bona opera nostra habeamus pro nihilo, nosque plauè indignos tanta Dei misericordia, quam nobis exhibuit exhibetque, nec pro minimo illius beneficio dignas ei vnquam grates rependere posse fateamur. Et quid ei pro inæstimabili infidelitate nostra, quam pro tanta fidelitate sua ei exhibuimus, respondere poterimus? Ideò sicut dixi, bona opera nostra nihili facere debemus, etiã si tot ageremus & tanta, quot & quanta creaturæ faciunt vniuersæ: cunctaque illa quæ nobis adhuc desunt bona, pro magnis ducemus, Deumque in multo semper honore ac reuerentia, nos verò in magna dedignatione ac despectu habebimus. Quamquam nunquam nobis intermittere liceat quicquid boni facere potuerimus, id tamen soli Deo, qui illud in nobis operatur, acceptum purè referendum est: Et certè nullum, hoc exercitio ad delendam poenam omnè simul cū culpa efficacius est. Imò posset quis breui spatio ex vero Dei amore cum tanta dispicientia ac sui ipsius dedignatione seu aspernatione, purè ad Dei gloriam seipsum ab omni peccato tam strenuè ac fortiter auertere, vt cuncta ei peccata sua etiam cum poena dimitterentur, ita vt si sic mori eum contingeret, ad Deum sine medio euolaret, licet etiam totius mundi peccata solus dimisisset. Quod enim parùm nobis sæpe de poena etiam post absolutionem à culpa remittitur, inde accidit, quòd nostra contritio, & ab omni peccato auersio, atque ad Deum conuersio, & amor noster ex toto corde, ex tota anima, ex omni mente, cunctisque viribus nostris minimè procedunt, sicut à Deo præceptum habemus. Verus etenim amor, veraque ad Deum confidentia, perfecto odio, dispicientia, ac nostrisporum despectui coniuncta, preciosissimus est thesaurus, quo facile quicquid desideramus, imò plus quam desideramus, mercari ac obtinere valeamus. Non enim contioere sese Deus potest, quin det nobis quicquid appetimus, sauciatus videlicet hinc in latere illo, vbi se defendere non valet. Porro hanc poenitentiam

*Cur non  
poena sem  
per cū cul  
pa remitt  
tatur.*

rentiam nemo verius assequitur, quàm is, qui ad sacratissimam passionem, amarissimos dolores, ignominiosissimam mortem, sanctissimam & omni fidelitate plenissimam Domini nostri Iesu Christi vitam, sese conuertit. Quam mirum passionem, quanto melius propiusque poterit, sibi quæque attrahere & imprimere studebit, simulque recogitare, quis sit ille, qui eam pro nobis subire dignatus est: id quæ altius profundiusque, quàm hic scribi queat. Et reuera suauissimum est iucundissimumque, eam animo reuoluere: & plerumque mirum est, nos vel ad momentum obliuisci posse excellentissimam Dei maiestatem fidelitatemque, & nostram contra paruitatem & infidelitatem, vel aliud aliquid præter hæc, audire siue loqui. Horum enim attentam frequensque consideratio, vtilissimum quod haberi possit, exercitium est, ad obtinendum nostri ipsorum contemptum, veramque de omnibus peccatis, omnique in ordinatione nostra contritionem. Semper itaque in Domini nostri passione nos exercere cœuemus, ita tamen, vt plus eius ad nos immensum amorem ac fidelitatem, quàm ea quæ passus est, ponderemus. Sed & in omni actione ac dimissione sua quisque fidelissimum amorem, vitam ac passionem Domini nostri Iesu Christi imitari studebit, & in afflictione constitutus, quicquid ei acciderit, hoc pacto orabit: O amantissime ac fidelissime Domine Deus meus, sicut ab æterno & priusquàm ego essem, istud fieri voluisti, ita quæso fiat, non iuxta meam, sed secundum acceptissimam voluntatem tuam, quæ mihi in omnibus nunc & æternaliter charior est, quæcunque vellem eligendi potestatem. Optima demùm penitentia est, eleuatam ab omnibus, quæ nos impedire possent, Deo que prorsus unitam mentem habere, ad quod obtinendum: quæcunque opera te magis promouerint, ea libentius agat: quæ vero in eo te impedierint, diligenter euita, hoc interim maximopere curans, vt in his nullo pacto te ipsum quæras. Denique securissimum est, semper Christi & sanctorum vestigiis inhærere, & via, qua non ipsi præcellerunt, ambulare. Si quis autem ita infirmus est, vt eos per dura exercitia sequi non possit, ille faciat quod potest, & sufficit Deo, qui non tam opera pensat, quàm amorem, intentionem & fundum, quanta videlicet illa sint erga se & ad se in cunctis operibus nostris, eaque super omnia petiti desideratque. Resigna proinde & offer ipsam totum Deo

*Penitentia optima que.*

ad sacrifici  
iniosissimam  
sissimam Do  
Quam nunci  
rit, sibi quib  
ne recognosc  
est: id que d  
euerà suauit  
luere: & pler  
i posse excel  
nostram eoru  
d præter hæc  
sque confide  
m est, ad ob  
que de omni  
ontritionem  
xerocere cura  
n amorem ac  
us. Sed & in  
imum amo  
risti imitan  
ei acciderit,  
omine Deo  
stud fieri vo  
ndum acco  
ibus nunc &  
endi potesta  
m ab omni  
nitam meo  
era te magis  
te impedi  
urans, vt in  
sissimum est,  
via, qua nos  
firmus est, vt  
ar quod po  
quam amo  
la sint erga  
omnia pe  
totum Deo  
tuo,

quo, permittens eum facere tecum, quod ipse volet, & sic absque dubio reformabit in te, quod peccatis tuis ipse destruxit. Cum enim corpus, animam, sensus, vires, & omnia quæ in te sunt, destruxeris, idcirco fuge confidenter in ipsum, qui defectum nullum nouit, qui te magis diligit quam tu te ipsam, imò & tunc dilexit, quando tu te ipsum odians destruebas. Si ergo etiam tunc, cum per inobedientiam ei rebellares, te dilexit, multò magis confidere potes eum te dilecturum, adiuturum, necessaria præstiturum, si ei obedire uolueris. Fuit quidam Dei amicus, cui Deus per inter  
nam illuminationem totam sacram scripturam, omnesque  
sensus ac intentiones illius reuelabat, edocebaturque: in super  
& quomodo uiuerent eo tempore homines, & ut aliquorum  
opera coram hominibus magna apparerent, quæ coram Deo  
nulla essent: quomodo item homines morerentur, utque  
nonnulli, qui hæc ducebantur pro nihilo, sicut & adhuc ut  
plurimum bonis euenire solet, apud Deum cunctis illis, qui  
magni uidebantur, maiores essent. Sed & alia mira ac mag  
na Deus omnipotens interdum ei præstabat. Rogabat itaque  
Dominum, dicens: Domine, nec hæc, nec illa uolo. Aufer  
ista, obsecro, à me, quia me uehementer cruciant. Subtra  
xit itaque Deus ei præfata omnia, & per quinquennium abs  
que omni consolatione in magnis tentationibus, angustiis,  
calamitatibus eum dereliquit. Contigit ergo, ut vice qua  
dam uehementer steret, & angelis duobus eum consolari uo  
lentibus, dixit ad Dominum: O Domine Deus meus, nul  
lam consolationem peto, sed abundè sufficit mihi, ut custo  
diam locum tuum, ubi tu ipse habitas in anima mea, ne quid  
aliud in eo appareat, illum uero ingrediatur. Quo dicto, tan  
ta eum lux subitò circumtulit, ut nec uerbis exprimi possit,  
& cælestis pater ad eum, Filium, ait, meum dabo tibi, ut  
ubiunque fueris, ipse tibi comes indiuiduus adsit. Et ille:  
Non, inquit, pater, sed in te, in ipsa essentia tua esse desi  
dero. Tunc pater cælestis respondet: Filius meus es tu, in  
quo mihi bene complacuit. Hic idem amicus Dei, interro  
gatus quid facere uellet, si ut multi peccatores, omnibus die  
bus uitæ suæ in magnis iniquitatibus uixisset, respondit: Si  
omnia, quæ sapiens & discretus confessor mihi iniunxisset,  
fecissem, & peccata, sicut oportet, dimissem, nun  
quam deinceps uellem inde cogitare, nec cor meum eis

Paradi  
gma,

CO

Consolato  
ria uerè  
confiten  
tium sen  
tentia.

contra

*Peccatū  
quale  
quid sit.*

*Alia non  
minus cō  
solatoria  
sententia.*

*Noscere  
& amare  
quā disse  
vant.*

*Notioni  
amorem  
longè præ  
stare.*

contaminare: sed tam purè deinde conarer viuere, vt omnium  
eorum peccatorum in me Deus penitus obliuisceretur. Pecca-  
tum enim nihil est, nec essentiam vllam habet, nec operatur  
aliquid, nisi malum. Eos autem, qui ipsum faciunt, nihil ob-  
ficit. Quando igitur illud amplius nec volumus, nec pece-  
tramus, prorsusque ab eo auertimur, dignos pœnitentiæ fru-  
ctus facientes, tunc & Deus ipsum obliuioni tradit. Si enim  
illud nunquàm agimus, tunc & Deus ipsum nunquàm cernit,  
quia & ipsum nunquàm est. Vbi verò extra Dei notitiam em-  
dit, tunc anima perfectam recepit sanitatem. Et idem ipse ob-  
didit adhuc. Si quadraginta, inquit, annis in peccatis vixissim.  
& iam tempus resolutionis meæ instaret, si peccata mea pen-  
confessus essem, mēque ipsum cum perfecto amore ita ex-  
fudo cordis mei, saltem vnus angelicæ salutationis spatio. In  
Deum recipere & cōuertere possem, vt totus ad ipsum conuer-  
sus, & ab omni peccato auersus essem, tunc planè sicut purus &  
innocens homo ex hac luce migrarem. Si verò non nisi vnus  
peccatum admisissim, & in dolore, contritione, mœrore hinc  
exirem, tunc vtique sicut pœnitens morerer. Nolo, inquit, la-  
borare, vt cognoscam Deum meum. Hoc enim in hac miseria  
excedit vires meas, sed me potius præparari sinam, vt totus il-  
lius efficiar, & tunc meum in eo quod illius est, cum eo quod  
illius est, absque meo accipio. Resignare, meum est: Illumina-  
re, suum. Cognitio & amor, bona sunt: sed vnio vera anime  
cum Deo, multò melior est. Quando dormio, nihil equidem  
ago: sum tamen. Cùm autem Deo me totum resigno, ad eius  
felicem pertingo vnionem. Quando verò vnus cum ipso per  
gratiā effectus sum, nemo tunc mihi nocere potest. Qui enim  
Christo vnitus est, ille absque dolore ab omnibus se elongat  
abstrahitque. Quisquis autem hucusque peruenit, ille seipsum  
in omnibus diligenter obseruet, ne hinc excidat, nec vlli crea-  
turæ cum amore ac delectatione inhæreat. Sanè quicquid cum  
Deo possimus, absque dolore relinquimus. Quod verò dole-  
tes amittimus, signum est, quòd contra Dei beneplacitum pos-  
sideo. Denique vera pœnitentia nemo dignus est, nisi qui  
eam ex corde desiderat, idque Deus donare habet. Deus enim  
donum est, quod seipsum largiri: & lux, quæ seipsam in nobis  
accendere habet. Estque gratiæ operatio, vita in seipso, ornatis-  
que essentia creaturæ. Ipse nobis præstet, vt iuxta eas, quas di-  
ximus,

ximus, in  
pœnitentia

De nota  
modis



lum obfuso  
dilectionis  
quàm si ea  
pant atque  
lignus vero  
diu non em-  
ta homine  
clinationib  
pigrum &  
clinant. Pu-  
tuitu diuti-  
ua sicut hæc  
suetudine  
quibus hor-  
mortali pe-  
est, quando  
na virtute  
suam in ar-  
penetrat a-  
dam virtu-  
non sunt. V-  
mz sempe-  
nem in red-  
Deus crea-

rimus, institutiones, doctrinas, exempla, veram essentialem penitentiam obtineamus. Amen.

*De nocumentis venialium peccatorum, & quibus modis omne peccatum euitare possimus.*

## CAPVT II.



VANVIS omnia peccata venialia euitare non possimus, ita tamen nos ipsos ex gratia Dei & possumus & debemus solite custodire ac obseruare, vt raro ex improviso, ex proposito verò nunquam, etiam pro morte euitada, illa incidamus.

Sicut enim densa nebula oculos carnis

impedit, sic peccata venialia mentis oculum obfuscant, vt Deum inspicere nequeamus: diuinæ quoque

dilectionis feruorem extingunt, orationes nostras difficiliter

quàm si ea non admitteremus, exaudiri faciunt: animam detur-

pant atque commaculant: vadè Spiritus sanctus cōtristatur, ma-

lignus verò spiritus exultat. Dei ab anima familiaritatē, quan-

diu non emendantur, excludunt: ad maiora grauiorāque pecca-

ta hominem pertrahunt: vires animæ, ad resistendum prauis in-

clinationibus, debiliores reddunt: hominem ad bene agendum

pigrum & acediosum efficiunt, desideriaque ad temporalia in-

clinant. Purgatorij cruciatus prolōgant, & à Dei præsentis in-

tuitu diutissimè retardant. Perpendat iam quisque, vtrum par-

ua sint hæc detrimenta, maximè si ex proposito vel praua con-

suetudine peccata huiuscemodi fiant. Porrò sex sunt modi,

quibus homo gratia Dei fretus, absq; omni tam veniali quàm

mortali peccato potest viuere, quādiu in his perseuerat. Primus

est, quando Dei virtute protegitur, omnesque vires illius diui-

na virtute roborantur: hoc est, cū Deus pater vnicum filium

suum in animæ eius essentia gignit, tunc gratia diuina omnes

penetrat animæ vires, ita vt vis quæ libet animæ, diuinam quan-

dam virtutem percipiat ad resistendum omnibus, quæ vel Deus

non sunt vel Deo aduersantur. Secundus est, quando vires infir-

mæ semper in vires supremas erectæ sunt, quod quidem homi-

nem in rectitudine iustitiæque confirmat: sic que protoplastum

Deus creauerat, cuius cū vires inferiores à superioribus auer-

Peccata etiam venialia, quid in cōmodi ferant.

Sex, vt si ne peccata, vt viuas, modi.

Gen. 2.



terentur, ipse statim in culpam cecidit. Sic & nos quando sine superioris rationis permisso, ad sensualitatem conuertimur, necesse est vt corruamus. Quando verò cum recte rationis permisso extorremur siue aliquid agimus, à lapsu securi sumus. Sed hic multa diuina illuminatio, magnâque necessaria humilitas

**III.** est, ne ab inimico decipiamur. Tertius est, quando voluntas hominis tota in diuinam voluntatem resignatur, & continetur in illa: ratioque diuinam semper voluntatem obseruans, secus eam absque propria voluntate viuere curat. Tunc enim homo

**III.** peccare non potest. Quartus est, quando quis in omnibus medium tenet. Qui enim in cunctis actibus suis medium potest attingere, absque vitio est. Vitia nanque ex inordinatione procedunt, quòd videlicet aut plus, aut minus quàm oportet, facimus. Qui verò & quod faciendum est facit, & quod dimittendum est dimittit, ei Deus semper respondet. Quintus est, quando homo spontaneam intus & foris paupertatem sectatur. Pauperes enim in perpetua quadâ afflictione positi sunt. Dum ergo forte aliquod vitium ab eis committitur, illico pœna adest, quæ illud ipsum in ardenti paupertatis camino consumit. Sextus est, dum cor hominis viuax concremauit flamma Spiritus sancti. Magna quippe Dei dilectio, omnia hominis peccata absument, eumque ab omni reddidit peccato immunem & mundum, adeò vt si quis semper hoc igni arderet, semper etiam absque peccato viveret. Amor enim & odium simul in eodem subsistere non possunt. Qui ergò Deum perfecte diligit, omnia Deo contraria vitare compellitur. Denique quisquis verba & actus suos præuia consideratione discutiens, ea quæ nihil utilitatis afferre posse conspicit, ad Dei gloriam dimittit, seque pro viribus modo supradicto ab omni peccato custodit, ille ab angelis omnique cœlesti exercitu honoratur atque defenditur: Oratio eius munda est, & à Deo citius exauditur: Liberum ipse ad Deum accessum, Dei que familiaritatem adipiscitur: & pro temporalis delectatione, quam contempsit, internam pacem atque consolationem inuenit in Deo. Cor eius & vires adeò confortantur, vt malæ cogitationes eum nequaquam superare, nec ad magna peccata pertrahere queant: & si sic mortuus fuerit, absque purgatorio ad cœlestis patriæ gaudia intromittitur.

**VI.** *Quid præcipue peccata prohibeat.*

*Quid præcipue peccata prohibeat.*

*De duobus fundis, vno falso, altero bono, & quomodo falsum fundum iugiter obseruare & cognoscere,*

*cique*

*cique*

*cique*

*cique*

*cique*

*cique*

*cique*



abnegante  
cuncta quod  
ex malo, fa  
dant: idcirco  
scilicet & b  
mur. Sanè i  
terram, mo  
tuum fuerit  
ritatis, eter  
ferens, hoc i  
in virtutib  
num frum  
potest, nisi p  
li, quam in  
porari ac v  
prius depor  
vniuersa, o  
nibus, in q  
ritu, quàm i  
test, nisi pri  
que inter D  
ei que mor  
tantu mort  
lor in his e  
ex quo nitr  
gine. Et reu  
rit, quàm si  
nes beati s  
neq; Deu, r  
ipsum. Et l  
se ferat, re  
& quilibet

*eiq; resistere & mori debeamus.*

## CAPVT III.



**QUANDO** QUIDEM omnia tam bona quàm mala opera virtutem & præmium ex ipso fundo, intentione & amore, ex quibus extrorsum procedunt atque perficiuntur, accipiant: totàque salus nostra in bono fundo, & bona ac Deum quærente, seque ipsam abnegante intentione (quam tamen paucissimi habent) sita sit: cuncta quoque peccata, & mala omnia, perpetuàque damnatio, ex malo, falso, seipsum quærente, ac irresignato fundo procedant: idcirco Deo nos adiuuante, qualiter hæc duo funda, malum scilicet & bonum, abinuicem discerni queant, aperire conabimur. Sanè ipsa veritas dicit: Nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet: Si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. Hæc, inquam, ipse os veritatis, æterna sapientia Dei patris, in quadam similitudine proferens, hoc insinuare voluit, nos omninò mori debere, si vnquã in virtutibus fecundi perfectique esse velimus. Sicut enim granum frumenti, vel quelibet alia res formam aliam recipere non potest, nisi prius in seipsa prorsus moriatur ac pereat formæ illi, quam impræsentiarum habet: sic & nos Christo Iesu incorporari ac vni, eiusque virtutibus exornari non valemus, nisi prius deponamus ac mortificemus in nobis defectus & vitia vniuersa, nôs; ipsos penitus resignemus & abnegemus in omnibus, in quibus nos ipsos quærente, amare, intendere, tam in spiritu, quàm in natura inuenimus. Istud autem facere nemo potest, nisi prius agnoscat, quænam sint illa, quibus inhæret, quæque inter Deum & ipsum media intercedunt, vti sic ea deponere eiusque mori possit. Quantum enim seipsum quisq; cognoscit, tantum mortificare sese & abnegare valet. Et quia multi pro hoc in his errant, pauca quædam de totius malitiæ fundo dicam: ex quo nimirum omnia inter Deum & hominẽ media trabunt originẽ. Et reuera fundi istius cognitio, multo homini vtilior fuerit, quàm sine hac vel angelico pollere intellectu, vel quatuor omnino beati spiritus intelligunt, nôsse. Fundum igitur istud viciosum, neq; Deum, neq; creaturam diligit vel intedit, nisi propter semetipsum. Et licet interdum aliquæ erga Deum & proximum amorẽ præferat, reuera tamẽ nõ nisi immensa quædam fraus & deceptio est, & quilibet ex eo damnũ patitur, decipiturq;. Fundum istud iustũ

*Ioan. 12.*

*Cuius lun  
di cogno-  
tio quàm  
sit viliu.*

& bonum sibi esse videtur, de suis actibus ac dimissionibus se  
 pe gloriatur, de illis presertim, quæ virtutis ac bonitatis quan-  
 dam speciem habent, de quibus ita in seipso extollitur, ac si per  
 clara virtutes forent, fallens in hoc semetipsum, sibi que & non  
 Deo bona sua omnia ascribit: & licet virtutes non amet, de vir-  
 tutibus tamen laudari & honorari appetit. Alios quoque ob de-  
 fectus eorum, sæpe etiam propter bona opera iudicat, quod in-  
 de illi vsuuenit, quia neminem se putat meliorem, & aliorum  
 infirmitatem & ad mala pronitatem attendere recusat, sentiens  
 aliquid videri cupiens, cum tamen reuera totius malitiæ fun-  
 do sit prægrauatus. Peccata nulla graua vel magna repara-  
 imò quasi nihili facit, quod euidensissimum argumentum est,  
 multum adhuc illic deesse, quippe quod sic est omni vero iusti-  
 ne destitutum, adeoque excæcatum, vt neque quid sit peccatum  
 agnoscat. Si enim peccatum esse auersionem à Deo summo in-  
 no intelligeret, fortè cor eius citius rumperetur, quàm illi præ-  
 beret assensum. Insuper & bona opera, de quibus aliquod sit  
 opinionis seu existimationis sperat incrementum, citra diffi-  
 tatem perficit: qui si pro solius Dei gloria, nullo sciente, eadem  
 deberet facere, præ infirmitate facere non posset. Quòd autem  
 voluntas tam facile amore vel odio labentium creaturarum, si-  
 ue vndeunque accidentium rerum permoetur, totum ex fa-  
 so & seipsum querente fundo oritur. Porrò quisquis opera sua  
 magna reputat, & ex modica virtute grande conatur opus effi-  
 cere, ille hoc ipso sic excæcatur, vt dum pauper & miser & mi-  
 serabilis est, diuitem se nihilominus esse arbitretur. Fundum  
 etiam istud semper bonum videri appetit, quanlibet multa ma-  
 la peregerit, nec vlla ei malitia possit imputari, quam vel non  
 commiserit, vel si diuina bonitate protectus non esset, commi-  
 tere non potuerit. Ex hoc fundo accidit, quòd multi nec verbis,  
 nec operibus aliquem contristare audent, quòd ferre nequeant,  
 vt sibi respondeatur, vel vt ipsi vicissim ab aliis corripiantur.  
 Præterea fundum istud tantum sibi Deum diligere videtur, vt  
 quæ contra illius honorem sunt, in proximis ferre non possit:  
 ideòque eos pro defectibus eorum multa cum asperitate repre-  
 hendit: sed si defectus proprios rectè agnosceret, defectus alio-  
 rum quanlibet etiam magnos, facile obliuisceretur, & sui in-  
 defessam curam agens, vitia propria prius extirpare neruis om-  
 nibus contenderet. Insuper hoc fundum quoties reprehendi-  
 tur, absque sine & modo, seipsum defendere & excusare con-  
 tur

*Quis cur  
 ad iudicã  
 dum alios  
 tam sit  
 pronus,*

*Peccati  
 descriptio*

*Apoc. 3.*

*87*

hor, nec se d  
 etrosi sunt,  
 mitate hoc  
 vbiunqu  
 noltriipfor  
 ibi etiam  
 que. Præ  
 ciem seu a  
 ab omnibu  
 fat sese, vt i  
 eum accusa  
 cidum & a  
 tur alijs: eo  
 sum in ipso  
 quo modo  
 se ferociter  
 ab homini  
 in alijs mo  
 que, haud  
 nique quat  
 men perfe  
 seipsum qu  
 quo seipso  
 dum nanq  
 poralia ei  
 uersum, e  
 tutes cum  
 rum omni  
 Sin autem  
 quæque o  
 sese exhibe  
 est: Deum  
 exisse cred  
 rit: Deum  
 nunquam  
 nes isti, &  
 originem  
 propria ve  
 pria, ad se  
 nem & co

nec se deprimi dirigive permittit, sed ait: Etiam alij defectuosi sunt, & ego ex pla intentione, siue ignorantia, siue infirmitate hoc feci. Verum id pro comperto habendum est, quod vbiunque fundum nostrum à vera humilitate, ac abyssali nostri ipsorum extenuatione ac, vilipensione nos abducit, ibi etiam nobis licet ignorantibus, nos iugulet, perimatque. Præterea fundum istud in omnibus quæ diligit, speciem seu apparentiam solam diligit, vt videlicet homo iste ab omnibus magnus habeatur. Vnde etiam quandoque accusat sese, vt inde laudetur, & humilis videatur. At verò si alij eum accusent, præ superbia ferre non potest. Hominibus se placidum & amabilem exhibet, quo ab ijs diligitur, ac præferatur alijs: correptus verò ob culpas suas, ne fundum istud vici- sum in ipso notetur, iniuriã sibi fieri queritur. Sed & aliàs quo quo modo lacepsit vel offensus, dumve ei resistitur, per iram se ferociter erigit, honorumque omnium tam à Deo quàm ab hominibus ipsi collatorum, obliuiscitur: qui tamen eundem in alijs motum gestusque considerans, citò aduertit iudicatque, haud secus quàm si ipse à talibus immunis sit. Denique quantumuis fundum istud supprimatur, nunquàm tamen perfectè in hac vita emoritur. Quanlibet enim sæpè seipsum quis exeat & resignet, adhuc tamen inuenit, in quo seipsum denuò mortificare ac resignare debeat. Fundum nanque istud sese in omnibus quærit. Enimverò si corporalia ei subtrahantur, ad spiritalia bonaque exercitia conuersum, eisdem inordinatè cum delectatione inhaeret: virtutes cum proprietate possidet, & non purè in Deo bonorum omnium largitore, sed in ipsis potius donis requiescit. Sin autem fundo isti quis intus moriatur, & cum grauiora quæque opere admittere non sinat, tunc ita subtile & aptum sese exhibet, vt satis bene secum agi putet, qui eo præditus est: Deumque se in omnibus dilexisse, & seipsum funditus exisse credat, cum tamè vix vnquam ad passum pedis sese exierit: Deumque in omnibus sese quæsisse arbitretur, cum tamen nunquam vel ad momentum verum amorem habuerit. Omnes isti, & alij innumeri defectus, ex falso fundo trahunt originem, quod per peccata corruptum, cum priuato amore, propria voluntate atque sui reputatione & complacentia propria, ad seipsum reflectitur & inclinatur, suamque delectationem & commodum quærit in omnibus: idque in centum mo-

*Humili-  
tatis fiet  
depictio.*

dis, in bonis temporalibus atque caducis, in cibo & potu, in vestibus & quiete, in recreationibus vanis, in percipiendis rumoribus, ac leui societate, in solatio & amore hominum: sed & in interna deuotione, suauitate, oratione, ac diuina consolatione, in quiescendo in donis Dei, in rus foris, in regno quoque caelorum, & in ipso Deo, aliisque modis innumeris, vt satis deseri non possit. Et si forte vnum aliquid ei subtrahatur, aliud statim obiectum querit, in quo eum delectatione quiescat.

*Quæ sunt  
dñi vniuersi-  
dulo per-  
scrutati  
obseruan-  
da.*

Cæterum quisquis hoc fundum vitiosum intelligere & cognoscere cupit, ea quæ sequuntur, obseruare studebit, & cum Deo placuerit, & opportunum ei videbitur, seipsum in hoc modo manifestabit. Primò itaque seipsum, sensusque suos interiores & exteriores, viresque suas diligenter obseruabit, vt si delictet nihil videat, audiat, loquatur, tangat, siue desideret, quod ei necessarium non sit: totaque virium suarum facultate sensus suos interiores custodiet, ne qua exterior imago illorum cupet siue depingat. Solitarium, occultum, & abstractum ab omnibus se seruabit hominibus, seque iugiter intra seipsum recipiet, nec sensus suos ad creaturas effluere & euagari patietur. Omnem seculi huius vanam recreationem ac voluptatem euitabit diligenter, omnibusque creaturis incognitum & occultum se seruabit, quo tanto minus creaturarum imaginibus depingatur. Vitam quoque & passionem Domini nostri Iesu Christi iugi meditatione, cum voluntate ac proposito ipsam imitandi, ob oculos versabit animæ suæ, omnéque agere ac dimittere suum iuxta perfectissimi ipsius vitam ipse instituet, dirigetque: sollicitè attendens, quam illi similis sit in agendo, in dimittendo, in patientia, in humilitate, in resignatione, in maturitate, in temperantia, in iustitia, in veritate ac cæteris virtutibus vniuersis: & vbi seipsum illi dissimilem inuenerit, in profundam se humilitatem demittet, suamque paruitatem ac nihilum agnoscentes, cum ingenti resignatione diuinæ se misericordiæ prosterneat, rogans Deum, vt sibi tanquam verè pauperi ac egeno succurrat. Interim etiam quicquid potest, & quod in se est, adhibere sataget, vt huic fundo vitioso possit mori in cunctis vitiis, in amore scilicet priuato, in propria voluntate, propria delectatione, priuato commodo, & proprio iudicio ac reputatione sui. Quanto autem hoc fundum citius mortis-

inmortificati  
Deus in ha  
vitiolum n  
tus est, se  
do permitt  
natura quæ  
seipsum qu  
quæzere ac  
In stando  
aut operib  
tino religio  
norem & l  
dicit aliqu  
re, quomod  
omnibus re  
ret, vt ipsu  
nem tibi sp  
cedinem st  
tuum Deo  
ac pro cuo  
nium homi  
creaturas o  
bere, & de  
si in hoc ca  
cuncta hæc  
funditus ap  
ta habeas  
ritatis oper  
tuam vll  
nus quid m  
te verò ab  
gis, inter  
qualis es,  
hil nisi inf  
defectus e  
dicare, vt  
tam tuam  
ri cupis,  
intelligun  
quam be

mortificatur, tanto etiam celcius nobile illud fundum, quod  
 Deus inhabitat, in anima detegitur. Caterum fundum hoc  
 vitiosum nemo cognoscere potest, quoadiu ipsi vnitus ac scedera-  
 tus est, seque ab ipso moueri duci que in agendo ac dimittendo  
 permittit, & seipsum in omnibus tam in spiritu quam in  
 natura querit diligit que. Omnino enim necessarium est, vt  
 seipsum quis que semper diligenter obseruet, & vbicunque se  
 querere ac amare seipsum inuenierit, verbi gratia, in eundo,  
 in stando, edendo, bibendo, cogitando, quiescendo, in verbis  
 aut operibus, ibi in his aliisque similibus se semper con-  
 tinuo resignet, mortificet, exeat, solum que Deum ac eius ho-  
 norem & beneplacitum in omnibus pure querere discat. Sed  
 dicit aliquis: Si ergo meipsum debeo in omnibus relinque-  
 re, quomodo Deum meum amare poterò? O si te Deo tuo in  
 omnibus relinquere velles, absque dubio cito te eo perduce-  
 ret, vt ipsum quoque amares in omnibus. Quando enim om-  
 nem tibi spiritalem ac corporalem consolationem atque dul-  
 cedinem subtrahit, putas que tunc omne agere ac dimittere  
 tuum Deo acceptum non esse, nec aliquid mereri præmium,  
 ac pro cunctis operibus tuis nihil tibi restituendum, te que om-  
 niam hominum vilissimum & pessimum esse, & Deum ac  
 creaturas omnes iure tui odio succendi, te que condemnare de-  
 bere, & denique te à Deo & sanctis omnibus esse derelictum,  
 si in hoc casu siue obiecto cum humili resignatione sub Deo  
 cuncta hæc patienter sufferre posses, tuam que paruitatem  
 frauditus agnosceres, vt videlicet nihil nisi defectus & peccata  
 habeas ex teipso, & consueta tua virtutum exercitia & cha-  
 ritatis opera continuares, nec propter inopiam & afflictionem  
 tuam vllum virtutis intermitteres opus: nimirum eò te Domi-  
 nus quàm mcitissime perduceret, vt in omnibus ipsum diligere,  
 te verò abnegare disceres. Quandiu verò teipsum queris, dili-  
 gis, intendis, ac pro operibus tuis mercedem appetis, nec  
 qualis es, ab aliis haberi æquanimiter suffers, tam diu ni-  
 hil nisi infinita in te salitas est. Sic & quandiu aliquem ob  
 defectus eius despicias, nec Deus tibi ita charus est in ari-  
 dicat, vt in dulcedine, te que aliquid esse putas, & ob vi-  
 tam tuam aut intellectus tui perspicacitatem aliis præfer-  
 ri cupis, qui vel tuo more non viuunt, neque faciunt, neque  
 intelligunt ea, quæ tu facis & intelligis: tandiu profecto nun-  
 quam bene habes, sed tibi ipsi manes incognitus, te que

*Quis quo  
 molto facti-  
 le Deum  
 amet.*

fallum istud fundum possidet & excæcat: quod nimirum omnia bona opera ac exercitia tua corrumpit, teque in morte in magnas adducet calamitates & angustias, cum iam illud tibi detectum ac reuelatum fuerit: & fortè mortis æternæ periculis inuoluet. Dum igitur tempus gratiæ tibi præsto est, ipsum euellere ac fundicus cum Dei auxilio mortificare discere: que quidem optima ars ac potior sapientia est, quam in hac vita discere possis: in cuius etiã comparatione, omnis alia sapientia non nisi mera stultitia in veritate censenda est.

*De mortificati hominis humilitate, patientia, resignatione: & de signis quibusdam, qua in se habere debent, ne decipiatur.*

## CAPVT III.

*Quæ tria  
mortuo  
cõueniãt.*



MORTUO homini tria conueniunt. Primum est, quòd in terra sepelitur. Secundum, quòd utique ad extremi iudicij diem pedibus ipsum calcare licet. Tertium est, quòd corpus illius in puluerem redigitur. In his ergo cognosci potest uerè diuinus ac perfectè mortuus homo. Primò nanque cum profundissima humilitate seipsum sub Deo ac hominibus adeo profundè demittit, ut nunquam in animo suo erga quemcumque proximum sese extollat: magis autem omnes se multò coram Deo meliores sanctioresque, se verò omnium hominum uilissimum ex animo arbitratu iudicatque. Secundò æquanimè tertolerat cum patienti resignatione, ut ab omnibus ad ultimum usque iudicij diem conculcetur: hoc est, ad mortem usque simpliciter quodammodo libèter sustinet omnem aduersitatem, omnem confusionem, dedecus & ignominiam, omnem penam & cruciatum, unde cumque ei eueniant, siue à Deo, siue à creaturis, iure vel iniuria: nec quicquam se excusare, defendere, uel la gere aut vindicare conatur: sed omnibus, instar alicuius in sepulcro conditi, se subiicit atque substernit. Quicquid ei accidat, uel ab aliquo fiat, siue bonum, siue malum, charum siue aduersum, laus uel vituperium, omnia æqualiter suscipit, & absque omni uindictæ appetitu immotus ac imperturbatus permanet. Tertiò omnibus illis quæ Deus non est peritus annihilatus, ardentè ac strenuè in Deum sese recipit, omnemque temporalium siue corporalium rerum concupiscentiam desideriumque extinxit in seipso: ita ut siue des, siue

siue auferat  
gnatus. Nec  
tatis accipi  
uoluntati  
exiens, om  
posset, nihil  
ficiatur imp  
spiritalis, q  
neque fund  
te illa, in q  
suevit: quos  
re debemus  
delectation  
hanc prestu  
uoluntario  
dere queat,  
qui absque  
angustia &  
æterni pat  
minibus Pa  
ta est cum  
uita uestra,  
le sanè bon  
tionem De  
Christum  
quocumque  
ideo crux a  
bi. Si vnam  
grauiore  
qui hanc el  
sti discipul  
maior Do  
Perfectus  
summa on  
consistit sa  
uerus Chr  
cit, passus  
mini vesti  
ria, quam  
magister i

mirum con  
in morte in  
am illud ubi  
ternæ perico  
esto est, ipsa  
re discere: que  
m in hac vita  
is alia sapien  
st.

ntia, respu  
abere debet,

unt. Primum  
um, quod r  
ous ipsum cas  
s illius in pul  
nosci potest ve  
nque cum pro  
minibus adeo  
ga quencioq  
multò coram  
ominum viliò  
ò æquanimi  
ibus ad vltimi  
m vsque simi  
ritatem, om  
nem penam  
sive à creatu  
endere, vel in  
licuius in se  
quid ei acci  
charum sive  
er suscipit, de  
mperturbatus  
on est pecc  
sele recipit,  
rum concu  
a vt siue det,  
sue

sive auferat ei Deus, in solo Deo perfecte & omnino steterit resistens. Necessaria, & quibus natura carere non potest, ex creaturis accipit: sequē cum sua voluntate diuinæ captiuum tradit voluntati, sequē ipsum & quicquid habere potest, deserens ac exiens, omnibus illis in quibus sese habere, quærere, inuenire possit, nihil sit, quo diuina in ipso voluntas absque omni perficiatur impedimento. Caterum est adhuc alia quædam mors spiritalis, quæ est formæ nescia illa afflictio, quæ neque viam, neque fundum, neque modum habet: & desertæ ac aridæ semitæ illæ, in quibus Deus omnipotens amicos suos probare consoeuit: quos dum in nobis sentimus, nos ipsos in eis mortificare debemus, nõ foras erumpere, nec vllum solatium, gaudium, delectationem foris expetere: sed obseruare iugiter, quid per hanc pressuram Deus parere velit, & ad eam nos ipsos offerre voluntarios, ita vt nobis conscientia nostra testimonium reddere queat, nos cum Christo veraciter in cruce mortuos esse: qui absque omni ope atque solatio intus & foris in maxima angustia & afflictione sua desolatus pendeat, & in manus æterni patris sui exhalabat spiritum suum. De istiusmodi hominibus Paulus ait: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cùm autem Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum illo in gloria. Laudabile sane bonumque satis est, Christi passionem meditari, & orationem Dominicam cum multis lachrymis sæpius iterare: sed Christum humiliter sequi, Deo acceptissimum est. Eas, eas quoscunque voles: ad sequendum Deum ab ipso vocatus es: & ideo crux aliqua, quæcunque sit illa, post ipsum ferenda est tibi. Si vnã fugere volueris, in aliam incurres, multò fortasse grauiorem. Nemo vnquam tam sapiens, aut ita facundus fuit, qui hanc eloquentia sua crucem à te potuisset auertere. Si Christi discipulus esse cupis, patiaris oportet. Non enim est seruus maior Domino suo, nec filius patre, nec discipulus magistro. Perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius. Hæc est summa omnium, quæ scribi vel dici queant: & in hoc omnis consistit sapientia, vt pati discas & aduersa sufferere. S. Petrus verus Christi imitator: Christus, inquit, qui peccatum non fecit, passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius. Hæc ergo est verior, securior, cõpendiosior via, quam habere possimus, quã summus ille totius veritatis magister inuenit, & per seipsum ambulauit, nõsq; illam edo-

Mors spiritalis.

Col. 3.

Esse omnino aliud ferendum.

Ioan. 13.

Luc. 6.

1. Pet. 2.



*Signa  
quædam  
tria, ne se  
ducaris,  
exigi.*

cuit: nec aliqua melior laudabiliusve via esse credenda est, quæ  
ea, per quam cum filio reuertimur ad patrem. Verum ne  
quis in hac via saluetur, utque natura & gratia simul con-  
corditer operentur, eo tria exiguntur signa, quæ quisquis in se  
inuenierit, ille nec à falsi libertate, nec à lumine naturali  
à pseudopropheta decipietur. Poterūt quidem, Deo permittente,  
fundum illius impugnare: sed hoc non ad aliquod incertum  
I. dum, sed æternam potius salutem ipsius. Primum signum est,  
quod homo multum seriò veram omnium peccatorum san-  
cturum cognitionem, cum debita contritione ac integra con-  
nium peccatorum confessione, à Deo postulat: & in hac  
voluntate sine cessatione persistit, quod videlicet liber-  
iuxta catholicæ Ecclesiæ constitutionem satisfacere pro pec-  
catis suis, omnemque peccandi occasionem pro viribus vitare  
velit: in hac, inquam, voluntate ac desiderio continet  
perseuerabit. Deus autem cum gratia sua per ipsum opera  
perficere habet. Et sic homo ambulat extra omnem mu-  
II. lam libertatem, quod ad peccata artinet. Secundum est, quod  
proximi sui æquæ, ut suam, salutem ac beatitudinem des-  
siderabit, eique tam corporaliter quàm spiritualiter propter  
Deum, ad placendum videlicet illi succurrat pro viribus,  
& opem auxiliùmque impendet, Deumque fideliter tam  
pro inimicis, quàm amicis suis, omnibusque illis, pro quibus  
Deus rogari vult, deprecabitur. Et hæc vera est ratio  
proximum ut seipsum diligendi, atque per hoc à natura  
III. li lumine haudquaquam decipietur. Tertium est, quod  
omnino seriò desiderabit amabilem Domini nostri vitam  
& conuersationem intus & foris imitari: patremque cele-  
stem rogabit, ut se tam perfectè secum vnire dignetur, ut  
in fundo suo nihil inuenire vel agnoscere possit, nisi Chris-  
I. Cor. 2. tum Iesum, & hunc crucifixum: qui se per sanctissimam  
vitam & passionem suam, ad patrem deducat, euehaturque.

*Joan. 14.  
& 10.*

*Alia ad-  
huc tria  
signa.*

Non enim alia via est ad vitam, nisi per filium, sicut ipse  
ait: Ego sum via. Per me si quis introierit, saluabitur.  
In hac via nullus nobis pseudopropheta, nulla falsa liber-  
tas, nullum lumen naturale nocere potest. Denique sunt  
adhuc alia tria signa, quæ quisquis in se habet, in gratia Dei  
est supernaturaliter. Primum est, quod homo diligit in-  
I. micum suum, eique benefacere studet, qui ipsi malum  
optat: quod utique supra naturam est, eique penitus con-  
trarium

trarium: I  
pellitur. H  
docuit, & ex  
crans, dixi  
Secundum m  
quod ex im  
torem suam  
tatem suam  
nibus inten  
tur, sicut in  
misis adue  
soli reserua  
quàm amor  
cõmunis est  
derat, quàm  
quidquam p  
mo ita seriò  
lo dissolui e  
quod vnio h  
nisi per mo  
rium deprel  
Gratia enim  
fert, cupitq  
ego homo,  
tem multi p  
tur, existim  
mittendâ qu  
moueantur  
bus illis, qu  
ut diligente  
naturali, ac  
que opera,  
ritoria vitæ  
lumen natu  
tit nos ad  
dumque in  
nostri sport  
gerit ac dir  
bus, cum ve  
cõmquet ac

enda est, quæ  
 Verum ne  
 tia simul con  
 quisquis in se  
 e naturali  
 Deo per  
 quod inc  
 in signum est  
 creatorum  
 integra  
 bit: & in  
 licet libe  
 acere pro  
 ro viribus  
 lio contin  
 ipsum open  
 omnem ma  
 dum est quod  
 tudinem de  
 aliter propo  
 t pro virib  
 fideliter tan  
 illis, pro qui  
 vera est ratio  
 hoc à nature  
 am est, quod  
 nostri vitam  
 remque cele  
 dignetur, ut  
 it, nisi Chri  
 sanctissimam  
 e, euehatur  
 am, sicut ipse  
 saluabitur.  
 a falsa liber  
 Denique siue  
 in gratia Dei  
 o diligit in  
 ipsi malum  
 penitus con  
 trarium

erarium: Ideoque seipsam in hoc exire sub gratiam compellitur. Hanc inimicorum dilectionem Christus verbo nos *Mat. 5.* docuit, & exemplo demonstrauit, cum pro suis crucifixoribus *Luc. 23.* orans, dixit: Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Secundum est, quod homo Deum suum tam fideliter diligit, *1 R.* quod ex imo animæ suæ desiderat omnes homines tanto creatorem suum amore prosequi, ut is in eis acceptissimam voluntatem suam perficere posset, sicut hoc ab æterno in nobis omnibus intendit ac desiderauit, uti sic nomen eius sanctificaretur, sicut in cælo & in terra: quod etiam voluntati ac naturæ hominis aduersatur. Quicquid enim natura diligit, libenter sibi soli reseruat, nec alteri id ipsum fauet. Gratia verò haudquam amore suo sola vult perfrui, sed in cunctis operibus suis cõmunis est, Gentibus, Iudæis, & Christianis: nec aliud desiderat, quàm uti Deo placet. Hic natura succumbit penitus, nec quidquam proprietatis seruare potest. Tertium est, quod homo ita serio Deum suum diligit ac intendit, quod cum Apostolo dissolui cupit, ut Deo sine medio possit vniri. Nouit enim, *Phil. 1.* quod vnio hæc immediata neque fieri, neque stabilis esse queat, nisi per mortem corporalem. Quisquis ergo hoc in se desiderium deprehendit, gratiam supernaturalem esse non dubitet. Gratia enim naturam superat, dum se vltro ad moriendum offert, cupitque in nihilum redigi, sicut Apostolus ait: Infelix ego homo, quis me liberabit à morte corporis huius? Cùm autem multi per internas commotiones siue instinctus decipiantur, existimantes se à Deo moueri ad hæc vel illa facienda, dimittendæque, cùm tamen vel à natura, vel à maligno spiritu moueantur: (neque enim bona intentio sufficit) ideò omnibus illis, qui boni esse videntur, summoperè necessarium est, ut diligenter explorent atque obseruent, vtrum in diuino, an naturali, an alio quouis fallaci lumine ambulent. Cuncta nanque opera, quæ ex sola natura absque gratia fiunt, non sunt meritatoria vitæ æternæ. Sciendum est itaque, quod instinctus siue *Instinctus natu- ra.* lumen naturæ, quod in intellectu exoritur, commouet ac mittit nos ad formas & imagines, & ad quarendum possidendumque in omnibus delectationem, complacētiam ac laudem *Instinctus ax- gelicus.* nostri ipsorum. Lumen verò atque consilium boni angeli, suggerit ac dirigit nos ad nostri & naturæ mortificationē in omni *Instinctus dia- bolicus.* bus, cum vera discretionē. Mali spiritus consiliū atque lumen commouet ac ducit nos ad extremū in superbiam, ut aliquid si- *mus,*

mus, aliquid sciamus, aliquid habeamus, aliquid possimus: & vanam quoque complacētiam, propriam reputationem, ad alta sublimiāque subtiliter comprehendendum, sciendūque necnon ad vanam gloriam, ad amaritudines, aliāque peccata omnia, ea præsertim, ad quæ natura procliuior est, quibus etiam robur addit & vires Diuinum lumen instigat nos ad humilitatem, resignationem, castitatem, nuditatem ac vnitatem. In his iam perpendat quisque, quo agatur spiritu, & ex cuius opere retur instinctu. Omne nanque lumen, omnis cognitio atque commotio, quibus homo intus & foris mouetur, totius sacre scripturæ excellens scientia, vniuersa rationalis sapientia & subtilitas intellectus, hominem in vera pace & tranquillitate in intimis eius constituere non possunt. Sola duntaxat lux diuina hoc valet, cum profunda humilitate ac amore diuino suscepta, quæ est lux gratiæ Dei. Ut autem melius natura à gratia discernatur, sciendum est, quod Ego, me, meum, mihi, & illud, formæ & imagines, voluptates, propria voluntas, subtilitas, seipsum quærere ac possidere, omnia hæc naturæ ac naturalia sint. Iam ex his, quæ sequuntur, obserua & agnosce operam illorum quæ ex natura, & eorum quæ ex gratia Dei fieri discernas. Natura corruptibilibus viuere creaturis: Gratia verò desiderat, vt homo eisdem moriatur. Natura omnes actus & opera sua cunctis optat innotescere, ac que ob ea appetit honorari: Gratia verò semper latere, nesciri ac negligi petit. Natura diu viuere cupit, mortemque vitatur: Gratia ab omnibus expediri, dissolui, & per mortem ad Christum peruenire concupiscit. Natura pro temporalibus multa tenetur sollicitudine: Gratia temporalium curam non habet, quippe quæ per amorem summo bono firmiter imbuatur. Natura in bonis operibus instabilis est: Gratia tacti in aduersis, quàm prosperis constans perseverat. Natura delectatur in seipsa, in rumoribus seculi, in deductione temporis, atque in labentibus creaturis: Gratia non suiipsius vel creaturarum, sed Dei sanctæque vitæ tenetur desiderio. Gratia hominem facit humilem, patientem, & iustum absque illius scitu vel experientia: Natura verò omnia scire appetit, gestumque internum & consolationem percipere exoptat. Itaque in hoc omnia vita spiritualis consistit, vt opera naturæ à gratiæ operibus discernere scias. Natura enim & quicquid naturale est, sicut paulo antè iam diximus, in omnibus dicit: Ego & me, mihi &

*Gratiam à natura qui discernas.*



meum,

meum, lib  
mortificati  
excludunt  
humili re  
peristat. V  
gni spiritus  
de similes s  
veri lumin  
periori vel  
prodentia  
mum & in  
tuum, mal  
propensio  
quærit, hoc  
solatium ac  
derans: qui  
soas semper  
verò sancti  
ac humiliat  
pretendit.  
ritus nos a  
da hortatur  
nōque med  
verò & dial  
huic natura  
cognoscere  
inspiratio  
si hoc suavi  
stinctum tu  
nanque sui  
nem parit.  
ratio sanct  
illico perit  
que cum ex  
statur, non  
mico, cui  
re compell  
tus, locum  
omnibus p  
discernere

possumus a  
ationem, ad  
sciendūque  
liāque pecc  
t, quibus etiam  
os ad humilia  
vinitatem. Et  
& ex cuius ope  
cognitio atque  
ar, totius sacra  
lis sapientia  
r tranquillitate  
untaxat lux do  
ore diuino ho  
s natura à gra  
um, mihi, hoc  
voluntas, libe  
e naturæ ac na  
& agnosce ope  
ratia Dei sine  
bilibus vultu  
isidē moriatu  
n notescere, at  
latere, nescit  
rtēque versu  
der mortem ad  
temporalibus  
tem curam con  
rmiter inha  
tacia tam in ad  
ura delectatur  
mporis, atque  
l creaturarum,  
hominem se  
scitu vel expe  
tūmque intere  
e in hoc omnia  
tiaz operibus  
le est, sicut pon  
& me, mihi &  
meum,

gnem, libenter & inuitè: quærítque seipsum, & in sua im  
mortificatione permanet. Deus autem & gratia illius, semper  
excludunt Ego, me, mihi & meum. Vnde fit, vt homo in  
humili resignatione & sui ipsius mortificatione in omnibus  
peristat. Verùm cum lumen siue instinctus naturæ ac mali  
gnis spiritus, ob sui subtilitatem, Sancti spiritus inspirationi val  
de similes sint: idcirco Deum humili cum resignatione pro  
veri luminis agnitione inuocare, & in causis grauioribus à su  
periori vel confessore consilium petere, nec in aliquo nostræ  
prudentiæ inniti debemus, ne circunueniamur à satana. De  
mum & in hoc agnoscere licebit, si institutum siue propositum  
tuum, malum vel bonum sit. Si enim propriæ delectationis,  
propensionis, volūtatis tuæ mortificationem ac deprecationem  
quærít, hoc vt plurimum ex gratia est. Natura enim semper  
solatium ac delectationem quærít, sibi ipsi iugiter inniti desi  
derans: quicquid autem ad sui deprecationem, eam instigiat, ei  
suas semper excusationes opponit. Idem facit & diabolus. Dei  
verò sanctique angeli instinctus, continuè ad sui deprecationem  
ac humiliationem hominem inuitat, nec vllam excusationem  
præterdit. Secundum signum est, quòd inspiratio Sancti spi  
ritus nos ad diuina præcepta & Christi consilia adimplen  
da hortatur, eadēque nobis cum dilucida discretione, bo  
nōque medio, ne quid plus minúsve faciamus, inspirat. Natura  
verò & diabolus, discretionis excedunt limites. Sed quia etiam  
huic naturæ subtiliter sese conformare posset, si adhuc penitenti  
cognoscere cupis, vtrum sit vel non sit natura, super vltiori  
inspiratione huiuscemodi aliquid delectabile tibi assume: &  
si hoc suauiter blandēque ingreditur, signum est, primum in  
stinctum tuum, naturæ fuisse, ipsamque sese quæsisse. Simile  
nanque sui simile diligit: & similitum coniunctio, delectatio  
nem parit. Si verò ipsum cum amaritudine recipis, prior inspi  
ratio sancti spiritus fuit. Tertium signum est, si instinctus non  
illico perit, sed in eodem diu modo perseverat. Natura nan  
que cum ex suo genere sit instabilis, si aliquo modo illi resis  
tatur, non diu in eodem statu persistit. Idem etiam accidit ini  
mico, cui si obstitatur, facile vincitur, & ad aliud se transfer  
re compellitur. Gratia verò stabilis permanet, si eum obser  
ues, locumque ei prabeas. Postremò, cum nemo in hac vita in  
omnibus propriè certa ex scientia inter naturam & gratiam  
discernere possit, ideo siue natura sit, siue gratia, si quid ama  
bile

Quibus  
technis  
Satã in  
causis in  
ponat.

Instituto  
boni dis  
cernendū  
signū pri  
mum.

II.

I I I.

bile vel iucundum, prosperum siue aduersum in animo in corpore tuo senseris, citò subtiliter teipsum cum relatione illius in Deum introuertens, roga ipsam, vt totum in illius laude consumatur, cum sit ipse Dominus tam naturæ quàm gratiæ. Sicque natura fiet tibi supra naturam, per cuius uoluntatem licet humilem resignationem, qua libentissimè gratissimè Dei voluntatem, tibi perspecta foret, exquereris. Verumtamen ubi dubitare contingit, quod sit maius beneplacitum Dei: illud eligere tutius est, quod natura magis abhorret, modo illud cum sacra scriptura & uita Domini saluatoris conueniat. Denique hoc modo etiam naturalia opera recta intentione deaurare, & cum resignatione Deo offerre poteris, præsertim, in quibus diuinum tibi beneplacitum nõ consistit.

*In dubiis  
quid ma-  
ximè eli-  
gendum.*

*De quibusdam impedimentis, & econtra de aliis quibus ad magnam perfectionem producentibus.*

C A P V T V.

*Impedi-  
mentum.*



- PRIMUM** quod Deo & gratiæ illius in nobis obicere ponit, natura est immortificata & inordinata, quæ cum amore & delectatione rebus creatis inordinatè inhæret. Hac qui prædicti fuerunt citò temporalium siue vndeunque accidentium rerum odio vel amore permouentur: sicque Dei dilectionem amittunt, & in suis uitiis ac passionibus immortificati perseverant. Secundum est amor priuatus, propria uoluntas, proprius sensus, & propria quæstio, quæ sæpè pacem auferunt, & corda diuidunt. Quisquis enim Deum super omnia, etiam supra seipsum, non diligit nec intendit, ille diuini honoris, virtutum omnium, ac ipsius Dei incuriosus, ad se ipsum, ad suum uidelicet commodum, honorem, delectationem semper reflectitur, atque à diuersis tentationibus erroribusque nullo negotio superatur. Tertium est, quòd per sensum nimis facile extrouertimur, humana societate delectamur, in uerbis superflui sumus, & absque necessitate multis nos ingerimus ac immiscemus, quæ utique secreta Dei familiaritate ac dulcedine nos priuant. Quartum est, quòd reuoluentes, impetuosi, audaces sumus, minorésque culpas

defectus patiamur. Quibus, quæ tam complacentibus, quod in oratione Deum suspicium nostrum est per nos nec uia quæ Et quia meritis est, auertere nec à Deo tuncque multo explebiles per nostram magis ue sentire in res quosdam gnitudinem ac Dei seruet deo Deus ipse bis. Decidemus, à creatione ac solutione inquitur: quàm uerumtamen econtra quisquis uiam non contemnit. Primum tendet, se se se ipsum. Sed butur, & ex saluis augm delectatione p abrens quam

defectus paruipendimus, per quæ cordis puritatem & pacem amittimus. Quintum est, quòd de virtutibus ac bonis operibus, quæ tamen reuerà nostra non sunt, citò nimis cum vana complacentia ac propria reputatione extollimur, & ex superbo fundo ab alijs quoque in precio haberi appetimus: quo sanè veram humilitatem perdimus, & à Deo sæpè relinqui meremur. Sextum est, quòd ad iudicandum visa vel audita, ad suspiciones quoque malas & inuidiam, nimis proni sumus: quòd fraternam in nobis destruit charitatem. Septimum est, quòd in oratione pigri ac tepidi sumus: & per hoc intima ad Deum suspiria desideriaque amittimus. Octauum est, quòd fundum nostrum intus minimè obseruamus, neque diuinis instinctibus per nostri ipsorum abnegationem conamur satisfacere, nec viua quadam cum strenuitate diuinæ præsentia assistimus. Et quia mentem nostram à simplici illo lumine, quòd in nobis est, auertentes, ad multiplicatam extrovertimus, idcirco nec à Deo illuminamur, nec nobis ipsis innotescimus, intusque multiplices ac instabiles, foris autem in sensibus inexplebiles permanemus. Nonum est, quòd cuncta opera nostra magis ex bona consuetudine, quàm interno affectu siue sentie interno perficimus: plurisque æstimamus singulares quosdam modos siue instituta, bonorumque operum magnitudinem ac multiplicatam, quàm puram intentionem ac Dei seruentem amorem: idèoque nec experimur, quomodo Deus ipse cum plenitudine gratiæ suæ commoreretur in nobis. Decimum est, quòd ea quæ à solo Deo accipere debemus, à creaturis suscipimus: multaque in huiusmudi electione ac solitudine distendimur, nec Deo vera cum fiducia ioinitur: quo sanè fit, vt nunquàm veram resignationem, nunquàm veram pacem cordis obtineamus.

Econtra sunt quædam magnæ perfectionis puncta: quæ quisquis viuendo & exercendo seruare contenderit, fructum suo contemnendum, inòd immensum reportabit.

Primum est, quòd homo in omnibus purè Deum suum intendet, sese omni tempore abnegabit, nec in vlla re quæret seipsum. Secundum est, quòd omnia in melius interpreta-  
 tur, & ex cunctis quæ videre vel audire contigerit, suæ capiet salutis augmenta. Tertium est, quòd omnes homines cõmuni dilectione prosequetur, omnes fratrum habebit loco, nec aliud ab eis quàm præsens de Nro loquetur. Quartum est, quòd omnia  
 de sola

*Puncta ali  
 quot per-  
 fectionis.*

I I

I I I

I I I I

de sola

- de sola manu Domini suscipiet, ei que se cum creaturis omnibus offerens, cuncta in illum in perenne sacrificium perpetuamque referet laudem: sic que Deus ei vicem reddet, & in omnibus pacem inueniet. Quintum est, quod pacificus erit, & patiens in his, quæ Deus ei toleranda miserit, ita vt nec de Deo, nec de hominibus vlllo pacto queratur sibi aliquid minus aut grauius obrigisse, sed in omnibus contentus, sine vlla intrinsecus electione, in eisdem æquanimis persistet: & ita pace ac gaudio perfruetur. Sextum est, quod sic intus dispositus ac ordinatus erit, vt ipse Dei sit totus in omnibus, & Deus illi vicissim sit omnia in omnibus: Deumque in cunctis creaturis & creata omnia in Deo cognoscat diligatque: creaturas omnes que omnes nobilissimo modo adspiciet capietque, sicut videlicet ex Deo sua profluxere origine. Septimum est, quod pacem expeditam, incommutabilem mentem super omnia cadit ac transitoria in Deum subleuatam habebit, semperque solus, vnicus, indiuisus in seipso, & constans ac deuotus persistet in exercitiis suis: Deoque omnipotenti cum amore castisque viribus suis intus inhaerebit, ita vt omnibus hominibus virtutum ac sanctæ vitæ exempla præbeat in seipso, & vniuersos in Deum verbis, operibus, modis ac vita reducat dirigatque. Erit præterea spontaneè pauper, in aduersis patiens, voluntatem propriam abnegabit, Deo sine medio obediens, & amore prosequetur etiam inimicos. Hæc enim diuinum amorem, omnemque spiritalem vitam in homine latentem, manifestant. Quo autem prædictas virtutes melius obtinere firmare & cõseruare possit, in his quæ sequuntur, sese exercere curabit. Cor suum frequenter ad Deum eriget, cum feruentissima oratione pro diuina gratia & ope illius, eo quod ex seipso nihil boni possit. Lapsus verò etiam in minima peccata, statim diligentissimè cum magna cordis contritione sese intra se recipiet, atque ad Deum suum reuertetur cum firmo consistendi proposito, seque pro viribus emendandi. Insuper omni die sacramentum suæ Missæ deuotissimè ingenti cum gratitudine audire non intermitter. In illo nanque sacrificio stupenda charitas illa quotidie renouatur, ex qua seipsum Dominus verè seruauit nobis pauperculis reliquit. Ibi verò, cum actuali ad hoc mentis conuersione pura que intentione, dignissimum Christi corpus omni die toto corde suscipere desiderabit, per omnia officium totius orbis sacerdotum exercitia, illudque simul cum sacerdotibus

*Quid in quibus exercendus.*

*Lapsus in peccata, quid agendum.*

*Missæ quotidie audienda.*

*Quotidie spiritualiter cõmunicandū.*

cerdotibus  
uis, illis pr  
de fructu  
sua citrà qu  
præbetur i  
quàm facer  
ad dignissi  
forte obtin  
maneat ac i  
præparans  
nem, quo i  
modulo vir  
rio verbum  
sitionem in  
di studio, q  
secum mor  
fer, quo ver  
Omnem de  
ctas virtute  
sionem præ

*Virt*



operatur? C  
deremus. C  
toto corde  
to corde ser  
scamus. Cu  
ti sumus. C  
stram arte  
nec attendi  
nostræ exc  
obsecratus  
nus sic. (Pu

cederet

Sacerdotibus ipsis Deo patri tam pro se, quàm pro viuis ac mortuis, illis præsertim, pro quibus desiderat, offeret, immensum hæc fructum reportaturus. A cunctis nanque sacerdotibus vltimæque parte constitutis, ipsi idem corpus dominicum præbetur spiritaliter, & fortè multò excellentius vtiliusque, Quoties & quamdo præcipue Domini corpus sumendum. Verbum Dei quomodo audiendum.

Sacerdotibus ipsis Deo patri tam pro se, quàm pro viuis ac mortuis, illis præsertim, pro quibus desiderat, offeret, immensum hæc fructum reportaturus. A cunctis nanque sacerdotibus vltimæque parte constitutis, ipsi idem corpus dominicum præbetur spiritaliter, & fortè multò excellentius vtiliusque, Quoties & quamdo præcipue Domini corpus sumendum. Verbum Dei quomodo audiendum.

ad dignissimi sacramenti communionem sese præparabit: & si forte obtinere non potuerit, in vera resignatione tranquillus maneat ac imperturbatus, & in proprium sese nihil demittat, præparans nihilo minus sese ad spiritalem eiusdem susceptionem, quo immensæ illi Dei sui dilectioni vel tenuiter pro suo modulo viribusque respondeat. Præterea summo cum desiderio verbum Dei secundum communem sanctæ ecclesiæ expositionem in concionibus auscultabit, & per seipsum, tam scienti studio, quàm imitandi affectu, leget: ac deinde aliquandiu secum morabitur, ac si sacratissimum Domini corpus percepisset, quo verbū Dei, quod cibus est anime, in ipso operari queat. Omnem denique societatem, quamlibet sanctam, quæ ei prædictas virtutes negligendi, siue peccata quælibet incurrendi occasionem præbere posset, toto studio deuittabit.

*Virtutum vitiorumq; radix siue catena.*

CAPVT VI.



**V**M Deus omnipotens, prout certa fide tenemus, intra nos sit, imò etiã vicinior nobis, quàm nos ipsi simus, quid causæ est, quòd ipsum minime sentimus? Quia sci licet gratia illius in nobis operari non potest. Cur gratia in nobis non operatur? Quòd hanc humili corde, deuotè ac intimè, non desideremus. Quare eã humili corde non appetimus? Quia Deum toto corde cunctisque sensibus non amamus. Quare Deum toto corde sensibusque non diligimus? Quòd ipsum non cognoscimus. Cur eum non nouimus? Quia & nos ipsi non incogniti sumus. Quare nos ipsos non cognoscimus? Quòd vitam nostram attendere ac obseruare dissimulemus. Cur vitã nostram nec attendimus, nec obseruamus? Quia oculus intelligentiæ nostræ excæcatus est. Quamobrem intelligentiæ oculus est excæcatus? Quòd pulueribus ac luto rerum transcurrentium pleuus sit. (Pulueres dico, amorem ac delectationem inordinata

*Pulueres mysticè quid.*



ad nos ipsos, ad creaturas, ad mundum, & ad propriam carnem. Cur oculus intelligentiæ, luto pulueribusque resperisus esset? Quis sensualitati nostræ emori, atque ad Deum toto corde conuenire volumus. Ideo nimirum lumen gratiæ diuinæ in nobis haud quaquam operatur. Tam econtrâ etiam virtutum (agestem) catenam attendamus. Quisquis lucæ gratiæ veræque discretionis à Deo perfundi appetit ac illustrari, mundi amorem, debilitationem, prudentiam contemnat atque deuitet. Quantum enim diuinæ discretionis adeptus sum, tantum & me ipsum negans, mundi amaritudinem diligo. Quantum mundi amaritudinem diligo, tantum Deo meo obtempero. Quantum Deo obedio, tantum pace cordis & conscientiæ serenitate gaudeo. Quantum internæ pacis & conscientiæ puræ possideo, tantum sensus sapiens, & intellectus meus purus est. Quantum intellectus meus puritatis habet, tantum quoque cognosco Deum meum. Quantum de Dei mei cognitione habeo, tantum in illius timore casto ambulo. Quantum in timore casto coram Deo ambulo, tantum eius amore perfundor. Quantum Deum meum diligo, tantum illius obseruo præcepta, doctrinam institutiones. Quantum illius institutiones & præcepta custodiam, tantum etiam peccata deuito. Quantum à peccatis abstineo, tantum & mecum permaneo. Quantum mecum sum & maneo, tantum & me ipsum cognosco. Quantum in mei cognitione proficio, tantum & despicio memetipsum. Quantum me ipsum despicio, tantum ab honoris ac quarumlibet rerum ambitu alienus sum. Quantum honorem ac bona qualibet non ambio, tantum voluntariæ sum paupertatis adeptus. Quantum spontaneè pauper sum, tantum à querimonia eorum, quæ mihi defunt, abstineo. Quantum à querelis mihi tempero, tantum & patiens sum. Quantum patiens sum, tantum & humilis sum. Quantum humilitatis habeo, tantum à contemptu eorum, qui me spernunt, me cohibeo. Quantum à contemptu me spernentium mihi caueo, tantum & spiritu pauper sum. Quantum pauper sum, tantum omnis propriæ sum expertus voluntatis. Quantum omni propria voluntate careo, tantum hoc solum volo, quod vult Deus. Quantum hoc solum volo quod vult Deus, tantum ipse Deus vult quod ego: sicque illum illuminor atque illustror, vnusque cum Deo spiritus efficior. Sed hoc expedita nudaque ab omni creatura abstractio exigitur. Certè hoc mo ex tempore & æternitate compositus est. Quanto igitur

te appetit

tempora lib  
æternis am  
res aliqua  
quam ad  
tur, ac in di  
mal cum ip  
tur. Proind  
ac liberari,  
bentium &  
in eodem p  
Amor quip  
tatem in h  
desertio, in

Vt in orig  
Itaque



pedita auer  
que vitia i  
scet, ac hu  
mæ suæ a  
stractione  
gatione ac  
dum est, q  
nendum in  
ficatum, q  
citatem. T  
cifixi, sibi  
firmam cor  
cessit, impi  
bitur. Deic  
in mæcis si  
lütatis refi

temporalibus rebus magis inhæret, & quiescit in eis, tanto ab æternis amplius elongatur, quæ tunc ei parua videntur: sicut res aliqua longè posita, procul intuenti modica apparet: nec vnquam ad veram potest pacem pertingere: quin potius excæcatur, ac in diuino tepescit amore, & instabilis ac insatiabilis simul cum ipsis instabilibus rebus, ad quas sese conuertit, efficitur. Proinde quisquis ab omni vitio siue defectu cupit absolui ac liberari, ille prius ab amore & affectu quarunlibet rerum laeuitarum & creaturarum sese exoneret oportet. Aegre se simul in eodem patiuntur amor Dei, & abundantia temporalis. Amor quippe ignis est, cuncta temporalia consumens, & vacuitatem in homine efficiens. Cunctorum igitur temporalium desertio, in æterna ac diuina introitus est.

*Ve in originem istam, quæ Deus est, quisq; reuerti, cunctaque vitia sua debeat superare.*

## CAPVT VII.



**Q**UISQVIS à peccatis eximi atque in viam virtutum suarum salutis pertingere, in eademque proficere voluerit: diligenter ea quæ sequuntur, obseruare, seque in eis exercere curabit. Primum, I. in quo se exercere debeat, est libera quædam ac expedita auersio à seculi voluptate & vitiis vniuersis, eademque vitia in seipso sæpius studiòse scrutabitur, radicitus agnoscat, ac humiliter coram Deo accusabit: cunctisque viribus animæ suæ ad Dominum Deum suum cum iugi oratione, abstractione, virtuosis ac discretis exercitijs, corporisque castigatione ad subdendum illud spiritui, sese conuertet. Secundum est, quòd seipsum sponte ac patienter offeret ad sustinendum innumeram omnium pœnarum, afflictionum, aduersitatum, quæ ei à Deo vel à creaturis accidere possint, multipliciter. Tertium est, quòd passionem Domini sui pro se crucifixi, sibi imprimet, eiusque suauissimas institutiones, mitissimam conuersationem, vitamque sanctissimam, qua nos præcessit, impigrè sequetur, atq; per ipsum vltèrius ingredi conabitur. Deinde externas quasq; occupationes deserendo, seipsum in mœcis silentio collocabit: idq; cù virili & efficaci propriæ voluntatis resignatione & abnegatione in omnibus, in vera humi

litate, instar mortui alicuius, sese in nullo penitus querendo, sed Christi duntaxat cælestisque patris illius laudē spectando, & intendendo gloriam in omnibus: cunctisque tam inimicis, quàm amicis, humilem ac amabilem sese exhibendo. De hinc iam exercens homo, ad quandam externorum sensuum suorum quietē pertingit & oculū, qui quidē sensus prius in extrouersione plurimum operosi & actiui erant: ac Spiritus virtute suis supremis secundum earum floridam naturam excidens, sive elabens, in quādam supernaturalera peruenit experientiam. Hicque iam ulterius penetrare ac ingredi nitens, cum adherentis ei naturæ quadam velut exuitione amissionēque, periculum æternam diuinitatem significantem, in opulentissimam perfectionem deducitur. Supremæ nanque spiritus diuinitas, in eo propriè consistunt, vt absque vitiorum pondere cum diuina sese virtute erigere queat in luminosam intelligentiam suam in qua perpetuum quendam cælestis percipit consolationis influxum, cunctaque virtuose adspicere, ac prudenter exequi nouit: statque ordinatè liberatus per filium in filio, quanquam in sui extrouersione creaturas adhuc in earum propria adspiciendo natura contempletur. Istud verò, mentis siue spiritus excessus dici potest. Hic nanque tempus & locum Spiritus transgressus, amorosa ac intima contemplatione excessit in Deum. Sed antequam huc peruenire liceat, naturam prius mortificatione multiplici vinci ac edomari oportet, ita vt homo cuncta opera sua ex pura bonitate ac veritate perficiat: habeatque exploratam, quomodo sensualis ac immortificatus homo adhuc in ipso viuat, eique adhareat: (tametsi bonus & sanctus esse perquam vellent in proprio instituto seu proposito suo, quo & etiam saepe sanctitatis quandam habet speciem in multis sanctis magnisque exercitijs) Quandiu enim proprius sensus, mens atque voluntas, non mortificata, neque satis exercitata sunt corporaliter ac spiritaliter iatus & foris, tandiu homo rudis per mare nec illuminari nec baptizari meretur in Spiritu sancto: id est, quæ omnis ei iustitia & veritas sensualiter, siue secundum sensum in ordinationem sapiunt. Si quæ autem ex diuina permissione corporaliter vel spiritaliter prospera eivel aduersa pro eius probatione eueniāt, seu etiam proximis eius afflictio, vel probum aliquod occurrat, omnia hæc iuxta suam impuram sensualem iudicat iustitiam, idque illi bonum esse videtur. Inde verò in suis vitiorumque suorum labitur ignorantiam, & protinus suos

mos suos gr  
ei resistere v  
impuritas: t  
har, quo  
satur vel leu  
hocini qua  
uertitur, an  
virtutum om  
non attingit  
ac resignati  
Dei voluntat  
paucissimi s  
tur morus,  
nibus istis s  
mittit, quo  
lo minus eis  
eis siue in o  
dum suum t  
tur: ac spe h  
sistant vitijs  
ac seipos in  
suum immer  
sapida scien  
lium, ducat  
sectam veri  
ad seipos, &  
bere debeat  
te radicati,  
eis facile noc  
mittentes ni  
negocio in  
docent, D  
co constitut  
quibus assu  
vicinius est.  
tentationes  
sicalorum  
nim pisces  
tjs & prope  
moda carni

Hos suos graui iudicio condemnat. Si quis autem fortassis  
 ei resistere velit, mox in illo ira, contentio, & multa oritur  
 impuritas: totiesque pax eius inter Deum & ipsum pertur-  
 batur, quoties contra suam voluntatem ab alio quouis pul-  
 satus vel leuiter. Et licet misericordissimus Deus istiusmodi  
 homini quando cum dolorosa suiipsum cognitione ad sese re-  
 uertitur, amabilem restituat pacem suam, fundum tamen  
 virtutum omnium, perfectumque proximæ veritatis gustum  
 non attingit, dum sic quod suum est, retinet. Humiles verò  
 ac resignati homines, seiplos Deo, cunctisque creaturis ob  
 Dei voluntatem, in vera resignatione subiecerunt. Attamen  
 paucissimi sunt, qui non in aduersis primos saltem patian-  
 tur motus, imò & Deus hos ipsos primos motus in homi-  
 nibus istis sæpenumerò multo etiam tempore durare per-  
 mittit, quo per hoc funditus humiliantur, prouidens nihi-  
 lo minus eis in hoc etiam alia plura bona. Tamen quicquid  
 eis siue in corpore, siue in spiritu eueniat, mox vt in fun-  
 dum suum sese recipiunt, amabiles, pijs, patientes efficiun-  
 tur: ac spe bona in Deum erecti, ex vero amore cunctis res-  
 sistunt vitijs, sensuum inordinationi moriuntur in omnibus,  
 ac seiplos in pium, patientem, amosum, humilem fundum  
 suum immergunt atque demittunt: vbi tunc à Spiritu sancto  
 sapida scientia siue sapientia perfunduntur, quæ eis auxi-  
 lium, ducatum, directionemque præstat ad omnem per-  
 fectam veritatem instituens eos, qualiter sese ad Deum  
 ad seiplos, & ad creaturas omnes tum bonas tum malas ha-  
 bere debeant. Ipsi verò ad eò in profunda sunt humilita-  
 te radicati, vt aliqua vanæ gloriæ cogitatio siue incidentia  
 eis facile nocere non possit. Statim nanque in suum sese de-  
 mittentes nihilum, eam penitus extinguunt, paruo quoque  
 negotio in omnibus superant. Cum enim purè pro veritate  
 decertent, Deus ipse pugnat pro eis. Seiplos in nouissimo lo-  
 co constituunt, vnde nec ab aliquo inferius deiici possunt:  
 quibus assurgere siue ascendere, quàm descendere siue labi,  
 vicinior est. De seipsis tenuiter sentiunt: ideòque multas acres  
 tentationes & laqueos diaboli euadunt subtiliter, instar pi-  
 sciculorum qui de reti facilè elabuntur, dum maiores inte-  
 rim pisces rete conclusos tenet. Omnibus quoque naturæ vi-  
 tijs & propensionibus ad peccata, ad delectationem, ad com-  
 moda carnis inordinata, moriuntur atque resistunt, omnem

*Motuum  
 primorū  
 vis quæ  
 ta.*

Qui per  
qua, &  
quot vin  
sant.

vitam suam ad omnimodam sui ipsorum mortificationem, & signationem, abnegationem referentes: sicque potissimum per hæc tria subiecta superant, & victores euadunt in omnibus. Primum est, quod diligentem sensuum suorum curam habentes, eis libertatem aliquam non permittunt: sed fræ-

I. quodam perpetuo eos constringunt atque concludunt, nisi quando Dei honor aliud fortasse exigir. Secundum est, quod in continua feruidâ que sese oratione exercent, quæ profectio in-

III. star aquæ purissimæ fundum ipsorum abluit & emundat. Tertium est, quod in Christi se passionem introuertunt, spiritibusque suum illius amorosissimo imprimunt cordi, atque per hoc omnes malas occidunt cogitationes, prauâ que carnis consideria. Mox enim vt aliquam sensualem affectionem siue desiderium sentiunt, ad Christum confugientes, eius se vulneribus imprimere festinant: ibique omnia mala cogunt desideria cedere, nec aliquid eis officere queunt. Atque hoc modo cunctis imaginibus & formis expediuntur; & cum munda conscientia veram obtinent pacem, atque à summo bono circumdantur simplici quodam, occulto & superessentiali modo, in libera, resignata, & ab vniuersis imaginibus nuda caligine, atque quam se ipsos iuxta supremum Dei beneplacitum resignarunt, imperfecta sui ipsorum abnegatione in tempore & æternitate.

Ad vul-  
nera Do-  
mini qui-  
bus consu-  
giendum.

Semper itaque nos ipsos in cruenta Domini saluatoris vulnera immergamus: & intus quidem eius immensos cruciatus, poenam, amorem nostris imprimamus cordibus: foris autem salutiferæ signo crucis frontem & pectora muniamus. Nulla enim potentiora arma, ad vniuersa pericula tentationis que la perandas, in hac vita vel haberi vel excogitari possunt.

*Quomodo donis Dei uti, gratiamque deperditam  
recuperare debeamus.*

*Et de nuda fide.*

C A P V T V I I I.

Dona  
qui sua  
det Deus



EV S omnipotens ac immensus nunquam dona sua in hoc solum largitur, vt ea habeamus, sed vt operemur cum eis, persiciamusque cui vsui, vtilitati siue profectui dona nobis concessa deseruire possint, & quid cum eis Deus fieri velit. Semper enim semen ille suum propter fructum seminat. Neque etiam consolationem aliquam propter consolationem largi-

largitur, sed  
quam cunctis  
quis autem i  
solatio & r  
ipsi homini  
premium co  
perfundi, no  
turo seculo  
ces est, cum  
ueritas siue  
nis, sed lach  
re posset, vt  
Quinimò ho  
fundit, sepe  
facit. Certum  
appetit, cum  
Tales enim  
recusant, qu  
tamen meri  
ram fidem  
quo fides pu  
dabilior, nol  
ipsam miris  
manifestari  
Scire verò  
itaque salus  
ras aliquem  
los esse. Cr  
bos vel illos  
que dicant  
Credas illa  
nuda? Nud  
sed quæ nil  
appetat. Q  
vera perfect  
penumero,  
ferente que  
aque defect  
bis ac incip  
lora profic

Vagrar, sed vt per eam alliciat hominem, & tam seipsum quam cuncta deserere faciat, quo seipsum illi donare possit. Si quis autem ita fidelis esset & Deo & sibi ipsi, vt omnia absque solatio & releuamine faceret, hoc vtique & Deo gloriosius, & ipsi homini multo foret vtilius amabiliusque, & maius sibi præmium compararet & meritum. Gaudio nanque & solatio perfundi, non huius est temporis, sed præmij illius, quod in futuro seculo speramus. Hic potius recusanda & abiicienda merces est, cum nihil ad exilium istud pertineat, nisi desolatio, aduersitas siue afflictio. Mundus siquidem iste, non consolatio nis, sed lachrymarum vallis est. Cæterum perfacile contingere posset, vt per consolationem bona nostra destruerentur. Quinimò hoc ipsum quòd Deus piissimus consolationem infundit, sæpè ob humanam fragillitatem ac pusillanimitatem facit. Certum est enim, quisquis hic à Deo continuè consolari appetit, eum in futuro seculo minus consolationis habiturum. Tales enim ireresignati sunt, qui suis sumptibus Deo militare recusant, quorum merces est scire, sentire, experiri aliquid: qui tamen meritò gaudere deberent, quòd saltem nudam ac puram fidem absque omni cognitione habere possent. Nam quo fides purior, simplicior, nudior est, eo vel centuplo laudabilior, nobilior, magisque meritoria est. Fides ista Deum ipsum miris modis in seipso, in sua admirabili essentia, sibi manifestari meretur. Nuda puraque fides, huius est exilij: scire verò & intelligere, futuro seculo debentur. Omnis itaque salus & actio nostra, ex fide trahit originem. Si quæras aliquem de parentibus suis, dicitur ei ab aliis, illos vel illos esse. Credit ille quod dicitur. Similiter audit ab aliis, hos vel illos mortem obiisse. Dictis adhibet fidem, & tamen quæ dicantur, ignorat. Sic sunt & sacramenta Ecclesiæ. Credas illa oportet. Quàm ergo verè præclara res est fides nuda? Nuda, inquam, non quæ bonis operibus destituta sit, sed quæ nihil scire, nihil sensibilis consolationis experiri appetat. Quòd autem in consolatione & reuelatione nulla vera perfectio sita sit, vel inde constare potest. Fit enim sæpè numero, vt consolatione deuotioneque recedente, ac deserente quempiam, magis quàm aliàs ad vitia sit procliuis, atque defectuosus. Vt plurimum etiam nouellis plantationibus ac incipientibus hæ contingere solent. Qui cum ad meliora proficiunt, non aliud remedium solatiũve inueniunt,

*Vbi merces speranda.*

*Suo qui sumptu Deo militare non solent.*

*Fides & scientia quorum sint.*

*Qui potis  
simū in fi-  
de profi-  
ciant.*

*Cur sua  
quibusdā  
subtrahā-  
tur dona.*

*Gratia  
perdita  
qui recu-  
peranda.*

quàm vt nudæ simpliciter fidei inhæreant: & licet rariore Deo percipiant illuminationes, ipsum tamen Deum nunc vberius habent. Proinde qui seipfos viriliter & in prosperis & in aduersis mortificare student, & frangere, illi multo citius per viam resignationem in fide simplici ad magnam perfectiorem, quàm omnes alij, pertingunt. Veruntamen & imperitibus ac incipientibus Deus dulcem illam sensibilem deuotionem & gratiam sæpè subtrahere solet, vt sic humiliari discant, priorémq; illum deuotionis feruorem & affectum ad Deum, se non à seipsis habuisse cognoscant: simulque vt per hoc probentur, vtrum ob amorem Dei in vera sint patientia perseveraturi. Sed & ea de causa nonnunquàm deuotio illa subtrahitur, quia fortassis in donis acceptis homo gratitudinis immemor, seipsum in bonis desideriis exercere neglexit. Subtrahitur itaque ei dona, vt per hoc purgatus, ad maiora suscipienda reddatur aptior, gratiamq; Dei deinceps grato accipiat animo, & sapienter expendat, solùmque Deum purè in omnibus illius donis quærere discat. Cæterùm quæstio hîc incidere potest, quo pacto gratiam amissam homo recuperare, eiusque donum valeat esse capax. Hoc iam edocebo. Ingenti quidem multatque cum humilitate coram Deo se gratiæ illius ingratus fuisse confitebitur, nec illam recipere dignum se esse: atque in vera resignatione seipsum offeret ad permanendum absque omni deuotione sensibili ac desiderio, quandiu Deo visum fuerit. Deinde magna cum diligentia omnem sensualem defectum atque solatium, velut ipsam deuitabit mortem, seque intro recipiet, & etiam vi quadam bonis exercitiis applicabit, atque in Dei cultu & seruitio fixus permanebit & stabilis. Christi quoque passionem simplici meditatione pertractans, eidem etiam violenter inhærebit, siue sapiat, siue non sapiat. Ad hæc ingenti cum humilitate dignissimum corporis Domini percipiet sacramentum: quo æterna Dei dilectio per sanctissimi virtutum sacramenti in ipso accendatur, omnis aboleatur dissimilitudo, ipseque totus felicissimè transformetur in Deum. Certè quisquis in his omnibus, siue aliquibus ex eis, exercere sese curauerit, ille gratiam Dei haud dubiè recuperabit: nisi fortè ob maiorem illius salutem, ad tempus eum Deus carere, & inopia premi permittere velit: sicut & charissimos amicos suos in hac vita in paupertate & consolationis inopia intus & foris esse, seque totos in tempore

& æter

& æternitate  
tis offerre.

*Vt veram  
exercen-  
fundit*



nobisque ve-  
ne salutis o-  
tis sum & hu-  
tem nuncup-  
meis, vt in h-  
quam de sui-  
cum per hæ-  
humilitate  
tem vera hu-  
mentis in co-  
Quam quid-  
lit. Est aures  
ra clara & f-  
amore exerc-  
nem, suam  
tatem: quid  
& ediuerso  
que & certe  
nre licebit.  
Sed quia h-  
sele exercet  
Licet enim  
men æquar-  
tur. Dum e-  
lius obfufe-  
tur, quomo-  
nè humilit-  
tis, & sicut

& aternitate iuxta suum beneplacitum, ad ignem vult amov-  
 ris offerre.

*¶ veram humilitatem & charitatem obtinere ac  
 exercere, Deiq; bonitatem & nostram malitiam  
 funditus agnoscere possimus.*

## CAPVT IX.

**H**UMILITAS fundamentum est custósque Funda-  
 virtutum omnium: quam etiam Dominus no- mentum  
 ster Iesus Christus (qui essentia est & speculum virtutum  
 virtutum omnium) ad debellandam & expu- quod.  
 gnandam diaboli superbiam specialiter elegit,  
 nobisque velut charissimum pignus, viam securissimam ater  
 nae salutis observare præcepit, dum ait: Discite à me quia mi- Matt. 23.  
 tis sum & humilis corde. Quam & Apostolus Christi virtu-  
 tem nuncupat, dicens: Libenter gloriabor in infirmitatibus 2. Cor. 12.  
 meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Nō est igitur, cur quis-  
 quam de sui contemptu vel de humilibus operibus erubescat,  
 cum per hæc ipsi regi gloriæ conformetur. Caterum absque Humili-  
 humilitate omnes aliæ virtutes abeunt in vitia. Quid est au- tas vera  
 tem vera humilitas? Profecto nil aliud, quā profunda cordis & quid.  
 mentis in conspectu diuinæ maiestatis demissio ac inclinatio.  
 Quam quidem & iustitia imperat, & ad eam nos amor impel-  
 lit. Est autem duplex humilitas: Vna clara & non feruida, Alte  
 ra clara & feruida. Clara humilitas magis ex ratione, quàm ex  
 amore exercetur. Cum enim adspicit homo Dei magnitudi-  
 nem, suamque paruitatem, Dei fidelitatem, suamque infideli-  
 tatem: quid item sit Deus, & quanta sibi beneficia contulerit:  
 & ediverso quid sit ipse, quidq; Deo mali fecerint: multas uti-  
 que & certe pulcherrimas, si volet attendere, rationes illi inue-  
 nire licebit, quod se merito deprimere debeat ac humiliare.  
 Sed quia homo iste magis secundum rationē quàm amorem,  
 sese exercet, ideo humilitas ista clara magis quàm feruida est.  
 Licet enim ex his seipsum iure meritoque contemnat, non tã-  
 men æquanimiter ferre potest, si ab aliis contemptui habeat-  
 ur. Dum enim ab aliis despicitur, facile commouetur, ratio il-  
 lius obfuscat: quòque prius ratio illi demonstrarat, obliuisci-  
 tur, quomodo videlicet dignè ab omnibus contēni deberet. Sa-  
 ne humilitas ipsa cæteraq; virtutes omnes, actus sunt volunta-  
 ris, & sicut per rationē virtutes cognoscimus, ita nobis sapiunt



per amorem. Nam sine charitate nulla virtus sapit supernam  
 11. raliter. Altera humilitas, quam claram & feruidam esse dicimus magis ex amore, quam ex ratione, non tamen absque ratione exercitatur. Cum enim verus humilis omnes vires suas per amorem colligens, seipsum ex toto ad Deum conuertit, atque à Deo impellitur ac mouetur ad considerandum quid sit Deus, quòdque tam ineffabiliter magnus sit & admirabilis, vt omnes eum creaturæ capere non sufficiant: quòd item solus tam celsus ac potens sit, vt creaturas omnes fecerit ex nihilo, & quicquid velit, possit, quòd insuper nos ad tam subilem mem condiderit & elegerit dignitatē, vt nulla creatura saltem cogitare præsumeret, Deum altissimū ad tantam ipsam obilitatem electurū: sed neque nos ipsi excogitare possimus, qua ratione maiores nos facere potuisset. Cum enim, vt ex natura

*Ex gratia deus esse qui proficunt.*

Deus essemus, facere non posset, (hoc enim ipsi soli competere fecit vt Deus essemus ex gratia, ad possidendū simul cū ipso in perpetua dilectione vnam beatitudinē, vnum gaudiū, idēque regnum. Ideòque fecit nos ad imaginem & similitudinē suam, quo videlicet in illa imagine ipsius capaces essemus, & in virtutibus ipsi, quantū humana finit cōditio, similes efficeremur. Cælū quoque & terrā, & quicquid cæli ambitu continetur, in nostrum creauit vsum & obsequium, vt sibi soli seruiremus, sicutque colēdo præcepta, secū aeterna perfrueremur beatitudine. Quando verò ipsius per inobedientiā ex propria malitia sponte sceleratūque præcepta transgressi sumus, eo ipso beatitudine superna priuari, & perennes infernalis incēditationes esse meruimus. Id verò magnus ille Dominus cōsiderās, nos videlicet perpetuam dñationi addictos, nec ab vlla nos creatura posse redimi, misericordia tactus, proprio & vnicò filio, qui est incōprehensibilis illa claritas, in qua & seipsum & omnia Deus pater perfectissimè cognoscit, & per quā facta sunt omnia, quique est vnū cum ipso in essentia & natura, exēplar omnium creaturarū, & speculū sine macula Dei maiestatis: huc, inquam, tali ac tanto filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum vsque ad mortem crucis, quo nos ad aeternam illam postliminio redoceret felicitatē, ad quam ab initio nos creārat. Cum igitur, vt dicere cœpi, humilis & Dei amore flagrans homo, oculis amoris considerat tantā Dei sui magnitudinē & fidelitatē, quidēque sit idē Deus, quantūque fecerit pro nobis, & quare fecerit, quòdque ex amore purissimo fecerit, cum nihil inde ipsi felicitatis

*Rom. 8.*

necessest: eontrà seipsum, quidnam sit ipse, quantâque in fide-  
 lissimum ac immensum illum Dominum peccata commise-  
 rit, ex hac consideratione seipsum ad seipsum, cum tanta sui-  
 ipsius dedignatione & aspernatione conuertit, vt ignoret quid  
 cogitare debeat. Nullum enim locum tam humilem aut abie-  
 ctum, nullam vilitatem tam extremam novit, quin se & lo-  
 cum abiectiorem, & maiorem fateatur meruisse vilitatē: mul-  
 tumque mirari non desinit, quòd se non magis queat despice-  
 re, & quid ad hæc faciendum sibi sit, animi dubius est. Dumque  
 perpendit omnia, nullum ei rectius consilium occurrit, quam  
 vt hæc ipsa fidelissimo amico suo Domino Deo suo queratur:  
 eique iam in acceptissimam illius voluntatem ex toto se resig-  
 nans, seipsum funditus abnegat, Deumque tam de se quam  
 aliis creaturis omnibus, quod volet, facere permittit. Atque  
 in isto veram inuenit pacem, quam nulla creatura turbare po-  
 test. Adèd nanque se demisit in ima, vt aliquis eum inuenire  
 non possit. Si tamen fortè contingeret, vt ab aliqua creatura  
 inueniri posset, quæ & inuentum deprimeret & aspernaretur,  
 atque ille hinc moueri inciperet, (paucissimi nanque sunt, *Indolentiâ*  
 quos dolor siue tristitia non interdum afficiat) id non ab ho- *rarâ esse.*  
 mine fragili suscipere, nec ob hoc aduersus illum ira succen-  
 dit, sed potius de manu Domini tanquam sibi optimum, quod  
 in hoc per illum hominem velut per instrumētum suum Deus  
 operetur, recipere deberet, magnasque pro huiusmodi Deo  
 omnipotenti humili corde gratias agere, multumque gaude-  
 re, quòd Deus æternus sui memor esse dignatus fuerit. Reuerà *Tristari*  
 nanque in mundo sentire pressuram, & aduersitatibus exerce- *hic quàm*  
 ri tutius est, quàm afflictionibus carere. Iuxta est enim Domi- *gaudere,*  
 nus his qui tribulato sunt corde: & aduersa citius ad nostri *felicis.*  
 nos cognitionem perducunt: quod nobis vtilius est, quàm cæ- *Psal. 33.*  
 limotum, & quicquid sub cælo est, nosse. Vbi verò humilis ac  
 Deum amans homo, rursus ab eodem mouetur ad laudandum  
 ipsum, eique gratias agendum, hæcque obseruans. eisdem to-  
 tis viribus satisfacere instituit, diuinòque amore succenditur:  
 tunc multa cum diligentia quæ Dominus maiestatis in huma-  
 na natura patrare dignatus est, considerando percurrit, atten-  
 dens videlicet, vt ille nostri causa omnium pauperimus, abie-  
 ctissimus, despectissimus fuerit. Ac deinceps omnem illius  
 humilissimam, fidelissimam, veritate ac pietate plenissimam  
 inspicit vitam, obseruans vt nullius vnquam ipsum deside-  
 rantis

*Vita Iesu  
quantis  
abundet  
mirabili-  
bus.*

*Christi  
passio qui  
reueluen-  
da.*

rantis voluerit petitioni deesse. In qua sanè vita mirabilis multa, inòdè plura quàm scribi queat, inuenire licebit, si tantùm ipsam attendere & oculis amorosis inspicere non pigeat. Deinde iam diligentissimè considerat, vti fidelissimus idem Dominus Deus solus, turpissima, ignominiosissima, acerbissima præ omnibus morte vitam finierit, adeò vt vix vna cruoris guttula illius in corpore remaneret: vtique idem eiu- nerrimum corpus adeò vulneribus confectum vndique acque discerptum fuerit, vt penè nec tantùm integræ carnis, quantum acus acies occuparet, in eo posset reperiri: quod' que hæc omnia ab eis perpessus fuerit, quos ex nihilo ad ineffabilem creâat dignitatem, quo eadem secum beatitudine fruerentur: quòd item vniuersa hæc ex immenso amore pro eorundem sustinuerit peccatis: vt præterea ingenti erga ipsos fidelitate plenissimus, in cruce pependerit, in magna acerbissimæque confusione, cum expansis brachijs, ad suscipiendum inimicos suorum cum inclinato capite, ad deosculandum eosdem: cum aperto corde, vt in illo commorari possemus: & cum profuso sanguine, quo nos in illo candidaret, ablueretque: necnon cum alijs pluribus signis amoris, quæ hîc latius cogitare satagit. Econtra verò sollicitè attendit, quomodò pro his omnibus miris atque stupendis, quæ in humana natura facere ac pati dignatus est, amantissimo Domino suo non solùm gratias non reddiderit, sed totus ingratus permanens, eundem sæpenumerò peccatis ac sceleribus suis denuò crucifixit: quod' que nihilominus ipse talia facienti pepercerit misericorditer, creberimòsque bonarum admonitionum, exemplorum, institutio- num nuncios ei mittere dignatus fuerit: quos tamen omnes, vt suis inordinatis voluptatibus deseruaret, suis indulgeret affectibus, contumelia affectos trucidârît. Cùm igitur hæc omnia mira atque stupenda humilis ac amans anima in se ipsa deprehendens, vltèrius Dei maiestatem atque erga nos fidelitatem, & ediuerso nostram exiguitatem atque erga ipsum fidelitatem intuetur, quanquàm omnis fidelitas, quam non de Deo æstimare siue intelligere possimus, nihil sit, si ad ipsam veritatem spectes. Dei enim fidelitas tanta est, quantum est ipse Deus: inòdè est ipse Deus. Noster verò intellectus, creatus est. Et licet magna sint opera redemptionis nostræ, parua tamen sunt, si componantur cum immensa fidelitate & dilectione illius, quæ hæc ipsum coegerunt perficere. Dum ergo

his ediuerso  
simul & mul-  
tiz de sua p-  
rei veritate  
tentè confid-  
aspersioneque  
miraturque  
& seipsam n-  
renti Deo ta-  
mnes possen-  
men nihil n-  
tantum des-  
etiam nobis  
quòd modic-  
simum Patro-  
jaria affecter-  
xerimus, ta-  
nosipfos ded-  
mus, quàm  
mus, atque  
beatam diu-  
quàm obtin-  
omnibus vit-  
amorem in-  
nosipfos pe-  
musque, ubi  
creatura ess-  
ficimur, ubi  
gimus, fun-  
mus in Deo  
Tantum en-  
diuersa siue  
verò diuin-  
tis & infide-  
tùmque est  
obliuisci. S-  
lum etenim  
ri potest, a-  
quàm carè-  
isque dif-

ta mirabile  
cebit, si tate  
non pigra  
simus idem  
ma, acerbo  
rix vna cruo  
dem eius ro  
dique asque  
arnis, quae  
uod que hor  
ineffabilem  
e fruerentur  
orundem la  
delitate ple  
mâque con  
imicos suos  
cum aperta  
fuso sangui  
on cum alia  
agit. Econ  
ous miris ac  
ati dignitas  
non reddi  
numero pec  
e nihilomi  
e, creberri  
i, institutio  
men omnes  
dulgeret at  
tur hæc om  
a in se ipsa  
nos fidelit  
a ipsum in  
quam non  
si ad ipsum  
quantus est  
tus, creatur  
e, parua ta  
ate & dile  
Dum ergo  
lit

his eduerso humilis anima suam exiguitatē opponit, eamque simul & multiplicia peccata sua aduertit, quod'que omnia illa, quae de sua paruitate comprehendere potest, longè sint infra rei veritatem, imò nihil sint, ad id, quod illa reuera est, attentè considerat: tanta in ipsa despectio, ac sui ipsius dedignatio aspernatioque exurgit, vt nesciat quidnam cogitare debeat: miraturque quòd & Deum suum in maiori habere reuerentia, & seipsam magis contemnere studeat. Licet enim omnipotenti Deo tantum singulis quibusque momentis, quantum omnes possent creaturæ, honorem exhiberemus, hoc ipsum tamen nihil nobis videri deberet: sicut & econtrà si nos ipsos tantum despiceremus, quantum omnes possent creaturæ, etiam nobis parùm videri deberet ad hoc, quod meruimus, eo quòd modici ac foetidissimi vermiculi, tantum tamque piissimum Patrem (qui nos tam purè dilexit) toties tam graui injuria affecerimus & contemptu. Planè si hæc fideliter inspexerimus, tanta hinc & erga Deum in nobis reuerentia, & ad nos ipsos dedignatio orietur, quòd nihil aliud cogitare poterimus, quàm vt nos ex integro resignemus, funditus abnegemus, atque in Domino moriamur. In his enim tunc vitam beatam diuinumque percipimus saporem, quem nemo vnquam obtinere potuit, nisi qui seipsum funditus abnegando, omnibus vitiis ac defectibus in Domino mortuus fuit. Hic per amorem in Deum subleuamur, vnumque cum ipso efficimur, nos ipsos per humilitatem in Deum demittimus immergimusque, ubique perfectè morimur in Deo nobis ipsis: non quòd creatura esse desinamus, sed per gratiam vnà cum Deo vita efficimur, vbi nos ipsos supra nos ipsos per amorem in Deum erigimus, funditusque morimur, & per humilitatem immergimus in Deum: quod totum vna est altitudo, & est ipse Deus. Tantum enim infra nos, quantum supra nos Deus existit, licet diuersa sint exercitia & actiones quæ dicunt ad ipsum. Hæc verò diuinæ maiestatis atque fidelitatis, nostra'que paruitatis & infidelitatis consideratio, tam amabile, sapidum probatumque est exercitium, vt mirum sit, eius nos vnquam posse obliuisci. Semper igitur in eo nos occupare curemus. Nullum etenim, quod equidem sciam, melius exercitium haberi potest, ad obtinendum celeriter tam humilitatem ipsam, quam cæteras virtutes omnes. Et licet in principio agrè, nec usque difficultate nos ipsos contemnamus, per istud tamen exerci

exercitium & Dei gratiam ad nostri resignationem aptiores propensioresque afficimur, neque tam vehementer aduersum eos, qui nos iniuria afficiunt, commouemur, neque vsque adeo dedignamur eos, vt faceremus, si hoc exercitium non videremus. Dum nanque tentati mentem nostram ad Deum conuertentes, quanta passus sit ipse, & quomodo instar vermiculi pedibus omnium calcari, despectus & abiectus fuerit, adspicimus: multum despiciamus nosipsos, quod pro amore illius vel modica parti graue nobis sit, qui propter nos tanta facere patique voluerit. Atque hinc tantam erga nosipsos dedignationem concipimus, vt vix nos tolerare queamus. Et inde fit, vt aduersum eos, qui mala nobis irrogant, nullo dolore mordeamur. Istud autem exercitium pure ad Dei honorem, ex vera dilectione magis, quam ob virtutis fructum, continuandum est. Amorem nanque exercere in Deo nobilius est, quam virtutes exercere propter Deum. Siquidem amor compendiosissima ad Deum via est, per quem celerius in Deum pertingitur. Nec aliqua virtus absque amore supernaturaliter sapit. Amor nanque virtutum forma est. Atque per hoc amoris exercitium tantam homo suiipsius acquirit dedignationem, vt iam non modo ipse se despiciere, sed etiam ab aliis se despici patienter ferre queat: imò & se contemni gaudeat non minimum, si absque sua culpa fiat: omnem quoque afflictionem siue dolorem, qui illi inferri possit, ob æternum Dei sui honorem ducit pro nihilo & quo grauius est quod patitur, eo melius ipse sapit, magisque que consolatur. Inde nanque & Deo fit similimus, & placeat ei plurimum, cum nihil sub sole nobilius sit, quam ex amore propter Deum patienter aduersa perpeti. Si enim melius aliquid fuisset, Deus omnipotens vnico filio suo sine dubio hoc ipsum præstitisset. Quo igitur fidelissimo Deo redemptori nostro conformes esse possimus, libenter sufferimus aduersa: imò hoc ipsum quod patimur deprimimurque, parui facientes, illud potius pro magno habeamus. quod Deus non dignos iudicat, qui pro amore suo aduersa patiamur. Hinc siquidem veram nostri ipsorum cognitionem assequimur, præteritamque vitiosam atque fallacem vitam nostram plangimus, & quam nihil vel nos, vel alia omnia sicut extra Deum, quæ magna quandoque reputauimus ac dileximus, liquidò videmus: in quo nimirum vera consistit humilitas.

*Amoris  
diuini  
præco-  
vium.*

*Vitæ. Qui  
non potest,  
dum verè dicitur  
radices  
milis, sed vix  
citur, dolet  
nes, odio ha  
dum nullam  
se hostem in  
hilipis nos in  
nes haud dubi  
tatem humi  
cissime dilig  
desideriis à  
simam Deus  
militatis est  
ctio, tantum  
quippe, & c  
ceps nos am  
nosipsos verè  
humiliamus  
cere alemus  
uatur. Et sic  
tum enim p  
tantum Deu  
imminuitur  
misque, tan  
quoque & p  
sentat prop  
co potius sit  
in ipso vere  
proprium  
ta nobis de  
semper locu  
humilis est  
amore prof  
igitur profu  
vquam ab  
dilectione  
milis, apti*

Vitat. Quisquis autem sui contemptum æquanimiter ferre non potest, & de oblato sibi honore hilaris est: sibi ipsi necdum verè displicet, nec perfectè humilis est, sed adhuc superbiae radices intra se gerit. Verus insuper humilis, non humilis, sed vilis & indignus appetit haberi, lætatur dum despicitur, dolet dum honoratur. Et sicut mundo dediti homines, odio habent aduersarios suos: ita hic odit semetipsum, dum nullum sibi seipso capitaliorem perniciosiorè que fuisse hostem intelligit. Mundus enim & satanas, non nisi nobis ipsos nos impugnant. Dum ergo nos ipsos vincimus, omnes haud dubitè superamus hostes nostros. Denique si quis virtutem humilitatis perfectè possidere desiderat, discat ardentissimè diligere Deum, & hoc ipsum continuis feruidis que desiderijs à Deo petat. Virtutem nanque dilectionis nobilissimam Deus ipse specialiter donare habet. Amor autem, humilitatis est parens. Quantum enim in nobis Dei crescit dilectio, tantum etiam nostri sanctum odium augetur. Amor quippe, & quàm iniuste nos antè dilexerimus, & vt deinceps nos amare debeamus, intelligere nos facit. Tantum enim nos ipsos verè diligimus, quantum coram diuina maiestate nos humiliamus despiciamusque: quantum verò pro Deo nos deicere valeamus, tantum ipse Deus in nobis extollitur ac subleuatur. Et sic exaltare, est deicere: & deicere, exaltare. Quantum enim per superbiam ac priuatum amorem extollimur, tantum Deus in nobis, quod ad gratiam & virtutem attinet, imminuitur: & quantum nos ipsos pro Deo deicimus despiciamusque, tantum ipse in nobis cum gratia sua augetur. Verus quoque & probè exercitatus humilis, quandam ad ima in se sentit propensionem: nec quiescere potest, donec in simo loco positus sit. Ibi iam contentus est: sic que virtus humilitatis in ipso vertitur in habitum. Insimus autem locus est, nil proprium retinere. Et quia quandiu mortales sumus, multa nobis deponenda & abiicienda supersunt, ideò infimum semper locum inquirere debemus. Nec tamen quisquam ita humilis est, quin esse possit humilior: nec tanto quis Deum amore prosequitur, quin magis diligere queat. Nunquam igitur profundè satis locum infimum inquirere valeamus: nec vquam ab vltiori profundiorique nostri humiliatione ac dilectione nobis cessandum est. Reuerà nanque fundus humilis, aptissimum vas est, cui Deus gratiam suam virtutesque

*Humilitatis natura.*

copio

copiose infundat. Humilitas quoque tantæ nobilitatis est, ut Deo doceri mereatur, percipiâtque quod nullis potest verbis exprimi. Itaque ubi Deum nostris peccatis offendimus, eiusque perdidimus læsimusque charitatem, humilitas sola ipsum reconciliare aptissima est. Humilis nanque peccati nostri proptio, tam grata est Deo, ut omnia nobis delicta omnino remittat. Verus humilis quantum crescit in virtutibus, tanto maiorem, defectusque suos maiores reputat. Denique in omnibus lucrum facit. Si aduersa laborat valetudine, cum gratiam actione de manu Domini suscipit. Si sanus & incoloris, gratias agit Deo, tantoque in diuino obsequio studiose conatur. Si despicitur, similiter Deo gratias agit, sciens se multo maiora meruisse. Si honore afficitur, indignam se sentit, seque tanto amplius aspernatur. Omnes in se aliquid haberi iuris putat, se verò in neminem. Et ut breui expediam, ad se ipsum callidus est & astutus, ad extenuandum & occultandum bona sua, exaggerandumque peccata sua; erga proximum verò benignus & misericors est, ad exaltandum eius minimam illius virtutem, ad extenuandum defectus eius, excusandumque pro viribus, quòd videlicet vel ex infirmitate vel ex bona intentione, vel certè ex ignorantia fecerit, & se ipsum fortassis correxerit.

*Rursus de vera humilitate.*

CAPVT X.

*Rectissima ad sanctitatem via qua.*



**D**ROINDE quisquis veram humilitatem, quæ ad omnem sanctitatem ac Dei amorem rectissima via est, obtinere appetit, ille (sicut iam antea dictum est) agnoscere debet, se sine gratia Dei non posse, potiusque Dei magnitudinem atque erga se fidelitatem, suam verò econtrà paruitatem & erga Deum infidelitatem attendet, sese funditus despiciere discet, sibi que per se suum habebit, neminem se satis despiciere vel affligere posse, etiam si solus tanta paterentur, quanta simul omnes creatura vnquam perpessæ sunt. Hinc verò magna quædam libertas & fiducia ad Deum in ipso orietur. Quanto enim humilitas profundior, tanto libertas copiosior, Mentem quoque suam cum vniuersis viribus ad laudandum Deum, ipsamque pro omnibus gratias agendum, subleuabit erigeturque. Ex hoc Deum suum etiam singulis momentis tantum laudare, tantumque illi gra-

illi gratias agere egere, nec se ipsum ac honorare Dei maiestatem. Neque quouis exercitium facere vel aduersitatem Domini suscipere sit maneat, siue diuina cooperari voluerit, atque hoc ipsum diuinitatem habere libet, si Deum propter. Hoc est, quod humilitas vicitur oportet, id est, exercitatio, Denique diuinus absque, tunc demum nec ante se, Hinc verò solentium contentio, Deo, quam qui nec Deum ab eo recipi, & quocumque omnes angelorum sacramenta, reotia. Hum nec vllus vnquam expertus humilitatis. Si namque in diabolum in causa fuit

illi gratias agere posset, quantas simul omnes ei vnquam creaturæ egerunt, parum tamen aut nihil ipsi videri debet. Atque ita nec seipsum satis despiciere, nec Deum suum satis laudare ac honorare se posse videbit. Quòd autem in his omnibus ob Dei maiestatem ac dignitatem deficit, hoc ipsi erit, dulcissimum. Neque enim vllum saporem siue consolationem in quouis exercitio quærere, sed cuncta quæ agit, purè ad Dei honorem facere debet. Cùmq; in Dei seruitio grauamen aliquod vel aduersitatem experitur patiturque, & hoc quoque de manu Domini suscipiet, credēs eum hoc idcirco permitttere, vt humilis sit maneatque: & ex vera humilitate, omni spiritali sapore siue diuina consolatione se iudicabit indignum, Deumque sicut voluerit in tempore & æternitate secum facere permittet: atque hoc ipsum gratius sibi erit, quàm vel æternaliter eligendi habere libertatem. Quanuis enim super omnia opera iucundum sit Deum laudare, multò tamen iucundius est, Dei esse proprium. Hoc siquidem hominem altius in Deum deducit: magisque Dei passio, vt sic dicam, quàm actio est. Porrò si hæc humilitas vnquam transire debeat in habitum, satis eam exercitari oportet. Assidua nanque exercitatio facit alteram naturam, id est, naturæ inclinationes immutat. Et si hoc sola potest exercitatio, quanto magis gratia, quæ in exercitatione operatur? Denique in istiusmodi hominem micantes radios suos Sol diuinus absque medio diffundere potest, quòd ille seipsum altissimè demerserit, atque sub Deo collocarit, non iam retro se, nec ante se, sed Deum dūtaxat supra se adspiciens intuenisque. Huc verò solitudo tam corporis quàm animi, deuotumque silentium conferunt non minimum. Insuper homo iste tam sub Deo, quàm creaturis omnibus ad minimum vsq; vermiculum qui nec Deum vnquam offendit, nec tanta sicut ipse beneficia ab eo recepit, collocat constituitque: Deumq; creatorem suum, & quicquid in illo viuit, dignissimā videlicet Christi matrem, omnes angelos & sanctos, Ecclesiam sanctam, & omnia Dei sacramenta in multo semper honore, magnaque habet reuerentia. Humilitas omnem cordis dolorem pellit & angustiam: nec vllus vnquā dolorem vel pœnam incurrit, nisi qui verè fuit expertus humilitatis. Pœna siquidem & dolor ex superbia nascuntur. Si nanque Lucifer humilitate fuisset præditus, nunquàm in diabolum versus esset. Quòd autem cecidit, superbia illius in causa fuit. Maria verò dignissima Dei genitrix, quia perfe-



*Quis qua  
conditione  
non pecca  
ret.  
Optimus  
omnium  
quis.*

Etè humilis erat, ideò nullam vel minimi peccati contraxit maculam. Et reuera si quis verè humilis esset, nec ille peccatum ullum admitteret: & Deus, quicquid vellet, absq; impedimento in ipso operari posset & perficere. Ideò que sanctus ait Augustinus: Si quis ex me percontaretur, quisi am omnium sit optimus: responderem, humilimus. Et si ceteris quæreret, semper idem responderem. Sed iam nunc gestus ac mores veri humilis, id est, quomodo se in omnibus habeat, attendamus. Primum à seipso incipiens, propriam indignitatem, vilitatem, nihilque suum funditus agnoscit: quomodo videlicet seipsum per peccata sua indignum fecerit omni gratia ac beneficijs, quæ à Deo possit recipere, cunctisque pœnis, afflictionibus, pressuris illi adstrinxerit, dignumq; se fecerit, quas illi Deus ipse cum certuris omnibus infligere queat. Indignum se fateretur quæ Deo crearet: eidemque pro refectionis ac sustentationis beneficijs, quantum potest, gratias humiliter ferre non obliuiscitur. Deo na quoque gratiarum & bona omnia, quæ Deus illi contulit, nulla ex parte se meruisse fateretur. Omnia igitur & seipsam quoque Deo omnipotenti ad illius offerit honorem, ut pote que purè ex ipsius piissima misericordia promanarunt. Nec ex quo Dei dono siue gratia extollitur, siue sit scientia, siue sapientia, fortitudo, pulchritudo, diuitiæ, siue quiduis aliud: sed se omnibus Dei donis censet indignum, eaque hac tantum ratione accipit, quòd videlicet Deus bonus est, absque alia causa. Constantiter itaq; affirmarim, in istiusmodi homine, Deum in omnibus donis & operibus suis nullum pati impedimentum: id est, que & ad summam vsque perfectionem ipsum perducere. Deum enim in ipso Deo operari placet, liber est & expeditus, Deum patiens, Deum sequens, eique cooperans velut instrumentum. Omni præterea loco, quem vel sedendo, vel stando, vel etiam iacendo occupat, se indignum semper confitetur. Nihil enim aliud sibi tribuit, quàm quod seipso habet, peccata scilicet multiplicésque defectus. Et licet multum se humiliet, nihil tamen aut parum sibi fecisse videtur. Siue ergò comedat, siue bibat, siue quiduis aliud agat, locum vilissimum in domo postremum in mensa, & minimam cibi potusque portionem capit eligitq; & breuiter, in omnibus ipsi necessarijs minimam abiectissimamque sibi partem optat cedere: quòdque vel alijs superest, vel ab alijs fastiditur, ipse lætus suscipit, nec ei parum nimis esse videtur: sed eo ipso indignum se reputans, illud se meruisse,

meruisse, nec  
humilis, bre  
in conuersati  
fitione seru  
incas & foris,  
vilitatem ob  
ostendiculum  
fontem, origi  
militatem na  
mundi, siue p  
seipso ordinat  
natur loco, e  
lius Deus libe  
dit & imple  
fundamentum  
humilitate co  
mo iste in om  
nanque de ma  
ritur, quantib  
si etiam pertu  
morte demum  
taret iniuriar  
libet iouiria,  
sic absque po  
Domini suscip  
ligit. Nulli e  
man sic: quo  
tur compend  
charitas, om  
obtinendam.

*De externa  
tentatione*



hicunque o

meruisse, nec mereri se posse fatetur à Deo. Ad hæc, in verbis humilis, brevis & miris: in respondendo simplex & verax, in conuersatione & vestitu similiter simplex, omnibus sine fictione seruire paratus, in cunctis exercitijs operibusque suis, intus & foris, tam coram Deo quàm hominibus vniuersis, humilitatem obseruat, ita vt nemo in ipso vllum queat capere offeodiculum. Atque hoc modo superbiam totius iniquitatis fontem, originem & causam euincit, superat, depellit. Per humilitatem nanque retia & laquei omnes siue dæmonis, siue mundi, siue peccati, dirimuntur ac dissipantur, & homo in seipso ordinatus efficitur, ac in proprio suo virtutis constituitur loco, eique cælestia regna panduntur: & orationes illius Deus libenter exaudiens, gratia sua ipsum copiose perfundit & implet. Et ipse Dominus Iesus Christus lapis angularis fundamentum eius est, super quo virtutes omnes profunda cum humilitate construit: nec facile corruere potest. Denique homo iste in omnibus sine querela est, & absque dolore. Cuncta nanque de manu Domini suscipiens, de nulla creatura queritur, quolibet indignè vel iniuriôsè tractetur ab alijs, imò si etiam perturbarent, expellerent, cæderent, transfoderent, & morte demum ipsum afficerent, nunquam sibi ab eis cogitaret iniuriam fieri, nec alicui parum vel multum de quolibet iniuria, vel de re quacunque sibi illata imputaret: & sic absque pœna moreretur. Dum enim cuncta de manu Domini suscipit, eadem sibi optima & vtilissima esse inteligit. Nulli enim aliquid Deus largitur, nisi quod ei optimam sit: quod ita certum est, sicut viuere Deum. Hæc igitur compendiosior, rector, melior reuera via est ad diuinam charitatem, omniumque virtutum perfectionem, nullo negotio obcinendam.

*De externa patienti resignatione in omni afflictione  
tentationeque.*

## CAPVT XI.



**E**X humilitate porrò resignatio patiens, obedientia, cæteræque virtutes omnes trahunt originem. *Resignatio duplex.* Patiens autè resignatio, duplex est. Vna externa, interna altera. Externam resignationem ita obseruabis: Quicquid tibi in exterioribus quibuscunque occurrerit, totum de manu Dei omnipotentis,

velut ex eterna paterni cordis eius dilectione tibi transmissa non autem à creaturis, accipies. Atque hoc modo breui sp̄ perfectè cum Dei voluntate vnieris, & electis amicis eius loberis: cunctaque aduersa, quæ tibi euenerint, ex paterno favore nasci, & ex suprema illa dilectione, qua te vel profectus est, vel vnquam profectetur, imò etiam ex qua dilectione filio suo dura & aspera quæque in hoc mundo degenti paranda transmiserit, tibi euenire ipsum permittere cognosces. Ne enim alia ratione tibi aduersa quælibet euenire permittit, tibi vel afflictionis, vel iniuriæ indignitatem, resignationis tui eripere fructum. Neque dicas intra te, hæc atque illa te la faciunt mihi peruersi & obcæcati homines illi. Quia potius ita dicas, hæc & hæc bona facit mihi piissimus Deus per umbilia instrumeta sua, ex paterno beneplacito suo, ad suprema utilitatem meam: quæ licet incognita sit mihi, nota tamen illi. Ideoque & libens ista patiar, & eius in hac afflictione beneplacitum præstolebor: qui etiam si per instrumenta sua me dedit, in paterno tamen favore illius, qui semper viuirit, nec poterit, sperabo. Sic faciebat sanctus Iob patientiæ exemplum, qui honorum suorum direptionem nõ imputabat prædicationibus, sed ita potius aiebat: Dominus dedit, Dominus abstulit: sed Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum. Caterum plerisque inuenire est, qui ex naturæ vel completis bonitate, ita modesti & quieti sint, vt exigua cū gratia in qualibet aduersitate resignati sint & patientes. Elementa quidem in eis satis temperata sunt. Sanguis eorum resignationi deditus, & vis irascibilis quiete & tranquilla est. Ideoque intra difficultatem erga omnes, & cum omnibus resignatam tranquillam vitam ducere possunt. Et istud quidem laudabile & bonum est, sed parui meriti apud Deum, nisi locupletia deuretur. Muliebris est enim ista resignatio. At bonitas que virili resignatione præditus erit, quæ æternæ vite merita est, per quam ratio virilis vim irascibilem deifica resignatione moderatur. Et licet etiam sanguis ipse ira præfusa ex rerum externarum aduersitate incandescat, ignem huic efferuescentis aqua gratiæ cælestis restinguere debet: atque natura in illo suo ordine constituitur, in quo olim à Deo data est & collocata. Vis nanque animæ irascibilis, modo virilis sit, præclara certe vis est. Magnum siquidem rationis subsidium præstat ad altissima quæque capessenda, ad quæ ante

*Iob 1.*

secundum opt  
spirat. Inuen  
vt ex naturæ  
ris bestiarum  
sunt generis  
nullo insequ  
tratus: sed ra  
dam referunt.  
multos habet  
homines, sese  
profecto non  
verò, o anim  
tam, qui gen  
religæ tuas i  
rationalem it  
Spiritus solit  
ateri videlic  
totis viribus  
apprehendant  
ac cibabuntur  
ex diuina na  
fructuonem v  
relinque, ad  
que bene ord  
benigna foris  
ueris impati  
tes, & sustin  
Christus Testa  
tatione pulsa  
Tristis est an  
Pater, saluifi  
mum eius i  
languinem su  
quanta potes  
tionem in su  
qui Deus ipse  
tionem offer  
miter cont  
ego pauper &  
tenu manu

secundum

Secundum optimam ac supremam sui partem, indefinenter adspirat. Inuenire est canes quosdam venaticos ita generosos, *Similitudo venaticis venaticis* ut ex naturæ suæ nobilitate omnes vires suas pro nobilitate bestiarum alicuius captione extendant: quæ verò deiectionis sunt generis animalia, ea penitus ex ingenita nobilitate nullo insequendi studio dignentur. Hi canes, raros edunt latratus: sed tacite ac sub silentio magnam ex venatione præsumptam referunt. Econtrà, qui ex natura ignobiliores sunt canes, multos habent latratus, & capiunt parum. Istiti similes sunt homines, sese vendicare, rixari, irasci faciles & assueti: qui profectò non virile, sed muliebre cor habere probantur. Tu verò, ó anima nobilis, viliores quosque expellendo, eos tantum, qui generosiores sunt, tibi serua canes venaticos, vitæque tuas inferiores, irascibilem scilicet concupiscibilem, rationalem ita institue, vt in quodam interno silentio, in Spiritus solitudine clàm nobilioris feræ vestigia explorent, aterni videlicet verbi Dei, intima spiritus inhabitantis, quod totis viribus ac omni facultate sua insequentur, donec ipsum apprehendant: de quo vescentur rationabiliter, & pascentur ac cibabuntur delectabiliter in beata ac essentiali fruitione ex diuina natura ipsius. Omnem verò bestialem vsum siue fruicionem vilioribus illis canibus pro eorum necessitate relinque, ad sedandum latratum atque bilem ipsorum: sicque bene ordinata, tranquilla, sedata intus, & pacata ac benigna foris esse coneris. Quòd si fortasse aliqua in aduersis impatientia te moueri sentias, resiste quantum potes, & sustine: sicut & omnium hominum perfectissimus Christus Iesus, ad eò ab imminentis ei passionis præmeditatione pulsabatur, vt in multa cordis angustia diceret: *Mat. 26.* Tristis est anima mea vsque ad mortem. Et quid dicam? *Ioan. 12.* Pater, saluifica me ex hac hora. O quantum pulsabat animum eius imminens passio, vt in agonia positus, etiam sanguinem sudaret. Ita ergò & tu in afflictione constituta, sub quanta potes celeritate, vires omnes recollige, ipsamque afflictionem in sua origine regenerans, (Ex amore siquidem illo, qui Deus ipse est, originem duxit) ipsam velut auream oblationem offerre rationabiliter, patrique cælesti exhibere humiliter contende, sic dicens: O omnis paternitatis pater, en ego pauper & infirma filia tua, afflictionem hanc hodie de paterna manu tua velut nobilissimum preciosissimùmque dile-

tionis munus suscipio. O pater dilectissime, si me passio  
huius calicem bibere oportet instar infirmi alicuius, qui pro  
agrotationis molestia releuanda amarum poculum sumere  
compellitur, non mea, sed tua voluntas fiat. Hoc tantum rogo  
& obsecro amantissime pater, ut quia sine te nihil possum, tu  
tutem & gratiam mihi tribuas, eam iuxta tuum benefici-  
um sufferendi. Dumque istud feceris: certa esto, aeterni ac do-  
mentiss. patris oculos apertos atque directos esse ad respici-  
dum angustias tuas, tibi oportuno tempore succurrendum  
saltem expectare uoles: sicut pater aliquis prædilectum filium  
suum diu in pennis & angustis relinquere non potest, quin  
succurrat, ipsum in eius afflictione, paterna pietate fovens  
creetque. Præterea in aduersitate posita, neque desperare, neque  
de paterno corde diffidere debes, dicendo: Oblitus est me

*Hebr. 12.*

Deus, reliquit me Dominus. Cogita potius, quia quem diligens  
Deus, castigat, & flagellat omnem filium, quem recipit. Eum  
uero uidebat ipse dilectissimum filium suum præ angustia  
guinem sudare, ad columnam ligatum, flagellis atrocissimis  
cadi, & demum in cruce velut focum arescere: nec tamen  
tanta passione constitutum, minus eum amabat: imò tamen  
tunc charus erat in cruce suspensus, quam modò in calis in  
terno ipsius sinu constitutus. Et eodem planè modo omnium  
eius charis amicis accidisse constat: quorum alij aflati, alij  
cocti, alij in cinerem, alij in puluerem redacti sunt. Et ita  
num etiam tecum agitur o anima nobilis. Si enim Dominus  
Deo tuo singulariter complacere, & ab eo familiariter dili-  
cupis, ab ipso quoque singulari dilectione singularem ha-

*Hebr. 11.*

grauatè passionem suscipe. Quæ si in finem usque perseque-  
ueris, perfecta & salua eris, sicut ipsum ueritatis os Christus  
Dominus testatur. In afflictione nanque, animi resignatio  
ante Deum uelut cithara dulcisona, uel suavis harmonia  
eius siquidem chordis, id est, animæ uiribus, tam dulciter  
intima deuotione canit ipse Spiritus sanctus, ut suauiter eorum  
uoces, caelestis patris aures occulto quodam & interno fles-  
sio penetrent. Duplex enim in hac cithara uox siue cantus  
tatur. Grossiores siue bassæ fides, bassum: exiles uero, acutum so-

*Mat. 10.*

*o 24.*

num faciunt. Dum enim corporis uires undiq; dolor occupat  
uelut bassum ac linguam sonum faciunt. Porro animæ uires  
quia plena deuotione in spontanea patientique resignatione  
persistunt, suauem sonum efficiunt. In hac autem dulcissime  
diuersi

*Fidium  
grossariū  
aut exi-  
lium so-  
nus, quis.*

diuersarum u  
oluntatum: & a  
uero sancti, h  
sanctæ deuot  
corporis ex  
deo altissimi  
quis suauitat  
hunc audire  
uelut nuptiis  
Sancti Spiritu  
mi perpetui  
prælibatio fi  
modò uerè r  
simique sint  
quam ineffa  
concupiebat  
bitus dilecti  
lam inde ab  
suum factu  
ex tempore  
tate nanque  
ciens, de reg  
aliquis, sed v  
ma hæc & in  
uit, quæ eum  
tiusque cale  
quam quinq;  
di purpureo  
rimum dele  
eos suos sim  
hementer, c  
tiam & ag  
multiplici e  
gunt. Omni  
ramque glo  
tens cõtulit  
& martyru  
qui in subli  
benti suffer  
gloriam il

diuinarum vocum melodia, Sanctus spiritus organistæ gerit  
 officium: & animæ vires, grossæ tenuesque sunt fistulæ: angeli *Organis-  
 verò sancti, huius organæ folles calcant: qui etiam spiritalem sta.*  
 sanctæ deuotionis delectationem in viribus tam animæ quàm *Fistulæ.  
 corporis excitant commouentque, quoties in eis Spirituusan-* *Folles.*  
 ctio altissimum intimæ deuotionis cantum canere placet. Et  
 quis suauitatem cantus Spiritus sancti explicet? Sanè quisquis  
 hunc audire potest. Intus angelico quodam gaudio perfusus,  
 velut nuptiis cælestibus interesse sibi videtur. Atque istud est  
 Sancti spiritus præludium quoddam, & in hoc seculo purissimi  
 perpetuæque gaudij illius, quod in futura vita expectamus,  
 prælibatio felix atque iucunda. Iam verò deinceps attende, quo-  
 modo verè resignati ac patientes homines diuini planè dignis-  
 simique sint milites Christi. Quis enim æstimare sufficiat,  
 quàm ineffabilem in corde suo delectationem rex ille cælestis  
 concipiebat ex adpectu noui illius purpurei ac militaris ha-  
 bitus dilectissimi filij sui, quo ille recentè vestitus fuit, omnium  
 iam inde ab illo tempore & internorum & externorum marty-  
 rum factus signifer? Qui quidem habitus militaris, eidem  
 ex tempore ob illius militarem celsitè strenuitatem. In æterni-  
 tate nanque sua constitutus, hunc sibi habitum deesse perspi-  
 cians, de regali sede palatiòque cælesti descendit, non vt rex  
 aliquis, sed vt humilis seruus: atque in militari certamine ani-  
 ma hæc & insignia militaria fortiter dimicando sibi compara-  
 uit, quæ eum vltra quàm dici possit, in oculis æterni patris to-  
 tumque cælestis exercitus exornant, qui eum vtique iam plus  
 quàm quinque millibus annorum elapsis, haud dum in eiusmodi  
 purpureo ac militari conspexerant habitu. Vnde & ipse plu-  
 rimum delectabatur in eo, quòd amantissimos electosque ami-  
 cos suos simili habitu conspiciebat exornari, gaudebátque ve-  
 hementer, cælestem patrem suum corâ intueri pœnosam mili-  
 tiam & agonè patientium martyrum suorum, qui modò tam  
 multiplici ex eorù gloriosis corporibus micante gloria reful-  
 gunt. Omnia nanque cæli regna, singularémque claritatè, deco-  
 ramque gloriâ illam pro ipsorum patientia Deus eis omnipo-  
 tens cõtulit atque donauit. Hunc autem militarem habitum  
 & martyrum aureolam angeli sibi vsurpare nequeunt: quippe  
 qui in sublimi illa angelica natura virtutè resignationis in pa-  
 tientia sufferentia haudquaquã exercuere. Porro ob ineffabilem  
 gloriâ illam, quã supra angelos anima in corpore per tenu-

porales afflictiones mereri potest, cor illud paternum adeo illi fauet & cupit, vt si electus aliquis amarissimam illam passionem sustinere posset, quæ ipsum quoque cordis fundum attingat, vitæque naturalis radicem arefaciat, suffocetque (quæ quanto est pœnaliior, tanto & Deo gratior est) si, inquam, afflictionem hanc absque interno externoque solatio ferre posset, Deus eam illi ex summo favore largiretur: sicut & dilectissimo filio suo eam largitus est in cruce pendenti, atque dicens: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? In qua quidem resignatione & ipse Deus pater, & totus cælestis exercitus quoddam perennis gloriæ habuit responsum. In vera namque resignatione desolatæ afflictionis, quæ vel vnus diuinitatis horæ spatio duraret: fieri posset, animam patientem gradum perfectiorem assequi, quàm bonis actibus insistens, etiam vnus integri anni spatio obtineret. Quisquis igitur in afflictione resignatior est, ille Christo similior est. Christus enim nunquam verbis passioni resistit: nunquam, siue nutu oculorum, siue quouis gestu, aliquid resignationis exhibuit. Manus & pedes clavis perforari, & caput spinis atrocissimè configi permisit. Ipsam denique & omne naturale solatium deserens, per passionem, vt propheta ait, in puluerem mortis deduci se passus est. O quàm necessaria erant rationalia illa instrumenta & ferocia ac immitia corda, quæ Christum fixere cruci, dum per illorum crudeles actus, & ipsi & nobis plena est cõsummata gloria. Sed ad extremum vsque iudicij diem, huiuscemodi instrumenta & amara atque ferocia corda, ad electorum præparationem necessaria sunt. Sicut enim (vt Euangelium ait) Christum oportuit pati, & ita intrare in gloriam suam: ita & sancta electi quæque membra illius, patiendõ venire oportet in gloriam suam. Veruntamen ò anima nobilis, in afflictione quilibet constituta, ad memoriam reuocare studebis omnia Christi suauia dicta pro cõfortatione tui, vt est illud: Sicut dilexit me pater, & ego dilexi vos. Et sanctissima promissa illius, vt vobis gratia: Omnes capilli capitis vestri numerati sunt. Et: Capillus de capite vestro non peribit. Et: Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Et: Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Et: In afflictione & mortis angustia suspicite, & leuate capita animarum vestrarum in gaudio, quoniam niam appropinquat redemptio vestra. Denique quicumque tales sunt milites Christi, cum Apostolo fidenter dicunt: Gaude-

*Mat. 27.*

*Mar. 15.*

*Psal. 21.*

*Luc. 24.*

*Ioan. 15.*

*Luc. 21.*

*Mat. 10.*

*Matt. 13.*

*Luc. 21.*

te in Domini  
anima, non  
nem tuam  
nionem, no  
expurgare  
suz infunda  
deuotionis  
si non illico  
dilorum su  
mis comput  
etiam te igit  
tè Deus om  
ob tuam su  
ipse nouit,  
gnissimus f  
bet. Verum  
eius, diuersa  
nerolos mi  
curia eius f  
coneris ign  
excitare, cib  
ricordiae re  
ditatis exe  
nemque ho  
serua, vt ne  
sus: non in la  
za & verba  
rificent om  
bonum tan  
statim cæle  
ribus tuis i  
pro honore  
cendum, fa  
cabit ac res  
tua pura est  
suo: Si vero  
impura su  
naoque pe  
felleo hum  
atinet per

te in Domino semper: Iterum dico, Gaudete. Si verò ó amans *Phil. 4.*  
 anima, non illico sub oratione tua, in qua crucem & afflictio-  
 nem tuam Deo obtulisti, diuinam tibi sentis adesse consola-  
 tionem, ne quæso mireris. Magis enim ille vas tuum adhuc  
 expurgare constituit, antequàm in illud diuinæ consolationis  
 suæ infundat balsamum. Secura tamen esto, si in orationis ac  
 deuotionis instantia persisteris. diues ac liberalis est rex tuus.  
 si non illico fortè tibi præbuerit merù, ad minus certè vinum  
 dilurum suæ infirmorum, id est, solatium internum in lachry-  
 mis compunctionis per ministros suos, id est, angelos sanctos,  
 etiàm te ignorante, tibi præstabit atque miscbit. Quòd si for-  
 tè Deus omnipotens aduersa tibi infligere disimulat, nõ hoc  
 ob tuam siue probitatem, siue strenuitatem facit: sed quia satis  
 ipse nouit, quàm indignus sis miles esse Christi, qui cū rex di-  
 gnissimus sit, indignum ac pavidum habere militem non de-  
 bet. Veruntamen amplum & augustum est regale palatium  
 eius, diuersasque mansiones habet. Si igitur inter nobiles ac ge-  
 nerosos milites annumerari constituique recusas, saltem in  
 curia eius stabularius, aut ignis sufflator, aut certè cocus esse  
 coneris: ignemque sufflare, id est, oratione deuotionem tuam  
 excitare, cibumque deuotionis excoquere, & in operibus mise-  
 ricordiz te exercere contendas. Omnibus perfectionis & sancti-  
 tatis exemplum præbe, & vultum placidum, conuersationem-  
 nemque honestam exhibe. In conuersatione tua medium ob-  
 serua, vt nec dissolutus nimium, nec plus quàm oportet serius  
 sis: non in læticia, non in tristitia excedas modum. Cuncta ope-  
 ra & verba tua ita temperata sint & moderata, vt in eis hono-  
 rificent omnes patrem tuum qui in cælis est. Quodlibet opus  
 bonum tanta cordis tranquillitate facere stude, ac si ipso facto  
 statim cælestia regna sis petiturus. Intentio tua in cunctis ope-  
 ribus tuis ita inter te & Deum tuum sit directa, vt purè omnia  
 pro honore & beneplacito ipsius, non ad hominibus compla-  
 cendum, facias. Nam secundum intentionem cordis tui iudi-  
 cabit ac remunerabit Deus cuncta opera tua. Si ergo intentio  
 tua pura est, omnia quoque opera tua, pura & in ordine bona  
 sunt: Si verò peruersa est intentio tua, cuncta quoque opera tua  
 impura sunt, siue ea ordinata sint, siue inordinata. Intentio  
 namque peruersa, fel quoddam pestiferum est, quæ omnia  
 felleo humore inficit destruitque. Vbi verò, quod ad tuam  
 attinet personam, omnia tibi eueniunt ex sententia, vt &

*Ioan. 14.*
*Matt. 5.*
*Opera cum  
 misericordia  
 dñi quid  
 iudicanda.*



sanus sis, & necessariis abundes, atque hominum laudibus et tollaris, cunctaque eis placeant opera tua, benèque te geram cum proximo tuo, cunctaque tibi cedant prosperè: ex his omnibus virtutem tibi elice, naturam in gratiam commuta, & in fundo tuo excidens tibi ipsi, ita loquere in corde tuo: O patre piissime, en dilectissimi milites tui inter spinas & tribulos per viam angustam incedunt. Ego verò extremus omnium fruuentium tibi, totus immundus, in palatio tuo inter rosas & lilia, per viam latam & mollem iter facto. Satis aduerto Domine, idèd te mihi ex paterna prouidentia tuâ temperlem impartiri sufficientiam, quia me infirmum seruum tuum, ita fragilem cognoscis, vt nisi me pomis, paruulorumque tuorum temporalis sufficientiæ donis allicerer, facillè à te ad perpetuum damnum meum exciderem, dilaberèrque. Nunc igitur me ipsum tibi offero Deus meus, cum omnibus que possum per gratiam tuam, paratus omnem perpeti miseriam, eicem, afflictionem, quam mihi euenire volueris: tibi que laudem

*Mat. 21.*

cantica persoluens de omnibus donis tuis, pfallo cum puerulis illis Israeliticæ plebis in corde meo: O sanna in excelsis. Atque hoc modo rationabiliter etiam ipsam prosperitatem tuam, profunda cum humilitate offer cælesti Patri tuo. Nam & ista quædam resignatio est, per quam etiam ad eò acceptus Deo ferri poteris, vt ex paterno fauore suo de ancilla reginam gratissimam, id est, intimam ac secretam in copiosa deuotione amitam te suam efficiat. Attamen reuera si sine multa tribulatione Deus vitam ducere te permittit, verisimile est, te necdum ex charissimis eius reginis esse. Quecunq; enim anima æterni sponsi illius prædilecta ac specialis regina esse voluerit, hoc conuino fieri habet per ardentes ac ignitas afflictiones siue aduersitates, ipsam ossium medullâ deuantantes, quæ ipsam haud locis præparant, quàm ignis cerâ, vt capere possit formâ, quocunq; ei artifex imprimere volet. Si enim supremus ille artifex nobilissimam gauiosæ perpetuæque essentiæ suæ imaginem ei imprimere debeat, necesse proculdubio est, vt vetustissimius aboleatur imago, atque ex propria ratione sublimis illius transformationis in supernaturali operatione vetustam formam suam penitus deponat. Nam & secundum naturam & secundum gratiam impossibile est, vt res aliqua nouam & præclaram accipiat formam, nisi prius antiqua ignobilis forma exuatur. Huic igitur iam dictæ formæ immutatio

*Index amicorum aut inimicorum Dei quis sit.*

tioni in ani  
quandam p  
sissimas vid  
siones. C  
ribus exor  
te molter  
mare consu  
præcipitari  
tui super m  
præparat  
git, subiqu  
centum mi  
aliquid ino  
ctis homin  
vas istud el  
men, sanct  
meo aufer  
oculto cor  
tum perspi  
ciosi lapie  
priusquã  
è celo ang  
tioni desti  
tigisse. Sa  
ris est pass  
quam eis e  
le vnquã  
runtamen  
In cunctis  
tui ex mil  
tia conclu  
tam nouit  
sentis, pr  
nanque pu  
ad regni c  
euolat at  
sam abire  
meus, en c  
tionem  
miscio in

tionem in animæ transformatione, Deus omnipotens puram  
 quandam præparationem prædisposuit ac destinauit, per inten-  
 sissimas videlicet & intimas vitæ medullas attingentes affli-  
 ctiones. Quam enim animam cælestis ille pater donis potio-  
 ribus exornare, & sublimiter transformare decreuit, eam non lau-  
 re molter, sed balneare etiã, & submergere ac immergere in  
 mare consuevit amaritudinis. Sicut & Ionã prophetã in mare *Ion. 1.*  
 præcipitari fecit. Et Dauid ait: Omnia excelsa tua & fluctus *Psal. 41.*  
 tui super me transierunt. In veritate dico, priusquã Deus im-  
 præparatam relinqueret animam, quam tam sublimiter ele-  
 git, subique tam singulari cordis fauore segregauit, citius vel  
 centum millia hominum ex huius animæ occasione damnum  
 aliquod incurrere permetteret: imò etiam potius mille san-  
 ctis hominibus occluderet interim oculos, vt vel ignoranter  
 vas istud electionis grauibus iudiciis suis præpararent. Qui ta-  
 men, sancto vase isto iam expurgato, ab oculis eorum vela-  
 men auferit, eorumque defectus miriùs ponderat, eo quòd ex  
 occulto consilio suo miro quodam modo factum fuerit. Qui  
 tum perspicuè in diuino lumine, vas istud deauratum, & pre-  
 ciosis lapidibus opertum esse cognoscunt. Plus aliquid dico,  
 priusquã Deus vas istud nobile impurum relinqueret, citius  
 è celo angelum suum huius vasis per tribulationes præpara-  
 tioni destinaret, sicut beato illi patriarchæ Iacob legimus con-  
 tigisse. Sanè electorum hominum passio, non semper vulga-  
 ris est passio, sed frequenter ita insolita ac inaudita est passio,  
 quam eis etiam improuise Deus euenire permittit, vt nihil tale  
 vnquã cogitarint, nec quicquam inde vel suspicati sint. Ve-  
 runtamen æquanimis ac bono animo esto ò anima patiens.  
 In cunctis nanque amaritudinibus istis Christus electus cordis  
 tui ex millibus, clausis ianuis (id est, cunctis viribus tuis duri-  
 tia conclusis) introire, tibi que nouam quandam & inexper-  
 tam nouit infundere suauitatem. Amaritudinem verò quam  
 sentis, pro inferno & purgatorio tuo suffer patienter. Verè  
 nanque pura, resignata, patiens anima, nuda ac munda de ore  
 ad regni cælestis palatia, vbi mille anni die vno breuiores sunt,  
 euolat atque conscendit. At tamen nullam crucem infructuo-  
 sam abire sines, sed ita in corde tuo dicas: O Domine Deus  
 meus, eo offero tibi meritam quidem, sed inuoluntariam affli-  
 ctionem meam, ipsamque hodiè tuæ sanctissimæ passioni ad-  
 misceo inseroque, quò eius virtuti vnita, cælesti patri tuo red-  
 datur

*Gen. 33.*

*Luc. 13.* datur accepta, sicut & latronis illius tecum crucifixi passionem, tua passio fecit fructuosam. Porro in aduersitate constitutus, omnem inordinationem deuita. Vna siquidem inordinatio parit aliam, & vt plurimum inordinatio turbulentum reddit animum. Animus verò inordinatus, grauior animæ crux intus est, quàm ipsa passio foris. In qualibet igitur aduersitate ordinatus esse coneris: quoniam quidem hac ratione Deus electos suos præparat, quidem sæpenumerò nihil aliud, quàm passionis molestiam foris, & intolerabilem amaritudinem intus sentiunt, tunc vltèrius diuina in eis gratia in virtute passionis operatur: & foris quidem vetustam peccati depunit abraditque rubiginem, intus verò animam ab immundis bestialium inclinationum mucore purgat & emundat. Interim quoque spiritus Dei faciem animæ reuelans, ipsam in eadem transformat imaginem à claritate in claritatem. Denique & ipsius scædæ ac putridæ carnis, dæmonis quoque maligni tentationes, animæ quædam sunt præparatio: in quibus nimium posita, cõstanter desicæ resignationis inherebit. Quilibet enim multæ peruersæ & iniquæ cogitationes suboriuntur in anima, si vel sub ipsis, vel post eas anima per bonas cogitationes ad Deum sese conuertit, peruersæ illæ cogitationes depelluntur deciduntque: quæ, quanlibet sordidæ sint & immundæ, nihil animæ contagionis siue maculæ ingerunt, quando diu voluntas rationalis consentire recusat. Vnde sanctus ait *Augustinus*: Caro ipsa carnales parit concupiscentias, sed non nocet, quando ratio consentire non vult, sed eis potius resistit, malens in puritate simulari angelis in cælo, quàm in immunditia iumentis in cœno, siue dæmonibus in inferno. Id quæ factis approbat iustissimus ille iudex Deus, nec vnquam irremuneratum abire sinit, quòd anima pro illius amore quem non videt, abnegat, & deserit proximum amicum suum quem videt, qui que ei iugiter adheret, corpus videlicet suum, quod pro amore Dei arescere, in spurcisque desideriis suis velut perire facit. Vult igitur & exigit iustitia illius, vt hoc ei centuplum in purissima delectatione æternaliter in gloria, & in hoc seculo in gratia restituatur. Nunc igitur o anima, dum immundis pulsaris tentationibus, te ipsam Deo in vera resignatione offerens, ita in corde tuo dicas: O Domine Deus meus, qui intima cordium omnium intueris, & nosti intentiones omnes, tu scis quia libenter tibi cælestem ac puram exhiberem animam.

*Concupiscentiæ quousque non noceant.*

num. Tan  
scircis ple  
le illud ha  
Rogo igit  
tao, vt diu  
ceptum fia  
quem me  
nâque pro  
terra & or  
Hæc est,  
clinat, vt e  
sua ex salu  
fessoris ag  
per quam  
In hac siq  
Ea verò of  
ficile est d  
qui volunt  
Vnde sanct  
luntas ard  
ipsam hor  
ti religio  
repleti, sibi  
namque a  
dinem: q  
ficerent, i

De



tur, qui i  
opera, pu

nam. Iam verò non nisi immundum vas habeo, quod licet spurcis plenum sit tentationibus, ipsum tamen tibi offero, quale illud habeo. Si melius haberem, melius utique offerrem. Rogo igitur te Deus meus, munda illud sanctissimo sanguine tuo, ut diuini influxus tui capax efficiatur, tibi que in gratia acceptum fiat, ipsum que omni illo diuino dignare ornatu, ad quem me & elegisti & præordinasti in paternò fauore, æternâque providentia tua, priusquam cæli fierent, & formaretur terra & orbis. Postremò adhuc alia quædam est resignatio. Hæc est, qua cor bonæ voluntatis adeò se ad obedientiam inclinat, ut ex seipso viuere nolit: viuunt autem, & cuncta opera sua ex salubri sancto que spiritalis ac illuminati cuiusdam confessoris agit consilio. Hæc planè via ad cælum tutissima est, per quam facilimè ac simplicissimè retia diaboli euaduntur. In hac siquidem resignatione cuncta opera gratia abundant. Ea verò opera, quæ homo bonus ex proprio facit iudicio, difficile est discernere, utrùm ex natura, an gratia fiant. Ei autem qui voluntatem propriam abdicauit, inferni iter præclusum est. Vnde sanctus Bernardus ait: In inferno nihil nisi propria voluntas ardebit. Tolle hanc, & infernus non erit. Vbi enim se ipsam homo deserit & exit, ibi Deus ingreditur. O quàm multi religiosi, infructuosi sunt martyres, dum propria voluntate repleti, sibipis in propria quæstione & iudicio duces sunt, paruaque aut nullam magnis suis exercitiis merentur beatitudinem: qui si omnia opera sua in obediendi resignatione perficerent, insignes nimirum apud Deum sancti efficerentur.

*Psa. 89.*

*Via ad cælum tutissima, qua*

*Quis solus in gehena arsurum.*

*De interiori suprema resignatione & excessu in Deum, per quem spiritus omninò in Deum immergitur, unumq; cum illo efficitur, in vera paupertate & sui ipsius nihilipensione.*

## CAPVT XII.



**V**CVSQVE de illa resignatione dictum est, quæ ad animam pertinet, quatenus illa vitam subministrat corpori, quæ & exterior resignatio nuncupatur. Iam verò de illa vltèrius interna resignatione dicendum est, quæ ad spiritum refertur, qui in suo opere, corporeo non vtitur instrumento, sed eius opera, pura, incorporea, & supra tẽmpus sunt, erecta ad incorporeum

poreum increatumque bonum illud, quod est ipse Deus, ubi admirum spiritus sursum attractus, & cum omnibus viribus suis intensus, quadam vi supernaturali operatur, in lumine supernaturali contemplatur, supernaturali dilectione feruet & ardet, purissimæque illi & abstractæ inhæret substantiæ: non licet tempori, sed inhians æternitati, sibi ipsi omninò excidēs, ac deferens purè & nudè quicquid est, potest, scit, prævalet, amat, confidet, contemplatur & fruitur. Hæc, inquam, omnia illi in hæc intima sui resignatione & inexhausta diuinitatis abyssu exciderunt: submersa, deperdita, abnegata sunt nudè in quodlibet non moueri, non viuere, non valere, non posse. De hac altissima interna resignatione dignum aliquid dicere nulla sufficit lingua, quin & cum Hieremia fateri cogitur omnis: A, a, Domine, nescio loqui, quia puer sum ego. At tamen ex infinita Dei potentia possibile est hanc obtinere, cum nihil ei sit impossibile. Cæterum cum multi sint sanctioris vitæ modi, paucissimi tamè sunt homines, qui vero absque deceptione tractu hæc intrahantur. Cuius equidem ratio est, quia ferè omnes proprie complacentiæ proprioque sensui innituntur, & priuato ducuntur amore. Quisquis autem hunc purissimum fundum ingredi voluerit, omnem priuatum amorè ante omnia necessariò debet abiicere. Amor nanque priuatus, ingens quoddam & incompositum onus est, quod resistendo impedit omninò, nec penetrare sinit spiritum angustam Christi portam, id est, priore illam iam antedictam externam resignationem, quæ via quædam est, ad hanc sublimem internam resignationem perducens. Denique sunt nonnulli sola societate spirituales, qui ad se sibi ipsi placent, vt tanta tamque multa de se sentiant, vt sibi in ea, quam cum proprietate quadam possident, sanctitate sua primam illam viam pertransisse videantur: qui tamen intus & foris multa proprietate & sui ipsorum immortificatione plus satis abundant. Hi planè ad hanc proximam introuersionis viam sunt inepti, ad quam tamen falso quodam lumine introducti, in suprema se perfectione consistere arbitrantur: quibus reuerà multò foret melius, rudes adhuc & incipientes esse. Maligni nanque spiritus, qui à gratia exciderunt, quorum ipsi ludus sunt, in eis & cum eis falsum ac perniciosum spiritus ludum in ficto atque phantastico exercent lumine: quod tamen miserius intus pro suo Deo habent, colunt, adorant: qui quidem casus est perniciosissimus, dum in hoc falso lumine diabolum adorant,

*Hier. 1.*

*Luc. 1.*

adorant, quod  
centum nan  
gere possit  
Dei iudici  
perfectionis  
ritibus cada  
lus summam  
est quod Ch  
qui lectus est  
vius assume  
vitæ, & ride  
periculosæ  
tractui Spirit  
rius, sublim  
conseruator  
risimorum m  
sui custodie  
à Spiritu De  
sum quenda  
omnium ve  
citiùs ei in  
uispendat. A  
pauperculu  
sicut ipse pe  
pulsissimus D  
& Apostolo  
dissima ex  
cessit prou  
securissimè  
di sensus ra  
& occurrat  
amicorum  
queret atq  
ma quædam  
magnitudo  
ritus in int  
suo Deum  
apprehend  
ita esse sent  
capram, qu

Deus, vbi  
s viribus  
ine Super  
tuer & ar  
: non loem  
excides, ac  
let, amat  
nia illi in  
abyſſo exi  
in quoddam  
hac altissi  
a sufficit  
A, a, a Domi  
t infinita De  
i sit impos  
odi, paucis  
ne tracta he  
nes proprie  
tuato ducun  
dum ingreſſi  
ecessario de  
oddam & in  
iud, nec pe  
est, priorem  
uæ via qua  
nem perdis  
es, qui ad  
ant, vt ſibi in  
tate ſua pri  
intus & fo  
ione plus ſa  
rſionis viam  
introduc  
quibus ree  
eſſe. Mal  
m ipſi lud  
ritus ludam  
tamen mi  
qui quidem  
e diabolum  
adorant,

adorant, quod maximum eſſe peccatum, in conſeſſo eſt. Ex  
centum nanque latrociniis facilius quis emergere atque reſur  
gere poſſet, quàm ex hoc grauiſſimo lapſu. Fit tamen iuſto  
Dei iudicio, quod nemo capere poteſt, vt aliqui in hoc ſummo  
perfectionis gradu conſtituti, cum ſummis nihilominus ſpi  
ritibus cadant excidantque, aliqui etiam cum ſupremis ange  
lis ſummam aſſequantur obtineantque beatitudinem. Et hoc  
eſt quod Chriſtus ait. In tempore illo erunt duo in lecto vno:  
qui lectus eſt quietus, dulcis, delectabilis, vita contemplatiua: &  
vnus aſſumetur, & alter relinquetur, deletus nimirum de libro  
vite, & ridens ad æterna lamenta procedens. Huius igitur tam  
periculoſæ atque grauiſſimæ rei gratia, cor bonum ac pium  
tractui Spiritus æcti reſiſtere caueat. Sicut enim almus iſte Spi  
ritus, ſublimes artis huius magiſter eſt: ſic Deus pater fidelis  
conſeruator, & Deus filius verus dux & moderator eſt horum cha  
riſſimorum diſcipulorum ſuorum: quos velut pupillam oculi  
ſui cuſtodit, ſicut ipſe per Prophetam dicit. Cor igitur illud, quod  
à Spiritu Dei in hoc interno ac ſublimes opere agitur, amor  
ſum quendam, ſeruidum ac diuinum timorem habere debet  
omnium verborum Dei, quæ & tanti faciet, vt cælum & terra  
citius ei in obliuionem abeant, quàm aliquod Dei verbum par  
uipendat. Ad neminem enim Domini ſpiritus reſpiciet, niſi ad  
paupercolum & contritum ſpiritu, & trementem ſermones eius,  
ſicut ipſe per Prophetam aſſertatur. Sanè contra errores omnes  
piſſimus Deus primò quidem puriſſimam Chriſti doctrinam  
& Apoſtolorum, omnemque ſacram ſcripturam, dehinc luci  
diſſima exempla institutionesque ſanctorum nobis ſua con  
ceſſit prouidentia, in quibus omnibus velut in tutiſſima via  
ſecuriſſimè ambulatur. Præter quæ ſi quis fortè mundo cor  
di ſenſus rarus ac ſublimes, aut reuelatio, aut phantafia incidat  
& occurrat, non ea cum proprietate poſſidebit, ſed bonum  
amicorum Dei vel conſeſſoris ſui conſilium ac teſtimonium  
quæret atque ſequetur, ſic que ſecurus erit. Sed & hæc opti  
ma quædam cautela, verusque in ſpiritu profectus eſt, vt Dei  
magnitudo & excellentia in fundo tuo creſcat, vt videlicet ſpi  
ritus in intellectu ſua conſideratione atque in ipſo fundo  
ſuo Deum magis ac magis magnum, abyſſalem, immenſum  
apprehendat & intelligat: id que non cum opinione, ſed re ipſa  
ſua eſſe ſentiat: atque iuxta hoc ſuum dirigat intellectum ſiue  
captum, quantum poteſt, & quantum Deus illi in hac caligino  
ſa luce,

Luc. 17.

Mat. 24

Zach. 2.

Eſa. 66.

Cautela  
ſine preſe  
ctus opti  
mus qui.

*Quaedam  
S. Benedi  
cti visio.*

*Silētium  
spirituale.*

sa luce, & lucida caligine seipsum actuali seu existente bonitate exhibere dignabitur. In hoc interiori spiritus incrementum omnis externa creaturarum cedit consideratio. Quanto magis Deus spiritui sit magnus, tanto omnes ei creaturæ deorsum ac euanescent. Denique in hac luce gloriosus pater benedictus totum mundum, velut sub vno solis radio, ante se adductum vidit. Hic amor omnis creaturarum exultatione in hoc supermirabili spiritus miraculo, vbi ipse supra omnem sensum ac intellectus capacitatem, à Deo in admirabilem lucem suam deducitur, rapiturque, ita vt supra naturam & etiam supra seipsum, extra id quod factus est, in quandam deformitatem eleuetur: ibi planè spiritus præ lumine absque luce, & cognitione absque cognitione, & præ amore absque dilectione efficitur: non quòd absque dilectione sit, sed in sua cognitione, vbi cõtemplationis oculum ad sese reflectit, omnis ei est vita, vires, cognitio, amorque suus, nimis parua videntur nisi summum Deum comprehendendum. Sicut enim culex modicus ad vastissimam cæli molem, intra se comprehendendum omnino impar est: sic & iste spiritus ad Deum comprehendendum nimis agnoscit se ducitque imparem: sicque in Dei celsitudinem sustollitur attrahiturque, quòd seipsum in suam lemittat paruitatem, dum naturalem in se facultatem non inuenit, quæ ad Dei comprehensionem possit perungere. Nec enim hanc omnipotentis Dei immenso profususque infinito honoris iniuriam facere præsumit, vt eum hoc supernaturaliter efficere posse diffidat, denegatque. Atque hoc modo perfectus stat resignatus in propria imperfectione sui ipsius, cõfitemini omnino omnem paternum honorem, infinitamque illius dominationem. Hic iam internum quoddam mutumque silentium fit, nec vllum hic verbum eloqui licet. Sed nec intus, nec foris quicquam hic operari permittitur: sed ipse spiritus patitur dilectam quandam insensibilem & ineffabilem passionem in se permirabili miraculo lucidissimæ, supersplendentis, ac abyssalis deitatis. Hic planè felix ac stupendus est Dei lucis, qui totius capacitatem ad suprema illius pascua coaptat præparatque. Quanto namque seipsum Deus magis ac magis pure in hoc sublimi coruscòque manifestat lumine, tanto amplius spiritus diuinitatem esurit sciens nesciensque: quanto autem Deitatem plus esurit, tanto Deus vacuum eius capacitatem amplius implere desiderat appetitque. Et sic infinitus quidem

hic est

Hic circulus  
& elarius  
eternus &  
intellectuali  
tui se compo  
pernaturali  
templatione  
ne ambiere  
Deus ipse v  
plissimum h  
teraque lat  
ritus ad illu  
comparatio  
dici possit. I  
mergit, mar  
taxat excessi  
sam infinita  
etiam vicini  
lumini, dum  
et splendor  
solendor aër  
illustrat, no  
nis spiritui e  
nobilitatur,  
diem, nec  
pinquitate  
tribuens ho  
tu essentia  
naturali que  
trouit in De  
abyssali diu  
becur, ita v  
dique circa  
Deum. Porro  
ligit, nec tar  
tus ex intin  
ctis, fidelite  
siceps, & des  
te si pater a  
tam ex eis a

Necirculus est, dū & spiritus capacitas ex repletionem famescit,  
 & elurians impletur: ac vndique pascua inuenit, in quibus &  
 eflorens & repletus pascitur. Est præterea mirus quidam hic in *Circulus*  
 intellectualis circulus in circulo. Nam & ipse Deus spontè spiri- *in circulo*  
 tu se comprehensibilem reddit. dum se illius capacitati in su-  
 pernaturali quadam contemplabili luce tēperat, sēque per con-  
 templationem in intellectuali illo circulo, id est, in circulari si-  
 ne ambiēte spiritus capacitate, comprehendi sinit. Est præterea  
 Deus ipse verus, immensus ac interminabilis circulus, qui am-  
 plissimum hominis spiritum (qui in sua comprehensione cælo  
 nec à que latior est) in se velut pūctum includit, qui tamen spi-  
 ritus ad illius maximæ ac incomprehensibilis immēsitatis Dei  
 comparationem, ita paruus censetur & exiguus, vt vix aliquid  
 dici possit. Ideoque hic ipse spiritus suo rursus nihilo sese im-  
 mergit, manet tamen sua illi creata essentia: atque in illo dun-  
 taxat excessu & eleuatione, in incomprehensibilem ac immen-  
 sam infinite diuinitatis claritatem liquescit profuitque: in qua  
 etiam vicinius ineffabiliter vnitur, quàm ipse purus aēr Solarī  
 lumini, dum ab eo in meridie perfunditur ac illustratur: vbi li-  
 cet splendor solis & aēr ipse sine medio sint vnita, non tamen  
 splendor aërem sua natura & essentia priuat, sed ipsum purgat  
 illustrat, nobilitat, transformat. Eodem sanè modo & homi-  
 nis spiritui contingit. In Deo siquidem purissimè illustratur,  
 nobilitatur, & in diuinæ conformitatis transformatur similitu-  
 dinem, nec tamen in sublimi illa ad Deum vicinitate vel pro-  
 pinquitate creatam essentiam suam amittit. Deo quippe suum  
 tribuens honorem, creatam essentiam suam ex illius increa-  
 ta essentia originem traxisse, de que nihilo factam esse, &  
 naturali quodam exitu ex Deo profuisse, ac supernaturali in-  
 troitu in Deum remeasse ac refluxisse fatetur. Hicque iam in  
 abyssali diuinitatis pelago spiritus ipse submergitur & absor- *Absorptio*  
 betur, ita vt dicere possit: Intra me Deus, extra me Deus, & vn *spiritualis*  
 dique circa me Deus, totum mihi Deus, nec quicquam noui nisi  
 Deum. Porrò bonæ voluntatis ac virtuosum cor, quod ista dili-  
 git, nec tamen ea quandoque gustat vel experitur, nihilo mi-  
 nus ex intimo sui altissimas Dei diuitias, quas suis exhibet ele-  
 ctis, fideliter laudare studebit: sic que horum omnium erit par-  
 ticeps, & desiderium ipsius pro eius capacitate implebitur. Sa- *Compara-*  
 ti si pater aliquis nouem dilectas sibi haberet filias, & vna sal- *ti opul-*  
 tem ex eis ad regni fastigium sublimaretur, & diademate co- *chra.*




*Quanta  
subinde  
spiritualiū  
hominum  
pauper-  
tas.*

*Es. 40.*

ronaretur regio, octo reliquæ sorores meritò pro coronata illius amore & patris honore, magnificè exultare ac gratulari deberent, quæuis illa vna duntaxat regis celsitudinis coronam perciperet. Ita planè & hac in parte, munda quæque corda ferre debent. Hanc autem viam altissimam, introitum summissimum, scientiam excellentissimam, abyssalem sapientiam illi soli docendam relinquimus, prout antè diximus, qui omnium supremus doctor atque magister est. Nec tamen ignorandum est, altissimos, deuotissimos, maximèque spirituales homines istos, tantam interdum intrinsecus paupertatem experiri, nulla sit mors temporalis tam acerba, quàm non libentissimè, si Deo placeret, pro desolata illa interna paupertate exciperent. Reuera nanque interior illa afflictio siue crux, ipsam quoque eis ossium medullam deuastat. Magna planè est afflictio eorum, dum eos velut in suspendio tabescere, & viuos in maxima angustia emori oportet. Nec vlla eos vel in tempore vel æternitate creatura solari potest. Sed inter tempus ac æternitatem velut suffocari ac strangulari eos oportet, donec ab hoc suspendio Deus eos piissimus absoluat. Horum dolorem creature non alleuiant, sed graui eis sunt oneri. Generoso nanque spiritui ex naturæ suæ ingenita nobilitate, gratiæ que proprietate, pœna non modica est, quòd creaturis habeat implicari, quippe qui non ignorat se, si ab omni materia denudatus, abstractus, absolutus esset, tum demum nudè ac purè sine medio & accidentibus in nobilissimo statu suo posse consistere. Vnde ipsius corpus, quod anima vegetat viuificatque, spiritui tenebrosus, horridus, pœnalis carcer est. Argentum quoque, aurum & electiorem omnes, ceu simum ducit, vt potè in quibus nullam delectationem, nihil quod suo sapiat palato, inuenire potest. Cere generosa aquilla fœno delectatur, nec pascitur, sicut bos aut equus. Et propheta ait: Omnis caro fœnum. Omnis delectatio temporalis delectatio, ei amaritudo amari ssima est. sicut valde sitibundum, acetum amarum refrigerare non potest, quòd is vinum forte purumque appetit. Porro in omni hac amittitudine regula diuina internæ resignationis deuotum spiritum in quadam æqualitate consistere, diuinitumque beneplacitum in pace præstolari cogit, vt quomodo Deus vult, ita & ipse velit. Et quia iam Deo placet vt patiat, vt similiter & ipse hoc absque tædio velit: imò vt penitus omnis sit expertus voluntatis, paratus etiam sustinere quod ipse Dominus, in omni hac

*ni hoc sub  
Non te nou  
guita est m  
Hic planè  
ueritas in  
tri tam in a  
vt si eiam p  
delegēt que  
men ab ip  
lis nimirum  
caus, qui o  
tioni trahe  
exequi: sim  
tionem imp  
cunferbat:  
tione, quā  
dum etiam  
que in inter  
aleo vt vid  
tir, fidei, di  
ipis ignora  
seruat, atque  
sepius ipsi n  
gius fugit ab  
neplacito D  
tem ipsos pe  
tutionis atq  
tione perfit  
hbitura in  
De obedie  
vniuer  
re & c.*



in hac sublimi resignatione ita se illi exhibeat, ac si diceret:  
 Non te noui, nescio quis sis: omnis vita tua extranea & inco-  
 gnita est mihi, quæ quidem ingens probatio atque tentatio est.  
 Sic planè probatur, quis seruus, quis ve filius sit. Dum enim ad  
 ueritas imminet & urget, seruus retrocedit. Filius autem pa-  
 tris in aduersis quàm prosperis adhæret immobiliter: adeò  
 ut si etiam pater irascatur, paternumque ei solatium subtrahat,  
 denegæque, ipsumque verberibus afficiat, nequaquam ta-  
 men ab ipso auertatur, sed ei perpetuo fixus adhæreat. Ta-  
 les nimirum Apostolus erat, altissimæ viæ huius verus cal-  
 cator, qui dum à Deo fœdissimæ ac immundissimæ tenta-  
 tionis traaderetur, acceptissimum Dei beneplacitum studebat  
 exequi: simûlque in seipso, vase utriusque rationali, & tenta-  
 tionem impurissimam, & lucidissimum gratiæ lumen cir-  
 cunderebat: nec minus Deo charus in immunda illa tenta-  
 tione, quàm in tertij cali raptu fuit. Et iuxta hunc mo-  
 dum etiam in alijs suis amicis Deus operatur. Sapius nan-  
 que in interiori quadam penuria & inopia eos derelinquit,  
 atè ut videatur eis, nullum Christianum tam parum gra-  
 tiæ, fidei, dilectionis, omnisque boni habere, ut ipsi. Attamen  
 ipis ignorantibus, latenter eos, in fundo ipsorum Deus con-  
 seruat, atque in hoc paupertatis graui cruce preparat, in quo  
 sepius ipsi multo eum desiderio mortem suspirant, & ea lon-  
 gius fugit ab eis: atque in hac cruce pro gratissimo suo be-  
 neplacito Deus eos perficiens, ad summam eorum felicitate-  
 tem ipsos perducit. Semper igitur ô anima nobilis, huius insti-  
 tutionis atque doctrinæ memor esto, ut in vera iugiter resigna-  
 tione persistas, veram quoque proinde perfectionem semper  
 habitura in Christo Iesu Domino nostro. Amen.

*De obedientia sub Deo, sub superioribus, & hominibus  
 vniuersis, de laude ipsius, & quomodo eam obrine-  
 re & exercere debeamus.*

CAPVT XIII.



VM in confesso sit, omnes ex humilitate virtutes  
 oriri: ipsaq; obedientia, humilitatis filia siue  
 virtus sit, de ea iâ cõsequenter dicturi sumus. Est  
 igitur obedientia virtus, qua homo propriâ volũ-  
 tate suam abnegans exiensq; quod ei in Deo &  
 virtutu  
 dum præcipitur, facere statuit eligitq;. Itè, Obedientiã sit.

est submissæ flexibilitas voluntatis & ad omne bonum inflexibilis animi promptitudo. Obedientia præceptis ac veritate Dei que voluntati hominem subditum facit, sensusque & vires sensitivas rationi subiicit superiori, ita ut homo modestè ac rationabiliter viuat. Insuper & Ecclesiæ & ecclesiasticis hominem subdit sacramentis, ac superioribus eius cunctisque Ecclesiæ dogmatibus, institutionibus, præceptis, consilijs, institutis, consuetudinibus vniuersis: omnibusque hominibus in cunctis consilijs, auxilijs, obsequijs tam corporalibus quàm spiritalibus, secundum discretionem & cuiusque necessitatem, promptum atque flexibilem reddit. Ipsa in congregatione perpetua foederat vniuersos. Neque enim potest aliquis verè pacificus esse, nisi qui veraciter obediens est. Talis autem diligenter ab omnibus, quibus cum viuit. Omni nanque velle & nolle prorsus abnegato, præceptum neque expectat, neque insequendo moras facit: sed mox vbi aliquid ei iniungitur, promptus atque paratus est omnibus. Sed ô quàm pauci verè & perfecte obediens nunc inueniuntur, qui omni propria voluntate abdicata, non Deum & creaturas sibi obtemperare cupiant, sed ipsi magis alterius velint facere voluntatem, dicentes & ne cessatione cum Apostolo: Domine, quid me vis facere? Sacra obedientia tanta virtus est, ut vel minimum aliquod opus ipsa factum, qualecunque illud fuerit, multò melius Deo acceptius sit, alio quamlibet magnopere sine ipsa perpetratum siue sit Sacræ Missæ auscultatio, siue lectio, oratio, contemplatio, seu quodlibet aliud opus, quod excogitari possit. Ipsa omni tempore quod optimum est, in omnibus & ante omnia operatur. Ipsa errare non potest. Nec negligit quicquam Opera illius correctione non egent, nec aliquid ei bonum deest. Quantum enim per obedientiam seipsum quisque non querit, seipsum & quod suum est, deserit abnegatque, vitis que moritur, tantum quoque Deum ipsum cum gratia virtutibusque suis ingredi oportet. Et quanto in vitijs nostris magis ac magis abnegamus nos ipsos, tanto quoque nostri potentiores efficiuntur. Quis enim magis suus est, quàm qui suus potes ac liber, animam suam habet in manibus suis, dare eam valens cuiusque voluerit? Hic nimirum absque impedimento ex integro cor suum ad Deum potest erigere, (quod profecto nemo facere potest, nisi qui sibi ipsi in Deo mortuus est) nec perire potest, quia à Deo per gratiam illius liberatus est: dūmque

*Quis tantum verè pacificus.*

*Act. 9.*

dūmque se  
mie obedi  
lo & nolo,  
exire stud  
Dei benepl  
plus amat.  
ne Deus me  
candum gr  
lum terra, c  
tibus oram  
fir: multò t  
ticio religio  
voluntatem  
quas in ho  
ma, quam  
mea, sed tu  
que vnan  
māque, &  
Per illam  
tem eius, r  
ti famus.  
millium sur  
que & natu  
tar, diuino  
omnia pro  
tamen pro  
Dum ergo  
sancto bap  
tionem nos  
Augustinus  
præcipiat  
tar præcip  
obedientia  
prudens &  
contra Deu  
alij verò o  
te quodlib  
dor, tanto  
lus Dei glo  
in futuro pe

onum infestis ac veniis  
 usque & vici  
 modestie ac  
 asticis homi  
 etisque Eccl  
 ijs, infirmit  
 bus in dande  
 am spirituale  
 itatem, pcon  
 one pace  
 quis verè p  
 tem diligit  
 velle & vole  
 neque in ex  
 agitur, pron  
 ci verè & p  
 propria volun  
 erare cupi  
 m, dicentes  
 ris facere? Sa  
 quod opus  
 melius Deo  
 sa perpetrat  
 atio, contem  
 ri possit. Ista  
 is & ante con  
 it quicquam  
 od ei bonum  
 m quisq; non  
 negatque, vi  
 um gratia vi  
 ijs nostris  
 nostri pote  
 n qui suipius  
 suis, dare em  
 e impedi  
 (quod pro  
 mortuus est)  
 liberatus est:  
 dumque

adque seipsum non vult, Deus ipsum vult. Siquidem in ho  
 mie obediēte penitus morari, imò nec offendi debent, Vo  
 lo & nolo, sic vel sic, hoc atque illud, sed ipsum omninò purè  
 exire studebit: & ibi quicquid oprat, assequitur: dum videlicet  
 Dei beneplacitum omnibus illis quæ Deus dare possit, am  
 plius amat. Ideòque & hæc optima oratio est: Da mihi Domi  
 ne Deus meus quicquid volueris, & fac mecum in omnibus se  
 cundum gratissimam voluntatem tuam. Ista oratio, quàm cæ  
 lum terra, celsior est. Quavis enim dum pro gratia & virtutibus  
 oramus, à Deo in precibus nostris exaudiri iucundum  
 fit: multò tamen delectabilius est, potissimo se Dei benepla  
 cito resignare, eiusque ante omnia, in omnibus, & post omnia  
 voluntatem appetere. Inter omnes nanque Christi orationes,  
 quas in hoc seculo fudit, illa summa fuit & excellentissi  
 ma, quam imminente passione fundebat, dicens: Pater, non  
 mea, sed tua voluntas fiat. Hæc quippe oratio præ omnibus  
 quæ vnquam dixit, & Deo patri acceptissima honorabilissi  
 maque, & nobis vtilissima, & dæmoni terribilissima fuit.  
 Per illam siquidem voluntatis suæ, secundum humanita  
 tem eius, resignationem, nos omnes, si tamen velimus, serua  
 ti sumus. Atque hoc modo gratissima Dei voluntas, verè hu  
 miliū summum præcipuūque gaudium est. In isto nanque  
 & natura extremè deprimatur, & Deus altissimè extollit  
 ur, diuinarumque charismatū homo capax efficitur, vt pote qui  
 omnia pro omnibus dedit, ac seipsum abnegauit funditus: nec  
 tamen pro hoc aliud aliquid requirit, quàm quod velit Deus.  
 Dum ergo nos ipsos diuino beneplacito resignamus, in spiritu  
 sancto baptizamus, filiique Dei constituimur: dumque huc ora  
 tionem nostram referimus, satis bene precari sumus. Vnde &  
 Augustinus ait: Fidelis Dei seruus non affectat, vt sibi dicatur  
 præcipiatūve, quod libenter audit: sed potius, quid sibi dica  
 tur præcipiatūve, eum audire delectat. Sciendum est autem, ad  
 obedientiam veram atque perfectā multa requiri. Primò nanque  
 prudens & discretus esse debet vt videlicet intelligat, nihil sibi  
 contra Deum vel eius præcepta præcipi vel prohiberi posse. In  
 alijs verò omnibus, siue sit orare, vigilare, ieiunare, laborare, si  
 ne quodlibet aliud in his, inquam, quanto obedientia simpli  
 or, tanto & fructuosior erit. Secundò simplex erit, vt pro so  
 lus Dei gloria & honore, non aliquo priuato cōmodo, hic vel  
 futuro percipiēdo fiat. Licet enim, vitam æternam appete

Qui opti  
 mè oratur

Mat. 26.  
 Mar. 14

Quos ad  
 veram o  
 bedientiā  
 requirantur.

re sit concessum, quo tamen obedientia purius pro Dei exaltetur gloria, eo melior atque sitauior est. Purè nanque ad Dei gloriam obedire, non seruorum aut mercenariorum, sed filiorum est, quibus nimirum ipse patris honor qualibet mercede dulcius sapit: ideòque vel in vno saltem opere maiora virtutis incrementa percipiunt, quàm mercenarij qui Deo pro mercede

III. de seruiunt annis etiam mille. Tertiò hilaris erit. Hilarior quippe datorem diligit Deus, & parùm aut nihil illi costat placere seruitia. Vt igitur cum hilaritate obedire queas, multum

2. Cor. 9. amare discas. Amor siquidem omnia reddit facilia, ita vt qualibet etiam opera, ad offerendum dilecto suo, parua ipsi videantur.

III. tur. Quartò, velox esse debet. Non enim moras nouit vera obedientia, sed ad omnia prompta atque parata est: magis que se inclinari sentit ad exequendùm ea quæ sibi præcipiuntur, quàm quæ sua voluntate susceperat. Dum enim paruum aliquod obedientiæ opus, magis etiam magno propriæ voluntatis actu dilecto suo placere sentit, ea de causa seipsam semper exire

v. abnegare desiderat, vt tota fiat Dei. Quintò virilis erit, ita vt quicquid ei præcipitur, forti animo aggrediatur, & vix quicquam impossibile vel nimis difficile ducat. Quòd si etiam omnia quæ vnquam facta sunt, vel sola facere posset, hoc ipsa mentem suo iudicio ducet pro nihilo. Talis nimirum obedientia, tam virtuosa, tamque honesta est, vt omnium quæ vel fecit, vel facere posset, oblita, hoc solùm spectet, quid illi debeat, propter quem omnia facit: sicque plura adhuc facere desiderat, paratior

VI. ad obediendum, quàm alius ad præcipiendum. Sextò deuota esse debet. Vera nanque obedientia quicquid agit, ex recta intentione pro sola Dei gloria, non ad placendum hominibus, facit: & quicquid ei præcipitur, totum de manu Domini suscipit reuerenter: vnde etsi fortassis ex seipsa melius aliquod opus inchoasset, citra tamen difficultatem ipsum intermittere, dum ei aliud imperatur. Plus enim ei obedientia in paruo, quàm

proprietas in opere magno sapit. Quisquis igitur obedientiam difficilem esse causatur, necdum quid sit obedientia, gustauit. Quanto enim sapor diuinus omnem naturalem saporem excedit, tanto etiam obedientia omni proprietate melius sapit. Cunctis nanque quæ pro Deo fiunt vel dimittuntur, ipse cum seipso vicem habet reddere. Nihil itaque, quanlibet magnum, cum tali proprietate possideamus, quàm illud, Deo vel hominibus aliud exigentibus, hilariter dimittere possimus.

in quo

Et quo tan-  
menur p  
quam in m  
habere in  
dum ad ali  
nos subdit  
obedientie  
opere, quod  
mo, vera o  
tatis filia.

consi Jerans  
si serio ad  
esse, propri  
possent: ad  
derent, seig  
fidelissimi  
qualiter ill  
niam, ad m  
rit: inde n  
sav, ad om  
idque non  
etiam sub  
as, qui eti  
amplius Ca  
tificatio sit  
to autem r  
miliores ef  
patri suo c  
sit semerip  
secum facer  
tanto & eid  
aque lau  
tamen mai  
Dei intuitu  
militatem  
est, quasi i  
nos: aut qu  
tem debeat  
maior est h  
venes, in

In quo tanè non modò nullam facimus iacturam, sed etiam meremur plurimum. Intentionem quippe diuini honoris, quam in miiori opere habuimus, & si bonum esse debeat, habere in quolibet opere tenemur, nihilo minus retinemus, dum ad aliud nos opus ex obedientia conuertimus, alterique nos subdimus subiicimúsque: & insuper virtutem lucratur obedientie, quæ Deo proculdubio multò gratior est omni opere, quod ex propria voluntate facere potuissemus. Septimo, vera obedientia etiam humilis erit, cum sit ipsa humilitatis filia. Dum enim humilis obediens, sanctos quosque considerans, aduertit, quomodò illi concorditer magno desiderio ad hoc peruenire contenderint, vt verè obediens esse, propriumque sensum totaliter obliuisci & extinguere possent: ac vbi propriam fortassis quæstionem deprehenderent, se ipsos continuò abnegarint: specialiter verò dum fidelissimi amatoris sui perpendit obedientiam, attendens qualiter ille, cum rex regum esset & Dominus dominantium, ad mortem vsque crucis obediens ac resignatus fuerit: inde nimirum æstuanti obedientie desiderio succensus, ad omnia bona promptus, alacer, paratus efficitur: idque non tantùm sub Deo & superioribus suis, verùm etiam sub omni humana creatura, hominibusque vniuersis, qui etiam quanto inferiores sunt, tanto ei subiectio amplius sapit, libentiúsque obedit: cum maior utique mortificatio sit in isto, quàm sub superioribus inclinari. Quanto autem nos ipsos magis ac magis abnegamus, tanto similiores efficimur ei, qui propter nos non tantùm caelesti patri suo obediuit, sed etiam in manus peccatorum tradidit semetipsum, liberè eis sine querela, quicquid vellent, secum facere permittens. Porro quanto ei similiores sumus, tanto & eidem amplius placemus. Denique licet magnum sit atque laudabile, superioribus propter Deum obedire: multò tamen maius est, æqualibus: maximum autem, inferioribus Dei iocuitu obtemperare. Istud quippe mortificationem ac humilitatem maiorem exigit. Nec tamen ita hoc accipiendum est, quasi inferioribus contra superiorum iussa parere debeamus: aut quasi verus humilis, aliquem se minorem vel inferiorem debeat ducere. Attamen pro status dignitate, sacerdos maior est homine plebeio, & subdiaconus Prælato, ac seniores, inferiores sunt. Neque enim scire possum, quo

VII.

1. Tim. 6.

Qui seu  
qua in re  
Christo  
maximè est  
mitemur.

facto aliàs verè humilis, aliquem se viliorẽ inferiorẽ posset credere, nisi pro statuum conditione. Demum, quoniam exempla fortius mouent quàm verba, quanta per obedientiam sancti miracula fecerint, multis est codicibus posterorum memoria commẽdatum, & inter cetera, vt frater quidam iunior, ex obedientia longius allata aqua, tam diu lignum aridum fixum irrigarit, vt fructum ex se produceret. Ita planè nec modo quisquam adeò aridus & diuina gratia vacuus est, quin à obedientiæ iugo suauis colla submittere velit, virere ac florere, copiosumque fructum producere possit. Obedientiæ namque ad omnis gratiæ susceptionem locus est aptissimus capacissimisque. Quisquis igitur ea quæ hic scripta sunt, æquo perperderit iudicio, & sanctam obedientiam amauerit, non grauetur eius iugum, sed voluntariè & cum ingenti gaudio a horum parebit voluntati, sentièturque in obedientia duriori gustum spiritus dulciorem, fietque ad obediendum pro Dei honore peritior, quàm quiuis esse possit ad præcipiendum.

*De propria voluntatis abnegatione, atque vt rebus temporalibus vti, exteriora opera ex fundo bono & satuto peragere, ac spiritu pauperes esse debeamus.*

## CAPVT XIII.



**P**ORRO ex obedientia, propriæ voluntatis ac sensus proprii nascitur abnegatio. Nõ enim potest aliquis nisi verè obediens, propriam voluntatem suam in omnibus alterius resignare ac subdere voluntati, quãuis externa opera etiam cum propriæ voluntatis retentione perfici queant. Hæc autem propriæ voluntatis abnegatio siue resignatio, (de qua iam antè plura dicta sunt) hominem sine electione huius aut illius in agendo & dimittendo, ad Dei honorem iuxta superiorum voluntatem, omniumque bonorum hominum, quibuscumque viuunt, consiliũ, cum vera discretione viuere facit. Quis igitur in proprietate viuunt, nisi qui Deo bonisque omnibus communis non est? Hic quicquid animo concipit siue proponit, tam tenaciter ac mordicus, tantæque cum proprietate tenet, vt vix aliquando inde eum possit abducere: adeoque de se magnificè sentit, vt se difficulter relinquere possit: quod profectò totum venire et superbia dubium non est. Vnde nec pacem aliquando habet, nec opera bona, quæcumque tandem agat, sapiunt ei, eo quod

*In proprietate viuere.*

ad di

inferiorē  
um, quoniam  
obediētiam  
sterorum ne  
uidam iuue  
num ariam  
lanē nec me  
us est, quin h  
rere ac flo  
licētia nanc  
us capacita  
a quo perpe  
non graue  
udio aliorum  
ri gustum h  
honore piam

rebus tem  
bono & ius  
beamus.

voluntatis  
Nō enim po  
prium volu  
resignare ac  
opera etiam  
or. Hæc autem  
e qua iam as  
s aut illius in  
periorum vo  
buscum vult  
igitur in pri  
mūnis vicia  
ram tenaciter  
ve vix aliquis  
ficē sentiat  
um veniret  
uando habet  
at ei, eo quod  
ad di

si diuinæ gratiæ susceptionem inidoneus sit. Vnde etiam  
tunc hoc, nunc illud eligit appetitque. Quandoque enim  
multa libenter experiri, cum Deo pacem ac fortem ad eum  
conuersionem habere percuperet: iam verò libens pauper &  
mendicus esset: Aliàs vel eremitorium, vel meliorem optat  
congregationem accedere. Et in his omnibus bene secum  
agi arbitrat. Sed reuera non nisi à seipso mouetur, nec quic  
quam hic est nisi propria voluntas, licet ipse hoc neque sciat,  
neque cogitet, sentiaturve. Rarò siquidem vel nunquam aliqua  
in homine suboritur perturbatio, nisi ex propria voluntate, si  
ue aduertat ipse, siue non. Amor etenim inter homines pacis  
seminarium est: cuius dilectionis venenum propria voluntas  
est, si que è diametro retro repugnat. Nec quicquam Deus ita  
odit, sicut propriam voluntatem. Cesset voluntas propria,  
(ait Bernardus) & infernus non erit. In quem enim ignis ille  
deseruiet, nisi in propriam voluntatem? Caterum sunt ple  
rique qui multa quidem fugiant, & singulares quosdam vi  
uendi modos, loca & opera inquirent. Sed his non res ipsæ  
impedimento sunt, sed ipsi potius seipsos impediunt in re  
bus, dum eas inordinato amore prosequuntur. Quisquis igitur  
talis es, incipe primum à te ipso, & abnega temetipsum.  
Reuera enim nisi tui ipsius inordinatum ac priuatum in rebus  
amorem euulseris & abiiceris, quocumque etiam pergas fu  
giasse, quod te impediatur, quòdque perturbet, inuenies. Qui  
enim seipsum non abnegat, nec abnegare conatur, quo lon  
gius sugerit, eo minus, quod querit, inueniet: (haud secus  
quam is qui à recto aberrauit itinere) quantoque magis hoc  
aut illud eligit, tanto plus proprietatis habet, & aberrat am  
plius. Quid ego faciendum est in istis? Hoc nimirum, ut  
quam primum aliquid nobis occurrit, in quo nos ipsos inordi  
nato cum amore querimus, ibi statim nos ipsos abnegemus  
& exeamus: & tunc reliquimus omnia. Sed iam quid sit amor  
inordinatus, explicemus. Si qua mihi confusio occurrat, vel in  
commodum, si res meæ mihi auferantur, aut alia quæuis acci  
dant mala, & hæc me multo dolore ac tædio perturbent: signū  
est euident, me priuato me ipsius amore teneri. Si enim alte  
ri hæc fortasse contingerent, quem minus amarem, non me  
tanto dolore vel tædio afficerent, etiam si ille me multò esset  
melior. Et hoc totū utiq; ex inordinato, priuatoq; amore pro  
cedit. Qui enim melior est, hunc iure plus quàm nos ipsos ama

Vnde ferè  
turbatio  
omnis ori  
atur.  
Quod sit  
amoris ve  
nenum.

Amor in  
ordinatus



re debemus, cum & Deo charior sit & acceptior: maioremque a ipsum compassionem habebimus. Quæ nanque Deus plus diligit, ea & nos amplius diligemus: nec quicquam in nobis diligere deberemus, nisi quæ Deus amat in nobis; & odire, quæ ipse odit in nobis. Si igitur nos ipsos inordinato non profeceremur amore, gauderemus nimirum, si persecutio vel oppressio nos aliqua molestarer. Ille nanque deprimatur, & persecutionem sustinet in nobis, qui & nobis quam maxime aduenitur, & à nobis merito odiri deberet. Et quis, quæso, molestetur, si capitalem eius hostem aliquis cum illo persequi conatur? Planè igitur insipientes sumus, si dum ea quæ cum proprietate possidemus, nobis auferuntur, ira succendimur ac petrabamur. Et quid, quæso, magis odiri possit, quam ipsa nostra proprietates, quæ nobis tot læta & aduersa, tæcumq; tædij & molestiæ irrogat, ut corda mentesque nostras pro nostro desiderio ad Deum liberè non queamus erigere? Quid autem Deus ipse magis diligit in nobis, quam ipsam nostri, ut sic dicam, totalitatem, ut videlicet ipse sine impedimento gratissimam in nobis queat perficere voluntatem suam? Quisquis igitur minus proprietatis habet, hunc Deus amplius amat, isq; Deo simillimus, sed & sapientissimus, & tam Dei quam sui ipsius, iuxta ordinatæ dilectionis rationem, maxime proprius est. Quæto enim plus Deum diligimus, eiq; placemus, tanto & nos ipsos verius amamus. Vbi notandum, quòd licet omni inordinatæ proprietati renuntiare simus adstricti, ordinatam tamen proprietatem, Deum videlicet laudandi, amandi, ei in perpetuum videlicet laudandi, amandi, ei in perpetuum seruiendi, omnino retinere debemus: nec hanc abnegare licet, cum sit ipsa vita nostra æterna. Semper nanque & æternaliter Deum nostrum amabimus, laudabimus, & in illius obsequio coram ipso assistemus. Et hanc vitam intra nos ipsos habebimus, & per gloriam suam in nobis Deus ipse regnabit. Porrò quando per amorè in Dei laude deficiamus, nescientes quo pacto fatis illum præ excellentia maiestatis eius laudare, fatisq; diligere possimus, & nos ipsos in Deum excedimus: ibi sanè magis patimur, quàm agamus, nisi cum Deo vita efficiamur supra nos ipsos, atque in Deo moriamur nobis ipsi. Vbi verò per amorè in Deum excessimus ac mortui sumus, ibi vna vita & vnus amor sumus cum Deo. Hincque triplicem vitæ modum peregriniter experiemur, ac se-

*Quæ deus  
maximè  
amat.*

ne cessat  
alium. Vbi n  
sue laudam  
perpetuam  
no per amor  
mus. Opus n  
nisi est incli  
est, & hoc su  
At vbi per an  
ne fatiamur  
proprietate  
ter abnegat  
perare, quam  
ita econtrari  
in omnibus,  
do, pronior  
Atque per ho  
ritus, humili  
beneplacito  
tine copulat  
queat vel app  
uum induit,  
Sanè si quis  
cæret à se dor  
ta, nihil aut  
abnegat & re  
vitæ, sine ho  
omnia tamen  
sua stricta n  
sunt atque c  
egenis & pau  
dem. Dum q  
indigere cor  
quid iuris ha  
mini re & ne  
quàm honor  
du siquidè i  
querit: quo  
cum aliquen  
dem, siue pe

maiorēque  
Deus pat  
am in nobis  
& odire, que  
on profecto  
vel oppo  
& perfect  
tūc aduā  
ō, moleste  
se qui conu  
eum proprie  
ur ac pertu  
m ipsa obru  
tādij & mo  
stro deside  
em Deus ipse  
dicam, total  
imam in co  
gigitur mīo  
Deo simili  
onem apūsi  
pius, iuxta  
Quāto eim  
oliplos veni  
natae propie  
roprietatem,  
videlicet la  
o retinere de  
nostra zeta  
a amabim  
sistemus. Et  
suam in no  
in Dei laude  
excellētia ma  
e nosiplos in  
gamus, vniq  
Deo moriamur  
mus ac moe  
Deo. Hūc  
emur, ac si  
ne cilla

ne cessatione habituri sumus. Nec vnus modus impediēt  
alium. Vbi nanque Deum per gratiam vel gloriam amamus, *Qui sem-*  
sue laudamus, ibi actualiter coram ipso semper assistemus, *per coram*  
perpetuam quandam famem ac desiderium sentientes. Vbi ve- *Deo assi-*  
ro per amorem nos excedimus, ibi magis patimur quā agā *stamus.*  
mus. Opus nanque quod hīc agimus, simplex quādam & amo-  
xela est inclinatio in illum aeternum amorem, qui Deus ipse  
est, & hoc supra actionem est & desiderium virtutis amatiuā.  
At vbi per amorem hoc ipsam quod sumus, excessimus: ibi pla-  
ne satiamur, nec quicquam deficit nobis. Sed iam vltierus de  
proprietate dicamus. Sicut is qui in proprietate viuūt, difficul-  
ter abnegat seipsum, quin semper malit alterum sibi obtem-  
perare, quā ipse velit (superbus quippe est) acquiescere alteri:  
ita econtrario, is qui propriam voluntatem studuit abnegare  
in omnibus, tam in agendo, quā dimittēdo, vel etiam patien-  
do, prior est obedire alteri, quā velit alterū abedire sibi.  
Atque per hoc omnis superbiā causa & materia profigatur pe-  
nitens, humilitas in supremo suo gradu perficitur, Deus pro suo  
beneplacito hominis sit potens: hominis que voluntas sic di-  
uinā copulatur voluntati, vt nihil aliud, quā Deus velit, velle  
queat vel appetere. Hic planē veterem exiit hominem, & no-  
uum induit, qui iuxta Dei gratissimam creatus est voluntatem.  
Sanē si quis augustum imperium, aut etiam totius orbis abdi-  
ceret à se dominium, & relinqueret possessionem, seipso reten-  
to, nihil aut parū ille relinqueret. Qui verò seipsum funditus  
abnegat & relinquit, quanlibet multa sibi retineat, siue sint di-  
uitiæ, siue honores, seu alia quænis, quæ sibi referuare cogitur, *Quis om-*  
omnia tamen dereliquit. Omnibus nanque ad Dei gloriā pro- *nia relin-*  
sua stricta necessitate vt nouit, tanquā is cui mutuo data *quat.*  
sunt atque cōmissa velut seruo, ad impertiendū, quod superest,  
egenis & pauperibus, non ad inordinato cum amore possiden-  
dum. Dum que alium rebus quas possidet, plus quā seipsum  
indigere considerat, illum ad bona sua seipso quoque plus ali-  
quid vris habere arbitratur. Ex ipso autem cordis fundo ab om-  
ni re & negotio temporali penitus auersus, magis contemni  
quā honorari, & subesse potius quā præesse appetit. *Cuinā mū-*  
Mundus siquidē iste, crux illi est, dum quod mundus amat, ipse non *ditus crux*  
querit: quod autem ipse diligit, mundus auersatur. Verūm *fit.*  
cum aliquem in externis operibus fructum sibi facere posse vi-  
detur, siue promouendo aliquem ad Deum, siue infirmis mini-  
strando,

- strando, siue aliis quibuscumque actibus charitatis, tunc quamlibet solitudini deditus sit, seipsum hilariter extrouertit. Charitas enim non querit quæ sua sunt: nec est vlla vita præclarior vicia communi cum vera dilectione coniuncta. Et quia ad interiora propensior est, i deo seipsum tutius ac minori cum impedimento extrouertit, quam alij qui ad exteriora sunt faciles ac proni. Ad hoc autem, vt exterioribus quibusque per amorē ac delectationem homo non inhæreat, omnis omnino diligentia ipsi possibilibus exigitur, quo ab omnibus fluxis ac transitorijs rebus alienus intactusque permaneat. Non enim vel tantillum nos habere proprij vult Deus, quantum oculus possit capere. Eapropter quod modo aufert nobis, modo largitur: quodque diuersimodum erget & exercet molestiis, totum ideo facit, vt ab omnibus profusus nudi & pauperes efficiamur, sicque nostram ipse in nobis valeat salutem operari. Quando igitur homo resignatus & intus seipsum extrouertit, tunc nihilominus & in intimis permanere, & oculos suos interiores semper ad Dominum directos habere conatur: cumque aduertit inutiliter se extrouersum, illico ad Deum sese conuertens, cum ingenti seipsum ob suam instabilitatem dedignatione considerat. Et quia nihil possidet per amorem, ideo nullo se negotio & extrouertit, & respicit intro. Sanè Petrus Apostolus ait: Domine, ecce nos reliquimus omnia, cum tamen non nisi nauem vnā & retia reliquisset. Quo I. S. Gregorius exponens, ait: Multum dimisit, qui carnem possessa, etiam concupiscentiis renunciauit. A sequentibus ergo tanta dimissa sunt, quanta à non sequentibus concupiscentiis potuerunt. Qui enim voluntatem suam & seipsum derelinquit, omnia tam verè reliquit, ac si sua fuissent propria, & in sua et potestate habuisset. Cuncta siquidem quæ propter Deum non vis concupiscere, reliquisti. Ideò Dominus ipse dicebat: Beati pauperes spiritu, id est, voluntate. Reuerà si via alia hac ipsa fuisset melior, eam nobis haud dubie fidelis Dominus indicasset. Nam & alio loco dicit: Qui vult venire post me, abneget seipsum: quippe cum in hoc sita sint omnia. Teipsum igitur diligenter observa, & sicubi propriæ quæstionis aliquid inueneris, ibi confestim abneget teipsum. Quanto enim te leuius teipsum reliqueris, tanto & facilius id facere poteris, quantoque sæpius te abnegaueris, tanto ad tui abnegationem magis ac magis redderis idoneus. Quoties autem in hoc te abnegationis studio exercueris, magis id pro Dei gloria, quam pro

virtute  
ita peioris  
iat, in quo  
vt ab isto  
rei empta  
na deserit  
& omnibus  
diu  
teris tibi  
ps  
bes & potes  
aliter, vera  
aque fundat  
quid faciant  
enim in fun  
forent. Si in  
hista recta  
struant: sed  
sic dicam, fa  
sint opera no  
sol quando  
mus, tantum  
edere. siue  
niti afficere,  
abundantior  
magna sunt.  
cum quoque  
tia curandun  
& ex illo qu  
animæ fund  
niæ que oper  
bonus est, ac  
dò huc omni  
ferenda sunt  
mos, facere  
tur, id est, m  
tanto etiam  
int, maior  
na, inhærea  
bant. Si sol  
aperies. Qu  
more referu

Virtute facies. Attamen sciendum est, neminem in hac vita  
 ita penitus in omnibus abnegatum, quin iterum aliquid inue-  
 niat, in quo se debeat abnegare. Sed pauci diligenter obseruat,  
 ut ab isto incipiant, cum tamen æqua sit in hac parte precij &  
 peremptæ conditio valorque. Quantum enim teipsum & om-  
 nia deseris & exis, tantum (& nõ plus neque minus) Deus cum  
 omnibus diuitiis suis intima tua ingreditur: quantumque mo-  
 neris tibiipsi, tantum intra te uiuit Deus. Quicquid igitur habes  
 & potes, totum pro tui abnegatione impede: sic que, & non  
 aliter, vera pace fruëris, quam etiam, utpotè in Deo firmatam  
 acque fundatam, nemo facile turbare poterit. Planè non tam  
 quid faciant, quàm quid sint, homines attendere deberent. Si  
 enim in fundo suo iusti essent & recti, & opera ipsorum facile bona  
 forent. Si in fundo suo iusti essent & recti, & opera ipsorum  
 iusta rectaque forent. Multi sanctitatem suam in agendo con-  
 struunt: sed hoc optimum non est: quippe cum in essendo, ut  
 sic dicam, sanctitas sit constituenda. Quolibet enim sancta  
 sint opera nostra, non tamen nos sanctificant, quatenus opera,  
 sed quandiù nosipsi sancti sumus, & fundum sanctum habemus,  
 tantum etiam omnia opera nostra sanctificamus, siue sit  
 edere, siue bibere, vigilare, dormire, orare, loqui, carnem ieiun-  
 nis afficere, & alia quæuis: quæ omnia, quantum ex amore  
 abundantiori ad perpetuum Dei honorem fiunt, tantum etiam  
 magna sunt. Qui enim Deum maiori amore prosequitur, fun-  
 dum quoque sanctiorem habet. Hoc igitur tota nobis diligen-  
 tia curandum est, ut bonum ac magnum habeamus fundum,  
 & ex illo quantum possumus, bona operemur. In ipso nanque  
 animæ fundo, & essentia & beatitudo hominis sita est: om-  
 niaque opera illius inde virtuosa redduntur, quod animus ipse  
 bonus est, ac per amorem in Deum impendio subleuatus. Por-  
 rò huc omnia studia totiusque conatus noster sine cessatione re-  
 ferenda sunt, & in hunc finem quicquid agimus vel omitti-  
 mus, facere ac dimittere debemus, ut Deus nobis magnificetur,  
 id est, magnus fiat. Quod quanto plus adepti fuerimus,  
 tanto etiam omnia opera nostra, quæcunque tandem illa fue-  
 rint, maiora diuiniórque erunt. Nunc igitur ó fidelis ani-  
 ma, inhæreas Deo tuo, & cuncta tibi bona vicissim adhære-  
 bunt. Si solum Deum quæseris, omnia simul bona in ipso  
 reperies. Qui enim deserit omnia, nec quicquam sibi Dei a-  
 more reseruat, cuncta procul dubio in Deo habet, sicut Apo-  
 stolus

*Quid ho-  
 minibus  
 maximè  
 attenden-  
 dum.*

2. Cor. 6.

stolus ait. Nec quiequam Deo acceptius, & nobis vtilior ac iucundius est, quàm omnia quæ vel agimus, vel dimittimus, vel sustinemus, purè pro Dei gloria facere, dimittere, sustinere. Hoc siquidem nunquàm absque ingenti fructu fieri potest, nec vllum aptius ad virtutes perfectè obtinendas opus est. Et quippe qui Deo per amorem & laudem inhæret, cum ad beatitudinæ gratiæ susceptionem sit aptissimus, Deus omne bonum copiose infundit. Huc igitur vbi peruenimus, quod prius, cum adhuc nos ipsos intenderemus, magno cum labore ac dolore quærebat, nunc ingenti cum gaudio nobis præstatur, dum videlicet nos ipsos abnegantes, Deum obseruamus, eisque per amorem continuè adhæremus. Et tunc omnia nobis cooperantur in bonum. Libenter igitur omni proprietati renunciare debemus, cum nihil hac peste virulentius ac perniciosius sit.

*Quid pestus sit proprietas.*

Quantùm enim in ipsa est, Deum fidelissimum omnipotentia, sapientia, iustitia illius spoliare cuperet, quippe cui gratissimum foret, Deum nec velle nec scire peccata sua vlcisceretur: sed vellet eum nec potentem, nec sapientem esse: & quia pro peccatis suis pœnam sentire nollit, eo ipso nec iustum eum esse appeteret. Sicut enim amans anima omnem potius difficultatem ac pœnam subire vellet, quàm Deo superglorioso minima eius gloriæ decederet portio: ita fundus propriæ voluntatis lepra infectus, Deum sua excellentia priuare vellet, ve suam posset seruare proprietatem. Quod procùl à nobis auertat ille, qui propter nos ad mortem vsque crucis obediens factus est. Amen.

*De patientia in omni aduersitate, ad exemplum Christi & omnium sanctorum.*

C A P V T X V .



**L**X ipsa autem, de qua iam diximus, propriæ voluntatis abnegatione, patientia oritur. de qua et antè iam dictum est, vbi de patienti resignatione disseruimus. Estque patientia virtus, quæ omnem aduersitatem & omnium persecutionum ac contumeliarum perturbationem æquanimiter ferre potest. Patientia quippe quasi pacis opus dicitur, cum sine hac nemo veram pacem habere queat. Ipsa nimirum ægritudo omnium vera medicina est. Quanlibet enim caro diuersis afficitur

ter cruciatus  
tranquillitate  
(corporis ve  
tia multum  
ritaque. Qu  
gis que inuo  
tur. Qui ig  
in maxima p  
siori/que sa  
nore etiam a  
f sanctorum  
lam patient  
remus, conf  
pressuris pra  
Apostolus A  
hec verba pr  
cata es, & ex  
dens venio a  
ab hominib  
ctus Vincent  
dens iudicor  
tatis spiritu  
dum torque  
uis irasci, e  
re patientes  
set, quàm vt  
tunc nobis a  
benigniores  
parum, pro  
quàm si tot  
eriguum sit  
non minùs r  
Sigitur san  
ter ipsi pro I  
vique homi  
non sit abbr  
siliu gratia  
mur, quod n  
pro Deo sus  
potens & pa  
tur

ter cruciatus, spiritus tamen verè patiens, in sua quiete & tranquillitate perseverat. Vnde & Dominus ait: In patientia  
 (corporis vestri) possidebitis animas vestras. Nam ipsa patientia multum etiam dolores ac pœnas corporis mitigat alle-  
 mitque. Quanto enim quisque in anima impatientior, magis que involuntarius est, tanto & in corpore amplius cruciatur. Qui igitur virtute patientiæ magis abundaret, ille vel in maxima persecutione & contumelia, gaudio maiori diu-  
 niori que sapore perfrueretur. Pro æterno siquidem Dei honore etiam aduersa quælibet ipsi placent, sapiuntque. Reuerà si sanctorum grauissimas liberet afflictiones inspicere, non solum patienter, sed gaudenter etiam aduersa quælibet sustine-  
 remus, considerantes qualiter ipsi in maximis pœnis atque pressuris præcipue exultarint. Nonnè gloriosissimus Christi Apostolus Andreas, visa cruce, in qua suspendi debebat, in hæc verba prorupit? Salue crux quæ in Christi corpore dedi-  
 cata es, & ex membris eius tanquàm margaritis ornata: gaudens venio ad te, vt & tu exultans suscipias me, accipiens me ab hominibus, & reddens me magistro meo &c. Item sanctus Vincentius in grauissimis doloribus cõstitutus, ita subridens iudicem alloquebatur: Inurge miser, & toto malignitatis spiritu debacchare: Videbis me Dei virtute plus posse dum torqueor, quàm te qui torques: Quo enim putas te grauius irasci, eo melius mihi incipis misereri. Planè si & nos vere patientes essemus, nihil nobis magis ex vsu nostro esse posset, quàm vt omnes nos persequerentur despicerentque: & quotant nobis alij plura inferrent mala, eo nobis reuerà vtiliores benignioresque forent. Enimuerò nihil vnquam, quanlibet paruum, pro Dei honore patimur, quin nobis longè sit vtilius, quàm si totius mundi dominio potiremur. Quanlibet enim exiguum sit quod ad Dei sustinemus gloriam, pro illo tamen non minus nobis, quàm seipsum, Deus retribuet restituente. Siquitur sanctos quosque considerare velimus, quanta videlicet ipsi pro Deo perpessi sint, qui tamen, sicut & nos, fragiles vique homines fuere: & attendere nihilo minqs, quomodo non sit abbreviata manus Dei, sed idè nobis, quod & illis, auxiliũ gratiæ suæ impèdar: merito sci è in nobis, si quis confundimur, quod nõ solum nõ possumus, sed nec volumus quicquam pro Deo sustinere, qui nõ minus nũc nobis, quàm olim illis, est potens & paratus auxiliari. Caterũ quãdo non solum quid sancti pert

Luc. 21.

Quantũ  
 S. andree  
 ac crucem  
 desiderũ.

S. Vincen-  
 tii patientia  
 fortis.

exemplum

s, prorræ ro-  
 tur. de quo le  
 resignatioe  
 rtus, quæ om-  
 ecutionem ac  
 ferre possit.  
 ãne hac nemo  
 udinum em-  
 ueris afficitur

Et pertulerint, sed ipsam quoque Domini passionem otio-  
 solatij expertem, mortemque ignominiosissimam, durissi-  
 mumque cruciatum, qualem nemo vnquam expertus est, con-  
 sideramus, attendentes qualiter ipse cum sceleratis deputatus  
 fuit, & nec vnquam quidem sanguinis in corpore suo serauit gu-  
 tulam, nec quicquam in ipso non lacerum atque disceratum  
 extitit: perpendentes etiam quisnam ipse sit, quod que hæc  
 omnia ex amore purissimo sustinuit pro illis etiam peccatis,  
 quæ ipsius tortores in eum commiserant, quos ipse de nihilo  
 ad magnam fecerat gloriam: quod insuper tam amorose verum  
 cum fidelitate ad hostes suos, qui mortem ipsi inferebant, am-  
 uersus fuit, brachia sua ad suscipiendum illos extendens, ca-  
 put ad osculandum inclinans: cor, quo in ipso habitare pa-  
 sent, aperiens: multaque alia dilectionis præferens signa, quæ  
 hic enumerare longum foret. Quando igitur hæc omnia con-  
 sideramus, ex ipsis magis quam ex aliquo alio ad patientiam  
 roboramur, inflammamur, accendimur. Sanè dum attendere  
 perspicimus, quæ & quanta maiestas illa in humana natura  
 pro nobis perpeffa sit: mirum est, si vel grauissima quæque,  
 imò vel infernum ipsum, perenniter pro illius amore pati vo-  
 culamus, attendentes quid pro nobis ipse sustinuit, pro ipsi  
 eisdem planè iniquitatibus quas in eum admiseramus, sum-  
 mum vtique Dominum, qui solus est, & absque illo non est  
 amplius: quodque ipse non modò nostræ est patientiæ exem-  
 plar, sed victoriæ quoque corona erit & præmium. Non enim  
 vult gratis & absque fructu nos aliqua pati. Et non solum  
 copiosum nobis pro aduersitatum tolerantia parabit præ-  
 mium, sed omnem quoque suæ nobis passionis fructum lan-  
 getur, in qua nimirum multò securius, quam in nostris passio-  
 nibus, respiramus consolamurque: quippe cum sine suæ passio-  
 nis fructu, nulla nobis nostra utilis esse queat. Cum igitur  
 Christus Iesus fidelissimus amator noster, (quem nulla infeli-  
 citas nostra mouere potest) seipsum ita funditus abnegarit, &  
 non tantum patienter, sed & gaudenter pro gloria paria patris  
 sui & salute nostra passus sit, ideo & nos de manu illius ad ho-  
 norem ipsius, quicquid nobis siue ab ipso, siue ab hominibus  
 possit accidere, patienter accipere debemus. Si enim vere pa-  
 tientes fuerimus, nihil nos neque rerum temporalium ami-  
 sio, neque propinquorum, charorum, affinium extinctio, neque  
 infirmitas, neque ignominia, neque mors, neque vita, neque  
 purgatio

Mar. 15.

Luc. 22.

Cur nihil  
 nõ pro dei  
 amore pa-  
 tiendum.

purgatorij,  
 quod nos ipso  
 cerimus volu-  
 bi peccati et  
 uisibile est  
 & æternitate  
 ter, non me  
 verba & Dec  
 sententia, is  
 in precipua  
 quæquam expe  
 in qualibet  
 ipsum incon-  
 que hac pati  
 impatientia  
 animamque  
 armatur cor  
 ranquam in  
 ad sustinend  
 nam inspirat  
 re adimplet  
 quisquis in a  
 uerla malum  
 tæ malitiam  
 nammo: qui  
 puro argente  
 eum ignis cu  
 reddit manif  
 sic dicere pot  
 ergo vos mi  
 Diuinitatem  
 tera, vt pote  
 ge cum omni  
 tertia ipsa a  
 quali vnum  
 namam natu  
 te absconder  
 no aduertat  
 nobis aduert  
 quod verbor

nem con-  
am, duri-  
rtus ed-  
is depon-  
seruauit  
discernam  
quod que  
am peccat-  
se de nihil  
morose ve-  
erebantur  
tendens, ca-  
abitare pu-  
sus signa-  
omnia co-  
patientiam  
dum ante  
mana natu-  
ma quare  
more pati-  
uit, pro ip-  
ramus, sum-  
nilo non el-  
entia exam-  
n. Non enim  
non solita  
parabit pro-  
actum large  
ostris passio-  
ne suae passio-  
Cum igitur  
nulla indet-  
bnegritia, de  
a paria passio-  
illius ad ho-  
o hominibus  
nim verapa-  
alium amil-  
inctio, neque  
vita, neque  
purgato

purgatoriu, neq; demon, neq; infernus ipse cōtristare poterit, eo quod nos ipsos ex vero amore diuinæ resignauerimus ac sublecerimus volūtati & beneplacito. Quisquis etenim mortalis si- bi peccati conscius non est, seque in manus Domini commēdabile est illi, quicquid Deus ipso facere volet in tempore & æternitate sustinere: est que hæc illius continua oratio: Pa- ter, non mea, sed tua in me voluntas impleatur. Quæ quidem verba & Deo gratissima sunt, & quisquis ea dicere potest ex sententia, is nec turbari vnquam, nec mœrore affici poterit, sed in præcipua sui resignatione maximum gustum pacemq; præcipuam experietur, eo quod Deus fundus abnegationis sit, & in qualibet sui resignatione, vbi seipsum ex integro resignat, ipsam incommutabilem resignationis fundum inuenit. Denique hæc patientia aduersus subitos iracundiæ motus, facilémq; impatientiam in aduersis, quæ sæpe intus & foris occurrunt, animuque ad diuersas tentationes inflectere possent, homo æternatur corroboraturque. Vera siquidem diuina exercitatio nunquam in illo poterit inueniri, qui non est plene resignatus ad sustinendum potius omnia, quamlibet difficilia, quam diuinam inspirationem, summumque Dei beneplacitū ob ea opere adimplere, eique pro viribus satisfacere negligeret. Porro quisquis in aduersis impatientiæ succumbit vitio, non hūc aduersa malum efficiunt, sed eam que in ipso latebat, impatientiæ maliitiam produunt: sit que ei velut cupreo, sed deargentato, summo: qui, priusquam igni examinandus traditur, totus ex puro argento constare videtur: dum verò igni iniicitur, non eum ignis cupreum efficit, sed quod intus cupreus sit, omnibus reddit manifestū. Sanè iure optimo Deus noster amanti anime sic dicere potest: Ecce ego vobis homo fieri dignatus sum. Si ergo vos mihi dij non estis, omnino iniuriam patior à vobis. Diuinitatem meam sic in vestra, quam assumpsi, natura occultata, vt potentia mea & virtus vix à paucis intelligeretur, quippe cum omnes multa me aduersa, calamitates, miserias ab infantia ipsa ad crucis vsque passionem perpeti, & inter alios quasi vnum ex eis ambulare conspicerent. Ita ergo & vos humanam naturam vestram atque vos totos in mea sic diuinitate abscondere debetis, vt humanam fragilitatem vestram nemo aduertat, sed vita vestra adeo profus diuina sit, vt nihil in vobis aduertere liceat, nisi Deum. Id verò non in eo situm est, quod verborum suauitate affluimus, quod gestus religiosos, &

Mat. 26.

Fundi et  
nūmi fal-  
si collatio



*Quid vi-  
ta & do-  
ctrina sua  
Christus  
in nobis ef-  
ficere vo-  
luerit.*

grandem quandam sanctitatis atque virtutum præ nobis ser-  
mus speciem, quòd longè latèque opinionis nostræ fama dis-  
funditur, quòd magno dilectionis affectu etiam spirituales qui-  
que & Dei amici nos prosequuntur: quòd denique tam delica-  
tè ac mollitè à Domino fouemur & educamur, vt Deum velut  
omnium oblitum, nostri duntaxat curam habere, nobiscum  
quicquid ab eo petierimus, haud dubiè sine mora concedendum  
fore credamus. Hæc, inquam, omnia Deus à nobis præcipere  
non exigit. Aliud planè est, quòd vita & doctrina sua Dominus  
in nobis efficere voluit & intendit: id nimirum, vt nihil nos  
neque læta, neque tristia permoueat, & libero, resignato  
immobili ferre discamus animo, si ab alijs fallaces ac sedulo-  
res vocemur, seu alia quælibet verborum in nos congerantur  
iacula & iniuriæ: quibus bonæ famæ & existimationis nobis  
vitiætur integritas: si præterea non verbis tantum, sed opo-  
ribus quoque infestemur, si corporis nobis subtrahantur ne-  
cessaria, si non solum temporalia, quibus carere non possumus,  
nobis denegentur, sed ipsi quoque corporibus nostris iniuria  
inferatur & læsio, cui infirmitas succedat, aut alia quæuis pa-  
na seu dolor irrogetur, quæ iisdem corporibus nostris molestias  
possit adducere. Si præterea omnes actus nostros meliori quæ  
possumus, modo perficiamus, & ipsos nihilo minus alij quæ  
pessimè interpretentur. Insuper vt hæc non solum ab homini-  
bus feramus æquanimiter, sed ipsa quoque Domini flagella pa-  
tienter toleremus, si nobis præsentia suæ consolationem sub-  
trahat, adeòq; se à nobis elonget, ac si inter ipsum & nos me-  
rus sit interpositus: & si in labore & angustijs nostris pro solati-  
o & ope ad ipsum venientibus talem se nobis exhibeat, velut  
si oculos ad nostri occidat occursum, neque videre, neque au-  
dire nos volens, solòq; nos in afflictionibus ac miserijs nostris  
certare sinat, sicut & ipse à patre suo relictus fuit. In his om-  
nibus in eius nos diuinitate abscondere debemus, vt in ipsi  
nostra desolatione immobiles permanentes, in nulla mortalium

*Mat. 26.* creatura vel negotio solatium quæramus, nisi in illo ducta  
*Mat. 14.* xat verbo, quòd & Christus ipse dicebat: Fiat voluntas tua

*De interna abstractione, per quam in omni loco &  
opere in Dei præsentia & unione permanemus.*

CAPVT



spirationibus  
que semper  
que abstracta  
perfectus qu  
tere velit, e  
re ac dolore  
nolumus, fo  
fugere nõ p  
sudeat, eiusq  
gentem obli  
tam ei facil  
sione, nullã  
gravi carnis  
eodem sem  
re, quisque  
deprehendi  
tatis suæ de  
lis intendeb  
pe qui ad in  
Sunt tamen  
men ob hoc  
tini amoris  
seruationi s  
ac defectibus  
rum sanctio  
re ac strenu  
alio ponde  
timet asp  
intentione  
& vniuersa



**Q**UISQVIS verè abstractam obtinere vitam desiderat, hunc in ciuitate Hierusalem, id est, in pace habitare, sine mortalis peccati conscientia viuere, ab omni inordinato creaturarum affectione, ab amore quoque & odio liberum esse, mentem suam absque impedimento in Deum erigere, Deum continuè obseruare, illius inspirationibus ac commotionibus satisfacere, & ad ipsum denique semper propensum, eique deditum esse oportet. Vita namque abstracta, magis intus quàm foris agitur. Porro sicut imperfectus quisque, si ex integro ad Deum suum sese conuertere velit, exteriora fugere habet, id' que non sine multo labore ac dolore: (Ea namque per amorem possidemus, velimus nobilimus, fortius nobis inhærent) ita qui perfectus est, externa fugere nõ perinde opus habet, cum nihil inordinato amore possideat, eiusque ad Deum introuersio, per amorem Deique diligentem obseruationem, aliâque continua pietatis exercitia, tam ei facilis, tamque parata sit, vt in sui ad Deum introuersione, nullâ sibi violentiam inferre cogatur. Et licet, quandiu graui carnis huius mole deprimimur, impossibile nobis sit, in eodem semper animi vigore ac in Deum suspensione persistere, quisque tamen bonus mox vbi ad inutilia sese conuersum deprehendit, ab eis illico sese cum magna sui ipsius ac instabilitatis suæ indignatione auertit: & quia sine animi affectione illi intendebat, ideo citra difficultatem ab illis auertitur, quippe qui ad introuersionem, quàm extrouersionem, propensior est. Sicut tamen, qui ex ipsa natura præ aliis quietiores sint, nec tamen ob hoc ampliori sunt sanctitate præditi. Sed qui plus diuini amoris habet, Deumque sollicitius obseruat, eidemque obseruationi studet satisfacere, pro Deo virilius decertat, & vitijs ac defectibus suis amplius perfectiusque emoritur, ille nimium sanctior est. Hic namque magno quodam erga Deum amore ac strenuitate succensus, etiam minimos quosque defectus alio ponderat, vt seipsum, præ ingenti cordis contritione ac timet aspernatione, ferre vix possit: ideoque tota mentis intentione solum ac purè ob gloriam Dei, defectus omnes & vniuersa peccata deuitat. Nec mirum, cum vel minimum

*Externa  
cui nõ ita  
fugienda*

*Quis magis  
sime san-  
ctus.*

quid eorū quæ Deo contraria sunt, grauiori ipsum doloris pro  
mat pondere, quàm quò libet priuatum damnū siue in  
modum, quod illi accidere possit. Quanto autem seipsum in di  
lectione magis ac magis exercet, tanto illi & accedit sanctitas  
vberior. Quantum igitur possumus, omnes forinsecus homi  
nes & impedimenta, intusque cogitationes, occupationes, affe  
ctiones omnes euitare, surdi ac muti esse, quæcunque acciden  
tia, siue prospera sint, siue aduersa, non attendere, in cordis  
spiritus vnitatem cum Deo commorari, aliorū actibus nos huius  
quaquam admiscere, ex benigno ac misericordi animo & ama  
re erga omnes cuncta interpretari in melius, & sagaci demum  
consideratione defectus proprios obseruare & attendere con  
mur: sicque, & non aliter, ad veram licebit cordis vnitatem per  
tingere. Sed quærat aliquis: Multi seipsum ab omnibus abtra  
hentes, soli permanent, & in hoc ipso satis bona pace fruuntur.  
Est ne ergo hoc optimum? Planè laudabile est, occasiones fugere.  
Sed id non sufficit. Qui enim verè ac perfectè iustus est, in  
omni quoque loco & apud omnes homines iustus est. Qui autem  
iniustus est, in omni etiam, licet alioqui sacriatissimo loco  
iniustus permanere poterit. Quis est autem iustus? Is nimirum,  
qui Deum reuera habet & tenet vbique præsentem in om  
ni loco, & apud quoscunque, haud secus quàm in Ecclesia & sa  
litudine sua. Hic nanque super omnia Deum in spiritu & veri  
tate adorat, id est, Deo perpetua cū dilectione inhæret, eumque  
veraciter amat, atque ita in spiritu eum adorat & veritate. Quis  
ergo Deum verè diligit, ipsum longius requirere opus non ha  
bet, cū ipsum intra sese præsentem semper inuenire possit  
quandò Deus vicinior nobis est, quàm nos ipsi nobis, omnium  
que nostrum conseruator, & essentia: nostræ essentia sit. Qui  
propter cū Deum aliquis verè ac solum, seipsum autem &  
omnia in Deo & propter Deum habuerit, Deumque solum in  
tentione ac amore persecutus fuerit, nihil eum impedire po  
terit, & omnia in eo diuina efficientur: ipsumque Deum, quo  
ties voluerit, in omnibus inueniet, eundemque in cunctis acti  
bus suis, locisque omnibus præsentem habebit, & cuncta bona  
opera illius Deus ipse operatur. Quisquis enim opus aliquod  
agit, illius & propriè & re ipsa est: idemque ipse illud potissi  
mum operatur. Quando ergo nos Deum in omnibus purè in  
tendimus, eumque fideliter amamus, fieri non potest, quin  
ipse præcipuè nostra operetur opera. Impossibile nanque est,  
Deum

*Iustus  
quis sit.*

*Ioan. 4.*

Deum sine  
mo sola na  
ut Deum di  
pernaturali  
suis intenu  
præcipere p  
ram coordi  
stat, nihil  
multiplicita  
tus perman  
est: à Deo e  
igitur in om  
ti assuesce  
re ac inten  
tione in Ec  
bas præsent  
cum ad hor  
qualem te in  
tionem sit.  
feris, hoc ip  
portune in  
aqualitate  
opera & hor  
beamus. Qu  
citra contro  
& sanctior  
opere sempe  
fluuitatem  
ralis est, ve  
bus amore  
mo impedi  
teit. Qui au  
extrinsecus  
si societati,  
præsentem  
solum Deu  
te incedit  
operetur eri  
sed etiam  
cum imped

Deum

Deum sine Deo purè intendere & amare. Nec potest homo sola natura extra naturam supra seipsum pertingere, ita ut Deum diligat, & abneget semetipsum, cum hæc sint supernaturalia. Sanè qui Deum veraciter in omnibus operibus suis intendit ac amat, illum nemo impedire, illi nemo Deum præripere potest, nec ipsa hominum frequentia, nec locorum conditio. Dum enim Deum in omnibus quærit & guffat, nihil ei facile impedimento esse potest, sed in omni multiplicitate collectus, & in Deo vnitus ac imperturbatus permanet. Hoc ipsum autem non turbari, supra vires est: à Deo est, in quo omnis multiplicitas vnum est. Deum igitur in omnibus quærere, intende & amare: sic que dominari assuesce animo tuo, vt Deum semper & vbique in amore ac intentione præsentem habeas. Vide quanta cum deuotione in Ecclesia vel cella Deo intendebas, Deumque habebas præsentem. Hunc eundem animum serua, & adhuc tecum ad homines, in occupationibus, in aduersis. Cæterum qualem te in oratione inuenire optas, talis cura vt extra orationem sis. Si quid enim cum amore extra orationem gesseris, hoc ipsum (velis nòlis) orationis tempore tuo sese importunè ingeret animo. Hæc sciendum est, quòd dum de æqualitate loquor, non hoc intelligi volo, quasi omnia loca, opera & homines, æqualia ducere aut pro eodem habere debeamus. Quid enim hac opinione stultius esse possit, quum citra controuersiam, vnum opus vel locus vnus alio melior & sanctior sit? Sed hoc dicere volo, quòd in omni loco & opere semper eundem animam, eandem fidelitatem, amorem & deuotionem erga Deum habere debeamus. Quisquis enim talis est, vt sic in omni loco æqualis sit, Deumque in omni amore ac intentione prosequatur, hunc proculdubio nemo impedire, nemo huic Dei sui præsentiam subripere potest. Qui autem sic Deum præsentem non habet, sed ipsum extrinsecus querere & accipere compellitur, hic dum in æquali societati, loco vel operi iungitur & admiscetur, cum Deum præsentem non habeat, præpeditur facilè. Et quia non purè solum Deum, sed seipsum simul cum Deo inordinatè amat & intendit in omnibus, ideò non tantum malorum, sed frequenter etiam bonorum societate, & non in platea modò sed etiam in Ecclesia impeditur. In seipso nanque, quòd tum impedit, circumfert. Et quæcunq; inordinatè diligit, ei sunt

*Deum veraciter intendenti nil posse nocere.*

*Cui præsentia Dei surripere non potest.*

impedimento. Necdum huiusmodi Deus factus est omnibus, id est, ipsum Deum nec intendit, nec amat purè omnibus. Iam porrò aduertere debemus, in quo situm sit, Deum reuera habeamus in omnibus. Deum enim habere in animo, in interna intellectuali conuersione in Deum, & in pura Dei intentione situm est. Planè siquidem cogitare Deum, sufficere homini non debet: alioqui ipsa cogitatione cessante, etiam Deus illi excideret. Sed essentialè siue existentè Deum habebimus, creaturas omnes ipsamque nostrà cogitationem longè transcendentem, id est, mentem per amorem erigentem Deum intra nos ipsos, virium actione cessante, inuenire debemus. Ibi nimirum in nobis ipsis simplicè quandam amorem perpetuamque in Deum sentimus propensionem, ubi à creaturis non impedimur, eo quòd omnem istud creaturæ actionem, omnem aduersitatem siue prosperitatem, omnemque mutabilitatem transcendit. Iste, inquam, simplex oculus, cui omni discretionem cunctasque excedat imagines, solùmque Deum pro obiecto habeat, non multùm ab imaginibus & distinctionibus præpeditur. Sicut enim intellectualis oculus Deum in spiritalibus obiectis, in eius videlicet misericordia, bonitate & aliis huiusmodi contemplatur: ita simplex iste oculus Deum supra omnem intuetur imaginem. Qui eiusmodi est, semper magis in Deum, quàm foras ad creaturas propensus est: ipsamque eum propensio nullo non loco, nullo non commonet tempore, nisi forte seipsum data auerteret à Deo, quòd tamen facere vix posset. Quisquis autem sic Deum fixum, & (vt ita dicam) essentialitè in se habet, ille eum diuino quodam modo suscipit, & Deus in ipso in omnibus lucet. Dum enim omnia ad Dei refert gloriam, Deus ei sapit in omnibus: dùmque omnia de manu Domini suscipiens, Deum omni tempore laudat, ei que gratias agit, Deus in omnibus illi se præsentem exhibet: dùmque postremò Dei magna cum strenuitate curam habet, nullis se scienter & ex proposito rebus admiscens superuacaneis, Deus in ipso micat atque resulget. Qui tamen quoties ad inutilia se conuersum deprehendit, illico ab eis cum magna erga seipsum indignatione auersus, Deo suam instabilitatem querulus recenset, firmùmque denuò propositum facit, nunquam se ad inutilia conuertendi. Inutilia autem & vana sunt omnia illa, in quibus nec Dei gloria, nec propria, nec proximi utilitas vlla sita est. Quisquis ergo talem sui curam habet,

*Oculi simplici obiectum.*

Deum, non facili-  
simum Deum  
Sicut enim in  
cogitare dica-  
du dicit per  
magno rei a-  
gatur, rei dile-  
currant, et u-  
rius præsent  
get, nec occu-  
propensio si-  
bimus, vt an-  
lo non in op-  
eunferamus  
omnia: ita &  
deris, exerci-  
tibus nostri  
intentione. Po-  
teriori ta-  
tursed & in-  
tanque siue  
cotendat, v-  
di præsent  
ita intra se  
ter essential-  
capax, ad eu-  
semper & v-  
di scientiam  
bere, sed ul-  
scriptionis e-  
rarum sibi i-  
perquam de-  
eam artem  
à diligentio-  
faciliter lite-  
que scientia  
ta in homi-  
tanque ade-  
si illius sal-  
uemus est

non facile impeditur. Suum quippe dilectum, imò dilectif  
 simum Deum, præsentem habens, illius perpetua tenetur siti. *Sicientis*  
 Sicut enim in illo, qui magna correptus est siti, quicquid agat, *& amari*  
 cogitet: dicat, potus nõ deletur imago siue memoria, sed quan- *ti colla-*  
 tu sitis permanet in ipso, similiter perseverat: Et sicut is qui *tio.*  
 magno rei alicuius amore tenetur, vbicunque sit vel quicquid  
 agat, rei dilectæ non obliuiscitur, sed in omnibus quæ illi oc-  
 currunt, etus sibi effingit imaginem: quæ & tanto illi inte-  
 rius præsens est, quanto amor est vehementior, nec ocio indi-  
 get, nec occupaione præpeditur, quin semper ad id quod amat,  
 propensus sit atque paratus. Ita planè & nos Deum amare de-  
 bemus, vt amoris ac præsentis illius imaginem intra nos nul-  
 lo non in opere ac loco, apud quoscumque siue quæcumque cir-  
 cumsferamus. Et sicut Deus in omnibus est, ei que presentia sunt *Quomodo*  
 omnia: ita & nobis ipse præsens esse debet in intentione, desi- *Deus no-*  
 deris, exercitiis nostris: imò & in cunctis actibus ac dimissio- *bis esse de*  
 nibus nostris, vt videlicet horum omniũ ipse solus causa sit & *beat præ-*  
 intentio. Porrò Deum vbique & semper habere præsentẽ, non *sens.*  
 exteriori tantum ab omnibus abstractione discitur & obtine-  
 tur: sed & interior quædam solitudo comparanda est, vt vbi-  
 que siue apud quoscumque sit homo, omnia sic penetrare  
 contendat, vt nullum ei ad dilectum Deum suum pertingen-  
 di præsent impedimentum. Huc autem requiritur, vt Deum  
 ita intra se recipiat, eiusque amorem & imaginem tam forti-  
 ter essentiali quodam modo in se retineat, id est, vt Dei sui ita  
 capax, ad eumque: adeò sit propensus, ac si naturale ei foret Deũ  
 semper & vbique præsentem habere. Sicut enim is qui scriben-  
 di scientiam cupit adipisci, magnam initio diligentiam adhi-  
 bere, sedulo que advertere pingentis manum, & in ipso sese  
 scriptiois exercere studio, sæpiusque magno cum labore lite-  
 rarum sibi imagines imprimere cogitur: & quanuis in initio  
 perquam difficile & penè impossibile ipsi videatur, vt possit  
 eam artem adipisci, si tamen sæpius exercitare se velit, deinde  
 à diligentiori attentione literarumque imaginibus absolutus,  
 facilliter literas pingit, quod similiter & in aliis artibus at-  
 que scientiis ita se habet: Ita & Deus per continua exerci-  
 tia in homine fixè stabilitèque præsens fieri debet. Ipse  
 tanque adeò nos vbique & semper mouet, admonetque, vt  
 à illius saltem curam haberemus, nec ad alia plus satis  
 effusum, ipsum vtique vbique in omni re, loco &

opere presentem haberemus, in nobis sentiremus, imaginem suam formam transformaremur, & in ipso uniti ac (vt ita dicam) habituati essemus, adeo, vt citra difficultatem nulloque negotio & absque alia quauis imagine, eius nos amabilis omnia in re, loco & opere possideret presentia, nosque pro ordinata in Deum propensione prorsus liberi ac expediti maneremus. Quisquis autem ad ista volet pertingere, diligens sit operans, Deumque magna cum diligentia obseruet: eidemque obseruationi faciat satis: nihil cum amore inordinato, sed omnia pro ad Dei honorem possideat: nec aliqua demum inutilia, & friuola sciens ac volens tractet, agatque. Cumque aduertit in se libus sese occupari, statim illa cum magna contritione ac suspensus instabilitatisque suae indignatione, deserat abnegatque. Enimvero si veram voluerit stabilitatem consequi, nihil omnino proprietatis seruare debet. Dabit autem omnia pro omnibus. Sicque illi sapient omnia in omnibus. Et licet fortassis in initio difficile huc attingere possit, nequaquam tamen ob hoc facere, quod in se est, desistet. Nec enim magno fructu labor eius fraudabitur. Sine labore magno ad magnam sanctitatem non peruenitur. Quisquis tamen seruida dilectione succensus est, hic aut labore non sentit, aut si sentit, ipsum ad Dei gloriam amat & amplexatur. Certè quotquot nos praecessere laetitia, difficultates plurimas experti sunt, defectusque suos grauatim ponderabant. Sicut & ante hos dies cuidam contingit, quod dum preces vespertinas, somno obrepente correptus, tempore suo persolueri neglexisset, id ipsum postea deprehendens, cum tanta sui ipsius se ad seipsum delignatione conuertit, vt se dignum iudicaret, qui pro tali negligentia per totam illam provinciam puniretur. Quae quidem sui detestatio plus illi ad veram humilitatem conculit, quam si vespertas ipsius suo tempore persoluisset. Quo igitur diligentiores simus ac permaneamus, negligentias nostras non minimum ponderare debemus. Proinde o anima mea, si veram operas virtutum perfectionem consequi, abstrahere te ab omnibus, eique vni te, vnicam serua, qui te elegit, & a te electus est ex millibus, imò pro modo vniuerso, vt sponsa sis illius, qui totius vniuersi rex est & Dominus. Quid tibi cum mutabilibus creaturis? Solum solum tuum, qui omnium est author creaturarum, expectans, hoc age, vt cor tuum ille liberum & expeditum semper inueniat, quoties illi ad ipsum venire placuerit.

*Friuolis  
occupato  
quid curandum.*

*Paradigma.*

*Vir quis or  
in om  
pedim*



*tem. Quae  
locum non  
imò ex om  
stis deseru  
sior illa, &  
vel in aqua  
demum, ne  
vnoquam te  
scere, atque  
Quisquis a  
res omnes  
suis ipsius &  
supremo, q  
ait, homin  
nam suum  
leotilsimo  
runt, de ma  
mos, ipsum  
suerit ac pe  
dere, vel pe  
mentis int  
tari, & ad  
Scimus en  
nia coope  
gaci consi  
Deo humi  
que accide  
his deme  
nigo ac r  
lus Interp*

*Ut quis omnia opera sua modo perfectissimo faciat, ut in omni loco & opere intus nullum patiatur impedimentum.*

## CAPVT XVII.



**I**NVENIRE est quosdam, qui dum diligentiam adhibere curant, ad hoc perueniunt, ut exteriora quælibet quibus occupantur, siue quibus iustis ex causis adsunt, nihil eos impediant, nec aliquam eis nocuam intus pariant imaginem. Quæ enim mens & Cor Deo plena sunt, in eis creaturæ locum non habent. Sed hoc nobis sufficere non debet. Quinimò ex omnibus virtutis augmentum sumere, cunctaque nostris deseruire profectibus facere debemus, quæcunque etiam sit illa, & vbi cunque simus, & quælibet aliena siue distorta vel inæqualia sint illa quæ nobis occurrunt. Enimuerò tum demum, nec vnquam antè, rectè nobiscū agitur. Nec hîc vllum vnquam terminum reperire est, quin sine cessatione, in isto crescere, atque in hoc profectu magis ac magis augeri possimus. Quisquis autem huc peruenire volêt, ille cuncta opera sua, & res omnes prudenti quadam consideratione attendere, atque sumptius & interiorum suorum verâ notitiam habere, Deum supremo, quo potest, modò accipere, & demum, ut Dominus *Luc. 12.* ait, hominibus semper vigilantibus & expectantibus dominum suum, similis esse debet. Porro ad hoc, ut omnia excellentissimo capiamus modo, id requiritur, ut omnia quæ occurrant, de manu Domini suscipientes, illi pro eisdè gratias agamus, ipsum laudemus, ut potè qui ea pro suprema nostrâ dispo- fuerit ac permiserit utilitate: ut quæ omnia, quæ vel audire, vel videri, vel percipere contingit, ad Dei referamus gloriâ, totâque mentis intentione perscrutemur, ut ea quæ optimè interpretari, & ad nostram supremam utilitatem inflectere possimus. Scimus enim (ait Apostolus) quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum. Requiritur etiam, ut nos ipsos sagaci consideratione attendentes, deprimere semper ac sub Deo humiliare, & de manu illius, ut iam dictum est, quæcunque accidentia suscipere conemur, ea quæ patimur, longè nobis demeritis esse minora sentiamus: proximos quosque benigno ac misericordi respicientes oculo, eorum facta in melius interpretemur. Hoc autem difficile nobis non erit, si fun-

*Rom. 8.*



*Verus  
Christi discipulus  
quis.*

*Quomodo  
Deus omnibus in-  
sit.*

dum bonum habuerimus, quippe qui solus idoneus est omnia in melius vertere, & Deum in omnibus magnifice laudare: si nē qui talis est, verum Christi discipulum dicere non dubites, cui & ipse occultas semitas suas manifestat. Hic semper alacet & vigil perseverans, diligētissimē obseruat, vnde nam in qua expectat, dominus videlicet suus, venire velit, & in omnibus quæ sibi occurrunt, quanlibet aliena & peregrina sint, diligenter explorat, si quid fortē illius, quem præstolatur, in eis liceat inuenire. Bonus siquidem fundus, Dei in omnibus peruigilem ac doctam habet curam, cum integra sui ipsius abnegatione. Huc autem diligentia magna requiritur, nec minus quam omnibus in hoc nobis est nostra expendenda facultas. Ita namque facientes, iusti ac recti efficiamur: Deumque in rebus omnibus, & in qualibet actione vel peressione nostra, diuina quadam ratione capimus ac inuenimus. Qui ergo opera sua vera mentis æqualitate operatur, cuncta illius opera æqualia rectaque sunt. Quod si omnes hoc agerent, ita nudē Deus omnipotens in maximē mundanis, sicut in perfectissimis ac deiformibus reluceret hominibus. Deus namque ita veraciter malis, sicut bonis, inest per essentiam, cum sit omnium conseruator creaturarum, vniūque ac interior illis, quā sunt ipsæ sibi, & essentia illarum essentia. Qui proinde seipsum vtriusque actiuis per amorem nouit excedere, ille Deum in supremo creatæ essentia suæ, ubi cum ipso sine medio vnum quodammodo est, inueniet. Sicut autem ipsum intra se, ita & in aliis cum creaturis omnibus reperire potest, ea ratione, quod & ipsæ cum Deo supra creatam essentiam suam, suo quodam modo vnum sunt. Atque hoc pacto Deum in rebus omnibus creatis, bonis quoque ac malis hominibus, æqualiter deprehendet inuenietque: in malis quidem per iustitiam atque vindictam, in bonis verò per gratiam. Sicut autem in istis diuinam extollit misericordiam, ita in illis diuinam iustitiam, vel etiam bonitatem, illorum malitiam benignè tolerantem, ipsosque protegentem, ac ut quandoque poeniteant, misericorditer expectantem, prædicat & laudat. Rursus, sicut in his qui saluantur, Dei clementiam ac bonitatem: ita in damnatis illius effert iustitiam. Insuper sicut pro his, qui & sibi & aliis benigni ac benefici sunt, Deo gratias agit ac laudis offert sacrificium: ita nihilo minus & pro illis, qui vel sibi vel aliis duri, asperi, molesti sunt, Deum laudare, eique gratias agere contendit, cogitans Deum omnipotentem hoc

*Verum hoc pro  
ergo bonus  
sunt omnia  
lenitissimè  
accipi veli  
quid siue to  
videre extri  
ctum est, ra  
in omnibus  
essentia, seu  
genem cont  
ctis que stud  
ac amorosa  
operatione  
quid vera p  
tam. Quis  
congruat o  
tendat open  
sublimatus  
sine opere  
Deum in o  
ac locis lib  
ergo perfec  
minibus ag  
viribus: D  
ut eodem u  
nibus aut f*

*Vi bon  
in  
po*



*cit illi, qui*

nem hoc pro sua & aliorum præcipua vtilitate permittere. Sic  
 ergo bonus quisque Deum in omnibus inuenit hominibus, &  
 in omnibus cooperantur in bonum. In omnibus autem excel  
 lentissimo, quo potest, modo Deum sumit. Nec tamen hoc ita  
 accipi velim, quasi huiusmodi homo defectus aut vitiosum ali-  
 quid siue tortuosum admittere debeat. Sed in omnibus quæ illi  
 videre extrinsecus vel audire contigerit, Deum ea, qua iam di-  
 ctam est, ratione præsentem habere nitetur. Qui enim sic Deum  
 in omnibus præsentem habet in intelligentia sua, id est, nuda  
 essentia, seu intenta acie animæ suæ, Deum supra omnem ima-  
 ginem contemplante, qui que seipsum in vitæ sanctitate cun-  
 ctisque studuit exercere virtutibus, ita ut eisdem per simplicem  
 ac amorosam ad Deum propensionem, supra omnem virium  
 operationem, omnemque discretionem potens sit uti: hic solus,  
 quid vera pax sit, nouit, ac veracem & felicem prorsus agit vi-  
 tam. Quisquis enim iustus esse voluerit, alterum ei è duobus  
 congruat oportet, ut vel Deum ipsum in suis capiat, discat, in-  
 tendat operibus: vel supra omnia opera per amorem erectus ac  
 sublimatus, Deum magis patiat, quàm agat ad illū. Et quia  
 sine opere esse non valemus, ideo summè necessarium est, ut  
 Deum in omnibus præsentem habere, & in cunctis operibus  
 ac locis liberi & absque impedimento esse discamus. Quoties  
 ergo perfecto alicui siue spiritali homini fortis aliquid cum ho-  
 minibus agere incumbit vel operari, seipsum totis obseruabit  
 viribus: Deumque in memoria sua tam sibi fortiter proponet,  
 ut eodem memoria ac intellectus ipsius, nullis alienis imagi-  
 nibus aut formis, vel depingi queant, vel occupari.

Quomodo  
 in omni-  
 bus inue-  
 niatur  
 Deus.

Iustitiam  
 cupienti  
 oportuno  
 quid.

*Vi bona voluntas diuina voluntati vnita, ac Deum  
 in omnibus purè quærens & intendens, omnia  
 possit, & de interno solatio ac derelictione.*

## CAPVT XVIII.



**Q**UANDIV bona se quispiam voluntate sen-  
 tit præditum, ex nulla re turbari immodicè, nec  
 plus æquo dolere, nec à Deo se remotiorem ar-  
 bitrari debet. Omnis nanque virtus & bona o-  
 mnia, ex voluntate dependent. Nihil ergo desi-  
 nit illi, qui verè iustam possidet voluntatem. Proinde si humi-  
 litatem,

Bona om-  
 nia ex vo-  
 luntate  
 pendere.

*Voluntas  
deiformis*

*Quātum  
voluntas  
habeat  
momenti.*

litem, si charitatem, si quælibet alias appetis habere virtutes: tantum fortiter ac tota voluntate velis, & haud dubie habes eas. Nec potest istud quisquam subripere tibi, siue Deus, siue creatura, modo voluntas tua recta sit & deiformis. Est autem voluntas deiformis, siue deifica, qua quicquid volumus, pure ad Dei volumus gloriam. Hoc quippe voluntati naturaliter non inest. Nec potest in vilo deiformis hæc siue deifica melius agnosci voluntas, quam si in omnibus pure Dei gloria quærat. Hanc voluntatem nihil superare potest, neque mors, neque vita, neque dæmon, neque infernus, neque purgatorium, neque alia quævis creatura. Veruntamen non satis est ita leuiter dicere, Vellem me talem aut talem esse: sed tota intentione ac fortiter oportet velle, dicendo: Sic planè facere vel esse volo. Si virtus aliqua vel bonum spiritale per mille abisset milliaria, atque ego hoc perfecta voluntate habere vellem, magis hoc proprie meum esset, quam quæ sine inclusa tenerem, nec tamen habere vellem. Neque enim minus coram Deo ad bonum efficax est bona voluntas, quam ad malum mala. Constat autem, quia licet nullum fortassis opus impium agam, perfecta autem voluntate aliquid malum opus velim, haud secus coram Deo reus sum, quam si opus iniquum reuera perpetrasset. Vnde etiam fieri posset, vt tanto voluntatis affectu in multorum necem consentirem: vt etiam si re ipsa nil tale perficerem, coram Deo tamen reus illorum tenerer scelerum, esseque illius iudicio homicida. Nec tamen hic asseuerare velim, peccatum opere perpetratum, non maius esse illo, quod sola voluntate admittitur: Sed quòd ipse voluntatis consensus peccatum constituat, etiam si nullum vnquam opus subsequatur. Magis siquidem in voluntate, quam in opere, peccata posita sunt. Cumque hæc ita se habeant, cur non eadem sit bonæ voluntatis efficacia? Planè id ipsum multò magis in bonis possumus. Deus namque bonæ voluntati cooperans, eius opus leuius ac tolerabilius reddit. Malæ autem voluntatis sola duntaxat illius suffragatur iniquitas. Quanto autem gratia diuina bonæ voluntati coniuncta, sola peruersa voluntate amplius potest, tanto & bona voluntas, diuinæ gratiæ freta auxilio, quicquid volet, efficacius poterit perficere, quam mala voluntas, sola duntaxat propria peruersitate adiuta. Ajo ergo, & quidem constanter, quia per voluntatem possum omnia. Per hanc omnium labores sustinere, cunctos alere inopes, omnia

omnium  
facere queo  
diuinitas:  
possum in  
Deo fecisse  
tatis efficacia  
mea maior  
tratum, qu  
tionem id  
non omnin  
iudice Deo  
hoc labore  
operibus ill  
forent, quò  
agentis. At  
habebit is  
tanto feratu  
uerà pœnas  
perfectam v  
tum bonam  
tentiose hu  
luntatis vir  
Si enim reu  
moris habe  
habes haud  
fectaque. I  
sua perfect  
Quandò er  
cere velit,  
annis oport  
illi imputat  
perfici poss  
do nihil on  
quando nihil  
uoluntate au  
tatem tran  
quod pro  
que, hoc ip  
gendo & di  
abundat n

omnium opera exequi, & quicquid demùm cogitari potest, facere queo. Si enim hæc perfectè volo, & sola deficit exequendi facultas: libenter autem, si possem, facerem, & quantum possum in his, facere non omitto, nimirùm omnia coram Deo fecisse iudicabor. Nec potest quisquam hanc mihi voluntatis efficaciam vel ad momentum eripere. Imò si voluntas mea maior ac intentior foret ad opus aliquod ab alio perpetratum, quàm ipsius facientis: & ego ad operis illius executionem id, quod possem, adhiberem: licet illud forinsecus non omninò perficerem, maius tamen illo pro opere à iusto iudice Deo reciperem præmium, quàm alius ille qui magno hoc labore peregisset. Hoc tamen affirmare non ausim de operibus illis, in quibus amor atque voluntas paria per omnia forent, quòd videlicet in his idem sit præmium agentis, & non agentis. Aureolam siquidem, quæ martyribus præstatur, non habebitis, qui martyrij dolores non sustinuit: licet alioqui tanto feratur martyrij affectu desiderioque, quanto illi qui reuerà penas subiere martyrij. Si quis autem affirmare vellet, perfectam voluntatem absque opere tantundem valere, quantum bonam voluntatem simul cum opere: haud equidem contentiosè huic sententiæ refragarer, cum magna sit bonæ voluntatis virtus & efficacia, hoc quod in se est, ex toto facientis. Si enim reuerà tantùm ad Deum laudandum voluntatis ac amoris habere potes, quantum vnquàm aliquis potuit, id ipsum habes haud dubiè, si modò voluntas tua integra sit, recta, perfectaque. Denique iusto ac recto homini ob bonæ voluntatis suæ perfectionem, nullum tempus nimis breue esse potest. Quando enim sic voluntas est affecta, vt quicquid potest, facere velit, id que non solùm nunc, sed etiam si mille adhuc annis oporteat superuiuere: tunc planè coram Deo totum hoc illi imputabitur, quod tanto interim annorum spatio opere perfici posset. Tunc autem recta est & integra voluntas, quando nihil omninò vitiosæ habet admixtum proprietatis, id est, quando nihil scienter malitiæ continet, quando à propria voluntate auersa, imò segregata penitus, in diuinam est voluntatem transformata ac immutata, ita vt nihil iam velit, nisi quod pro suo iudicio & cognitione Deo gratum credit: atque, hoc ipsum, prout potest & fieri debere iudicat, & agendo & dimittendo declarat. Quanto autem his voluntas abundat magis, tanto verior & rectior est. Et hac voluntate

*Aureola  
quæ quibus  
debeatur.*

*Quando  
voluntas  
sit recta.*

tate nihil est quod non possis, siue sit Deum amare, siue quodlibet aliud. Veruntamen non est ignorandum, quod licet fortassis tantam quis habere sanctitatem appetat, quantum vllus vnquam habuit, non tamen ideo statim eam habet sanctitatem. Tantum autem sanctus est, quantum voluntas illius ad Deum magna est. Vnde si tanta illius, tamque perfecta voluntas esset, quam alicuius vnquam fuit: eadem quoque illius, quæ perfectissimi, foret sanctitas: quam licet ab ipso plurimum affectat, non tamen maior est sanctitas illius, quam voluntas. Sed quærat aliquis: Qua ergo ratione iam dictam sanctitatem assequi potero, cum eam neque sentiam, neque aliquod illius in me deprehendam vestigium: multos quoque grandium quorundam operum esse & exercitiorum, ac etiam quædam facere videam, quorum in me nihil inuenio? Hic iam duo consideranda sunt, quæ congruunt amori. Vnum est ipsa essentia: Alterum, opus ipsum siue effectus amoris. Porro amoris essentia, eius est magnitudo, quæ in voluntate duraxat sita est. Vnde qui bona voluntate est ditior, plus quoque veræ dilectionis habet. Hæc autem in anima lateat abscondita, nec quisquam eam in proximo facile discernere potest. Vnde & præceptum habemus à Domino, ne temerarium super alios iudicium feramus. Effectus verò siue opus amoris, quandoque magnum aliquid esse videtur, vt est iubilatio, deuotio, & alia huiusmodi: sed hæc non semper potiora melioraque sunt, cum & sine vera possint charitate subsistere, & natura sæpè huiusmodi saporem ac dulcedinem ministrare soleat, vel etiam, Deo permittente, malignus spiritus ea in homine excitare queat, vt aliquo ille in precio ab aliis habeatur. Nec ille sanctior ducendus est, qui his amplius abundat. Vnde solerter est discutiendum, vtrum à Deo, & cur à Deo præstetur. Sæpè nanque huiusmodi Deus pro sua pietate largiri solet, vt hominem ad altiora prouocet, & in vite contineat integritate. Dum verò is, cui hæc conferre solebat, in vera dilectione proficit, hanc ei dulcedinis instillationem paulatim subtrahit. Porro etiam si quis in hac consolatione Deo fidem seruet, adhuc tamen vigilanter satis inspicendum est, vtrum ex vera dilectione procedat: & licet hoc esse constiterit, ac nec sic quidem optimum est. Quod inde satis apparet, quod huiusmodi consolatio pro dilectionis aliquo opere, alteri vel spiritaliter vel corporaliter necessarium est post

*Quæ duo hic cõsideranda.*

*Mat. 6.*

*Esse et deuotionem aliquam suspectam.*

*&*

est postpon  
tigitur exco  
lus, vel Ap  
rem quent  
quorū seru  
ipsum à co  
peri illi in  
quam præf  
tanque præ  
negligenda  
linquentes  
ne credend  
Quæ enim  
lentius rest  
dicens: Q  
centuplum  
centuplum  
aliquid pro  
tanque sap  
ius propri  
atque præc  
num intra  
piorum ho  
ipse in hac  
beneplacit  
si sensibili  
tis abnega  
ipsa sensibi  
quid à Deo  
le sit, siue  
ti, multo  
Quod aut  
intermitt  
bam enim  
meis. quo  
lus consol  
dem charit  
ri voluit  
tio, quan  
ne velit, i

est postponenda. Si enim ad illum quis contemplationis per-  
 tignisset excessum, ad quem vnquam vel D. Petrus, vel Pau-  
 lus, vel Apostolorum aliquis peruenit, sciret autem paupe-  
 rem quandam infirmum calida egere sordibituncula, aut alio *Vbi Mar*  
 quouis seruitio habere opus: multò quidem melius foret, *tha præ-*  
 ipsum à contemplationis interim quiete exurgere, & pau- *stet Ma-*  
 peri illi in vera charitate dilectionis impendere obsequium, *ria.*  
 quam presenti contemplationis dulcedini immorari. Dei  
 canque præcepta pro nullo quanlibet magno exercitio sunt  
 negligenda: & Deo gratius est, vt ipsum propter ipsum re-  
 linquentes, eius membris ex charitate seruiamus. Nec sa-  
 nè credendum est, aliquid hinc nos detrimentum accipere.  
 Quæ enim ex animi benevolentia deseruntur, multò excel-  
 lentius restituntur à Deo, sicut ipse in Euangelio testatur, *Mat. 19.*  
 dicens: Qui reliquerit patrem vel matrem &c. propter me,  
 centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit: vbi planè  
 centuplum, saporem illum significat, quem experitur is, qui  
 aliquid pro Dei gloria deserit, abnegat, reliquit. Hic  
 enim sapor spiritualis, omni illo sapore, quem rei alicuius  
 propriæ passio habet longè (imò centuplo) nobilior est  
 atque præclarior. Vnde si quis magnoperè affectaret diui-  
 num intra se solatium, Dei que præsentiam, instar aliorum  
 piorum hominum sentire, Deus autem hoc illi negaret, &  
 ipse in hac parte se ex toto diuino pro Dei gloria resignaret  
 beneplacito, multò ei verius hoc ipsum præstaretur, quàm  
 si sensibiliter idem percepisset. In propriæ siquidem volunta-  
 tis abnegatione centuplo plus saporis est & præmij. quàm in  
 ipsa sensibili consolatione, proprietate retenta. Sanè quic-  
 quid à Deo aliquis sperare vel desiderare potest siue corpora-  
 le sit, siue spiritale, totum in ipso reperit. Deum autem pati,  
 multò, quàm propter Deum operari, præclarior est.  
 Quod autem interim ex charitate contemplationis studium  
 intermittendum sit, etiam Apostolus testatur, cum ait: Opta-  
 bam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus *Rom. 9.*  
 meis. quod quidem non de veræ dilectionis, sed sensibilis il-  
 lius consolationis diuinæ subtractione intelligit. A vera siqui-  
 dem charitate, pro nulla re mundi vel ad momentum separari  
 voluit. Attamen amici Dei nunquam diuino carent solatio,  
 quando quicquid eis Deus siue largiri siue cum eis face-  
 re velit, id summum eorum solatium est, qualecunque de-  
 mum

*Quid tantum à deo petendum.*

*Act. 9.*

*Luc. 1.*

*Qui potissimè Maria Dei mater facta.*

mum sit illud, iucundum vel triste. Cæterum multos inuenire est, qui se bonam habere voluntatem arbitrentur, quam tamen minimè habent. Dominatur autem eis voluntas propria, qua sic vel sic Deum secum agere debere volunt. Sed hi aberrant penitus. Talis enim voluntas à bona voluntate profusa abhorret. A Deo nanque non solatium internum, siue dulcedo, nō hoc aut illud, sed eius duntaxat grauissima voluntas est votis omnibus expetenda. Alia siquidem licet in gratia peni possint, ea tamen immoderatus affectare, imperfectio est. Planè super omnia Deus ipse à nobis id exigit, vt nostram illi penitus voluntatem offerentes, quicquid volet, ipsum facere permittamus: & per hoc in omnibus vera gaudemus pace. Præter hoc autem, quicquid siue nos cum Deo siue ipse nobiscum loquatur, parum aut nihil prodest, donec cum Apostolo ex sententia dicere possimus: Domine, quid me vis facere? Tunc nimirum sciet Dominus, quid facere debeat. Et hoc illi multò acceptius est, quàm si mira quædam ex voluntate propria pro illius amore nos libenter facere velle dicamus. Super omnia nanque quæ vel dicere vel facere possemus, hoc vel maxime Deus poscit, efflagitatque, vt intus in corde dicamus: Domine, fiat gratissima voluntas tua. Cùm angelus Gabriel virgini matri sumam Trinitatis nuntiaret consilium, parum omnia illa, quæ cum eo loquebatur, ad hoc vt mater Dei fieret, conferre poterant. Mox autem vt propriam voluntatem resignauit, & obtulit Deo, vera Dei & sempiterni verbi mater electa est: Deique filium concipiens, eundem quoque & ipsa filium habere, eiusque vera genitrix & dici & esse meruit. Nec enim aliquid est, quod homine securum aut verè iustum reddere queat, donec propriæ renunciât voluntati: quod quando non facit, nihil profecto apud Deum, quod quidè ad perfectiorem attinet, se nouerit profecisse, tametsi hoc aut illud eligeret, etiam cum gratia sustinere possit, modo Deus omnibus responnatur. Cùm autem ad hoc peruenerit, vt seipsum ex toto resignans & offerens Deo, omnia propter ipsum intus & foris, pati ac subire paratus sit, tunc bene cum ipso agitur, & non antè. Tunc enim de omnibus ita quodammodo securus efficitur, vt est ipse Deus: & omnia magis illi propria sunt, quàm vnquam aliquid fuit: talèque hinc saporem percipit, qualem nemo absque hac voluntatis abnegatione sentire meretur. Heu igitur, tam paucos inueniri, qui sic perfectè omnem voluntatem

tatem

vatem suam diuinæ subtraxerint voluntati. Nemo iam prope  
 est, qui funditus mori velit, siue sentiat, siue nō. Plurimi sunt,  
 qui hunc aut illum viuendi modum, aut illa vel illa bona ap-  
 petunt: sed reuera totum quod agunt, ex propria plerun-  
 que voluntate procedit. Qui autem integra resignatione  
 omnem voluntatem suam in Deum transfudit, & in ipso fir-  
 mitate, omnia quæ illi Deus in tempore vel æternitate eue-  
 nire, siue ipso facere velit, libens suscipit, suamque in omni-  
 bus voluntatem diuino beneplacito conformat. Itaque nihil  
 equidem dicere verear, vnā saltem angelicā salutationem,  
 cum suipsum abnegatione ad perpetuā Dei gloriā prolatam,  
 etiam multis psalterijs ex propria voluntate atq; cum proprie-  
 tate propter seipsum cantatis, multò meliorem, imò & vtilio-  
 rem esse. Nam & is qui perfectè seipsum & omnia exiit dese-  
 nitque, ad eò in Deum est receptus, vt quisquis eum continge-  
 re volet, Deum prius tangere habeat, cum sit ipse in Deo, &  
 Deus vicissim in ipso: & quicquid ei euenit, totū de manu Do-  
 mini suscipiens eundem ob id laudare, eique gratias agere con-  
 teolite si que velut per Dominum suscipiens omnia, in omni-  
 bus quandam experitur suauitatem. Non enim potest aliquid  
 amarum transire per Dominum. Sicut enim exempli gratia,  
 potus palatum non afficit, nisi prius per linguam defluat: quæ si  
 infecta vel acida fuerit, quamlibet alioqui in seipso vinum dul-  
 ce sit atque suauē, non potest alium quàm ingratum saporem  
 ingerere, ob linguæ infectionem: ita nimirū quisquis seipsum  
 quod ad vitia attinet, funditus abnegauit, reliquit, exiit, & in  
 Deo iam mortuus est, ita à Deo vndique circumdatur, vt nulla  
 eum creatura, sicut iam dixi, contingere possit, nisi prius Deum  
 tangat. Quicquid enim ei euenire debeat, prius per Deum trā-  
 ire habet vbi saporis condimentum accipiens totum diuinum  
 efficitur. Vnde quamlibet magna sit, quæ illi occurrit afflictio,  
 quando prius illum Deus portat, & ipsi pro sua vtilitate euenire  
 permittit, facile illam sustinet, dum eam non de illius qui hanc  
 ipsi irrogat, sed de manu Domini suscipit. Hoc autem nō à se-  
 ipso habet. Deniq; nulla vnquam cuiquam occurrit aduersitas  
 quin eam permittere diuinæ quodammodo naturæ repugnet:

*Compara-  
tio lepidæ*

*Afflictio  
quis pla-  
ceat Deo*



dinavit. Cùmque ipse, sicut iam ante diximus, simul cum illo qui se ipsi perfectè resignavit, onus aduersitatis ferat, ipsaque aduersitas non nisi per Deum istiusmodi eueniat hominificta de nimirum, vt ipsa crux seu afflictio, dulcis omnino ac deifica reddatur, & iam perinde sit homini despici vel honorari, amara experiri vel dulcia: quippe cùm hæc omnia in Deo continentur, & diuina fiant ac deiformia. Imò gratior illi foret amare, do, quàm dulcedo, vt pote qui illam se magis meruisse, & debet potius sibi deberi existimat: quia tamen seipsum ex toto diuino resignavit beneplacito, gratum est illi, quicquid ei Deo permittère, occurrit, omniâq; de manu illius studet accipere. Cùm enim nihil ipse quærat, nihil diligat, nec quicquam illi sapere nisi Deus, ita hunc in amaris atque contrarijs, sicut in maxima dulcedine capit. Hic planè lux in tenebris lucet, & eam hic sentire licet. Nec enim fieri potest, vt aliquis pro Dei gloria quicquam sustineat, quin in eo ipso quod patitur, sapore quoddam diuinitatis percipiat. Et licet fortassis nihil illi sentire, idem gustare contingat sensibilibiter, Deo se ad tempus occultate, hoc ipso tamen bene illi quod patitur, non potest non sapere, quod se hoc ad æternam Dei gloriam ferre velle cognoscit. Enimvero Deo purum impendere honorem, diuino sapore carere non potest. Sed obsecro, cur hæc & alia plura, salubria vtiq; dicuntur, nisi vt eis in afflictione siue mentis obnubilatione possint, vt conentur? Quem enim alioqui hæc fructum afferre poterunt? Adde igitur adhuc: si quis seipsum ex toto, quod ad vitam attinet, exiens, in Deum transisset, diuina præsentia nunquam in quocunq; etiâ opere fraudari posset. Nam etsi in verbis fortè vel operibus sui oblitus excederet, aut alia ei mala in mentem inciderent, minimè tamè ob hæc, bona studia & opera sua iam inchoata deberet intermittere. Cùm enim Deus operis eius iustum sit, & ipse hoc ad illius honorè inchoarit, facile quoq; illi qui se operi immiscet, defectibus siue incidentijs veniâ dabit, sicut hoc & in diuo Bernardo, & alijs sanctis videre licet. Neque enim, quâdiu hic sumus, ab huiusmodi incidentijs prorsus esse liberi possumus. Nec tamen ob aliquarum admixtionem palearum, frumentum reiciendum est. Reuera huiusmodi præsumptiones diaboli siue incidentiæ male, homini refo, refo, mato, & cum Deo viuere scienti, non solum non officiant, sed & magnum insuper adferunt emolumentum. Sicut enim

*Qualibus  
affectibus  
in hac vita  
carere  
nequeamus.*

Apostolus

Apostolus

Vin vitis  
nos d



ta commou  
riam, vel qu  
autem in v  
quam mou  
ritus. Fixu  
ire, vel sup  
his impug  
natura que  
superbiam  
men nulla  
ge amplius  
tates mult  
Virutum  
tione comp  
tate perficit  
enim coron  
tem non n  
ne nemo vi  
bello & vi  
Cùm igitur  
lira sit supe  
ni resistere  
tum esse de  
ritutem ad  
elle, quàm

Apostolus ait: diligentibus Deū omnia cooperantur in bonum.

*Vix vitiorum impugnatione & tentationibus habere nos debeamus.*

*Rom. 8.*

## CAPVT XIX.



PSA vitiorum impugnatione, & ad mala propensio, bonis hominibus nunquam absque fructu & profectu magno dilabitur. Est autem duplex bonorum hominum genus. Quidam ita habent, ut vix aut tenuiter à vitijs impugnentur. Alij verò, dum sese occasiones offerunt, tentantur forissecus, & ad pecca-

*Duplex bonorum hominum genus.*

ta commouentur: verbi gratia, vel ad iram, vel vanam gloriam, vel gulam, vel luxuriam, vel alias quaslibet culpas: intus autem in viribus supremis, horum nihil patiuntur, nec quicquam mouentur, imò etiam peccata huiusmodi auersantur peritus. Fixum namque atque statutum est illis, nunquam vel ire, vel superbiæ, vel alicui alij vitio consentire, dumque ab his impugnantur, resistunt viriliter. Et licet fortassis ex ipsa natura quædam eis vitia instra sint, sicut quidam ex natura in superbiam vel iram, aut alias culpas procliuus sunt, illis tamen nulla ratione præbere consensum acquiescunt. Hi longè amplius à Deo laudantur atque probantur: ipsasque virtutes multò illis alijs excellentius nobiliusque possident. Virtutum namque perfectio, strenua ac legitima decertatione comparatur, sicut & Apostolus ait: Virtus in infirmitate perficitur. Vnde & necessaria nobis tentatio est. Non enim coronabitur, nisi qui legitimè certauerit. Certare autem non potest, qui non impugnatur: & absque certamine nemo victoriæ palmam obtinet: imò & turpe foret, sine bello & victoriâ triumphum agere, aut usurpare coronam. Cum igitur vita nostra plena tentationibus ac prælijs, militia sit super terram, nec tamen ex nobis ipsis vlli tentationi resistere possimus: (quod quidem satis nobis placere & gratum esse debet, cum optatius sit, à Deo quàm à nobis ipsis virtutem accipere resistendi, eiusque magis voluntati præstare, quàm eligendi habere facultatem. Nihil enim vel in tēpo

*2. Cor. 12.*

*2. Tim. 2.*

*Iob. 7.*

re vel in aternitate iucūdius, nihil est securius, quàm proprium esse Dei. Nam sicut Deus in omnibus plena gaudet securitate, ita & is qui proprius est Dei, securissimus est, & vicissim maior Deum proprietate possider, quàm rem vllam vnquam occurrat. Cùm ergo, vt dixi, sine Deo nihil possimus, omnino necessarium nobis est, vt & ipsius & gratiæ eius curam habeamus pertugilem atque perpetuam, quo per ipsum tentationes omnes superare queamus. Enimverò quoties de tentatione resistimus palmam, toties & Deo gloriam, & angelis sanctis laudiam exhibemus, ingerimusque. Denique ipsa ad malum propensio, peccatum non est. Sed perficere velle peccatū, id vitium est. Sunt tamen aliqua peccata, vt verbi gratia, cogitationes in mundæ, quibus diu immorari absque peccato non possumus, etiam si fortassis ad actum procedere nolimus. Nimis enim illa mala hominem inclinant. Vnde mox vt illas advertere contingit, inde citius multa cum diligentia est recedendum, & animus auertendus. Cætera nanque peccata omnia, resistendo occu-

*Quæ resistendo, quæ fugiendo vincenda sunt vitia.*

*Pugil optimus quis.*

nalia autem, melius fugiendo vincuntur. Planè si quis rectè videret in anima, etiam si optio ei daretur, nequaquam tamen vitiosis propensionibus tentationibusque velle deberet absolvi. Quibus enim ista desunt, sine solitudine & circumspectione sunt in cunctis actibus suis, nec aduersum aliquid suspicant, & coronam illam quæ datur probè certantibus, minime percipiunt. Ille autem pugil est optimus, qui vitiosas propensiones & tentationes superat, & dominatur animo suo. Vitiosæ præter ea propensiones, ipsas virtutes in animum inducunt, & nos in Dei seruitio studiosiores efficiunt, mentèmq; ad dei & ipsius obseruationem & perpetuum quoddam virtutis studium & exercitium excitant: atque ipsa demum sedula vitiosæ propensionis obseruatio, in virtutibus nos confirmat, stabilisque. Quanto autem nos infirmiores cognoscimus, tanto diuinam nos gratiam & benedictionem ardentius suspirare, ac studiosius obseruare conuenit. Virtus nanque & vitium in nostra consistunt voluntate.

*Vt Deo gratia referenda sint, quòd nobis non solum peccata dimiserit, sed etiam a multis nos preseruarit vitijs, & vt nos cum dolore & contritione ad ipsum conuertere debeamus.*



tinere possi  
lectionem r  
& fidelissim  
nouam nos  
cerit: quod c  
lo, certum e  
tem suam a  
vt, si nos vel  
tamen hoc i  
lere non deb  
penitentiar  
præbuerint  
ignorare no  
nota semper  
maiores se  
ria Magdale  
virgo glori  
cū est, a vul  
nera. Ita erg  
peccatis nob  
quoque, qua  
stodisset: &  
bus quoque  
hoc malitia  
beneficia D  
gratias abun  
ter adverter  
& ex Dei bo  
maiores pr  
quod lapsus  
teitque. C  
sentorditer  
isum, vt in  
sa nostro no



**V**M peccatum adeò sit detestandum, vt pro-  
 nulla mundi vel prosperitate vel aduersitate  
 quodlibet vel mortale, vel veniale committi de-  
 beat, nos tamen interim heu multa nimis admi-  
 serimus, mirum profectò est, quomodo nos con-  
 tinere possimus, vt non penitus per ingentem ac feruendam di-  
 lectioem resoluamur, deficiamusque attendentes vt pius ille  
 & fidelissimus Deus, omnem à nobis impietatem auferens, in  
 nouam nos gratiæ vitam transtulerit, & de inimicis amicos fe-  
 cerit: quod quidem maius esse, quàm mundum creare de nihilo,  
 certum est: vt præterea etiam ipsa peccata nostra, per bonita-  
 tem suam ad nostros inflexerit vsus & utilitatem nostram, ita  
 vt, si nos velimus, ipsa quoque nostræ saluti cooperentur. Nec  
 tamen hoc ita intelligendum est, quasi pro peccatis nostris do-  
 lere non debeamus: sed ideò nobis illa prodesse, quòd nos ad  
 penitentiam adduxerint, & humilitatis ac deiectionis nobis  
 præbuerint causam. Est autem & alia humilitatis causa, quam  
 ignorare non debemus. Intemerata nanque Dei genitrix glo-  
 riosa semper virgo Maria, cum ab omni peccato sit præseruata,  
 maiorem se humiliandi causam habet, quàm beatissima Ma-  
 ria Magdalena, quæ sic diuina bonitate à peccatis liberata, sicut *Maxima*  
 virgo gloriosa ab ipsis præseruata fuit. Maius etenim benefi- *humilita-*  
 cium est, à vulneribus illæsum seruare, quàm inflicta curare vul- *ris causa*  
 nera. Ita ergo & nos Deo gratias agere tenemur, non solum de *que.*  
 peccatis nobis misericorditer indultis, sed multò magis de iis  
 quoque, quæ incidere poteramus, nisi sua nos bonitate ipse cu-  
 stodisset: & non tantùm de beneficijs iam collatis, sed de omni-  
 bus quoque bonis illis, quæ nobis collaturus erat, nisi nostra  
 hoc malitia præpedisset. quæto autem cumulatoria sunt in nos  
 beneficia Dei, tanto & nos illi cum humilitate ac reuerentia  
 gratias abundantiores agere sumus adstricti. Vnde si quis soler-  
 ter aduertere velit, ex ipsis quoque virtutibus ei à Deo collatis,  
 & ex Dei bonitate, quæ à profundiori ipsam ruina præseruauit  
 maiorem præclariorèmq; humilitatis rationem, quàm ex hoc,  
 quòd lapsus à deo veniam meruit & indulgentiam, habet in-  
 uenturæ. Cum autem omnia iam nobis à deo peccata tam mi-  
 sericorditer remissa sunt, vel hinc cõfiderè licet, haudquaquam  
 ipsam, vt in ea caderemus, permissurum fuisse, nisi & ex ipso ca-  
 sa nostro nostram vellet salutem promouere copiosius, & ali-

solum pe-  
 reseruari  
 ad ipsum

CAPVT

quod inde bonum nostrum elicere, si tamen nos ipsi cooperari velimus. Dum enim quisque peccator à vitiis resurgens, & ab eis integrè se auertens, Deo perpetuo seruire, eique soli vivere statuit: ad eò se illi benignam exhibet aeterna illa ac immensa bonitas, ac si nunquam in peccata corruisset. Omnia namque peccata illi perfecte remittit, nec vnquam illi ea imputat, etiam si tot essent, quot omnes simul homines commiserunt. Si tamen ex animo doleat purè ad gloriam Dei, & idèò poenitentium suarum illi iniquitates displiceant, quòd eas Deo displicere intelligit. Feruentissima quippe charitas illa, ex qua dolere iste promanat, omnem peccati absorbet rubiginem, dummodò magna satis sit charitas ista atque contritio. ex omnibus, vt debet & oportet, viribus procedens. Quilibet autem parua sit contritio, purè Dei intuitu cõcepta, Deo tamen multò gratior est omni illo dolore, quem propter se ipsos omnes simul homines habuere. Deniq; huiusmodi conuerso peccatori Deus familiaritatem omnem & secretorum suorum revelationem, quam vnquam alicui impendit, exhibere iam potest. Si enim paratum eum & idoneum inueniat, non magnò perè attendit qualis ante fuerit. Nam Deus, præsentiæ Deus est. Qualem vnnumquenque reperit, talem eum suscipit & assumit. Nec respicit, quid olim fuerit, sed quid modò sit. Idèòq; contemptum omnem & iniuriam, quæ sibi per peccata inferuntur, Deus misericordissimus libenter tolerat, & multis annis benignissimè tulit, vt homo quandoq; ad peccatorum suorum, & aeternæ caritatis Dei veram perductus agnitionem. ex his suis amor, gratitudo, reuerètia, strenuitas erga suum cõditorem augeantur, fiãntque meliora, & vehemèntius accendantur. Ista quippe non rarò ex peccatorum cognitione oriuntur in homine. Vnde vitiorum probra & contumeliam libenter ab electis suis Deus tolerat, vt eos olim ad magna quædam & sublimia perducatur. Quis, quæso, Domino nostro Iesu Christo vasis illis misericordiae suæ, Apostolos dico, charior aut familiarior fuit, quorum tamen nemo perstitit, sed omnes in peccata ceciderunt, vnus tamen grauius alio? Huiusmodi lapsus tam in veteri quàm nouo Instrumèto sæpè Deus etiam in illis sustinuit, qui ipsi postmodum fuere chariores. Et perrarò contingit aliquem ad magna quædam prouehi, qui non prius in aliquo lapsus sit. Cur autem hæc ita circa nos fidelissimus ille amator noster disponit, nisi vt ex his immensitatem misericordiae suæ attenden-

*Qualis cõ  
tritio ma  
ximè gra  
ta sit Deo*

*Cur labi  
sinantur  
etiã sum  
m.*

tes, ad prof  
accendam  
rem in hæc  
entim per  
natur, totie  
Vnde mox  
amorose te  
eia tulipius  
illud quod  
gis quàm o  
miniam, qu  
Deum, vt d  
quam deine  
cõuersio, cu  
cum tuum  
delitas est,  
qui plena i  
displicenti  
di proposit  
cia ex ama  
cepta intui  
displicenti  
& amplius  
ipso confu  
cata sua lib  
more fertur  
hanc anim  
tra omnem  
scelus quo  
rò quanto  
in ipsa aug  
uioz iustit  
Deus secur  
puniat atq  
nem sese i  
sonum ab  
deit. Nul  
uioz boni  
profectò e  
totis anim

hez, ad profundiorē humilitatē ac diligentiam seduliorē  
 accendāmur, ipsi que deinceps perpetuis temporibus per amo-  
 rem inhæreamus, & in ipso nos exercere curemus? Quoties  
 enim per peccati commemorationem dolor & contritio renou-  
 uatur, toties & seruēs in Deo exercitatio augeri debet.  
 Vnde mox vt in aliquo te excidisse cognoueris, totis viribus  
 amorosē te ad Deum conuertas, idque profunda cum displicen-  
 tia cuiuspius: & ab omni peccato seriō te auertens, minimum  
 illud quod contra Dei gessisti honorem ac beneplacitum, mag-  
 nis quā omnem illam confusionem, damnum, pœnam, igno-  
 miniam, quæ illo ipso meruisti, ponderare studeas, atque ad  
 Deum, vt dixi, ex vero amore, cum stabili perpetuōque nun-  
 quam deinceps peccandi proposito, te conuertas. Ista autē  
 cōuersio, cum immobili quadam ad Deum fidelissimum ami-  
 cum tuum dilectione coniuncta erit: cuius nimirum tanta fi-  
 delitas est, vt neminem deserere possit, nec potuerit vquam,  
 qui plena illi fiducia inniteretur. Magna quippe dedignatio &  
 displicentia erga nos ipsos cum vero ac seriō nunquam peccan-  
 di proposito, & amorosa ad Deum conuersione, firmāque fidu-  
 cia ex amarissimæ passionis ac immensæ charitatis illius con-  
 cepta intuitu, vera pœnitentia est. Nam dum pœnitens quisq;  
 displicentiam & contemptum Dei suo damno grauiora ducit,  
 & amplius luget, inde verus amor & magna erga Deum in  
 ipso confurgit fiducia, qua iam sentire incipit, Deum sibi pec-  
 cata sua libentissimē remissurum. Et hæc contritio non ex ti-  
 more feruili, sed ex pura dilectione trahit originem. Atq; per  
 hanc anima spiritali quodam repletur gaudio, quod ipsam ex-  
 tra omnem miseriam & dolorem in Deum subleuat, cum quō  
 solidus quoddam inuiolabile iniens, ab eodem cōsolatur. Por-  
 rō quanto maiori consolatione perfunditur, tanto etiam vera  
 in ipsa augetur contritio: ita vt iam hilariter sese ex amore di-  
 litiæ iustitiæ offerat atque resignet, parata sustinere, vt ipse se  
 Deus secundum iustitiam suam ad perpetuam gloriam suam  
 puniat atque castiget. Dūmque per hanc deificam contritio-  
 nem sese in Deum subleuat, fieri non potest, quin peccatorum  
 suorum ab ipso obtineat veniam, si saltem hoc ei confidere  
 audeat. Nulla enim, quanlibet insignis malitia, vel minimo di-  
 uitiarū bonitatis puncto præponderat. Quod cū ita sit, mirum  
 profecto est, quomodo continere se possit homo, vt Deum ex  
 vris animæ suæ viribus non diligat, qui ipsum expectauit

*Pœnitentia  
 vera  
 quæ.*

*Quanta  
 diligendū  
 Dei neces-  
 sitas.*

ad pœnitentiam, & pœnitentem suscepit misericorditer, accepit pro peccatis ipsius in mortem tradidit animam suam. Plurimum mis avarus est, cui Deus nō sufficit, in quo bona omnia cōtinentur ultra quā desiderare possis. Diuitiæ nanque Dei, omnium modum & æstimationē excedunt. Sufficiat ergo tibi deus, & in illius sacratissima vita, amabili passione, morte amatissime exerce. Sufficiat quoque tibi, quod ille opera tua misericorditer remunerare nouit. Quæ enim ipse ignorat, aut perpetuo obliuioni traduntur, aut certè ipse ea secundum iustitiā suam punire statuit. Denique recogitandū nobis est, deum generalem omnium redemptorē esse, pro quo utiq; magis eum amare, & feruentius laudare, ac gratias agere sumus adstricti, quasi quemlibet nostrum duntaxat redemisset. Singulare nanque gaudiū de quolibet beato in cælis habituri sumus: & quoties eum in illa cælesti patria aliquis beatorum laudabit, toties noua exultatione perfundemur, quod illum laudari sentiemus, quem super omnia tota mentis intentione diligimus, quique hoc ipsum quod peccatis nostris destruximus, saluare, restituere, reformare dignatus est. De hac deifica contritione & pœnitentia, plura superius in priori offendes capite.

*Quod qui vitam districtiorem agere non possunt, non ideo se à Deo alienos aut remotos iudicare, sed Christum in vera dilectione & omni virtute imitari debeant.*

## CAPVT XXI.



**N**FIRMIORES quidam, dum vitæ Christi & sanctorum eius districtiorem & laborem attendunt, seque talia non posse, nec ad huiusmodi iurus impelli atque moueri sentiunt, redduntur pusillanimes, & à Deo nimium se remotos arbitrantur, utpote qui vitam districtiorem non agant. Sed in hoc non satis prudenter faciunt. Neque enim vltra ratione vel ob defectus quosdam minores, vel ob naturæ imbecillitatem, vel quia forinsecus asperiores viuendi modum seruare nequit, vel ob inæqualitatem, quam in seruitio dei & virtutum sentit exercitio, à deo se remotiorem hominæ voluntatis æstimare debet. Hoc autem summo curabit studio, ut vitia grauiora maioresque defectus suos ita radice euellat

*Pusillanimum consolat.*

ecellat, vt p  
quam adue  
quandiu in  
abesse sus  
reficit, hoc  
folius ait: C  
cum vtilis e  
pe, quod op  
gna quedā  
nam & virt  
in pœniten  
se talia non  
illam, quam  
deo despici  
nimē sentit  
rioris desid  
gna opera d  
ret, eadē lib  
dignus cen  
quam igitur  
arbitraber  
tamen tibi  
tuz: & si fo  
ipse in Apo  
ianuā aper  
Deo. Post c  
veram anir  
& cōiuuari  
illius auter  
patientia, a  
dere studet.  
manda non  
est, vt obser  
que trahat  
intus mon  
possunt, ne  
quisque lau  
ducet, in su  
du. Crebra  
tio, animu

cessat, vt pro nulla re, neque pro vita, neque pro morte quicquam aduersus præcepta dei facere consentiat. Quæ voluntas quoadiu in ipso perseuerat, non est vnde se à domino longius abesse suspicetur. Nam si rigidiorum adhuc penitentiã agere nescit, hoc tantũ faciat quod potest: & satis est. Nimirũ & Apoc. 3. Tit. 4.  
 stolus ait: Corporalis exercitatio, siquidẽ sola fuerit, ad modicum utilis est: pietas autẽ ad omnia utilis est. In omnibus quippe, quod optimum est, facit. dum enim pius aliquis alium magna quædã operari cernit, gratias agit deo, quod hanc illi gratiam & virtutem dederit, vt Christum Iesum, & alios sanctos in penitentiã & bonæ vitæ austeritate sequi possit: dũque se talia non posse animaduertit, indignum se fatetur cui deus illam, quam aliis dedit, gratiam largiatur: & seipsum coram deo despiciens, vel in aliis colere & amore satagit, quod se minime sentit habere vel posse. Qui si interim maiori vitæ asperioris desiderio & amore teneatur, quàm fortassis ille, qui magna opera & duram agit penitentiã, & ipse quoq; si vires haberet, eadẽ libens ageret: verius ea proculdubio habet, & maiori dignus censetur præmio, atque is, qui ipsa opera facit. Nequaquam igitur ob ea, quæ facere non potes, à deo te remotiorem arbitrabere. Nam etsi longius ab illo te abesse suspiceris, ipse tamen tibi proximus est, comes indiuiduus peregrinationis tuæ: & si fortassis ad cor illi nõ datur accessus, ad ostium (sicut ipse in Apocalypsi testatur) stat pulsans: cui si quis voluntatis ianuã aperuerit, intrat ad illum, & cœnat cum illo, & ille cum deo. Post cœnam autem succedit requies. Nec potest aliquis veram animi quietẽ obtinere, nisi cum quo Christus cœnare & cõiuari dignatur, id est, cuius animam Christus inhabitat. Illius autem habitator est Christus, qui vitam ipsius cum vera patientia, amore, cæterisque virtutibus imitari & intra se possidere studet: sine quo alia omnia, dura licet, opera magna æstimanda non sunt. Attamen de vitæ distictione hoc tenendum est, vt obseruet quisque, ad quid à deo amplius impellatur atque trahatur. Non enim omnes eadem ad deum via ingredi intus monentur, nec eundem omnes viuendi modum tenere possunt, nec singuli modos omnes. Bona igitur studia & sua quisque laudabilia seruet instituta, ad eaque alia quæque reuocet, in suisque institutis cuncta instituta bona comprehendat. Crebra nanque exercitiorum & consuetudinum immutatio, animum instabile reddit. Porro quicquid boni in aliquo

Apoc. 3.

Cui tantu  
 & quo  
 modo ve  
 ra quies  
 obtinenda.

Quomodo  
 bonorum  
 omnium  
 quis parti  
 ceptus fiat.



viuendi instituto contingere tibi potest, id ipsum & in alio reperies, si tamen bonus & laudabilis fuerit. Denique qui post Deum nec aliud quicquam intendit & amat, & similiter omnes alios in suis exercitiis & modis hunc solum intendere & amare desiderat, hoc ipso omnium bonarum consuetudinum atque institutorum sit particeps. Quod etiam intelligi licet de quorundam sanctorum aspera & austera viuendi ratione. Charitas quippe omnium bonorum illorum, quæ in alio diligis, participè te reddit. Veruntamen licet omnes non eundem modum seruare, nec eadem forissecus via possimus ingredi, intus tamen eadem omnino via, via vtique amoris, omnes accedere oportet. Quisquis enim Deum non amat, ille necdum modum aliquem habet, & claudus est. Sed dicat aliquis: Cum ipse Dominus ac redemptor noster sublimissimum viuendi modum tenuerit, non proinde meritò ipsum sequi debemus? Ita planè. Exemplum enim dedit nobis, vt sequamur vestigia sua. Et quanto ei similiores, tanto & sanctiores sumus. Sed tamen in omnibus ipsum foris sequi non possumus. Exempli gratia: Ieiunauit ille quadraginta diebus & totidem noctibus. Non hoc præsumit infirmitas nostra. Sicut enim alia plura, ita & istud ea intentione fecit, vt ipsum in hoc non corporaliter, sed spiritualiter lectemur. Vnde summo studio nobis enitendū est, vt sciamus quomodo ipsum prudenter & rationabiliter sequi possimus. Sanè in imitatoribus suis, hoc semper præcipue dilexit, vt se in Dei & proximorum omnium fideli dilectione sequerentur. Vnde etiam ait: In hoc cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis adinuicem. Ideoque rationale siue spiritale opus, soli exteriori præferendum est, meliusque censendum. Interim nihilo minus, quantum facultas admittit, ipsa dilectio operibus comprobanda est. Ieiunauit Christus quadraginta diebus. In hoc illius & tu imitator factus, ab omnibus quidè vitiis spiritualiter, & præter hoc, quantum potes, etiam corporaliter ieiuna. Huc autem necessarium est, vt tu ipsius curam gerens peruigilem, vbicumque te ad mala inordinatius propensum reperiens, ibi statim te deterras, ac prauæ affectioni propensioniq; resistas. In corporalibus nanque, ad quæ procliuiores sumus, seipsum quisq; studiosius abnegare, vincere, & Dei amore mortificare debet, vt verbi gratia, in accuratiori cibi & potu, & id genus aliis, quibus necessario non indigemus. Sape etiã fit: vt quidã minus patienter ferant

*Ioan. 13.*

*Matt. 4.*

*Ioan. 13.*

*Christi ieiunium qui imitandum*

est rerum  
momenti est  
meliosa ver  
quilibet su  
que per  
in omnibus  
a quo etiam  
dã illius pr  
mus. Quon  
dici fuerim  
sequi valebi  
aut humilio

*Salube*

*qu  
con  
vion  
ope  
am  
vif*



lectentur d  
conset & cõ  
omnibus ca  
teli, hoc ea,  
moditati vo  
mibus ho  
nus, iacere,  
vites interi  
permitteda  
relioni af  
Denique n

rant

*Vires* rerum aliquod asperius prolatum, quod nullius altoqui momenti est, quàm plerique alij etiam dura verbera & contumeliosa verba. Quisque igitur pro aeterna Dei gloria minoram quolibet sufferre discat, cum ipse pro salute nostra grauissima quæque perpeti non refugerit. Denique hoc pacto Christum in omnibus pro nostrarum tenuitate virium sectari debemus, à quo etiam nos haudquaquam remotos suspicabimur, quando illius præcepta seruare, & voluntati morem gerere volumus. Quanto autè obedientia & humilitate excellentiùs prædicti fuerimus, tanto etiam plura sustinere, & Christum melius sequi valebimus. Neque enim Christo aliquis aut obedientior aut humilior fuit, qui est benedictus in secula. Amen.

*Saluberrimas has institutiones Christus singulari quadam gratia D. Ioanni Thaulero scribere concessit. Quibus edocemur, ut vires nostras interiores extenoresq; Deo captiuas tradere, cuncta opera nostra per ipsum, & cum ipso humiliter ac animo resignato exequi, & ut nos in Dei donis ac visitationibus gerere debeamus.*

## CAPVT XXII.



**Q**UIS QVIS Dei familiarem optat amicitiam, ille sensus suos exteriores multa cum diligentia freno quodam semper constringere, nec vnquam eis habenas laxare debet, neque admittere, vt in vllis rebus vel operibus suam quærant, foueant, lectentur delectationem. Ea planè quæ recta ratio necessaria censet & cõmoda, illa quæ pro interna spiritus quiete faciunt, omnibus capere permittitur. Imò quicquid huic conferre potest, hoc ea, & non alia consideratione sumere licet, nõ vt commoditati vel delectationi, sed vt spiritui seruiatur. Id' que de omnibus honestis ac licitis intelligendum est, vt est cibus, somnus, iacere, sedere, dormire, & id genus alia. Præter hæc etiam vires interiores refrænandæ sunt, nec propria eis earum est actio permittenda, donec edomitæ ac sua libertate spoliatæ, ad eò subiectioni assuefiant, vt Deus suum in eis queat opus perficere. Denique non multis retrò diebus quidam in tali virium sua-

*Vires interiores quibus & quousque refræanda.*

RUM

rum restrictione constitutus, à Deo audire meruit: Ecce in hac tui resignata derelictione abundantius ac efficacius me precaris, quàm vnquam in omni vita tua, siue verbis, siue modis, desiderio, voluntate vel intellectu me rogaueris. Quantum igitur potes, in hac interiori captiuitate persiste, hoc sedulo agens, ne quid sine necessitate appetas, nusquàm sine necessitate caras, nihil inane cogites, nihil quod necessitas non exigit, loquaris. In omnibus quoque institutis & operibus tuis, hoc præuia cogitatione perpende & obserua, quid vel quomodo velit Deus: atq; perpetua sit oratio tua, cui nec addas aliquid, nec minuas.

*Matt. 6.* Fiat, inquit, voluntas tua. Ad hæc, omnem exteriorem occupationem, etiam in sanctis ac licitis rebus, & cum bonis hominibus, & internam externamque sollicitudinem siue curam, per denter ac honestè à te reiiciat: hoc solum obseruans, vt Domino Deo tuo perpetuū agens sabbathum, ipsi, quo minus sum intra te queat opus agere, obicem non ponas. Dum verò necessario foris aliquid agendum est, peruigilem Dei tui in ipso opere curam habeas: & quod tuum est, abnegare & perdere etiam

*Opera ex* cum diligentia coneris. Opera nanque quæ foris facienda sunt, *terna qui* nec vlla ratione declinari possunt, non cum proprietate, sed *peragēda* dè: non ex propria virtute vel meditatione, sed humili, resignato, quieto, ac paupere spiritu: non, inquam, ex propriarum virium præsumptione vel proprio habere seu velle, sed ex vera in diuinum beneplacitum resignatione, perficienda sunt. Vt verbi gratia: Si plena mihi à Deo autoritate concessa, nouem angelorum ordines pro meo arbitrio regere mihi liceret, & super adhuc alios eiusdem numeri ordines, qui non minus quàm isti Deum laudibus & amore prosequerentur, & æque ipsius essent vt isti, creare possem, (quod nemo dubitat magnum quid & ineffabile esse) hoc ipsum ex amore libens exire ac resignare deberem, quādo id per alium Deus perficere veller, aut saltem non per me, vel non omninò per me. In his enim & aliis omnibus mea prorsus abnegata, illius me voluntati cum timore humili subicere debeo, tam in agendo quàm dimittendo. Quoddam facio, sæpè me ipsum minus in operibus externis quæro retineoque, quàm fortassis in ipsa me quiete & ocio retinebam. Porro in omni exercitio vel instituto, vbi natura fouetur vel seipsam querit, eadem deprimenda est & mortificanda: & hoc etiam in actibus internis, in exercitiis intellectus, aut imaginariis cogitationibus, quas phantasia componit

*Natura*  
*vbique*  
*mortificā-*  
*da.*

congr

congritque  
neretiam in  
tur & magn  
dolcedinem  
nobis ipsi  
tate & fide  
eriam ore in  
nimurum ho  
uatoris nom  
hoc notand  
essentia &  
iorem asser  
nibus tantū  
rium quoq  
fuerit neglig  
quid alicui  
ipsius cum  
cerit: quòq  
in his facile  
verum nihil  
nanque om  
Dei essentia  
gis negatiu  
to vtilior, p  
clarius inue  
gnitio, nisi  
cum facit, q  
tendam nō  
sumus, sed  
inuitendum  
sursum, nec  
sine lux at  
sed hæc om  
in somno s  
in ea eum a  
coosiderabi  
re abnegat  
atnuda tan  
que & dest  
hæc ipsi

egeritque, & vbiunque intellectus suas quærit oblectatio-  
 nes, etiam in propriis actibus, in quibus inordinatiùs delecta-  
 tur, & magnum quandam sensibilem experitur saporem atque  
 dulcedinem, in his, inquam, omnibus omninò propter Deum  
 nobis ipsi emori, & simplici quadam puritate ac pura simplici-  
 tate & fide simplici Deo inniti debemus. Atque hanc fidem  
 etiam ore interim, ita vt à nobis audiri possit, proferre, (quod  
 nimirum hostem tartareum recedere cogit) dulcissimum Sal-  
 uatoris nomen Iesus, sæpiùs compellare curabimus. Vbi etiam  
 hoc notandum est, vitam & passionem Christi, modo quodam  
 essentiali & in formis meditatâ exercitatâque, centuplo ma-  
 iorem afferre fructum & vtilitatem, quàm in formis & imagi-  
 nibus tantùm, non etiam essentialiter exercitatam. Et hoc plu-  
 rimum quoque prodest, si quis fortè in Horarum per solutione  
 fuerit negligentior. Cùm autem necessariò & per gradus ali-  
 quid alicui faciendum incumbit, quo tunc omnia maiori sui-  
 ipsius cum nihil suspensione & abnegatione facit, eo & vtilius fe-  
 cerit: quòque humiliter, eo sublimiùs: quò arctiùs, eo latius: nec  
 in his faciliè nimius esse potest. Quo citiùs extra seipsum, extra  
 verum nihil suum in Deum transferit, eo fecerit meliùs. Hic  
 namque omni suo nihilo deperdito, in ipsam superessentialem  
 Dei essentiam immergitur, cuius essentia agnitio quanto ma-  
 gis negatiua, deficiens & muta est, (sicut D. Dionysius ait) tan-  
 to vtilior, præclarior, verior est. In hac caligine ipsa lux diuina  
 clariùs inuenitur: & quâto caligo obscurior, tanto & verior co-  
 gnitio, nisi fortè Deus ipse seipsum manifestare velit. Quod  
 iam facit, quis est qui negare possit? Sed huic reuelationi inni-  
 tendum nõ est, & ipsa nec peti, nec recusari debet. Vti illa pos-  
 sumus, sed frui omninò non licet. Soli Deo ex toto & purè est  
 inuitendum. Manus ad aratrum mitti debet, sed nec retrò, nec  
 sursum, nec ad nos ipsos, nec ad vlla Dei dona respiciendum est,  
 siue lux aliqua, siue sapor sit, vel quicquid spiritui donari potest  
 sed hæc omnia, siue in spiritu, siue in natura contingant, veluti  
 in somno suscipiètes, nihil inde penitus nobis ascribemus, nec  
 in ea eum aliqua æstimatione nostros figemus obtutus, aut ea  
 considerabimus, sed cum simplici humilitate, amoroso timo-  
 re, abnegata resignatione, vera mortificatione, & pura demùm  
 ac noua tam nostri ipsorum, quàm rerum omnium paupertate,  
 quæ & destituta sit ab omnibus, in ipsa nos immergemus: imò  
 & huic ipsi paupertati renūciabimus, excidemusque. Certè neq;  
 nucleus

*Opera cuius  
 que sua  
 qui fiant  
 magis me-  
 ritoria.*

nucleus arborē, neque flos fructum producere potest, nisi prius hoc ipsum quod esse videtur, penitus moriatur & pereat. Qui autem obsecro, tam sapiens unquam fuit, qui vel in nucleo arborem, vel in flore fructū conspicere potuerit? Aliena sunt hæc, & dissimilia valde, sed tamen quo flos amplius emarcescit, deficit atque perit, eo magis ac magis fructus apparere incipit & crescere. Ita planè qui seipsum & omnia sua studio suo abiecit & exit, & tam à seipso quàm ab omnibus perfectius deficit, moriturque, ille in Deo verius, essentialius, ac fructuosius existit. Itaque ad dona Dei, & ad omnia illa, quæ ex Deo procedunt profluuntque, neque essentialiter, neque experimentaliter respiciendum est: sed cum sicut simplici Deo nos penitus subiicere, & ipsum solum velle & intendere debemus. Hæc quippe voluntas vel intentio, quæ solum Deum purè volumus, nunquam errat, nunquam Deum negat, siue mediteris, siue non mediteris, siue ores, siue non ores, seu quidvis aliud agas. Quàm ista voluntas, vel (ut dixi) intentio, non propriè dicitur id, quod nos communiter Intentionem & Intendere dicimus, cum intendere sit, aliquid iam actu velle: nec hoc etiam innuit, quod est proprium venari commodum. Attamen quia aptius vocabulum non occurrit, ipso nos interim uti oporteat. Sæpe est quiddam, sed occultū valdè, in ipsa natura, quod proprium semper in omnibus quærit & intendit commodum. Huius rei ipse Saluator noster omnino expertus fuit. Sicut enim in Evangelio legimus, plurimum illius natura siue sensualitatis motem exhorrebat. Sed spiritus plena autoritate carni pressenti dominansque, in hæc fecit verba Dominum prorampere: *Pater, non mea, sed tua voluntas fiat.* Sic ergo semper nature siue sensualitatis rebellio, spiritu vincenda est ac edomanda, ut ad minus deliberata voluntate in nullo propria siue privata vilitas, seu aliquid nostrum à nobis quærat. Porro qui sic pura ac nuda solius Dei intentione & quæstione feruntur & aguntur, & ipsius tractum sine certo seipsum modo vel exercitio, quod tantum perfectorum est, hi gravissimè diiudicantur ab illis, qui suis lucris deseruiunt, sua venantur commoda, qui magnam quandam præ se ferunt sanctitatem, multosque peculiaris propriæ voluntatis modos & exercitia habent, quibus illi alij, sicut dictum est, carent, ut potè qui Deo Opt. Max. in quolibet euentu promptè & ex animo subditi sunt, nulli certo externo modo vel exercitio cum proprietate inhaerentes, sed omnia

*Quis in Deo maxime esse incipiat.*

*Intendere quis sit.*

*Quanta nature vis.*

*Mat. 14.*

*Luc. 22.*

*Mat. 26.*

nia sciipien  
nec aliquid f  
nam aliquo  
pari habet f  
is, ita pure i  
imaginem i  
mas sunt, &  
tionabiliter,  
externis quoc  
loca, quæ hu  
que magis e  
manibus, au  
interius acti  
quis alios do  
ellus sit: qui  
se prudenter  
creatori. Om  
& Deum sua  
siue confessi  
transcendere  
proficimus &  
omnem inte  
exaltatur, ta  
gamus, ad eò  
sia pura, simp  
humilitatem  
raritas, ut ce  
Deus illi am  
lem, in cõpre  
cognitionem  
sui abnegati  
excidit que, e  
ipsum. Porro  
preclara sub  
perasitatis o  
superbia sit,  
tio, non prop  
superbia fuer  
aucti, quã  
superiori fue

vna suscipientes de manu Domini, eidē rursus omnia offerunt,  
 nec aliquid sibi de re qualibet vsurpant. Eodem modo cū do-  
 num aliquod speciale à Deo alicui impenditur, & is foris occu-  
 pari habet, siue in capiēdo cibum, siue aliquid faciēdo ope-  
 ri, ita pure studeat donum illud in creatorē refundere, vt nec  
 imaginem illius apud se residere patiatur: relinquat omnia illi  
 cuius sunt, & quod faciendū est, faciat humiliter, simpliciter, ra-  
 tionabiliter, & quantum potest, ad interiora festinus redeat. In  
 externis quoq; operibus hoc obseruādū est, vt tam opera quā  
 loca, quæ humilitati & charitati quā maximē cōgruūt, quis  
 que magis expetat & assumat. Et hæc virtuosa opera ex oculis, *Quid in*  
 manibus, auribus, pedibus, habitu, cunctisque externis simul & *operibus*  
 internis actibus relucere debent. Simul' que cauendum est, ne *externis*  
 quis alios docere vel instituire, iudicare vel reprehendere fa- *obseruan-*  
 ctis sit: quin potius, quantum fieri potest, ab omnibus quisque *dum.*  
 se prudenter excutiat, & in omnibus sese humiliter subiiciat  
 creatori. Omni quoque cognitioni intus sese offerēri renūciat,  
 & Deum suā excedere cognitionē malit. Dei nanque cognitio  
 sine confessio subsistere facit. Eo autē quo omnē cognitionem  
 transcendere intelligitur, & omnia de ipso negantur, magis  
 proficimus & prouehimur ad altiora. Quantum enim Deus  
 oīem intellectus nostri captum excedit, & amplius in nobis  
 exaltatur, tanto nos ipsos ad ima dei cimus, vilipendimus, abne-  
 gamus, adeo vt ipsam quoque excedamus humilitatē. Siquidē  
 ista pura, simplex, essentialis hæc nihilipensio est, vt ipsam quoq;  
 humilitatem transcendat: & tanta eius est excellentia, bonitas,  
 raritas, vt certum ei non possit nomen imponi. Quanto nāque  
 Deus illi amplius exaltatur, & ipse ad quandam inattingibi-  
 lem, incōprehensibilem caligniosam magis ac magis pertingit  
 cognitionem, tanto quoque spiritus in quoddam nihilum &  
 sui abnegationem descendit. Et quō magis sibi ipsi moritur,  
 excidit' que, eo in Deū amplius submergitur, perdit' que semet- *Luciferi*  
 ipsum. Potrō sicut nemo dignē explicat, quā hæc in Deum *arrogātia*  
 preclara submersio sit, ita nec dici potest, quanta ibi malitia & *superbia*  
 peruersitas oriatur, dū ad sese quis reflectitur. Maius hīc, quā  
 superbia sit, cri men admittitur. Sanē Luciferi excessus & auer- *vocē non*  
 sio, non propriē superbia dici potest, cū & peior & iniquior *sufficere.*  
 superbia fuerit. Ita & hic tam graue & enorme posset crimen *Actio om-*  
 admitti, quā fuit illud Luciferi. Omnis igitur actio tua, ex ipso *nis qui su-*  
 superiori fundo in Deo & spiritus paupertate, & tui ipsius re- *tura.*  
 signatio

*Visio  
diuina  
natura.*

*Que lux  
tenebra  
dicenda.*

signatione fiat stabiliatūque : & securè diuinæ bonitati confidas, quòd te nec falli, nec ruinam facere permittat. Cæterum interdum, supernaturale quoddam in spiritu Dei fulget desiderium, quòd ad eò se manifestum exhibet, vt dubitari non possit quin sit ipse Deus, velut sub repentino fulgore conspiciendum se præbens. Ista nanque visio tam subita, adeoq; velox est, vt nullæ rei visæ imago remaneat: nec omnino quidnam fuerit, sciri possit vel intelligi, hoc solo pro certo cognito, quòd aliquid fuerit, quanuis definiri, quid fuerit, non possit. Quòd autem aliquod ingens sui desiderium in anima non excitarit, nec aliquam intra se renouationem is, cui contingit experiatur, non idèò accidit, quia fallax lux visa fuerit, sed præ illius subtilitate neque intellectus, neque sensus ipsam apprehendere potuère. Vnde nec aliqua illius remansit imago. Quæ nimirum si inhæssisset homini, aut intellectus aliquid illius apprehendisset, Deus proculdubio non fuisset diuinum tamen aliquid esse poterat. Ipsi nanque animæ fundo ne angelus, nec dæmon, nec quicquam omnino nisi summus ille qui hanc creauit, spiritus illabi potest. Denique lucis illam enluscationem, si tamen lux dici debeat, præ sui incomprehensibilitate & cæcitate nostra, etiam tenebras vel caliginem appellare licebit. Quod autè ad eò momentanea, breuis, subita est, hoc tum ob eius nobilitatem & exiguitatem nostram, tum etiam ob intellectus perscrutationem, cuius omnem omnino capacitatem excedit, accidere nouerimus. Dum enim ipsam intellectus apprehendere nititur, subito ille illabatur, auolatque. Quod tamen & hac ratione ex magna erga nos fidelitate sua Deus permittit, vt quod præcipuè diligit, in electis suis excuset actualem videlicet proprii nihili cognitionem, præsentem sibi Deo submissionem in vera sui ipsius abnegatione, & illius submersionis in animæ fundo renouationem. Iam si fortassis hæc singulari amabili, occulta percepta gratia fœdissima quædam intus sese animo tentatio ingereret, quòd fieri posse dubium non est, & hac ille, cui occurreret, sapienter vti nõsset, maiorem hinc profecto vtilitatem, quàm ex donis quibuslibet, animo incundis & gratis perciperet. Huiusmodi nanque tentatio & queuis alia actio vel passio, ad illius purissimi boni susceptionem præparant atque coaptant hominem: quòd quanto ineffabilius, incomprehensibilius, magis incognitum, ab omni imagine remotius atque velocius est, tanto quoque verius, securius, rectius

purius

purius prof

in æternam

lem

nem, et



fas restringi  
de imaginè  
& libenter  
tendens vel  
auctus, & a  
vbi deus fer  
perseuerati  
Dominio  
immoradò  
obderuet. N  
abundant. I  
sibi captiuo  
que subster  
orationem  
simpli luce  
Noli ó si des  
luminatio g  
& incognit  
to amori &  
fortassis ex  
soler, facile  
sitas. Huius  
tanque mul  
mutare & ac  
ritis exoritur  
premis quã  
tota denum

pariter, profundius, interiorus, vtilius esse probatur.

*¶* externa opera in Deo agere, & in ipsum per humilem omnium rerum abnegationem seu resignationem, iugiter redire ac manere debeamus.

## CAPVT XXIII.



**QVOTIES** ex rationabili causa Marthæ nos officium gerere, & foris occupari oportet, quantum fieri potest, magna sub celeritate ad interiora redeundum nobis est, & Mariæ exercitia resumenda, omnis ad exteriora sensuum excursus restringendus, nec vllæ omninò quarumlibet rerum retinendæ imagines, in quibus natura seu sensualitas occultè fouetur & libenter immoratur, caluæ quædã interim excusationis obtendens velamina. Vnde consultum cuique est, vt citius hinc auertus, & ad interiora regressus, intimum anime suæ fundum vbi deus semper illi præsentissimus adest, introeat: & illic cum perseveranti strenuitate, humili timore, & sui ipsius vilipensione Dominum præstoleatur, ac intellectum suum Deo continenter immorandò deprimat, idque magno studio & multa diligentia obseruet. Natura siquidem & intellectus nimium rationibus abundant. Ideò que totis viribus intellectus in obsequium Christi captiuandus est, ac omninò deprimendus & excecandus, Deoque subternendus instar rustici alicuius, nec ipsam Dominicam orationem scientis: nec penitus quicquã de magna illa & multo illi luce & illuminatione, intus sese offerente, sentiendum. Noli ò fidelis anima, intus disputando perquirere, quamquam illuminationatio gratiæ sit vel naturæ, nec vsquam nisi in solo nudo & incognito Deo tuo quiescas. Hunc ama & intende. Huic puro amoris & intentioni nulla se falsitas miscere potest. Et licet fortassis excessus aliquis hic cõringat, sicut & interdũ accidere solet, facile illi remedium est, si in hac saltem intentione persistas. Huiusmodi cruces multiplices sufferendæ sunt. In hac quoque multiplici infirmitate, si studiose propositum tuum renouare & ad interiora sæpe velocitèr que redire satagas, ipsa ventus exoritur. Hæc autem introuerit cum omnibus tam superioribus quàm inferioribus viribus, cum natura & absq; natura, cum natura demum anima fieri debet. Quod quantæ nobilitatis sit, cienda.

*A Martha quia ad Mariam præparandum.*

*Introuerit cum omnibus tam superioribus quàm inferioribus viribus, cum natura & absq; natura, cum natura demum anima fieri debet.*



quantumque afferat emolumentum, quis explicet? Nam si per diem nullis vicibus hanc introuersionem renouare foret possibile, semper ibi vice qualibet noua puritas, noua gratia, noua hinc noua virtus nasceretur. Hoc tantum quisque curet, ut hanc introuersionem simplici quodam modo in Deo suo, cui creditur, erceat: nihil attendens omnia illa quae sibi occurrunt, siue aliqua sit, siue gustus. O si quis intus & foris stultus fieri, & humana iudicia surda vellet aure negligere! Hoc autem vel tantum illis fructum adferret incomparabilem, qui ingenij & intellectus acuminis pollent, quibus profecto mirum aliquid huiusmodi experiri contingeret, quod nemo capere, nemo verbis potest consequi, idque longè excellentius, quam alicui natura similio-ri. Nam & labor eis grauior incumbit, magisque sudoriferus est. Præterea quicquid foris necessario agendum est, ita certo & congruis horis deputandum est, ut cum natura alioqui melioribus vacare non potest, tunc huiusmodi fiat: siue sit legere, siue scribere, siue manibus operari: ita tamen, ut sine necessitate diu in his non immoremur, sed ad interiorem animæ fundum ad Deum illie præsentē redeamus quam properē. In eo-que quoque externo opere obseruandum est, quid Deus intus tibi facere permittat, quidque placitum sit illi. In cunctis namque operibus & exercitiis, diuinæ semper voluntatis intus ratio curam habenda, nec illi vnquam in re qualibet vel desistere vel aduersari debemus. O mori & deficere, quam præclarum in te habes esse & fieri inclusum! Ad hæc, Dominicæ passionis amaritudo, quotidiana est meditatione reuoluenda, idque non arida quadam consuetudine, sed eam cum ingenti dilectione percurrendo, atque in ipsam sese immergendo, nec in hoc nisi solum Deum purè querere, ipsumque tota mentis intentione suspirare. Quod si fortasse desiderium non sentiatur, hoc ipsum à Deo summo opere desiderandum est, ut desiderare queas. Similiter non nihil occumbat dilectio, in eaque te deficere sentias, amor in amore renouetur, ac in perpetuam Dei dilectionem te immergendo, ipsum, quo se hac eadem pro te diligere velle, attentius ora, cumque vera te illi intentione resigna. Quicquid autem dehinc ab ipso perceperis, siue lux sit, siue tenebræ, siue per verba, siue per silentium, eandem in omnibus animi tranquillitatem obserua, hoc iugiter cantans: Domine, quicquid vis, & fecisti vis, ita planè fiat. Nunc igitur, dilectissimi, ex vero corde desidero, ut que & vos id ipsum vnà mecum desideretis, vehementer aucto-

*Exercitia quotidiana ordinata*

*Christi passio qui recogitanda.*

*Resignationis vere specimen,*

teraneo, n  
ner infim  
la sublimi  
timū nou  
mo que nel  
lominus v  
ex animo  
cellentissi  
ūgnato, in  
vel vbi me  
Hicque iam  
pro eodem  
nor & ign  
amicis me  
nihil vos d  
teor, sape i  
operum &  
nunc hoc a  
plo dimissi  
que bona v  
ram Deo c  
ca omnia f  
& exopto,  
omnino ta  
tellis adipi  
tis omnibu  
si quatenus  
gendū est,  
profecto lō  
magno cui  
re, quam v  
Quæro, dil  
re, & etiam  
amare. Et  
licetere stud  
re debent i  
tu pro viri  
di contēptu  
& omni cre  
vno repre

ter meo, me mortalium omnium nouissimū fieri, & inter om-  
 nes infimum ubique gradum locūque tenere. Et quando me  
 in sublimiori constitui loco contingit, ex imo cordis me ad vl-  
 timū nouissimūque detruji peto, & sub vilissimo abiectissi-  
 mōque nebulone vel scurra collocari. Sed & hanc ipsam mihi  
 dominus voluntatem resigno ac desiderium. Quāuis enim hoc  
 ex animo vellem, & cum omni gratitudine latitiāque; velut ex-  
 cellentissimum quiddā susciperem, hoc ipso tamen penitus re-  
 signato, in potissimū Dei me immergo beneplacitū, quomodo  
 vel ubi me ipse habere voluerit, animo gratissimo recepturus.  
 Hicque iam in eadem Dei gratissima dulcissimāque; voluntate,  
 pro eodem mihi est sublime & humile, prospera & aduersa, ho-  
 nor & ignominia. Vnde iam non mihi tantum, sed & cunctis  
 amicis meis impēse cupio, faueo, exopto, vt nihil vobis sapiat,  
 nihil vos delectet, nisi eadē ipsa acceptissima voluntas Dei. Fa-  
 teor, saepe in me voluntates & desideria multa, etiam bonorum  
 operum & exercitiorum, vt verbi gratia, nunc eō proficiscendi,  
 nunc hoc aut illud molendi, oriuntur: sed his omnibus extem-  
 plo dimissis, diuino me per omnia beneplacito submitto. Ipsā-  
 que bona voluntate mea (si tamen perfecta fuit) ea omnia co-  
 ram Deo cōpleui, manēs interim ubi illi placet, in quo mihi Jo-  
 ca omnia satis accepta gratāque; sunt. Ita planē vehemētius oro  
 & exopto, vt vos qui amici mei vel dici vel esse vultis, omnem  
 omnino tam vestri quā illorū omniū quæ vel habetis, vel po-  
 teitis adipisci, in cūctis rebus abiiciatis proprietatem, & a crea-  
 tis omnibus, viris & scēminis, animū vōsque; totos expediatis, ni-  
 si quatenus ibi Deū queritis & inuenitis. Vnū sanē ē duobus eli-  
 gendū est, aut naturę repudiare consuetudinē, aut Deum. Mihi  
 profectō lōgē gratius foret, sicut & vobis omnibus esse debet,  
 magni cuiusdam & tetri facinoris innocenter notam sustine-  
 re, quā vel leuissimi alicuius peccati coram Deo reos esse.  
 Quislo, discamus omnes solum Deum intus ex fundo dilige-  
 re, & etiam abiectiorem viuendi modum sectando forinsecus  
 amare. Et quia, prohdolor, omnes hoc à se abiectioris vitæ re-  
 lictē studium, amici Dei ex amore ipsum reuocare ac præfer-  
 re debent in vestitu, in apparatu, & in omni actione sua, nitentes  
 pro virili, vt in his nō nisi vera humilitas & perfectus mun-  
 di contēptus reluceat. Subiiciat se quisque non Deo tantū, sed  
 & omni creaturæ: & quæ sibi cōmissa non sunt, nemo iudicet,  
 nemo reprehēdat, ne forte, dum vni vult incautē vulnere medo

Quid va-  
 rūs deside-  
 rīs agita-  
 to facien-  
 dum.

*Cui vir-  
tus omnis  
acceptum  
srenda.*

ri, decem alia infligat. Neminem pro defectibus quibuscunque diiudicet, sed se vilissimo cuique in vitiis parem arbitretur, si quid enim præ illo virtutis habet, nõ suum, nec de suo, sed Dei solius esse fateatur, ipsique illud omni cum gratitudine in ho- mili timore acceptum ferat, & referat in ipsum. Quantum in se est, pacem cum omnibus sectetur, atque vt sibi à Deo remitti optat, & ipse cunctis det veniam: à creaturis mortalibus de occupationibus quibuscunque intus & foris liberum se ferat, se ad sese in fundum suum recipiat: quenque sua sinat tractare negocia, & ipse suam in omnibus salutem ac profectum optetur. Deum ex toto ac indiuiso cordis fundo, purè simpliciterque diligit & intèdat; verborum pompam & intellectus abieciat fastum ac curiositatem, ne erroribus implicetur, sed in vera humilitate ac resignatione fixus permaneat. Quicquid aduersitatis vel doloris intus aut foris occurrit, totum de manu Domini suscipiens, pro amore & laude ipsius ad extremum usque patientissimè ferat. Accusatus non se excuset, nisi fortè parca iisdemque simplicibus verbis: sed seipso abnegato, omnem obsecat accusationem æquanimitèr perpeti.

*Vt vnum cum Christo fieri, & in calis conuersari de-  
beamus.*

### CAPVT XXIIII.

2. Cor. 12,

*Quid, vt  
vnum in  
Christo si-  
mus, re-  
quiratur*



Rom. 10.

**S**CIO (inquit Apostolus) hominem in Christo. Pauci verba hæc, vt oportet, intelligunt. Ad hæc planè, vt vnum simus in Christo, illud omnino requiritur, vt quicquid vnũ nõ est, & aliò, quàm in Christum, respicit, siue exterior, siue interior homo sit. penitus resignemus ac deseramus. Quotquot in illa cælesti agunt beatitudine, ad eò vnum sunt, vt singuli ex totius cordis sui ingenti fauore ac benevolentia, ita de aliorum gloria gaudiòque, sicut de proprijs latentur. Ad eò ipsorum diuinæ voluntati concors voluntas est, vt qui minimus est inter omnes, excellentissimi beatitudinem non ambiat. Sic planè de nostram voluntatem diuinæ vnitam esse oportebat. Non enim est apud Deum distinctio Iudæi & Græci. Si vas electionis Paulus adhuc superesset, dubium non est, quin vnum fortasse maiori quàm aliũ dilectione ac familiaritate prosequeretur: nec tu-

deet hoc v  
tia, sicut q  
clare vel  
nobis ali  
lantati. In  
re vel inter  
in illa supe  
& ab ætern  
in eodem c  
tamus aliu  
velut clausu  
dum abstra  
euentium pe  
sidue loqua  
audiat, mer  
ditario iure  
gimibus ac  
specie diu  
efficiatur s  
in ipsa inici  
re his in sim  
tem sibi ciu  
migeris int  
spiciat, repu  
na rapiatur  
ritus sui od  
plene ista c  
gitur: Si me  
ego te susci  
ha auferens  
nis, à virg  
sticatem pe  
obediencia  
uisse respo  
quisitionis  
modum, qu  
us, opposui  
semper pau  
litium dec  
tu: refugit

nec hoc vel in minimo, nisi Christi contemplatione per omnia, sicut quenque vel in Christo inueniret, vel in Christum red-  
 ducere vellet atque deberet: nec amplius vlllo modo. Ita nec in  
 nobis aliquid esse debet, quod diuinæ non sit consonum vo-  
 luntati. Imo nec propriam beatitudinem, nisi in Christo ama-  
 re vel intendere, nec vicinius vel remotius, altius vel humiliter  
 in illa superna patria collocari velle debemus, quàm & nunc  
 & ab æterno summo placuit & altissimo Deo: idque tam nobis  
 in eodem commune, charum, gratumque erit, vt nihil appe-  
 tamus aliud. Huc verò nihil ita mihi conferre videtur, quàm vt  
 velit clausis quisque sensibus viuat, & extra carnem & mur-  
 dum abstractus, sese intra se recipiat, curas omnes rerum trans-  
 euntium penitus excludat ab animo, sibi ipsi & creatori suo as-  
 sibue loquatur: de rebus inuisibilibus nunquam non libenter  
 audiat, mente versetur in cælestibus, cælum quandoque hære-  
 ditario iure possessurus, quo sensus illius rerum cælestium in a-  
 ginibus ac diuinis formis repleantur: atque ab omni se terrena  
 specie disingat & auertat, quo diuinæ imaginis immaculatum  
 efficiatur speculum, de eius lumine semper lumen accipiat, &  
 in ipsa initium quoddam futuri inueniat seculi. Et licet corpo-  
 re his infimis coniunctus sit, societatem tamen & familiarita-  
 tem sibi ciuium supernorum per qualemcunque fruitionem statim  
 migeris intimisque cõciliet precibus, ac terrenam denique des-  
 piciat, repudiet, deserat vanitatem, quo sensus illius ad super-  
 na rapiatur. Quisquis hæc & experiri feliciter, & interiori spi-  
 ritus sui odoratu sentire meruit, solus ille, nec alius quisquam,  
 plene ista capit. Vnde & Dominus sancto Augustino dixisse le-  
 gitur: Si me, o homo, recipere voles, da te ipsum pro me: & tunc  
 ego te suscipiens, me ipsum tibi restituum, atque me ipsum mihi  
 auferens, tibi reipsa impertiar. Vir quidam spectatæ eruditio-  
 nis, à virgine quadam perfectæ vitæ, quibus exercitiis ad san-  
 ctitatem peruenisset, sciscitabatur. Illa ex simplici humilique  
 obedientia, decem quorundam obseruatione hanc se obti-  
 nuisse respondebat. Primum est, ait, quòd vbicumque proprie  
 questionis aliquid reperissem, ibi me ipsam illicò reliqui. Se-  
 cundum, quòd nihil excusationis illis quæ de me falso diceban-  
 tur, opposui, sed veritati me excusandam reliqui. Tertium, quòd  
 semper paupertati studui, & omne labentium creaturarum so-  
 luntium declinaui. Quartum, quòd honoris exhibitionem sem-  
 per refugi: vbi verò contumelia vel contemptus mihi obtinge-

Beatitu-  
 do cuique  
 sua qui  
 enim dili-  
 genda.

Quis deo  
 potissimè  
 recipiat.  
 decem que  
 dam nota  
 bilia.

I.  
 II.  
 III.  
 IIII.

- v. bat, illic permansi. Quintum, quod nunquam ita doloribus pœnis & pressuris obruta fui, quin maiores expeterẽ, & hisse  
 VI. me indignam iudicari. Sextum, quod nullo vnquam lumine nulli à Deo infusæ veritati (illis contenta) inhæsi, nec in omnino donis, præterquam in omnium donorum largitore Deo  
 VII. quietere volui. Septimum, quod immensum illud bonum, quod Deus ipse est, cum ingenti amore me ipsam iugiter inclinabat.  
 VIII. Octauum, quod quando homines verbis vel operibus aliquid veritati aduersum dicere vel agere sentiebã, cum eos sibi ipsam damnium perpetuum irrogare viderem, ipsorum defectus et  
 IX. pura dilectione correptionis censura castigabam. Nonum, quod posteaquam perpetuæ salutis meæ iter calcate cœpi, nunquam  
 X. me ad instabiles retrò conuerti creaturas. Decimum, quod in omni virtute intus & foris modo excellentissimo exercitata sum. Nã & sub cælo & in cælo, inter angelos & sanctos, a quibus mihi, vt honesto viro familia sua notos, cõmorata sum. Vnde & quoties me intro recipio, in me ipsa sum meæ reperio Trinitatis imaginem, in qua & me & creaturas omnes vnum cum Deo inuenio: atque huius non minor mihi, quàm articulorum meorum notitia est. Hæc cum virgo sancta retulisset, vir ille doctus Deum pro suis muneribus impendio laudabat. Tunc illa: Doce me, inquit, Domine, quomodo viuendum mihi sit. Ille: Corpus, ait, tuum blandius confouebis, quo nullum spiritui præstet impedimentum. At illa, vt virgo prudentissima, respondit: Absit vt ita fiat in me. Dominum meum Iesum Christum, qui mollioris vitæ blandimenta nõ admisit, in omni me paupertate, miseria, fame, siti, frigore, æstu, pœnis, ignominia ad mortem vsque sectari, profus æquisimum est.

*De totius perfectionis scopo, qui est, unire animam cum omnibus viribus eius cum Deo.*

CAPVT XXV.

*Bonorum omnium fons.*



*Origo omnium mali, spera, discere æ iuanimiter cum gratiarum actione de manu Domini suscipere, & in huiusmodi studio perseverare. Et eccõ.*

**F**ONS & origo bonorum omnium, homini spirituali est, iugiter commorari in cella sua cum recollectione cordis sui, & attenta propriorum defectuum consideratione: atque pergritas deuotãque ad Christi vulnera & pœnas actiones, p̄rque virtutes morales, omnia tam aduersa quã promissa, spera, discere æ iuanimiter cum gratiarum actione de manu Domini suscipere, & in huiusmodi studio perseverare. Et eccõ.

fons &

hoc & orig  
 occupation  
 ram famil  
 infirmitas  
 Dei bene p  
 ctione & d  
 re festinet  
 ra iugiter p  
 cunctis ren  
 custodiat, &  
 tionem. Vo  
 ne, delectat  
 migeris cog  
 uenti ad De  
 tem, ad fun  
 dum, assuet  
 temporalia  
 memoriam  
 lo, essential  
 ma cum o  
 sta, vobis fi  
 in diuina d  
 io se Domi  
 scilicet ad ma  
 ne & priua  
 missis, per  
 nem, vbi ia  
 nium nihi  
 tero illo  
 Alia verò  
 oratio, inc  
 tosam vi  
 tenus vera  
 conferunt  
 tilissimum  
 tant, & p  
 dis obtine  
 qua dictu  
 fit quia n  
 is hac cor

flos & origo totius mali, inutiles sunt exteriorum interiorumque  
 occupationes sensuum, discursus inanes, & infructuosa homi-  
 num familiaritas amicitiaque. Proinde quantum humana sunt  
 infirmitas, profunda cum humilitate & integra suiipsum in  
 Dei beneplacitum resignatione, ab omni quisque vitiosa affe-  
 ctione & delectatione extra Deum auersus, ad eor suum redi-  
 re festinet: & abstractus ab omnibus, oculum cordis sui in ve-  
 ra iugiter puritate & tranquillitate conferuet. Intellectum à  
 cunctis rerum labentium phantasiis & visibilium formis  
 custodiat, & ad aeternorum subleuet impellatque contempla-  
 tionem. Voluntatem & desiderium à terrenorum sollicitudi-  
 ne, delectatione, timore & amore expediat penitus, & in flam-  
 migeris cogitationibus, intimis deuotisque desideriis, ac fer-  
 uenti ad Deum oratione, se indefinenter exerceat. Volunta-  
 tem, ad summo bono cum amore seruido semper inhæren-  
 dum, assuefaciat excitetque. Bona quæque tam spiritalia quam  
 temporalia, cum vera spiritus paupertate possideat. Ad hæc,  
 memoriam iugiter sursum habeat eleuatam, & in summo il-  
 lo, essentiali ac increato bono stabiliat, ita vt tota illius ani-  
 ma cum omnibus potentiis suis & viribus in Deum colle-  
 cta, vnus fiat spiritus cum eo: sicque præ Dei amore suaviter  
 in diuina dulcedine obdormiat, & in illa intima requie, quid  
 in se Dominus loquatur, auscultet. Moxque vt aduerterit Deum  
 sese ad magis interiora velle rapere, omni sua contemplatio-  
 ne & priuatis exercitiis, quæ ex propria actione procedunt, di-  
 missis, per mentis excessum in eruditi transeat silentij caligi-  
 nem, vbi iam vltimus à Deo tam ad sui quam creaturarum om-  
 nium nihil cognitionem, in super substantiali, indeficiente pa-  
 terno illo lumine, in quo Deus ipse verissimè est, pertrahetur.  
 Alia verò exercitia omnia, sicut est contemplatio, meditatio,  
 oratio, inclinatio, ieiunia, vigilia, ad prædictam cum Deo amo-  
 riosam vnionem velut ad scopum suum referenda sunt, & ea-  
 tenus vera cum discretione assumenda, quatenus ad ipsam  
 conferunt. Quod autem tam pauci huc pertingunt, ea pos-  
 sibilissimum causa est, quod in hoc studio minimè perseue-  
 rant, & pro delectationum & vitiorum extirpatione, pro cor-  
 dis obtinenda puritate, & ad Deo perpetuo inhærendum ea,  
 quæ dictum est, ratione, paruam aut nullam nauant operam.  
 Et quia nemo mortalium huic contemplationis excessui, dum  
 in hac corruptibili viuunt carne, continenter immorari potest, posse.

*Ad cor  
 cuique su-  
 um qui se  
 stinandi.*

*Contempla-  
 tioni conti-  
 nenter im-  
 morari non  
 posse.*

ideo saltem hæc dicta sunt, vt sciamus, vbi mentis nostræ intentionem habere fixam, & ad quod studium, exercitium, meditationem, cordis nostri deuotionem & intuitum, quoties nos turbari ac inde aberrare contigerit, reuocare debeamus. Ceterum vbi in hac se cum Deo vnione mens inuenit, exultat, Deoque gratias agat: quando verò ab ea se excidisse sentit, doleat, suspiret, ingemiscat, & iterum atque iterum sese recipiat ad interiora. Et licet in initio difficultatis alicuius molestanti sentiat, non tamen idcirco cesset. Sæpè nanque ita vsuuenit, vt illud, ad quod fortasse quispiam in principio cum viciata quadã & difficultate sese adstrinxit, postea facilius, & tandem etiam magna cum dilectione operetur, dum modo à ceptis non desistat. Et ne longior sim, si vnquam proficere non voluerit, semper hæc vox pij patris, tanquam coram ipsius alloquentis, sicut & reuera vbique præsentissimus adest, in auribus eius resonet: Fili mi, ad cor redeas, ab omnibus, quantum possibile est, rei ipsum abstrahendo, cordis sectando puritatem, intellectum à rerum infimarum præseruando imaginibus, voluntatem & affectum ab amore visibilium compescendo. Ad hæc, memoriam iugiter dulci quadam affectione in Deum iungas, summo bono per amorem feruidum semper absque medio inhærendo, quo sic tota anima cum vniuersis viribus suis

*Sūma sanctitatis  
omnisque*

ac sensibus, sicut & ante dictum est, collecta, vnus fiat cum eo spiritus. Hæc nimirum totius sanctitatis summa est, per quam facile veræ perfectionis supremus scopus & finis attingitur, ad quam inter mille vix vnus adspirat, dum quisque in medijs partibus frugiferis tempus & vires absūmit, & multos plerique nos inanis imè transigunt, nihil in spiritu proficientes, atque istud bonum incomparabile miserè negligunt. Quisquis igitur & à peccatis omnibus absolutè feliciter, & cunctis exoritur virtutibus concupiscit, semper ille in Deum fugiens, in ipso commoretur. Figat in Deo tentoria sua, & in omni bello victor euadet. Nam quo suã quis vilitatē, imbecillitatē, impotentiam perfectius agnoscit, cunctaq; opera sua absq; vlla arrogatione Deo verius offert & ascribit, eo & ipse & cuncta opera illius diuinitura redduntur. Quid igitur superest, nisi vt nos ipsos

*Qui cuius  
que opera  
fiant diuinitura  
mora.*

celum quoque & terram, & quicquid in eis est, abnegãtes, committamus in Deum iactemus, & in ipso commoremur, ad cuius essentialiam (si dici fas est) vnionem suspiramus? Cur obsecro, amorem nostrum & delectationē inordinatius in mortalibus con-

statimus  
Deum autem  
igitur & cetera  
Deo offerantur  
tati, plus laudis  
careri, quam  
proprietate

Omnis T

sa. Et  
fectiss



ciam, De  
sicut seipsum  
in seipso se  
extinctam  
mortalium  
moram sunt  
tio atque v  
inordinatē  
qui necessa  
nis sit, illud  
vlla re sent  
rio. Hic n  
& rationab  
runtur & a  
& in futu  
tiam, Intus  
in quibus i  
coninebit  
tus, totus in  
dualibus e  
plum spiri  
tione con  
telleter

liue

Primum creaturis, quibus tamen vniri non possumus? In Deum autem transmutari quodam modo valemus. Nos ipsos hinc & creaturas omnes, cum amore earum & affectibus, Deo offeramus, & ad honorem eius, ipsius resignemus, voluntati, plus haud dubie tali ratione vno die veri profectus affectuari, quam vel triginta & eo amplius annis cum nostra proprietate.

*Omnis Thauleri institutio, tribus punctis comprehensa. Et vt à nobis ipsis deficere, & in Deum modo perfectissimo excedere debeamus.*

## CAPVT XXVI.



**I**RIA iam quædam subiungere libet, in quibus ea quæ diffusus in hoc tractantur opere, velut sub compendio spectanda proponuntur. Primum est, quod quisquis ad excellentiorem sanctitatis gradum & singularem Dei adspirat amicitiam, Deumque ex totis animæ suæ viribus, & proximum sicut seipsum diligere, Deum quoque veraciter in hoc seculo in seipso sentire desiderat: ille planè in seipso extinguere, & extinctam habere debet omnem extra Deum creaturarum mortalium delectationem & voluptatem, qualescunque demum sit illæ. Quicquid enim hoc est, in quo naturæ delectatio atque voluptas intus vel foris inuenitur, fouetur, quæritur inordinatè, cuius tamen vera causa Deus non est, & quo alioqui necessario non indigemus, cuiuscumque tandem conditionis sit, illud prorsus abiiciendum est repudiandumque, nec in vlla re sensuum ac naturæ quærenda siue sectanda est oblectatio. Hic nimirum omnia illa includuntur, quæ non ob veram & rationabilem necessitatem, sed pro sola delectatione quærentur & appetuntur. Secundum est, quod quisquis & in hoc & in futuro seculo ad summam volet veritatis peruenire notitiam, intus ab omni quoque spiritus delectatione in omnibus in quibus ille aliquid suum vel habere possit vel quærere, sese continebit expedietque. Sæpè nanque dum exteriora abdicantur, intus in spiritu magnæ quædam delectationes in intellectualibus exercitiis & formis oriri solent, in quibus dum se ipsum spiritibus possidet & quærit, seseque velut pro obiecto se sine constituit, vero lumini ad se præcludit aditum, ita vt neque, velle neque perfecte in ipsum radiare queat, ob illam ni-

*I.*  
Gradus  
sanctita-  
tis sum-  
mus qui  
obtinetur.

*II.*

*Delicia  
interna  
qui &  
quando  
obsunt.*



mirum delectationem exercitiis ipsius admixtam, quod hinc & in natura propria & in operibus suis sectetur inordinate, qualiacunque demum sint illa, siue in contemplando, siue in meditando, siue in imaginibus & formis, siue modis aliis exercitiis, in quibus aliquid sentire vel experiri contingit, siue in obiectis intellectualibus, siue in agēdo, & quicquid tandem est, in quo delectatio vel quies spiritus ita intenditur ac desideratur, ut Deus purē pro obiecto & scopo nō habeatur, neq; male, sicuterē & ex animo quærat, teneaturque. Ista spiritus delectatio & mortificatio, longē illa priori difficilior est, nec est in his ulla comparatio. Magna nanq; externa exercitia, ut est tantum orare, genua flectere, ieiunare, vigilare, & alia huiusmodi opera naturæ, quod ad spiritum attinet, iucunda sunt & delectabilia, cum in his ipsa natura dominetur, eis occupari possit, atque seipsam in huiusmodi plus satis inordinate retinens. In hoc verō statu propriæ delectationi valescere, ipsam abnegare & extinguere, propriæ quæstioni profusum mori ac deficere, omnes imagines, formas, voluntatem, delectationem, modos, in huiusmodi bonis actibus interim deponere compellitur, ita tamen, ut bonæ quælibet opera haudquaquam postponēda arbitretur. Istud planē nihil aliud est, quam quædam sui ipsius mortificatio, annihilatio, interitus, perditio, negatio, qua nihil iam sibi, nisi solum Deum homo purē proponit, nec usquam nisi in illo quiescit, in nullo & super nullo, præterquam in libero, puro, nudo hæret ac innititur nihil, quo sic & in ipso & cum ipso omne diuinæ suæ voluntatis beneplacitum Deus perficere queat, idēque solus in eo velit, operetur, luceat, existat, & nihil iam ipse velit, operetur, luceat, imō & aliquo modo, non quidem per essentiā, sed iuxta quædam rationem, nō existat, sed totum sic Deus, nihil ipse in modis, in operibus, in intentionis obiecto: nihil, inquam, in his

II. suum quærat in tempore vel æternitate. Tertium est, quod posteaquam homo ab omni in hæsiōne perfectē & integrē totus atque foris est absolutus, suoque didicit inniti nihil, id est ea, qua iam dictum est, rationē, iam tunc ei libera patet ad peritum illud simplicissimūque bonum, Deum Opti. Max. conuersio. Hæc autem conuersio, essentiali quodam modo fieri habet. Hic nanque spiritus non aliqua sui parte, sed totus & integer in Deum sese recipit. Vnde & ista conuersio non solum dicitur, sed est etiam reuera essentialis, inte-

gratissima,  
sicut: idēque  
per essentiali  
gnes, aut m  
alicer, nec  
planē in seip  
vel alicui cre  
tionem, mod  
giam Deus  
is illi impo  
tia sua purē  
in seipsa, non  
sua sunt, ex c  
Ex eo quod d  
mani Gert,  
mus. Inde a  
cordem, piū  
quod in viti  
mus: & alia  
sua quidē na  
nomine, ab  
omnibus ad  
conuersio, v  
mentanea &  
ac noctis spa  
libet tali con  
vudo respon  
quam libera  
& absolutus  
lem, licet n  
queat. Hom  
in conuersio  
fragilitas,  
illa momen  
nim interrū  
bus valesci  
lem denuō  
te intēti, n  
cū vt amō  
prebeant, p

Praesentia, perfecta. Ex sui nanque parte nusquam abstra-  
 hatur: ideoque essentialis dici potest, eique Deus ipse sem-  
 per essentialiter responderet. Enimvero homo hic non per ima-  
 gines, aut meditationes, aut intellectuali modo in Deum essen-  
 tialiter, nec ipsum iam quasi lapidum siue corpusculum, sed ipsum  
 in seipso suscipit, ubi omnem saporem & quicquid vel ei  
 vel alicui creaturae lucis potest infundere, omnem quoque ra-  
 tionem, modum & intellectum longè transcendit. Hanc cali-  
 ginem Deus illustrat essentialiter, & hic ipse, quicquid nomi-  
 nis illi imponi potest, ineffabiliter excedit, in propria substan-  
 tia sua purè simpliciterque subsistens. Dei nanque essentia *Dei essen-*  
 in seipsa, nomen aliquid non admittit. Quae autem illi impo- *tia, qui no-*  
 sita sunt, ex creaturarum parte accepit vocabula. Verbi gratia: *mè nò sit.*  
 Ex eo quòd omnium ipse creator est, Deum eum, quem Ger-  
 mani *Gott*, id est, bonum vocant, sicut & reuera est appella-  
 mus. Inde autem, quòd creatura ipsius indiget, ipsum miseri-  
 cordem, pium, elementem, propitium dicimus. Ex eo verò,  
 quòd in vita saepe creatura labitur, Iudicis ei nomen imponi-  
 mus: & alia similiter diuersa illi vocabula tribuimus, quae ex  
 sua quidè natura, illius minimè sunt, cum sic in seipso absque  
 nomine, absque imagine, absque formis, absque modo, & ab  
 omnibus absolutus. Hoc pacto si Deus capiatur, in ipsum talis  
 conuersio, vera essentialis, que rectè dicitur: quae tamen & mo-  
 mentanea & muta est, hancque perfectus aliquis sub vnus diei  
 ac noctis spatio vel millenis vicibus renouare potest, ita vt cui-  
 libet tali conuersioni & Deus essentialiter, & essentialis beati-  
 tudo respondeat. O quam amabilis est huiusmodi conuersio, *Amabilis*  
 equam libenter quisque expeditus, & ab omni captiuitate liber *conuersio*  
 & absolutus esse debet, vt huic introuersioni in hanc amabi- *qua.*  
 lem, licet momentaneam, coruscæ lucis irradiationem vacare  
 queat. Homines perfecti, sicque absoluti ab omnibus, ab ista  
 introuersione nunquam recedunt, nisi quantum vel humana  
 fragilitas, vel mutabilitas temporis exigere videtur, ob quæ  
 ista momentanea coruscatio breuissimo quodam spatio inte-  
 rrum interruptitur. Quòd tamen mox ubi aduerterint, omni-  
 bus valescentes, sine intermissione in verum hunc essentiali-  
 tem denuò sese fundum recipiunt, huic soli studio tota virtute  
 intenti, nec aliud omnino vel appetentes, vel expectantes,  
 nisi vt amorosis diuinitatis effluxibus nunquam non locum  
 prestant, ipsique Deo intra se viam sternant preparantque, vt  
 ille

ille suum in eis gaudiosissimum opus perficere, idemque poterat celestis ab æterno à se genitum paternum verbum suum in eis absque vilo effari & producere medio, diuinæque voluntatis suæ effectu in nobilissima atque purissima animæ portione intus in omni loco, tempore, modo potiri queat. Ad hæc alia compendiosior via dari vix potest, quàm vt homo perpetua se Deo subiectione in profunda mentis humilitate, vera sui extenuatione, sincera ac integra sui ipsius abnegatione committat, scienterque sese in fundum suum æternam originem suam, Deum Opt. Max. in quo ab æterno extitit, immerget: sui ipsius & omnium hominum & quicquid Deus non est abluiscatur: à formis & imaginibus & rebus omnibus se abluat & expediat: Deum perpetuum essenziale obiectum habeat, donec ipsum Deus in se trahat, rapiatque, eique sic vnitate, vt obiecta quælibet excidant ac elabantur, qualiacunque sunt illa, siue essentialia, siue cognitionis, siue saporis, nihil que iam omnino per rationem vel experientiam sciat nisi vnum. Plurimique quotquot tales sunt, nobilissimi sunt huius vitæ homines, qui vna breui hora plus Ecclesiæ sanctæ vtilitatis adferunt, quàm omnes alij extra hos, etiam pluribus annis. In hunc namque animæ fundum & Deum ipsum vel vna introuersio, multo ultra hunc etiam magnis exercitiis operibusque præclarioraque præstantior est. In hoc solo fundo vera deiformis vitæ pax secuta habetur. Et hæc est breuis quædam summa totius voluminis huius, paucis que hic velut ob oculos positum est, quod hinc inde in toto hoc opere tam in præcedentibus, quàm in his que sequuntur, latius diffusiusque tractatur. Libet hic paucis visionem quandam subiungere: Cuidam magnæ perfectio nis homini duæ quædam non vulgariter bonæ scemine, in firmitate ostensæ fuerunt: simulque per reuelationem significatum, quis vtriusque status, quæ ve perfectio foret. Habebat vtraque immediatam quandam introuersionem in Deum. Sed tamen alteram tam sublimiter ferri atque volare perspexit, vt eam vix notare posset atque discernere, quippe quæ instar tenuissimi radij ex candela emissi, apparebat. Alteram verò longe inferius positam vidit. Cùmque id non parùm stupens admiraretur, eo quòd ambæ eodem se modo introuerterant, ex diuina irradiatione intellexit, quòd ea quæ altius volabat, ad id perfectionis peruenerat, vt ex omnibus donis Dei, qualiacunque ea essent, nec pilum sibi usurparet: sed eodem modo

*Quæ introuersio quantis exercitijs præstet.*

*Visio quædam præ clara.*

memo

meo quo e  
per retarderè  
patrone aliqu  
& incommodi  
isti que, sine  
que cum hac  
in Deum, ipsi  
lum ab aliqu  
tione impedi  
pax, nudæ q  
mansit, id ca  
repta, cum v  
hærebat, quon  
tione, ipsam  
dominati, tu  
mo. Et erunt  
cedis mei in  
& redempto  
& de lege tu  
Iesù Christe,  
es, canctâ or  
religiam, et  
cor paternu  
gis, ac reflu

*Ve vram at  
mul et*



& ab omnib  
tinationem  
in omnibus  
tam tribus

memoro quo ea susciperet, sine mora nudè ea in Deum referret referretque: & sicut diuinam consolationem sine usurpatione aliqua vel inhæssione capiebat, ita & passionem omnes incommoda, contemptus quoque & alia quæuis aspera molestiæque, sine medio purissimè de manu Domini sumeret: atque cum hac immediata refusione relationeque donorum Dei in Deum, ipsa simul cum eisdem in eundem profunderet, nullam ab aliqua propria usurpatione moram sustinens, aut patiens impedimentum, nec inhærens alicui, præterquam soli, veræ nudæque essentia Dei. Quod verò altera inferius remansit, id causæ fuisse cognouit, quia super dona à Deo percepta, cum voluptate & delectatione ferebatur, eisdemque inhærebat, quod ab influxu diuino, sublimique in Deum elevatione, ipsam sedulè remorabatur. Dauid ait: Si mei nõ fuerint dominici, tunc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo. Et erunt vt complacent eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Domine, adiutor meus & redemptor meus. Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Tu enim, ô dulcissime Domine Iesu Christe, ineffabilis, abyssalis, æterna atque suavis dilectio es, cuiusmodi que animas sese in abyssalem, pœnalem, reſignatam, humilè que paupertatem demergentes, nudè in cor paternum perennem originem suam, ducis, deducis, dirigis, ac resuere facis. Amen.

Psal. 18.

Psal. 92.

*Ve ordinatè incipere, & in spiritali vita ascendere, simul etiam vt loqui & tacere debeamus.*

## CAPVT XXVII.



**T**RI A sunt, quæ hominem bonum efficiunt. Primum est conscientia puritas sine mortalis criminis accusatione. Idcirco quicumque bonus efficiat, sese examinare debet, & discretionem multa perspicere ab eo tempore quo peccare potuit, I. Et ab omnibus interim commissis, iuxta Ecclesie sanctæ constitutionem, sese purgare. Secundum est, vt verè sit obediens II. in omnibus Deo sanctæ Ecclesie, & rectæ rationi suæ. Eis quidem tribus necesse est eum promptam exhibere obedientiam.

*Quæ tria hominem faciunt bonum.*

Quod

V.  
idèque  
erbum  
que vol  
nimz por  
eat. Ad  
homo  
perpe  
ilitat, ve  
egatione  
am origi  
t, immer  
non est  
bis se ab  
ctum hab  
ic vnitar  
que sint  
que iam  
vnum. Pl  
omines, q  
erunt, qui  
hunc nati  
o, multis  
trazclarior  
ormis vita  
umma totu  
positum et  
tibus, qui  
bet hic po  
æ perfectio  
minæ in  
gnificam  
ebat vtraque  
Sed tamen  
xit, vt eam  
tar tenuis  
verò longè  
pers adm  
rant, ex di  
volabat ad  
Dei, qualia  
odem mo  
meato

Quod dum facit, absque timore & sollicitudine vivit, & nihil intus reprehensionem sentit in omnibus actibus suis. **¶** **II.** tium verò, à quo nullus esse debet immunis, ipsum est, quod in cunctis operibus suis Dei honorem præcipue debet intendere. Quòd si fortassè præpediente operum suorum multitudine, Deum non semper ob oculos habuerit, ita ad minus effectus erit, ut intendant & desideret vivere secundum gratissimam Dei voluntatem. Hæc tria sic possessa, hominem bonum efficiunt, ex quibus cuicumque vel unum defuerit, profectò bonus non est, & gratiæ Dei se nouerit expertem. Quædocunque autem hæc tria quis exequi in corde suo statuerit, quarlibet malus antè fuisse, eodem ipso momento bonus efficitur, & Dei ac diuinæ gratiæ capax. Porro, si iste bonus homo fieri debeat internus ac spiritualis, ad hoc quoque tria ali-

*Tria, vt bonus homo fiat internus, enigi.*

exiguntur. Primum est, cordis ab omni imagine puritas. Secundum, interni spiritus libertas. Tertium, sentire vnionem cum Deo. Nunc ergo consideret quisque seipsum, qui sibi spiritualis esse videtur. Nam quicumque vult puritate cordis gaudere & ab omni absolui imagine, non poterit cum amore & delectatione rem quamlibet possidere, nec cuiquam spontanea adhærere promptitudine, nec aliquis ipsi, nec ipse cum aliquo ex affectu inordinato commorari. Omnis namque familiaritas, vel conuersatio, vel amor, quæ non sunt purè propter honorem Dei, cor hominis depingunt & commaculant: quandoquidem non ex Deo, sed ex carne nata sunt. Quamobrem si debeat quisquam effici spiritualis ac diuinus, opus habet omni carnali amori valefacere, soli que Deo affectu & dilectione adhærere, & possidere adhærendo. Sic enim profligatur omnis depictio cordis & impuritas, omnis que creaturarum inordinata dilectio. Dum'que sic Deus per amorem possidetur, à cunctis homo intus expurgatur imaginibus. Spiritus enim est Deus, quem nemo certo effigiare, nec certa imagine vel figura exprimere potest, cum omnem ille in immensum imaginem excedat. In ipso tamen accessu suo & exercitiis potest quæque bonas sibi sanctasque imagines intus proponere sicuti est Dominica passio, & omnia illa quæ interiora ipsius ad maiorem queant deuotionem accendere. Sed in ipsa Dei passione nudæ cuidam & inde pictæ puritati, quæ Deus ipse est, inniten-

*Joan. 4.*

**I.** dum est. Est que hoc primum, & fundamentum quoddam **¶** **II.** tæ spiritualis. Secundum, vt dixi, est interna libertas, quæ in

hæc tria est, vt omnibus re-  
Deum eriger-  
tis, vt pote-  
tributione  
adque amor-  
ima erga om-  
ere sciat. C-  
minis ad tert-  
um Deo. S-  
berum huius-  
accessum hab-  
potest, quin-  
veram intus  
ac spiritualis  
uo desiderium  
amanda, tur-  
in nouam as-  
vno, atque i-  
operis & vni-  
dere licet, v-  
les, & vti s-  
virtutes inte-  
nus esse pote-  
humilitas, c-  
prædicta om-  
agere vitam  
Porro virtut-  
ma, & vera  
sem vel ma-  
compescere  
dum ait cre-  
tio ad illu-  
est inquietu-  
sem habent  
de quibus  
vno vt pri-  
latur, ex-  
expulsi lo-  
illucere qu-

Hæc ita est, vt sese homo promptè, liberè, inde pictè, expeditè,  
 omnibus rerum omnium formis & imaginibus exclusis, in  
 Deum erigere possit in quibuslibet interioris hominis exerci-  
 tiis, repote in gratiarum actione, in Dei laude, in reuerentiæ  
 exhibitione, in oratione deuota, in intima dilectione, om-  
 ni que amoris opera per Dei gratiam cum delectatione, & in-  
 tima erga omnes spirituales exercitationes strenuitate, perficere  
 sciat. Cæterùm per hanc interioris exercitationem ho-  
 minis ad tertium peruenitur, quod est sentire vnionem spiritus  
 cum Deo. Sæpe quisquis in interioribus ac exercitiis suis, li-  
 berum huiusmodi & ab omni imagine expeditum ad Deum  
 accessum habet, nihilque nisi solum Deum intendit: fieri non  
 potest, quin diuinæ bonitatis gustum quendam percipiat, &  
 veram iotus cum Deo sentiat vnionem, in qua & vita interna  
 ac spiritualis perficitur. Ex hac tanque vnione semper à no-  
 uo desiderium impellitur, & ad interna excitatur, atque tum  
 amanda, tum operando renouatur. Operando autem spiritus  
 in nouam ascondit vnionem cum Deo: sicque spiritus opus &  
 vnio, atque in Deo profectus, renouantur. Et hæc renouatio  
 operis & vnionis, vita spiritualis est. Sic ergo iam perpende-  
 dere licet, vt bonus fieri debeat quisque per virtutes mora-  
 les, & vi spiritualis quoque possit effici per intentionem,  
 virtutes internas, & vnionem cum Deo, sine quibus nec bo-  
 nos esse poterit, nec spiritualis. Virtutes autem morales sunt,  
 humilitas, castitas, patientia, resignatio &c. Quisquis autem  
 prædicta omnia in se deprehendit, sperare potest se spiritualem  
 agere vitam, quod nullus alioqui alius de se præsumere debet.  
 Porro virtutes theologice, vt est fides viuua, spes & fiducia fir-  
 ma, & vera diuina charitas, hanc vitam perficiunt. Huc au-  
 tem vel maximè necessarium est, vt linguam quisque suam  
 compescere discat, sicut Sapiens quidam insinuare videtur,  
 dum ait crebrè se de sua locutione, nunquam verò de silen-  
 tio deliuisse. Lingua prorsus, sicut D. Iacobus ait, malum  
 est inquietum, plena veneno mortifero. Multos turbauit pa-  
 cem habentes. Et in manibus linguæ, mors & vita. Sit proin-  
 de quisque velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum,  
 sed vt priusquam ad loquendum vel respondendum lingua  
 lauetur, ex hisce tribus vnum ad minus attendatur, putà, Si  
 expediat loqui, Si ad Dei cedat honorem, Si auditori pacem  
 adducere queat. Vnde sapiens quidam ait. In ore fatuorum,

112.

*Vita spiri-  
 talis quæ.*

*Cato.*

*Iaco. 3.*

*Eccle. 28.*

*Pro. 18.*

☞

cor

Ecl. 21.

Iac. 3.

cor illorum: & in corde sapientium. os illorum. Ea propter pro Dei gloria ab omnibus optat sapiens haberi, is cauere sibi à multiloquio: & dum loquitur, nihil reprehensibile verborum suis admisceat. Qui enim in verbo non offendit, ut Dominus Iacobus ait, hic perfectus est vir. Attendat quoque, ne quem verbis suis lædat siue perturbet, ne verba sua non verba, sed verbera potius sint, Mendacia perpetuò excretur. Et quantum potest caueat, ne vel laudando vel vituperando aliquem excedat modum, cum vtrunque æquè vituperabile sit. Sicut enim in laudis excessu adulationis nota incurritur, ita ex vituperationis iudicium temerarium & inuidia succrescit. In reprehensione æquè ut docendo, à durioribus semper verbis abstinere: & sermo suus vbique lenitatis præ se ferat gratiam. In loquendo sit breuis, circumspectus, verax, modestus. Præsentes honoret, absentes laudare consuescat. Non sit querulus, nec rixosus. Quantum fieri potest, alterius assertionibus cedat, & opposita silentiū nisi forte fraternæ charitatis debito ipsum vel intrinsece vel locere merito debeat. Postremò, quicquid sibi innotuit quod silentio tegendum sit, illius adeò studeat obliuisci, ac si nihil inde vnquam sibi constitisset.

*Vt nos intus euacuare, & expediti semper quiescat ac puri esse debeamus, ut Deus intra nos operari queat. Et quantum omni possimus momento proficere.*

## CAPVT XXVIII.

*Qui vita  
deiformis  
obtinetur.*



**A**M verò ut bonus iste homo, de quo supra diximus, in prædicta vita spiritali sine cessatione proficere, vitam obtinere deiformem, & vnus cum Deo spiritus fieri queat: hoc illi impendij curandum est, ut se magis ac magis exerceat, tam in vera, integra, perpetua ab omnibus extra Deum auersione, quam in perfecta ac amorosa in Deum introuersione, cum libera spontaneaque virium omnium totius animi, sensuumque suorum recollectione, quo soli huic integræ ac veræ introuersioni, quantum in ipso est, sufficere possit. Sed ista nequaquam sufficiunt, nisi Dei accedat cooperatio, Deusque per gratiam & opem suam, introuersionem hæc reuera perficiat, ipsi fundo il-

labatur.

labatur, & si  
sunt ipse ho  
al hinc com  
per hoc qu  
quædam int  
reuera lux r  
suo spiritus  
bebit. Sanct  
vger, impel  
ille & mou  
Econtra ver  
multiplicit  
tur incitant  
tus in seipso  
se sentire po  
beat, quo su  
non nisi int  
de eò venire  
rarur paupe  
ti inanisim  
non trahi, n  
tare habet,  
fundat, qui  
obstruit & c  
rui sicut ou  
Circuiui vie  
non inueni  
niebã: Tu in  
si ego perui  
idem ait: S  
gnoui verit  
re desiderat  
fundum per  
Deum, cum  
se directe s  
soli continu  
dum; fani  
manare des  
hæc spon  
de & quan

laboratur, & sic hominem ultra vires eius naturales subuehat, vbi  
 iam ipse homo in Deo constituitur. Quòd si quærat aliquis, vti  
 ad hæc compendiosius aptiusque coaptemur: respondetur illi,  
 per hoc quòd quisque sui esse inhabitator sedulus, ac perpetua  
 quædam introuersione sese intra se recipere discat. Ibi nanque  
 vera lux radiare sentitur, ibi inspirationes, motus, instinctus  
 sancti spiritus audiuntur, quos & cum diligētia homo sequi de-  
 bebuit. Sanctus quippe Spiritus ahsq; intermissione suos trahit,  
 urget, impellit: Sed hoc exterior homo non intelligit. Inuitat  
 ille & mouet ad nuditatem, puritatem, simplicitatem, quietem  
 E contra verò natura & sensualitas, mundus quoque & satan, ad  
 multiplici-  
 tatem, externas occupationes, inquietudines, hontan  
 tur incitantque. Hæc autem omnia internus quisque & deu-  
 tur in seipso diligenter aduertere debet, quo Deum suum intra  
 se sentire possit: iugiterque secum habitans, Deo locum præ-  
 beat, quo suum ille in ipso queat opus moliri. Locus enim Dei,  
 non nisi intus est. Regnum quippe Dei intra nos est. Qui proin-  
 de eò venire recusat, vbi thesaurus est, nō est certè quòd se que-  
 ratur pauperem, se que thesauro frustrari. Sicut prohdolor mul-  
 ti inanisimè conqueruntur, nihil sibi præstari à Deo, se à Deo  
 non trahi, nec se ipsum intra se sentire. Quid enim soli impu-  
 tare habet, si radios suæ lucis ad interiora domus minimè dif-  
 fundat, qui fenestras omnes, per quas lumen recipiendum erat,  
 obstruit & occludit? Hinc beatissimus Augustinus ait: Ego er-  
 rari sicut ouis que perierat, quærens te exterius, qui es interius.  
 Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi, quærens te, &  
 non inueni, quia malè quærebam, & vbi tu eras, ego non perue-  
 niebā: Tu intus eras, & ego foris: Tu propè, & ego lōgè. Quòd  
 si ego peruenissem vbi tu eras, illic te inuenissem. Et rursus  
 idem ait: Serò te amaui veritas tam antiqua & noua, serò te co-  
 gnoui veritas æterna. Sanè qui quis veritatem omnem inueni-  
 re desiderat, intus quærat oportet, interiorémque animæ suæ  
 fundum per amorosas adspirationes & affectuosas suspiria ad  
 Deum, cumque humilit resignatione nunquam non patefaciat,  
 se directè sub Deo collocet, & nec retrò, nec antè, nec circa se,  
 sed continuè sursum adspiciat. Et tunc diuinitatis effluxus, eius  
 demq; fani dulcissimi, qui sine cessatione manāt, nec vnquam  
 manare desinunt, in ipsum profluere poterūt. Sicut enim aqua  
 fluida sponte vasi apte supposito, debitèque collocato illabitur:  
 sic & quando interiora nostra Deo subiciuntur & accommodan-

Quò Deo  
 quò mun-  
 dus & sa-  
 tan hor-  
 tentur.

Luc. 17.

Similitu-  
 do pul-  
 chra.



tur, Sol diuinitatis, qui occasum nescit, nec obscuratur vapo-  
 micantes radios suos in fundum ad se conuerfum dirigit, instar  
 solis huius corporei, qui splendorem suum in terram sibi dire-  
 ctè substratam diffundit: & sicut hic, vbi nullum obsistit me-  
 dium, ibi primò omnes humores, exhalationes, sordes ex terra  
 attrahit, ipsaque calefacit, purgat, exciccat, & ad sphaerā vapo-  
 suam adducit, vbi crassi illi vapores in tantam abeunt lucem &  
 puritatem, vt instar stellarum fulgeant: sic & homini interno  
 ac introuerso, Deoque sine medio substrato, vsuuenire solent.  
 Enimuerò sol diuinus in eius præclarum fundum continuè lu-  
 cis suæ mittit radios, dulcique splendore suo omnem imperi-  
 tatem & terrenæ delectationis vaporem extrahens, ipsum spiri-  
 tum magis ac magis sustollit, donec ad suæ diuinitatis adducat  
 sphaerā, ipsumque prorsus diuinum efficiat, adeò vt iam huius-  
 modi homo Deum sibi multò præsentiorè sentiat, inueniatque  
 quàm sit vel ipse sibi, vel aliud quodcunque: ipsumque in fundo  
 suo multo fulgere lucidius, quàm sol iste corporalis oculis suis  
 externis resplendeat, atque adeò se cum ipsa luce vnum expe-  
 riatur. Insignis cuiusdam Theologi sententia est, multos ad  
 æternam admittendos beatitudinem, quibus familiaritas & in-  
 ciniora quæque Dei adeò incognita erunt, vt alicui in pago  
 semper enutrito, prorsusque rustico homini, qui nunquam ver-  
 satus in palatio, nunquam vt se illic gerere deberet, institutus  
 esset, quibus eum verbis & moribus regiam oporteret salute-  
 re & alloqui maiestatem. Neque id cuiquam mirum videri de-  
 bet, quando multos inuenire est, qui pluribus annis religiosum  
 gestarint habitum, & ab omnibus inter bonos numerari, imò  
 & esse cupiant, qui tamen adeò sibi sola purant externa sufficere,  
 vt de secretiori familiaritate & vnione cum Deo, non magis  
 scire aliquid, vel percontari, vel experiri studeant, quàm de Sol-  
 dano Aegiptio. Ita, inquam, hæc ab eorum memoria & amore  
 aliena sunt, quasi nihil ad ipsos attineant. Et si fortassis de re-  
 bus diuinis sermo habeatur, ita hunc intelligunt, vt Græcus ali-  
 quis Latinum. Psalteria multa & preces suas longas solis labiis  
 persoluisse, aridâque obedientię suæ opera sensibus externis ve-  
 cuncque peregrigisse, satis abundè sibi credunt sufficere: vnus se  
 Deus quibus volet, nihil hoc ipsorum interest. Si verò foris ali-  
 quid in oblati vndeunque vel honoribus, vel commodis, vel  
 rebus delectabilibus proficere se posse sperarent, nimirum cer-  
 neres, quàm hæc ad se pertinere arbitrarentur. Et quid mirum  
 si dum

si dum isti  
 Dei amicis  
 terum ince-  
 stabit, at-  
 num luci il-  
 lioe cogita-  
 pe nanque  
 limas homi-  
 in spiditate  
 scam illi v-  
 scias: quæ-  
 nam inger-  
 sit in Deum  
 in his omni-  
 iusmodi ca-  
 nanque fid-  
 euuorem  
 tius attend-  
 nori custo-  
 homo sibi  
 tanto sit  
 tribus ac  
 Deum refe-  
 troertio f-  
 xeritate  
 tur. Et qu-  
 cut enim  
 ac celsitud-  
 meruerunt  
 quod habe-  
 ita & hom-  
 moris vici-  
 pleam ob-  
 quod mon-  
 toliter vic-  
 ipsa autem  
 solamque  
 ties nouar-  
 confert vi-  
 tum illi n-

si dum isti ad Deum quandoque perueniunt, veris ac deuotis Dei amicis & sint & erunt semper nimirum inæquales? Ceterum interius quisque super custodiam suam diligentissimè stabit, attendens, ne quid forte extraneum, inæquale, vel alienum luci illi iactus coruscanti sese admisceat, siue sint imagines, siue cogitationes, siue quælibet multiplicitas intus vel foris. Sepe nanque fieri solet, vt dum hæc Dei dona negliguntur, densissimas homo incurrat tenebras, siccitatem, insensibilitatem, insipiditatemque, adeo vt omnia virtutum exercitia in naufragam illi vertantur, & iam diuinorum omnium propè sit infans: quæ Dei sunt & diuina, cruciatum illi magnum & poenam ingerant: & se nec cogere, nec extendere, nec vrgere possit in Deum, nesciens propemodum, quo se vertere debeat. Sed in his omnibus patientem se exhibebit. Neque enim ob huiusmodi casus asperos, spes omnis salutis ablata est. Ideo nanque fidelissimus Deus ista interim permittere solet, vt cautiorem reddat hominem, quo sibi deinceps tanto sollicitius attendat: (quod enim facile obtinetur iam adeptum, minori custoditur diligentia) vel idcirco etiam, vt gratiam suam homo sibi minimè ascribat, suam exiguitatem agnoscat, Deo tanto sit grator, omniâque diligentissimè cum vniuersis viciis ac sensibus, omni que voluntate ac facultate sua in Deum refundat referatque. Sanè quanto ipsa reuersio ac introuersio fortior, efficacior, purior fuerit, tanto quisque in æternitate Deo vicinior, sublimior, dignior, interior prefruetur. Et quantum illius defuerit, tantum & huius deerit. Sicut enim omnes illi beatissimi spiritus, omnem dignitatem ac celsitudinem suam sola fortissima ad Deum conuersione meruerunt, qua nimirum velut sua vno momento tam id quod habent, quam quod vnquam habituri sunt, obtinuerunt: ita & hominibus singulis id à Deo concessum est, vt innumeris vicibus sese ad ipsum conuertere queant, donec & ipsi plenam obtineant felicitatem & beatitudinem. Nec enim aliud quod momentum est, quo non homo mirabiliter ac ineffabiliter vicinior profundiusque in Deum pertingere possit. Ipsa autem conuersio siue introuersio si integra veraque sit, solumque Deum purè ac nudè intendat, quoties renouatur, toties nouam gratiam, nouam puritatem, nouam lucem, nouam confert vicinitatem. Hic iam, oro, attendat quisque quantum illi negligant, qui sine vilo timore ac sollicitudine, & vbi-

*Facile ac  
quisitum,  
facile per  
di.*

*Momento  
omni ad  
Deum per  
tingi pos  
se.*

*Negligen  
tia homi  
nūquāta.*

que his vitam agunt, qui facillè ad hæc sublimia possent pertinere, sed ob suam negligentiam, torporem, ignauiam, eis perpetuò sunt carituri. Planè si quis singula semina dum fortasse vel auenam, vel viciã sereret, pro voto vel arbitrio suo in smaragdos, saphiros, aut margaritas mutare posset preciosissimas, & tamen nollet: dubium non est, quin ab huius mundi amicis stultissimus ac negligentissimus iudicaretur. Sed longè incomparabiliter maiora negligit, qui se non totis viribus, totaq; voluntate ac desiderio ad Deum Opt. Max. dulcissimã originem suam intro recipit, eius se gratissimã resignare voluntati dimulatur, atque hoc ipsum noua conuersione identidem non renouat repetitque. Sæpius itaque hanc ad interiora introuersionem renouare, atque nos ipsos extra multa in vnum, extra tempus in æternitatem, extra id quod conditi sumus, in diuinitatis abyssum, extra nos ipsos denique & omnia in Deum tantocum vigore & feruore recipere debemus, vt qualibet huiusmodi introuersione, decem aut plurium annorum amissa recememus tempora. Vice quadam Dominus noster cuidam religioso homini sex amicorum suorum vitia non sine querimonia reuelabat, dicens. Primum eorum vitium est, quòd in vlla re, præterquam in me solo, delectationem quærunt, nec mihi soli aduersa quælibet sua queruntur, vt eos per me ipsum consolaretur, qui tamen eorum vnica & omnimoda esse volo delectatio. Secundum est, quòd in vnum congregati, de rebus vanis vanissimè loquuntur, & mei nominis nec paruam mentionem faciunt. Tertium est, quòd dum ad ipsos venio, cor animam & sensus eorum me ipso, omniq; delectatione & amore repleturus, ad se sunt distracti & occupati, tot rebus impliciti, tot imaginibus depicti, vt citius prohdolor retrocedere compellar. Quartum est, quòd sub habitu sanctæ religionis, nimis molliter, siccè, tepidè mihi seruiunt, & vix paucissimi pura me intentione & amore prosequuntur: singuli verò, quamuis latenter, quæ sua sunt in me quærunt: suumque, & non meum, honorem affectant expetuntque. Quintum est, quòd suis mihi sumptibus militare nolunt, sed eorum me obsequia vel consolando, vel sensibilem deuotionem aut scientiam infundendo, vel aliquid tribuendo, redimere oportet: dumque ista cessant, simul omnis eorum conatus frigescit & diligentia. Sextum est, quòd omnium eorum cordibus præsto sum, meque sine cessatione omnibus cum omni dilectione, solatio, bonis

*Quibus  
sex vitijs  
obnoxij  
etiã amici  
ei Dei.*

- I. terquam in me solo, delectationem quærunt, nec mihi soli aduersa quælibet sua queruntur, vt eos per me ipsum consolaretur, qui tamen eorum vnica & omnimoda esse volo delectatio.
- II. Secundum est, quòd in vnum congregati, de rebus vanis vanissimè loquuntur, & mei nominis nec paruam mentionem faciunt.
- III. Tertium est, quòd dum ad ipsos venio, cor animam & sensus eorum me ipso, omniq; delectatione & amore repleturus, ad se sunt distracti & occupati, tot rebus impliciti, tot imaginibus depicti, vt citius prohdolor retrocedere compellar. Quartum est, quòd sub habitu sanctæ religionis, nimis molliter, siccè, tepidè mihi seruiunt, & vix paucissimi pura me intentione & amore prosequuntur: singuli verò, quamuis latenter, quæ sua sunt in me quærunt: suumque, & non meum, honorem affectant expetuntque.
- V. Quintum est, quòd suis mihi sumptibus militare nolunt, sed eorum me obsequia vel consolando, vel sensibilem deuotionem aut scientiam infundendo, vel aliquid tribuendo, redimere oportet: dumque ista cessant, simul omnis eorum conatus frigescit & diligentia.
- VI. Sextum est, quòd omnium eorum cordibus præsto sum, meque sine cessatione omnibus cum omni dilectione, solatio, bonis atque

que don  
tas omnes  
commoni  
nes non m  
simum erg  
bi damnu  
nam illi vi  
minum Sa  
te ipsum cr  
des illius i  
mious, ten  
sicut illi ad  
sed tergum  
rum subleu  
homini ill  
signaret, qu  
nis, vitæ qu  
nias accipe  
pro sua in  
nem facier  
simus Deu  
perari, exp  
eos inueni  
quit eis: n  
verò diuin  
plus eleu  
ceptibus a  
sape eos a  
suis præst  
dis inferu  
obsequiis.  
puram ha  
li operatio  
pro ea vic  
tem vt sese  
que Deum  
beræ mer  
velut sub  
lociterque  
hæc illucq

atque donis meis exhibeo, & tam per meipsum quam creatu-  
 ras omnes adhortor, vt me pauperem mendicum & fidelem  
 commonitorem suscipere velint: & nō est pene qui faciat. Om-  
 nes non me, sed mea quærent & amant: dūmq; vehementif-  
 simum erga se meum nōlunt amorem pendere, ineffabile si-  
 bi damnum irrogant. Homo quidam à Deo scire cupiebat, quæ  
 nam illi vita gratissima foret. Vidit ergo in visione quadā Do-  
 minum Salvatorem in forma speciosissimi adolescentis, & an-  
 te ipsum tres positos homines. Vnus coram ipso in terra ad pe-  
 des illius iacebat prouolutus, extendensque manum suam Do-  
 minus, tenebat eam super illum. Alius illius adstabat vultui, &  
 sicut illi admodū vicinus esset, non tamen adspexit Dominum,  
 sed tergum illi in faciem vertebat. Tertius à terra ante Dei vul-  
 tum subleuatus, caput illius vndique circunuolabat. Tum ergo  
 homini illi releuatum fuit, quod is qui in terra iacebat, illos de-  
 signaret, qui suis semper conceptibus, institutis, exercitijs exter-  
 nis, vitæque actiue laboribus, vt est, dicere, cantare, legere, ve-  
 nias accipere, & his similia, pro sui capitis iudicio inherant, qui  
 pro sua inquietudine, suæque multiplicitate ad Dei contuitio-  
 nem faciem suam attollere nequeunt. Super ipsos tamen piis-  
 simus Deus benignam manum suam extēdit, in eis cupiens o-  
 perari, expectans interim, si forte tandem expeditos quietosque  
 eos inueniat. Caterū instituta ipsorum & exercitia relin-  
 quit eis: non enim cogit aliquem: maneat qui manet. Qui  
 verò diuino assisitebat vultui, illos designare cognouit, qui am-  
 plius eleuari expeditique sunt, non iam suis proprijs con-  
 ceptibus ac institutis, vt priores illi, inherentes. Verūm  
 sapere eos ad virtutum exercitia extrouerti oportet, dum a-  
 lijs præesse coguntur, ei s;que docendo, consolando, diuersis mo-  
 dis inferuendo, loquendo, scribendo, aut sibi impositis  
 obsequiis subuenire habent. Et licet in hac multiplicitate  
 puram habeant intentionem, homo tamen interior sensua-  
 li operatione non nihil constringitur, capitur, obscuratur, vt  
 pro ea vice Deum in spiritu clare nequeat intueri. Mox au-  
 tem vt sese verterint, diuino vultui coram assisunt, ipsū-  
 que Deum in spiritu suo, & in ipso fundo expeditæ ac li-  
 beræ mentis suæ, nihil nisi Deum, volentis & intendentis,  
 velut sub istu vno adspiciunt, & tunc ipse in eis repente ve-  
 lociterque operatur. Potrò tertius ille à terra subleuatus, &  
 hac illucque circunuolans eos exprimit, qui ab omni actu

*Paradi-  
 sma seu  
 visio.*

*Tres ho-  
 minū for-  
 ma diuer-  
 sa, quid se  
 bi velint.*

I.

II.

III.

exteriori terræ occupationis sese excutiunt, custodiuntque & à cunctis rebus exterioribus sese expediunt, quo Deus ipse sine cessatione, sua in eis opera pro gratissima voluntate sua peragerè queat. Hi planè inter cælum & terram volant, præfatus eorum instar nubium velocissimus est, nec vlli omnino creaturæ vel tenuissimi afficiuntur, liberi & expediti prorsus ab omnibus, nec vlli omnino quomodolibet adstricti. Cæterum vt vniuersis melior est Deus, ita & actio opusque illius cuncta mortalium omnium præcellit opera. Et quia isti Deo locum in se præbent operandi, præ cunctis ei mortalibus gratissimi sunt: ipsorumque esse, & hoc quod ipsi sunt, iucundius acceptiusque est illi, quàm omnium hominum actus & operationes.

*De passione Dominica, & quadam alia pia institutiones.*

C A P V T X X I X .

*Pia aliquid Christi monita.*

- I.** **D**OMINVS noster Iesus Christus sic euiden-  
ait in spiritu: Cùm deuotè orationi vacas, tunc  
me à summo cælorum ad te vsque adducis, ob-  
que iam ita familiariter tecum ago, vt solet ami-  
cus cum dilecto. Secundò, quando te ipsum ex  
amore vel incommodo priuato, vel in proximi obsequio, qua-  
liacunque sint illa, purè mei solius causa exis & abnegas, tunc  
mihî conformaris in eo, quòd me spontè ad crucem obtuli  
quo tibi succurrerem, & cælesti patri meo plenissimè reconci-  
**II.** liarem. Tertio, quando me interioribus anime tuæ contempla-  
ris oculis, prout sancti omnes fecèrè, ceu arbor verno temper-  
**III.** florum amœnitate gratiosa in oculis meis appares. Quarto,  
quando mihi pro admirabili illo de paterno corde processisti,  
in hoc teterrimum exilium & ad crucem vsq; & turpissimam  
mortem descensu, gratias agens, me tibi velut ob oculos con-  
stituis, quasi hæc omnia coram intuereris, mecumque simul hæc  
ipsa & quicquid vnquam amici mei sustinuèrè, perpeci velles,  
iam tunc ita intra te habitare me scias, sicut rex potentissimus  
in suo palatio commoratur, qui dum in omni regno suo iusta  
decernit iudicia, ab omni bellico tumultu suæ ditioni subie-  
**V.** ctos vindicat. Quintò, cùm impedimenta omnia remouens, ac  
creaturarum labentium omnium obliuiscens, cunctis vniuersis  
tuis te subleuas, atque supra tempus in me subuolas, rapens,  
excedis, adeò me totius meæ obliuisci facis excellentiæ, vt me  
in ani

in animam  
meo ineffa-  
bilium, cælu-  
Cuidam ve-  
lor spiritus  
que interro-  
mum perti-  
esse, si quis e-  
se passione  
foris exprin-  
gat, in quib-  
re se afficiat  
qualicunqu-  
riatur, & qu-  
tas nulla in  
sanctos ma-  
que prop-  
omnibus, q-  
tissimum e-  
clementia f-  
mitas suas,  
ma diuinita-  
qui percipi-  
tionis quies-  
te sue tam  
foris vigila-  
cationis sta-  
negat, in ip-  
me manife-  
tum silenti-  
Deo requi-

*De virtutibus  
trouer-  
tus fac-*



in animam tuam demittere cogar, quo in ipsa à caelesti patre  
 meo ineffabili modo genere: quo simul & te mihi adopto in *Paradi-*  
 filium, caelumque & terrâ intra te dispono, moderor, guberno. *gma.*  
 Cuiusmodi vero Dei amico præclarus quidam diuinusque appare  
 bat spiritus. Inter alia, quæ ille cum isto loquebatur, hoc quo  
 que interrogabat, quænam maxima purissimæque ad proxi  
 mum pertingendi finem via foret. Respondit spiritus, Hanc *Proxima*  
 esse, si quis cum ingenti amore ac gratitudine, Saluatoris intra *ad finem*  
 se passionem circumferat, atque illam vita & moribus intus & *proximè*  
 foris exprimere curet, attentè considerans, in quo culpabiliter *via, quæ*  
 agit, in quibus vite Dominicæ sit dispar, quid vel odio vel amo  
 re se afficiat, vt huiusmodi imperfectionibus, ex dilectione pro  
 qualicumque sacratissimæ mortis Christi compensatione mo  
 riantur, & quia foris pro Christo animam ponere iam neces  
 sitas nulla indicit, (quod ex vehementissimo diuinitatis amore  
 sanctos martyres fecisse legimus) saltem voluntati delectatio  
 nisque propriæ intus simul & foris renunciet. Hoc nanque præ  
 omnibus, quæ à nobis ipse requirit, Deo nostro perquam gra  
 tissimum est. Nec dubium est, quin per hanc viam gradientes, *Quid à no*  
 clementia saluatoris ad compendiosiores secretissimæque se  
 mitas suas, & ad occultissimam, singularissimam, felicissimam, inti  
 ma diuinitatis suæ perducatur prouehatq; susurrata: quibus *bis præci*  
 qui percipiendis nemo securè se applicat, nemo ad contempla  
 tionis quietem tutò adspirat, nisi qui per hanc viam, per natu  
 ram suam tam in spiritu quàm in corpore mortificationem, intus &  
 foris vigilanter incessit. Porro quisquis in huiusmodi mortifi  
 cationis studio seipsum perfectius veriùsque deserit, exit, ab  
 negat, in ipso quoque æterna veritas sese apertissimè ac lucidif  
 me manifestat, simulque ipsum in secretam caliginem, quietum  
 silentium, profundam diuinitatis abyssum, vbi vera est in  
 Deo requies, perducit.

*De virium anima distinctione, & earum in Deum in  
 trouersione, & vt quisque sua debeat vocationi sa  
 tisfacere.*

## CAPVT XXX.



NTE omnia hoc vel maximè curandum est,  
 vt suam quisque vocationem attendens, simul  
 diligentissimè obseruet, qui modi, quæ ve  
 exercitia diuinitatis in se amorem accendant *feruandū.*

*Vocatio  
 cuiq; sua  
 attendenda,  
 & quid  
 deinde ob  
 seruandū.*

- vehementius sequere fortius viciniúsque in Deum perducere atque hæc ipsa præ omnibus sectetur. Quòd si ea solú in actione, in formis item ac imaginibus sita sint, nouerit planè hæc viciniora non esse, si ad excellentissimum illum modum vitæ omnes formas & imagines in ociosam quietem, in solitariam illam vnionem, in quam suos electos Dominus se ducturus, ibique ad cor ipsorum locuturum promittit, attingere possit atque consurgere. Hic nanque modus, longè illo priori excellentior est: ad quem tamen qui assurgere non valet, prioris illius recta puraque cum intentione insistat. Sicut nanque Dominus ait, in domo patris eius mansiones multæ sunt. Porro Dionysius ille quatuor homini partes inesse dicit: quæ ad excellentioris vitæ statum pertingere velimus, diligentissimè nos obseruare conuenit. Prima & infima est ipse exterior homo, in quo multiplex est numerositas sensuum, virium sensitiuarum atque membrorum, & horum singula suum modum suúmque actum habent. Secunda, hanc excedens, est ipsa anima cum diuersis viribus suis & actionibus earum. Tertia, quæ & præcedentes longè superat, & est supra tempus, ipsa est intelligentia. Quarta, his omnibus superior, est ipsa deiformis vnitas, quæ est excellentissima quædam deiformitas, & ineffabilis ineffabilisque Dei in anima vicinitas, ad quam si quis pertingere volet, in aliis prædictis partibus quodammodo transformetur oportet, ita vt corpus suum castigans, velut in animæ conditionem transferat, & animam in intelligentiam in spiritu, & intelligentiam in deiformem transformet unitatem. Quod qua ratione faciendum sit, iam edocebimus. Primò itaque exteriorem hominem suum, id est, propensiones, consuetudines, mores, verba, actus, conuersationem, gestus abscutiet, probabit, perscrutabitur, vtrum videlicet hæc omnia siccut oportet, in captiuitatem redacta, religata, restricta, edomitata, castigata sint sicut Apostolus ait: Fornicatio autem & omnis immunditia aut auaricia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium &c. Sic nanque corpus cum vniuersis viribus, sensibus, actibus suis, in omni exteriori opere, quantum fieri potest, omnino spiritale erit, & spiritus quandam proprietatem assumet, ita vt vndeunque magis spiritale, quam carnale appareat: prout de S. patre Dominico legitur, quòd corpus illius frequentissimè in aëra subleuabatur, ac si caro ipsa diceret: iam meæ crassitudinis & ponderis
- Osee. 2.* omnes formas & imagines in ociosam quietem, in solitariam illam vnionem, in quam suos electos Dominus se ducturus, ibique ad cor ipsorum locuturum promittit, attingere possit atque consurgere. Hic nanque modus, longè illo priori excellentior est: ad quem tamen qui assurgere non valet, prioris illius recta puraque cum intentione insistat. Sicut nanque Dominus ait, in domo patris eius mansiones multæ sunt. Porro Dionysius ille quatuor homini partes inesse dicit: quæ ad excellentioris vitæ statum pertingere velimus, diligentissimè nos obseruare conuenit. Prima & infima est ipse exterior homo, in quo multiplex est numerositas sensuum, virium sensitiuarum atque membrorum, & horum singula suum modum suúmque actum habent. Secunda, hanc excedens, est ipsa anima cum diuersis viribus suis & actionibus earum. Tertia, quæ & præcedentes longè superat, & est supra tempus, ipsa est intelligentia. Quarta, his omnibus superior, est ipsa deiformis vnitas, quæ est excellentissima quædam deiformitas, & ineffabilis ineffabilisque Dei in anima vicinitas, ad quam si quis pertingere volet, in aliis prædictis partibus quodammodo transformetur oportet, ita vt corpus suum castigans, velut in animæ conditionem transferat, & animam in intelligentiam in spiritu, & intelligentiam in deiformem transformet unitatem. Quod qua ratione faciendum sit, iam edocebimus. Primò itaque exteriorem hominem suum, id est, propensiones, consuetudines, mores, verba, actus, conuersationem, gestus abscutiet, probabit, perscrutabitur, vtrum videlicet hæc omnia siccut oportet, in captiuitatem redacta, religata, restricta, edomitata, castigata sint sicut Apostolus ait: Fornicatio autem & omnis immunditia aut auaricia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium &c. Sic nanque corpus cum vniuersis viribus, sensibus, actibus suis, in omni exteriori opere, quantum fieri potest, omnino spiritale erit, & spiritus quandam proprietatem assumet, ita vt vndeunque magis spiritale, quam carnale appareat: prout de S. patre Dominico legitur, quòd corpus illius frequentissimè in aëra subleuabatur, ac si caro ipsa diceret: iam meæ crassitudinis & ponderis
- Ioan. 14.* recta puraque cum intentione insistat. Sicut nanque Dominus ait, in domo patris eius mansiones multæ sunt. Porro Dionysius ille quatuor homini partes inesse dicit: quæ ad excellentioris vitæ statum pertingere velimus, diligentissimè nos obseruare conuenit. Prima & infima est ipse exterior homo, in quo multiplex est numerositas sensuum, virium sensitiuarum atque membrorum, & horum singula suum modum suúmque actum habent. Secunda, hanc excedens, est ipsa anima cum diuersis viribus suis & actionibus earum. Tertia, quæ & præcedentes longè superat, & est supra tempus, ipsa est intelligentia. Quarta, his omnibus superior, est ipsa deiformis vnitas, quæ est excellentissima quædam deiformitas, & ineffabilis ineffabilisque Dei in anima vicinitas, ad quam si quis pertingere volet, in aliis prædictis partibus quodammodo transformetur oportet, ita vt corpus suum castigans, velut in animæ conditionem transferat, & animam in intelligentiam in spiritu, & intelligentiam in deiformem transformet unitatem. Quod qua ratione faciendum sit, iam edocebimus. Primò itaque exteriorem hominem suum, id est, propensiones, consuetudines, mores, verba, actus, conuersationem, gestus abscutiet, probabit, perscrutabitur, vtrum videlicet hæc omnia siccut oportet, in captiuitatem redacta, religata, restricta, edomitata, castigata sint sicut Apostolus ait: Fornicatio autem & omnis immunditia aut auaricia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium &c. Sic nanque corpus cum vniuersis viribus, sensibus, actibus suis, in omni exteriori opere, quantum fieri potest, omnino spiritale erit, & spiritus quandam proprietatem assumet, ita vt vndeunque magis spiritale, quam carnale appareat: prout de S. patre Dominico legitur, quòd corpus illius frequentissimè in aëra subleuabatur, ac si caro ipsa diceret: iam meæ crassitudinis & ponderis
- Que qua tuor partes obseruanda.*
- I. prior homo, in quo multiplex est numerositas sensuum, virium sensitiuarum atque membrorum, & horum singula suum modum suúmque actum habent.
  - II. anima cum diuersis viribus suis & actionibus earum.
  - III. quæ & præcedentes longè superat, & est supra tempus, ipsa est intelligentia.
  - IIII. Quarta, his omnibus superior, est ipsa deiformis vnitas, quæ est excellentissima quædam deiformitas, & ineffabilis ineffabilisque Dei in anima vicinitas, ad quam si quis pertingere volet, in aliis prædictis partibus quodammodo transformetur oportet, ita vt corpus suum castigans, velut in animæ conditionem transferat, & animam in intelligentiam in spiritu, & intelligentiam in deiformem transformet unitatem. Quod qua ratione faciendum sit, iam edocebimus. Primò itaque exteriorem hominem suum, id est, propensiones, consuetudines, mores, verba, actus, conuersationem, gestus abscutiet, probabit, perscrutabitur, vtrum videlicet hæc omnia siccut oportet, in captiuitatem redacta, religata, restricta, edomitata, castigata sint sicut Apostolus ait: Fornicatio autem & omnis immunditia aut auaricia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium &c. Sic nanque corpus cum vniuersis viribus, sensibus, actibus suis, in omni exteriori opere, quantum fieri potest, omnino spiritale erit, & spiritus quandam proprietatem assumet, ita vt vndeunque magis spiritale, quam carnale appareat: prout de S. patre Dominico legitur, quòd corpus illius frequentissimè in aëra subleuabatur, ac si caro ipsa diceret: iam meæ crassitudinis & ponderis
- Ephes. 5.* ta, castigata sint sicut Apostolus ait: Fornicatio autem & omnis immunditia aut auaricia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium &c. Sic nanque corpus cum vniuersis viribus, sensibus, actibus suis, in omni exteriori opere, quantum fieri potest, omnino spiritale erit, & spiritus quandam proprietatem assumet, ita vt vndeunque magis spiritale, quam carnale appareat: prout de S. patre Dominico legitur, quòd corpus illius frequentissimè in aëra subleuabatur, ac si caro ipsa diceret: iam meæ crassitudinis & ponderis
- S. Domini in aëre raptus*

denis obli-  
eodem san-  
ndique m-  
ribus, ipse  
ni penetrã-  
rat proprie-  
spiritus dic-  
superior, p-  
tus habet v-  
corpus resp-  
hanc sui pa-  
submiostr-  
lem habet  
rum exteri-  
portio, har-  
ad inferior-  
riora suos  
in suo ope-  
quid est, ve-  
pars, quæ d-  
ditur per se  
oblectatio-  
tisque facu-  
deberet co-  
ritalia bon-  
conuersati-  
denter cur-  
uit verò in  
periore, m-  
mus, & sp-  
dem gustu-  
adhuc sup-  
In hanc al-  
ligentia se-  
care opere-  
mutam, in-  
immerger-  
to mutus  
nulla capi-  
lus aliqu-

*deus* oblita, spiritus quandam proprietatem indui. Legitur de eodem sanctissimo patre, quòd serò domum rediens, foribus utriusque monasterij occlusis, & fratribus iam fortasse quiescentibus, ipse & socius illius clausis ianuis ad interiora monasterij penetrarint. Ibi planè moles carnis, spiritus quandam fuerat proprietatem adeptus. Alia pars hominis, quæ vel anima vel spiritus dicitur, in duas partes secari potest. Prima, eadè que superior, pars est pura quædam substantia, ubi & anima spiritus habet vocabulum, & sursum operatur. Altera pars infra ad corpus respicit, ubi & hoc ipsum animæ sortitur nomen. Iuxta hanc sui partem deorsum agit, vitæque & motum corpori subministrat, illuminat, & rationabiles sensus efficit, sensualis habet prudentiam, in phantasia agit ac operatur, & rerum exteriorum confert discretionem. Animæ verò suprema portio, hanc alteram longè excedit, nec aciem suam vnquam ad inferiora reflectit: pura autem substantia existens, in superiora suos desigit obtutus: nec vlllo loco, tempore vel materia, in suo opere indiget: penitus nanque spiritale & abstractum quid est, vertitque se ad intelligentiam. Porro inferior animæ pars, quæ deorsum respiciens, naturæ ipsi afficitur atque blanditur per sensibilibus imagines & phantasias, creaturarumque oblectationes, illa planè seipsam cum vniuersis viribus suis, totaque facultate sua, sursum ad spiritum atque intelligentiam deberet conuertere, ubi iam non nisi intellectualia, æterna, spiritalia bona saperet, eique intus relucereut, vt omnis omnino conuersatio illius cum D. Paulo ageretur in cælestibus, ac fidenter cum eodem dicere posset: Viuo autem iam non ego, vixit verò in me Christus, Sanè dum sic inferior ista portio in superior, id est, intelligentiam sese erigit, & tempus excedimus, & spiritus quandam sinceritatem puritatemque in eadem gustamus intelligentia. His autem, vt dictum est, longè adhuc superior est deformitas illa, siue vnitas deformitatis. In hanc altissimam (vt ita dixerim) superessentialitatem, intelligentia sese recipere, lumen suum obscurare, à suo interim vacare opere, ipsumque abnegare, totamque se velut cæcam & mutam, in vastissimam illam occultam ac immensam diuinitatis immergere debet caliginem. Atq; hic intellectus ipse, omnino mutus efficietur. Quod enim in hac caligine sentitur, nulla capit ratio, nec verbis explicat vllis. Nec enim modus aliquis aut forma ei tribui, nec sermone quolibet enun-

*Miri quiddam.*

*Philip. 3.  
Gala. 2.*



Ioan. 16.

Fons in  
Trinitate  
quis.S. Dion  
sius.

ciari patet. Huc quoties, Deo fauente, homo admittitur, pro illa sui parte nec in hoc seculo neque in hoc tempore est. Sed tempus omne transcendens, quandam aeternitatis assumptionem proprietatem. Hic profus vera quaedam aeternae vitae datur degustatio seu praegustatio: adeoque saluatoris hic illa completur sententia, qua ait: Petite, ut gaudium vestrum sit plenum. Reuera namque, iuxta Bernardum, plenum hoc gaudium est, sed tamen necdum usquequaque perfectum. Hoc enim in illa sola aeterna vita speramus, ubi ipsum gaudium firmum ac stabile perseverat in quodam immobili. Nunc aeternitatis, nec unquam interruptitur. Hic vero in isto tempore, in quodam continue dilabente. Nunc possit sumi. Quisquis autem seipsum profundius in illud immobile Nunc, cum omni mente, omni que interna actione sua erigere ac immergere studuerit: ille proculdubio etiam perenniter hoc profundius, sublimius, verius, nudius superessentiali diuinitate perfruetur, ei que profundius immergetur. Denique modus iste, licet vnus sit, & quaedam immersio siue liquefactio dicatur in Deum, multos tamen diuersosque gradus habet, ita quod vnus in isto longè praecellit alium. Quanto enim quis huc verius, diligentius, ardentius accedit, & in ipso accessu suo, omni propria quaestione depulsa, folius Dei intentione mouetur, eò & in Deum conscendit sublimius. Caterum melius veriusque non acceditur, quam per Dominum saluatorem, eiusque superdignissimam passionem, per filium videlicet in patrem. Aiunt Theologi, patrem in diuinis, fontem & principium esse. Ex ipso namque verbum illius aeternum reluet & Spiritus sanctus procedit, promanâtque. Tria haec lumina (si sic dicere fas est) in vna simplici diuina substantia esse essentia refulgēt. Quisquis autem lucis huius fulgores optat suscipere, omnis in eo lux alia obsecranda sit oportet, quibus hanc intueri desiderat, eum ad omnem alienam adspicendum ceu caecutire necesse est. Deus enim libera quaedam nuda essentia est. Vnde & spiritum illum qui huic purissime nudaque essentiae iungi debeat & accommodari, nudum similiter vacuum, liberum esse oportet, adeo ut si immensa illius sanctitatis arcana & occulta velit intelligere, ab omnibus etiam illis, quae aliquod eius sensualitati fomentum praestare possint, nudum esse necesse sit. Inde est, quod & sacer ille Dionysius, coepiscopo suo Timotheo scribens, ait: Cum iam deinceps, amice dilectissime, charissimi institutoris nostri Pauli suauia atque solatii plena

verba,

verba, coram  
Deum solui  
nocturnis o  
mnem c  
tem, ad in  
petebatur  
quam nos s  
lemus.

Ra



receder  
que passur  
nis à se aff  
Vnde & co  
quod de in  
struet. T  
charitatis o  
possumus.  
rum extern  
quandoque  
re non igno  
que deleret  
das aliquis  
ambici sui. S  
ta, ut quia  
sae que no  
ctium, ho  
electis ami  
dioros op  
m, occasio  
illo se in m  
aeterno pre  
norme fec

rendo coram audire nequeamus, omnibus postpositis, nudè ad Deum solum accedamus. Id autem fieri non potest, nisi omnino clausis oculis, & sensibus ad interiora reductis: sicque supra omnem cognitionem in occultam illius pertingamus vnitationem, ad instar sacratissimi Hierothei, qui per hoc quòd Deum patiebatur, ad diuinorum peruenit notitiam secretorum, ad quam nos sola operatione nostra haudquaquam accedere valeamus.

*Rationes aliquot diligendi inimicos.*

CAPVT XXXI.



Septem rationes sunt, ob quas Dominus ac redemptor noster Iudam proditorè, capitalèmq; inimicum suum, apud se benignè pertulit. Prima est, vt dum continuè illum ob oculos haberet, passio dolorque suus assiduè renouaretur & recordareret. Sicut enim in diuina perpetuèque sapientia sua, que nactus erat, omnia præsciebat: ita nihilominus & hominibus se assumpti oculis hæc eadem semper esse volebat obuia. Vnde & continuè sua illi passio renouabatur. Secunda est, vt quòd de inimicorum dilectione verbis docebat, exemplo adstrueret. Tertia, vt nos edoceret, nullam nobis subterfugiendæ charitatis occasionem superesse, quin in ea nos semper exercere possimus. Quarta, vt toti mundo, qui ex sua malitia ad bonorum exterminiu propensor est, exemplum præberet, ne, dum quandoque Iudæ imitatores exurgerent, quos ipse plurimos fore non ignorabat, bonos simul cum malis ille extingueret atque deleteret. Quinta, vt si fortassis inter veros amicos suos Iudas aliquis oriatur, non ideo desperent, nec animo deliciantur amici sui, sed ipsum benignè tolerant, sicut & ipse Iudam. Sexta, vt quia ex æterna dilectione in hunc mundum aduenerat, lux que nobis infinitæ misericordiæ & amoris adduxerat exercitium, hoc ipsum in suo proditore comprobaret, cui æquè vt electis amicis suis beneficia multa conferebat, ne quam illi factorosè operis, quod ex peruersa voluntate suo animo conceperat occasionem præberet. Iam enim ab æterno præcuerat, ab illo se in mortem esse tradendum. Septima, quòd quantum ab æterno præcognitū haberet, Iudam sui proditorem fore, tanque norme scelus suapte malitia aggressurū, nequaquam tamè ad illud

illud ipsum crimē elegit: alioqui sceleris illius ipse causa fuisset, quod nefas est credere, cum Iudas potius causa fuerit, qui ipsum instar aliorum electorum suorum benignè pertulit, quo ipsum non ad desperationem, sed ad fiduciam & spem bonam erga suam misericordiam prouocaret. Quod ex illis aperiensimè verbis colligitur, quæ in nocte captiuitatis suæ pronuntiat.

**Matt. 26** Amice, inquit, ad quid venisti? Quibus utique verbis ex absorto fidelissimæ charitatis suæ, ipsum ad sui cognitionem, & ad fidendum diuinæ misericordiæ ac bonitati suæ, inducere voliebatur. In hac planè dilectione sua non verbo, sed opere & veritate nos Christus edocuit, eundem erga amicos & inimicos dilectionis affectum habendum & benevolentiam. Ad quod

*Rationes  
decem &  
septem.*

- I. alioqui etiam aliis decem & septem rationibus incitamus. Prima est, quod inimici nostri æquè, vt amici, sacro baptisimatis fonte abluti sunt: Ideoque fidei dignitas in ipsis veneranda est.
- II. Secunda, quod eundem omnes patrem habemus, à quo & omnes conditi sumus. Tertia, quod omnes ad imaginem summe
- III. Trinitatis facti sumus. Quarta, quod omnes in eius diuinæ sapientia permanētem quandam ideam habemus. Quinta, quod creator ac Dominus noster omnes nos æterno perpetuæ dilectionis suæ incendio prosequitur. Sexta, quod in perennis claritatis suæ ebullitione æqualem nobis omnibus dilectionem
- VII. in humanæ naturæ assumptione exhibuit. Septima, quod in eodem amore suo pro nobis omnibus mortem excepit amarissimam. Octaua, quod verisimiliter sperare licet, imò & presumere debemus, inimicos nostros ex gratia Dei, aut esse, aut fore quandoque excellentissimi meriti, dignissimæque meritis Christi ac æternæ illius capaces hæreditatis. Nona, quod ipse filius Dei, cunctique amici illius, huius nobis dilectionis
- X. exempla copiosissima reliquerunt. Decima, quod idem Dominus ac Saluator noster hunc nobis amorem præcipere ac per se ipsum docere dignatus est. Vndecima, quod amicos diligentes, amorem hunc ex natura procedere veteri possumus: inimicis autem dilectionis affectum & obsequia impendentes, hanc
- XII. ex gratia charitatem oriri, certò confidere valemus. Duodecima, quod quisquis iniuriam irrogat conditori, omnes similiter creaturas iniuria & contemptu afficit. Vnde cum nos spontanea malitia nostra sæpè contumeliam intulerimus creatori, primò quidem nobis ipsis vel maximè in sensu erimus: dehinc inimicos nostros tanquam dignissimum Dei flagellum, quod

nostris

nostris iniqui  
Decimatert  
mas, ex ven  
agnoscat, v  
liberatione  
significamus  
tam suscipere  
solum nostr  
men inimic  
perpetua no  
certi quod p  
semper, prou  
iustam iram  
ta, quod in  
neque ipsis  
nâque possu  
nec inimico  
nostrum me  
cem ac tran  
Deo viciniū  
tate, qua ini  
ma, quod ea  
amore quæ  
si percontari  
ego & amic  
qua diuinu  
bus: imò ide  
go quædam  
cibus vsa fi  
potissimè ex  
semper fuis  
molestia qu  
cum repen  
occulissem  
tum: Null  
estelligi  
Qu

nostris iniquitatibus iuste meruimus, humiliter adspiciemus.  
 Decimatertia, quod etiam si nullius malitiæ nobis conscij si- XIII.  
 mes, ex vera tamen humilitate, ne fortè Deus eam in nobis  
 agnoscat, verendum nobis formidandumque est, atque hac con-  
 sideratione quancunque inimicorum persecutionem, tanquam  
 dignissimum Dei flagellum, ex amore nobis ab ipso transmis-  
 sium suscipere curabimus. Decimaquarta, quod tamen si non XIII.  
 solum nostro, sed & Dei sumus iudicio innocentes, ipsum ta-  
 men inimici odium, tanquam dignam Dei correptionem, ex  
 perpetua nobis ab ipso dilectione transmissam suscipiemus,  
 certi quod per hanc cautos nos efficere pareat, quo in humili-  
 temper, prouida, tremulâque nostri custodia persistentes, illius  
 iustam iram haudquaquam incidere mereamur. Decimaquin- XV.  
 ta, quod inimicos nostros neque purius, neque Deo gloriosius,  
 neque ipsi salubrius, neque nobis utiliùs, quam studiosa diui-  
 nâque possumus dilectione lucrifacere. Decimasexta, quod XVI.  
 nec inimicos efficacius comescere, nec exteriorem hominem  
 nostrum melius inquietem redigere, nec animæ maiorem pa-  
 cem ac tranquillitatem assequi, nec ipsum denique spiritum  
 Deo viciniùs vnire possumus, quam vera illa diuinâque chari-  
 tate, qua inimicos perindè vt amicos diligimus. Decimasep- XVII.  
 tima, quod ea diuini amoris conditio est, vt amet. Vnde si ex ipso  
 amore quæras, cur amet: respondet, eo quod amor ipse sum. Et  
 si percontari pergas, cur & inimicum diligit: respõdet, Omnes  
 ego & amicos & inimicos amore complector: & ideo diligo,  
 quia diuinus amor sum, qui in me ipso omnia amo in omni-  
 bus: imò idcirco prorsus amo, quia non possum non amare. Vir  
 go quædam sanctioris vitæ, cum iam morti esset proxima, Paradi-  
gma.  
 quibus vsa fuisset exercitiis, requisita, respondit, in quatuor se-  
 potissimè exercitatam, quibus & Dei pro suo arbitrio potens Quatuor  
notabilia  
 semper fuisset. Primum est, inquit: Quisquis me iniuria vel  
 molestia quauis afficiebat, huic ego speciale quoddam benefi-  
 cium rependere curabam: quod, nisi læsa prius ab ipso, minimè  
 contulissem. Secundum: Omnes æquè vt me ipsam dilexi. Ter-  
 tium: Nulli quælibet aduersa mea, nisi soli Deo, quæsta fuit &  
 euestigio aut consolabar, aut confortabar à Domino.  
 Quartum: Corde semper liberalissima fui, &  
 si quando foris dare non pote-  
 ram, saltem animo  
 dabam.

*De paupertate rerum temporalium, carnis, animæ  
spiritus: deq; perfecta mortificatione.*

## CAPVT XXXII.

*Spiritu  
Dei acti,  
quotuph-  
ces.  
Gene. 27.  
Act. 12.  
Pauper-  
tas qua  
drifor-  
mis.*



**R**I P L E X hominum genus est, eorum qui spiritu Dei aguntur siue impelluntur. Primi sunt, qui hoc neque sciunt, neque sentiant. Et tamen eis impendiò prodest, sicut Iacob à fratre suo Esau impellebatur. Alij nesciunt quidem,

sed tamen libenter accipiunt, sicut Apostolus Petrus ab angelo de carcere educebatur. Tertij & sciunt & diligunt: & hi sunt perfecti imitatores Christi in vera sui ipsorum & rerum omnium paupertate. Hæc verò paupertas quadrisformis est. Prima est omnis terrene possessionis, quæ rursus in tribus sita est. Primò, ne quid proprij habeatur: Secundò, ut his quæ Deo nobis providente obueniunt, pro sola necessitate utamur: Tertio, ut nulla nobis sollicitudo sit laboribus terrena coaceruandis.

I. cunda est paupertas carnis, quæ similiter in tribus consistit. Primò, ut ab omni carnali affectione: Secundò, ut à quavis temporalis commoditate: Tertio, ut ab omni terrena dilectione liber simus.

II. Tertia paupertas est animæ, quæ æquè tria exigit. Primò, ut à cogitationibus: Secundò, ut ab affectionibus ac desiderijs animæ liberi & expediti simus: Tertio, ut ipsa animo

III. omni diuinæ consolationi atque dulcedini renunciet. Quarta paupertas spiritus est, ad quam etiam tria spectant. Primum est

IIII. memoriam ab omni creaturarum imagine. Secundum intellectum à visibilium formis expedita habere. Tertium, ne uoluntas ullam vel in donis Dei, vel in quibuslibet creaturis delectationem habeat siue requirat, sed in diuinum profus resignata sit beneplacitum, imò & amissa in illo. Hinc insignis

quidam Theologus ait, non deesse qui clariora quædam agunt miracula, quam vel ipse gregis Apostolici vertex Petrus, vel omnes alij sancti, mortuos suscitando, cæcis visum & claudis gressum restituendo patrarent. Hi sunt qui suis relictis otibus

luptatibus & oblectamentis, & in omnibus illis quæ non necessitas, sed sola possit delectatio, suæ renunciant uoluntati. Et reuera huiusmodi superflua & delectationis fomenta, pro Dei amore despiciere, ac seipsum in illis frangendo superare, dubium non est, quin Deo longè sit acceptius, quam vel mille defunctis reuocare ad superos. Quamlibet enim exiguum sit, in quo libenter

quæque

quæque

quæque

quæque

quæque

quæque rel  
supprimer  
sue, neque  
sel pro so  
ar, pro De  
illam in sei  
non potest,  
verror, po  
carcere. San  
Dei virtute  
quisquis na  
ent, relectat  
longè Deo  
restituere. S  
fectio in im  
pocita ac lib  
gelicum sim  
causa est, qu  
edita, quò de  
questioni su  
sum fuit: Rur  
tarat scripta  
capit. Dein  
innoresceret  
nis studio, qu  
tis, ante tēp  
modum gra  
censari essen  
tere quæ sua  
tatem suā, id

Quomodo  
tra nos n  
donis De



quæ perpetu

nullique resistit, vt est, vel verbum excusationis seu defensionis  
 opprimere, vel aliquod similiter verbum, quod neque contri-  
 stare, neque officere, neque tamen etiam prodesse alicui possit,  
 sed pro sola sui inani recreatione cum aliqua voluptate dicere  
 nos, pro Dei amore nolle proferre, & sibi ipsi viriliter resistendo,  
 illam in seipso delectationem extinguere & mortificare: dici  
 non potest, quantum placeat æterno iudici Deo. Imò dicere nõ  
 veretur, posse huiusmodi studio animam de purgatorij educi  
 carcere. Sanè mira illa quæ sancti olim faciebant, non sua, sed  
 Dei virtute, nec absque delectatione perpetrabãt. Hic verò tuæ,  
 quisquis naturæ, licet infirmæ, quam hic funditus mori oportet,  
 relictatur. Hæc autem mortificatio si ex amore procedat,  
 longe Deo gratior est, quã vel innumeris vita defunctis vitam  
 restituere. Sed dicat fortasse aliquis: Cum summa hominis per-  
 fectio in integra sui mortificatione, & interioris hominis ex-  
 pedata ac libera quiete, cum sopitis & ineffabili puritate ad an-  
 gelicam similitudinem sursum attractis viribus sita sit: quid  
 curæ est, quod rara de huiusmodi perfectione volumina sunt  
 edita, quòdque non passim ad hanc omnes instituuntur? Huic  
 questioni supernaturali quodã modo à Deo hoc pacto respon-  
 sum fuit: Rutiliora quæque præcedentiũ amicorũ meorum duntaxat  
 scripta sunt. Nam quæ potiora quæque interna illa requies & ocium  
 capit. Deinde si passim omnibus interna illa requies & ocium  
 inuocesceret, omni profectò exteriori exercitio ac mortificatio-  
 nis studio, quæ dura sunt imperfectis, posthabitis atque negle-  
 ctis, ante tẽpus sese interioribus traderent exercitiis: vnde post-  
 modum grauem accediam & bonorum incuriam operum in-  
 cursuri essent. Quotquot enim nunc temporis viuunt, omnes  
 scè quæ sua sunt, quærũt in omnibus: potissimè verò cõmodi-  
 tatem suã, idque iam multo magis, quàm vllis retrò tẽporibus,

*Cur de  
 mortifica-  
 tione spiri-  
 tuali pau-  
 ci scripse-  
 runt.*

*Quomodo nocte ac die exerceri debeamus, vt Deus in-  
 tra nos nasci, atq; per nos operari queat. Et de quinq;  
 donis Dei, & sex alis Seraphim.*

## CAPVT XXXIII.



VISQVIS ad hoc pertingere volet, vt Deus *Qui na-*  
 in ipsa sine cessatione nascatur, sicut in illa æter *sci in se*  
 nitate à cælesti patre suo gignitur, tali se prapa *Deum ro-*  
 ratione ad hoc coaptare debet: Interioris ex- *lenti, agẽ*  
 teriorisque hominis sui indefessò studio curam *dum.*

sua perpetuã, ipsumque exteriorẽ hominẽ cum externis sen-

sibus, corporeis viribus, ac naturæ suæ oblectationibus, quæ illa querit in cibo vel potu, siue somno, in sedendo siue iacendo, siue qualibet sensuali voluptate vel societate, quam nulla comitatur necessitas, quoruncunque etiam, sit illa, fratrum aut fororum, aut aliâs sanguine iunctorum, omnino prosterneat, deiiciet, extinguet. Similiter prauos mores & consuetudines suas pessundabit, omnemque externam naturæ sensuumque abiciet curam seu sollicitudinē, omnibus istis velut mortuum sese exhibendo atque ducendo, sicut Apostolus ait: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Porro interiorem hominem suum supra se in Deum referet, rigetque, neque ad dexteram, neque ad sinistram respiciens, quo cum Apostolo dicere possit ex sententia: Quæ quidem

*Col. 3.*

*Phil. 3.*

retro sunt obliuiscens, ad ea verò quæ priora sunt, extendens meipsum, ad destinatum persequor. Sempërque in Deum Deique beneplacitum cum vniuersis viribus, omnique mente supra omnem modum in profunda subiectaque suis ipsius humiliatione erectus erit: seque velut Domini pedibus protutum reputans, neque ad dona illius, neque ad omnia illa quæ ex ipso queant procedere, neque ad motus vllos, sed pure nudè ad Deum suos dirigit obrutus, ad eò, vt si vel omnia dona sua Deus illi infundere velit, suo semper nudo merò que intreat nihilo, hoc solum ingiter dicens: O Domine Deus meum nihil omnino meum, sed te solum, tuumque beneplacitum tuum quero & intendo honorem. Huc verò nullis propriis

*Dei sequi oportere.*

*Sua cuique officia qui peragenda.*

luntatis conceptibus pertingi potest, sed Deum absque certo modo sequi oportet. Sæpè nanque in hoc statu, quod heripederat, hodie officit. Vnde sicut dixi, absque certo modo Deum sequi oportet. Quæ verò ex obedientia & debita ordinatione facienda incumbunt, vt est vel legere, vel cantare, vel precifundere: hæc omnia ita facienda sunt, ac si non fierent, id est breuiter ac internè. Atque id ipsum etiam in cibo & somno obseruandum est. Et primò quidem somnus breuis erit. Quo soluto, corpore simul ac mente cum pauore atque dolore festualacriter erigat, quasi diceret: Proh dolor, etiam nunc hæc peragenda mihi caro imposuit. O dulcissima, amabilissima, nobilissima\* abyssus, fidelissime amator ac Domine Deus meus, eo interitum tui oblitus sum. Post hæc exurgens, cum ingenti humilitate ac tremula timidâque strenuitate, ter quaterve veniam sumat, crucem exprimat: dehinc cum vniuersis viribus ac sensibus

memorâq;  
que cum a  
respiat. Q  
obseruet,  
do magis qu  
probari faci  
pato Deo v  
negligere, o  
tina, quan  
tatione exe  
tari possent  
tant ac refe  
a quo iam ci  
horus verò e  
quibus ipsur  
est. Prima h  
dia nocte: T  
lari studio a  
mino mones  
do Dominus  
re. Nec dubi  
veniat ad no  
est, vt diuin  
ut supremo  
ne qua id a n  
spatum trib  
agenda sunt  
dulus est re  
mi solus De  
aut aliud qu  
dotec per i  
nam, semper  
corde, verb  
deandam est  
exercitum  
cat: ac deit  
vile licet vel  
sere licet. I  
que intentio  
qualibet mo

beatitatis facultate ac virtute sua, sese supra se eleuet, multatque cum alacritate & viribus extensis in diuinam se abyssum incipiat. Quod autem ad corporis situm attinet, eum modum adferuet, quo magis se in Deum promoueri sentit, vt si sedendo magis quam vel stando vel genuflectendo adiuuatur, (quod tē deceat probari facile potest) sessionem potius eligat. Deniq; qui hoc in raptu facto Deo vnitur in spiritu, non est quod timeat hic se aliquid negligere, dum interim suas priuatas preces, vitiones & exercitia, quolibet circa imagines sanctas postponit. Qua enim ratione exercitia cuncta melius in suo practico vigore conseruari possent, quam illum apprehendendo finem, ad quem tendunt ac referuntur omnia, quemque omnia pro scopo habent, a quo iam cū beatis omnibus obrēto, cūcta reflecti oportet: Ad huius verò exercitij actum, tres noctis horæ sunt eligendæ, in quibus ipsam speciali cum seruire ac deuotione renouandum est. Prima hora erit vesperti post Completorium: Secunda, media nocte: Tertia, in crepusculo ante solis ortum. In his singulari studio ac diligentia maiori nos obseruabimus, sicut à Domino mouemur, dicente: Vigilate ergo. Nescitis eni n quando Dominus veniat, serò, an media nocte, an gallicantu, an mane. Nec dubium, quin si ita egerimus, magnifice quandoque veniat ad nos Dominus Deus, à quo id suū in opere perendum est, ut diuinum opus suum, quod in sanctis suis agere consuevit, supremo in nobis modo perficiat. Huic verò diuino operi, te quæ à nobis ratione præpediatur, locus, tempus, otium, spatium tribuenda sunt. In alijs autem operibus, quæ per diem agenda sunt, amorosa adspiratione ac desiderio huc cordis que inter omnia est reror que adus, vt in ipso fundo nostro nihil omnino, nisi solus Deus intendatur: & si fortè sensualitas alio tendere, aut aliud querere vel sentire voler, inde citius est retrahenda dote per internum pædagogum suum, ipsam videlicet rationem, temperatior moderatioque reddatur. In quolibet etiam opere, verbo, ac exercitio, vel breui spatio ad interiora redandum est: videndumque, si opus illud, aut verbum, aut exercitium intus permittatur, si vel omittere vel exequi liceat: ac deinde, quæ hac ratione fiunt vel omittuntur, copiose vel licentia intus obtenta, Deo placere omnino conseruare licet. Inter comedendum verò quilibet morsus ea ad intentionem sumendus est, vt desideremus etiam simul cum quolibet morsu de manu patris æterni dignissimum Eucharistiam.

*Quid cōtemplando magis tē deceat in raptu situs.*

*Contēplationi quod maxime congruat tempus.*

*Mar. 13.*

*Quid cuius que inter diu agendum.*

*Edendo quid cogitandum.*



stia sacramentum suscipere, nec delectatio vlla, sed pura necessitas ac naturæ sustentatio in cibo potuque requirenda est, ipsum que dulcissimum nomen Iesu simul cum ipso in fundum animæ est intro trahendum, atque dicendum: O mabilis ac dulcissime sanguis Domini Iesu Christi, qui ex vehementissimo amoris incendio effusus es, meo (obsecro) duro ac arido fundo illabere, qui heu omni magis vigore destitutus es, vel ipsa caro cibo corporeo. Atque huiuscemodi adspirantibus inter prandendum, interioris potius hominis semper videri, quam putridæ carnis citò perituræ, recreationi refecturæ, studendum est. Sanè quisquis hunc viuendi modum se ipsa leuauerit, si desiderat, si ex corde desiderat, sentiet intra se diuinam illam generationem, de qua prædiximus: specialiter autem quinque à Deo dona percipiet. Primum est, exterioris

*Que quinque dona quis à deo percipiat.*

- I. ruperibilis hominis neglectus, ac omnis corporeæ commoditatis, sensuum, rerumque labētium oblectationum incuria ac contemptus, ita vt nulla ipsi prorsus honoris vel commotio temporalis, cibi potusve lautioris, blanditiarumve corporis, suauitatis aut inuidiæ, amoris vel odij, laudis vel vituperij, muneris seu subtractionis cura sit, dicatque cum Apostolo: Omnia arbitratum sum vt stercorea, vt Christum lucrifaciam. Secundum est, quod momentis singulis Deo in suo spiritu magis appropinquabit, fietque præsentior, quam vlla res corporea sensibus præsens esse queat: Paratusque efficietur absque cessatione, quoties vel quocumque tempore attrahit, seipsum cum scientia & experimento recensere & exhibere & erigere in Deum. Tertium est, quod veram in hoc seculo pacem obrinebit, ac illius pacis æternæ, qua perpetuo fruiturus est, degustationem quandam habere merebitur: hancque tanta possidebit autoritate, vt nemo eam sibi præterire possit: adeo, vt si vel omnia destruantur aut pereant, moriantur aut viuant, in suo semper fundo tranquillus sit perseveraturus, eo quod simul cum his omnibus intus in fundo se diuinæ se voluntati immerget, quæ dum ei quàm optimè placet, hoc ipso pacem consequetur veram in omnibus. Quartum est, vera similiter in cunctis foris vel intus ipsi necessarios discretio, tamque copiosa illuminatio, vt impulsos concupiscentias, motus ac propensiones interiores exteriorésque vade renouent, è spiritu scilicet, an ex natura, facillè sit intellecturas. Aliæ quoque puræ discretiones & occultæ veritates, in ipsum & extra ipsum radiantes, ei manifestabuntur. Quintum est, quod

quod Deus rationem terari veritate minui in seipso neque sui vitam. & quæ in eam ipso iuxta mutabuntur. Sane hæc ignatur, vbi iam habent. Quis, sanctus quippe ardoris amoris prædicatione omnes in Christo diuersa præmulari, cum quod æternam celestem supernam contemnerentiam ac foris vel aliquid. Qui vult veritatem suam quæ in interioribus potissimum que erroribus illud loque non mouabit. Quæ voluntatis in omnibus. Sexta. Quæ caducæ in ipso cor

d pura necesse  
 quirenda est  
 fo in fundam  
 nabilis arde  
 e hementia  
 duro ac rursu  
 utus est  
 adspiratio  
 s semper  
 i refectio  
 um re ipsa le  
 intra se  
 specialiter  
 exteriori  
 e com mode  
 i incuria  
 commo  
 rporis, favor  
 i, muneris  
 omnia arbitri  
 undū est, que  
 propinquab  
 s presens est  
 oties vel sp  
 mento rece  
 veram in h  
 qua per  
 re meret  
 am sibi par  
 t peccant, mo  
 illus sit pecc  
 s in fundo  
 m optimē p  
 nibus. Qu  
 us ipsi need  
 i impulsus  
 s que vnde  
 intellectu  
 ates, in ipsam  
 Quintum est  
 quod

quod Deus pater æternus sine cessatione æternam in ipso gene  
 rationem suam perficiet, generationem, inquam, illius  
 æterni verbi sui, quod in sua gignit æternitate, nec plus  
 hoc minus hic, quam ibi. In hac generatione spiritus illius  
 in seipso mutationem quandam, eleuationem, exaltationem  
 æternamque sui ipsius in singularem quietæ æternitatem præsen  
 tiam, & creaturarum labentiumque rerum decessum experi  
 entur. Quæcumque enim ex hac natiuitate non exeunt, ne  
 que in eam reuertuntur, desipere illi incipient, omniaque in  
 ipso iuxta hanc generationem æternam & fundam illius  
 contabunt, omnisque multiplicitas redigerur ad vnum.  
 Sane hæc ipsa, de qua loquimur, via etiam in Esaia desi  
 gnatur, vbi sanctus ille propheta duos Seraphim vidit, sex  
 alas habentes, & alterum audiuit clamare ad alterum: San  
 ctus, sanctus, Dominus Deus exercituum. Seraphim  
 quippe ardentes interpretantur, & animam sanctam diui  
 nitatis amore succensam significant, quam nimirum sex  
 aliis prædicam esse oportet. Prima est, quod mundum hunc  
 & omnes illius concupiscentis despiciet, & habebit exorsis,  
 Christo dicente: Nemo potest duobus dominis seruire,  
 diuersa præcipientibus; nec Deo simul & mundo hunc fa  
 molari, cum nimium sibi iouicem repugnet. Secunda est,  
 quod æterna & bona perpetua fortiter amabit, & patriam  
 celestem supernaque gaudia sapius cum gustu quodam in  
 tero contemplantur, ita vt conuersatio illius, iuxta Aposto  
 licentiam, in cælis sit. Tertia est, quod seipsum exiens, &  
 itus a: foris resignans, abnegansque, in nullo prorsus vel se,  
 vel aliquid suum retinebit, memor illius Dominici præcepti:  
 Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat cru  
 cem suam quotidie, & sequatur me. Quarta est, quod tota ani  
 mi intentione puritati vbi que conscientia dabit operam, hoc  
 prædictum curans, vt liberam semper, immaculatam, nullis  
 que erroribus implicatam ac inuolutam conscientiam habeat,  
 que locum noua ad Deum principium suum conuersione sese  
 monabit. Quinta est, quod rationabili studio gratissimæ Dei  
 voluntatis infatigabiliter curam habens, illi momentis ac ho  
 nomibus, dum iotus admoneri se senserit, satisfacere cona  
 bit. Sexta est, quod ardētissimo semper affectu ab omnibus  
 rebus caducis ac transitorijs, à patre, matre, fratribus, fororibus,  
 in ipso corpore suo, quod velut pro carcere habebit, absolui

Esa. 6.

Seraphim

quid.

Quibus

sex alis

cui sit

opus.

I.

Mat. 6.

II.

Phil. 3.

III.

I.

I.

Luc. 9.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

I I I I.

- Phil. 1. cupiet, & desiderio Christum videndi, ipsam quoque mortem  
 Rom. 7. optabit, quo cum Apostolo dicere queat: Mihi vivere Christus  
 est, & mori lucrū. Infelix ego homo, quis me liberabit à mor-  
 te corporis huius, vt Christo valeam sociari? Istis sex aliis amant  
 Esa. 6. anima, instar Seraphin illorum, quos Esaias vidisse se memo-  
 rat, ad supergloriosiss. Trinitatis continēter subuolabit solus,  
 psallens cum eisdem, Sanctus pater in sua omnipotentia, San-  
 ctus filius in sua immensa sapientia, Sanctus Patris ac Filii  
 Spiritus in bonitatis suæ ardentissimo amore. Sanè quorū-  
 que anima sic tempus excessit, sic delectationi omni mortis  
 est, sic exiit semetipsam, sic denique sui duntaxat conditae  
 amore aestuantissimè flagrat: dubium non est, quin Seraphicis  
 illis spiritibus consimilis sit, cum quibus simul in ipsorum ad-  
 missa ordinem ac societatem, diuina semper claritate perfuso-  
 tur, in amore incomparabili diuinæ fruitione gaudebit effusio-  
 nis, atque in illius dilectione in eius diuinitatem sine cessatio-  
 ne liquefcet, & in abysso illa seipsam amitteret. Quod nobis  
 1. Tim. 6. nibus pater æternus, rex regum & Dominus dominantium  
 prestare dignetur. Amen.

*Vt Deum in anima nostra querere, presentem inuenire  
 sentire, ipsiq; considerare debeamus. Et de mente  
 fundo anima.*

## CAPVT XXXIII.



**Q**VOTIES diuina se presentia in anima sua  
 quis destitutum reperit, vt hanc minimè sentiat  
 non cesset, non quiescat, donec eam in mentis  
 rursus percipere mereatur. Enimvero nō parum  
 turpe est bono cuiq; homini, si vel vna saltem ho-  
 rula transeat, in qua Dei sui presentiam intra se non experit  
 tur. Hoc autem vel maximè sibi turpe ducet, nec quicquam  
 sibi vitio verti persuasum habebit, quasi in creaturis mortali-  
 bus vel solarium proprium, vel aliquid omnino querat extra  
 Deum: quem profectò dum in mente sua fixum retinet, fide-  
 tēque conseruat, securus quolibet pergit, & agit omnia pro-  
 sperè atque bene: sine hoc verò, nulla vnquam securitate possit  
 tur, vbi cūque etiam vel apud quoscuque fuerit. Solet inter-  
 § dum velut occultare sese Dominus Deus, & si tunc alia aliqua  
 lecte mar

temur, nec illius curam habeamus, abscedit longius, præsen-  
 tie suæ dulcedinem diu subtrahit, & vix vnquam consolatio-  
 nem infundit. Solus igitur ipse querendus est & intendendus.  
 Quæ aliquid se præstat, Deum non spectat. In ipso planè nec do-  
 na, nec gratiæ, nec quælibet alia desiderabilia præcipuè quæren-  
 da vel intentanda sunt. *Dei vultus* (Omni) nanque in ipso habentur, siue  
 gratia, siue *Dei vultus* peccati remissio, siue tēporis neglecti re-  
 cooperatio, si forte vel oratio, vel exercitium, vel tempus ali-  
 quod neglectum sit, siue quælibet alia, quæ excogitari possint)  
 sed in ipsammet illico nos recipiemus, atq; in illius diuinū to-  
 nos nos submergemus beneplacitum: ipsūque fere sine inter-  
 missione non in cogitationibus tantū, sed & in mente con-  
 tinuè præsentem scire atque sentire consueuemus. Cæterum  
 ubi ex qualibet nostra negligentia culpam nos aliquam con-  
 trahere accidit, tum quo velocius citiusque ad Deum conuer-  
 timur, eo melius. Proinde non confessio, non oratio, non quid-  
 vis aliud præstolandum, sed ab ipso mox casu in Deum con-  
 scientia erigenda, & absque preparatione informationēque ad  
 Deum confugiendum: sacerdoti verò opportuno confitendum  
 tempore. Non exasperatur Deus defectibus nostris. Veniamus  
 saltem ad ipsum cum nihilo nostro. Quo sapius venimus, eo  
 honoratius illius, propriūque vilissimum nihil nostrum, mel-  
 lius agnoscimus. Nec verendum est, ne nimis sæpe ad ipsum  
 referamus. Semper enim illè nostrum acceptat reditum. Hæc  
 vero magnum intra nos dilectionis ardorem succendere de-  
 bet, quod nos ille toties tam benignè suscipit: magnam quo-  
 que humilitatem inducere, quod illius gratia ac repetita susce-  
 ptione toties opus habemus: quodque nō solum ad vitia verbis  
 vel operibus crebrò prorumpimus, sed etiam per negligētiam  
 earumque faciendæ sunt modo meliori nō peragimus, ac bona in-  
 numerata non tantum inutiliter, sed & perniciosè negligimus.  
 Relinquamus ergo nos ipsos, & in Deo penitus ab omni pro-  
 pria deficiamus voluntate. Dum quis quod in se est, facere stu-  
 det, haud dubium quin & Deus cooperetur: & ubi natura suc-  
 cumbit, ibi gratia illi fert suppetias. Non impediatur quæquam,  
 quod vitiosum seu fragilem se conspiciat. Ab ipsa siquidem na-  
 tura & conditione, nihil esse, nihilque posse habemus: & nisi  
 tantos bonitate Deus incessanter conseruaret, absque dubio ci-  
 ueritatem ad nihilum. Plerumque & in electissimis amicis  
 sua aliquid semper vitij Deus residere permittit, & vt pluri-

*Quæ con-  
 uersio opti-  
 ma.*

*Ad Deū  
 semper no-  
 bis redeū-  
 dum.*

*Cur & in  
 sanctis vi-  
 tij ali-  
 quid offen-  
 datur.*

mum ad iram & vehementiam proniores sunt, que & sibi  
 innotescant, & aliis, atque per hoc gratia sua, quam illis in-  
 dit, velut ignis sub cineribus occuletur ac conseruetur. In-  
 est, quod interdum quidam ita se abundantius de gratia, ut illi  
 æque nobis ac ipsum nosse videmur: interdum vero adeo hanc  
 notitia destituimur, ut omni suis auxilio alioquin recuperan-  
 dum opus habeamus. Id autem ex nimia dilectione perit.  
 Deus: tuncque nobis fides nuda multò utilior, magisque me-  
 toria est. Nam quo minor experientia atque probatio, eo sili-  
 purior. O si in huiusmodi paupertate minori quidem spe-  
 tia verò minori soli Deo purè inniti, atque nos ipsos resignare  
 vellemus, Et sanè dum incolumes sumus, meritò nos ipsos in  
 vera erga Deum fiducia exercere debemus, ut dum illa per-  
 simum necessaria est, eam velut ex usu habeamus. In illo si-  
 dem extrema necessitatis articulo & plurimum confertur: sic  
 curè mori facit eos, qui ad hanc sese assuefecerunt, & Deo  
 exercitia crebra atque continua didicerunt inniti. Et hæc multò  
 labore parata fiducia virtus, longè illa communi confidentia  
 præclarior atque utilior est, qua & in inopia æquè, ut in abun-  
 tia, Deo confidere non audemus. Reuera autem nec in calidioribus  
 asperis minus, nec in prosperis successibus magis cōfide-  
 beremus. Ambo siquidem ista, ex eadem bonitate & aequa  
 dilectione procedunt: & qui utraque æqualiter de manu Domini  
 suscipere posset, tantundem in inopia haberet, quantum in  
 abundantia: quæque ex multa Dei cognitione & gustu ad eam  
 dam sterilitatem ac ignorantiam deuolutus, ad hanc ipsam  
 spontè se resignaret, & ad alia discursus effugeret, grande illi  
 proculdubio breui virtutis acciperet incrementum: & si in  
 ipsum ex toto in Deum submergeret, omnis quoque profectus  
 illius, diuinus efficeretur. Porro sicut eiusmodi perfectio-  
 rum hominum profectus maior est ac mirabilior, ita & eor-  
 rum negligentia perniciosior atque deploratio est. Denique  
 quicquid ab extra in animam ingreditur, instabile fluxum  
 que est: quod verò ab intus procedit, verum ac stabile est. Si  
 ne Deus omnipotens quendam sibi specialem in anima lo-  
 cum preparauit ac retinuit, qui est ipsa essentia siue mensura  
 unde vires superiores promanant: quæ tantæ est excellen-  
 tiz, ut hanc creaturæ qualibet nec attigerint in quantum  
 nec vlla possint ratione contingere. Nam si eam viderent  
 attigissent, ad eam conditor eius nunquam accederet. Et  
 in ipso

*Qui secus  
 se morian-  
 tur.*

*Deo in as-  
 speris per-  
 uide ac  
 prosperis,  
 fidedum.*

*Dei qui  
 in anima  
 locus.*

in ipso

In ipsa Dei imago relucet, qua adeo similis est ipsi condi-  
 tionem Deo, ut qui illam nōrit, istum nouerit. In hoc anima  
 fundo siue mente Deus presentissimus adest, suūque in  
 ipsa filium siue intermissione generat. Vbi nanque pater  
 vult, ibi & parere ipsum oportet, paritque filium suum: imō  
 nos quoque tunc generat, ut simus per gratiam adoptionis fi-  
 lij ipsius adoptiui. Ex hoc fundo omnis hominis vita, actio,  
 meritūque procedit, quæ nimirum tria Deus ipse in ho-  
 mine operatur: & quandiu hic persistit in gratia, hæc quo-  
 que in ipso perseverat, siue comedat, siue dormiat, siue sciat,  
 siue nesciat, siue quodlibet aliud agat, quod tamen gratiæ  
 non repugnet. Hanc verò natiuitatem Deique præsen-  
 tiam si quis intra se sentire volet, multūque hæc in ipso  
 fructum facere debeant, id in primis necesse erit, ut vires ad  
 suam originem fundūmq; recurrant ac reflectantur, ubi ipsam  
 animæ naturam esseentiam contingunt, ad quam naturali quo-  
 dam refluxu remeant, ibique Deum presentem comperiunt  
 inueniuntque. Ex hac verò reflexione vires deficiunt, & essen-  
 tiales ac diuinæ quodammodo efficiuntur: vnde deinceps &  
 opera omnia, quæ inde promanant, diuina fiunt, & ipsi fundo  
 perquam similia. Excellentissimum verò nobilissimūque  
 opus est, a seipso deficere, seipsum abnegare ac resignare, & ab-  
 strahere se ab omni hoc vel illo, id est, ab omnibus quæ Deus  
 non sunt. Et nullū opus vtilius est, quod æquè huic fundo con-  
 ferat interiori, quàm valefacere omnibus, quæ per sensus diui-  
 duntur, caducæque ac transitoria sunt. Sed hæc minimè adhuc  
 sufficiant. Oportet nanque, ut hæc omnia purè propter Deum  
 fiant, & in ipsum tenent, ipsi que inhæreant: ut que deuotis  
 apud Dominum precibus instemus, quo nos vltierus ipse  
 promoueat prouehatque: tum quoque diligentissimè ca-  
 uendum est, ne quid forinsecus animo ingeratur, quod me-  
 dium aliquod efficere possit, & ne quiddam hoc vel illud  
 sit: quandoquidem quicquid hoc aut illud est, Deus pro-  
 fectò non est. Præterea vita hæc interna ferias non pa-  
 titur, ocium non admittit. Cæteræ quidem artes om-  
 nes, requiem interdum & cessationem petunt. Hæc ve-  
 rò celestis ars atque scientia, totum hominis tempus exi-  
 git. Vbi nanque est, aut integra est, aut penitus non est.  
 Etenimuerò nullam hæc propriam quæstionem paritur,  
 sed solum Deum purè vult iatendi, qui in rebus, locis, atque

*A seipso  
 deficere,  
 quale  
 quid sita*

*Vitam in  
 ternā ferā  
 as nō patit*

- temporibus singulis presens adest, in minimis aequè ut in maximis, quippe qui nec augmentum suscipit, nec diminutionem, sed est omnia in omnibus. Vnde perspicuum est, nos in ista ex isto & cum isto, in quolibet opere semper id quod optimum est, facere, cum nihil hic omnino boni deficiat: quin & iocunda quæ iam hic requies ac recreatio est sicut Propheta ait: Hic requies mea in seculum seculi. Sed quærat aliquis: Cum ubi ita propius vicinulque sit Deus, tamque intra nos locum constitutusque habitet, cur nobis ita incognitus, ita remotus esse? Na responsio: Nostræ hoc incuriæ, nostræ negligentiæ imputandum est. Præcipue nanque diligens & arcta nostri observatio huc exigitur. Cum verò sentire istud recedit, solusque extrorsum sumus, hiles grandior assumenda est, eique innitendum. Nec enim tam facile qualibet alia ratione in infidelitatis vitium corruiere possemus, quam dum ita destituti ac extrorsum sumus. Semper itaque primò quisque in Deum, & deinde cum Deo in seipsum sese recipere debet: & tunc solus Deus, inter ipsum & cuncta alia, medium optimum constituetur, prout ipse ait: Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum. Omnisque conatus noster eo iure deberet tendere, ut Deus omnipotens cunctorum operum, atque adeò totius vite nostræ principium, medium, ac finis esset. Præter hæc, tria sequuntur, diligentia multa sunt addiscenda. Primum est, I. semper ita nos geramus, ac si iam primò inchoaremus: hoc tunc I. I. porem profligat & ignauiam. Secundum, ut Deo iugiter famulantes atque discreti simus: quod conscientie serenitatem, pacem, gaudium præstat. Tertium, ut omnia eodem animo in manu Domini suscipiamus: hoc pacem quandam perpetuam adducit. Quilibet etiam tam crebrò, tamque studiose Deo resignare, offerre, dedere, cum ipsoque incipere discat, ac si sibi incipere nunquam horum aliquid acturus esset, & vel in quolibet opere perpetua salus præmissumque illius consisteret. Idque vel millenis per diem vicibus facere quis potest, & semper in omni illo quod est, incipere. Quamobrem si omne studium suum, tempus & opera aliquis sibi perdidisse videatur, eoque minus recta esse persuasum habeat, mox absque vlla dilatione denuo incipiat, denuo se totum Deo offerat, & referat illum tanto animi cum vigore, ac si mille deperditos annos vnica illa conuersione recuperaturus esset, sicut & haud dubiè facere poterit, si non desit studium & diligentia. Vnica

I. Cor. 15.  
Col. 3.

Psal. 131.  
Quæstio  
pia.

Ioan. 15.

Triana nota  
bilis.

I. I.

III.

8

hæc conue  
nere n est,  
ps nouum  
at, sicut  
sione tota  
nos minim  
tuncque no  
noaræ aci  
tam illam  
Semper equ  
dinersa me  
quatum sic  
debemus. E  
deserentes  
re talemus  
verbi grati  
qualibet e  
Omnia ha  
Qui attem  
moderare  
dem longo  
tineant. Si  
ad Deum q  
cille suffici  
calitatem p  
quid illi p  
omnibus p  
terus sit, si  
tas sine len  
rum. Bona  
habet. Dùm  
sunt. Porro  
potest, si qu  
sarpia. Huc  
fear. & qui  
diferunt co  
ant: deinde  
hæter apud  
dicit nullas  
dub ut si in  
calit

bilis conuersio si recte fiat, centum alias excedit. Nouum  
 enim est, quod suo ortu vicinum est: & quo vicinius, eo ma-  
 gis nouum. Totum verò siue integrum est, quod indiuisum  
 est, sicut huiusmodi renouatio. Angeli sanè vnica conuer-  
 sione totam suam beatitudinem assequuntur. Quod cum  
 nos minimè possimus, nec ea sit nostræ conuersionis ope-  
 rumque nostrorum efficacia, ideò sæpè nos opera nostra re-  
 nouare ac iterare oportet, donec multiplicata conuersione, ve-  
 ram illam essentialem ad Deum conuersionem obtineamus.  
 Semper equidem æquè nobis vicinus est Deus, sed nos illi ob-  
 diuersa media nostra semper æquè vicini non sumus. Ideoque  
 quantum licet, per media omnia ad ipsum penetrare ac inniti  
 debemus. Et reuera in quolibet opere, vbi nos ipsos ex toto  
 deferentes in Deum referimus, miro quodam modo profice-  
 re valeamus, etiamsi vel minima sit cogitatio, vel præcatio, vt  
 verbi gratia vna oratio Dominica, vel opus quodcumque  
 quantumlibet exiguum, etià sæpius eadem intentione repetitum.  
 Omnia hæc magis ac magis nos promouent prouehuntque.  
 Qui artem aliquam addiscere volunt, toties ineptè, debilitè,  
 ruditerque opus aliquod artis illius faciant oportet, donec tan-  
 dem longo vsu magistri efficiantur, & artis illius habitum ob-  
 tineant. Sic planè & in ista scientia fieri necesse est. Vtrum ve-  
 ro Deum quisque habeat, inde probari potest, si omnia illi fa-  
 cile succurrant: & rebus quibusuis quantumlibet optatis, citra diffi-  
 cultatem pro Dei amore renunciare atque carere possit: vt si  
 quid illi præstetur, gratum sit: sin minus, æquè placeat: Si in  
 omnibus pacem habeat, siue in campo, siue in sylua consti-  
 tuitur sit, siue canterur illi, siue dicatur: solus æquè, vt comita-  
 tur: siue lene aliquid illi cõtingat, siue asperum, dulce vel ama-  
 rum. Bona quidem omnia diligat & amet, quando & eis opus  
 habet. Dumque Deum habet, omnia illi bona ac pacatissima  
 sunt. Porro si quis laudabilem aâiuam vitam agat, inde sciri  
 potest, si quælibet aduersa eodem animo de manu Domini sus-  
 cipiat. Huc verò vel maximè facit, vt paucis quis sese immi-  
 scat, & quibus carere potest, non se implicet. Et hæc quietem  
 afferunt copiosissimam, & quenque sui ipsius curam habere fa-  
 ciunt: deinde ex sui ipsius cõsideratione & illud obtinetur, vt li-  
 berè apud sese quis remaneat. Optimus denique modus hic  
 est, vt nullam penitus electionem siue optionem habeamus,  
 sed vt si impræsentiarum vel excellentissimi simus, illico vel sit.

*Nouum  
quid sit.*

*Conuersio  
ni angelicæ & hu-  
mane dif-  
ferentia.*

*Qui, an  
Deum quis  
habeat,  
experire*

*Optimus  
vita mo-  
dus, quis*



minimi esse possimus, eoque nos tanta cum simplicitate ac commodare atque conuertere, ac si melius aliquid nouimus vel agnouissemus, vel habuissemus: & econuerso, ut ab iustitia ad suprema parati simus.

*De imaginibus, quas meditari, & in quibus exerceri debemus, utq; cunctis imaginibus abdicatis, ad ueram spiritus paupertatem perueniendum sit.*

## CAPVT XXXV.



VAERAT forsitan aliquis, utrum omnes sint imagines abiiciendae, & nudo spiritu Deo adherendum. Respondetur, duobus modis imagines abdicari posse, & fideliter, & noxiè. Si enim priusquam eas plenè cognoscam, bonis imaginibus ualefaciam, stolidè quidem ac noxiè ago. Cur hoc? Quia uitas, quæ per quamlibet mihi bonam imaginem innocuisserunt, gnitioni meæ subtrahitur. Quæ autem, ait aliquis, sunt uilissimæ imagines? Primo quidem, ut quis intimo cordis cum dolore, perfectâque auersione, malè transactam, imò & præsertim malam uitam rectè cognoscat. Secundo, ut uita institutionum Saluatoris nostri discat habere notitiam. Tertio, ut eiusdem acerbissimam passionem ac mortem ex inoffensibili amore susceptam, quantum potest, scire conetur. Hæc sunt uilissimæ imagines. Fieri quippe non potest, ut ad tiora proficiat, qui non prius has imagines sapienter percurrerit. Quæ uero nobilissimæ sunt imagines? Primo, aliam & incomprehensibilis uisio diuinæ humanæque naturæ. Secundo, nobilitas, excellentia ac diuitiæ spiritus uel anime humanæ. Tertio, præstantissimum Saluatoris corpus. Hæc bene perspiciantur, nobilissimas esse imagines facile conturbabit. Quæ demum purissimæ, mundissimæque sunt imagines? Primo, trium personarum supersanctissima Trinitas. Secundo, æterna filij ex patre generatio, & eiusdem in eodem immensio: atque ex utroque, patre scilicet & uerbo, Spiritus sancti processio atq; immensio in eisdem. Tertio, immensa maxime existeret simplicissimæ; Diuinitatis essentia. His uim uis, quatenus accet intèdèdo, purissimæ imagines esse cõprobatur. Quod si quaeratur, cur omnibus imaginibus reuocandum sit? Respondeatur,

*Imagines uilissimæ.*

*Nobilissimæ.*

*Purissimæ.*

deur, eam  
dem ac sim  
ingere vel  
gines rectè  
das, & à m  
tas subterfi  
uta fieri ab  
diuinas im  
aduerti pos  
uel citius q  
hæretur. l  
cepimus ve  
do quicquid  
afficit. Te  
mi boni ill  
ac magis e  
meus, ultr  
re tuum. H  
poteat, sed  
das, & ope  
ga spiritus  
omniò in  
cui initer  
git suspens  
eum condi  
elegit anir  
sre) lud am  
libad nimi  
illa reuolue  
uibus eõe  
fructio que  
rar. Vnum  
desideria. T  
patibili ce  
ctus. Sicut  
apprehen  
mus, nisi si  
h relantur  
finales cõ  
n asqueat

ab ea, eam ob causam, quod non nisi via quædam sint ad nu-  
 lam ac simplicem veritatem. Si ergo ad veritatem ipsam per-  
 tingere velim, paulatim abdicanda vita est, cunctæque ima-  
 gines recto ordine percurrendæ, vt videlicet ab infimis ad me-  
 dias, & à mediis ad supremas conscendam; quo nulla me veri-  
 tas subterfugiat. Inter nobilissima quippe opera, quæ in hac  
 vita fieri ab homine possint, etiam illud est, rationabiliter in  
 diuinas imagines transformari. Cæterùm tria sunt, ex quibus  
 abici potest, quando iam dictæ imagines abdicanda sint, ne  
 vel citius quàm oportet, repudientur, vel nimis diu eisdem in-  
 hæreatur. Primum est, quando quicquid vnquam auditu per-  
 cepimus vel intellectu, cū ratio respicimus. Secundum, quan-  
 do quicquid audimus vel intelligimus, nulla nos delectatione  
 afficit. Tertium, cū intra nos eferriem desideriumque sum-  
 mi boni illius, quod tamen apprehendere non valemus, magis  
 ac magis crescere sentimus, ita vt dicamus: Domine Deus  
 meus, vltra iam procedere nequeo. Orate meum est, annue-  
 re tuum. Hæc tria quisquis in seipso deprehenderit, non solum  
 poterit, sed & debet eas, de quibus prædiximus, imagines san-  
 ctas, & opera rationabiliter abdicare. Sed dicat aliquis: Cui er-  
 go spiritus inhæret, cunctis repudiatis imaginibus? Plane nulli  
 omnino inhæret, sed totus ab omnibus nudus est. Si enim ali-  
 cui inhaeretur, hoc ipsam imago foret. Spõrẽ ergo amoris ele-  
 git suspendium, à quo nec absolui vnquam desiderat, nisi suus  
 eum conditor absoluat, sicut & Iob sanctus ait: Suspendium  
 elegit anima mea. Sed quæstio hic incidere potest, quodnam  
 sit illud amoris patibulum, in quo anima sancta suspenditur.  
 Aliud nimirum. Est enim, quod se illi sponte offert, sed ipsum  
 illa reuocat: (hoc autem est creatura) & est aliud, quod totis illa  
 viribus concupiscit, sed obtinere non potest: (& hoc est Dei visio  
 fructioque) Huius autem patibuli funis, triplici filo contexi-  
 tur. Vnum est, purus diuinitatis amor. Aliud, pura diuinæque  
 desideria. Tertium, pura ac diuina intentio. Tres quoque huius  
 patibuli columnæ sunt, Pater videlicet, Filius, & Spiritus san-  
 ctus. Sicut autem fur in patibulo suspensus, columnam aliquam  
 apprehendere nequit, ita nec spiritus aliquam harum persona-  
 rum, nisi sola cunctaxat fide potest contingere. Et sicut furi ocu-  
 li velantur, os liberum dimittitur: ita & spiritui oculi intelle-  
 ctuales cõcluduntur atque obteguntur, vt Deû sine medio vide-  
 re nequeat: voluntas autem absque omni medio Deum amat.

Tria no-  
tabilia.

I.  
II.

III.

Iob. 7.

Amoris  
cruce.

Triplex  
filum

Columna  
cruce  
quot.

Dei q

Verè sus-  
pensus quis

Denique si quærat, quis sit verè suspensus ac pauper: Is est qui ex corde seipsum totis viribus exercet in excellentissimo illo, quod ipse capiat intellectus, & tamen desolatus à Deo, & à creaturis omnibus relinquitur, ita vt nihil omnino vel à Deo, vel à seipso, vel à creaturis quibuslibet, solati j percipere possit: imò adeo totus deseritur, vt ad nihil penitus foris aut intus esse possit conuètere. Et reuerà nunquam essentiali intra se quietate frui quis poterit, nisi ita exerceatur, atq; probetur, vt Deo suo tam resignato ac libero carere possit animo, sicut ipse non petere vel desiderare. Et hoc ad omnem verè resignatum ad liberum spectat hominem, vt & Deo, & seipso, & creaturis omnibus carere, nulla re frui, & intus in vera ac nuda paupertate, quoad Deo placuerit, viuere possit.

Vnde aduertere liceat, quando voluntas nostra penitus mortua, & in Deum transfusa sit.

C A P V T . X X X V I .



Volunta-  
tis mor-  
tue indi-  
cia sex.

**M** in præcedentibus de perfecta resignatione, propriaeque voluntatis abnegatione, que nimirum ipsissima ad omnem sanctitatem via est, plurima dicta sunt, iam sex quædam subiciuntur, ex quibus aduertere cuique licebit, si voluntas sua penitus mortua & in Deum transfusa sit. Primum est, si nulli paruo vel magno peccato cõsentire velit, sed fugiat, semperque illis resistat, suamque ab eis auerrat voluntatem. Nam qui iuxta propriam voluntatem viuere, absque peccato esse non potest. Secundum est, si se ad virtutes omnes, quæ quidem ad ipsum spectant, quasque Deus ab ipso exigit, paratum inueniat. Hoc enim à seipso aliquis non potest. Tertium est, si nihil omnino mortis vel tormentorum expauescat genus: sed omnia pro Dei amore sustinere paratum sit. Quartum est, si omnia illa quæ mediū aliquod inter ipsum & Deum efficiunt, siue spiritalia sunt, siue corporalia, deserat abnegetq;: Hoc enim Deus ipse in homine operari debet, ei que illa omnia auferat. Et hoc excellentissimum opus est, quod quidem in homine Deus operatur. Quintum est, si voluntas illius diuinæ conformis sit voluntati: si honorem & gloriam Dei semper velat pro scopo & obiecto habeat in omnibus quæ ipsi eueniunt: diligens in his semper id, quod optimum est, iuxta supremam in se conditionem

conditoris h  
quam, Dei g  
pium vero  
que succ  
fide que  
uris omni  
ni exerciti  
et, nec quif  
tanti propri  
prosperis &  
immobiles  
sunt. Sextu  
ingit in o  
intouertit,  
tem, vt om  
que bonum  
sua volunta  
est nihil am  
nime cogno  
Deum intra  
az cum Du  
omniam ca  
di se introu  
abint, emu  
pulsione rec  
tur & ad tri  
di gradum  
tate potest  
fioeus est il  
tu, non pote  
perfecte  
con

Quam ut  
u. &

conditoris

creatoris honorem. Dum enim sic qui afficitur, vt nihil aliud  
 quam Dei gloriam ac beneplacitum vbique praeualere, pro-  
 priam vero honorem ac voluntatem suam vbique pessum ire  
 neque succumbere cupiat, iam in eo glorie lumen exortum est.  
 Fieri quidem dictum est, Opto ac desidero, vt in me & in crea-  
 turis omnibus diuinus honor perficiatur: sed ad hoc continuis  
 curis exercitiis, & ipsum opere probare, id verò perquam difficile  
 est: nec quisquam omninò illud habere potest, nisi perfecti, qui  
 omnia propriae quaestioni funditus mortui, in omni euentu, in  
 prosperis & aduersis, in inopia & abundantia, in vita & morte  
 immobiles eodem animo in essentiali semper veritate persi-  
 stunt. Sextum est, si sic in essentiali persistedo veritate, seipsum  
 ingiter in occultam, caelestem, & incognitam Dei voluntatem  
 introuertit, & in ea adeò suam amittit atque deponit volunta-  
 tem, vt omni volūtate suo modo penitus destituatur, ita vt ne-  
 que bonum velit, neque malum, sed nihil omninò, omni pror-  
 sus voluntate nudatus. Atque hic voluntatis obiectum, ipsum  
 est nihilum, eo quòd in illo Nunc, nudam Dei voluntatem mi-  
 nime cognoscit, atque ea propter, omni voluntate deposita,  
 Deum intra se velle sinit. Et hæc summa est voluntatis huma-  
 nae cum Diuina vnio, & immersio in eandem. Horum autem  
 omnium causa potissima, Christi passio est, ad quam huiusmo-  
 di se introuertit, & in ea ab omnibus extra Deum, sese purgat,  
 abicit, emundat: simulque in incomparabili hoc, in Dominica  
 passione recondito thesauro, perfecte ac integrè Deo colligatur  
 & adstringitur, sic que ad supremum perfectionis conscen-  
 dit gradum. Vbi iam quicquid à Deo postulat, facile impe-  
 trare potest. In omnibus enim, quæ Deus ab ipso exigit, suf-  
 ficiens est illi. Vnde & Deus vicissim illi in omnibus quæ  
 petit, non potest non satisfacere. Diuinam liquidem voluntatem  
 perfecte adimplenti, nihil Deus ipse negare potest. Vbi  
 enim arca cordis bona voluntate abundat, ma-  
 nus summi conditoris à munere nun-  
 quam vacua  
 est.

*Quam utiles & frugiferi sint mundo occulti Dei ami-  
 ci, & vt illi agnosci debeant.*

Quorum  
orationi-  
bus suste-  
tur Chri-  
stianitas.



A NE quotquot tales esse potuerunt, ut praefiximus, hi veri licet occulti, sunt Dei amici, qui deuotissimis orationibus suis Christianitatem sustentat. Ingenti nanque erga peccatores qualibet compassione mouentur, adeo ut pro illis etiam mortem subire cupiant, si eos ad Dominum redire possent. Quid enim causae esse putamus, quod iustus ille habens peccatores tandiu sustinet, nec celerem eis ultionem inchoat? sane potissimum, quod homines isti mente Saluatoris uoluntibus adherentes, copiosissimam inde gratiam hauriunt & erigunt, atque cum eadem gratia in Deum resistentes, ipsam pro peccatoribus deprecantur. Sicut autem gratia eos orat, & Deum ubique uoluntatem exequi compellit, ita & ipsi Deum quodam modo se exaudire, suaeque cogant morem gerere uoluntati. Et quia in ueteri testamento sub legis rigore non tam profectè copioseque, ut in noua lege Christi uulnera gratiam manabant, ideo mox ubi peccatum fuisset admissum, diuina sequebatur ultio. Nunc uero sub nouo testamento perfectus diuinae gratiae effluxus est, omnia munda corda circumfluens, & que uera dilectionis compellent, ut suo adherant conditione: idque faciendo, Deum & ipsa uicissim compellunt. O si quae tanta foret sapientia praeditus, ut hos, de quibus loquimur, perfectos homines, Dei que amicos agnoscere, eis que familiaris esse posset, & quicquid illi ab ipso expeterent, siue etiam inuenerent, festinus impleteret: faceret ille nimirum quam rectissime. Quicquid enim à Deo illi petunt, nullo negotio consequuntur. Sed nemo eos satis nouit, nisi qui forte illorum familiaris sit, eo quod sanctitas ipsorum uideri nequeat, quippe eorum uelut aurum sub terra occultatum circumferunt. Vnde nulli ratione cognoscuntur ab illis, quorum corda terrenis pragantur rebus. Et quicquid habent, intus in animae fundo lateat, eaque de causa, qui externus est, eos minime cognoscit. Sanctitas quoque ipsorum omnes transcendit formas & imagines. Vnde qui res qualibet adhuc per imagines contuentur, eos agnoscere non ualent. Insuper quicquid habent, ex Christi sanguine uulneribus: nec intelligitur uita ipsorum ab illis, qui similes homines non suserunt. Ad haec quicquid habent, siue uerborum strepitu in quadam purissima & tranquilla quiete possident, sciuntur. Vnde nesciuntur ab illis, qui adhuc impuritate & inquietudine

virtutis laborant. Nullum præterea singularem modum ha-  
 bent vel exercitium: & ideo qui speciales quosdam modos se-  
 duntur, hos modi nefarios ignorant. Vnde fit, vt hi reuera nobis  
 infirmi homines, indignissimi censeantur. Quod enim nesci-  
 unt, nec amari potest. Denique exercitia ipsorum, verba omnia  
 transcendunt. Quamobrem qui vitam illorum ex verbis iudi-  
 care aut metiri volunt, sæpius falluntur. Magnæ proinde sapien-  
 tiam fuerit, homines istos plenè cognouisse. Hæc verò sapiētiam  
 vocant Paristorum collegiis, sed Christi passione discimus: ad  
 quam quisquis intellectum suū probè conuertit, omnè illic di-  
 uinum ad discit sapiētiam, Verùm licet istiusmodi Dei amici,  
 modo sint incogniti atque despecti, eis tamè mundus ipse sa-  
 tis cognitus atque perspectus est, & abundè norunt, quibus ille  
 peccatis iaceat irretitus, quàmque horrendum quâdoque iudi-  
 cium illi immineat, nisi à suis præuita tibus cõuertatur. Et hoc  
 maximè eis cõpassionis materiã præbet, nec aliquid tanto eos  
 dolore afficit, est que hæc eorum grauissima crux & afflictio. *Que qui-*  
 semper autè in quodã præsentì Nunc consistunt, & neque præ-  
 teritis neque futuris inordinata cum felicitudine interdunt &  
 occupantur: Deum verò ita in minimis, sicut in maximis obser-  
 uant. Denique iam nõ sub lege seruili ex timore viuūt. Quod  
 enim ceteri homines ceu coacti ex sanctæ Ecclesiæ agūt obe-  
 diētia, hoc ipsi ex puro Dèi amore, spõ:aneâque resignatione,  
 multò humitius atque maiori cū subiectione exequuntur. Huc  
 autè paucissimi absque vtriuū suarū consumptione peringūt.  
 Quorum quippe mortificationis studium, ipsas obisum me-  
 dallas absumit. Foris autem, qui eiusmodi sunt, cõmunibus san-  
 ctæ Ecclesiæ institutis & exercitiis incumbunt, id quæ plus mi-  
 nus ve pro suarum virium facultate. Ipsorum actio, resigna-  
 tio est: & opus ipsorum est, intus expediri liberè umque permanere,  
 & perpetuo obseruare Deum. Aliis quidem hominibus sese cõ-  
 iungunt absque imaginis impressione: amant eos sine inordi-  
 nata affectione vel inhaesione: & cõpatiuntur absque cura & so-  
 litudine. Confessio ipsorum ex pura charitate fit: qualis pro-  
 fectò, ea quæ timori seruili mixta, de culpis fit, longè præcle-  
 rior est. Dum orant, sensibus ad interiora nituntur: (Spiri-  
 tus namque est Deus) solertèrque discutiunt & aduertunt, si  
 quod sibi medium pepeterint, si in vllò seipos quaerant.  
 Tam verò lux quædam viribus supremis illabatur, per quam  
 accendunt, Deum in ipsis essentiam, vitam, operationem esse:

*Ignota  
nò diligi.*

☞

*Que qui-  
bus gra-  
uissima  
crux.*

*Iuan. 4.*

se

*Cur ami-  
corū Dei  
non idem  
vivendi  
modus.*

*Quò scri-  
pturā om-  
nis data.*

se verò illius duntaxat esse adoratores . Comedunt quidem & bibunt, dormiuntque extrinsecus : sed iuxta inspirationes inter-  
nas non comedunt, sed ad Dei gloriam cibo summoque nutri-  
tur, eundemque in aliis omnibus scopum habent. Plures mo-  
dos siue instituta externa, verbâque multa non habentes verbâ  
quæ habent, simplicia sunt. In conuersatione honestam se-  
stantur, ita vt res quælibet ex ipsis sine ipsis procedant. An-  
bus quieti sunt. Verùm his Dei amicis non omnibus idem est  
vivendi modus, sed vnus illo, alius alio modo vivit pro ac-  
dentium diuersitate. Essentiale verò centrum, interiorque san-  
dus ipsorum æqualis permanet. Et quidem vbi in seipsis subsi-  
stunt, ibi opinantur & putant : vbi verò in Deum excellunt,  
ibi iam opinio omnis abscedit, eo quòd veritatem ipsam in-  
certò sciunt: nec quicquam sibi de seipsis vsurpant cum prope-  
tate. Sed hæc dixisse sufficiat. Nō enim huc verbis peruenitur,  
sed vita sincera, resignatione humili, & preferuida dilectione.  
Postremo, liberam semper introuersionem & cum Deo in ve-  
ro amore expeditam vnionem retinent: in quibus multi, prob-  
dolor, ob inanes atque superbas res & occupationes, seipsos  
negligunt miserè, & damno officiant nunquam recuperanda.  
Quisquis enim amorosam illam ad Deum introuersionem con-  
uersionemque amittit, maiorem ille breui horula Bonorem  
spiritualium iacturam facit, quàm si totius interim Orbis prin-  
cipatu deiceretur. Imò si quis etiam omnem sacram capere  
scripturam, hæcque; alios doceret, atque per hoc omnes ad æter-  
nam reduceret beatitudinem, omnium quoque inopie subrog-  
nirer: parum ille ex his omnibus referret emolumentum, si  
ipsum Deo subtraheret, atque in proprietate permaneret, atque  
ita sibi ipsi fieret impedimento, quo minus liberè sese ad Deum  
introcipere, eidemque penitus resignare, & ad honorè illum  
offerre posset, cum in hoc omnis vti que scriptura diuinitus in-  
spirata sit, vt viuum internūque Dei sacrificium & sumus san-  
per, & permaneamus. Amen.

*De preparatione ad Eucharistiæ dignam susceptionem,  
& quanta in ea gratia fructusque lateat.*

C A P V T XXXVIII.

**I**Nter omnia exercitia, quæ quidem haberi possint, nullum  
tam excellens, tam diuinum, tamque ad summum bonum  
consequa

consequend  
certum secu  
poris sacrar  
quidam in  
mysteria ac  
pctor: Qui  
est, & cui fat  
let, perciper  
nec magna  
diligenter c  
tas, quanta  
quid sentiat  
cedere cupit  
benda est.  
rium, ad De  
nisi solum  
teor dat. Post  
mili volunt  
ne valefacie  
reit, quàm p  
sese, ex frequ  
ga tantum  
desicere min  
dit, ille quo  
gratiam sub  
tentis, esse  
grumque &  
dunc cibum  
si peccati co  
suffragio de  
rum omner  
num est, cop  
omnibus lib  
illud acceda  
pola ita pro  
es, vbi om  
tur vniantur  
nostri Iesu  
priorios s  
um tempo

consequendum, & intimam cum eodem obtrindam vnionem, certum securumque esse arbitror, quam sapius Dominici corporis sacramentum deuoto corde percipere. Vnde desiderabat quidam instrui à Deo, quis, & quando, & qua ratione ad tanta mysteria accedere deberet. Et responsum est illi à Domino, hoc pacto: Qui nõ habet quod suum est, & appetit quod suum non est, & cui satis placent omnia quæ à me fiunt, is me, quando volet, percipere poterit. Nec expectare debet, qui eiusmodi est, donec magna sensibili deuotione perfundatur: attendat autem & diligenter obseruet, quantus erga Deum amor, quanta voluntas, quanta intentio sua sit. Planè, inquam, non multum curet quid sentiat, sed quid velit & intendat. Quisquis ergò securè accedere cupit, ante omnia munda illi à peccatis conscientia habenda est. Dehinc voluntatem & affectum illius siue desiderium, ad Deum ex toto conuerti oportet, ita vt nihil omnino nisi solum Deum & gratiam illius ex corde desideret, velit, intendat. Postremò, omnibus illis quæ Deo displicent, cum humili voluntatis suæ in gratissimam Dei voluntatem resignatione valefaciet renunciabitque. Hinc verò aduertere quisque potest, quàm propè, quàmque longe sit à Deo. Sentiet etiam intra sese, ex frequenti communione & amore ac reuerentiam erga tantum sacramentum augeri, & timorem filialem in nullo deficere minuiue. Quisquis hæc iam dicta in seipso deprehendit, ille quo sapius accedit, eo melius: nec facillè tantam sibi gratiam subtrahi permittet. Delicia nanque Dei sunt omnipotentis, esse cum filijs hominum. Sed & quando frigidum, pigrumque & absque desiderio ac deuotione erga dignissimum hunc cibum se sentit aliquis, non ideò abstinere debet, tantum si peccati conscientia non mordeatur. Tunc enim cælesti hoc suffragio donoque præclarissimo magis indiget, in quo nimirum omnem sanctitatem, dilectionem, & quicquid ei necessarium est, copiose inuenit: si cum ingenti desiderio & affectu, ab omnibus libero & expedito, solique Deo applicato & vnito, ad illud accedat, ipsumque percipiat. Nec vsquam gratia tam copiosa ita propriè inuenitur, sicut in hoc dignissimo sacramento, vbi omnes dispersiones sensuum & virium animæ colliguntur, vniunturque per efficacem corporalis præsentia Domini nostri Iesu Christi virtutem. Et specialiter qui ad cadendum proniores sunt, eriguntur, & ad interiora reducuntur, atque à rebus temporalium expediuntur impedimentis, cælestibus in-

*Oraculū  
cuidā ex-  
hibitum.*

*Quid Sa-  
cramētū  
sumpturo  
necessa-  
rium.*

*Pro. 8.*



flammanur desiderijs, & per diuinam in eis inhabitationem ad diuina corroborantur: & corpus denique ipsorum per illud sacratissimum corpus reparatur renouaturque. Adde, quod per hoc sacramentum in Deum transformamur, eique felicissima vnione connectimur, ita vt omnia illius nostra fiant, corpusque & cor ipsius & nostrum, vnum efficiantur: sensus quoque & membra, amor, voluntas, intentio, & omnes vires nostrae, a deo in ipsam dirigantur referanturque, vt id ipsum in cunctis animae & corporis sentiamus viribus. Dum igitur miserijs & peccatis grauatum se quis reperit, cum humili suae vilitatis ac nihil agnitione, ad hunc thesaurum omnibus diuitijs atque delicijs plenum accedat: & sentiet haud dubie in seipso, posse illud de diuinitate se facere, & omnem suam inopiam abunde supplere.

*Quid Sacramentum iamiam accessuro dicendum.*

Accessurus autem, ita secum meditetur & dicat: O superdulcissime Domine Deus meus, eo tanta est multitudo iniquitatum mearum, vt eas emendare nesciam: vnde dilectissimum filium tuum, qui perfectam tibi in cruce Hostiam sese exhibuit. suscipere tibi pro peccatis meis offerre desidero, quo tibi pro me ille satisficiat. Nihil enim vel in caelis vel in terris ipso tibi charius est, nec vnus omnino alius pro me tibi satisfacere potest. Cupio etiam, o caelestis pater, eundem dilectissimum filium tuum suscipere, quo per illum tibi gratias ac laudes referam, exhibeamque pro cunctis donis, gratijs, ac beneficijs tuis mihi indigno collatis, pro quibus nullas vnquam tibi gratias dignas persolvere queo. Tertio secum recogitet, quam omnino procliuus sit ad malum, & tardus ad bonum, dicatque: O pater aeternae, ecce filium tuum charissimum, suscipere volo tibi in sacrificium, quo per ipsum hostes meos vniversos, mundum, carnem & daemone euincam superemque. Volo praeterea, o fidelissime pater, suscipere nunc eundem filium tuum, quo diuinitas illius meam inopiam suppleant, infinita bonitas ipsius meam profliget malitiam, & incomprehensibilis diuinitas eius destruet atque debilem meam restauret, impleat, perficiat humanitatem. Postremo desidero, o superdulcissime pater, suscipere eundem dilectissimum filium tuum, quo me in te confirmes stabilitasque, sicut & ipsum in cruce figi permisti, a qua etiam redire noluit, donec me plenissime redimeret, tibi que reconciliaret. Per quam illius charitatem immensam & me adiuuante digneris, vt ita tibi semper fixus inhaeream: atque in te stabilis perseuerem, vt si vniversum quoque mundum a te deficiente cernerem,

cernerem, omnia fidelibus specularetis, consideratis, capturus esset in inferni pere dignus, sima Dei maneat, quam parit, quam pura esset, tremuit, cum contractare, to magis ergo possimus resuscipere de eius & liberam reduci tum, vt praeterea sum super gloriosius insula, ita quoniam illius. Quod vero non propter eundem Deum des illius modo faciat tibi vera, et qua ratio me tam vitiosissimum, rilerabit, quod, vires me Domini fructioneque illis, eodumpe cum tua impedi

abitationem  
um per illius  
de, quod per  
e felicissimam  
nt, corpusque  
que & mentem  
træ, ad id in  
unctis animæ  
ijs & peccatis  
itis ac nihil  
utque delictis  
osse illum te  
odè supplere.  
superdolum  
iniquitatem  
mum filium  
hibuit. Susci-  
quo tibi pro  
terris ipsi  
tibi satisfacere  
leatissimum  
ac laudes re-  
eneficijs tuis  
m tibi gratia  
iam nominatim  
que: Oportet  
tibi in sancti-  
dum, carnes  
à, ô fidelis-  
quo dicitur  
ipsius mem-  
tas eius de-  
perficat ho-  
ter, suscipere  
firmes stabili-  
na etiam re-  
que recon-  
me adiu-  
ne in te stabili-  
à te deficient

cernerem, tamen haud quaquam à te deficere queam. Et hæc omnia fidelissime pater, etiam pro cunctis illis desidero, pro quibus specialiter orare adstrictus sum, imò & pro hominibus uiuentis, uiuis pariter atque defunctis. Post hæc iam attenta consideratione perspiciat, quantus sit Dominus ille quem suscipere est, & quàm sit ad hoc ipse indignus, ut potè qui potius inferni esse titio, quàm Dominum intra se Maiestatis recipere dignus foret. Cogitet etiam, ut virgo sanctissima, dignissima Dei mater Maria, quæ peccatum nullum admiserat, ex-  
pauit, quum angelo nunciante didicit, quòd Dei filium conce-  
ptura esset, quomodò etiam S. Ioannes Domini præcurfor in-  
tremuit, cum sacratissimam Domini Saluatoris humanitatem  
coartare manibus, & Iordanis aqua tingere deberet. Quan-  
to magis ergo nos miseri atque deperditi peccatores, omni qua  
possumus reuerentia, timore & amore, Dominum Maiestatis  
suscipere debemus? Qui ergo à vitijs & defectibus vniuersis  
erui & liberari, omni gratia & virtute decenter ornari, & in-  
sua reduci originem appetit & affectat, ita suam instituat vi-  
tam, ut præstantissimum Domini corporis sacramentum  
crebro sumere dignus sit, per quod tam intimè cum Deo  
super glorioso vnietur, sicut guttula vna aquæ, vicini dolio  
insula, ita quòd nec creaturæ omnes vllam inter Deum & ani-  
mam illius distantiam seu distinctionem inuenire poterunt.  
Quòd verò talem intra sese vnionem non sentit, non id ma-  
gno opere curet, sed firmam Dei verbis fidem adhibeat. Quo  
nim Deum minus sentit, & tamen fortius credit, eo & fi-  
des illius melior est, & à Deo copiosius remunerabitur, si  
modo faciat quod in se est. Planè adhuc omnibus propè no-  
bis vera, fortis & constans fides, deficit. Sed dicet aliquis:  
Et qua ratione magna aliqua sperare vel credere potero, qui  
me tam vitiosum & tot culpis obnoxium, & ad peccata pro-  
pissimum, re ipsa experior? Duo igitur in seipso quisque con-  
siderabit, quæ & Dominus noster Iesus Christus reuera ha-  
bit, vires scilicet superiores inferiorésque. Supremæ vi-  
res Domini nostri in æternæ beatitudinis vera possessione  
inclusionèque iugiter versabantur: inferiores autem vires  
illis, eodem tempore in magnis afflictionibus, mul-  
tisque cum pœnis luctamine persistebant, nec alterum ho-  
mum impediatur ab altero in suo obiecto. Ita planè & in

Quid ei-  
de postea  
considera-  
dum.

Luc. 1.  
Mat. 3.

Cuius fi-  
des opti-  
ma.

*Quid cor  
poris quid  
spiritum  
sit.*

nobis esse debebit. Enimvero vires nostræ superiores in Deum erectæ, eique prorsus unitæ erunt: Afflictio verò & cruciatus omnis corpori, viribus inferioribus sensibûsque relinquendus est. Spiritus, inquam, fortiter atque potenter sese erigere, & in Deum nudè ac expeditè profluere debet. Nihil enim omnino eorum ad vires inferiores pertinet, quæ viribus supremis contingunt: sed ad illas, vires scilicet inferiores ac sensus, passionum duntaxat corporis spectant: ut verbi gratia, fames, sitis, frigus, afflictio, tremor, curæ, & cætera quæ vel grata eis, vel contraria sunt. Porro quanto pugna acerbior, tanto & victoria gloriosior. Et quo vitiorum impugnatione fortior, & tamen superat eo & virtus maior, Deo que acceptior est. Si ergò præstantissimum Dominici corporis sacramentum dignè suscipere, volumus, attendendum nobis est, ut vires nostræ superioribus in Deum directæ fiat, ut voluntas nostra ipsum quaeratur, quibus ipso amemus ac purè intendamus, & quanta demum illi libertate obstricti, ad ipsumque firmati simus: idque non iuxta hoc quod sentimus, sed ex ipso fundo. Sanè qui eiusmodi est, non quam in hac vita Dominici corporis accipit sacramentum, quibus singularem quoque & magnam reportet gratiam: & quo sepius accedit, eo & plus inde gratiæ adipiscitur. Imò postea tanta semel cum deuotione ac desiderio, talique intentione accedere, ut si ad infimum angelorum ordinem prædestinatus foret, ad secundum, imò etiam ad octauum vel nonum Chorum prouheretur ordinareturque à Deo. Vnde si duo æque perfecti, æque sancti in omni vita sua sint, quorum tamen alter frequentius altero Dominici corporis sacramentum dignè percipiat, ob hoc ipsum velut sol fulgentissimus præ illo altero prerenniter erit, singulari; & admirabili præ ipso, Deo suo viuente copulabitur. Cæterum hi præstantissimi Dominici corporis fructus, non solum in exteriori illa, sed multò magis etiam in spiritali communionem, scientique animo, intentione & deuotione erga ipsum dulcissimum sacramentum fieri solent, & obtinentur. Spiritaliter autem posset quis, vbiuouens sit, sanus & infirmus, vel millenijs vicibus in die, aut sepius etiam, tanta cum fidelitate ipsum suscipere, quòd præ ceteris hominibus diuina gratia copiosius ditaretur. At sacramentaliter pro Ecclesiæ institutione & suo quisque desiderio percipere debet. Et, si fortassis desiderio non flagrat, pro suis tantum viribus ad hoc sese coarctet præparèturque, & iuxta illud suam intentionem

Assuet vitam  
tem, & in il  
eque sequ  
plici, beati

De duode  
iys, qu  
bus lau

An

ni Sacrame  
na cadut à qu  
que: Omn  
ciam. Qui e  
tor profecto  
semper con  
que, que dil  
tunt ac ama  
do, intellect  
ia rebus flux  
sua & eterna  
mines quan  
eti in sua ver  
ne tempus i  
hac eadè & s  
strotota dista  
tere aliquid  
veritatè inte  
atione vel c  
fiores ord  
vires superi  
u quæque d  
pual dubia

suam vitam: sic que & in isto presenti seculo veram sanctitatem, & in illo futuro perpetuam obtinebit beatitudinē. Deum quoque sequi & imitari, sanctitas est: ipsum verò perfectè adipsi, beatitudo est.

*De duodecim magnis ac ineffabilibus donis atque gratiis, quas diuina clementia dignè communicantibus largiuntur.*

## CAPVT XXXIX.

*Author D. Eccardus Senior.*

**I**NTERNVS quisque duodecim excellentes in Dominici corporis perceptione fructus obtinet, quos omne penè vulgus hominum, & multi quoque religiosi, penitus ignorant. Primus est, quòd per virtutem illius superdignissimi Sacramenti, non possibile modò, sed & facile illi sit, terrena caducaque omnia relinquere, ita vt cum Apostolo dicere queat: Omnia arbitratus sum vt stercora, vt Christum lucrificarem. Qui enim nihil habet, nihil appetit, nec vllò indiget: diuini profectò illo est, qui licet abundet omnibus, plura tamen semper concupiscit, pluribusque opus habet. Sunt autem quinque, quæ diligentius considerata, caduca omnia in fastidiũ vertunt ac amaritudinem. Primum est, quòd creaturarum delectatione, intellectum in Dei cognitione obfuscat. Quandiu enim in rebus fluxis ac transeuntibus demorsetatio capitur, tandiu celestia & æterna neque amantur, neque agnoscuntur. Perfecti verò homines quandò ex infimis loquuntur viribus, eorũ supremæ virtutis in sua veritate neutiquã impediuntur, quippe quæ supra omne tempus in aternitatē sunt assumptæ, vbi veritatē ipsam, & in hac eadē & se & omnia cognoscunt: ibi plura viriũ inferiorum remota distantia, & quælibet creaturæ hac ratione nec promouentur aliquid, nec impediunt. Vbi verò in seipsis & cū discretione veritatē intelligunt, ibi profectò vires superiores ab inferiorum imitatione vel opere aliquid sustinet impediunt. Si enim vires inferiores ordinatè quidpiã agere debeant vel operari, hoc ipsum vires superiores moderari atque dirigere habent. Dũ verò exteriora quæque disponunt ordinantque vires supremæ, interiora quælibet dubio interim disponere nequeunt. Secundum est, quòd

*Duodecim percepti Sacramenti fructus.*

*S. Eucharistia ex-tinguit affectum terrene delectationis.*

*Philip. 3. Quinque notabilia.*

II.

rerum labentium amor, Dei amorem imminuit: & quo creaturæ amplius diliguntur, eo creator omnium minus amatur. Vnde necessarium est, ut amor quarumlibet rerum creaturarum, cuius Deus causa non est, ab anima penitus profigetur. Vnde enim est creatura aliqua, quæ omnem in se perfectionem habeat: dumque in vna simul omnia reperire non licet, ad aliam sese anima conuertit: nec quiescere valet, donec eò pertingat, vbi omnia in omnibus, perfectionemque omnem simul & indiuisam (quod in solo Deo est) reperiat. Vnde licet sanctos quosque inuocemus, & ipsi haud dubiè suis nos precibus apud Deum adiuuare queant, non minimū. (vnus enim cum ipso & in ipso, non extra ipsum, spiritus sunt) in eis tamen ceu in vltimo fine,

*Quomodo  
sancti in-  
uocandi.*

III. qui solus Deus est, nequaquam requiescere fas habemus. Totum est, quòd creaturarum delectatio vltimum amaritudi-  
ne permixta est, quæ si foris non sentitur, intus tanto cumulo-  
rior est. Et reuera potius quisque vulnus aliquod in suo corpo-  
re, quàm intus ob peccatum admissum reprehensionem susti-  
nere deberet. Quartum est quòd delectatio creaturarum in

III. seipsa diuisa est, nec in vna simul omnis inuenitur. Culectus  
quippe habitus delectatio, non eadem est, quæ cibi potusque  
voluptas. Ita & in spiritualibus rebus accidit. Orationis de-  
lectatio non eadem est, quæ deuotionis. Ita planè expedit homi-  
ni, ut non omnem vna aliqua creatura perfectionem cõiciat.

V. Si enim omnem omnino in creaturis delectationem obeire  
posset, nunquam creatorẽ suum inquireret. Quintum est, quod  
facile tedium ingerunt creaturæ. Non enim aliqua tam iusta  
da, tam plena solatii est, quæ si diutius ea vtaris, eam ve iustitias,  
nauseam tædiũque generet. Qui ergo liber est & solus

*Felix ac  
beatus  
quis.*

II. hic quidem, in dulcissima vitæ eternæ degustatione in illa  
tem caelesti patriæ, & totius beatitudinis fruitione nunquam  
satianda. Diuini sanè luminis in anima per sumptam eubri-  
tiam præsentia, omnium transeuntium creaturarum tes-  
bras dissoluit, dissipatque. Secundus dignæ communionis  
fructus, est æternorũ profectus. Quatuor modis trahit homi-  
nem Deus. Primò, dulci bonitate, quam sapientissimè creatu-  
ris indidit, quo per hanc ipsum hominem, præcellentem in  
que creaturam, ad summi boni Dei Opti. Maxi. cognitionem  
adducat alliciatque. Ad ipsum enim, creata omnia, via que-  
dam sunt. Vnde sanctus quidam ait: Miraris altitudinem creaturæ  
& latitudinem

*Infundit  
amorem  
æternorũ.  
Quibus  
quatuor  
modis ho-  
minẽ tra-  
bat Deus.*

I. & latitudinem

& latitudinem  
corpore De  
dinis ambi  
Secundo, t  
ne, sicut Ap  
in cor hom  
se. Horum  
meretur, pe  
murdo est,  
Tertiò trah  
quandoque  
scendisse. E  
gentil. gen  
ligere. Qu  
ploratam ha  
tur. Et hac  
ribus esse su  
do omnia tr  
nitatem affe  
ne vnũ cu  
bilis. sed o  
est, in quada  
spiritus & se  
æternitate o  
tam æterni  
in eadem in  
trahit anim  
dono, in qu  
tissimum sa  
pionem ipsi  
te, & inebria  
huiscamini.  
ria, quæ De  
supra omne  
lectationem  
nem, que or  
quit. Omnia  
æ fauoratis  
mit. Vnde  
trear, quib

& latitudinem firmamenti. Sed his, o homo, excelsior es, qui in  
 corpore Domini, omnis altitudinis excessum & omnis latitu-  
 dinis ambitum suscipis, quem cæli & terra capere nō possunt.  
 Secundō, trahit animam Deus æternæ felicitatis pollicitatio I I.  
 ne, sicut Apostolus ait: Nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec  
 in cor hominis ascenderunt, quæ præparauit Deus diligētibus  
 se. Horum qui saltem punctum aliquod hīc in veritate sentire  
 meretur, potest securē cum S. Augustino dicere: Quicquid in  
 mundo est, pro nullo duco præ cælestis illius domus amore.  
 Tertio trahit hominē Deus sanctis martyribus suis. Memini I I I.  
 quandoque mihi dictum, Martyrum beatitudinē quosdā tran-  
 scendisse. Equidem in sanctis spiritus dilectione aio, me excel-  
 lenti. generosissimūque martyrum amorem amplius di-  
 ligere. Quo enim causam alicuius bonam rectius quis ex-  
 ploratam habet, eo & abundantiōri ipsum dilectione prosequi-  
 tur. Et hac ratione facillē crediderim, neminem sanctis marty-  
 ribus esse superiore. Alia verō ratione, singulari quodam mo-  
 do omnia transcendendo, dum spiritus ipse supra tēpus in æter-  
 nitatem assumitur, attrahiturque, vbi singulari quadam vnio-  
 ne vnū cum Deo efficitur, ibique iam non nobiliter aut igno-  
 biliter, sed omnia in omnibus in illo nobilissimo cui vnitus  
 est, in quadam æquali nobilitate cognoscit & amat. Ibi planē  
 spiritus & seipsum excessit, & omnia, & in quadam tranquilla  
 æternitate consistit, in qua & ipse immobilis est. Et quan-  
 tum æternitatem illam cognoscit amatque, tantum & ipse  
 in eadem immobili æternitate æternus est. Quarto demum I I I I.  
 trahit animam Deus excellentissimo precioso corporis sui  
 dono, in quo nimirum & carnis illius in cibum, & sacra-  
 tissimum sanguinem in potum, accipimus. Ad cuius perce-  
 ptionem ipse nos hortatur, dicens: Comedite amici & bibi  
 te, & inebriamini charissimi, quo videlicet omnis molestiæ ob-  
 luscaminō. Tertius Eucharistiæ fructus, est animæ supra om-  
 nia, quæ Deus non est, eleuatio. Ipse nanque Deus animam  
 supra omnem omnino tam corporalem quam spiritalem, de-  
 lectationem sustollit, atque in diuinitatis suæ rapit dulcedi-  
 nem, que omnem in ipsa creaturam delectationem extin-  
 git. Omnia quoque, quæ in diuinæ veritatis contemplatione  
 ac suauitatis diuinæ fruitione ipsam impedire queant, suppri-  
 mit. Vnde oportet vt ipsa cum quadam violentia ad ea  
 treat, quibus pro humana fragilitate carere non potest,

*Quanto  
spiritalia  
corporali-  
bus præ-  
stent.*

Quanto enim spiritualia corporalibus præstantiora sunt, tanto & in his abundantiorum voluptatem atque dulcedinem experitur. Vnde & tanto maiorem vim sibi facete habet, ut quoadque à spiritualibus ad corporalia declinet: velle enim libenter continere huic dulcissimæ puritati immorari. Dumque ab hac impeditur, haud secus accipit, quàm si se à paradiso & ab ipso introitu gloriæ conspiceret derubarum. Nescio, inquam, an vel ipsam gehennam ad tempus experiri, horribilius penaliusve ducat, quàm si à spiritualis studij huius gustata semel suauiitate, & in diuinæ veritatis contemplatione experta dulcedine, impediretur, Eleuat quoque animam Deus supra omnes corporales atque labentium rerum imagines. Quando enim vel minimæ creaturæ imago cum delectatione animæ inhæret, tandiu suus ei cõditor nulla ratione vnitur. Porro vbi anima Deo reuera vnita est, ibi nihil ei præteritum, nihil futurum est, nihil eam vel tædio, vel delectatione afficit. Omnia nanque in illo incommutabili Nunc, in æternitate illa que Deus ipse est, habet. In hac nimirum felicissima vnione, & sibi ipsius & omnium extra Deum obliuiscitur. Denique & supra omnem actionem interiorē exteriorēque; Deus animam sustollit, sed nondum anima supra omnia est eleuata, quicquid operatur, aliquidque vilius, quæ ipsi contingere possit, vilitatis intuitu, solo

*Quousque  
homo exi-  
guit quid-  
dam sit.*

unitatis amore, nulla alia ratione ducta, perficit. Exiguus quidam homo est, quandiu & supra seipsum, & supra omnia extollitur, tanto purior efficitur ab omnibus extra Deum, eiusdemque tanto minus permiscetur. Sed quo meliorem puritatem assequitur, eo æternitatem splendorem, qui Deus ipse est, perfectius suscipit. Quartus

**IIII.**  
*Confortat  
spiritum ad  
omnia bona.*

Eucharistiæ fructus, est confortatio spiritus ad omnia bona. Siquidem primò Deus animæ memoriam ab humanis rebus auertit, eamque in spiritualibus cogitationibus tam perfectè vegetat atque confirmat, ut ad naturæ suæ obliuionem probè homo perducatur, ita ut natura sæpius agat absque scitu suo. Sed huiusmodi tunc neque peccatum illi sunt, neque meritum. Hæc autem sui obliuio, ex tribus causis originem ducit. Prima est ipsa gratia diuinæ. Talem etenim sui obliuionem, tanquàm felicissimum diuinæ pietatis munus, nec creaturæ omnes alicui promereri possent. qui enim eiusmodi sunt, reuera non tam homines, quàm terrestres angelos iure meritoque dixeris. Quodam

1.

*causas.*

nanque

naque m  
munditiam  
natur. & co  
poralia ve  
ratum. Sic  
racissimo a  
continetur  
quid lucis  
cius regitur  
tia causa ei  
ligens occu  
bus animu  
qua alia fo  
set. Vnde v  
sum conue  
quis & ocie  
plures an  
gnoscit: qu  
diligentia p  
arque mem  
propè obli  
rum omni  
Quintus E  
rationis in  
lo cognitio  
nes ob ide  
cognoscit:  
mento vel  
est. In temp  
to res quæ  
ctius in eo  
ni diuina p  
quam, omni  
perfectione  
mus & an  
felici prag  
hic interim  
totum cap  
diuinæ cla  
omnem h

nasque modo eandem, quam & angeli, puritatem atque  
 mundiciam habent, dum natura eorum sine scitu ipsorum ope-  
 ratur, & cogitationes eorum magis circa spiritalia, quam cor-  
 poralia versantur. Secunda causa est, naturæ regimen tempe-  
 raturum. Sicut enim ignis quo plus materiæ habet, eo plus vo-  
 racissimo ardore suo deaestat, absumit, & in se transmutat: II  
 continetur autem etiam sub cineribus ignis, ita ut parum ali-  
 quid lucis aut caloris inde habeatur: sic & natura quo modera-  
 tius regitur, eo & naturales infirmitates pauciores habet. Ter-  
 tia causa est, cogitationum in rebus spiritalibus iucunda & dil-  
 ligens occupatio operatióque. Hinc adeò in bonis cogitationi-  
 bus animus solidatur, ut nihil nisi bonum mente tractet, & si  
 qua alia fortassis secum meditari veller, sine violentia non pos-  
 set. Vnde vtilissimum est, ut suas quisque cogitationes intror-  
 sum conuertere discat. Et mirum profectò est, multos tot ini-  
 quis & ociosis cogitationibus immorari posse. Quo enim hæ-  
 plures animo insederint, tanto minus perfectè veritatem co-  
 gnoscit: quo verò pauciores sunt, tanto plus in rebus omnibus  
 dilucidæ percipit veritatis. Denique adeò perfectè Deus vires  
 atque memoriam hominis in rebus confirmat cælestibus, ut  
 propè obliuionem quandam & incuriam seu neglectum re-  
 rum omnium incurrat, & sola concupiscat cælestia & aterna.  
 Quintus Eucharistiæ fructus, est illuminatio intellectus siue  
 rationis in ipsius Dei & rerum omnium in aternitatis specu-  
 lo cognitione. Hic enim intellectus siue ratio, creaturas om-  
 nes ob ideas, quas in diuina mente habent, & Deum in Deo  
 cognoscit: vbi omnia suo quodam modo Deus sunt sine incre-  
 mento vel defectu, in illis videlicet aternitate, quæ Deus ipse  
 est. In tempore verò crescunt & decrescunt omnia. Porro quan-  
 to res quælibet in Deo perfectius agnoscitur, tanto & perfe-  
 ctius in eodem amatur, tantòque plenius atque perfectius om-  
 ni diuina perfectione ac beatitudine fruimur. Quantum, in-  
 quam, omnia in Deo perfectè cognoscimus, tantùm in omni  
 perfectione sumus. Et quanto hic Deum ipsum perfectius sci-  
 mus & amamus, tanto & beatiore erimus hic in quadam  
 felici prægustatione, & illic in fruitione perpetua. Eleuat  
 hic interim quandoque Deus animam supra seipsam, ut hoc  
 notum capiat ex gratia, quod ipse est ex natura. Et lux  
 diuinæ claritatis ita animam subleuat transfunditque, ut per  
 amem hanc vitam ex ipsa in omni sanctitate & vitæ per-  
 nanque

*Quæ cogi-  
 tationes  
 abigenda.*

*v.  
 Illuminat  
 intellectu.*



fectione relucent. Et sicut lux ista visibilis in tenebris luceat. *Quales* & bonis atque malis communis est: ita & eiusmodi homines *sint diuini* communes sunt omnibus, prout quisque idoneus & aptus est *na luce* illuminationem lumenque diuinum suscipere ab ipsis. *Illustrati.* lux illa diuinitatis animam non solum efficit diuinam, sed ipsa (id est, anima) sic Deus per gratiam, manens nihilominus creatura. In illa quippe aeterna ac incommutabili essentia, non est nisi Deus in Deo. Postremo lux illa diuina & iocundam animam reddit, ut potest quae in seipsa supra omnia incommensurabilissima est, cum sit aeterna veritas illa, quae Deus ipse est. In diuina lux, omnium rationalium creaturarum adfectus mirae voluptate afficit: & quanto hanc plenius cognoscunt, tanto illi delectatio atque beatitudo earum cumulatior est. Specialiter autem anima bene reformata, in simplicis illius veritatis, quae Deus ipse est, cognitione, maiori delectatione perfunditur.

v. Sextus Eucharistiae fructus, est diuini amoris incendium & ardor. Solutus Deus est, qui dignus sit omnibus. Amat seipsum

*Incendit affectum*

Deus propter seipsum amore diuino. Ita & anima diuinitatis amore succensa, Deum propter Deum, & omnia similiter propter Deum, & in Deo, pure ac diuino quodam modo diligere debet. Deus reuera charitas est, & charitas verè Deus est. Qui manet in charitate, in Deo certissime manet, & Deus in ipsis non tantum ut vitae illius conseruator, (sic enim Deus creaturarum omnium essentiam suo esse conseruat) sed & ut amicus cum amico. Amicus enim secreta sua omnia suo amico comunicat. Ita & Deus electis & praedilectis amicis suis atque sua omnia amicabiliter manifestat. Nec quicquam ita habet in sua essentia occultum, quod animae sanctae pro illius capacitate non reuelat, si saltem ad gratiae suae influxum suscipiendum ritè sit preparata: cuius quotquot vel tenuissimum aliquid percipere merentur, & seipsos & omnia extra Deum nihilipendunt. Amicus etiam suo gaudet adesse amico. Et

*Iere. 31.*

reuera solus Deus, stabilis perpetuusque amicus est, qui non in perpetua, ut ipse ait, charitate dilexit & diligit, quae nec principium habet, neque finem: & usque ad seculi consummationem nobiscum erit. Sanè praclarissimum hoc sacramentum, iogens bonis omnibus confert gaudium: & beatus planè est, qui mundo corde, conscientia secunda, sapienter illud percipere studet. Hic enim per virtutem Domini corporis in omni sanctitate & perfectione confirmatur.

firma

firmatur.  
Magis  
ma. Amoi  
natur ete  
Operatur  
Ipse facit  
nere: quo  
tendas nih  
nia suffere  
nanque sup  
quodam m  
operatur.  
nis perfect  
ctio, purita  
tatem perf  
perfecta, n  
nem sustin  
aliud adm  
est: nec po  
tem. Sic &  
creatura n  
in felicissi  
cum vniue  
gelos & fa  
verò felix  
cidissimo  
tur. Specu  
suum ipse  
In hac por  
gines seu i  
turali qua  
Secundo,  
Deus ab o  
donec om  
diuinam p  
uina absq  
renus ipsa  
ipse est. L  
que adftri

Amatur. Anima in Deo per cognitionem & amorem habitur. Magis enim illic esse censenda est ubi amat, quàm ubi amatur. Amor verò, vt Gregorius ait, nunquàm ociosus est: operatur etenim magna, si est: si verò operari renuit, ar: or non est. Operatur autem amor in anima cum modo, & absque modo. Ipse facit hominem omnia propter Deum æquanimitèr sustinere: quod tamen, si diuinam maiestatem ac dignitatem attendas nihil est: pro cuius vtique amore deserenda omnia, omnia sufferenda sunt. Amor denique sine modo operatur. Anima nanque supra tempus, in æternitatem rapitur, & illic diuino quodam modo supra tempus & supra cunctas animæ vires operatur. Septimus Eucharistiæ fructus est totius beatitudinis perfectio. Sacer ille Dionysius ait, quòd sanctitas est perfectio, puritas atque libertas. Deus enim omnem in anima puritatem perfectionemque operatur, ita vt ipsa sic purificata atque perfecta, nullius omninò creaturæ admixtionem sine inhærentia sustinere queat. Exempli gratia: Pura aqua est, cui nihil aliud admixtum est. Si vinum illi admisceatur, iam pura non est: nec potest vini præstantia suam aquæ conseruate puritatem. Sic & animam ab omni, tam spiritali quàm corporali, creatura mundam & impermixtam esse, necessum est. Imò & in felicissima illa hora, qua superpurissimus Deus animam cum vniuersis viribus eius in se rapit & vnit, omnes quoque angelos & sanctos cedere, & in obliuionem abiire oportet. Hæc verò felix hora, in hoc exilio diu durare non potest. In hoc lucidissimo speculo, rerum imagines quàm optime cognoscuntur. Speculum autem æternitatis patris, est intellectus, in quo suam ipse imaginem exprimit, quæ est verbum siue filius eius. In hac porrò imagine, id est, in filio Dei, omnium rerum imagines seu ideæ continentur & agnoscuntur. Id autem supernaturali quadam ratione fit. Ibi nanque non est nisi Deus in Deo. Secundo, æterna illa libertate, quæ ipsæ est, liberat animam Deus ab omni proprietate. Non enim quiescere potest anima, donec omnia extra Deum penetrat deseratque, & in quandam diuinam perueniat libertatem: ubi eadem ipsa libertate diuina absque impedimento perfruatur. Et hoc fieri potest, quatenus ipsa æterna est in illa immobili æternitate, quæ Deus ipse est. Liberum autem id appello, quod nulli inhæret, neque adstringitur, & cui nihil extra Deum adhæret, siue obstrictum est. *libertas.*

*Anima  
ubi potest  
simul sit.*

*vii.  
Dat per  
fectā pu  
ritatē &  
libertatē.*

*Liberum  
quid.  
Perfecta  
anima li  
est. libtas.*

est. Ea ergo perfectè libera est anima, quæ omnia extra Deum transcendit. Hæc enim nulli creaturæ, imò nec sibi ipsi, cum affectione inhæret: sed creata omnia continuò à se remittit ad Deum, qui solus omni amore dignissimus est. Præterea perficit quoque Deus animam diuina similitudine sua, quæ est ipse filius eius, Dominus noster Iesus Christus. Quo ergo hæc Dei similitudinem, Dominum videlicet Iesum Christum, anima frequentius suscipit, eo & omnipotenti Deo in omni perfectione fit similior. Est autem anima nobilissima in illa tranquillitate, ubi nullam omninò Dei vel rerum diuinorum similitudinem, nullam perfectionem, neque bonum, neque melius, neque optimum habet: quippe quæ omnem in Deo amisit distinctionem. Ibi iam non efficitur, sed est omninò perfecta in summa illa perfectione, quæ Deus ipse est.

## V I I I.

*Dat thesaurũ diuinæ sapientiæ & opulentiæ.*

Octauus Eucharistiæ fructus, est omnium thesaurus diuinarum. Dicit enim animam Deus sapientiæ dono siue thesauro, quam quidem sapientiam in hoc animæ largitur, ne quoquo modo faciat, quod eam postea pœniteat admisisse. Est autem sapientia in Deo, qua seipsum idem ille in illa cognoscit luce, quæ nulli est creaturæ accessibilis. Anima verò quantum diuinæ cognitionis & amoris habet, tantum & ipsa Deo, & Deus ipsi vnitur: nec plus, nec minus. Et ipsa non solum in illa diuini amoris vnione Deus est ex gratia cum Deo, sed & Deus est in Deo per gratiam. Quod tamen sanè intelligendum est. Certè cuius sapientia ipsa habitatrix est, is velut hospitium est omnipotentis Dei, in quo idem ipse commoratur. Diligit enim Deus eum, quem sapientia inhabitat, & illius desiderii satisfacit, cum sit ipse sapientia. Agnoscit enim & amat seipsum Deus in omnibus. Et hæc sapientia in omnibus commendatur, quippè quæ non solum totius fons beatitudinis, sed ipsa quoque beatitudo est. Nec potest Deus maius aliquid hac sapientia homini largiri, cum sit ipsa summum gaudium, summæque beatitudo sanctissimæ Trinitatis, qua eadem perenniter fruitur. Omnes quidem hanc sapientiam naturaliter appetunt, sed pauci eam in veritate vel ad momentum, imò vel minori spatio, si quod tale dari possit, percipiunt. Si enim alicui etiam breuiori quàm sit momentum, spatio sapientia ipsa præstaretur, totam ille proculdubio sapientiam obtineret, quippe quæ nec plus, nec minus aliquid sibi reseruauit. Sed & in seipsa est, & in omnibus illis, quibus

hos sese ma-  
rim eam c  
Deo haben  
milliter in  
Nonus

Secura me  
uium. M  
plenum co  
modis & in  
interiora i  
certus atq  
rit, in per  
dum: imò  
peruò secu  
quidem de  
& beatitud  
rit cordis,  
tis perfect  
rum. Sane  
collatum e  
in compa  
næ degusta  
tum perue  
est, habet  
quæ simili  
totius per  
le est, conf  
tinuæque f  
qua ipsoru  
ribus eoru  
in cordib  
inenarrabi  
nem, stupe  
licissima I  
tæz omni  
possent.

Decim  
tas. Triple  
quæ sensib  
quisque se

se manifestat. Ipse nanque Deus sapientia est. Et quantum eam cognoscimus, tantum, & non plus, nec minus de Deo habemus. Habemus autem ibi & Deum in Deo, & nos similiter in Deo.

Nonus Eucharistiæ fructus, est animæ continua exultatio. *ix.*

Secura mens atque conscientia (ait Sapiens) quasi iuge con-  
minium. Munda nanque conscientia nulli creaturæ permixta, *petuam*  
plenum cordi gaudium præstat. Hanc quisquis habet, in com-  
modis & incommodis, in prosperis & aduersis æquè latatur, & *letitiã cõ*  
interiora illius in Deo viuo magnificè exultat: adeoque *scientiã.*  
certus atque securus est, quicquid sibi aduersitatis occurrerit, in perpetuam quandoque pacem æternaliter conuertendum: imò & ineffabile illud gaudium, quo in vita beata perpetuò securus perfuitur, quadam hic ex parte degustat: quæ quidem degustatio quanto maior atque crebrior fuerit, tanto & beatitudo illius cumulator erit: quòq; hic perfectioris fuerit cordis, eo & in præsentia, & in futuro seculo omni diuinitatis perfectione, certum est, copiosius æternaliter perfuiturum. Sanè si vel quicquid vnquam gaudij creaturis omnibus collatum est à Deo, in vnum conflaretur, nihil penitus esset in comparatione minimi gaudij illius, quod in hac vitæ æternæ degustatione percipitur. Porrò tunc ad optimum quis statum peruenit, & in præstantissimo illo bono quod Deus ipse est, habet quàm optimè, cùm se in illa incommutabili vita, quæ similiter Deus ipse est, certus & securus est esse, eique in totius perfectionis supremo omnimodis, quatenus ei possibile est, conformatur, similis'que efficitur. Et hæc perpetua continuaque felicitas, bonis quibusque iugiter præstò est, & in lingua ipsorum Maiestas Dei nostri velut fauus mellis, & in auribus eorum tanquàm suauissimus chordarum concentus, & in cordibus ac animabus eorum, gaudium ineffabile & iubilus inenarrabilis est. Excellentem & inexcogitabilem perfectionem, stupendùmque gaudium illud, quod anima munda ex felicissima Dei Opt. Max. in sacramento præsentia habet, creature omnes nec ad momentum præstare vel exhibere re ipsa  
*Certitudo*  
*Triplex*  
*quã dat*  
*hoc sacra*  
*mentum.*

Decimus Eucharistiæ fructus, est felix certitudo siue securitas. Triplex certitudo est. Prima est in fide. Credimus enim ea, quæ sensibus nostris minimè sunt explorata. Inde verò bonus quisque securus & certus est, per virtutè veritatis illius, quæ  
*est in*

- est in sancta fide. Credenti nimirum omnia possibilia sunt & iuxta suam quisque fidem in orationibus suis exaudiri. Omnia profecto mira illa signa atque portenta, quae sanctis esse leguntur, in fidei virtute eos fecisse certissimum est. Sed Saluator noster omnia signa sua per veritatis efficaciam, quae quidem veritas ipse est, faciebat. Quantum de virtute & efficacia fidei habemus, tantum etiam in fidei virtute operamur quantum in nobis veritatis est, tot etiam in veritatis virtute opera agimus.
- Mar. 9.* 2. Alia certitudo est in vera futurorum in prophetu reuelatione. Inuenire quosdam est, quibus raro aliquid accidat, quin prius illud in spiritus reuelatione praeviderent. Bonum hoc utique est, sed optimum non est. Rerum enim vulgarum imagines, inter ipsos & Deum, medium quoddam efficiunt.
- Ioan. 14.* 3. Tertia certitudo, est vitae aeternae & felicitatis illius, qua creaturae omnes rationales in illa beatitudine, quae & sibi ipsi & creaturis omnibus Deus ipse est, perpetuo felicissime perfuerunt. Et haec certitudo in Suprema Dei cognitione, dilectione & unione praestatur: qui obtinere poterant, fidenter cum Apostolo dicere queunt: Certus sum, quod neque mors, neque vita, nec aliud quodcumque separabit me a charitate Dei. Hoc autem felicissimum donum nemo esse dignè promere: i potest: imò nec omnium simul hominum merita ex se vel vni illud impetrare sufficiunt. Nec datur illud, nisi his quos ad hoc ab aeterno Deus elegit, qui & à seipso & ab omnibus liberi sunt & expediti. Hic quidem iocundatur, & in cuncta perseverat secula.
- Roma. 8.*

- XI.** Undecimus Eucharistiae fructus, est perfecta pax, quae hic in electis incipit, & perenniter perdurabit. Bonus quisque triplicem pacem merito habere deberet. Prima est cum proximo. Nunquam enim pacem cum Deo habebit, nisi quantum in ipso est, pacem cum proximo habeat. Ipse Dominus
- Pax triplex & perfecta hic datur*
1. & creator omnium, tantam cum discipulis suis pacem & concordiam sectabatur, ut nihil magis optarent, quam ut illi perpetuo commorari possent. Hoc exemplo adductus, sic quisque vivere curabit, ut quotquot ei conuiuunt, de illius contubernio sibi gratulentur. Porro licet istud non possit non esse bonum, reuera tamen parum est, cum sui similibus pacem seruare integram. Similitudo enim, pacis causa est. Cum dissimilibus vero atque contrariis pacem colere, cum nulla hic, praeter solum diuinitatis amorem, pacis causa sit, nullo

sibilis  
 exaudire  
 uerba sancti  
 um est. Rel  
 aciam, que  
 ute & effu  
 peramur  
 itatis virtut  
 um in spiro  
 raro aliquid  
 ræ uiderunt  
 um enim  
 quoddam  
 citatis illius  
 e, quæ & b  
 tuò feliciss  
 Dei cognitio  
 potuerunt  
 n, quod ne  
 parabit me  
 nemo esse  
 l hominum  
 Nec datur il  
 ni & à se  
 em inchoat  
 ax, quæ h  
 quisque tri  
 cum prom  
 nisi quare  
 e Dominus  
 s pacem de  
 qu' in ut illi  
 ductus, sic  
 ent, de illa  
 non possit  
 ni similibus  
 cis causa est.  
 colere, cum  
 is causa sit,  
 nullo

nullo dubitante, multò præclarius atque præstantius est.  
 Alia pax est mundæ conscientia, quæ pace quadam perpetua  
 intus & foris gaudet. Est autem munda conscientia, quan  
 do Deus & homo sibi mutuò iunguntur atque concordant.

Duo uero sunt, quæ conscientia pacem & quietem tuentur. *Duo con-*  
*scientia*  
*pacem tuen-*  
*tia.*

Primum est perpetua fuga omnium illorum, quæ Deo &  
 conscientia repugnant, siue magna sint, siue parua. Secun  
 dum est continua quædam omnium illorum exercitatio &  
 ritus, quæ ad Dei laudem, sanctæ Ecclesiæ & proximorum  
 utilitatem, spectant, id' que pro cuiuslibet uocatione, statu &  
 ordine. Quicquid enim suo modo & ordine fit, laudabile pro  
 fectò est. Nec unquam opus aliquod, licet minimum, suo mo  
 do & ordine perficitur, quin & foris & intus requiem præstet,  
 siue hoc sentiat, siue non. Tertia pax, est perfecta pax à qui  
 buscuque uitiis & culpis. Hanc habet quisquis, nec nocere  
 aliis, nec damnum ab aliis suscipere potest. Et hac ratione  
 nemo pacem habet, nisi solus Deus, habet: cui quanto per imi  
 tationem quis similiior fuerit, tanto amplius per gratiam ob  
 tinebit, quod Deus per naturam possidet: & eo ipso perenni  
 ter in illa pace quæ Deus est, felicissimè perfruetur.

Duodecimus, idemque postremus Eucharistia fructus, est  
 uero inseparabilis cum Deo. In hac admirabili unione omnis  
 diuinæ perfectionis anima particeps est: tamque perfectè om  
 nis illius perfectionis, quæ Deus ipse est, suprema uirtute re  
 pletur, ut nullius omninò rei capiatur desiderio: habens nimi  
 rum in illa felicissimâ unione quicquid uult, Deum uideli  
 cet ipsum & omnia, supremamque perfectionem suam su  
 pra modum & tempus in illa aternitate, quæ Deus ipse est.  
 Hæc unio animæ cum Deo, felix quædam degustatio est om  
 nis illius beatitudinis, qua ipsa perpetuò supra modum & tem  
 pus in illa beatitudine & unione, quæ Deus ipse est, perfrue  
 tur: habet' que omnem illam perfectionem, qua creaturæ  
 omnes rationales sine fine in beata illa aternitate, quæ Deus  
 est, perfruituræ creduntur. Denique & degustationem quan  
 dam in tempore gratia habet, quæ inchoatio est diuinæ il  
 lius unionis, qua ipsa perenniter Deo Opt. Max. in aternitate  
 illa, quæ idem ipse est, felicissimè copulabitur. Itaq; nec omnes  
 animal mortales, uerbo uel scripto utilitatem, fructum atque  
 beatitu

XII.

*Insepara-*  
*bilè cum*  
*Deo dat*  
*unionem.*

1.

2.

*Laudabi-*  
*le quid sit*

3.

beatitudinem illam, quæ anima sancta ex Domini corpore  
 digna perceptione consequitur, plenè atque perfectè  
 exprimere possent. Vt verò supradictos Eucha-  
 ristie fructus diuina nobis misericordia  
 præstare velit, ante & post com-  
 munionem deuotissimè est  
 obsecrandus.  
 Amen.

SV  
ILL

GI

EP

Omnium  
 luntat  
 tiam si  
 tutio v  
 uam sa  
 ctis &  
 tione l

Vt in  
 dur



agitis, & ali  
 tata streuic  
 ribus exprin  
 lispusvilit  
 e velim, spi  
 rionis plu  
 aqueos tenc

V L.  
nici corpo  
perfecte  
ucha-  
a

# SUBLIMIS ET ILLUMINATI THEOLO- GID. IOANNIS THAVLERI

EPISTOLAE aliquot, quas ille spiritalibus  
amicis atque filiis suis scripsit: mentem  
ubertim illustrantes, & puro di-  
uinitatis amore impen-  
diò succedentes.

Omnium illorum qui iuxta gratissimam Dei vo-  
luntatem, suam vitam instituere, eiusque gra-  
tiam sine impedimento suscipere volunt, insti-  
tutio utilisissima, secundum perfectam atque vi-  
uam sacrae scripturae veritatem, sicut illa in san-  
ctis & bonis omnibus lucet, in perfecta imita-  
tione Domini nostri Iesu Christi.

*Vt in Cœnobio spiritaliter ac religioſè viuen-  
dum sit.*

## EPISTOLA I.



**N** Christo Iesu & in perenni dilectione  
ipſius ſaluere vos iubeo omnes diuinitatis a-  
more ſuccēſos, qui Domino Deo veſtro, non  
ſolū iuxta præcepta, ſed & ſecundum fide-  
liſſima conſilia eius, militare ſtatuiſtis: ſpe-  
ciatim verò, qui in ſanctis congregationibus  
agitis, & alij quique pauperes ac deſolati. Vos, inquam, omnes  
tota ſtremuitate ea quæ ſequuntur, attendere, & attēdendo mo-  
ribus exprimere curabitis. Sic enim & Deo laudabiliter, & vo-  
biſpſiſvtiliter viuetis. Primò itaque ſcire & admonitos vos eſ-  
ſe velim, ſpiritus malignos religioſis congregationibus atque  
perſonis plus quàm mundo vniuerſo, periculoſos admodum  
aqueoſ tendere & inſidias moliri, non ſolū, vt eos in capitā

*Quibus  
petiſſimè  
diaboli in-  
ſidientur.*



lia præcipitent vitia, sed etiam vt eos ad quandam exteriorem virtutum omnium & internæ ac spiritalis vitæ, iuxta verum diuinitatis amorem ducendæ, incuriam & neglectum adducant. Vnde non rarò in plura grauiora crassaque peccata labuntur, quæ etiam ad mortem vsque ab eis cum vera contritione minime agnoscuntur. Cùmque ex eleemosynis viuat, & domus

**¶** congregationum Deo dicatarum hoc pacto occupent, gratissima deinde tormenta subire coguntur: præstaret que eos regimen & habitum religionis nunquã suscepisse. Nunc igitur explicante, attendat, oro, dilectio vestra, quibus institutis sancta quæque congregatio moderanda sit, vt in Dei voluntate perficitur. Primò in hoc omni conatu, qui simul degunt, operam dabunt, vt inter se pacis, amoris & concordie iuramentum violabiliter obseruent: nec vlli omnino permittent, vt extra monasterium suum diuagetur, aut alicui extraneo familiaris sit, vnde cor illius inordinatis fortè imaginibus, quas ei nihil amor stolidus, vel temporis inanis deductio parturiret, obpingi possit. Et hoc ipsum, etiam intra monasterij septa seruandum est. Et si fortassis hac in parte aliquis, vel infirmus reus fuerit, id intra congregationis parietes benignè pietate corrigendum & emendandum est, tamque ab omnibus fidei silentio tegendum, vt ad nullius perferatur notitiam, qui in scandali materiam sumere possit. Dehinc tota strenuitate summum illud Domini saluatoris de verborum simplicitate, &

*Quomodo  
domus re  
ligiosæ mo  
deranda.*

*Matt. 5.*

nihil præter Non & ita loquantur, consilium obseruabunt: & loque non tempore, præsentis Conuentu, ita silentij sui cultores erunt, vt nihil penitus loquantur, nisi verba duntaxat potè necessaria, quæ tunc in aurem secretius dicentur, & nisi fortè cum licentia de Deo verba faciant, aut boni quippiam Conuentui legant in vnum congregato. Et tunc nemo alius iniussu Superioris, aut non impetrata prius copia, loqui præsumet. Certissimum est enim, linguam indomitam & infrenam maxima religiosi ac spiritalibus hominibus damna in Aegre, quæ nec intellectu valeant apprehendi vel æstimari, sicut D.

*Iacob. 1.*

Iacobus ait: Si quis putat se religiosum esse, non refrænans linguam suam, sed seducens eor suum huius vana est religio. Præ-

*Rom. 14.*

*1. Cor. 4.*

terea nemo alium in cibo & potu vel somno, vel si magni corporalibus exercitijs foris non perinde inhæreat, sicut ab Apostolo docemur, iudicabit: nisi fortè robusto quis & iure

nihil

nihil sic corp  
serio mone  
per suum, c  
in seruicium  
ac spiri  
tum de cor  
poterit, in  
tum suum  
suum intus  
uare. Ex ha  
& superiori  
signabit. Ca  
enim iunius  
Deo accusat  
gratia & n  
morari quis  
se sentiat,  
ret. Vilius  
cipientibus  
sue isto per  
robusto, ex  
tionelque  
exercitia, ei  
incipiente v  
dum interr  
tudinis nic  
re permi ser  
perferatque  
sa temporis  
ex Dei vol  
beatæ cupi  
instituti  
quodam sup  
dem viti  
bile Domin  
te eis sum  
cum perfe  
agnosimus  
per illius hu

illi sit corpore præditus, qui benignè vel (si res postulat) etiam  
 serio monendus est, vt corporalibus occupetur exercitijs, & cor  
 poris suum, cum vera tamen discretione, moderatè castiget, &  
 infirmitatem redigat: cumq; paulatim ex diuina gratia inter  
 ne ac spiritales in ipso exercitationes oriri cœperint, tan  
 tum de corporalibus exercitijs retinebit, quantum aduertere  
 poterit, interna illa ac spiritalia poscere exercitia ad profe  
 ctum suum: discetque, fundum, intentionem, & amorem  
 suum intus in Deum, cum perfecta sui nihili agnitione le  
 uare. Ex hac porro sui cognitione, seipsum non tantum Deo  
 & superioribus suis, sed & creaturis omnibus submitter ac re  
 signabit. Cæterum prius internarum exercitationum gradus  
 est sanctus & malè tractatæ vitæ humilis agnitione, & coram  
 Deo accusatio lugubris & dolorosa, absque tamen de diuina  
 gratia & misericordia desperatione pestifera. His tandiu im  
 morari quisque debet, donec eam de Deo fiduciam concepis  
 se sentiat, vt hunc sua sibi peccata remissurum maximè spe  
 ret. Vtilius est eiusmodi exercitium nouiter conuersis &  
 incipientibus, quàm aliæ quælibet rationes & exercitia, quæ  
 sine isto peragere possent. Attamen ab incipiente sano atque  
 robusto, exteriores quoque corporis exercitationes castiga  
 tionelque, discretas tamen, & quatenus interna promouent  
 exercitia, eisque conferunt, Deus exigit atque requirit. Ab  
 incipiente veiò prouectioris ætatis, aut infirmo, iam di  
 ctum internum poscit exercitium, ac præter hoc vt agri  
 tudinis molestiam & quicquid afflictionis ei Deus eueni  
 re permiserit, sponte patienterque de manu illius suscipiat  
 perferatque: nec non vt in silentio & abstracti, sine ocu  
 la temporis deductione, vitam transigant. Et hæc omnia,  
 et Dei voluntate cunctis facienda incumbunt, qui vitæ  
 beatæ cupiunt esse hæredes. Sanè quotquot huic perutili  
 institutioni morem gerunt, eamque sequuntur, eis lux  
 quædam supernaturalis à Deo infunditur, in qua ab eo  
 dem vitorum & virtutum edocentur discretionem, & ama  
 bilem Domini saluatoris exemplar siue imago, passiuè & acti  
 uè eis summa utilitate proponitur, exigitque Deus ab eis,  
 vt cum perfecta sui ipsorum abnegatione resignationelque, be  
 nignissimum redemptorem suum Dominum Iesum Christum  
 per illius humanitatem in diuinitatē vsq; sequantur. Reuerè,

quicumque nomen & habitum religionis circumferunt, nec ta-  
men per hanc grandiuenter viam, seipfos decipiunt, & omnis vi-  
ta eorum falsissima est. Ad hæc, qui in sanctis agunt congrega-  
tionibus, nec seipfos, nec alios vocali orationi, per quam inte-  
rior ipsorum deuotio turbari posset, moderatius adstringere de-  
bent: nec iudicabit quisquam alium, siue multum ille, siue pau-  
rum oret extrinsecus, nisi forte talis esset, qui nec strenuitatem  
aut feruorem vllum haberet, nec eundem postularer à Deo.  
Hunc enim præstat sapius orationi vocali insistere. Porro in-  
mis omni cum diligentia haud secus inferuendum est, quam  
*Mat. 25.* ipsi Domino saluatore, cum dicat ipse: Quod vni ex minimis  
meis fecistis, mihi fecistis. Vnde etiam fides eis adhibenda est,  
Augustino dicente, quòd cum seruus Dei dolore vel ægrotati-  
one se affectum asserit, indubiè illi credendum sit. Caterum si  
nonnunquam, vt aliqui intimè ac perquam serio cum amore  
præferendo ad Deum conuertantur, & singulari quadam ratio-  
ne moueantur à Deo: ex quibus alij ita diuinæ gratiæ persue-  
duntur opulentiæ, vt sese continere non possint, quin diuersis  
ac insolitis ea erumpat gestibus: quod tamen sæpenumero  
ex naturæ debilitate quibusdam vsuuenire solet. Et hoc alij fru-  
tres siue sorores benignè capient, & æquanimiter ferent: calu-  
briantque id extraneos, nec passim eos in publicum prodire vel  
templum accedere sineat, si huiusmodi eruptiones comprime-  
re nesciant. Quòd si frequenti communione opus habeant, libe-  
nter & occultè Dominicum corpus eis tradendum est. Non-  
nulli etiam singulari quodam modo in quadam tranquillitate  
siue silentio mouentur: & contingit eis interdum copiose hæc  
gratia cum insolito motu in æde sacra: qui si, dum alij abso-  
dunt, eos absque præsentis gratiæ offensione amissionève sepa-  
valent, recedant cum discedentibus, domique secum maneant,  
donec ad finem vsque gratiam pertulerint. Sin autem id fieri  
nequit, vt videlicet absque gratiæ amissione recedere non pos-  
sint, in templo remaneant, quousque sine gratiæ præpeditio-  
domum reuoltere queant. Nec hoc aliquis facillè iudicare debe-  
bit. Et eiusmodi, quandiu singulari modo aguntur, nemo est  
ad externa vrgebit opera. Hoc enim est quod Dominus in Can-  
ticis ait: Adiuro vos filiæ Hierusalem per capreas ceruicæ  
camporum, ne euigilare faciatis dilectam do-  
nec ipsa velit. Cum autem maligni spiritus singulari quodam  
ia illis

*Quid cir-  
ca deuo-  
tos quos-  
dam miro  
vno gestu  
fieri de-  
beat.*

*C. 2. 3. 8.*

hæc del-  
mina & in-  
vitas sancto  
toto studio  
contemptu-  
nis & vigi-  
lantiæ al-  
nem, licet a-  
præterea su-  
lem dulce di-  
nem, nec or-  
mum iue be-  
gratiam, pr-  
compescend-  
cum libero-  
re discant. F-  
animæ virib-  
no mero ac-  
perinde bon-  
ita & isti du-  
aliozem pu-  
que perman-  
cellentius pe-  
licitè curand-  
electione, si-  
que, hostis t-  
Omnia opera  
tæque vobis  
cum obfeca-  
tæ sua dispo-  
ne suo sensu  
quis autem  
quiescere in  
quandiu rali-  
tere sinunt,  
hæc tandem  
multa cum  
ulantiæ &  
tudebitis.  
tati materi-

illos debacchentur odio, admonendi sunt, ne quælibet lumina & instinctus sequantur, quæ per sacram scripturam & ritus sanctorum confirmari comprobarique non possint: & ut toto studio mortiferum spiritualis superbiæ virtus, aliorumque contemptum, fugiant horreantque. Immoderatis quoque ieiunijs & vigilijs haudquaquam sunt adstringendi: cumque infirmitatem aliquam incurrisse deprehenduntur, ad cibi sumptionem, licet alioqui ieiunium sit, etiam cogendi sunt. Monendi præterea sunt, ut in sui ad Deum introversione, nullam sensibilem dulcedinem, nec sublimem intelligentiam, nec reuelationem, nec omnino aliud aliquid, quàm Dei honorem gratissimum iue beneplacitum querant & expetant: ut que per Dei gratiam, prædictos insolitos & erumpentes modos paulatim compescendo, in pura & eleuata mente viribusque supremis cum libero & expedito in Deum introitu & accessu sese exerceant. Hi namque exteriores insoliti modi, in inferioribus animæ viribus aguntur. Evenitque hominibus istis, quod vino mero ac forti, quod equidem corruptis infusum vasis, non perinde bonum ac salubre est, atque bono & sano vasi infusum. Ita & isti dum insolitos illos gestus modosque suppressere, ad altiorum puriorumque pertingunt vitam, & contenti quietique permanent, sibiipsis dominantur, & multo quàm arte excellentius perfectiusque Deo uniuntur. Insuper, dilectissimi, solite curandum vobis est, ut in nulla re, siue in superiorum electione, siue in construendis ædificijs, aut alijs quibuscunque, hostis tartareus pacem vestram dissipet atque perturbet. Omnia opera vestra ex Deo procedent, & quicquid agitis, cunctaque vobis accidentia, Deo committetis, deuotis ac integris eum obsecrantes cordibus, ut omnia pro acceptissima voluntate sua disponat, dirigatque. Caveat etiam quilibet vestrum, ne suo sensui suæque voluntati pertinaciter inhæreat. Quisquis autem hoc agit, certus sit, spiritum Dei nec esse nec requeſcere in se, sed maligni eum spiritus vrgent agitantque: & quando talis perseverat, nulla eum requie, nulla pace gaudere sinunt, sed ad plura maioraque eum peccata impellunt, donec tandem suam cum eo faciant voluntatem. Postremo, multa cum strenuitate & contritione, per continuam intimæ voluntatis & intentionis vestræ discussionem, cordis puritatem habebitis. Possem equidem his plura superaddere, quæ à prædicti materia non abhorrent. Sed id necessarium esse non ar

*Certū ab-  
sentia spi-  
ritus san-  
cti et præ-  
sentia dia-  
boli signū*

bitror. Qui enim prædicta omnia viua quadam exercitatione secutus fuerit, omnem ille veritatem. scitu ipsi necessarium. à Deo edocebitur. Et ipse ego per merita sanctorum omnium, & in cælis & in terris agentium, oro & peropto, vt omnes illos, qui hæc sequi & iuxta ea viuere voluerint, Patris potentia conseruet, æterna Filij sapientia eorum profectum illumine, & immensus Sanctispiritus amor eos circumdet & amplectur in Christo Iesu. Amen.

*Vt diuersa in internauit a erronea via agnoscere, & agnoscere, deueniri debeant: & quo pacto rectiorem ad perfectionem viam reperire liceat.*

## EPISTOLA II.

**N**OSSE vos velim in Christo Iesu dilectissimi, quod cum aliquis toto corde & ex animo sese ad Deum conuertit, cum eleuata. libera. & integra mente ac voluntate cœturis omnibus, quæ ipsum à suo retrahunt impediuntque creatore, valescendi, Deoque & amicis illius vera, humili, subiectaque cum resignatione, ad mortem vsque obtemperat. Deoque se totum intrepidus offert, & viriliter sese ad æternam conuertit veritatem: ex nimia amabiliq; misericordia suata tam Deus erga eiusmodi hominem dilectionem concipiat, se continere non possit, quin suam ei gratiam abundè largiatur, quæ tunc eiusdem vires inferiores fortiter commouet. Hæc autem commotio non eodem modo fit in omnibus. Vnde plerumque necessarium est quibuscunque, vt ex huiusmodi modis materiam scandali non accipiant. Exerit enim Deus omnipotens in amicis suis plures occultos & insolitos modos, qui vix paucissimis intelliguntur. Caterùm ex hisce magnis exitibus gratiæ donis, quidam in mentis veniunt iubilam, nec continere se valent, quin verbis aut gestibus erumpant. Qui tamen ad viciniorem volent salutis adspirare viam, modos & gestus eiusmodi, quàm citissimè poterunt. in seipsis reprimere & occidere nitentur. Alij rursus alio modo se habent, & stuporem siue excessum mentis incurrunt, & hi Ecstatici siue Dormientes vocantur. Hic verò omnis, ex nimia illa gratiæ opulentiâ, quam Deus animæ præstat, accidere solet. Et hi similes si ad altiora volent pertingere, iuxta amicorum Dei consilia, & istud quoque percurrere discent. Adhuc alij sunt, qui alio ducantur modo: & hi sunt, qui ex natura ingenio subili

*Iubilato-  
rij.*

*Ecstatici.*

& intelle  
A larga q  
secum meca  
His vel m  
patiantur  
do, pericu  
sissimi qu  
& alij, qui  
claras qua  
lum, vel  
Hi statim  
magni cui  
elic haud  
à viciniore  
larga hæc  
sa infirmi  
puillaniam  
queant. S  
tura tam  
gratia tac  
moueantur  
uis, & oc  
tens virib  
Naturam  
cultrè ei  
ris imbec  
habes plu  
Deus ope  
tis illi ex  
cum tam  
fit. At tam  
his positos  
rignitate  
tem aliqu  
sue ipsi, di  
aliquem i  
agitur in  
nu Domi  
tus ad ipse  
subito res

Intellectus acumine pollent, & verbis abundant: cumque  
 si larga quadam gratia copiose perfunduntur, fit plerunque ut *Eruptorij*  
 intumescant in superbiam, & in multa prorumpant verba.  
 His vel maxime necessarium est, ut sese deprimi ac humiliari  
 patiantur. Quod si facere recusant, & in suo persistunt mo-  
 do, periculose satis cum eis agitur, & fieri potest, ut pernicio-  
 sissimi quandoque sanctæ Ecclesiæ reddantur. Præterea sunt *Visonarij*  
 & alij, quibus Deus omnipotens sub alio quodam modo præ-  
 claras quasdam donat imagines cernere, ita ut se vel ange-  
 lum, vel aliud aliquid vidisse omnino persuasum habeant.  
 Hi statim impendiò exultant, arbitrantes se coram Deo  
 magni cuiusdam meriti esse. Equidem talia videre, malum  
 esse haudquaquam dixerim. Potest enim bonum esse, sed  
 à viciniore & proximo adhuc nimium distat. Quod enim *Cur visio*  
 larga hæc eis præstatur gratia, eorum potissimum in cau- *nes pleris-*  
 sa infirmitas est. Novit enim Dominus, tanta adhuc ees *que exlu-*  
 puillanimitate teneri, ut asperiori adhuc via incedere ne *beantur.*  
 queant. Sunt præter hos & alij alterius modi, qui ex na-  
 tura tam molli teneroque sunt corde, ut excellenti illa  
 gratia tacti, mox in inferioribus viribus suis ex toto com-  
 moueantur. His sæpenumerò Lucifer admiscere se consue- *Visiones*  
 rit, & occultè naturæ ipsorum sese adiungere, totis eni- *cur perio-*  
 tens viribus, ut eos à bonis cceptis reuocet retrahâtque. *culis obno-*  
 Naturam enim delicatiorẽ aliquam molestia efficiens, oc- *xia.*  
 cultè ejusmodi hominibus suggerit, dicens: Eia tenerio-  
 ris imbecilliorisque complexionis es, nec perinde necesse  
 habes plura sustinere: alioqui opera quæ simul tecum  
 Deus operari constituit, impediēs. His verò susurriis fo-  
 tis illi exhilarantur, credentes diuinam fuisse inspirationem,  
 eam tamen reuera Luciferi propriaque naturæ persuasio  
 fit. Atramen Deus omnipotens & misericors, amicos suos in  
 his positos nequaquam deserit, sed auxilium eis solita be-  
 nignitate impendit, perducens ac remittens eos ad sapien-  
 tem aliquem & illuminatum amicum suum, maiori, quàm  
 sive ipsi, discretionẽ præditum. Hic ergo Dei amicus talem  
 aliquem intuens, ait ad ipsum: Dic mihi charissime, quinam  
 agitur inter Deum & te? Respondet ille: Omnia de ma-  
 nu Domini cum gratiarum actione suscipio. Et Dei ami-  
 cus ad ipsum: Quodnam est exercitium tuum? Ad quod ille  
 subito respondens: Non est, inquit, quod deinceps exer-

ceam patiârve, vel cui mori debeam, quando iam omnia superavi. Inde verò non minimum perturbatus Dei amicus, benignè eum alloquens, dicit: Eia charissime, quæso, ne gravatè accipias id, quod dicturus sum. Noueris sanè, vehementer me verba tua perterruisse. Si enim hoc pacto procedere volueris, toto aberras cælo, & imponis tibi ipsi, cum è diametro & Deo & sacræ scripturæ repugnes. Vnde si in hoc viuendi modo persistiteris, malè & periculosè tecum agetur. Si ergo Christi verbis acquiescere volueris, conuertaris oportet. Ipse nanque sic

*Mat. 16.* Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. *2. Cor. 12.* Ipsi Apostolo Paulo, ab illo reprobè dimisso, & sibi restituto, illico crux imposita est, quam ad mortem vsque sustinere cogebatur. Attendè (quæso) dilectissime, quo pacto ipse Dominus omnium nos præcesserit, & omnes electi amici eius ipsum subsecuti sint. Sacram quoque scripturam his copiosè ferentè testimonia inspice, nouerisque omnes veros Christi imitatores adhuc superstites. (licet pauci admodum sint) cum nihil aduersi sentiunt, tremere ac perturbari se non sentis. Christi nanque & omnium illius sectatorum contemplatur exempla. eamque Domini sententiam metuunt, qua sic

*Mat. 20.* Multi quidem sunt vocati, pauci verò electi. Rursus alij ab hac alterius modi sunt, quibus ex diuina largitate tale quiddam per imagines cernere datur, vt se beatam Trinitatè personarum distinctione vidisse omnino persuasum habeant.

Ex his alij in superbiam efferuntur, putantque se iam superasse omnia. Sed reuera ne pilum quidem perfectionis habent, & in infimis adhuc viribus subsistunt. Quisquis enim id quod verbis exprimi, vel intellectu apprehendi potest, summæ veritatè atque perfectioni proximum arbitratur, is plurimum à veritate aberrat. Omnia nanque hæc non nisi imagines sunt. Secum quisque expendat. Si Deus noster eiusmodi est, vt vel verbis exprimi, vel intellectu capi possit, exiguum sanè modicumque Deum habemus. Imò quisquis hoc credit, haud dubiè in fide debilis & erroneus est.

Denique adhuc alij in alio reperitur modo, quibus dum ea confertur gratia, vt in infimis viribus suis commoueantur, aliqui ex eis ex opulentia illa quam intra se sentiunt, satis intumescunt. Sed cum hæc eis benignissimus Deus eousque concessit, quo iam eos ad altiora prouehere statuit, dum opportunum ipsi videtur, omnem hæc ab eis gratiæ opulentiam auferens, in tanta eos paupertate relinquit.

linquit, ac  
ingens pro  
proinde De  
Illius boni  
dum hac di  
tamen gau  
sententia  
niam ipsor  
stolus ad m  
à Domino  
grato anim  
rit, necdum  
perito. Num  
ad quam à  
rem offerre  
sarium pro  
quem de p  
natos huius  
care discant  
quem de p  
se nouerint  
esse gradu  
dos conder  
rem: quin p  
homines: n  
Hi enim se  
ficioni mo  
felicitissimi  
sunt, quorum  
cissimi sup  
de predict  
tissima Ma  
inexhausta  
gnatione s  
quocquid v  
Voluntate  
humiliter  
amico inci  
libiciat qu  
compendio

Nequit, ac si nunquam aliquid de Deo fuissent experti. Et hoc  
 ingens profectò & haud vulgaris gratiæ beneficium est, quod  
 proinde Dei prouidentia haud facillè cuiquam largitur, nisi qui  
 illius bonitati utcunque iam confidere nouit. Verùm plerique  
 dum hac ditantur gratia, immodico terrore còcutiuntur, cum  
 tamen gaudere potius & exultare deberent, illius Domini æ  
 stantentiæ memores, qua ille ait: Beati pauperes spiritu, qui  
 niam ipsorum est regnum cælorum: memores etiam, vt Apo-  
 stolas ad mortem vsque cæsus fuerit. Quisquis ergo hoc pacto  
 à Domino visitatur, huius gratiæ excellentiam attendens, et  
 grato animo, multaq; cum patiètia suscipiat. Quod si nõ secc-  
 rit, necdum se strenuum Christi militem esse, habeat pro com-  
 perto. Nunc igitur quicunq; ad supremã illam perfectionem,  
 ad quam à Deo inuitamur, pertingere, suãque Deo volunta-  
 tem offerre, & ipsi in omnibus obtemperare volunt: his neces-  
 sarium profectò fuerit, vt ex animo diligenter aduertant, si  
 quem de prædictis teneant modis, eoque deprehenso, inordi-  
 natos huiusmodi periculososque modos comprimere & ene-  
 care discant, Deo que se captiuos tradant. Quotquot enim ali-  
 quem de prædictis habent modis, in infimis duntaxat viribus  
 se nouerint cõmoueri, & longissimè adhuc perfectissimo ab-  
 esse gradu. Neque tamen hoc ita dixerim, vt huiusmodi mo-  
 dos condemnandos, aut aliquem inde offendi debere asseue-  
 rem: quin potius vellem ex animo, plures eiusmodi superesse  
 homines: nec dubium quin melius Christianus orbis haberet.  
 Hi enim seipso Deo ex toto offerunt, nec in vllò propriæ que-  
 stioni morem gerunt. Veruntamen longo adhuc interuallo à  
 felicissimis illis distant hominibus, qui columnæ sunt Ecclē-  
 siæ, quorum & meritis precibusque sustentantur. Sed tales pau-  
 cissimi supersunt. Cæterùm si & horum aliquis, qui quenlibet  
 de prædictis tenent modis, ad altiora proficere appetit, cū be-  
 nissima Magdalena pedibus Dominicis prouoluit, eiusdem  
 inexhaustæ misericordiæ, vera, humili, subditæque cum resi-  
 gnatione sese offerat atque resignet, permittens ei facere secum  
 quocquid voluerit, non solum in isto, sed & in futuro seculo.  
 Voluntatem quoque suam perfectè funditúsque relinquens,  
 humiliter sese illuminato, seu alicui in viribus supremis dei  
 amico incipiens, qui de deo nihil vnquam senserit, submittat  
 libiciatque, agnoscens humiliter in seipso, quod hæctenus  
 compendiosiori ad veritatem via non inceserit, sed ex pro-

Matt. 5.  
 2. Cor. 2.  
 Act. 14.  
 16.

Qui colū-  
 næ sint ho-  
 die Ecclē-  
 siæ.



prio fundo suo vixerit. Vnde iam Deo Opti. Maxi. ex animo  
& ex ipso fundo sese offerens atque resignans, siue dare velit,  
siue auferre voluerit, ad sufferendum æquanimiter omnia se  
illi exhibeat. Sanè quisquis talè se reperit, vt hac humili om-  
nino resignatione seipsum ad Dei gloriam, eidem fidenter offerat  
& relinquat, & in nullo prorsus aliquid suum querat dilige-  
re, magnam ille oimrum erga Deum merito fiduciam ac-  
cipere potest: ita tamen, vt in humilitate fundatus, omni ter-  
rena gratia se sentiat prorsus indignum. Cùmque iam eoque  
in hac persistit via, quòd iam infinita Dei misericordie, ex-  
cellentis illius ac ineffabilis gratiæ capax esse videtur, tunc  
eum Deus assumens, ad vium illum perducit fontem, quo  
æterno manauit, & manat etiamnum in omnes qui illius ca-  
paces sunt. Reuera quicumque eò pertingit, vt huius fontis in  
hoc exilio vel vnã percipiat guttulam omnia illi subito ter-  
poralia vilescunt, adeòque à se abducitur, vt id quò perducitur,  
nec intellectu capere, nec verbis consequi possit: quippe cum  
hoc & sensum omnium notitiã & cunctas quoque formas à  
imagine transcendat. Mox quoque à Deo in viribus supernis  
illuminatur, plùsque ei veræ lucis ac discretionis infunditur,  
quàm prædicti omnes, suo proprio viuentes modo, habent.  
Cæterùm qui tales sunt, id est, qui ex vero illo fonte vel gu-  
tulam vnã percipere meruerunt, non facillè dinoscuntur. In  
verbis enim cunctisque moribus ac institutis suis, simplicitate  
præ se ferunt: nec libenter absque certa rationabili causa  
diu hominibus colloquuntur. Simplicissimè quoque sanctæ  
Ecclesiæ obediunt. Multo verò dolore afficiuntur, quoties  
colloqui debent, qui verbis abundant subtilibus, nec facillè  
sacram scripturam retundi ac deiici possunt. Interiores quoque  
oculi eorum latissimè panduntur, ita vt longè lateat  
prospiciant: dùmque circumspiciunt, & proximos suos vel à  
fictioni vel peccatis subiacere vident, ex pia compassione  
quam gerunt erga omnes, nimio dolore corripiuntur. Et hinc  
liquido constat, quòd illi falsa libertate gaudere volentes, ho-  
nos quosque decipiant atque subuertant, dum eis verbis fallaci-  
bus persuadere moluntur, nihil eos amplius pati debere.  
Qui enim verè spiritu Dei aguntur, non mediocriter timere  
metuunt, nec parum conturbantur, si quando eis presen-  
tè cadit, & natura absque agritudinis molestita sano perse-  
uerat & incolumis: dum autem hæc ipsa pressuram aliquam  
sustinet.

*Cui mun-  
dana om-  
nia facillè  
vilescant.*

✠

mitter, a  
eum, & o  
mentur. Et  
tis, miser  
tam pauco  
hunc & sur  
riam profu  
ne caveat.  
re, qui com  
vt iam vix  
secreta cor  
omnibus,  
se verè qua  
pes, exhor  
pulsus, quo

*Vt gratia  
ctio ob*

**I**N Chri  
Item cor  
tate vobis  
exopto. A  
efficax, q  
meruens n  
Qui ira ag  
verò siue p  
cogitation  
& Deo cõc  
in eo sum  
stus, hab  
amore, a  
amor siue  
cum grati  
orum be  
menteris  
nostissima  
amore suc  
tractam l

Missos, animam resumunt, & magnificè exultant. Christi enim, & omnium verorum imitatorum illius, exempla conueniunt. Et nunc o vos omnes, qui syncerè ac verè Deum amatis, miserere vos, obsecro, quòd hisce nouissimis temporibus tam paucos veros sui habeat imitatores, qui ad dignissimum hunc & superfluentem fontem inuitari sint idonei. Necessarium profectò est Christianis omnibus, vt tota sibi solitudine caueat, fugiantque. Multi enim seductores in mūdum exierunt, qui compositis subtilibusque verbis plurimos seducunt, ita vt iam vix vnum Dei amicum reperire liceat, in cuius sinum secreta cordis tutò queas effundere. Consultum proinde est piis omnibus, vt ad Christum cōfugiant crucifixum, qui neminem se verè querentem, in necessitate deserit. Has commonitiones, exhortationesque pauperulus quidam à Deo ad hoc compulsus, quo proficit omnibus, in scripta redegit.

*Imitatio  
Christi  
quàm ho-  
diè rara.*

*Vt gratia Dei, Castitas siue puritas, Amor & Abstractio obtineantur.*

## EPIST. III.

**I**N Christo Iesu lumen gratiæ, animæ corporisque puritate, cordis amorem, humilem abstractionem in vitæ nouitate vobis omnibus in Deo perfectissimè possidere cupio & exopto. Ad impetrandum gratiam Spiritus sancti, nihil æquè efficacè, quàm vt quis iugiter erga Deum in timore persistat, meruens ne fortè minus Deo, plus aurem mundo, satisfaciat. Qui ita agit, nouè semper gratiæ acquirit lumen. Castitatem verò siue puritatè animæ & corporis à Deo obtinet, qui spontè cogitationibus, verbis & operibus voluptuosus, delectabilibus, & Deo cōtrariis, minimè inhereat. Qui ea puritate præditus est, in eo summa & altissima Trinitas, Pater, filius & Spiritus sanctus, habitationem extruit, ad cōmorandū illi cū inexhausto amore, ad suum totiusque cælestis exercitus gaudium. Porrò amor siue dilectio cordis, à Deo impetratur per meditationem cum gratitudine coniunctam, corporalium ac spiritualium donorum beneficiorumque illorum, quæ vquàm ille homini contulerit, & aliuc in beata aternitate, felicique & superdeliciosissimæ vitæ perennis gaudio collaturus est. Per hæc diuino amore succendimur. Denique vitam humilem, patientem & abstractam habere volenti, oppidò quàm necessarium est, vt iugiter

*Puritas  
qui obti-  
neatur.*

ter & externos & internos sensus suos includat, perpetua vigilique cura seipsum obseruet in omnibus, semper intra se se immorando, cunctasque hominum suspiciones & aduersa omnia ducat pro nihilo. Patienter itaque sufferte, dilectissimi, cunctaque vobis à fallaci seculo aduersa ingeritur, eaque pro mere à Deo suscipite. Sic enim & vos ipsos omni virtute exornabit, & preciosissimæ Dominicæ crucis arbori inseretis, annuum vobis ex ipsa fructum prolaturi. Inexhausta misericordia Dei nostri, vos omnes perenniter in se & in Christo Iesu includat. Amen.

*Vt ignis divini amoris excitandus sit.*

EPIST. IIII.

**I**N Christo Iesu. Superfluens amor Spiritus sancti, in omnipotenti patris virtute, cum filij superlucidissima sapientia, perenni vos incendio conflagret. Amoris illum carbonem, quem Spiritus sanctus, hoc frigidum tepidumque seculo in vobis seipsum succendit, idem ipse in diuina dilectione sua seruerit iugiter & candere, & cum ingenti æstantique desiderio ac languore omnes animæ vires penetrare, ipsumque exteriorem hominem ordinatè sese exerere, & modestiam seruari exoptat in agendo quælibet & dimittendo, in rerum omnium siue temporalium siue spiritualium inopia & abundantia, cum veritate Dei beneplacitum resignatione. Hic etiam amoris carbo, iugiter à rore nebulofo ac impostore voluptatum omnium quælibet rerum fallacissimi seculi huius, custodiendus est, & duntaxat exceptis, quibus natura carere non potest. Insuper iste amoris carbo, continuè excitandus & prouocandus est, perpetuò immorando cognitioni excellentissimi clenodij illius, quod Deus ipse est, ab eodem vobis præstiti, omniumque rerum temporalium, æternorumque ac spiritualium donorum, quæ vobis ipse vnquam impendit, & adhuc impendet, quæ profectum multa sunt, & vobis præ aliis pluribus singulariter tribuit atque largitus est. Ne, quæso, ea negligenter transeat, sed vigili cura attendite. Speciali enim ac miro quodam modo ad diuinitatis amorem vos meritò prouocabunt. Ad hæc, idem iste amoris carbo, fauorabilis, mitis ac resignatæ in omnibus vobis & foris humilitatis cineribus perpetuò est contegendus. Cùmque hoc pacto amoris hic carbo sese habet, totum in se transmutat hominem, ipsumque sine intermissione ad paternum illum atque diuinum

*Cui vos  
qualis ca  
uendus.*

*Amor  
carbo qui  
regendus.*

diuinum cor  
immenso ac  
finito Deus, qu  
dicio abstra  
& perpetuam  
rum suarum p  
te in Christo

*It & no*

**I**N Christo  
Ibam, quod  
mos rationa  
quadam, ama  
& omnia extr  
profunda ab  
illud obiectu  
immergunt, v  
inquam, vetu  
& nouo exopt  
in eodem Ch  
no vobis ac in  
suo humanan  
estimare suff  
thesauri omni  
tate mortu  
nem hunc æst  
respectu creat  
dum omnes  
ta omnia res  
vos inuitati e  
tuo, & pura, a  
gustia illa, q  
in Christo Iesu

*De hum  
fectio*

**I**N Christo  
I micis orati  
ucellentissim

diuinum cor impellit, subleuatque: vbi tandem perēniter cum immenso ac ineffabili est gaudio quieturus. Pro hoc sanē beneficio Deus, qui vos à fallaci secularis lætitiæ ac vanitatis mendacio abstraxit & eripuit, in æternū sit benedictus & ultra, qui & perpetuam vobis pacem in diuinarum & occultarum diuitiarum suarum palatio, omnibus electis amicis suis largiri dignetur in Christo Iesu Domino nostro.

*Ita & nobis ipsis & omnibus excidere debeamus.*

## EPIST. V.

IN Christo Iesu vetus illud & nouum ab æterno genitū verbum, quod in diuina natura plantatum, rursus in seipso omnes rationales, æternos & electos producit spiritus, qui pura quadam, amabili ac resignata subiectione, seipso in omnibus, & omnia extra Deum resignant abnegantque, in humilitate profunda, abyssali, ac sursum tendente ad superdiuinitissimum illud obiectū, cui omnes sese spiritus per gratiam Christi Iesu immergunt, vniciæ videlicet, arcane, diuinæque essentiæ: hoc, inquam, vetus & nouum verbum, pro iucūdo vobis & antiquo & nouo exopto anno, qui quidem est æternitas in Deo. Adhuc in eodem Christo Iesu cor mundum, Deoque plenum, in occulto vobis ac intimo fundo precor & opto. Deus pater vnico filio suo humanam despondit naturam. Arrhabonem illius nemo æstimare sufficit. Dotem eius vidualem & occulti & publici thesauri omnes compensare nequeunt. Solum cor omni creature mortuum, & anima pura, humilis & amorosa, arrhabonem hunc æstimat, dum parūm eis est, quicquid creatum est, respectu creatoris: & dotem hanc vidualem vtrūque exoluunt, dum omnes Dei proprietates modis cōiunctas, & seipsa & creatura omnia resignant deseruntque. Ad has felicissimas nuptias vos inuitati estis, quo scilicet cū corde creaturis omnibus mortuo, & pura, amorosa, humilique anima ad arcana & imensa gaudia illa, quæ Deus omnibus se timentibus largiri dignatur, in Christo Iesu peruenire adnitamini.

*De humili resignatione, vera contemperatione perfectione.*

## EPIST. VI.

IN Christo Iesu. Satiari appeto cum Lazaro illo mendico *Je Luc. 16.* amicis orationum omnium Dei amicorum, quæ cadūt de mensa excellentissimæ atque persanctissimæ Trinitatis. Sed nemo illi dabat

- Luc. 5.* dabat, ait Scriptura de Lazaro illo. Proinde, dilectissimi, laxate  
*Ioan. 21.* in dexteram nauigij rete, id est abstractam humilitatem, nota  
 discreta, & illuminata amoris incendia. Sic, inquam, vobis  
 totos ad dexteram nauigij partem, id est, in sempiternæ vo-  
 luntatis Dei laxate beneplacitum, id' que cum imitatione, quæ-  
 tum fieri potest, omnium virium tam interioris quàm exte-  
 ris hominis vestri: & ita haud dubiè inuenietis, quod nec ocu-  
 lus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit: id  
 est, quod præparauit Deus his, qui eiusmodi sunt, in Christo  
*I. Cor. 2.* Iesu filio suo. O filij charissimi & amici Dei, gaudium & con-  
 solatio animæ meæ, quicquid vnquam & in cælis & in terris ami-  
 cis suis præstitit Deus in Christo Iesu filio suo, id equidem pro-  
 cor & opto vobis. Neque enim ignorare vos velim, animam &  
 corpus meum pro vobis exposita. Sed ne, quæso, terreatis.  
*Phil. 4.* Euiuerò prælico vobis, quia multa adhuc certamina debe-  
 tur vobis, tanquam audacibus ac robustis Christi tyronibus  
 virtute Dei, & in morte eiusdem Domini nostri. Sed omnium  
 sanctorum meritis atque auxilio freti, securè cum hostibus ve-  
 stris congregiemini, & virtutum omnium augmento capietis.  
 non instar quo unlibet aliorum vulgarium hominum, sed  
 singulares electi Dei amici. In his igitur estote, sicut in  
 mortuos sepelire mortuos suos, & bonitatis ac beneficentia-  
 rum Dei seduli sitis obseruatores, id' que amore eiusdem Domini  
 vestri, sic intra vos loquentis: Omnes qui voluntatis mihi con-  
 formitate iunguntur, ego in habito, ad ipsorum perpetuum salu-  
 tatem, ad omnium sanctorum gaudium & exultationem, & ad  
 æternum supergloriosissimæ Trinitatis honorem. Vnde si quis  
 ac lyaceri esse appetitis, mihi intra vos per vos viuere liceat, &  
 vos in me addiscitote. Reuerà, quisquis vnico illi vni secretum  
 ac familiaris esse desiderat, omnis illi à corde creaturarum  
 mortalium familiaritas excludenda est. Et qui diuinæ veritatis  
 contemplationi immorari cupit, hunc prius in humili obedientia  
 probè exercitatum, & in simis ac contemptibilibus virtutum  
 operibus bene fundatum atque extructum esse oportet. Qui  
 summa & perfectissima optat calcare itinera, prius in  
 sese via exerceat. Vt verbi gratia, in derelictione ab omnibus  
 creaturis, quo solus Deus ipse solatium sit: omnemque iustitiam,  
 paupertatem, contemptum, & quicquid ei aduersitatis potest  
 iniuria occurrere potest, subire nil trepidet. Tali quippe exerci-  
 tio ex Dei gratia ad veritatis quæ contemplationem præparatur.

& quæ effici-  
 al' exemplum  
 dabunt nō est  
 perfectio, ad  
 interibus sita e  
 & quicquid fa  
 et vni hunc so  
 Tertium est, v  
 lantias, in occu  
 reias volunta  
 humilitatis. Tu  
 in se omnium  
 pro contemptu  
 rōi præferit  
 ne veritatis sp  
 ri sunt. Dum  
 tribus exerce  
 suai cum humi  
 itaque alia hu  
 opera. Caterū  
 in duplici sese  
 asolunt cogn  
 errore inueniō  
 illam & simil  
 rap, ut instar  
 digneat. Sed e  
 & ipsi meritō  
 cognitionis a  
 ssum tendu  
 & tremula ac  
 teruicem ac  
 tum ipsius, q  
 tum, de sua  
 pōte impend  
 in pietas nullo  
 licet econtra  
 terunt & de  
 itaque erro  
 transferendi  
 lamine,  
 &

& aptus efficitur. Qui verò eiusmodi abiecta & humilia opera  
 ad exemplum Domini Salvatoris peragere recusat ac despicit,  
 debitum non est quin diuinam ille gratiam contemnat. Caterum  
 perfectio, ad quam in hac mortali vita conscendere quis possit,  
 tribus sita est. Primum est, ut rationabiliter unum solū Deū,  
 quicquid sancta credit ecclesia, confiteamur. Secundum est,  
 ut unū hunc solum Deum feruenter atque suauiter diligamus. I.  
 Tertium est, ut in humilitate cordis & spiritus, totum id quod  
 sanctus, in occultam, incognitam atque notam eiusdem vnici  
 reus voluntatē immergimus ac resignemus. In sumum enim  
 humilitatis, supremū perfectionis attingit: ipsa que perfectio,  
 in se omnium virtutum omittit distinctionem. Syncero quidē &  
 puro contemplatori ocium & abstractio ab omnibus, ab exte-  
 riori præsertim consideratione, quo purē ac perseveratē diui-  
 nae veritatis speculationi queat insistere, oppido quam necessa-  
 ria sunt. Dum tamē sensibus restituitur, in memoratis sese ver-  
 ritibus exercebit ad exemplum Domini nostri Iesu Christi, qui  
 suavi cum humilitate discipulorum suorum pedes abluit, mul-  
 tasque alia humilia ac virtuosè pro nostri institutione gessit  
 opera. Caterum complures inveniuntur contemplatores, qui  
 in duplici sese lumine exerceant. Alij cum seipsis in agnoscente  
 deestunt cognitione, seipsos in summo bono quærentes, & cum  
 errore inueniētes ac possidētes semetipsos. Ob affinitatē enim  
 illam & similitudinem quam in Deo habent, etiam eò adspici-  
 unt, ut instar illius per se sibi satis sint, nec ullius omnino in-  
 digeant. Sed errant planè, & Deo contumeliā inferunt: idēque  
 se ipsi meritò confunduntur. Alij verò per negationem, seu  
 cognitionis abnegationem, seu abnegantem cognitionem,  
 seipsum tendunt, quærentes in syncera spiritus humilitate,  
 & tremula ac excidente sui ipsorum & nihili sui abnegatio-  
 ne vnico ac solum Deum suum, & proprietates ac excellen-  
 tiam ipsius, quæ ineffabiliter omnem creaturam excedit spiri-  
 tum, de sua impotentia gaudentes, & solum Deum omnia  
 posse impendiò gratulantes. Et hos contemplatores diui-  
 na pietas nullo fallaci lumine in errorem abduci permittit:  
 sed e contrario spiritus mendacij, priores illos, qui seipsos  
 querunt & ducunt, Dei que confundunt honorem, haud  
 quam errores euadere sinit. Spiritus sanctus ex immen-  
 sa misericordia sua, verò ac diuino suo nos illustret irradietque  
 lumine,

Perfectio  
 huius vi-  
 ta, i quos  
 sita.

II.  
 III.

Ioan. 13.

Vt nos

*Vt nos die ac nocte exercere, afflictionēsq; nostras in Domini-  
minicam passionem referre debeamus.*

## EPIST. VII.

**I**N Christo Iesu Domino nostro. Omne studium vestrum, dilectissimi, in perfecta resignatione ad habendum quæ-  
rendum non solum omni rerum temporalium delectatione, sed & spirituali consolatione cum humili perpetuaque medi-  
um vestrorum in habitatione versetur. Per hoc si quidem ani-  
ma & corpus ab omnibus mundi huius maculis & inno-  
mentis, omni que hostis tartarei falsitate purgantur. Et hie-  
tio vestra in cunctis agendis dimittendis que inuigilet, ac bo-  
na queque & mala obseruet, & voluntas à malis auersa, sese à  
bona conuertat. Quoties enim his animum adhibebis, toties  
ratio vestra nouo à paterna filij virtute illustratur lumine, vo-  
luntas ad omnes Christi Iesu virtutes dirigitur, & cor in iocun-  
dissimo Spiritu sancti amore Deo vnitur: sic que anima vestra  
super sanctissimæ Trinitatis templum fit, & habitatio grati-  
fatis. Quisquis autem hoc templum dignè seruare cupit, in  
ut suum in illo opus Deus ipse nunquam non peragere oportet  
ille se eidem semper & in omnibus corde recollecto offerat  
ac resignare debet: sic videlicet, vt omne tempus ante me-  
dianum, ad prandium vsque, cum Deo expendant, idque in me-  
ditationibus diuinis, quibus vehementius excitari se sentiant  
orationibus quoque & alijs bonis operibus, sicut à Deo tractantur  
atque moneri se intellexerit. Post prandium verò, eleemosy-  
nam suam, puta Vigiliis mortuorum decantando, mittat ad  
purgatorium. Illis expletis, vel quiescere parumper, vel ali-  
quid foris operari poterit, prout se nouerit ex obedientia ten-  
ri: & hoc vsque ad Vesperas. Tum verò meditationibus deu-  
tis iterum sese ad Deum excitabit atque conuertet. Post Vesperas  
eodem sese habebit modo, & corde recollecto cum Deo  
mul ad quietem se reponet obdormietque: & tunc Deus in anima  
ipsius dormientis, æquè vt diuinis operibus inuigilanti-  
operabitur. Semper etiam & vbique cordis recollectioni da-  
bit operam, maximèque dum hominibus adest. Sui ipsius cu-  
ram vigilantissimam habebit: Semper in domino gaudebit  
absq; tamen sensuum dissolutione. Nunquã vel aduersis, vel  
prosperis plus æquò moueri se patietur, & potissimè immoderate

*Tempus  
diurnum  
qui trās-  
gendum.*

*Vt cor ab omni  
uerti de*

**I**N Christo  
te impertio  
paris ad vos  
tum id cum p  
tame abtrahe  
peris seculi  
vel sollicitudi  
firmis ac im  
Requiritur e  
cetas in nau  
celestia per v  
doci vitam m  
obtinere stud  
nos desponso  
reatur esse,  
debeat occup  
Dei amo  
tate & omni  
ad quod sol

tristitia resistet ex animo. Contumelias omnes factorum  
 illius fallacissimi seculi hominum, omnem naturam molestiam,  
 & cunctas animi aduersitates, quæ illi accidere possint, in illam  
 Domini Saluatoris afflictionem offeret, quam sustinebat ille  
 ex iudeorum contumelijs, cum eum dæmonium habere ca-  
 lamoiarentur: & in illam quoque eiusdem molestiam & ad-  
 uersitatem, quam in horto perferebat, cum ex nimio animi do-  
 lore sanguinem sudaret: dicetq; cum eodem: Non mea, sed tua  
 Domine volūtas fiat, siue hoc gratum, siue molestum mihi sit.  
 Ita Esciēdo, dilectissimi, copiosum semper & immensum in  
 preclarissima Dominicæ crucis arbore fructum facietis. Poren-  
 tia Dei patris superet in vobis atque debellet, quicquid vos im-  
 pedire possit. Claritas Dei filij & sapientia, in omnia vos bona  
 illa deducant, quæ ad ipsum vos prouehere queant. Amor deni-  
 que Spiritus sancti, perpetua vos Deo vnione coniungat in Chri-  
 sto Iesu. Amen.

Ioan. 8.

Luc. 22.

*Vs cor ab omni creatura abstractum, ad Deum con-  
 uerti debeat.*

## EPISTOLA VIII.

IN Christo Iesu Domino nostro, multa vos dilectissimi salu-  
 tate impertio, & felicem vobis vitam exopto. Eaque de causa  
 pariter ad vos scribere volui. Ad bonam igitur beatamque vi-  
 tam ad cum primis exigitur, vt sensus includantur à mundo &  
 carne abstrahantur, soli confabulentur Deo, nihil intra se tor-  
 pentes seculi huius contineant, nec vlla pro temporalibus cura  
 vel sollicitudine distrahantur: vt que cogitationes celestibus  
 sermibus ac imaginibus absque aliqua occupentur admixtione.  
 Requiritur etiam, vt in terris omnium vobis creaturarum so-  
 cietas in nauseam vertatur ac tædium. Et vt ad superiora atque  
 celestia per virtutem Sancti spiritus post hanc momentaneam re-  
 duci vitam mereamini, quæ so, indefessis à Domino precibus  
 obtinere studeatis. Interim sedula cogitatione ex animo Deo  
 vos desponsos attendite, nec vllam in terris tantæ excellentiæ  
 creaturam esse, quæ digna sit, vt Deo neglecto, illa cor vestrum  
 occupari. Omnem verò diem inter amissos deputeris, in  
 cuius Dei amore propriam non fregistis voluntatem. Dole: da  
 que & omni lachrymarum fonte plangenda conditio, cor il-  
 lud, quod solus Deus occupare debeat, diuisum esse: & regna ca-

*Ad bonam  
 quid exi-  
 gatur vi-  
 tam.*

*Qui dies  
 amissus  
 putatus,*



Iestia cōsideranti, aliquid graue videri. Absit absit, vt vel quælibet creaturæ vnquam illius satisfaciant voluntati, qui Deus Opti. Max. pro voto potiri cupit.

*De resignatione in paupertate.*

EPISTOLA IX.

*Similitudo  
dolepida*

**I**N Christo Iesu, temporalibus ac spiritalibus siue diuinibus in tempore & aternitate carere & abundare. Apis quæ diu in floribus quiescit, neque mel neque ceram conficit. In sanè quamuis excellentissimum vtilissimūq; exercitiū, quæ quidē in hac mortali vita habere quis possit, sit intrinsecus in spiritusvnitate cum Deo quiescere & operari, quod & iucundum satis est ac delectabile: huic tamen immorari non oportet. Etenim aliud adhuc longè excellentius vtiliusque exercitiū est, in quo nimirum à Deo probamur & exercemur: & hoc est resignatio in perseveranti continuōq; languore, in sterilitate, obscuritate ac paupertate spiritus. Quid in his à Deo efficacius, nulla vnquā lingua dicendo consequi, nullus intellectus capere potuit: nec quælibet naturalia, quamuis excellentissima, ingenia scire potuerunt. En charissime hoc presenti tempore singulariter vis & efficacia solis æstiuæ fertilitate in cunctis seminibus radices excitat: quæ tamen si fructū proferre debeāt, crebra prius durāque frigora multiplicemq; pruinā sustinere oportet.

*Alia non  
minus ef  
ficax.*

*De Vulneribus Saluatoris.*

EPIST. X.

*Vulnera  
Christi, vi  
talibrum  
esse.  
Gal. 6.*

*Ioan. 14.*

**I**N Christo Iesu. Manantia iugiter amorosaque eiusdē vulnera, ad aternam nos vocationem nostrā perducant. Prædolor, plerōq; hodie nimis ingratos, dicere nō vereri: Eil quid his occupari nos attinet, quæ ante plures annos peracti nouimus? Intelligunt autem Dominicam passionem, cum tamen reuerā vulnera illius, liber vitæ & mundissimum speculum sint. Si quis ea cum Apostolo rectè penetrare sciret, inueniret equidē in eis quicquid diuinitas ipsa exhibere potest, & perfectum libri vitæ sigillum. In hoc libro omnem tam in tempore quam aternitate perfectionem reperire licet, sicut ipsa de se aterna Sapientia testatur: Ego inquit, sum via, veritas & vita. Væ igitur, & iterum væ omnibus, aliam viam ambulantibus. Possent hinc profectò secretiores Dei amici vel sanguineis deplorare lachrymis, quòd in toto vbiq; terrarū orbe ita prorsus excellentissima Christi vulnera in oblivionem abiēre. Hæc nimirum

rum causa est  
meritis ambu  
libolus ten  
tem in ordin  
es accipit no  
opulenti cha  
rebis in Chri  
sum de

**I**N Christo  
prehensib  
sectè agno  
le hac mortal  
vni siue de C  
Est, inquam,  
nem excedens  
re à Domino  
omnes Dei a  
omnes nos in  
bratio pari  
celestis intra  
nam proficiunt  
fichionem, &  
postulare deb  
omnem à nob  
in aliquo alio  
amabilibusqu  
morari iugite  
que omnes in  
quod die in spi  
uodire in om  
intelligere qu  
beneficijs tuis  
tūque. Disc  
manere, & ab  
em. Offer te  
vitas & creat  
niger intus e  
sentiat,ur,  
rum

rem causa est, cur à Deo non exaudiamur, quia extra fructum mortis ambulamus. Vbicunque ordinata institutione viuatur, diabolus tentare quidem potest, at superare non valet. Vbi autem inordinatè agitur, diabolus per negligentiam nostram vires accipit nobis præualendi. Spiritus Dei nostri cum vniuersis potentis charismatibus suis, possideat atque contineat se in vobis in Christo Iesu. Amen.

*Epistolum de nostri abnegatione, & de vulneribus Iesu.*

## EPIST. XI.

**I**N Christo Iesu. Deus omnipotens & excelsus, tam incomprehensibile bonum est, ut à nulla creatura in tempore perfecte agnosci queat. Imò quicquid omnes Dei amici de ipso in hac mortali percipiunt vita, Deus non est: aliquid tamen diuini siue de Deo est, sicut beatus Dionysius & Gregorius aiunt. Est, inquam, nubes quædam caliginosa, sensus omnes & omnem excedens intellectum: ad quam ipse quoque Moses in monte à Domino vocatus atque introductus fuit. Ad hanc viam omnes Dei amici adspirant atque contendunt: ad eamque viam nos introduci oportet. Quicquid libertatis in nobis ratio parit, totum in æterna morte deficit. Quæ verò pater celestis intra nos gignit, ea magno cum fructu in vitam æternam proficiunt atque succrescunt per abstractum silentium, afflictionem, & vires ad superna erectas. Vnde iugiter à Domino postulare debemus, ut veram nobis subiectionem largiatur, quæ omnem à nobis proprietatem excludat. Planè inspiens est, qui in aliquo alio, præterquam in humilitate, sperat. In mellisuiis amabilibusque Christi vulneribus commorari, & veritati immorari iugiter, in actionis & cõtemplationis operibus, eisque quæ omnes Dei amici magnis cum desiderijs animæ tuæ quotidie inspirant, tota virium facultate morem gerere & vobiscum in omnibus, in quibus Dei voluntatem intus vel foris intelligere queas, Optamus charissime, ut solus Deus cunctis beneficijs tuis, per tui absorptionem vicem reddat, satisfactioque. Disce, quæso, tecum supra omnia habitare atque manere, & abnegare te ipsum: semperque sectare mansuetudinem. Offer te iugiter occulto & abscondito Deo tuo per tuos & creaturarum omnium abnegationem, quo Domino tuo iugiter intus commorari valeas. Et licet hîc nulla interdum deuotione sentiat, non ideo nullius esse momenti vel efficaciam cen-

*Exo. 19.*

*Quid ante omnia discendum.*

sendum est: quippe quod tunc sæpenumerò utilissimū est, cum  
*Deuotio-* hic naturam ex integro se resignare oporteat. Qui bene ex  
*nē aliquā* plis redēptoris nostri, maximè passiois illius, sese impres  
*do nō sen-* securè & audenter se obiecto illi, omnis formæ & imagin  
*uri, bonū,* experci, cōmittere & applicare potest, in quo thesaurus ille ab  
 scconditus later, quem soli delicati specialēsque Dei amici con  
 cupiscunt. Discretum & ordinatum serua naturæ regimē  
 quod omnibus hunc thesaurum effodere cupientibus, impo  
 diò necessarium est. Amor in omnibus mūdis cordibus ludens,  
 teipsum tibi auferens, in necessarium atque felicem Christi  
 su carcerem te abducat. Amen.

*Vt erga proximos misericordes, & erga Deum feruē  
 esse debeamus.*

## EPISTOLA XII.

**I**N Christo Iesu saluere vos iubeo cum feruidis, illumina  
 tis, ac sursum tendentibus omnium electorum Dei amici  
 rum spiritibus, in excellētissimam illam diuināque pa  
 terni cordis originem, cum minimè præpedito ac superestita  
 ti abyssalis diuinæ misericordiæ refluxu, qui quidem ibi re  
 nus & incommutabilis, hic verò & est & non est, prout qui  
 que dispositus fuerit. Magnam dilectissimi, erga proximos  
 stros compassionem, verāmq; dilectionem gerere, eisque mis  
 ricordes, vnanimēs, ac modestos vos exhibere debetis. Bene  
 cere quoque malefacientibus vobis, per quod semen æternæ  
 reditatis possidebitis. Supremum hominis in hac vita ere  
 tium est, Deum pati. Cæterum hac tempestate de suis amici  
 Deus queritur, Primò, quod corporis necessaria cum sollicitud  
 ne à creaturis conquirant. Secundò, quòd creaturis dolent  
 suum querantur. Tertiò, quòd spiritalis sollicitudinis inopiam  
 per creaturas supplere velint. Sed vos dilectissimi, si cum com  
 munitate errare non vultis, communes abhorrete vias. Felix  
 & prosperum initium est, Deo perpetua & abyssali connexio  
 ne inhaerere cum abstractis quietis, patientibus, & erectis vi  
 ribus. Temporibus diui Gregorij Papæ, Imperator quidam  
 Mauricius nomine, qui & ipsum & Ecclesiā implacabili odio  
 persequabatur. Huic B. Gregorius benignam admodum epis  
 stolam scripsit, in qua inter alia sic ait: Credo quia omnipoten  
 tem Dominum tanto vobis amplius placatis, quanto magis ei

*Quid ho  
 die Deus  
 queratur*

*B. Grego  
 rius.*

malè seruien  
 quidem sum  
 iniuriam r  
 tus ergò &  
 sūmē toler

*Vi Iesu  
 bean*

**I**N Christo  
 tione om  
 hoc instabi  
 & ordinis  
 seruos, ac n  
 incommutabi  
 porius, nihil  
 peritiam mul  
 tionem, quor  
 in iudicio, atqu  
 dentibus desid  
 que animam s  
 sus includere  
 malitæ suæ ce  
 stis narus inu  
 corde paterno  
 comprehensib  
 dum, cunctā  
 tia munda co  
 parantur. Ille  
 prest. Diuini  
 Deo constitue  
 tate. Rursus,  
 rere nouit:  
 Deum amat,  
 u desipiunt &  
 anteriores a  
 uit: cui den  
 ritudinem  
 si Deo occu

me seruientem districtius affigitis. Sanè cum pontifex, & quidem summus pontifex, totiusque Ecclesiæ capax esset, irasci & iniuriam refellere potuisset: sed hoc omni studio deuitabat. Tuus ergò & nos vestigijs in hærentes, omnem iniuriam patientissime toleremus.

*Vi Iesum infantulum circumplæti, eique uniri debeamus.*

## EPISTOLA XIII.

**I**N Christo Iesu. In eiusdem recenter orta infantia, & in dilectione omnium sanctorum illius, saluere vos iubeo. Cum in hoc instabili fluxu que tempore, dilectissimæ in Christo fide, & ordinis sorores, deuia multa & erroneæ viæ, fraudesque seruosæ, ac mille labyrinthi, multiplicésque tenebræ sint, ab incommutabili summi boni veritate abducentes: nihil mihi potius, nihil securius esse videtur, quàm omnem vanam ac superfluum multipliciter, cunctaque verba, opera & conuersationem, quorum Deus vera causa non est, infatigabili deuotione, atque cum asino vera in simplicitate, & cum boue ardentibus desiderijs ad præsepe humilitatæ quietis recurrere, ibique animam se cum innumeris multiplicibusque defectibus suis includere & arctare, id quæ cum eleuata scæni mortiferarum malitiæ lux commotionum ruminacione. Hic nanque Christus natus inuenitur non tantùm ex materno utero, sed etiã ex matris paterno diuinæ illius ac ineloquibilis vnionis, cum incomprehensibili ac ineffabili supereffluentia in ipsum fundum, cunctaque animæ vires, & cum gratia copiosa in omnia munda corda, quæ hoc modo per innumera exercitia præparantur. Ille Deum diligit, qui propter ipsum omnia sufferre potest. Diuinissima fides est, omnem spem & fiduciã suam in Deo constituere, & ipsum perseueranter ac longanimiter expectare. Rursus, ille Deum amat, qui huic seculo mori, & Deo suo vivere nouit: qui Deum scit, & omnia alia nescit. Adhuc, ille Deum amat, cui Deus est, id quod est, cui cælestia sapunt, terre desipiunt & tædio sunt: qui sensus suos exteriores concludit anteriores ab omnibus expedire, vires omnes Deo applicare: cui denique dulcedo creatoris, creata omnia vertit in amaritudinem, profususque desipere fecit, in Christo Iesu.

*Deo occurrere, & peccata nostra expiare debeamus.*

*Quis deus diligit.*

**I**N Christo Iesu. Præsentiam & ineffabilem amorem illius, qui continuè cum opulentis, iucundissimis, multiplicisque donis atque charismatibus suis nobis occurrit, spiritualis salutationis loco. O flores rosarum discretarum exercitiorum, quæ instar martyrii grauius carnem excruciant ad similitudinem passionum Christi: & lilia conuallium humilitatis puritatis, properate in occursum Domini Dei vestri, ad iussum paterni cordis ipsius. Regnum enim Dei intra vos est, omnis gloriæ filia regis abintus. Ibi plene multiplicia, ineffabilia, inestimabilia & preciosissima dona atque clemencia reperietis, missa summa cum fide in occursum vestri à desideratissimo sponso vestro Christo Iesu. Et si fortasse vel preterita vobis, vel præsentia peccata occurrant, minime timeatis, certi, quòd hoc donum Dei sit: quin potius ea vice, in spiritu humilitatis & in corde contrito Deo vestro occurrat, iudicando vos ipsos secundum iustitiam illius, & ineffabilem eius misericordiam præstolando. Nec ab hoc vestro temporis exercitio recedatis, donec peccata omnia ab iudicio Dei misericordia & gratia consumantur. Et hunc eodem modum seruabitis in occursum quarumlibet tentationum duritiæ, somnolentiæ, frigiditatis cordis vestri, vel etiam infirmitatis aut acediæ ad exercitia quælibet sancta atque laudabilia. Nihil enim omnino, prout Apostolus ait, damnationis est his qui sunt in Christo Iesu. Si verò mentis lætitiæ, igne, desideria, & quælibet alia temporalia ac spiritualia vobis bona occurrant, omnia illa cum acta cordis vestri custodia Deo omnipotenti, ad laudem & gloriam ipsius offeratis, & omnium diuinæ voluntatis beneplacitum tantummodò suspiratis, accedentes interim per animi meditationem Christum Salvatorem vestrum, cunctaque opera & afflictiones illius. Et quibus id quod potissimum palato mentis vestræ arriserit, in exercitium assumetis, per flammigerasque vos meditationes exhibebitis, non cessantes, donec in ineffabili illa diuinæque gratiæ silentij caligine comprehendamini, ibidemque vnus cum Deo spiritus efficiamini, cum illic certissimè Deus præsens aduersus Aeterna sapientia cuncta interiora & exteriora exercitia vestra in beneplacito amoris sui dirigat, moderetur, inflectat. Amen.

Luc. 17.

Psal. 44.

Roma. 8.

**I**N Christo Iesu. Præsentiam & ineffabilem amorem illius, qui continuè cum opulentis, iucundissimis, multiplicisque donis atque charismatibus suis nobis occurrit, spiritualis salutationis loco. O flores rosarum discretarum exercitiorum, quæ instar martyrii grauius carnem excruciant ad similitudinem passionum Christi: & lilia conuallium humilitatis puritatis, properate in occursum Domini Dei vestri, ad iussum paterni cordis ipsius. Regnum enim Dei intra vos est, omnis gloriæ filia regis abintus. Ibi plene multiplicia, ineffabilia, inestimabilia & preciosissima dona atque clemencia reperietis, missa summa cum fide in occursum vestri à desideratissimo sponso vestro Christo Iesu. Et si fortasse vel preterita vobis, vel præsentia peccata occurrant, minime timeatis, certi, quòd hoc donum Dei sit: quin potius ea vice, in spiritu humilitatis & in corde contrito Deo vestro occurrat, iudicando vos ipsos secundum iustitiam illius, & ineffabilem eius misericordiam præstolando. Nec ab hoc vestro temporis exercitio recedatis, donec peccata omnia ab iudicio Dei misericordia & gratia consumantur. Et hunc eodem modum seruabitis in occursum quarumlibet tentationum duritiæ, somnolentiæ, frigiditatis cordis vestri, vel etiam infirmitatis aut acediæ ad exercitia quælibet sancta atque laudabilia. Nihil enim omnino, prout Apostolus ait, damnationis est his qui sunt in Christo Iesu. Si verò mentis lætitiæ, igne, desideria, & quælibet alia temporalia ac spiritualia vobis bona occurrant, omnia illa cum acta cordis vestri custodia Deo omnipotenti, ad laudem & gloriam ipsius offeratis, & omnium diuinæ voluntatis beneplacitum tantummodò suspiratis, accedentes interim per animi meditationem Christum Salvatorem vestrum, cunctaque opera & afflictiones illius. Et quibus id quod potissimum palato mentis vestræ arriserit, in exercitium assumetis, per flammigerasque vos meditationes exhibebitis, non cessantes, donec in ineffabili illa diuinæque gratiæ silentij caligine comprehendamini, ibidemque vnus cum Deo spiritus efficiamini, cum illic certissimè Deus præsens aduersus Aeterna sapientia cuncta interiora & exteriora exercitia vestra in beneplacito amoris sui dirigat, moderetur, inflectat. Amen.

*De flammigeris desiderijs diuina vnionis.*

## EPISTOLA XV.

IN Christo Iesu saluere vos iubeo dilectissimi, affectans atque desiderans in ardenti, flammigero ac æstuantissimo Dei amore, vt ipse vos succendat, cunctasque animæ vestræ vires cum tam euidenti eiusdem animæ vestræ experimento ac sensu, perlustret irradietque, vt tota mens vestra ardentissimo circumdetur amore, copiosaque & perfecta subsecutione dulcissimæ vocationis, & sempiterni tractus amoris, in quibus suæ perbeata Trinitas ab æterno vos esse, agere, ac pati debere præordinauit, in æternitatem suam & iucundissimam sempiterni filij sui essentiam. Nunc igitur dilectissimæ in Christo sorores meæ, omnes vires vestras per cuncta opera, per quælibet accidentia, per omnes denique afflictiones atque dolores, forsolum erigite cum sitienti amorosæque expectatione, quo iugiter à solo Deo agi ducique idoneæ sitis, extra vos ipsas & creata omnia abstractæ & auulsæ. Ne, quæso, desideria vestra vel torpore, vel duritia, vel qualibet de summo & optimo bono desperatione interrumpi patiamini. Ecce enim paratissimus est liberalissimus Deus, seipsum totum perfectissimè & excellentissimè vobis impartiri. Semper itaque vos ipsas, per mentis vestræ eleuationem & Dei desiderium, renouetis: sicque Deus & mentem & desiderium vestrum nouis semper gratiæ suæ donis abundè replebit. Enim uero scire vos velim charissimæ, in vnitæte salutis nostræ, quod si ego & creata omnia omnem vobis animæ vestræ nobilitatem absque cessatione ediceremus, nullum id in vobis semper mansurum posse fructum producere. Sed quicquid in nobis vitales fructus & salutem æternam operari debet, perurgentibus desiderijs & actiuis viribus coram à Deo mendicandum & obtinendum est. Perseueranti autem in amorosis desiderijs semper opus illud diuinum se exhibet, quod pati oportet singulos, prout ab eis exigit Deus. Nec potest huiusmodi amorosis desiderijs error aliquis admisceri, nec quicquam eis negari potest. Ab horum autem exercitatione nulla ætas, nulla infirmitas, nulla excipitur mentis habetudo. Et reuera Deus benedictus se desiderantibus præ nimietate amoris sui, seipsum non potest non impartiri. Cæterum ego ipse ab æterna veritate peto ac

*Qui æternam salutem obtinenda.*

desiderio, vt ita suo vos amore moueat possideatque, quod verbum suum ætenu ita nudè intra vos eloqui possit, vt nullis creaturæ verbis opus habeatis. Valete se nper & orate.

*Vti sub Missa dotem n. stram ac munus viduale postulare debeamus.*

## EPISTOLA XVI.

**I**N Christo Iesu, & in ipsius sursum tendente ac viuo amore, & paterna diuina vnitare, perpetua vos salute impetio electæ filiæ Dei & sponsæ Domini nostri Iesu Christi. Conlo vobis dilectissimæ, vt multa cum audire munus viduale, dotemque vestram augere studeatis, quam pater cælestis sponsæ suæ sanctæ Ecclesiæ in nuptiis siue desponsatione vnigeniti filij sui contulit. Sunt autem hæc dona matrimonij, eius sanctissima opera & exempla: vt verbi gratia, natiuitas, passio, sepultura, resurrectio & ascensio. Dos autem, ipsa sunt septem dona Spiritus sancti. Hæc sponsa sancta Ecclesia, in quolibet Missæ sacrificio, per ora sacerdotum à patre cælesti postulat spiritale incrementum atque profectum actualis nostris ipsius resignationis in prosperis & aduersis in diuinam vnitatem. Et hæc etiam ego sacerdos immeritus & indignus, vobis omnibus in meo quotidie sacrificio deposco, rogoque & obsecro, & vos eadem per me & sacerdotes omnes, mihi & vobis & omnibus, quos Deus ab æterno dilexit, cum amorosa ac illuminata distinctione postcatis. Nec dubito quin id mirabilem vobis fructum & gratiam sit adducturum, maximè si cum isto exercitio ad quinque amoris vulnera Domini nostri Iesu Christi vos conuertatis. Sollicitæ quoque sitis virtutum actibus orditè insistere: & peccata omnia, quanuis minima, summo studio deuiteis, id præcipuè curantes, ne cum aliqua perseveranti proprietate ea vobis inhæreant. Denique munus hoc viduale in ignita extenuatione ad altare descendit, vbi sacerdos corpus Domini conficit, donec idè illud à sacerdote sumptum sit: tunc in omnes sui capaces promanat animas, sicut & S. Hildegardis testatur. Paternus sinus perpetuò vos conferuet, contineatque. Amen.

*De recta via ad quarendum Deum cum feruore.*

## EPISTOLA XVII.

**I**N Christo Iesu vobis, in eodem mihi charissimis virginibus, precor & exopto amorem intimum, abundè excitari actio

*Dos.*

*Alteri in uicè pro altero orandum.*

*Ad Christi vulne va confugiendum.*

ationes, sub  
re, & deinceps  
aliq. alia  
consuetudin  
intentione  
Rogo, dilect  
abstrahè vit  
tatis omni  
mansuetè su  
intra vos op  
omnibus qu  
tota cum fid  
tenebris nat  
vigiletis, ne  
sua volunt  
dubi stella  
tur in cordi  
quid à vobis  
ta omnia vo

E  
**I**N Christ  
I surgere C  
letum in ext  
ut sine vll  
extincta in  
dico, at que p  
re tradere a  
pedir, aut in  
securè acqu  
vocare elli  
Quisquis er  
it, spreueri  
num patiere  
& pro qual  
ipso occupa  
tantos perf  
proferet,  
tam in vnu

ationes, sub compendio in vera resignatione cuncta penetra-  
re, & deinceps in diuina absque modo immorari caligine, cum  
sæpe alia interna & externa exercitia, non ex arida quadam  
consuetudine, nec sensu proprio, sed ex vera discretionè, diuina  
intentione, in mansueta expediràque resignatione peragere.  
Rogo, dilectissimæ, per Dei amorem, vt vobiscum manere &  
abstrahere viuere curetis, atque vos ipsas non Deo tantùm, sed crea-  
turis omnibus in vera obedientiâ & resignatione humiliter ac  
mansuete subiiciatis. Vestri ipsarum & cordis vestri, diuinarumque  
intra vos operationum strenuam habeatis curam. Deo vos in  
omnibus quæ iotus & foris occurrunt, funditus resignetis, eiq;  
tota cum fiducia inhæreatis, quibuslibet etiam timoribus ac  
tenebris natura obruatur. Præcipuè verò intentioni vestræ in-  
uigiletis, ne quid omnino aliud, quàm Deo honor & eius gratif-  
sima voluntas, à vobis quæratur aut intendatur. Et tunc haud  
dubie stella diuina, index itineris, & lux vera, quæ Deus est, orie-  
tur in cordibus vestris: monstrabitque vobis, vbi, quo modo &  
quid à vobis habere velit. Idem ipse & per vos ipsas, & per crea-  
ta omnia vos in se perducatur. Amen.

*De cordis puritate & seruire.*

EPISTOLA XVIII.

IN Christo Iesu mori omnibus, & cum ipso perenniter re-  
surgere Opto vobis, dilectæ virginis Christi, annum iubi-  
lem in exteriori simul & interiori vos cõplēsse homine, ita  
vt sine villo timore vel trepidatione, omni consideratione iam  
extincta in vobis, audenter vos intimo, simplicissimo, indepi-  
ctio, atque purissimo fundo, cum essentiali ac illuminato amo-  
re tradere ac resignare possitis. Quicquid verò ab isto vos im-  
pedit, aut inde reuocare molitur, id repudietis penitus, & huic  
secure acquiescatis. Vocationis etiam vestræ, in qua à Domino  
vocatæ estis, & vestri ipsarum diligentem habetote curam.  
Quisquis enim diuinam vocationem electionemque neglexe-  
rit, preuerit, eiq; resisterit, non solùm perpetuum ob hoc dam-  
num patietur, sed & immensas in purgatorio pœnas luet. Imò  
& pro qualibet imagine ipsam à Deo remorante, Deique in  
ipso occupante locum, quam spontè intra se morari permisit,  
tantos perferret cruciatus atque miseras, vt si eas modò co-  
gnosceret, etiam si pro voto suo omnem delectationem il-  
lum in vnum constatam, quam ab exordio mundi ad finem



vsque seculi, & habuere & habituri sunt homines vniuersi, si  
 lus obtinere posset, multò sanè libentius & ea careret, & om-  
 nium insuper pauperrimus atque adeò leprosus fieret, quàm  
 vel minimas purgatorij pœnas, quas vnquam vna saltem ho-  
 rula aliquis perpessus est, experiretur. En desidero, charissime,  
 vt ineffabilis Dei amor ignitis vos cogitationibus perfundat,  
 sibi que vos totas in gaudiosa concrematione sua vniat copu-  
 letque, ita vt ea quæ retrò sunt, cum vestri ipsarum & mon-  
 talium creaturarum omnium contemptu obliuiscetes, ad supe-  
 riora vos anterioraque hominis interioris, in abyssò humilita-  
 tis, puritatis & æternitatis vniatis, extendatis, impellatisque  
 hominem verò exteriorem ab omni custodiatis externa so-  
 licitudine, naturali affectione, propria voluntate, & ab om-  
 ni denique mœrore vel delectatione præsentis prosperitatis  
 aduersitatisque. Hæc porrò & in me & in vobis verus ille arti-  
 fex, qui id solus potest, perficiat & operetur. Amen.

Philip. 3.

*Quòd cum feruore in via Dei ambulandum sit.*

EPISTOLA XIX.

**I**N Christo Iesu, eiusdem incontinentissima, ineffabilis ac  
 benignissima dona salutis loco. Quæso, dilectissime in  
 Christo virgines, discite in omni castitate & humilitate conti-  
 nuè, purissimè, feruentissimèque illa ingredi vita, quæ ad sum-  
 mum perducit bonum, quod omnia ea, quæ mundus hic totus  
 & creaturæ vniuersæ præstare possent, longè excedit: totamque  
 mentè & desiderium, cum vniuersis viribus vestris, ad cælestem  
 vitam convertite dirigiteque. Hæc autem via in omnium de-  
 lectionum subtractione, ex purissima ac impermixta inter-  
 rederiis, & in ardentissimo amore, feruentissimèque favore &  
 ineffabili quodam incontinentissimæ bonitatis diuinæ gustu  
 perficitur atque completur. In hac iucundissima via vetus ho-  
 mo noster cum vniuersis consuetudinibus, modis ac leuitati-  
 bus suis emoritur, & nouus homo noster viuificatur, & trans-  
 formatur in id ipsum, & in similitudinem superexcellenti-  
 ssimæ Trinitatis Dei. Vnde omni cum dilectione, qua possum,  
 vos oro & obsecro, quo eundem per seipsum deprecemini, vt  
 nos omnes introducat, deducat, & perducatur in eandè hanc su-  
 perexcellenti-ssimam viam, quæ Christus ipse est, Dominus ac  
 redemptor noster, in secula benedictus. Amen.

Vt per

Vt per  
 obt

**V**IR O  
 salute  
 te mittit, qu  
 mis omniu  
 re, eius præ  
 tiam, ac eiu  
 nibus & ex  
 Quid his a  
 his eam tr  
 cuiuslibet  
 gis abundat  
 cro, Deum  
 aliquid dee  
 atque consi  
 sionem im  
 queat, Ch  
 biliter in n  
 ne solum  
 omnem in  
 moque me  
 nostri don  
 ne anima  
 uisimi od  
 aromata. E  
 congesta, e  
 ma, quia h  
 emittit, se  
 quasi cū in  
 Oritur m  
 medicina  
 directio te  
 nientium  
 clauē in te  
 ubus te. C  
 extra me  
 uiter: & sic

*Ut per Christi passionem, diuini amoris feruorem  
obtinemus.*

## EPIST. XX.

**V**IRGINIBVS Christi seruus earū eum, quem suam salutem gaudium & desiderium esse agnoscunt, pro salute mittit, quo hunc eundem totius salutis magistrum, ex intimis omnium virium suarum ardentissimo cōplectantur amore, eius præceptis atque consiliis fidelem exhibeant obedientiam, ac eius denique amarissimæ passionis, secretisque imaginibus & exemplis se totas applicent, humiliterque cōforment. Quid his amplius, ò Christi virgines, vobis scribere potero? In his enim tribus, sanctorum omnium asperitatis conuersatio, & cuiuslibet hominis exercitia comprehenduntur. Et qui his magis abundat, Deo vicinior atque coniunctior est. Et quid, obsecro, Deum amantibus deesse possit, quando nec timētibz eum aliquid deest? Quid autem ille exigit à nobis, nisi vt mandatis atque consiliis illius nos totos tradamus, eiusque vitam & passionem imitemur? Quod vt faciliter in nobis & per nos fieri queat, Christi que passio & exemplar ad extremum & laudabiliter in nobis perficiantur, facies nostras continua meditatio ne solum erigere, eiusque passionem in cōclau cordis nostri, omnem inde contrariam excludendo occupationem, in intimis que mētis nostræ hospitio, & in supremo spiritus siue fundi nostri domicilio, fideliter recogitare ac ruminare debemus. Sane anima quæ sic à Christo duci meretur, ceu apotheca fit suauissimi odoris, quem preciosissima Christi virtutum spirant aromata. Hæc autem aromata, in mentis nostræ pyxide simul coogesta, circumferenda sunt. Credite Deo & expertis, charissimæ, quia hic amantis animæ vox insonat. Nec vocem tantum emittit, sed & in intimo æstuatissimi morū suspiriorum impulsu, quasi cū impatienti desiderio vociferatur: O vnice amor meus. O tutum refugium laborantium ac fatigatum. O salutaris medicina languentium animarum. O aurea consolatio atque directio te suspirantium. O dulcissima ac præstantissima te esurientium esca, & suauissime te sitientium potus. O vernas conclave in te quiescentium. O speculum siue macula cōtemplandis te. O vnica & summa sufficientia mea, trahere me post te, extra me & extra oēs creaturas veraciter, ardēter, purè atque suaviter: & sic dulciter ac indefessè curremus in suauissimo odore vnguen

*Psal. 33.*

Cant. I.

vnguentorum tuorum, nec cessabimus, donec eodem hoc precipuo olore, qui Christus ipse est, in amabili paterni cordis apotheca viribus collectis in intimo spiritus nostri liberè fruamur, ipsum'que sentiamus abundè.

*Breues, sed haud vulgares, admonitiones.*

## EPIST. XXI.

**C**HARISSIMA in Christo filia, veniet tempus & tunc est, quo multa quærentur, quibus ore satisfieri ac responderi nõ poterit, sed in spiritu duntaxat & veritate. Et quoties tunc supererũt homines puri ac Deum quærentes, in omnibus pro pace cordis sui sapiẽter se gerent, & in vera dilectione perseverabunt: in qua & ego servus tuus ero, tibi'que, quantum coram Deo potero, obsequium impendam. Amicus enim fidelis in Domino, amicum suũ in errore relinquere non potest. Dic, obsecro, charissimis filiabus nostris, me eas ad scholam humillimæ resignationis remittere, vt illic & sibi'ipsis in corporalibus ac spiritualibus rebus, & vitiis quibuscunque perfectè mori, & se'ipsas in nulla vel gratia vel donis Dei quærare discant. Quod si hanc artẽ probè didiceritis, in nudo ac essentiali amore illo, qui Deus est, reuiuſcẽtis, nec opus erit vobis decipere vel me, vel quenlibet alium quæstionibus pulsare. Iterũ oro, dic filiabus nostris, me eas rogare & hortari plurimũ, vt ab omnibus externis rebus expeditæ & simplices perseveret permanẽantque, & cordis sui, operũque suorũ & sui'ipsarum pura cum discretione & pace mansueta, curam habeant. In hoc enim gratissima Dei voluntas cognoscitur perficiturque.

*Vt per vulnera Christi, verum amorem assequamur.*

## EPIST. XXII.

**I**N Christo Iesu saluere vos iubeo. Animæ cognitio & comprehensio, in vno illo necessario consistit, vt eodem cum sanctis omnibus perẽniter perfruamur. Quæso electissimæ Christi sponsæ, idẽ hic sponsus vester solus vobis sapiat, nec quicquam illi comparare audeatis. Hoc planè & vobis, & omnibus mihi in Christo coniunctis, vobisque commorantibus, æquè vt mihi'ipsi & animæ meæ cupio & exopto. Quicquid per diẽ agendum vel dimittendum est, id iuxta ordinis vestri Canonem ac statuta disponatis efficiatisque, idẽmque rursus in Christi Iesu offeratis vulnera, iuxta exercitium quinque virtutum illius quod,

modò à me edoctæ estis, quomodò videlicet per has ingredi debeatis. Et in his sedulò vos exercere curabitis, quantum experientia sancta vos docuerit, informarit, direxeritque. Tantummodò gratiam Dei, quæ in vobis est, non negligatis: sed magis vobiscum disquirite, vt amplius augeri ac diligentiores fieri possitis, in gratia, in pacis gustu, in gaudio spiritali omnè sensum exuperante, in illuminatione simplicis cordis, in conscientie puritate & mentis eleuatione, in cælesti dulcedine impenditò feruentis ac æstuantis spiritus, in visceribus Christi, & demùm in sancta omnium sensuum vestrorù custodia. Sic enim cælesti patri per Iesum Christum vos ipsas hostiam immaculatam, viuentem, sanctam ac bene placentem offeretis. Præterea cunctis hominibus, maximè tamen domesticis, id est, consoribus vestris vos ipsas totius perfectionis, cunctoiùmque bonorum operum ceu viuum quoddam simulacrum, omni in humilitate, mansuetudine, patientia exhibebitis, sufferentes eas in charitate, sicut & vos à Christo & amicis illius hucusque tolerare estis. Vnde etiã in Christo vobis præcipio, & ex parte mea humiliter vos oro & obsecro, vt confodales vestras in oratione mentali ac interna, crebra admonitione promoueatis, eas corrigatis intus, cum cordis pace ac lenitate corripatis, semper tamen potius interiori & exteriori exemplo & cõuersatione vestra, quàm verbis eas instituatis. Cætera omnia Christus Iesus sponsus vester & electus sanctæ Ecclesiæ amor in secula benedictus, vos abundè edocebit.

*Vt quis cælestis, angelicus, & diuinus homo efficiatur*

## EPIST. XXIII.

IN Christo Iesu: Si fili charissime scire exoptas, quid eò requiratur, vt quis planè cælestis, angelicus, atque diuinus efficiatur homo, ea quæ sequuntur, attende: Talis ergo ita se exhibebit, vt semper omnis introitus illius, verus & perfectus sit exitus & abnegatio sui ipsius & omnium in veritate: & rursus, vt omnis exitus illius, purus ac verus sit introitus in Deũ. Qui eiusmodi est, is summam perfectionem obtinet, tantæque ab omni proprietate paupertatis est, vt nec tantillũ habeat spatij, quo elemosynã recipere possit. Nihil enim omninò sibi usurpat. Qui si quicquam sibi esse videretur, haud dubiè in hoc peius solifissimè caderet, & noxius ille sinus foret. In illa verò paupertate constitutus, etiam regnum habere posset. Et sicut nihil sibi

*Vnde amabiles  
Dei homines nosse  
queas.*

sibi in suo introitu vsurpat, vel ascribit boni, ita & nihil omnino ex his quæ foris sunt, sibi vendicat, etiam si omnia suo dominio subiacerent. Vnde verò, ait aliquis, huiusmodi amabiles homines nosse licebit? Inde videlicet, quòd abundè illis sufficit & arridet, quicquid eis Deus euenire permittit. Et in hoc ipsorum hic beatitudo incipit, & perenniter perseuerat, quando in omnibus veram ac integram pacem habent. Quòd quid aliud est, quàm hic inchoasse, quo eternaliter in Deo sunt perfecti? Relinquant etiam Deo quòd illius est, & seruant quòd suum est, id est, sui ipsorum nihil in se. Vnde & Deus eis auferens quòd ipsorum est, restituit illis quòd suum est, id est, omnipotentiam in se. Ita enim Deo quòdam modo dominari incipiunt, & extra illos nihil ipse faciat: sicut & Deus econuerso ita eis dominatur, vt nihil illi extra ipsum facere præsumant. Denique isti homines non ex subtilitate intellectus, nec ex inordinatis magnisque exercitiis, nec ex specie aliqua externa, neque ex habitu vel vestitu, qualiscunque sit ille, siue diuites sint ipsi, siue pauperes, siue in monasterio, siue extrà degant, cognosci possunt. Non enim grande aliquid præ se ferunt. In vera duntaxat diuinitate essentia, vbi & reuerà inueniuntur, agnoscitur queunt. Dumque magna eis vel aduersitas occurrit, vel afflictio, spontanei inueniuntur. In ipsa nanque animæ essentia sunt, tantòque profundius in ipsum sese demittunt fundum: suumque nihil contemplantes, ei cuius sunt, ex integro sese resignant atque relinquunt. Nunc igitur, fili dilectissime, mecum simul in dulci nomine Iesu coram patre cælesti, & me, & te quoque, & omnes qui hanc viam neglexerint, plange atque deplora: nec vnquam celsimus, donec vitalis lapidæ sapientiæ virtus præualeat, ita vt in nobis id totum perficiatur, quòd hucusque pro dolor negleximus. Nihil enim Deus ipse libentius largitur, nec quicquam illi preciosius, nec nobis vtilius ac potius est. Ad hoc verò suam ipse nobis opem porrigat, & cælestis auxiliij dextram præstendat. Amen.

*Quæstio & Responsio de suprema perfectione.*

EPIST. XXIIII.

Quæstio.

**C**HARISSIME in Christo pater, sicut nosti, orphanam atque destituta, tibi ac soli Deo derelicta, & ignota quid

E  
cod facere  
riti, & meip  
pensione  
luna, vn  
bona omnia  
se formare p  
latam illam  
tate omnes  
nio ac depre  
ante fores D  
Neque enim  
desiderij scin  
mei vires con  
namper quie  
Ex quanto al  
homo meus,  
vise homo, si  
tibus iniret.  
delicet, an vi  
tam hic fide  
quod vel soli  
magis quàm

Ad hæc eg  
tere cum in  
nissimam De  
lo prostrato  
atque iterum  
Hoc verò nu  
vera inharer  
ga atque lib  
mam perfect  
Vnde si vel q  
tione Dei qu  
tenter in  
no patere

De perfect  
omniu

quod facere debeam. Sicut iussa fui, per aliquot dies abstractius  
vivi, & me ipsam in occulta desiderij scintilla, & omnium par-  
ticipacione mecum exercitavi, omnésque inspirationes, cuncta  
luminaria, vniuersam intellectualium imaginum dulcedinem, &  
bona omnia quæ anima per naturam vel delectationem intra  
se formare potest, transcendendi atque excessi. Et in hoc solo deso-  
lata illam paupertatem, vastamque & interiorē, in qua phan-  
tasmata omnes bonæ vel malæ locum habere non possunt, inue-  
nio ac deprehendo solitudinem. Hic verò iam velut mendicans  
ante fores Domini mei prostrata, illius beneplacitum expecto.  
Neque enim intelligo, quid sibi velit, quod hæc affectus siue  
desiderij scintilla non quiescit, donec omnes cordis & capitis  
mei vires consumantur, exhaurianturque. Quo facto, si vel pa-  
ramper quiescere possim, illicò vires consumptæ reparantur.  
Et quanto abstractius vivo, tanto interiora mea interior' que  
homo meus, in hac paupertate delectantur amplius, licet exte-  
rior homo, si facultas ei præberetur, fugam potius modis om-  
nibus iniret. Quorsum autem hæc euasura sint, in mortem vi-  
delicet, an vitam, incompertū habeo. Meo tamen iudicio mul-  
tum hic fides, spes, charitas roborantur. Vnde si in clu'oriū ali-  
quod vel solitarius mihi locus esset, his totam me traderem,  
magis quàm nunc possim.

Responsio.

Ad hæc ego ex Dei gratia respondeo, exigi huc solitariè vi-  
uere cum incommutabili mente & libera voluntatis tuæ in gra-  
tissimum Dei beneplacitū resignatione, ita vt cum sancto Pau-  
lo prostrato dicas: Domine, quid me vis facere? Id' que iterum  
atque iterum renouare, & in eo ad mortem vsque persistere.  
Hoc verò nulla humana actio per se pertingere potest, nisi hæc  
vera inharrensque perseuerantia & sitis Dei. Adeò nanque lar-  
ga atque libera sunt opera Dei in homine, vt omnia ad sum-  
mum perfectionem perducant, nisi ipse hoc homo præpediat.  
Vnde si vel quadraginta annis in hoc desiderio, siti, & expecta-  
tione Dei quenquam morari oporteret, meritò hoc libenter ac  
patienter in vera resignatione pro acceptissimo Dei benepla-  
cito pateretur. Amen.

Act. 9.

Quæ lar-  
ga sint  
opera  
Dei.

De perfecta resignatione & obliuione nostri ipsorum &  
omnium, quæ in schola Dei addiscuntur.

EPIST

*Author  
D. echar  
dus u-  
nior.*

**I**N æterno ac ineffabili celestis patris & sempiterni verbi illius amore, saluere te iubeo dilecte in Christo fili. Rogat dilectum Deum meum pro felicitate ac securæ mortis præparatione: & ecce ab ipso velut pauper discipulus, ad immensam ac opulentissimam scholam missus sum, ubi ineffabilia, magnæque mira quotidie & horis omnibus addiscuntur. Pro hac autem felicissima ac benedicta schola, omnia penitus deserenda sunt. Qui enim in ea amabili lectori illius subditus esse volueris, & à seipso, & à creaturis omnibus expeditum, vacuum, ac liberum esse oportet. Denique in hac schola à dignissimo magistro in summo ac excellentissimo libro hæc quotidie instituta seu prælectio discitur: Quod videlicet in vera resignatione voluntatis nostræ in gratissimam Dei voluntatem per mentis immobilitatem, iucundum semper & perinde nobis esse debeat quicquid simus, & vtrum abundemus, vel patiamur inopiam, sciamus vel ignoremus, ita ut nihil omnino velimus, nihil appetamus, nihil optemus, nihil quæramus vel intendantur, quàm nudè amabilis magistri huius beneplacitum ac voluntatem, etiam in posse & nō posse, in omni actione & dimissionem, in cunctis spiritualibus ac corporalibus afflictionibus, viuendo demum & moriendo. Vbi enim vel quomodo habeamus aut simus: in his cunctisque aliis immobiliter perinde nobis esse debet absque omni vacillatione, absque omni electione vel repudiatione huius vel illius, absque omni denique vel vel auersari. Ita enim dilectissimi, Magistri huius voluntas in nobis viuere debet, ut quicquid extra hæc est, penitus inuoluntarium, extinctum sit, atque alienum à nobis. Hanc gratissimam illius voluntatem nudè in seipsa absque additione vel abstractione & ante mortem, & in morte, & post mortem in nobis persisti oportet. Breuiter ergo schola, ad quam à summo illo Concilio remissi sumus, ipsa est benedicta atque paterna Dei voluntas. In hac verus Magister ipse est Spiritus sanctus in omni bonitate sua. Vnicus ac verus scholæ huius liber, ipse est superdulcissimus Dominus noster Iesus Christus & in seipso, & in omnibus quæ illius sunt. Præter hanc ergo scholam, omnes aliæ scholæ prorsus mihi emortuæ sunt. Præter hunc magistrum, quotquot alij sunt pædagogi, procul à me remoti, mihi que penitus alieni sunt. Præter hunc denique librum, omnes alij codices clausi mihi sunt atque incogniti. Hæc placè cuncta me delectat

*Schola.*

*Magister  
Liber.*

ne deserere  
tu fili chari  
patrem habe  
ris. Frequen  
te. Quem  
mas, quàm  
sentissimus  
que iste ama  
me, in fide  
enim neque  
riorem, neq  
strum Deus  
bi concessit.  
uissimum m  
lodum. Qui  
dubitatione  
totaque vita  
tam grata fi

*Denotat*

**I**N Christ  
Ieandem i  
Hæc enim  
tiz, claritat  
que in vita  
que homo  
igno cum de  
quantam a  
ditatem pos  
templabitur  
tibus fern  
costuebitur  
tur abunde  
lode scutum  
reportat. Q  
virtutem c  
Sexto cum  
lode illi à

ne deserere fecerūt. His dūraxat verè viuere statui. Ita quæso & tu fili charissime, solis his viuere sed verè viuere discer: & ita pacem habebis veram in omnibus, quã aliàs obrinere nō poteris. Frequenter, obsecro, scholam hanc benedictam ingredere. Quem enim alium accedamus, aut quò libentius ire velimus, quàm vbi dulcissimus hic pedagogus sine cessatione præsentissimus semper adest, totusque ad omnia paratus est, liberque iste amabilis omni patet tempore? Securè, fili dilectissime, in fide mea, in hoc lætare atque persiste ordine. Reuerà enim neque meliorem, neque compendiosorem, neque securiorem, neque celsiorem aliquam viam novi: & hunc magistrum Deum omnipotens ex diuitijs immensæ charitatis suæ tibi concessit. Audenter enim mea fide sequere. Hoc enim tibi vtilissimum est. Tantum ad hunc beatum & sanctum accede Iadam. Quisquis enim hunc ingressus fuerit, ita absque omni dubitatione instituetur, vt omnes cogitationes, verba & opera, totaque vita illius, ex Deo patre ducant originem, eidemque tam grata sint, quàm quæ gratissima.

*Deuotum exercitium ad quinque vulnera Christi.*

EPISTOLA XXVI.

IN Christo Iesu saluete filij charissimi. Anima Deum amans *Quid ani*  
 leundem in illius vulneribus contemplari & osculari debet. *ma Deū*  
 Hæc enim Saluatoris nostri vulnera, plus pulchritudinis, lati *amati cō-*  
 tate, claritatis toti conferunt cælesti curiæ, quàm omnia alia, *tēplandū*  
 quæ in vita perenni, excepta diuinitate, habentur. Primò ita *I.*  
 que homo Deum amans, in hoc fluxo ac instabili tempore ma  
 gno cum desiderio illius caput osculabitur. Per hoc nanque  
 quandam accipit nobilitatem, & paternam cum Christo hære  
 ditatem possidere dignus efficitur. Secundò vulnus cordis con *II.*  
 templabitur. Inde animæ illius in diuino amore cunctisque vir  
 tutibus feruidus profectus datur. Tertiò vulnus dextræ manus *III.*  
 contuebitur. Inde ipsi redemptio, libertas, & gratia Dei præsta  
 tur abundè. Quarto vulnus sinistræ manus contemplabitur. *IIII.*  
 Inde scutum & protectionem aduersus tentationes quaslibet  
 reportat. Quintò vulnus dextri adspiciet pedis. Inde robur & *v.*  
 virtutem cuncta pro Dei amore libentur perferendi suscipit.  
 Sextò cum deuotione sinistri pedis vulnus attentè cōsiderabit. *VI.*  
 Inde illi à Deo delectatio & affectus ad omnia spiritualia sua



dia cunctaque virtuosa præstatur opera. Imò quoties elusmodi homo hæc amoris Christi signa deuotè ac feridè contempletur, toties iam dicta renouantur dona, & magis magisque perfecta redduntur. Et hæc est certa ac vera reuelatio à Deo, quæ fundamentum suum ex scripturis sanctis habet, diuinitus inspiratis,

*Quòd vera cum resignatione crucem Christi ferre debeamus.*

EPISTOLA XXVII.

**I**N Christo Iesu, Omnis inordinatio tam exterioris quàm interioris hominis, filij charissimi, in vera sui ipsius resignatione sub Deum in cunctis iudicijs ac permissionibus illius componitur ac ordinatur. Quam qui habet, ille in eadem à creaturis omnibus in incomprehensibile bonum illud, quod Deus ipse est, eidem offertur, ac refertur in eundem. Seipsum ergò & quid Deus à se exigit, crucemq; illam, in qua Deus ipsum pro gratissima voluntate sua præparare constituit, quisque attendat & obseruet, vt domicilium cordis sui in fruitione Dei optimi maximi hinc in tempore, & illic in æternitate, dignè possidere queat. Quo enim crux amarior fuerit, eo & præclarior, deinde iucundiorq; illius in Deo resurrectio erit. Caueat etiam singularitatem in exteriori conuersatione sua, & quicquid incipit animo quod ipsum vel mœrore, vel perplexitate queat afficere, quando certissimè totum hoc diaboli opus est. Omnis quoque in omnibus volūtatis sit expers, & ita verè pauper erit, etiam si cunctas mundi diuitias possideret. Ad illam se crucem offerat atque resignet, quam Deus illi imposuit, siue in monasterio, siue in inclusorio, siue in matrimonio degat. Hoc enim illi uoluntarius est, magisque Deo præparat, quàm omnes Doctorum omnium tam præsentis quàm præteritæ conciones. Humiliter se sub potenti manu Dei. Ipse nanque ait: Sine me nihil potestis facere, Resignet ergò se Deo, & patiatur opera illius: corpore suum in edendo, bibendo, dormiendo, quantum sibi ex his necessarium esse perpexerit, ordinatè regat. Alioqui haud dubie corpus simul & animam & quod maximum est, etiam Deum suum amittet. Vnde exercitia omnia tam interna quàm externa, quæ naturam destruunt aut ineptiorem reddunt, agat cum discretione, vt Deus in ipso quietem inuenire possit. Quòd si crucem interioris pressuræ ob inordinatum cuiuslibet creature amorem

1. Pet. 5.

Ioan. 15.

morem su  
benter care  
li esse videat  
Taota enim  
dolendum  
sum tranqu  
tis perpetua  
pientia te co  
in Christo I  
Exercitiu  
nitatem

**I**N Christo  
Inata atque  
nera in pere  
in uitate di  
siti pedis vul  
inordinatæ  
sij; voluptat  
tri pedis vul  
accidèria &  
in gratiarum  
Deus ipse est  
est actiua vir  
tegra sui ipsi  
spiritus imp  
probare, seip  
interne paup  
tione, vera e  
sui deprime  
bis incoguit  
tæ manus, e  
perras, omni  
is superluc  
simplicitatis  
osum per ve  
beotiam, su  
um ignitis  
em actualer  
amore est

morem sustinet, pro Dei amore creaturæ illius præsentia libenter careat, quæcunque etiam sit illa, vel quanlibet sancta illi esse videatur: siue amicus sit, siue cognatus, siue vir, siue vxor. Tanta enim naturæ nequitia & viscositas est, vt satis superque dolendum sit. Et si sic fugam inierit, ex pressura illius fructuosam tranquillæ conscientiæ gaudium, & ex cruce fructus salutis perpetuæ orietur. Potentia patris te capiat, æterna filij sapientia te conseruet, & amor Spiritus sancti te in se concludat in Christo Iesu. Amen.

*Exercitium, per quinque vulnera Christi, in eius diuinitatem transeundi.*

## EPIST. XXVIII.

IN Christo Iesu quinque illius virtutes essentielles, & illuminatae atque perfecta in eisdem quinque vulneribus dei itinera in perenni illo Iubileo ad diuinam Romam, quæ est amor in unitate diuina, vobis præcor & exopto. Primò, via per finitimi pedis vulnus, est sitibunda nostræ sensualitatis, naturæ, ac inordinatæ naturalis delectationis mortificatio, ad diuinam vîs; voluptatis & oblectationis fruitionem. Secundò, via per dexteri pedis vulnus, est fortis ac vehemens in Deum per omnia foris accidentia & quaslibet aduersitates, cum patienti perseverantia in gratiarum actione & laude superessentialis boni illius, quod Deus ipse est penetratio. Tertiò, via per vulnus sinistrae manus, est actiua virtutum omnium exercitatio in obedientia humili, & in obsequio sui ipsius sub Deum subiectione, atque id ipsum iuxta sancti Spiritus impulsus & admonitiones, exercitijs prosequi & comprobare, seipsumque in omni interiori dulcedinis & experientiae internæ paupertate & inopia, in qualibet etiam pressura & afflictione, vera cum resignatione, in tempore & æternitate, profusus deprimere & abnegare, & immensæ diuinæ voluntatis nobilitati incognitæ celsitudini adherere. Quartò, iter per vulnus dexterae manus, est abstracta, nuda, simplex, & expedita spiritus paupertas, omnis imaginis seu formæ expers, cum amore essentiali superlucidissimam, purissimam, superessentialem diuinæ simplicitatis nuditatem. Quintò, via per vulnus cordis, est sensum per veneranda sacramenta iuxta Ecclesiæ sanctæ obedientiam, foris quidem in cunctis operibus bonis, intus verò cum ignitis desideris & modinesciji exercitationibus per amorem actualem largè consumere, succendere, conflagrare, & in amore essentiali liquefcere, ac in seipso per fruitionem

*Via per finitimi pedis vulnus, quæ. Per dextram.*

*Per sinistram manus vulnus.*

*Per dextram.*

*Via per vulnus cordis quæ.*

& abyſſali quadam ratione ſine omni medio, quod quidem ad ſenſibilem diſtinctionem attinet, in caliginofum diuinæ ac ſu-  
peressentialis vnitatis ſilentium ſeſe immergere demittere.  
Hanc institutionem ſi quis fruſtuoſè & habere & ſeruare vo-  
let, ter eam per diem & noctem attentè ac intimè contuebitur.  
In prima cõſideratione ſeipſum in humili ac doloroſa ſui agri-  
tione coram Deo diſtinctè accuſabit, quòd hanc institutionem  
vita ac moribus impugnàrit. In ſecunda cõſideratione, Deum  
Opr. Max. digniſſimorum meritorum & amabilium ac opu-  
lentorum vulnerum illius admonebit, & quidem ſeriò, ipſum-  
que pro ſupradictis virtutibus humiliter ac diſtinctè deprecabi-  
tur. In tertia cõſideratione ſeipſum ad quinque ſacraſſimi  
conuertens vulnera ardenti cum deſiderio, & amore impetu-  
ſo ac violèto cum vniuerſis viribus, toto corde, tota anima, om-  
niquè mente ſua per cœleſtes radiatium Chriſti Ieſu vulnerum  
portas, in Deum nitetur, contendet, ac penetrabit. Quiſquis ve-  
gò, inquam, ex hoc exercitio fructum optat conſequi, omni  
cum attentione huic ſeſe tradere curet, Semel in nocte, ſemel  
manè, & ſemel veſperino tempore. Vſus enim & exercitium  
faciunt artem, & ſedulitas virtutem, deſiderium, gratiam, &  
amor ingens vitam æternam promeretur. Siquidem vt ipſe Do-  
minus ait, qui petit, accipit: & qui querit, inuenit: & puſſant  
aperietur, Ex quo nimirum ſequitur, eum qui hæc facere recu-  
ſat, indignum eſſe cui aliquid conferatur. Quod enim (vt diſ-  
ſolet) nullo conſtitit, nec valere aliquid poteſt. Et qui charum  
aliquid habere cupit, charum itidem relinquat oportet. Amen.

*Ars qui  
fiat.*

*Matt. 7.*

*Author* De ſex quibusdam, quæ faciunt hominem immobilẽ  
*D. Henri* in diuina vniõne perſiſtere.  
*cus à Lo*  
*uano.*

EPIST. XXIX.

*Sex obser-  
uandaque*

*I.*

*II.*

*III.*

*IV.*

*V.*

*VI.*

Qui perfectè Dei ſui eſſe voluerit, ſex illi obſeruanda re-  
quirit, ex quibus tria externa, totidè que interna ſunt.  
Externorum primum eſt, vt veſtes & cuncta exteriora illius, ſim-  
plicia ſint, quibus nulli omninò præterquam ſoli Deo, place-  
re cupiat. Aliud eſt, vt verba illius ſuccincta, neceſſaria, ſimplicia,  
& de rebus diuinis ſint. Tertiũ, vt omnis vita, & vniuerſa opo-  
ra illius, & quicquid demum agit, ita ſit integrum, vt in nullo  
proſus à quocunque poſſit reprehendi. Internorum verò pri-  
mum

num eſt, vt  
om, vt ſolu-  
tibus pro D-  
quid illi eue-  
pacem reti-  
rata, quiet a  
lis & immo-  
tibus ea tun-  
plari valet, it-  
lad quod De-  
ſos ſuz luci-  
commouetu-  
tatem, vel h-  
quid fortuna-  
gradia varia  
aduerſa omni-  
in fundo ſuc-  
tor aut impe-  
pat alteri, qu-  
tibus, ſiue h-  
tibus ipſum  
mam voraci-  
la, nequaqua-  
noc vltionem  
Domini ſuſe-  
tur, gratiaru-  
ſendum eſt  
tantaxat &  
hoq; motus  
Ceterum m-  
primere nõra-  
geſtibus ipſi  
quietam eria-  
tu ſic, vt qu-  
obruatur, m-  
nulla inde in-  
taneat, vñ d-  
mediarũ ve-  
et hæc qua-

num est, vt cogitationes illius puræ sint atque caelestes. Secun-  
 dum, vt solum Deum purè quærat & intendat. Tertium, vt om-  
 nibus pro Deo nullo possit negotio valefacere, hoc est, vt quic-  
 quid illi euenerit, imperturbabilem semper ac veram ex animo  
 pacem retineat: vt sicut aqua, nullis ventorum turbinibus agi-  
 tata, quieta consistit, ita & fundus illius in omnibus tranquil-  
 lus & immobilis perseueret. Sicut enim in aqua, quandiu flu-  
 ctibus ea tumer, & motu quodam agitatur, nemo se contem-  
 plari valet, ita & simplicissimum purissimumque bonum il-  
 lud quod Deus est, nunquam in spiritum vel interiora illius ra-  
 dios suæ lucis dirigere potest, quandiu prosperis vel aduersis  
 commouetur. Ob nullam enim quanlibet magnam prosperi-  
 tatem, vel honorem, ob nullas diuitias vel amicos, aut quic-  
 quid fortunatum accidere possit, ad leuitates, dissolutiones &  
 gaudia vana cor inlectendum est. Rursusque ita ediuerso cõtra  
 aduersa omnia imperterritus & immobilis quisq; persistet, vt  
 in fundo suo ob damna quælibet sibi illata, minimè perturber-  
 tur aut impediatur, nec malum quodcunque intus aut foris cu-  
 piat alteri, quicquid etiam ab illo patiat: siue ille bonis om-  
 nibus, siue honore, siue amicis, siue commodis, siue solatijs om-  
 nibus ipsum exuat despolièrve. Imò si vel oculos eruat, vel do-  
 mum voracibus tradat flammis, aut alia quælibet inferat ma-  
 la, nequaquam aduersus ipsum maligna cogitatione defauier,  
 nec vltionem expetet: sed cuncta non ab homine, sed de manu  
 Domini suscipiens, quòd illi aliqua ex parte conformis effici-  
 tur, gratiarum ei deuotas persoluet actiones. Interim tamen  
 sciendum est, neminem ita felicem esse vel sanctum, Christo  
 deo taxar & gloriosa virgine exceptis, quin saltè primos quan-  
 tos motus patiat. Nam & omnes sancti eos perpessi sunt.

Ceterum mox vt eos sentiebant, ita per Dei gratiam illos sup-  
 primere nõrunt, vt neque in vultu, neque in verbis, neque in  
 gestibus ipsorum possent facillè deprehendi. Deniq; ad hanc  
 quietam etiam hoc exigitur, vt ita quisque affectus, ita disposi-  
 tus sit, vt quanlibet diuersis occupationibus ac multiplicitate  
 laboratur, mox vbi ad Deum per orationem sese conuerterit,  
 nulla inde imago nulla species, nulla saltem vmbra in ipso re-  
 maneat, vnde in intellectu ac mente sua reddatur ineptior, præ-  
 uariaturve. Faxit Dominus noster Iesus Christus, vt omnes  
 ad hæc quandoque pertingere mereamur. Amen.

*Vt ab externo homine ad precipuam felicitatem nostram intrò nos recipere debeamus.*

## EPISTOLA XXX.

*Author  
D. Henri  
cus Suso.*

*Luc. 10.*

**V**Itæ tuæ ratio & conuersatio, interna sit, neque foras proferas aut erumpas, siue verbis, siue gestibus moribuscumque. Veritati simpliciter facias satis: atque in iis quæ tibi evenierint, non nimum tibi ipsi subuenias, neque inordinatam admittas sollicitudinem. Enimvero qui plus satis sibi ipsis subueniunt, iis à veritate minus fertur subsidij. Quando hominibus ades, ab animo excludas visa & audita, atque vni Deo, qui intus exhibitus tibi est, inhærescas. Sedulo id cures, vt in actibus tuis ratio tibi primas vendicat. Namque dum portio sensitiua vel sensualitas primas occupare finitur, omne malorum genus inde emergit. Delectatio non secundum sensum, sed iuxta veritatem capienda est. Deus quidem nos delectatione priuare non vult, sed perfectam atque modis omnibus absolutam in seipso nobis delectationem præbere appetit. Fortissima sui abiectio vel submissio, supremam in se ascensionem complectitur. Qui in intimis versari petit, is omnem fugiat oportet multipliciter, renuntiâtque omnibus, quæ à vnico illo vno aliena sunt. Vnum nanque, vt Dominus ait, est necessarium. Vbi natura ex sensibus, vel sensualitate operatur, ibi labor est & dolor, & rationis obnubilatio. Nulla maior voluptas est, quàm vbi me vnum inuenio in Deo, totusque Deus sum in omnibus, ita vt me oportet. Hominis probè resignatio exercitatio est, à seipso deficere. Quâdo amor noster circa imaginaciones & personas versatur, iam accidentia amatur: idque non rectè habet. Attamen ferendæ sunt imaginaciones, donec decidant. Interdum nanque ex interno simplici fundo proficiscitur, neque illic imaginis præsentia diligitur. Is qui vbi omnia & nos ipsos quoque abnegamus, vnumque sumus, inibi Deus est. Qui sese deserit, ne inordinatè foras prorumpat per sensus, is & in prosperis & aduersis crucem ferat: patiatur. Siquidem patiens vel afflictus aliquis, plus amat aonono vno, quàm alius foras erumpens annis tribus. Si creaturis omnibus prodesse cupis, à creaturis omnibus ad Deum te conuertere. Dum quis rem siue causam comprehendere nequit, si se possit expedire in Deo, iam ab ipsa re vel causa comprehensur. Vidè ne sic vnquam te foras recipias, vt ab interno pro-

posito tuo admiscerent Deum supereratem f. adeo à cum ves, ac si nu Equidem t naturam di nimis indo nis perman continere, Acque ex v pragraueti rit. Obser externa par resignatio, senti anim natura vlt etiamdum ne despereris, eo meli tis obnubi occubitus, actione des purgantur neot nobi piunt. Cu ea videlicet quicquam do confortant, sed il mo eorum plures lab ita est: qu sumus à I gredimur, ne illumie clarius effi ritate & v thænet, hoc

posito tuo & Christi exemplo discordet. Naturæ ubique sese admiscens propensionibus inuigilandum est, eaque propter Deum suppressendæ ac mortificandæ. Si unitatem aut simplicitatem ferre nolis, feras necesse est multipliciter. Usque adeo à cunctis rerum simulacris ac imaginibus te nudum serues, ac si nulla præter te in terris creatura sit, tumque ita dicas, Equidem tibi esse non possum, ut tu mihi es. Natura quidem naturam diligit, seseque semper spectat: Plerique natura sunt nimis indomita & immortificata, & eorum exterior homo foris permanere cupit, & in maximis versari periculis. Sese intus continere, maiores vires præstat, quam possint res externæ. Atque ex vna inordinatione alia proficiscitur. Vide ne natura prægrauetur, atque ut externus homo cum interno consentiat. Obserua hominem tuum internum. Siquidem in hoc externa pariter & interna vita consistit. Perfectissima exigit resignatio, ut natura perpetim fræno contineatur, tanque præseoti animo sibi quisque semper inuigilet ac moderetur, ne natura ultra limites feratur & excedat. Quereris te nimis etiamdum actiuosum, irresignatum & impatientem esse, sed ne desperes. Quanto ad tui mortificationem propius accesseris, eo melius. Vitiis omnium radix, totiusque veritatis obnubilatio, est amor rerum labentium. Sed sensuum occubitus; veritatis exortus est. Quando vires animæ à sua actione deficiunt, & elementa, ex quibus corpus constat, repurgantur ac defæcantur; iam vires æternam suam obtinent nobilitatem, dum se in suam originem Deum recipiunt. Cunctarum animæ virium vna essentia & actio est, ea videlicet, ut æternæ veritati, id est, Deo faciant satis. Neque quicquam frugiferum est, nisi quod intimo diuinæ naturæ fundo conforme sit. Multi quidem diuina se gratia moueri sentiant, sed illi morem non gesserunt: internusque & externus homo eorum, longè à se disident: atque hoc defectu complures laborant. Natura liberæ voluntatis arbitrio subiecta est: quanto igitur longius per sensus euagatur, tanto sumus à Deo remotiores: quanto autem magis intro ingredimur, eo efficitur Deo propinquiores. Qui diuinitus vere illuminatus est, is ea quæ sensibus agenda sunt, præclarus efficit. Quisquis naturam, dum ea adhuc in puritate & veritatis cognitione versatur, fræno quodam retinet, hoc ipso eò illam adducit, ut externa rectius admini-

stret & exequatur. Alioqui in res temporarias effunditur de fili  
 fluit, ita vt nihil rectè exequi possit. Puritas, & intelligentia, &  
 virtutes naturam reddunt locupletem. In subtractione autem  
 fit nonnunquam, vt creaturæ hominem propius in Deum ire  
 compellant. Quid quæso est, quod homines vsque adeo incitat  
 illicitos sectari modos? Nimirum quod propria venantur ob-  
 lectamenta. Vera autem oblectamenta non nisi in resignatio-  
 ne inveniuntur, non autem in improbis studiis. Quod aliquot  
 tam sæpè inordinatus animi moeror occupat, ea causa est, quod  
 subitptius non semper exactè inuigilant & cauent, ne quid vni-  
 quam culpabile admittant. Iniuria opprimi, est amicorum Dei  
 victoria. Intus tecum commoreris. Multa quidem sese vt neces-  
 saria offerent, sed non nisi quædam naturæ fomenta sunt. Non  
 caret vitio, multa aggredi, nec tamen quicquam absolue-  
 re. **¶** Constantè perseuerandum est, donec perspicuum sit, Deitæ  
 an natura operetur. Da operam, vt natura ex prima sua purita-  
 te agat in Deo absque extraneis rationibus. Probè resignatus  
 I homo, his quatuor nauabit operam. Primum est, vt conuersa-  
 tione honestus ac bene moratus sit, ita vt bona omnia ex ipso  
 II. sine ipso proficiantur. Secundū, vt sensibus modestus & qui-  
 tus sit, nec vlt. d. citroque rumusculos & hominum dicta circum-  
 ferat: (nanque id multas parit, imagines) atq; ita sensus interni  
 III. quodam ocio & libertate perfruentur. Tertium, vt nulli rei  
 amore adhærescat, certus videlicet, vana esse & nihil omonia.  
 IIII. Quartum, ne contendat aut pugnet verbis, sed amice se ge-  
 rat erga eos, per quos Deus eum exercitare, expedire, & extra  
 se ipsum suamque proprietatem eiicere molitur. Stabilis re-  
 cum perseuera, donec extra te ipsum absque te ipso agaris.  
 Obserua num bonorum hominum amicitia ex sensuali quo-  
 dam affectu vel fauore, aut ex simplicitate procedat. Nemini  
 te admodum offeras. Nam qui se plurimum offerunt, sæpè ni-  
 mirum placent. Tuum est vitam agere internam, siue interio-  
 rus tendentem. Deducet planè quenquam aduersus suum inibi-  
 tutum agere. Beatus est, qui non multis vtitur verbis atque  
 modis. Multa nanque verba, multique modi plura quoque ad-  
 ferunt accidentia & imagines. Intus tete contineas, neque abs-  
 que ratione erumpas foras: alioqui crucè reportabis. Quidam  
 ex gratia sensibili in prosperis & aduersis casibus operantur.  
 Sed non licet in ea se ipsum querere. In perfecta sui abnegatione  
 & submissione cuncta consummantur. Quando Chris-  
 tus

us ait, E-  
 rum demu  
 eodem mo  
 lente. Qu  
 posse diste  
 tate? In pro  
 eadem fide  
 mi conseru  
 in solis stu  
 quærit & s  
 telledu po  
 voco, qui r  
 tein, rerum  
 tatem, neq  
 in hominis  
 est. Qui o  
 nihil fiat o  
 multiplici  
 datur acce  
 haud raro  
 stros nunq  
 quod ab in  
 atque misè  
 tia libente  
 lam aduert  
 nes querul  
 sectionis e  
 ta siue ini  
 ad sese refl  
 absolutum  
 creaturaru  
 re, atque in  
 Christo ca  
 sese defeci  
 habet. Du  
 modare in  
 aduertit qu  
 hærere: dū  
 videns se  
 esse. Porro

ait, Pater in manus tuas commendo spiritum meum,  
 cum demum consummata erant omnia. Deus & diabolus non  
 eodem modo sunt in homine imperfecto seipsum spectare vo-  
 lente. Qui autem sese funditus abnegat & resignat, is poterit  
 posse differentiam. Vis perpetua gaudere quiete & tranquillitate?  
 In prosperis & aduersis eodem amore, pari fidelitate atque  
 eadem fide in Deo perseuera. Qui in externis deuotionem ani-  
 mi conseruat, eius deuotio interior & solidior est, quàm qui  
 in solis studiis internis deuotus est. Id' que fit, dum se nusquam  
 querit & spectat. Grandior numerus est hominum acuto in-  
 tellectu pollentium, quàm simplicium. Acutos intellectu eos  
 uoco, qui ratione vigent. Simplicitas autem ob suam nudita-  
 tem, rerum iuxta sensus consideratarum amittit multiplici-  
 tatem, neque multis sese occupat. Siquidem quodam modo  
 in hominis transit essentiam, utpotè qui velut puer effectus  
 est. Qui omnia sibi esse vult, is sibi ipsi & rebus omnibus  
 nihil fiat oportet. O verè beatum illum, qui stabilis absque  
 multiplicitate perseuerat. Copiosus nanque illi in caelestia  
 datur accessus. Bona intentio non semper sufficit. Siquidem  
 haud rarò veræ vnitati vel vniioni medium obiicit. Oculos no-  
 stros nunquam quicquam attentè considerare oporteret, nisi  
 quod ab imaginibus nos expediat. Lapsus Adæ, & pœnas  
 atque miseras omnes illum consecutas, longanimi patientia  
 libenter perpeti debemus. Nam qui resignatus est, nul-  
 lam aduersitatem animo suo imprimit. Quod autem homi-  
 nes queruli sunt & aduersa molestè ferunt, id utique imper-  
 fectionis est, atque eam ob rem profligandum est. Inordina-  
 ta siue iniusta omnis libertas, seipsam pro scopo habet, siue  
 ad sese reflectitur. Rationabili ac iusta occupatione, velle esse  
 absolutum, id iniquissimum ocium est. Homo resignatus,  
 creaturarum desitui imaginibus, & Christum sibi imprime-  
 re, atque in diuinitatem transformari debet. Qui sese cum  
 Christo capit, is cuncta in suo permittit ordine. Vbi quis à  
 sese defecit, atque vnum cum Christo effectus est, iam bene  
 habet. Dum quis sese ad veritatem intro recipere & accom-  
 modare instituit, intus ei defectus & excessus sui illucet,  
 aduertitque etiamnum creaturas per quas aduersus est, sibi in-  
 lazere: dùmque ob id intus reprehenditur, patienter sustinet,  
 videns se necdum expeditum atque in nihilum redactum  
 esse. Porro sic perpeti, id nimirum est simplicem effici. Pec-



Ioan. 4.

catum conscientia<sup>e</sup> mœrorem parit. Sed dum inde arētūm, rursus decidit. Si quæras quod sit probè resignati hominis obiectum in omnibus, id nimirum est, sibiipsi excidere, aut sese resignare in omnibus. Tum verò vnà cum ipso cuncta illi excidunt. Minimum inter Deum & animam medium, est cogitatio vana. Maximum autem medium, est propria<sup>e</sup> inhærenti voluntati. Deceret sanè nullam homini resignato præterire horam, qua non & Deum & seipsam obseruaret & inueneretur. Ademque non id semper attendere deberet, quibus opus habeat, sed etiam quibus carere possit. Cùm istiusmodi homo resignatus intrò se recipere atque ad veritatem adiungere se applicare constituit, primò curabit, vt introrsus penetret, & sensus excedat. Siquidem spiritus est Deus. Secundò considerabit, num quod medium contraxerit. Tertio perscrutabitur, num aliqua in re aut vñlo sensuum obiecto sese quærat & spectet. Quartò in eo lumine totius diuinæ essentia<sup>e</sup> præsentiam attendet, persuadebitque se illius solius esse. Quantum sese quisque & à seipso & caducis creaturis omnibus auertit, tantum in Deo vnitur & beatus efficitur. Si verè resignatus esse cupis, da operam, vt quomodocunque Deus & seipso & creaturis suis omnibus in tristibus & iucundis rebus sese ergere gerat, semper in iis æquali sis animo, ex easque ac desens quod tuum est. Sensus tuos cunctis præsentibus formis ac imaginibus præcludas. Expeditus & liber semper sis ab omnibus, quæ ratio foras spectans & externis dedita eligit, quæ voluntati inhærent, plausibilémque ingerunt voluptatem: neque vlla in re extra Deum acquiescas. Dum te præsens quippiam mali admittitur, non te admisceas, neque coopereris. Qui perpetuò secum habitat, magnas acquirit vires. Hominis resignati secundum corpus recreatio, restricta ac necessaria erit immutatio siue innouatio operum eiusmodi, à quibus animo expedito sese possit auertere. Prout quisque plura minusve resignatus est, ita etiam magis vel minus rebus temporariis afficitur ac permouetur. Homini cuidam semiresignato, cùm duros nimium sentiret dolores, eiusmodi intus verba dicebantur: Tam studiosè mei curam geres, teque adeò contemnes, modò scias mecum rectè ac prosperè agi, vt nihili facias vtcunque tecum agatur. Homo resignatus dum sensibus introueris in secreto sese collocat, quo minus intus reperit adinidiculi siue sustentaculi, eo magis intus cruciatur: sed quo cele-

ria

plus emoritur, eo citius superat ac euadit. Sensuum in externa  
 effusio, vitam internam & animi deuotionē interturbat. Vide  
 ne quas foras trahētes causas vel occupationes aucuperis. Dum  
 autem eiusmodi causæ te requirunt, quantum fas est, non te si-  
 mas reperiri. Semper celeriter introrsus te recipe. Vita natura-  
 lis in motibus siue affectibus ac sensibus sese prodit. Sed qui in  
 his sese deserit, atque à seipso deficit, is vitam supernaturalem  
 inchoat. Quidam citra impedimentum ascendunt in Deum:  
 sed non stabiliter perseuerant. Nudam amplectere & sectare  
 resignationem. Enimuerò desideria immoderata possint me-  
 ditum occultum efficere. Homo resignatus vires animæ suæ vs-  
 que adeò domare debet, vt vbi sese intus adspexerit, cernere id  
 possit. Homo resignatus, adeò à seipso manet expeditus, ac si  
 nihil de se norit. Si quidem in vno illo quod Deus est, cuncta in  
 ipso honestissimè ordinata sunt. Studiū adhibe erga hominem  
 exteriorem, vt homini interno vniatur, id' que bestiales omnes  
 ac sensuales calcando voluptates. Resignata conuersio siue re-  
 uersio, nonnunquàm Deo gratior est, quàm sibi placens perse-  
 uerantia. Collige animam tuam ab sensibus externis, per quos  
 in rerum externarum multipliciter dispersa est. Introrsus  
 redi, iterùm atque iterùm intrò reuertere in vnitatem, &  
 Deo fruire, fortiter perseuera, nec vnquàm con-  
 tentus sis, donec in hac vita temporaria, qua-  
 tenus humanæ imbecillitati possibi-  
 le est, id assequaris, quod in-  
 æterna semper præ-  
 seus est. Va-  
 le.

# VATICINIA QVAEDAM SIVE PROPHETIAE SVB-

LIMIS AC ILLVMINATI

Theologi D. Ioannis Thauleri, in  
vetustis codicibus re-  
pertæ .



VAESO mortales omnes ex animo & multo cum timore atque tremore . magnam Dei iram, & iam olim meritas diuinæ iustitiæ plagas attendite . quæ licet hoc tempore plus quàm in quadringentis retrò annis mundo graviter imminerent, valde tamen metuendū est, multò incomprehensibilius, insuperabilius, graviusque , etiam suprà quàm æstimari queat, adhuc irruituras. Tam enim graves ac magnæ erunt calamitates illæ, vt quotquot tunc superesse contigerit, optaturi sint atque dicturi . O vtinã nos plagæ priores absumpissent: nam tunc fortè vel animarum nostrarū iacturam nullam fecissemus : nunc verò cum corporis , tum animæ grandè periculum sustinemus. Porrò signa, quæ terribiles has magnasque plagas portendunt, partim sunt breues istæ atque discissæ, & in varias subinde formas abominabili quadam metamorphosi nunc quidem sic, nunc verò aliter commutata vestient, cum insolentibus ac lasciuis gestibus. Quod totum haud dubiè ex malignorum spirituum suggestionè, & in corda hominum instillatione procedit : Sicut & sancta Hildegardis ante annos fermè ducentos apertissimè prædixit, & prædicè hoc mendum præmonere studuit. Et hæc quidem, nec non & pleraque alta signa, iam annis decem euidenter apparuere. Cuiusmodi verò plagæ supradictæ futuræ sint, eadem sancta Hildegardis multa cum distinctione descripsit. Nec tamen has aliquis vulgò edicere audeat, eo quòd ipsas minimè capiat, & metuendum sit, huiusmodi publicatione comminatas plagas accelerari magis debere, quàm impediri. Verùm vt piis quibusque perspicuum ac notum fiat, quomodò sese harum calamitarum temporibus habere ac gerere debeant. Lubet eas hic sub parabolis ac simi

*Quid si ri-  
diculã ho-  
die vesti-  
tus diuer-  
sitate vi-  
deat?*

et similitud  
in istam fide  
que Christi  
fluctuatione  
tholicæ verit  
re, prorsus si  
mitter iustiti  
ter. imò & vi  
gnauimus: ac  
tæ sacramen  
tam planè irr  
ac suscipere a  
natis, vitiosis  
rebunt. Quo  
labuerint, id  
tam meliori  
plagis in mu  
capite non o  
degar de luce  
lis ac saluber  
ibus vistori  
ma & intenti  
fextæ matri s  
fima volunta  
monibus ordi  
alque palam  
tanea ac obe  
fualioni fiden  
quod euange  
it à Domino  
cū diceret: Su  
Omnia ergo  
dam opera v  
liceat nos, in q  
quàm quod  
illa ac inexh  
vera Christi  
dictum vatic  
Christo nato  
quòd nisi in

in similitudinibus ob oculos ponere. Concernēt quippe sacro-  
 sanctam fidem nostram, & sacramenta, & omnes Ecclesiasticas  
 atque Christianas constitutiones. Vnde in tantam homines  
 fluctuationem ac errorem præcipites ibunt, vt cuiam ceu ca-  
 tholicæ veritatis assertori, credere tutò possint atque confide-  
 re, prorsus sint ignoraturi. Et hoc quidem idcirco diuina per-  
 mittet iustitia, quòd nos ex multo iam tempore ita negligenter,  
 imò & vitiosè viuendo, ipsam fidem moribus ac vita impu-  
 gnauimus: ac dignissimum Christi corpus vna cum aliis Eccle-  
 siæ sacramentis, cum omni denique sanctimonia Christiana,  
 tam planè irreuerenter, indignè, impunè, infructuose tractare  
 ac suscipere ausi sumus. Magna igitur tunc pericula contami-  
 natis, vitiosis, & diuinam inspirationem cõtemnentibus immi-  
 nebunt. Quotquot verò sinum Thau frontibus suis impressum  
 habuerint, id est, omnes qui per fidem Christi viam, in quo-  
 dam melioris vitæ initio atque profectu inuenti fuerint, ab his  
 plagis immunes erunt. Id quod beatus Ioannes Apocalypseo  
 canite nono has plagas sub obscuris quidè verbis, sed à B. Hil-  
 degarde luce clarius detectas, recensens testatur. Cæterùm fide-  
 lis ac saluberrimi consilij omoibus, qui periculosus illis tempo-  
 ribus victuri sunt, nobis per B. Hildegardem reuelati, ista sum-  
 ma & intentio est: Vt videlicet senescenti, ac propemodùm ef-  
 fixæ matri suæ Ecclesiæ sanctæ, animo resignato ac propensis-  
 sima voluntate, parienter atque humiliter condescendentes, o-  
 moibus ordinationibus atque doctrinis illius, quæ nobis huc-  
 usque palàm in suggestu à concionatoribus proponūtur, spon-  
 tanea ac obediēti subiectione obtemperent: nec vlli alteri per-  
 suasioi fidem adhibeant, etiamsi vel angelus de cælo, præter id  
 quod euangelizatū est, annunciet ac persuadere moliat, sicut  
 à Domino nostro Iesu Christo diligēter præmoniti sumus,  
 cū diceret: Super cathedrā Moysi sederunt scribæ & pharisæi.  
 Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruare & facite, secun-  
 dum opera verò eorum nolite facere: Item beatus Paulus, Sed  
 hæc nos, inquit, aut angelus de cælo euangelizet vobis, præter  
 quàm quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Immensa  
 illa ac inexhausta Dei misericordia, dignetur nos in viua ac  
 vera Christi fide semper stabiles conseruare. Scriptum est præ-  
 dictum vaticinium in eo libro, vnde huc translaturum est, Anno à  
 Christo nato 1348. Nunc igitur, dilectissimi, certi estote,  
 quòd nisi in melius vitam nostram commutare studeamus,  
 grauius

88  
 88

Ezech. 9

88

Gal. 1.

Mat. 23.

Gal. 1.

DAM  
 S V B  
 T I

ex animo &  
 amore, ma-  
 n meritas di-  
 te, quæ licet  
 quadringenti  
 immineant,  
 multò incom-  
 supra quàm  
 es ac magne  
 e contigerit,  
 iores absum-  
 turam nel-  
 maz grande  
 les has ma-  
 stæ atque di-  
 adam meta-  
 mutata vestit,  
 um haud de-  
 corda homi-  
 egardis ante  
 edicēto mon-  
 o & pleraque  
 Cuiusmodi  
 Hildegardis  
 aliquis vul-  
 metuendum  
 celerari ma-  
 usque persi-  
 itatum tem-  
 ub parabolis  
 ac sumi

grauiter nobis plagæ prædictæ immineant, ita quòd tanta erit afflictio, vt iudicium extremum nobis ad memoriam sit recollectura. Quæ enim nunc pace multa gaudere videntur, in maxima tunc vexatione erunt, & Dei verba peruertentur, cultusque hic nostra diuinus penè in obliuionem ibit: & vnus huc, alius illuc properabit: nec facillè sciri poterit, quorsum hæc tandè euasura sint. Interim tamen fidelissimus Deus nidulum aliquem habebit, vbi suos conseruet protegâtque: discat ergo quisque pati, & abnegare seipsum: auscultans intus vocem patris sui, quid ille in se loquatur, ac foris matris suæ, id est, Ecclesiæ sanctæ. Horum

- ☞ quippe vox vna est. Quare qui has voces nõ didicerit agnoscere, in æternũ pereat necesse est. Exurget enim vox fallax, quæ omnes huic paternæ voci auscultare nolentes, in errorem abducat. Sonat autem nobis paterna vox per vocem sanctæ matris Ecclesiæ in omnibus doctrinis, præceptis atque consiliis illius. Væ proinde ac iterum væ omnibus, voci huic obtemperare nolentibus, vt seipsum in veritate paruipendant, & studeant esse humiles. His enim teterrimæ desperationis vox inspirabitur, dicentibus pseudodoctoribus falsum esse atque confictum, quicquid vnquam præcæ veritatis doctores hic edocuerunt. Quicumque igitur in fundo suo humilitate destituti fuerint, & proprio suo ipsorum sensu ac proprio beneplacito in suis illis vafriæ subtilibus conceptibus perdurauerint, hi omnes in tantos abducuntur errores, vt cunctos Ecclesiæ ritus ac instituta, fallacia à veritate aliena sint credituri. Quod profectò ex ipsorum vitiosissimo vel maxime procedet fundo: tum etiam, quòd veritatis illius atque viui fundi penitus expertes erunt. Vera nanque humilitas est, Deum ex toto, ex toto, inquam, & ex omni diligere: hoc est dilectissimi verum totius boni fundamentum. O si præuidere possentis, charissimi, quantis angustiis atque periculis mundus ipse, & quotquot Deo in fundo suo vel saltem Dei amicis reuerà non adhæserint, olim inuoluendi sint, quàmque terribiliter cum illis ageretur, (sicut adhuc in proximo veris Dei amicis significatum est per reuelationem) & quàm denique vera fides conculcabitur: si, inquam, hæc sciretis dilectissimi,

sensus vestri naturales hoc nulla ratione sustinerent. Qui tunc victuri sunt, cogitent hæc ipsis longè antè prædicta fuisse.

\*



plus. Nulla  
dem ita paupe  
resari nõ libe  
Ad nihilum  
pus est, curare  
imaginibus si  
me vnitatem r  
cessu moueor.  
Ad nihilum  
pus est, curare  
nesim, scire qu  
dinec hoc aut  
Ierusalem per  
perari: profer re  
Ad nihilum  
pus est, curare  
criffo, iam lo  
re eorum cor  
Ad nihilum  
la me caligo  
udentia orig

SVBLIMIS ET ILLVMI-  
NATI THEOLOGI DO.

IOANNIS THAVLERI CAN-  
TICA QVAEDAM SPI-  
RITVALIA.

\*

*De interna nuditate, & tam nostri ipsorum, quàm ve-  
rum omnium resignatione.*

CANTICVM I.



OVVM de Nuditate placet carmen texe-  
re. Vera puritas, cogitationis expers est: nec  
cogitationes illic esse possunt, vbi quod  
meum est perdidit.

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nudi-  
tatem spiritus adeptus est, curare nescit am-  
plius. Nulla me vnquam mea mala perturbant: quandoqui-  
dem ita paupertate delector, vt rerum affluentia circa imagines  
versari nō liber: quin & à meipso liber & expeditus esse debeo.

*Psal. 72.*

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditatem spiritus ade-  
ptus est, curare nescit amplius. Quærat fortasse quispiam, vt  
imaginibus sim absolutus. Factum est hoc, quando veram in-  
tegritatem reperi. Sed quid est vera vnitas? Quando nec ad-  
versus moueor, nec rebus prosperis.

*Vnitas ve-  
ra quid.*

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditatem spiritus ade-  
ptus est, curare nescit amplius. Quòd & si, vt à spiritu absolu-  
tus sim, scire quis velit, equidem id tum cōtigisse fateor, quan-  
do nec hoc aut illud in me, sed nudam duntaxat, eandemque  
divinam percepi diuinitatem. Tum verò silere amplius non  
potui: proferre illud cogebar in publicum.

Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditatem spiritus ade-  
ptus est, curare nescit amplius. Imò quando in illa me perdidit  
divino, iam loqui non potui. Mutus planè effectus sum, adeo  
ut totum corrusca in se diuinitas absorbit.

Ad nihilum redactus sum. Atqui & ita satis superque  
in me caligo refecit, vbi sic penetraui omnia. In huius  
presentia originis senescere non possum: quin & instar  
aquilæ

*Psal.* 102 aquilæ mea mihi renouatur iuuentus; adeo omnes meæ proprius absorptæ sunt vires & emortuæ.

Ita quisquis nuditatem spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Iam qui sic absorptus est, & diuinitatis percepit caliginem, absque omni inopia ditissimus est. Sic sic & me amoris totum concremauit ignis, & emortuus sum.

Ita quisquis nuditatem spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Denique hoc qui pacto mortuus, & ad nihilum reductus est, illi Pater manifestus est, vna'que Verbum & Spiritus sanctus. In Christo Iesu totius boni gaudium & pascuū est, id'que sine modo, & supra omnem modum. Quisquis necdum resignatus est, reprehensione dignus est. Amen.

*De nuda quadam in diuinitatem immersione.*

CANTICVM II.

**V**Alta quadam, o diuinitas, abyssus es, cunctis ignota spiritibus. Quos in te absorbuisti, libero quodam amoris constricti sunt vinculo, sine nexu colligati fortiter in opulentissima essentia tua: vbi iam vera potiuntur requie. Extra te verò, nullum. Esse: est extra illos omnes, in omnium sublimissimo, spiritus erit commoratio. Ibi profus ab omni expeditur vicifititudine seu mutabilitate, & subintramus essentiam tuam, vt veritatem cognoscamus in veritate, & vitam æternam absque opinione aliqua. Ita nimirum veritas in omnibus sibi satis est, in vero coruscòque lumine suo: in quo absque fundo comorari nos decet: in quo supradicti sese amittunt spiritus: sed eorum quam longissimè noticia abest, qui alicui adhuc creatæ rei inordinatius inharer. Sicque supremus cognoscitur ordo, cui & ipsa veritas testimonium perhibet. Enimuerò absque omni modo ordinem in vnitatem cernere licet: In quam qui recepi sunt, distinctionem, formarum & imaginum expertem, norant. Vbi nimirum imago omnis expers imaginis, in suam ipsius se infundit imaginem. In quo influxu & effluxu res quidem distinctæ sunt, & quadam nihilo minus vnitatem connexæ, ac nihilo secius intus sine egressione permanent. Vnum in omnibus, & omnia in vno cognoscere, locuples inuentio est: quique tales reuera sunt, his solis, quid verum sit gaudium, satis superque compertum est. Amen.

*Alia*

*Alia  
fect*

*IN deserto  
Inec modum  
plexa est, in  
vit spiritus, c  
gere potest,  
ne super sede  
ram in tuum  
bonitatis  
& illud offen  
men semper  
sua nescit pri*

*Cantio*

**T**Am be  
bunc ar  
tempore. Ita  
semper, exte  
id obserua d  
illud elimin  
hunc sentire  
Tam beati  
na, & teipar  
libertas vera  
quisquis thes  
necesse est:  
Tam beati  
ob illo inuen  
inquam ill  
nule, cui & sei  
Tam beati  
speculum, &  
uenies illic m  
profundam h  
gere, atque it  
Tam beati  
ordis illic in

*Alia cantilena, quam qui composuit, ita affectus erat.*

## CANTICVM III.

**I**N desertum quoddam silētium meus aberrauit spiritus, vbi nec modus, nec verba sunt. Sed & quadam me essentia complexa est, in quam nulla cadit admiratio. Planē meus aberrauit spiritus, quò nec ratio quidem mea, nec intellectus pertinere potest, cū sensus omnes superet: ideòque & inquisitione supersedeo. Eia meus aberrauit spiritus. Quæso vel ad horam in tuum te fundum immergito, increata illic haud dubiè beatitudinis notitiam adepturus. Quin & à nihilo abstrahere, & illud offendas nihilum, quòd cū lingua neget, manet tamen semper aliquid: quod ipsum solus ille capit spiritus, qui sua nescit priuata lucra vel commoda sectari.

*Cantio anima, diuino impendio flagrantis amore.*

## CANTICVM IIII.

**T**Am beatissimum ac iucundissimum ens Deus est, vt qui hunc amat, abundet gaudio, nec vllò non eum inueniat tempore. Itaque ò generosa anima, serua te ( quæso ) liberam semper, externos sensus cohibe, quidque maximè cordi tibi sit, id obserua diligenter: & si vitiosum esse deprehenderis, mox illud elimina pro virili, quàm tibi charus est Deus, si modò hunc sentire voles.

Tam beatissimum &c. Intra te ò generosa commorare anima, & te ipsam serua liberam diligenter. Enimuerò preciosus libertas vera thesaurus est, spiritum abundè locupletans. Hunc quisquis thesaurum obtinere cupit, peregrino valesfaciat amor: necesse est: atque ita demum illo potiri poterit.

Tam beatissimum &c. Tam delicatus est diuinus amor, vt ab illo inueniri nōlit, quem alienus amor occupat, nec potest in vnamquam illum assequi, quando solus animam Deus habere vult, cui & se ipsum daturus est, vt se feliciter experiatur.

Tam beatissimum &c. Verte, quæso, ad lucidum obtutus speculum, & vide quàm illum te cupiat, te querat: nimirum inuenies illic manifestè ò anima, quàm illi vnita sis. Quæso, in profundam hanc abyssum vel millenis per diem vicibus immergere, atque ita nōsse eam poteris.

Tam beatissimum &c. Hoc speculum quisquis sepe inspicit, cordis illic inuenit gaudium, à multis eximitur curis, & verus



illie nascitur amor. Iucundissima Trinitas in interioribus lucet, & ipsi fundo profundè illabitur.

Tam beatissimum & c. Fundum & nominis & imaginum expers est, in eo & spiritus sit absque formis in vastissima diuinitate. O, in fulgore illo præamabili adeò creatus fingitur spiritus, vt sibi ipsi planè occidat.

Tam beatissimum ac iucundissimum ens Deus est, vt qui hunc amat, abundet gaudio, nec vllò non eum inueniat tempore.

*Rursum de expedita in Deum demersione.*

CANTICVM V.

Satis superque me Deus solatus est. Modò, quàm oportet liber sim & expeditus, me reficere ac reformare paratus est. O si prorsus esse liber perpetuò, & semper cum Christo progressi possem: esset hoc nimirum felicitatis eximie. Atqui & sic adhuc vltèrius multò in ipsum mihi diuinitatis esset pelagus penetrandum, vbi iam nulla mihi cura esset reliqua, vbi nulla vox perstrepere potest. O ens beatissimum, quàm bene illi est, cui in diuinitate vltro citroque natate licet. Quid mirum, si cor illius abundet gaudio, quandò Deus est obiectum illius? Eia quendam mihi Deus meus præfixit terminum, quandò mihi certò daturus est, si effecero, vt vnum iungatur vni. Talis anime Deus obiectum est, quod equidem vires efficiunt amoris. O ens beatissimum, quàm bene illi est, cui in diuinitate vltro citroque natate licet? Quid mirum, si cor illius abundet gaudio, quando Deus est obiectum illius?

*De vera paupertate & nuditate spiritus.*

CANTICVM VI.

Dicam quod sentio mihi proposita questione: Vera spiritus paupertas ingens quoddam spiritale bonum est, adeò simul cum diuino introducta spiritu, vt nulla eam crux impediat, estque voluntas imperturbabilis, absque rancore vllò in quiete quadam & silentio cuncta de manibus Dei suscipiens, nec vlla ex re se patiens perturbari. Acerba quidem portio est & dulce vinum. Quicquid verè pauperi spiritu accidat, non moratur admodum: neque enim malum aliquod aduertere potest: quin & alios afflictos solari cupit, & mœstis animum addere. Nullo cupit haberi in precio, nullis priuatis inhiat lucris, absque volun

voluntate propria mori cupit. Cunctis suam offert operam. Oblatum honorem nouit pro nihilo ducere. Eius proprietas adeo euauit, vt cum illi sit boni quippiam, hoc se inuenisse cogit. Neque enim aliquem sibi quicquam debere putat. Non tamen ita stupidus est, quin sciat gratias se agere debere Deo suo, quod is talem ad se adduxerit, qui sui memor esset in bono. Cæterum cum nulli ob obsequium vicarium seruire vellet, si quod ei perexiguum præstetur obsequium, nihil sibi factum putat. Quorquot autem molestiæ quippiam ipsi intulere, his, quod ad corporale seruitium attinet, nunquam deesse vult. In nulla re palmam referre cupit: rixas & pugnas omnes abdicat. Hominibus se denegare non potest. Si quid est, facile id potest nihil pendere. Cumque nulli se conferre ausit, libenter concedit omnibus. Erga Deum amore flagrat ardentissimo: deo que sæpius ad sua se interiora recipit. Pati illius, certamen est: patientia, scutum: quo multos vincit cordis dolores. Propter Deum libenter tacet ad contumelias, easque suffert æquanimiter. Quærit cum humilitate profunda. Respondet benignè ac suauiter. Reprehensiones haud grauatè accipit. Alios regere aut iudicare summoperè fugit. Cunctorum hominum declinat gratiam. Gaudet dum quid sibi aduersum accidit. Faxit Deus, vt paupertas spiritus nobis omnibus notâ sit, cuius ista quantum equidem mei capio imbecillitate sensus, via & iter est. Amen.

FF 2



spiritus  
adco si-  
x impe-  
e vilo in  
iens, nec  
est & dul-  
moratur  
est: quin-  
e, Nul-  
absque  
volun

# DE NOVEM

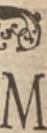
STATIBVS SIVE GRA-  
DIBVS SALVTIS, AD PRO-  
ficiendum continuè, per veram sui  
abnegationem siue resigna-  
tionem in vera atque  
Christiana  
vita.

\*



**I**N libro illo, qui de Nouem rupibus in-  
scribitur, ea tempestate qua D. Ioannes  
Thaulerus vixit, diuina clementia cui-  
dam electissimo amico suo (incertum  
est, vtrum Thaulerus ipse vel fortè alius  
fuerit) per reuelationem ostendit, quàm  
horrenda per vniuersam Christianita-  
tem peccata fierent, quàmque omnes pe-  
ne Christianæ constitutiones, in omni gradu vel statu labefa-  
ctatæ ac pene extinctæ forent, & quàm denique homines prope  
vniuersi, diuino repudiato timore periculosissimam gere-  
rent vitam: vtque ob hæc omnia, nisi suæ quisque emendatio-  
ni insisteret, diuina iustitia suo tempore vniuersam Christi-  
anitàtem magnis inuoluit calamitatibus atque periculis, plagisque  
terribilibus destrui atque consumi esset permittenda. Vnde cum  
etiam hac nostra ætate paucissimi correctioris vitæ iter arri-  
pian, metuendum est valde, prædictas plagas & grassari nunc  
in nos, & amplius adhuc grassaturas. Porro in eodem libro  
nouem rupes siue status Christianitatis Dominus eidem ami-  
co suo in visione monstrasse legitur: in quibus hi soli degunt,  
qui ab omni mortali peccato immunes, per viam salutis æter-

re ad originem  
tendunt. Præ-  
cipuum  
vium viuunt  
Qui verò in a-  
gradum, nec v-  
sed inde  
amore  
repente à  
procedere con-  
mortalis  
culis exceptis  
Nec hoc crea-  
nes illos qui  
conuertunt  
diontur opera  
insistere, si  
paratissimè  
hic sub  
tione facile  
procediat, aut  
que eorum am-  
primus itaque  
more Domini  
era fugere deo-  
nem accessus  
e à Deo rece-  
tem timorem,  
quod nimi-  
procedite ad eu-  
tentur. Cæterum  
ratio instar nel-  
discernere  
teat: illum  
notem, ne qu-  
am. Conscien-  
tionibus, &  
am ac torpid-  
tate: sed rebu-  
proprium c-


 er ad originem suam Deum Optimum Maximum redire con-  
 tendunt. Præter hos alij omnes, id est, quicumque in nulla ha-  
 rum rupium siue statuum commorantur, nisi à peccatis suis  
 diu viuunt, resipiscant, æternæ damnationi sunt addicendi.  
 Qui verò in aliqua harum rupium esse se præsumit, non figat  
 gradum, nec vnquam à bonis operibus & pijs torpescat exerci-  
 tibus: sed indefinenter magis ac magis sese corrigendo, in di-  
 uino amore studeat fieri perfectior. Si enim pedem fixe-  
 rit, repente à natura sua atque ab hoste diabolo superatus, re-  
 procedere compelletur, atque in satanæ laqueos siue rete, quo  
 ille mortales omnes, nouem duntaxat rupium istarum in-  
 colis exceptis, tenet irretitos, ipse quoque præcipitabitur.  
 Nec hoc creatori piissimo imputandum est. Is nanque om-  
 nes illos qui animo virili à peccatis auersi, ad ipsum se-  
 se conuertunt, & constanti ac stabili voluntate bona aggre-  
 diuntur opera, ad altiora prouehere, suamque eis gratiam  
 auferre, si saltem vasa vacua & gratiæ suæ capacia fue-  
 rint, paratissimus est. Denique in harum rupium siue statuum  
 gradibus hic sub compendio recensemus, diligenti considera-  
 tione facillè quisque aduertet, quid ipsum à suo creatore  
 impediatur, aut quarum rerum cor illius captum sit atque il-  
 lapteum amore.

primus itaque siue infimus salutis gradus, est eorum qui in ti-  
 more Domini fundati, pro amore illius cuncta mortifera pec-  
 cata fugere decreuerunt. Et hic est primus ad Dei similitudi-  
 nem accessus siue gradus. Sicut enim vitiorum dissimilitudi-  
 ne à Deo recedimus, ita ad hunc per castum illum atque filia-  
 rem timorem, gratiæ ac virtutum conformitate redimus.  
 Quod nimirum Propheta sanctus nos adhortatur, dicens:  
 Audite ad eum, & illuminamini, & facies vestræ non confun-  
 dentur. Cæterùm horum vita multum adhuc periculosa, illumi-  
 natio instar nebulae obscura est. Vnde fit, vt mortalia peccata  
 non discernere ac ægre euitare queant. Cum ipsis ergò Prophe-  
 ta ait: illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in  
 mortem, ne quando dicat inimicus meus, Præualui aduersus  
 eum. Conscientia ipsorum timida, sensus diuersis inuoluti ten-  
 tionibus, & salus æterna vehementer ambigua est. Frigidum  
 ac torpidi bonorum operum exercitia magna non assu-  
 mant: sed rebus terrenis impliciti, & in omnibus quæ agunt,  
 proprium commodum, fauorem, laudes, honores & cre-

Grad<sup>o</sup>. 1.

Psal. 33.

Psal. 12.

aturarum oblectationes reflexi atque propensi, velut in ripa inferni gradiuntur. Cùmque non ita procul à laqueis siue retri diabolico eorum distat habitatio, magnam funestus ille latro de ipsorum damnatione spem habet, & in hoc omnes malitiæ suæ neruos intendit. Nec tamen in eos potestatem vllam habet, nisi hanc ei per capitalis vitij consensum spontè faciant. Verùm hamo quodam illis infixio, plurimum eos à retri ad ipsorum originem Deum tramite retrahit ac remoueat. Et hic hamus est natura ipsorum, cui viuere, quàmque fouere appetunt. Nam sensuum oblectationes atque commoda sectantur, existimantes se Deo pariter atque naturæ viuere & obsequi posse: quod tamen & periculosissimum est, & factu difficilissimum. Honesti quoque & probi videri ac dici volunt: satisque sua vita, suis institutis contenti sunt, nec ad meliora aspirant, quasi nulla eis potiorum foret notitia. Ad hæc, bona opera sua torpenti desiderio & impura erga Deum intentione agunt. Vnde multi ex eis, tam senes quàm iuuenes, ab hoc gradu in mortalia peccata & diaboli rete colabuntur, suæque naturæ voluptates, & propriam sequuntur voluntatem. Et quotquot aliis peccandi occasione præbeant, simul cum eis ad partes diaboli præcipites deuoluuntur. Porro quanto latius procedunt, & diutius in peccatis perseverant, eo magis sub diaboli potestatem veniunt, tantòque periculosius in morte cum ipsis agitur, ac incomparabiliter maiori cum conatu inde se excutere ac eruere debebunt. Cæterùm & sub ipso reti diabolico continentur haud pauci, qui per veram contritionem, confessionem, atque pœnitentiam, diabolicæ seruitutis iugum excutiant, & ad hunc primum gradum transferantur. Ex quibus alij ex quadam ignauia hic subsistunt. Alij verò tam efficaci contritione flagrant ac desiderio, tantæque suæ emendatione naturam suam aggrediuntur, vt vix sufferre valeant: naturæ quoque suæ & caducis creaturis omnibus ita viriliter renuntiant, tamque strenuè ac feruè ad suam sese conuertunt originem, vt citius à Deo ad statum sublimiorè prouehantur. Denique horum sine mortali culpa degentium in eorum comparatione, qui licet Christiani sint, vitiorum tamen sordibus polluantur, perexigua sanè portio est. Verùm quotquot de eorum numero sunt, si in mortis articulo absque peccato decesserint, haud dubiè saluabuntur, ita tamen, vt inefabiles dirisque in purgatorio luant pœnas, eo quòd venialium

Nam peccato  
 mercedis  
 amor ipsorum  
 spectum quif  
 Dei benepl  
 labore oportet  
 illiè mortem  
 sciens consen  
 nes voluptati  
 in Spiritu san  
 gnauit, quiq  
 nemque prop  
 In secundo  
 der pericula c  
 nam suam con  
 animo intrep  
 num conuictu  
 expetunt & i  
 sancto sanctu  
 lantatem suat  
 cum huius v  
 mortem vsq  
 Ad hæc, arcti  
 ripuant, copio  
 pre: ædes fa  
 & concionibu  
 resumerò à  
 ta sua euasit  
 quo & remon  
 ni magis pro  
 nam abducit  
 exercitationu  
 opiaor, quan  
 peccata fugiss  
 ho maligni la  
 tarum lucrif  
 ta sua valde  
 obis ipsi rigid  
 tamque diab  
 u, neutiqua

Nam peccatorum affectibus mori noluerint: & magnam æternæ mercedis iacturam faciant, eo quòd labor, exercitatio & amor ipsorum erga Deum, modica fuerint. Si ergo nunc per spectum quisque haberet, quantas pro minima naturæ contra Dei beneplacitum capta oblectatione pœnas atque misérias labire oporteat, citius capitis obrunctione, aut nouam quotidie mortem exciperet, quàm vel in vnum veniale peccatum sciens consentiret. Vnde & plus satis mirum est, quòd non omnes voluptati omni renuntiant, cum nec pacem, nec gaudium in Spiritu sancto habere possit, nisi qui se ex integro Deo resignauit, quique iuxta sapientum consilia, naturam voluntatemque propriam funditus abdicauit atque reliquit.

In secundo gradu siue statu commorantur, qui prioris gradus pericula cernentes, diuinas inspirationes sequuntur naturam suam comprimunt, seipsos à mundi vanitatibus seriò ac animo intrepido continent, & bonorum hominum, ex quorum conspectu ad meliora prouocentur, consilia ac societatem appetunt & inquirunt, iuxta id quod Propheta ait: Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris. Iamque voluntatem suam abdicare statuunt: vnde & aliquem Dei amicum huius viæ non ignatum inquirunt, cui vice Dei ad mortem vsque promptam statuunt exhibere obedientiam. Ad hæc, arctiorem quàm præcedentes vitam & exercitia arripunt, copiosiusque illustrantur, peccatorum occasiones fugere, ædes sacras, a liâque sacrata peterè loca, diuino cultui & concionibus interesse commonentur. Interim tamen sæpenumero à dæmone impugnantur, qui nimirum eos reuera sua euasisse conspicans, hamum quendam eis iniicit, quo & remoratur eos, efficitque vt fixo gradu, suæ originis magis propinquare negligant: & in quandam eos ignatiam abducit, quo nulla bonorum operum & sanctarum exercitationum (in quibus à Deo illuminantur) incrementa accipiunt, quando sola mortalia, & grauiora duntaxat venialia peccata fugisse contenti, in minoribus occultisque vitiis hominum maligni laqueos & insidias non aduertunt, nec præstantissimarum lucris virtutum inhiant: seipsos quoque & commoda sua valde diligunt, somnolenti ac torpidi efficiuntur, talibus rigidi esse pertimescunt: fallaciam denique, astutiamque diaboli, in ipsis & in natura ipsorum commorantur, neutiquam animaduertunt, Callidè nanque pestulens

II.

Psal. 17.

ille suggerit eis, vt infirmitatis suæ ratione habita, spem bonam atque fiduciam erga Deum concipiant, vtpotè pro cuius amore non paucas mundi oblectationes contempserit. Ex his miseri tantum sibi complacere incipiunt, vt in hoc viuendi genere permanere statuunt: iamque sibi non nihil esse videntur, nec alicuius egere consilio, subtili nimirum diaboli fallacia seducti, quam nec ipsi quidem deprehendere queunt: sicque institutis & operibus suis, per sensus intro receptis, inniuntur, in eisque omnem suam spem constituunt. Intus vero in ipso fundo suo, vnde virtutes germinare debuerant, omni priuato amore, voluntate propria ac nimia immortificatione pleni sunt, multumque adhuc à sua distant origine Deo, & prequam facile in multa spiritalia vitia labuntur. id' que licet Dei amicis, quibus se subdidere, abundè perspectum sit, eos tamen ad altiora prouocare non audent, ne penitus deficient, & peiores quam ante efficiantur. Attamen si in hoc perstiterint gradu, multò prioribus illis Deo sunt chariores, eo quòd naturam suam præ illis seuerius aggressi sint. O si quis verè perfectam erga Deum fiduciam conciperet, & audenti animo constantem perpetuamque creaturis mortalibus renuntiandi conciperet voluntatem, cunctisque viribus suis ad Deum accedere, eumque in dilectum suum eligere vellet: nimirum promptum semper in illo inueniret auxilium: quo fretus, velut sub compendio cunctos hos nouem gradus superaret.

- III. Tertius gradus siue status, eorum est, qui perfectius mundum, carnem, dæmonem sensusque suos & ignauiam atque se cordiam omnem debellârunt, magisque omni temporali delectationi, & seculari occupationi, quam præcedentes, renuntiârunt: iamque gnauiter seipsos in sanctis ac virtuosis cogitationibus, verbis, operibus & dura corporis afflictione & penitentia actibus exercent. Vnde & ex illuminatione diuina in corporali exercitatione & operibus bonis iustificationes Dei intelligunt atque cognoscunt. Sed à maligno spiritu, qui suum eis hamum iniecit, in ea detinentur cæcitate, vt spiritalium exercitiorum sublimitatem, per sui ipsorum mortificationem & cordis puritatem, minimè cognoscant, quando præcipua summâque eorum exercitia, in vigiliis, ieiuniis, cilicinis vestibus, ac multis oris precibus consistunt. Quæ omnia licet bona sint, ea tamen cum proprietate quadam & vana sui complacentia possideant, eaque vel maximè pro inferni

ferri ac purgatorij deuotione & cælestis regni adeptione, ex propria magis, quàm diuini honoris pura quæstione, perficiunt. Quo fit, vt naturali quodam voluptatum sensibiliū, vel spiritalium gaudiorum, aut etiam amicorum atque affinitatum, aliarumque rerum labentium, amore atque affectione teneantur. Dùmque hunc amorem licitum esse credunt, quoties de damna incurrant, minimè aduertunt. Hinc enim multiplices curas, magnamque cordis inquietudinem, ex diuersis causis contractam, patiuntur, ita vt ad interioris hominis exercitia adspirare nequeant. Ad hæc, quotidie diuersis immortificationibus, impuris affectionibus, tentationibus atque curis, ex inordinato hoc sui ipsorum & creaturarum amore procedentibus, perturbantur atque læduntur, nec internarum excellentiam exercitationum cordis palato attingunt: adeoq; cum

*Luc. 10.*

reum sit necessarium, ipsi turbantur erga plurima. Interim tamen alii præcedentibus Deo longè chariores sunt, & quòd vitam asperiores & exercitia duriora sectentur.

Quartus gradus siue status, eorum est, qui non solum corporis castigationibus, corporalibusque exercitiis ac operibus nanciscuntur operam, sed diuersis etiam spiritalibus exercitiis, vt potè orationi mentali, suspiriis & gemitibus compassionis, ac piis desiderijs vacant, quantum iuxta inspirationem seu internam operationem Spiritus sancti se debere perspicunt: & diuino, quæque molestis ac difficilibus exercitiis laboribusque, quantum ferre possunt, insudant. Deest autem eis vera resignatio, deplerunque in cunctis exercitiis suis magis sensibilem aliquam dulcedinem, quàm puram illam gratissimamque Dei expectant voluntatem: sæpiusque de sui illuminatione ac spiritali deuotione gloriantur, & alios, sub tentationum graui desiderantes sarcina, irrident. In suo quoque sensu & prudentia ac voluntate propria persistunt, nec sibi ipsis ex integro mori, nec sese perfectè relinquere volunt. Et quanuis interdum deuotionis affluentes gratia, in tuis sese orationibus in gratissimum Dei beneplacitum resignent, eidemque pleno affectu, cum omni esse ac posse suo, ad sufferendum pro amore illius, etiam ad mortem vsque, omnem pressuram & afflictionem, omnem contemptum & inopiam, sese offerant subibantque: illa tamen deuotione subtracta, & aliquo damno, ignominia, correptione, iniuria, aut alia quibus occurrere aduersitate, statim immortificationem, im-

*Preposita  
ra quorã  
dam deuotione.*



*Satanae  
calleditas.*

patientiam, inquietudinem, murmurationem, aliâque his  
similia sua produnt vitia: quod nimirum inde fit, quia adhuc  
occultè sui ipsius inordinato detineantur amore, per quem  
malignus spiritus ipsorum bonam voluntatem, quam Deo  
in omnibus plenè resignârunt, retrahit. Et quanuis sapenum-  
merò Deus eos probare soleat, vtrum sese resignare ac re-  
linquere velint, luménque eis resignationis exhibeat: illico  
tamen diabolus accedens, hamum eis propriorum conce-  
ptuum iniicit, suâque eos proprietatis constringit fune, ex  
quibus videlicet cuncta eorum opera, exercitia, instituta pro-  
cedunt, pullulântque. Nouit enim versipellis ille, quòd si  
perfectè relinquerent semetipsos, & ex vera spiritus humi-  
litate Deo & creaturis omnibus propter Deum sese subiice-  
rent, atque per superiores suos aut alium huius viâ non igna-  
rum, in humili obedientia se duci regique permitterent: ex-  
templo Deus grauisimorum laborum ipsorum aliquem eis  
fructum sentire donaret, atque ad sublimes, occultas, & antea  
ipsis incognitas vias, eos subleuaret perducerétque. Neque  
enim fieri potest, vt homo propriâ voluntatis lepra infectus,  
vnquam ad suam pertingat originè, occulta Dei charismata,  
quæ ille in hoc seculo specialibus & secretis largitur amicis  
suis, quâdiu in illa resignatione perseuerat, sentiat obtineâtque.

v. Quintum gradum siue statum amabiles quidam homines  
tenent, qui propriam voluntatem suam ipsis à Deo dona-  
tam, & totum id quod sunt, & quicquid eis contingere pos-  
sit, omnèsque creaturas cum multa cordis humilitate in Deum  
refuderunt, abnegârunt, resignâruntque: eiusque & Ecclesiæ  
sanctæ præceptis obediunt: imò & hominibus vniuersis, qui-  
bus conuiuunt, morem gerunt: idque in omnibus, in qui-  
bus intelligere possunt pacem, virtutem, aut sui mortifica-  
tionem consistere, & hoc in mortificatione carnis, sanguinis,  
sensuum, ac propriæ voluntatis suæ, iuxta omnem modum,  
quò à Deo & amicis illius commonentur ac impelluntur:  
nec vnquam aliquid ex propria voluntate, vel scientia, ni-  
hil vnquam proprii operis facere volunt: sed quendam Dei  
amicum, cui hæc via probè perspecta sit, inquirere statuant,  
eidem in cunctis licitis atque honestis ad mortem vsque ob-  
temperaturi: iamque seipos in propriæ naturæ refractio-  
nè, & vitiorum atque prauarum voluptatum suarum mor-  
tificatione indefinenter exercent, solique Deo per continua

deside

desideria & amorem placere, eisque vntri cupiunt sataguntque, nec sique viribus cordis puritati nauant operam: atque in his ad mortem vsque perseuerare proponunt. Et hi sanè cunctis aliis, de quibus hæcenus locuti sumus, Deo chariores sunt: quippe qui iam in recto ad suam originem Deum Optimum Maximam irinere sunt constituti. Sed quia in hoc statu diu necdùm positi suère, sepè quandam animi contrahunt infirmitatem, atque à diabolo in stabilitatis capiuntur hamo, sicque peculiare, atque assumptos prius ex propria voluntate modos ac instituta sua repetunt. Necdùm enim propria voluntas in eis perfecte mortua est, & mortificationis desiderium necdùm in eis per motiua exercitia altas satis radices misit. Pro maiori tamen temporis parte in sui resignatione persistunt. Et si seipos Deo in omnibus ex integro sine vlla cordis retractione relinquere ac resignarent: ipse eos haud dubiè per occultissimas virtutum semitas, cunctis penè mortalibus ignotas, deduceret, perduceretque. Multò nanque Deus eos amore prosequitur, qui ab omni sunt propria voluntate exuti ac expediti.

*Hæc  
diaboli-  
cus.*

In sexto gradu siue statu homines valde amabiles commo-  
stunt, qui seipos per multiplicata ignita desideria, perpetuâque  
exercitia, Deo & superioribus suis ac Dei amicis, vice illius tam  
in prosperis quàm aduersis resignant: omnemque proprietatem  
& quarumlibet rerum labentium amorem, sine vlla retractione  
aut electione abdicarunt: & in his, qualibet etiam aduer-  
sitate ingruente, ad mortem vsque perseuerare volunt. A Deo  
namque in suo intellectu illuminati, bonis hominibus ad ani-  
mæ ipsorum vtilitatem, Deo permittente, cuncta, etiam pres-  
tata quasque & aduersitates euenire cognoscunt. Attamen &  
satanas hamum quendam prægrandem infixit, qui est  
ille, quod libenter aliquam consolationem aut cognitionem  
sunt aliorum bonorum hominû à Deo perciperent: qua ob-  
tenta, iam citra difficultatē aduersa omnia æquo possent ani-  
mo tolerare: atque huiusmodi dulcem saporem siue gustum in  
Deo requirunt, & in donis illius nonnulla cum proprietate  
gaudent. Quòd autem non omninò puram ac deiformem in-  
tentionem habeant, vel inde probari potest, quòd in cor-  
dibus omnimò sunt contenti, donec hac spiritali dulcedine iterum  
in voto suo potiantur. Hic obiter sciendum est, quòd licet  
satis sensibilem gratiam atque consolationem oportunè re-  
liquere cum intentione à Deo petere, in seipso malum non sit,  
aliqua

VI.

*Hæc  
satanæ.  
Quidam  
prioris quo-  
rundam  
necesse.*

aliqua tamen ibi lateat imperfectio, quæ puræ sui ipsius abnegationi non nihil derogat, dum se quis alicui conferre audeat, nec Deum, quicquid volet, ubi volet, & cum quo volet operari, patitur: & hoc paucissimi animadvertunt. Debet enim se ipsum quisque, sine vlla cordis retractione, Deo perfectè resignare: eumque intra se, pro acceptissima voluntate sua in desolatione & afflictione, ac modis omnibus, quacunque tandem via eum ipse deducere velit, operari permittere. Quod tamen si huius gradus homines ita esse oportere minimè lateat, in sui tamen plena resignatione non satis se exercent. ideoque nec in bonis exercitiis atque virtutibus progressum faciunt, quippe qui naturæ suæ occultam quæstionem & nequam desideria necdum funditus amputarunt: imò ea necdum perfectè scire ac mortificare volunt, quod tamen impendiò eis esset necessarium.

¶ II. In septimo gradu siue statu homines abundè illuminati degunt, qui per multa exercitia sanctæque desideria, satis in amore diuino firmati, cor suum ab omni immortificatione & labentium creaturarum amore custodijunt, & instar Aioth, veraque manu, tam sinistra aduersitatis, quàm dextra prosperitatis, fructuose uti norunt, dicentes cum Propheta: Paratum cor meum

*Indic. I.*

*Psal. 107*

Deus, ad subeunda prospera: & nihilo minus paratum cor meum, ad toleranda pro tuo amore quælibet aduersa. Se ipsos enim reliquerunt funditus, & naturam suam, quantum possunt, & discretio eos informat, supprimunt: & in cunctis rebus ac institutis suis, tam in introuersione, quàm extrouersione sui, id est, tam in internis exercitiis, quàm externis operibus suis in intentione, in amando atque laudando, nihil nisi Dei gratissimæ cupiunt satisfacere voluntati, haud secus quàm vmbra motum corporis, ipsam efficientis, sequitur. Sanè Deus ipse est lumè. Humanitas verò Christi, eiusdemque ineffabiliter perfectissima vita, corpus est, vmbra efficiens: sub qua nos per imitationem perfectam sedere, & requiescere posse, optare debemus. Præterea homines isti singulari quadam claritate coram Deo micant atque resurgent, quippe quos ille multis spiritalibus atque perfectis copiosè repleuit donis atque illustrationibus. Nec à nocte aduersitatis intus obfuscantur, sicut Propheta ait: Quia tenebræ (aduersitatis) non obscurabuntur à te, id est, lumen gratiæ in te non obnubiliabunt: sicut tenebræ eius, ita & lumen eius. Unde & ipsi in pressuris & aduersis

*Psal. 138.*

*Qui se  
quisque  
resigna-  
ret.*

vis qui  
ac nuda  
re, sed n  
na don  
moria eor  
tis, intell  
piose succ  
quendam  
ad suam p  
largissim  
delectatio  
omnis affi  
cum quad  
ipsum Euc  
piunt, qua  
omnibus e  
fectionem  
In octau  
homines, c  
re in grati  
quid tandè  
it: nec qu  
creaturas q  
bonem int  
poralibus  
eo omnibu  
al curas se  
minimè ha  
suis tempo  
rietate vsq  
tate, partic  
nacti, ipsi  
quidam il  
ci imagini  
nem illam  
nem seu co  
ipis bin  
incipiunt  
cipij sui ali  
am affectu

Veris quietem & profectum spiritalem sentiunt, vtpote in sola ac nuda dilectione fundati, in qua non tantum grandia facte, sed magna quoque pati didicerunt. Ideoque multa aptissima dona ac illuminationes internas percipiunt, ita quod memoria eorum miris quibusdam ditatur ac edulcatur incidentiis, intellectus illuminatur, & voluntas diuinitatis amore copiose succenditur ac inflammatur. Verum & ipsis vncum quendam suum satanas infixit, quo plurimum eos detinet, ne ad suam pertingant originem: & hic est, quod magnis atque largissimis Dei donis nonnihil in naturæ suæ voluptate seu delectatione abutuntur. Cum enim periculosa semper sit omnibus affluentia incautis, ipsi sapennumero in donis perceptis cum quadam occulta delectatione quiescunt, adeoque etiam ipsum Eucharistiæ sacramentum pro sui consolatione percipiunt, quamuis hæc ipsi neque sciant, neque aduertant. Sed his omnibus ex integro mori debebunt, si ad summam volent perfectionem conscendere.

In octauo gradu siue statu sancti quidam ac resignati agunt homines, qui impendiò diuinitatis amore succensi, seipso pueram gratissimam Dei resignant & offerunt voluntatem, quicquid tandem ille vel in tempore vel æternitate ipsis facere velit: nec quicquam omnino proprium, neque viscosum vllum ad creaturas quassibet, vel etiam dona Dei, amorem vel propensionem intra se sustinere volunt, atque à cunctis bonis temporalibus (si quæ forte habent) diuinis que charismatibus, imò & omnibus extra Deum, adeo in fundo suo liberi, intacti, & quod ad curas seu occupationes attinet, expediti permanent, ac si ea minime haberent. Necessaria duntaxat naturæ suæ ex bonis suis temporalibus, si qua adhuc reliqua habent, absque proprietate vsurpant: & quod his superest, cum Deo, cuius omnia sunt, partiuntur. Hi sanè Deo iam multa sunt vicinitate conuincti, ipsi que plurimum chari ac preciosi. Vnde & magna quedam illis dona largitur, multaque mira, in formis tamen imaginibus videre permittit. Vt plurimum enim ad sublimitatem illam ac superessentialem Dei reuelationem atque visionem seu contemplationem necdum admittuntur. Cæterum ipsi binos satanas iniecit vncos, quibus remorati, ad suum principium peruenire nequeunt: quorum vnus est, quod principij sui aliqua cognitione vel manifestatione donati, eidem cum affectu inhæserunt, plus aliquid habere cupientes. Quod

*Quibus  
vncum  
iniciat  
satan.*

VIII.

*Duo sata  
na vnci.*

neuiq

neutiquam perfectissimum est. Alter est, quod à Deo per raras atque mirandas ducti semitas, & ex dono eiusdem miras quædam in formis ac similitudinibus videre permisi, eadem latenter admodum cum proprietate possederunt. Ad hæc, occulte quidem voluntatem necdum penitus mortificatam habent: qua fit, vt donis Dei non ita libenter careant, sicut ea toto affectu suscipiunt, quanuis & ipsi hoc ignorent. Deus tamen occultum fundum ipsorum, in eorundem natura latentem, satis intelligens atque cognoscens, parcit eis, suaque eis dona subtrahere non audet. Sed planè oportet eos, si vquam ad supremum perfectionis apicem pertingere velint, funditus resignatos, & omni delectationi ac proprietati mortuos esse, naturam suam perfectè in seruitutem redegisse, viam naturæ funditus luminosa cum discretione agnoscere, à donis Dei intus ita expeditos, & in corde liberos permanere, ac si ea minimè perceptissent, id' que solùm ex vera humilitate, vehementissimè admirari, Deum omnipotentem tam indignis peccatoribus tantam posse impendere pietatem ac liberalitatem, atque pro hoc ipso immensas illi gratiarum actiones & sacrificium laudis exhibere, dona omnia, ea duntaxat ratione, quia bonus est Deus, nec vllam aliam ob causam suscipere, eisdemque rursus carere, & omnem afflictionem perpeti iugiter paratos esse. Neque enim donorum affluentia sanctum aliquem efficit, sed per hæc profusissimam pietatem suam Deus benedictus insinuarè nititur, quo infirmiores quosque hoc ipso ad perfectionem inuitet. Hucusque de octo gradibus locuti sumus, de quibus etiam hoc adiiciendum videtur, quod omnes qui in ipsis commorantur, adhuc defectus quosdam & nonnihil proprietatis habeant, alij tamen plus vel minus alij: quo'que gradus altior, eo'que & Deo chariores sint. Quotquot autem sunt, irresignationem aut immortificationem suam, qualescunque sit illa, qua sibi inter Deum & seipsum medium constituere, in purgatorio diluere, & pœnas condignas subire oportebit, nisi in hac vita sese correxerint, & à Domino multis precibus, obtinuerint indulgentiam. Ab omni nanque sorde mundissimum esse oportet, qui ad conspectum Dei admitti debeat. Id' que satis iuste. Denique multi per omnes hos gradus sine cessatione ascendunt: plerique etiam mira cum celeritate illis omnibus

no impetu transcens, ad summum, id est, nouum vsque pertingunt. Ex quibus multi, pro dolor, instabilitatis vento percussī, ad primum gradum suum relabuntur: quibus etiam in ipsum diaboli rete corruunt, ea utique de causa, quod humilitatis ac gratitudinis expertes, insuper nec cum ingenti strenuitate in virtutibus ac suorum mortificatione proficere conantur. Qui verò de supremo gradu in ipsum diaboli rete præcipites abeunt, hi profectò peiores, atque ad subuertendos homines & mala quælibet peragentes, etiam ipso dæmone perniciosiores pestilentiosesque efficiuntur.

*Qui cur è  
summo  
ad imum  
labantur*

In nono eodémque supremo gradu, qui ad scandèdum difficilis & arduus est, eo quòd paucissimi cuncta pro Deo relinquere, seipsos & naturam suam funditus mortificare, atque se ad mortem vsque exponere, & vires suas periclitari velint, homines præ cunctis mortalibus sanctissimi commorantur, qui seipsos audenter atque subtiliter æternæ veritatis explicauerunt, naturæ suæ cunctisque habitibus creaturis videri renunciarunt: tantæque se cum strenuitate in Deum suam recepère originem, vt per fortem abstractionem, præteritas orationes, continua exercitia ac sursum ententia desideria, in diuinitatis amore carnem & sanguinem ossiumque neullam penè consumpserint, nec aliquid eis virium superesse videatur, nisi quantum spiritus viuacitas subministrat. Inguis enim ipsorum, in diuini amoris incendio velut deorsus & exiccatus est: quod tamen ipsimet, ob excellentem atque feruentissimam libertatem, ipsis pleno dominio remidentem, ipsorumque naturam supra naturam pati atque agere facientem, ignorant penitus. Hi planè charissimissimi filij Dei, & ipsius amici secreti, quibus gratiæ atque amorum suorum plenitudinem infundit, & nonnunquam diuinæ essentia suæ subleuat contemplationem. Tamè siquidem ac nudè seipsos per fidem atque dilectionem se resignarunt ac obtulerunt, vt nihil iam aliud desiderent, siue in omnibus diuina voluntas ac Dei honor & gloria perueniant. Vnde quicquid ille vel cum eis, vel cum aliis quilibet rebus agit: abundè eis gratum est: adeo vt siue detraherat, nihil morentur penitus, nec quicquam sibi ex rebus vsurpant: adeoque persuasum sibi habent, nihil Deum

IX.

Deum omni potentia sua facere posse, quod eos villo possit dolore afficere. Quicquid enim ille agit, adeo ipsis præ amoris arridet vehementia, vt nihil aliud optare possint. hoc ipsum vndiquaque optimum esse in animū inducentes. Ad hæc blanda magis quàm aspera fugiunt. Vnde si qua eis à Deo consolatio præstatur. timent ac trepidant: quippe qui nihil aliud appetunt quàm Christi imaginem & exempla simpliciter sectari, eisque fieri conformes in omni pressura, ignominia, & afflictione, intus & foris, omni que prorsus solatio destitutos ac derelictos esse, recogitantes assidue ineffabilem illam angustiam ac derelictionem spiritus Domini nostri Iesu Christi, cum ille nudo ab omni solatio amore, aduersus naturam colluctando sudorem emisit sanguineum, & gloriosum ex durissimo certamine illo pro nostrum omnium salute triumphum reportauit: quomodo item in maxima amaritudine totus vndique in cruce derelictus pependit. Hoc pacto omne fundamentum suum in fide, nudo amore exornata, in vera suæ voluntatis re signatione collocarunt. Fitque sapius, vt deus sua ab eis essentialia dona auferens, in tanta eos paupertate relinquat, vt putares eos nihil vnquam de deo percepisse, simulque grauissimas supra omnem humanum intellectum tentationes eis euenire permittit, ita quòd ab omnibus despiciuntur ac persecutionem sustinent. Cæterum ipsi in his humiles semper ac resignati perseuerant, omni que sibi confusione ac oppressione digni videntur: vnde nec vnquam tot eis possunt aduersa contingere, quin plura semper exoptent. Nec enim vlla eos sollicitudo tenet, nisi quòd metuunt non ita perfectè, atque vellent, Christi se exempla sectari. Et licet tãto crucis & aduersitatum teneantur desiderio, nunquam tamen multiplices visitationes, influxus, illustrationes, ac Dei intra se operatione negligunt, impediuntve, sed seipso tanquàm viuua instrumenta spiritui sancto in omnibus offerunt, ne diuinæ gratiæ quoquo modo ingrati sint: sicque inebriantur ab vbertate domus Dei, qui tantam eis amoris infudit abundantiam, vt non possit se in ipsis continere, quin ex eis reluceat, quod tamen nec sciunt ipsi, nec scire appetunt, vt potè qui tanta sunt humilitate præditi, vt & seipso & cuncta opera sua, quæcunque vnquam fecere, vilipendant, & absque hypocrisis vel fictione, infra omnes sese constituent creaturas, ab omnibus despici ac opprimi desiderantes, nec vlli se in tempore vel æternitate audeant æquiparare.

Luc. 22.

parare. Et inde vel maximè placent omnipotenti Deo, qui solus humilitate facilè vinci potest. Præterea mundo huic prorsus mortui sunt, & seipfos & creata omnia penitus amiserunt, cum illaque rationalia vel intellectualia opera, quæ vnquam fecere eorum proprietate, extincta & emortua sunt. Nec seipfos nec ali quid suum, vsquam hic vel in futuro inquirunt seculo: sed omni prorsus commoto, omni delectatione penitus calcata, bonis omnibus sibi prorsus indigni esse videntur: tantàmque erga se miseros peccatores Dei vehementissimè stupent bonitatem, ipsamque in spiritu & veritate adorant. Sed & hos adhuc malignus spiritus ad ima reuocare attentat: & fieri potest, vt aliquis ex eis relabatur, si maligno illi vanam suggerenti complacenciam, non debitè satis reluctetur. Nec enim ad tantam aliquis perfectionem peringit, quin diaboli persecutionem sustineat. Sane hos maligni illi spiritus cunctis, quæ quidem excogitari possunt, tentationibus impugnârunt, quas tamen ipsi denuò ad hæc pro Dei gloria subire desiderant. Ad hæc, ex diuina illuminatione, quam copiosam adepti sunt, facilè, quibus quicquid sit vitij irretiti, perspiciunt, & omnibus ad omnia sufficientissimè respondere nouerunt. Quantis in super peccatis bona hominum pars obnoxia sit, & optimè cognoscunt, & eis vehementissimè compatiuntur ac miserantur, ita vt nunquam corripis inde incurrant valetudinem. Hæc enim maior ipsorum cura est, quam ad mortem vsque ferre coguntur. Tanto siquidem tamque ineffabili diuinitatis timore exuberant, vt soli libenter omnes purgatorij exciperent pœnas, si miseris in eo de peccatis animabus absolutionem impetrare possent: adeoque salutaris passionis commouentur, vt afflictionem sistant, & turpissimam quæ excogitari possit, mortem, ad mortis illius horrorem libentissimè paterentur, si peccatores quosque à peccato ipsorum eripere possent, id'que ob diuini iudicij, quem non sperant, metuendissimum rigorem: inò cum omnes ingenti respectantur dilectione, si Deo ita visum foret, libetè ipsum quoque infernum subirèt, vt omnes, quanta sit in Deo beatitudo atque lætitia, compertum atq; exploratum habere possent. Denique nemo ipsos, nisi solus Deus seipso, consolari potest: adeoque in Deo firmati sunt atque fundati, vt nec mille mortibus ab ipso eos valeant separare. Vnde & tanto eos ipse amore presequitur, vt si vnus ex eis pro aliquo ipsum negotio deprecetur, & mille alij, etiam boni homines, contrarium petere

Ioan. 4.

Neminè  
diaboli in  
sidijs non  
esse obno-  
xium.

Qui quo-  
modo oc-  
cultæ ho-  
minū no-  
rint.

Maxi-  
ma piorū  
cruce que  
sit.

Rom. 2.



*Vniusora* rent, ab hoc vno citius atque libentius se pateretur exorari. Sed  
*cionē, ali-* hi tales, proh dolor, paucissimi sunt. Et tamen quamlibet rari  
*quando* sint, Christianitatis columnæ sunt, quibus ea innititur atque ful-  
*aliorūmil* citur. Et nisi aliqui ex eis superessent, citò Ecclesiam totam, ob  
*le presta-* peccatorum immanitatem, Deus pessum ire permetteret. Ipsi  
*re.* verò mundo prorsus incogniti sunt & occulti, atque ab ipso  
 despiciuntur, irridentur, & opprimuntur: qui cum absque omni

*¶* ni Christiana constitutione viuat, ipsis planè indignus est. In  
 hoc statu siue gradu quotquot moriuntur, sine medio ad  
 suum principium Deum Optimum Maximum  
 euolant. Præstet nobis Deus per immen-  
 sam pietatem suam, vt & nos in vi-  
 ta nostra, vel saltē in morte,  
 ad hunc gradum per-  
 tingamus,  
 Amen.



S P I  
 D I  
 ama  
 quo  
 nobi  
 Epil  
 stitu



nibus & su  
 ribus, in  
 omnium  
 diligere,  
 possit, seip  
 tra se D  
 expacione  
 tate requi  
 orans ac  
 pore perf  
 dique ve  
 mitas &  
 none sua  
 eum in vni  
 lit atque i  
 gatione su  
 creaturis o  
 considerat  
 si paruitat  
 erga se De  
 erga illum

## SPECVLVM LVCI

## DISSIMVM ET EXEMPLAR

amabilissimum Domini nostri Iesu Christi, quod sicut ipse prius in seipso expressit, ita & à nobis illius imitationem exigit. Estque velut Epilogus siue Clausula omnium huius libri institutionum.



**Q**VICVNQVE iuxta gratissimã Dei voluntatem, vitam suam instituere, eiusque gratiam sine impedimento percipere exoptant, eam quæ sequitur, institutionem, bona omnia in se continentem, vigilantè attendere, eamque viuendo exprimere debent. Itaque religiosus seu bonus quisque Christianus, Deum suum in om-

nibus & super omnia, omni tempore ex cunctis animæ suæ vitibus, in cunctis cogitationibus, verbis & operibus suis, & omnium hominum æternam beatitudinem, sicut suam purè diligere, intendere & exquirere debet. Quod vt melius pedit, seipsum intus strictissimè obseruabit, & tacens, quid intra se Dominus loquatur, audiet. Omnem quoque occupationem ac multiplicitatem fugiens, cum Deo in vniuersitate requiescet, sensus suos omni claudet vanitati, Deum adorans ac inuocans, illius presentia in omni loco & tempore perfruetur. Suiipsius perpetuus habitator erit, cor-ruptisque veritatem & conscientia pacem impendiõ amabit. Modestus & humilis corde, & in omni vita atque conuersatione sua diuinus erit. Cuncta de manu Domini suscipiens, nihil in vniuersis illius laudabit operibus, gratias aget, honorabit atque intendet. Semper humili quadam erga Deum abnegatione suiipsius erit præditus, & non Deo tantum, sed & creaturis omnibus sese submittet. Ad hæc, perpetua quadam consideratione bonitatem atque perfectionem Dei, & ediuersam paruitatem & imperfectionem suam attendens, magnam erga se Dei dilectionem atque fidelitatem, suamque econtra erga illum ingratitude ac infidelitatem admirabitur atque

stupebit, minimum se inter omnes ex animo iudicans. Diligentissimè à proprio sensu vel existimatione, & omni naturæ suæ nequitia sibi cauebit, nec plus de se ipso sentiet, quàm à seipso habet. Semper nouam quandam aggredietur vitam, & in nouis virtutibus, nouâque se veritate exercebit. In verbis sobrius & parcus, in sanctitate vitæ copiosus erit, & ab omnibus derelinqui atq; contemni desiderabit. Parua peccata multum ponderabit, minimosq; defectus haud leues arbitrabitur. Tantam sui curam aget, vt Dei præsentia nunquam in anima sua frustretur, cunctique ex ipso homines prouocentur ad meliora. Omnia opera sua modo aget perfectissimo, & eis quæ intellectu capit, faciet satis. Nihil in hac vitâ sciens admittet, cuius post hanc vitam pœniteat. In diuturna aduersitate perpetuam patientiam, & in continua multiplicitate animum collectum habebit. Nihil proprii in hoc seculo vel habere, vel velle consentiet, nec vllam in rebus electionem habebit. Nihil intra se nisi Deum admittet, nihil proinde nisi Deum continuè in anima sua producturus. Vitabit diligenter & abstrahet se ab hominibus vniuersis, & nudum seu liberum se à cunctis intro receptis imaginibus, animamque suam ab omnibus vndecunque accidentibus expeditam seruabit, quo continenter cælestis patris sui in animam suam influxum possit excipere. Crebrò se ipsum in dignissima Domini nostri Iesu Christi vita atque exemplari, ceu in speculo contemplabitur & exercebit, considerans quantum illi vel similis vel dissimilis sit: cunctisque vitæ rectoris in seipso præbebit exemplum. In omnibus verbis suis verax, & in conuersatione sua religiosus atque maturus erit.

Principium seu originem suam, vnde profluxit, contemplabitur, atque in ipsam tota diligentia redire contendet. Denique quid sit, vbinam sit, vnde venierit, quò prolapsus sit, quo mox vocandus sit, quid agat, & qua de causa quæque agat vigilanter attendens, in virtute atq; veritate ad mortem vsque constantissimè perseuerabit.

Amen.

Alia



dem & cha  
mar, nōsqu  
oci, in illiu  
quadam im  
sus deniq;  
hæreamus.  
consequitur  
sarouersion  
lūina effic  
nacione, viu  
ne affulget  
prens virtū  
quid ab eo n  
gratissimar  
dei sapient  
nos queant  
na charitas  
tam in arde  
in nostras,  
sem & amo  
eterno supe  
ut, ab amo  
que diuini  
grati



**V**ARIA atque numerosa huius libri exercitia; imò quicquid de vita perfecta seu diuina scribi potest, hoc pacto certissimè consequemur, si nos ipsos à cunctis rebus caducis abstrahamus, si humilem resignationem ac internam nuditatem studeamus assequi, solúmque Deum per si-

dem & charitatem in nudo animæ nostræ fundo amplexe-  
mur, nosque totos cum anima, spiritu, corpore, corde ac sensi-  
bus, in illius sanctissima abscondamus humanitate, eique viua  
quadam imitatione conformes fieri laboremus, atque per il-  
lius deniq; merita, diuinitati ipsius continuè perpetuòque in-  
hæreamus. Quisquis hæc agit, supradicta omnia haud dubiè  
consequitur, atq; à Deo confortatur & agitur, liberam semper  
interuersionem habet: cunctaque opera illius, & ipse quoque  
diuina efficiuntur, ita vt in hac perfecta exëplaris Christi imi-  
tatione, viam sacræ scripturæ veritatem, sicut illa omnibus pu-  
ris affulget cordibus, perspicuè dilucidèque cognoscat. Omni-  
potens virtus Dei patris, expugnet atque superet in nobis, quic-  
quid ab eo nos præpedire possit, & virtutè nobis tribuat, suam  
gratissimam in omnibus exequendi voluntatem. Lucidissima  
Dei sapientia nos illuminet, atq; ad bona omnia quæ ad ipsum  
nos queant prouehere, deducat. Ineffabilis ac supereffluentissi-  
ma charitas Spiritus sancti, perfundat, accendat, vniatque se-  
cum in ardentissimo iucundissimòque incendio suo omnes vi-  
uas nostras, ita vt quæ retrò sunt, obliti, dulcissimam vocatio-  
nem & amorosum illum tractum sequamur, in quibus nos ab  
eterno supergloriosissima Trinitas prædestinauit atque voca-  
uit, ab amore videlicet fallacissimi seculi huius ad se, cunctas-  
que diuitias atque infinitam beatitudinem suam, quo per  
gratiam efficiamur, quod ipsa est per naturam.

Cui est omnis laus, honor, obsequium  
& reuerentia ab omni creatura,  
in infinita secula.

Amen.

\*

GG 3

CONVIVIUM MASTRISTRI ECKARDI, DE  
paupertate spiritus, de humilitate,  
diuino amore, resignatione,  
& vnione cum  
Deo.



NSIGNIS ILLE THEOLOGUS M. Eckardus, vice quadam pauperem quendam Coloniam Agrippinensem, victus conquirendi gratia, accessisse commemorat. Quem cum domina quædam apud Rhenum fortè inuenisset, vt secum prandere vellet, ipsum studiosè precabatur. Annuente illo, & iam

simul eis prandentibus, mendicum illum, vt citra pudorem liberè vesceretur, domina prouocabat. Cui ille: Si nimium, inquit, comedo, pecco: si minus, similiter delinquo. Medium ergo inter hæc optimum est. Manducare igitur, sicut pauper, debeo. Et illa: Quid est, ait, pauper? Mendicus respondit, tria ad verè pauperem exigi. Primum est, vt cunctis vitiis, creaturis, & affectibus naturalibus mortuus sit in seipso: Deumque solum diligat, Deum solum obseruet, illique ardenti desiderio seruiat. Quia quàm impossibile est lapidem suscipere angelicam sapientiam, tam impossibile est Deum suscipi posse in tempore, rebûsque temporariis, & corde terreno. Secundum vt Deo magis ac magis vniri semper desideret, nec vnquam in hoc desiderio satiari queat. Tertium, vt quicquid dicitur & est afflictio, paupertas & despectio, hoc nulli magis, quàm sibi, cupiat & optet. Tum illa: Dic mihi, ait, fili charissime, quæ est paupertas hominis interioris? Et hanc ille similiter in tribus consistere respondit. Primum est, perfecta ab omnibus extra Deum creaturis abstractio. Secundum est, strenua hominis interioris & exterioris humilitas. Tertium est, studiosa deuotio, & mens continuè in æternitatem subleuata. Rursus illa: Quid est, inquit, paupertas spiritus? Neque enim, ait, vnquam scire potui, quid

*Mendici  
apophthe-  
gma.*

*Quæ tria  
ad verè  
pauperem  
exigatur.*

*In quibus  
tribus in-  
terna pau-  
pertas cõ-  
sistat.*

pro Dei gloria & hominis salute ad paupertatem spiritus requiratur. Et mendicus: Verum, ait, domina mi locuta es. Sed & *Pauper-*  
 paupertas spiritus in tribus consistit. Primum est, vt quis *tas vera*  
 se gerat in hoc tempore, vt nihil sciat præter se & Deum. *in quot*  
 secundum, vt Deum extra se non requirat, sed in ipso Deo in *sita.*  
 se præsentem, contempletur æternam salutem. Tertium, vt nul-  
 lam spiritale bonum cum proprietate de loco ad locum se-  
 cum ferat, neque creaturarum imagines creaturali modo se-  
 cum ad lectum portet, sed nudo & euacuato corde cubitum  
 pergat. Quàm nobilis est hæc vita, & quàm iucunda quies,  
 si para conscientia indormire in Deo, tametsi super saccum  
 straminum iacueris, dummodò liber & absolutus ab omni-  
 bus desideriis non diuinis fueris. Tunc Domina: Non de-  
 bet ergo, ait, M. Eckardus venerabilis pater noster, concio-  
 nem suam quam facturum est, extra cellam suam ad sugge-  
 ritum deferre? Non, inquit ille: Hic enim spiritus ex vulgo na-  
 scitur: & quo impræmeditator, eo & acceptior. Tum illa:  
 Plane, ait, haudquaquam mihi de vulgari hominum sorte esse  
 videris. Respondit pauper: Sol iste qui Colonia radiat, etiam  
 Parisiense illustrat oppidum. Quod cum illa apertius sibi  
 fieri postularet, respondit pauper, non id sui muneris esse,  
 quandoquidem M. Eckardus coram adesset. Tunc itaque  
 M. Eckardus: Quisquis, inquit, veritate intus destitutus est,  
 foris eam diligit, & sic eam intus inueniet. Tum Domina:  
 Abundè, ait, prandium istud compensatum est. Et ille: Tum  
 igitur, inquit, sit Domina mi, vinum quo vsi sumus, rependere.  
 Et Domina: Libenter, ait, plures adhuc quæstiones moue-  
 rem. Obsecro igitur vt dicas mihi, vnde quis opera spiritus san-  
 cti in anima sua cognoscere debeat. Respondit ille, quòd ex *Ex tribus*  
 tribus illa cognoscantur. Primum est, si indies corporales res *opera spi-*  
 que delectationes, amorque naturalis in ipso decrescant. *ritus san-*  
 cendum, si continuè in diuino crescat amore & gratia. Ter- *cti in ani-*  
 tium, si ex amore ac strenuitate quadam ad beneficiendum *ma nesci.*  
 proximis suis, quàm sibi ipsi propensior sit. Et vndè, ait illa,  
 bonus quisque scire poterit, num in oratione vel exerci-  
 cio suo Deus sibi præsens adsit? Hoc, inquit ille, similiter ex *Ex quot*  
 tribus intelligi potest. Primò, ex obiecto illo, quod electis suis *quibus*  
 Deus impendere solet, quod est seculi contemptus, & ad sus- *presentia*  
 terenda quælibet aduersa animi promptitudo. Secundò, ex *Dei scia-*  
 gratiæ augmento, quod pro mutui inter Deum & ipsum *tur.*

*Tria operum Deo gratorum indicia.*

*Tribus, an patris celestis filius sis, disci nosci.*

amoris præstatur magnitudine. Tertio, ex hoc quòd nunquam Deus ab homine difcedit, quin nouam ei veritatis demonstret viam. Rursus illa: Vnde quæso, ait, sciri potest, si cuncta hominis opera pro gratissima Dei voluntate fiant? Ex tribus, inquit ille. Primum est, si perpetuam habeat conscientia puritatem. Secundò, si se nunquam extra Dei vnionem auertat. Tertium, si pater celestis suum in ipso filium pariat incessanter. Tum verò M. Eckardus, Planè, inquit, si nunc debitum omne tam integrè solutum foret, vt hoc, quo vsi sumus, vinum: plures animæ iam cæli interessent gaudiis, quæ etiam uum flammis purgatorij exuruntur. Ait pauper: Quod iam deinceps exoluendum est, M. Eckardo incumbit. Ille verò respondit, seniori pro ætate deferendum esse. Et pauper: Sine, ait, dilectionem operari. Nam sine accidente operatur. Et Domina ad pauperem: Dic mihi, inquit, pater, vnde scire quis poterit, se patris celestis filium esse? Respondit pauper: Ex tribus, Primum est, si cuncta opera sua ex Dei amore perficiat. Secundum, vt cum humili resignatione omnia æqualiter de manu Domini suscipiat. Tertium, vt spem atque fiduciam suam finaliter in solo constituat Deo. His dictis, sic M. Eckardum pauper affatus est: Dic mihi pater, vnde aduertere licet, si virtus in aliquo iuxta supremam excellentiam suam operetur. Cui M. Eckardus in hæc verba respondit: Fili charissime, æternæ veritatis discipulus & indagator ita viuere debet, vt quicquid auditu percipit, moribus & vita exprimat: sic'que depositus erit, vt nihil amplius possideat, quàm verbis possit exprimere. Sicut enim verbum sempiternum à patre æterno generatur, sic voluntas Dei, efficiens causa est omnium creaturarum. Præstet hæc nobis misericordia Dei nostri.

Amen.

COL

C  
D. I  
logi, &  
dam  
ce



est: Exi fo  
te viam v  
quendam  
uersuum  
tus est: D  
Non me  
ster: Eia,  
queris? E  
tui. Et ille  
per: Nunc  
inquit, te  
quid dica  
bas mihi  
quam adu  
premor, I  
cadit, si a  
fer sum

## COLLOQVIVM

D. IOANNIS THAVLERI THEOLOGICI, & mendici, continens præclarissimum quoddam Exemplum hominis perfecti, vnde doceri possumus, vt in omnibus pro Dei voluntate ac ordinatione, eodem semper animo ac resignationi esse debeamus.



## VIT OLIM IN SIGNIS

quidam Theologus, qui Annis VIII. precibus continuis à Domino id cupiebat obtinere, vt ipsi hominem quendam ostenderet, qui eum viam veritatis edoceret. Cùmque vice quadam vehementissimo huius rei flagraret desiderio, vox quædam cælitus lapsa, ita ipsum allocuta est: Exi foras ad limina templi, & offendes illic hominem, qui te viam veritatis edoceat. Exiens igitur, inuenit Mendicum quendam disruptis, sordidis, lutosis pedibus, cuius vestes in vniuersum vix tribus obolis supputares: quem salutans, ita affatus est: Det tibi Deus prosperum mane. Respondit mendicus: Non memini me vnquam aduersum mane habuisse. Et Magister: Eia, inquit, vt fortunatum te faciat Deus, quid ita loqueris? Respondit pauper: Sed nec infortunatus aliquando fui. Et ille: Felix esto, ait, quid sibi hæc tua verba volūt? Et pauper: Nunquam, ait, infelix fui. Rursus itaque Magister: Saluet, inquit, te Deus, iam nunc apertius loquere: neque enim capio quid dicas. Tum pauper respondit: Libenter id faciam. Optabas mihi Domine Magister prosperum mane, & ego me nunquam aduersum mane habuisse respondi. Quando enim fame premor, Deum laudo. Si frigus patior, si grãdo, si nix, si pluuia cadit, si aura serena est vel turbulenta, Deum laudo: si miser sum atque despectus, Deum similiter laudo: & ideo



nunquam triste mane mihi contigit. Optabas etiam fortunatum me fieri, & ego nunquam me infortunatum fuisse respondi. Noui enim cum Deo viuere, certusque sum quicquid ille facit, non posse non esse optimum. Vnde quicquid ipse vel dabat, vel euenire mihi permittebat, siue gratum id esset, siue contrarium, dulce vel amarum, latus id tanquam optimum ab ipso suscepi, & ideo nunquam infortunatus fui. Dicebas præterea, vt felicem me faceret Deus: ad quod ego similiter, nunquam me infelicem fuisse subiunxi. Soli nanque diuinæ voluntati inhærere statui, in quam sic integrè omnem meam transfudi voluntatem, vt quicquid ille vult, & ego velim. Et hac de causa nunquam infelix fui, cum, vt dixi, illius duntaxat voluntati inhærere velim, & meam ipsi voluntatem ex integro resignarem. Hæc cum Mendicus ille retulisset, ita eum rursus Magister affatus est: Quid obsecro, dicturus esses, si te Dominus maiestatis in abyssum demergere vellet? Et ille: In abyssum, inquit, me demergeret? Et reuera si id faceret, duo mihi brachia sunt, in quibus eum amplexarer. Vnum est vera humilitas, & hoc illi suppono, atque per ipsum sacratissimæ humanitati ipsius vnitus sum. Alterum, idemque dextrum, est amor, qui diuinitati ipsius vnitus est, atque per hunc ipsum circumplector, ita vt mecum ad infernum descendere cogeretur. Optatius autem multò mihi foret, in inferno cum Deo esse, quam vel in cælis sine illo. Ex his igitur Magister ille didicit, veram resignationem cum humilitate profunda, compendiosissimam ad Deum semitam esse. Dehinc iterum ex illo mendico percontatus est, vnde venisset. Cui ille, à Deo se venisse respondit. Cùmque Magister, vbi Deum reperisset, sciscitaretur: ibi, inquit ille, vbi creaturas omnes dereliqui. Et Magister: Vbi verò, ait, Deum reliquisti? Respondit pauper: In mundis cordibus, & hominibus bonæ voluntatis. Et Magister: Quisnam, ait, es tu? Respondit ille se regem esse. Sciscitante Magistro, vbinam esset regnum ipsius: In anima sua id esse, respondit. Sic enim, ait, & externos & internos sensus meos regere noui, vt cunctæ affectiones & vires animæ meæ mihi subditæ sint. Quod profectò regnum cunctis mundi huius regnis præstantius esse, nullus ambigit. Et rursus Magister: Quid, inquit, ad hanc te perfectionem perduxit? Respondit pauper: Nimirum

*Brevissima ad Deum via, quæ.*

*Rex proprie quis sit.*

um silent  
Deo. In nu  
ob Deum  
simpiter

S E  
H O  
fid



to certus  
rite. Ecce  
vnicuique  
habebis, &  
si peccato  
illa nanqu  
riat, peri  
Quando v  
Domini, c  
tem hunc  
nonnulla  
animabus  
ciam, q  
ex, quem  
natus est  
inum, in

sem silentium meum, sublimes meditationes, & unio cum Deo. In nulla re, quæ Deo minor foret, quiescere potui. Iam vero Deum meum inueni, & in ipso pacem & quietem habeo sempiternam. Amen.

## SERMO SEV EX- HORTATIO QVAEDAM

fidelis, vt nos ad aduentum domini nostri & mortem preparare debeamus, & de diuersis iudiciis Dei super filios hominum.

\*



**A**HMORTALES mortales, euigilate, obsecro, à somno peccatorum & multiplicium vitiorum, & per vitæ synceram emendationem, aduersus ineffabiles illas miseras, calamitates, angustias, quæ in seuerissimo Dei iudicio, præsertim à malignis spiritibus, certo certius vobis occurrent, dum adhuc licet, vos sedulo præmunite. Ecce enim Iudex vester præ foribus assistens, paratus est unicuique reddere secundum opera illius. Dum ergo tempus habetis, & Dominus inueniri potest, discite vos, quæso, ab omni peccato ad ipsum conuertere, & illius gratiam obseruare. In illa namque extrema bona cum multis qui modo seipsum decipiunt, periculosius agetur, quàm ipsi nunc cogitare sufficiant. Quando verò sapientiæ & salutis omni principium est timor Domini, operæ precium facturus videor, si eorum quæ timorem hunc in nobis confirmant, breuiter admonuero. Proinde nonnulla fideliter exponam, de diuersis illis iudiciis Dei, quæ animabus è corporibus emigrantibus obuenire solent, idque faciam, quatenus intellectu humano rem tantam consequi licet, quemadmodum secretis amicis suis Deus ea reuelare dignatus est: Morientium itaque ex hoc seculo migrantium hominum, in summa quatuor genera sunt. In primo genere statuuntur

*Psal. 110.*

*Morientium generum quatuor.*

tuuntur sancti perfectique homines, plenè iam depurati, ita ve accipiendis quibusvis Dei donis, ab æterno quidem præparatis, optimè idonei existant. Quibus ex hoc seculo demigrantibus, nulla superest luenda pœna, sed statim omnis lætitia, consolatio & quies, quibus in perpetuum perfruentur, eis eadem ratione exhibentur, qua illis ipsi perenniter sunt perfruituri.

- Mat. 25.* Ad hos propriè spectat dulcis vox illa Domini: Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Secundi generis homines, sunt variè differentes. Horum aliqui ad prædictum perfectionis gradum à Deo fuerant vocati: verum ad res transitorias, siue ad propriũ sui amorem, commodum & vtilitatem conuersi, non purè vixerunt. Alij verò ob ingenij sui subtilitatem, intellectusque abusum, à veritatis via ad peregrina aberrantes, sibi que placentes, suis propriis sensibus falsisque verbis arroganter inhærent: sicque suis profundis ingenij in profundos prolabuntur errores. Et quàmquam hi speciem quandam præ se ferant vitalis doctrinæ, seducunt tamen miseri semetipsos, & omnes suos sectatores à via veritatis in errorem & mortem æternam. Tales mortem experiuntur longè omnium formidolosissimam atque periculosissimam, proptereà quòd sanis Ecclesiæ doctoribus non acquieverunt. Sunt & alij in hoc secundo genere, & hi quoque à Deo ad priorem, quem prædiximus, perfectionis gradum vocati: quam tamen quia in vita sua obtinere neglexerunt, idè necesse habent illam vel in extremis impetrare, cum anima de corpore iam iam distrahenda est. Quod certè tunc fit tam variis & horrendis motibus, vt ita dicam, quot quantasque per omnem vitam pro sui abnegatione sufferre debuisset, adè vt pœnas infernales hoc ipso tẽpore sibi ferre videatur. Idcirco verò terribili hac angustia nunc premuntur, quia videlicet humili abstractaque sui custodia intus proximam veritatem non sunt sequuti, sicut à Deo & sanctis doctoribus ad hanc inuitabantur. Alij denique huius secundi generis homines sunt, quibus à Deo magna tum spiritualia, tum corporalia dona, siue per naturam, siue per gratiam sunt collata: cuiusmodi sunt omnis generis prælati, necnon sacerdotij dignitate fulgentes, religiosi item, inclusi quique & claustrales: prætereà quibus vigor ingenij, sensuumque dotes inditæ sunt. Denique quotquot iurisdictionem & potestatem in alios exercendam, à Deo sumpserunt, siue spirituales, siue seculares iudices ha-

beantur.

beantur.  
spondeat  
querant,  
tant cont  
midabi  
rum non  
obque dan  
nulli verò  
eas breue  
simè suffe  
Tertiu  
plebeij.  
alij pecca  
quia non  
conseruan  
dus vltro  
re solet,  
tiam add  
tus: non  
ritaris in  
Igitur ad  
pœnis di  
niantur.  
ti & assue  
& in fine  
iusti iudi  
detruis, s  
remum  
plectunt  
pereffe ap  
tur. Irati  
curam ab  
pas hoc d  
ipis san  
Quod  
ille pœn  
ais sit sup  
mam, qu  
fit. Alij de  
sibi que c

beantur. Huiuscemodi hominum vita quum suo non respondeat officio, iuxta ordinationem Dei, sed seipfos potius quaerant, commoda venentur temporalia, vel honorem appetant contra honorem & iustitiam Dei, tum sanè nimium formidabiles experiuntur angores in morte. Quinetiam illorum nonnulli perditionem inueniunt sempiternam, multoque damnantur grauius, quàm ipsi Iudæi & Pagani. Nonnulli verò in purgatorij pœnas inexplicabiles detruduntur, nec eas breues quidem, sed ad extremum iudicij diem calamitosissimè sufferendas.

Tertium genus ab hoc seculo migrantium, sunt vulgares & plebeij. Horum quoque duplex habetur differentia. Nam alij peccatis onusti mortalibus, ad extrema deueniunt. Sed quia nonnullis virtutibus eorum vita resplendit, à Domino conseruantur, ne prorsus pereant. Et hos homines multis modis vtrò citròque per misericordiam suam venari & propellere solet, quatenus ad veram peccatorum suorum pœnitentiam adduci queant. Sic & in morte cum eis agitur clementius: non pœnæ nimium graues, non austera iudicia Dei mortuorum ingeruntur, ne fortassis in dissidentiam prolabantur. Legitur ad purgatorium deducti, mirum, quàm terribilibus ibi pœnis diuexentur, quæ interdum ante iudicij diem non finiuntur. Tam illi, qui magnis peccatis in vita sua inquinati & assuefacti, vsque ad mortem pœnitentiam procrastinant, & in fine cum modica contritione moriuntur: adeò seueram iusti iudicis iracundiam aduersum sese concitant, vt in pœnas detrusi, supplicia quædam velut infernalìa subire, & in his extremum Dei iudicium expectare cogantur, dum interim adeò plectuntur grauiter, vt nesciant misericordiæ locum sibi superesse apud Deum. Quæ pœna omnium atrocissima iudicatur. Iratus enim illis Deus, omnium illorum memoriam & curam abieçisse videtur, quandiu meritas luendi pœnas tempus hoc durat. Sed nec permittit iustus ille Iudex, vt pro his ipsis sancti & amici sibi homines intercedant.

Quod autem attinet ad pœnam purgatorij, certè minima illi pœna, & acerbior & vehementior multò est, quàm quoduis sit supplicium huius temporis omnium etiam atrocissimum, quantumuis ingens humana mens illud excogitare possit. Alij deinde communium hominum, in Dei timore viuunt, ubique cauent à peccatis: communicant etiam Ecclesiæ sacramentis

I II.

*Quandiu  
Purgato  
rium qui  
busdã su  
stinendũ.*

*Atrocissi  
ma pœna  
quæ.*

*Quante  
Purgato  
rij pœna.*

mentis iuxta institutionem ipsius Ecclesiæ. Sed interim circumferunt & impunita prætereunt venialia delicta. Cum igitur ad extrema deuenerint, mitius quam priores Dei iudicium experiuntur. Nec impunè tamen euadunt, quin mortui cogantur expiare pœnas tam venialium peccatorum, quam illorum mortalium, quæ prius aliquando commissa, licet confessi sint, non debito tamen pœnitentiæ dolore expiarunt. Cæterum quotquot Domino Deo permittente, nunc in varias afflictiones incidunt, aduersa itidem tristitiae uoluntario gratoque animo suscipiunt, hi non solum à prædictis malis angustisque liberi sunt, sed etiam æternæ consolationis ueritate refocillantur, & cælestibus planè gaudiis perfrui merentur.

*Afflictiones præsentis qui bus solatio futuro.*

IIII.

*Damnatio quid in ipso mortis articulo spectat.*

*Mar. 9.*

*Qualis morientium ager.*

Quartum tandem genus morientium eos omnes complectitur, qui peccatis mortalibus obnoxij, vitam finiunt citra contritionem & confessionem. Hi nimirum damnati vocantur & sunt, quibus in ipso mortis articulo miserimum ingeritur spectaculum, nempe vastum illud pœnarum tormetorumque chaos, ac dira congeries perpetuò illis duratura. Tam tum ibi sentiunt uermem conscientiæ, qui non moritur: sentiunt & gehennam ignis, qui non extinguitur. Quod ad bonos angelos attinet, hi se bonorum morientium præbent custodes, & in extremo quidem angustiae feruore confirmant animam ipsam circa superiores ipsius vires, quo sic adiuta, non frangatur nimio tentationum impetu, nè succumbat terribi dæmonum adspectu nimium horrendo. Quo tempore sanctus quoque Michael unà cum cælesti exercitu sententiam iudicis præstolatur, ut animam, quò Deus pronunciauerit, statuat. Quod deinde ad malos angelos attinet, hi non secus, quam ferocissimi leones in prædam inbiantes, circumferuntur & insidiantur morituris, dum horum animas in omnibus uiribus, per quas consensum aliquando præbuerunt diabolicis suggestionibus, grauissimè constringunt, conantes quibus possunt modis animam secum pertrahere in æternæ damnationis harathrum. Accedunt illuc & infernales dæmonum principes, & principales ueluti duces & capita septem peccatorum mortalium: accedunt, inquam, simul ad moriturum, suum in eo locum requirentes. Et secundum quod homo plus minus uel peccauit, & sic absque contritione, uel præuia licet contritione & confessione, absque tamen satisfactione & perfecta emendatione, ad extrema deuenit: secundum hoc etiam plus uel minus infirmo omnia sua

ista peccatum reuoperæ præ quibus luciam in eorum amirum lafamppta cordos est, & bent in a& perfidiqueum suiterim o htionis tuaqui te forporem h vindicaui nullus tibi rus, te nu id semel uionu sua das agit: mare, uel mo Christi tudine dies. Imò gemiscit. est, declinbum ingrossu hū hominū dūducit, tatis opera plicari, si tunc præ dia spirit & illud, v trus elata lle, quæ tr

sua peccata & vitia cum terribili & ineffabili horrore, ad animam reuocant, obtrudunt, & impropertant, vt desperet. Ad hæc operæ precium est animaduertere triplicem tentationum viam, quibus humani generis inimicus, vt plurimum solet impetere iam in extremis constitutos. Primum eos aggreditur, vt peccatorum antea commissorum incurios, negligentésque faciat, ni mirum lactans eos falsa quadam spe seu præsumptione, & præsumpta confidentia de Dei misericordia, manente interim tepida cordis cōtritione, tunc præfertim, vbi quis adhuc sui compos est, & animo valet. Reliquæ duæ tentationū viæ locum habent in angustia mortis, videlicet desperatio de Dei bonitate, & perfidia seu infidelitas. Verum qui primum tentationis laqueum superauerit, à posterioribus damna non sustinebit. Interim ó homo rationalis te nunc appello, vt præcellentē creationis tuæ conditionem intelligas. Authorē habes tibi Deum qui te formauit ad imaginem & similitudinem suam. Redemptorem habes Deū, qui te morte tam acerba, tam ignominiosa vindicauit, abstraxit & euexit ex ipsis faucibus inferorum, vnde nullus tibi patebit egressus. Ille verò, ille pater ac Dominus tuus, te nunc quærit, totū sese tibi effundit proximátque. Nec id semel tantū, sed etiānum te vocat secundū abyssum miserationū suarū, qui nihil tuorū indiget, pro te sollicitus, tibi prouidus agit: idque multò fidelius ac libētius, quā vel tu queas æstimare, vel ille amicis suis velit reuelare. Ea propter nō est ó homo Christi, ne, cur peccatorū tuorū vel magnitudine, vel multitudine desperes. Pius Deus cor cōtritū & humiliatū nō despiciet. Imò quacūque hora peccator de venia sperās, ex animo ingemiscit, gratia illi nō negabitur. Primus tamē salutis gradus est, declinare culpā: Secundus, nō desperare veniā. Vbi verò morbum iugrauescere senseris, & ad extrema deuentū erit, sequere consiliū hoc longè saluberrimū. In primis piorū sanctorūque hominū orationes & exhortationes adhibendæ sunt. Nec parū cōducit, tales homines moriētibus præsentés adesse. Iam pietatis opera, quæ post mortē, nō absq; fructu, homini possunt applicari, simpliciter cōsultius est, eadē in mortis necessitate cōsistat præstare, cū alioqui neq; prius quidē, neq; posterius præstidia spiritualia æquē sunt illi necessaria. Singulariter profuerit & illud, vt huiuscemodi verba dicātur ab infirmo, vel ad aures eius elata voce clamētur: Domine Deus, ego sum miser homo ille, quē tu pro paterna bonitate & potētia tua creasti propter te ipsum

*Tentatio-  
num dia-  
bolicarum  
via quoti-  
plex.*

*Gene. I.*

*Hortatio  
ad miseri-  
cordia dei  
fidendū.*

*Psal. 50.*

*Duo salu-  
ti gra-  
tias  
Quid illi  
iamā mo-  
rituro fa-  
ciendum.*

*Quid me-  
rientis au-  
ribus in-  
gerendum.*

teipsum & ad teipsum. Domine Iesu Christe, ego sum ille miser, quē tu per ignominiosissimā & innocētissimā mortē tuā redemisti ab omni potestate inimici. Tu ergo solus imperium habes & potestatem super me. Domine Deus, ego sum homo miser, quem tu saluare potes secundum abyssum misericordiæ tuæ. Experientia compertum est, & sanctorum autoritate comprobatur, huiuscemodi verba moriētibus recitata, mirum in modum prodesse.

*Paradi-  
gma.*

Fuit vir quidam fide dignus, cui in extremis à sensibus alienato, hæc verba in aures inclamabantur, qui ad se reuersus, vidit tres sibi dæmonum turbas assistere, seque iam penē ad tartarum fuisse relegatum. Porro quoties vnum ex supradictis tribus verbis proferebatur, vna dæmonum turba au fugit, donec simul omnibus prolatis, omnes quoque dæmonum turbæ recederent, nec eum amplius tentare poterant. Idem ipse ait, quod cuiunque verba supradicta in aures inclamarentur morituro,

*Qui affli-  
ctio seu mo-  
rrentis ob-  
seruanda*

aut ab ipso cogitarentur, haudquaquam perire posset. Benedictus Deus, qui vtilissimam hanc institutionem alioqui mundo incognitam, per amicos suos pro nostra salute reuelare dignatus est. Adhuc autem in qualibet afflictione, & præsertim in mortis angustia positus, ea quæ sequuntur, diligentissimè

I. obseruabit. Primò seipsum, id est, interiora sua ingrediens, afflictionis seu mœroris sui se impediētis causam inuestigabit. Secundò, tam coram Deo quàm hominibus, potissimum autem coram confessore suo, ex corde sese reum proclamabit, humilitèrque fatebitur, se peccatis suis ea meruisse.

III. Tertio, passionem suam cum Christi Iesu passione conferens, quàm nihil omnium hominum afflictio in illius comparatione sit, contuebitur. Quarto, seipsum ea passione indignum reputans, ex intimis animæ suæ medullis Deo gratias ager,

*Cui que  
& quot  
dona con-  
ferat Do-  
minus.*

quod se sibi conformè facerem dignatur, qui in hoc seculo positus, nunquam absque afflictione fuit: seque sponte pro acceptissima illius voluntate ad eam offerret ac resignabit. Denique sic ad se cum sua afflictione venienti, Dominus Deus quin

I. que dona largitur. Primum est, quod omnia illi peccata remittit.

II. Secundum, quod pro hac illi amaritudine diuinam suam ostendit faciem.

III. Tertium, quod suo illum corde adstringit, veluti mater vnicum filium suum.

IV. Quartum, quod sui ipsius & Dei illi largitur cognitionem. Quintum, quod tanta illum consolatione perfundit, vt humano

sola

ille mi-  
 mortē ruz  
 imperium  
 in homo  
 ericordie  
 thoritare  
 a mirum  
 bus alie  
 rerus, vi  
 hē ad tar  
 edicis tri  
 it, donec  
 arbæ rece  
 ait, quod  
 morituro,  
 Benedi  
 qui mun  
 elare di  
 rāferim  
 entisimē  
 grediens  
 nvestiga  
 tiffimum  
 n procla  
 meruisse.  
 onferens,  
 mparatio  
 dignum  
 ias ager,  
 eculo po  
 pro acce  
 it. Deni  
 Deus quin  
 ecata re  
 diuinam  
 orde ad  
 uantum,  
 Quin  
 humano  
 sola

glazio facilius carere queat. Consuleiffimum proinde fuerit,  
 ut ante omnia paci ac puritati cordis maximam quisque impendat operam. In pace enim, nec alibi omnino, factus est locus Dei. Porro huic paci impendit suffragatur, ut suum quisque corpus spiritui subditum reddat, virēfque corporales & sensus suos refrenet, coerceatque. Dehinc, ut cum omnibus, quantum in ipso est, pacem habeat, nec aliquem sine necessitate contristet; tantāque firmitate cor suum Deo unitum feruet, ut nihil eum dolore afficiat, nisi quod Deum ab ipso præpedire, vel Deo displicere possit. Hæc enim semper haud leuiter æstimabit, & minora quotidiana peccata, quæ fortè admiserit, ita auersabitur, tantūmque ponderabit, quantum aliis aliquis grauiissimum mortale peccatum: sicque per omnia vitam suam instituet, ut nemo ex ipso aliquod patiatur offendiculum. Sanè huiusmodi iustis hominibus quadruplex à Domino mensura confertur. Primò mensura bona, cum illi omnia peccata remittit. Secundò, mensura plena, cum eum ad familiaritatem tanta cum benevolentia admittit amicitiam, ac si nullaquam peccata perpetrasset. Tertio mensura conferta, cum ita eum in sua gratia confirmat, ut deinceps haud facillè queat in peccata recidere. Quarto mensura supereffluens, cum omnis sensus illius sua gratia adimplet, ita ut quicquid au-

*Psal. 75.*

*Cui quadruplex à Domino mensura confertur.*

diat vel videat, simul cum illis in Deum, ipsum laudando ac glorificando, sese conuertat, cunctaque verba, opera & vita illius, prorsus deuota, virtuosa atque diuina efficiantur.

**Amen.**

**H. H.**





# QUATVOR NO

TABILES PRAEPARATIO.

NES, POTISSIMUM AD

felicem mortem, & quomo-

dò tempus deperdi-

tum recupe-

retur.

\*



*Ad qua  
quatuor  
nos oportet  
praeparari.*

**Q**VANDOQV IDEM sancta mater  
nostra Ecclesia Catholica sapius nos co-  
hortatur, quo ad Domini aduentum nos  
praeparare debeamus, de quatuor hic pre-  
parationibus loqui decreuit, quae & cun-  
ctis seitu perquam necessaria sunt. Qua-  
tuor namque sunt, ad quae priusquam adueniat,  
praeparari nos oportet. Si enim donec ad-  
sint praeparationibus, aduersum ea nos praemuni-  
re differamus, haud dubie damnum patiemur.  
Primum sunt motus siue passionis  
animi, videlicet gaudium, dolor, spes, timor,  
amor, odium, desiderium seu concupiscentia,  
fuga seu abominatio, ira, leuitas, fo-  
licitudo, praesumptio, anxietas, inuidia &c.  
Aduersus huiusmodi omnino praemuniendus  
est animus: alioqui dum sese occasiones  
ingerunt, quae ad ea animum inclinant,  
facile vitium aliquod, priusquam ipse  
aduentus, homo incurrit. Quod profecto  
tota diligentia praecauendum est. Nam  
etsi peccata venialia & leuiora culpa  
Dei gratia & amicitiam non abrumpant  
penitus, faciem tamen Domini, supra  
omnem aestimationem iucundissimam  
abscondunt. Quamdiu enim siue  
magnis, siue minutis peccatis  
inheremus, eam intueri non possumus.  
Peccatum etenim quantumvis  
minutissimum, magis super sanctis-  
simo Deo iniuriam atque aduersum  
est, quam in cuiusque etiam mortali  
res quilibet quae in hoc seculo fieri  
possit, qualiscumque; demum sit  
illa, quantumcumque humanum  
queat ingenium excogitare. Vnde  
totis agentibus est viribus, ut non  
solum Deum non amittamus, sed &  
ut benignum, amabilem, familiarem  
ipsum habeamus iugiter, & sua  
caritate ad ipsum nos omni tempore  
conuertere possimus, nec ab ipso

PR

ipso alieni  
peccata, licet  
non confessi  
sunt, & sibi  
nec vitale, ne  
malitia illa  
obligamur  
que per deu  
to cum seru  
quis uniu  
to diluerent  
nem & exer  
nice aut ge  
rem sacra de  
simis nomini  
do, reuerenti  
terque dicen  
strali sefe ad  
tione: infirm  
Corpus Don  
nis ac strenu  
que venialia  
grac magis  
semus, mag  
optatum op  
ne. Ad hoc qu  
gligentia rel  
libere & exc  
dolu: ita &  
mysteria,  
vnde tria re  
moralibus v  
tuo quo co  
tatio aut ex  
stem atque be  
alia multo pl  
hec enim ad  
rea inuirtant  
dicia, a Sal  
tionibus &

ipſo alieni aut remotiores efficiamur, quod tamen haud dubie peccata, licet minima, efficiunt. Cæterum peccata quotidiana non confeſſione tantũ delentur. Imò ea conſtendo ſcrupuloſus, & ſibi & alijs precioſum tẽpus ſubtrahere, nec neceſſariũ, nec vtile, nec laudabile eſt. Sola enim mortalia peccata, & venialia illa de quibus dubiũ foret, vt rùm mortalia ſint, conſiteri obligamur: nec vlla alia omninò. Cætera omnia facilius citiũs que per deuotã cordis ad Deũ conuerſionẽ expiantur. Imò tanto cum feruore huiuſcemodi amoroſa poſſet fieri conuerſio, vt ſiquis vniuerſa totius mundi peccata commiſſet, per eã ex toto diluerentur. Delentur etiam venialia peccata per meditationem & exercitium Dominicæ paſſionis, per orationis Dominicæ aut generalis confeſſionis deuotam enunciationem. Item per ſacrã deuotẽ audiendo, & benedictionẽ excipiendo, dulciſſimis nominibus Ieſu & Mariæ genu ſtecto, aut inclinando, reuerentiã exhibendo: peccata tũdendo ac inclinando, pariterque dicendo: Deus, propicius eſto mihi peccatori: Aqua luſtrali ſeſe adſpergendo, & peccata ſua recogitando cum contritione: infirmis aut alijs quibuſcunq; Dei amore miniſtrando: Corpus Dominicum dignẽ percipiendo. Denique pro deuotionis ac ſtrenuitatis in exercitijs iã dictis magnitudine, ipſa quoque venialia delicta, & mortalia quoque obliuioni tradita, magis ac magis expiantur. Secundum, ad quod nos præparare debemus, magna ſunt & excellentia opera. Præcipuum, verò & optatum opus eſt, Dominicum corpus in ſacramẽto percipere. Ad hoc quiſquis ſeſe præparare negligit, non parua ſe negligentiæ reũ facit. Vulgò dicitur: Qui ſpõſam tantũ demũ intruere & exornare molitur, cum præſens eſt ſpõſus, nimis diu ſtultus eſt: Ita & is qui iamã accellurus, nũc primũ ad tãta ſeſe parat myſteria, haud dubie ſerò id agit. Porro ad dignã communionẽ tria requiruntur. Primò, conſcientia mũda, ad minus à mortalibus vitijs. Secũdò, animus recollectus atq; vnitus, ad minus eò quo cõmunicamus tẽpore. Tertio, præſens deuotio: Deuotio autẽ ex duobus naſcitur. Primum eſt, vt immenſam bonitatem atq; beneficia Dei quiſq; reuoluens, quã in cõprehenſibili multiplicãque ſibi ille bona contulerit, ſimul aduertat: nec enim ad deuotionem, ad amorem, ad gratitudinem cogitata inuiſant, prouocantque. Secundum, vt maxima charitatis dilectia, à Saluatore in omni vira illius, operibus, diſtis afflictionibus & amariffima demum morte ſibi exhibita, perpen-

Qua peccata ſolũ cõſtita.

Venialia qui expiuntur.

II.  
Quale ſit Dominici corporis perceptio, opus ad dignã communionẽ requiritur.  
Deuotionẽ ex duobus naſci.  
I.  
II.

dat. Ipse nanque Saluator ait, vt in sui commemorationem, illius sacramentis communicemus. Tertium, ad quod nos preparare debemus, magna sunt aduersitates, tristitia, aegrotationes. Hæ nimirum præuia consideratione sunt præueniendæ & expectandæ: animoque, priusquam ingruant, sæpius imprimendum, vti eas multa cum patientia ac mansuetudine à Domino suscipere velimus. Interim verò tranquillo corde nos ad eas Domino resignare debemus. Ita faciendo, si postmodum aduersitas aliqua irruit, sit non parùm tolerabilior. Quælibet namque improvisa afflictio siue dolor, nullo dubitante maior rem dolorem ingerit, quàm si ad eam sciens quis se premuniat. Et nos igitur in valle lachrimarum & terra afflictionis constituti, omni die; imò horis omnibus aduersitatem expectare debemus. Quanta verò, quàmque multa, aut cuiusmodi, vel à quibus nos creator noster pati voluerit, in omnibus integro corde resignati simus. Quartum, ad quod nos preparari oportet, certissima mors est. Ex omnibus quæ homini accidere possint, nihil morte certius est. Statutum est quippe semel omnibus mori. Nec tamen ipsa mortis hora, loco vel conditione, aliquid incertius est. Meritò proinde quisque mori addiscere, vitia atque defectus suos trucidare, & iterum atque iterum mori debet. Nam sic facienti, mors tandem mitior securiorque occurrit, eo quòd mori duxerit in consuetudinem, mortem expectant, & animo sæpe præiudicet. Sanè quotidie voluntatis propriæ atque concupiscentiarum mortificationi insistendum foret. Quam enim huiusmodi in Deo mors utilitatem adferat, quis explicet? Qui sic mori didicit, mortem non expauescit, sed vt vitæ introitum lætus excipit. Inde scriptum est: Beati mortui qui in Domino moriuntur. Lucundissima planè res est, in Dei voluntate mortuum esse. Verùm nullam exercitium siue modus, nulla cogitatio, nulla deuotio in extremis vel vtilior vel melior esse poterit, quàm seipsum diuinæ ex integro voluntati resignare. Hæri nanque non potest, quin in huiusmodi resignatione ab hac luce discedens, ad caelestia regna confestim euolet. Sicut enim nihil omninò medijs vel poenæ vel purgatorij ignis in Deum cadere potest, ita nec in hominem hoc pacto per amorem cum Deo vnitum. Nec mors vlla securior, nec vita sublimior perfectiorque, nec ad alta magnaque pertingenti via compendiosior, quàm per dilectionem in Dei beneplacito viuere, illi cuncta committere ac resignare, siue dare vel

mag. 100  
101  
102

nimius  
sequitur

Hebr. 9.

Cuinam  
mors non  
timenda.

Apo. 14.

Optima  
deuotio  
que.



lit, siue aufferat Deum nec quæ vel æternitatem, modo quatuor præerant, ait Euxque se præparata præcluderent, & oleum harum sine foris remque præparati quandoque deperditum illum sit tam bonum cum obeamus. Sed auertat se quibus suis aditatis recipi existit. Ibi ne principium & Deo scilicet ducunt Deum in animo ipso committunt, quæ ad Deum tendere, & ex Deo æterne, mandati ad fine, verè ac ois vixere, idque in paupertatem præaer oculos meos, mæstos ac amore persequuntisissime f

sit, siue auferre, id' que pura ac simplici intentione, qua solum  
 Deum nec quicquam omnino suum, neque seipsum in tempo-  
 re vel aeternitate requirat & intendat. Hic modus, hoc exerci-  
 tium, modos omnes cunctaque vincit exercitia. Denique hæc  
 quatuor preparationes ad Dei amicos spectant. Quæ paratæ  
 erant, ait Euangelista, intrauerunt cum eo ad nuptias, non  
 quæ se præparare moliebantur. His enim cælestis palatij ia-  
 nua præcludebatur, licet iam tum suæ præparationi insiste-  
 rent, & oleû emere festinarent. Cæterum & iureiurando nul-  
 lum harum se nôsse Dominus protestabatur, & ita infelicissi-  
 me foris remanserunt. Dum igitur tempus habemus, suæ quis-  
 que præparationi insistat, vt cum præparatis virginibus admit-  
 ti quandoque & ipsi mereamur. Libet hîc quærere, quo pacto  
 deperditum tempus vnquam recuperare quis possit, cum nul-  
 lum sit tam breue & velox temporis momentum, quod non  
 totum cum omni virtute ac facultate nostra Deo creatori de-  
 beamus. Sed hac in parte consilium sanissimum præstat.  
 Auertat se quisque cum omnibus tam supremis quàm infimis  
 rebus suis ab omni loco & tempore, seque in illud Nûc æter-  
 nitatis recipiat, vbi Deus essentialiter in stabili quodam Nunc  
 consistit. Ibi neque præteritum aliquid est, neque futurum. Ibi  
 principium & finis vniuersi temporis presentia adsunt. Ibi, in  
 Deo scilicet, deperdita omnia reperiuntur. Et qui in consuetu-  
 dinem ducunt, sæpius sese supra creata omnia leuare, atque in  
 Deum in animabus omnium presentem se immergere, atque  
 in ipso commorari, hi nimium sunt locupletes, imò plura in-  
 ueniunt, quàm deperdere queant. Porro in hac introuersione  
 ad Deum conuersione, quisq; se ex integro in Deum transf-  
 undere, & ex imo cordis sui ipsum hoc pacto affari debet: O  
 Deus æterne, vtinam vtinam omni illo tẽpore quod ab initio  
 mundi ad finem vsque seculi deuoluitur, tibi tam laudabiliter  
 ac verè ac obedienter vixissem, sicut omnes vnquam homi-  
 nes vixere, idque in omni virtutum exercitio, in omni afflictio-  
 ne, in paupertate, in desolatione, in labore & operatione. O  
 vtinam præ amore ac gratitudine cunctas totius maris vndas  
 in oculis meos plorando deducere, egenos omnes cibo refi-  
 cere, mæstos quosque consolari, & te Deum meum tanta lau-  
 datione amore prosequi possem, quantis te & sancti & angeli om-  
 nes prosequuntur. Hæc enim omnia præ omnibus sanè quàm  
 carissimè facerem. Profectò quisquis hanc in corde suo vo-

Mat. 25.

luntatem perfectè ac re ipsa tenet, dubitare non debet, quin ita eam aquisimus ille Iudex sit suscepturus, ac si eandem opere complèsser. Velle nanque facere, & fecisset, tantundem valent apud Deum, si tamen perfecta sit voluntas, & opus vitium nostrarum facultatem excedat. Deniq; & neglecta omnia atque deperdita, in ipso quoque Dominicæ passionis preciosissimo thesauro reperire ac recuperare licet: sicut in orationibus suis, & eiusdem passionis meditatione quidã à Domino meruit certior fieri, sic ipsum alloquente: O electe ac prædilecte fili, satis superque amore tuo vulneratus sum: & amoris lachrymæ ingentiã que desideria tua, mea vulnera sanant. Vnde me ipsum tibi inclinans, simul dolens queror tam raros inueniri, qui mea velint onera leuare, meisq; dolendis miseriis & angustiis com- pari ac misereri, cum tamen ex meæ passionis deuora medita- tione immensum referant fructum. Quæsiuit ergo homo ille, quidnam ei Dominus præstare vellet, qui in suis crebro vultu- ribus commorareur. Ad quod Dominus benignè respondit:

*Novem ex medi- tata Do- mini pas- sione vti- litates.*

Quisquis necessitatibus meis miserationis affectum impendens, aliquoties per diem & noctem passionis meæ meditationi insistit, nouem inde vtilitates consequitur. Prima est, quòd inde à peccatis omnibus mundaatur, & quicquid neglexit, ex meis illis meritis restituitur. Secunda, quòd ad resistendum securè hostibus suis ita confortatur, vt nullum ex ipso trium- phum referre queant. Tertia, quòd ad bona quæque opera, di- uersasque virtutes peragendas, vires accipit. Quarta, quòd quamlibet breuissima eam cogitatione reuoluat, semper ani- ma illius in mea gratia renouatur. Quinta, quòd deuotè eam commemoranti libenter ipse commoror. Sexta, quòd arcana mihi à Deo patre manifestata, illi similiter pandam. Septima, quòd ante mortem illius ad perfectionis eum perducam ap- cem, & defunctum cum charissimis amicis meis remunero. Octaua, quòd nihil eorum quæ serio & rationabiliter petit, illi denegabo. Nona, quòd in morte illi aduersus hostes eius as- sistam, & de vita aeterna ipsum faciam certum at- que securum.

Amen.

Alia



sacrificium  
omnemque  
necessitate  
rietatem su-  
bilibet bo-  
tar, sed firm-  
profundissi-  
driusima vo-  
suis sese im-  
Saluatoris v-  
ficeret. Hac  
cio opponer-  
Hec enim e-  
minè fallere  
sacramenta E-  
peruincunt, c-  
festiue perci-  
quous serui-  
nem piissim-  
sencia perce-  
tibus ac neg-  
qui præne or-  
amore nasci-  
thone proci-  
iter sancte  
thone ac ob-  
hoostolorū  
qua quibusli

FELICEM MORTEM. 487  
 ALIA NOTABILIS AD  
 felicem mortem præparatio.



**R** I M O, motitur quisque, ab omni-  
 bus rebus caducis ac temporalibus auer-  
 sus, cum omnibus viribus totòque affe-  
 ctu ad cælestem patrem suum, quo ipsi  
 vniatur, adque terram promissionis sese  
 conuertet, vehementer sitiens atque de-  
 siderans, illic ipsi pro ineffabili bonita-  
 te illius gratias agere, & laudis perenne

sacrificium immolare. Ipsam quoque matrem misericordiae,  
 omnemque cælestem exercitum deprecabitur, quo in hac sibi  
 necessitate assistere, seque ex hoc exilio ad iucundissimam so-  
 cietatem suam perducere velint. Secundò, nihil omnino qui-  
 buslibet bonis opetibus suis, quæ se meminit peregisse, innite-  
 tur, sed firma fiducia in dignissima Saluatoris nostri merita,  
 profundissimumque immense misericordiae illius pelagus, &  
 districtissima vulnera ipsius, cum vniuersis peccatis & negligentis  
 suis sese immerget, inclinabit, atque demitter. Nam vel minimi  
 Saluatoris vulnus, ad delenda omnia omnium peccata abunde suf-  
 ficeret. Hac itaque peccatorum enormitati & districto Dei iudi-  
 cio opponere debet, ne in desperationis profunda mergatur.  
 Hac enim est Christiana atque Catholica fides nostra, quæ ne-  
 minè fallere potest. Et maxime curandum est, ut tota deuotione  
 sacramenta Ecclesiae, per quæ merita Christi singulariter illi im-  
 petrantur, cum perfecto nunquam Deum offendendi proposito, tem-  
 pestiue percipiat. Tertiò non metu poenarum infernalium, alias ex

*Quid tibi  
 ne despe-  
 res agendum*

II I.  
 quouis seruli timore se peccasse dolebit, sed quæ fidelissimum pa-  
 trem piissimumque Dominum suum, à quo tot tantaque se meminit be-  
 neficia percepisse innumeris malis cogitationibus, verbis, ope-  
 ribus ac negligentis offenderit, id maiori ipsum dolore afficiet  
 qui poenae omnes quas peccatis suis promeruit. Hæc correctio ex  
 amore nascitur, et raro præstatur iis, qui ad mortem usque vite corre-  
 ctione procrastinant. Quartò, immobiliter, firmiter, atque simpli-  
 citer sanctæ Ecclesie Catholice fidei inherebit in humili subie-  
 ctione ac obedientia sub Pastoribus atque Doctoribus, qui à tempore  
 Apostolorum nunc usque eandem instituere atque gubernarunt, nec du-  
 bus quibuslibet respondere, aut cum ipsis disceptare consentiet. In

II I.

II I I.

Alia

illa nanque extrema hora totis viribus hostis tartareus fidei integritate in homine labefactare querit: cui quisquis locum præbet, magnum salutis suæ discrimen incurrit. Quinto, se ipsum vt hostiam viuam, ad summam Dei gloriam, pro acceptissima voluntate illius offeret & resignabit, ad sufferendum patienter ex vero amore, purè ad honorem ipsius, nec vlla alia de causa, omnem languoris acerbiteriam, ipsam mortis amaritudinem, omnem denique poenam in tempore & aternitate, quam Dominus ipsi immittere volet: ita vt si pro voto, mille adhuc annis & vltra, in omni carnis suæ voluptate viuere posset, pro Dei tamen amore & gloria mortem potius subire velit. Hoc si reuera assequi poterit, ita vt ex pura dilectione, cum perfecta sui resignatione, ad omnè poenam pro diuinæ iustitiæ honore sese tranquillo animo offerat exhibeâtque, neque purgatorium, neque infernum subibit, etiamsi solus omnia totius mundi peccata commiserit. Hoc animo iustus ille latro

*LUC. 23.* moriebatur in cruce. Cùm enim mori se debere perspiceret, ita se voluntarium ex amore ad ipsam mortem offerebat, vt si inde eripere se potuisset, haudquaquam id egisset. Libèter enim pro Dei gloria mortem illam subibat. Vnde & martyrij gloriam consecutus est.

*V. I.* Sexto, passionem amarissimam mortemque acerbissimam Domini Saluatoris, eiusdemque ineffabilem charitatem illam, quæ hunc ipsum sponte subire coëgit, sibi proponens spiritum, animam & corpus suum, cum feruenti spiritu, afflictæ anima, fauciòque & afflictò corpore illius vnire curabit, simulq; cum ipso in cruce morietur, & spiritum suum in manus cælestis commendabit patris, immensæ misericordiæ illius tota semper fiducia innitendo, & in fide catholica sanctæ Ecclesiæ simpliciter moriendo. Cor quoque suum in patulum Saluatoris cor, afflictâq; membra sua, in eiusdem sacratissima vulnera & morientia membra commendabit, seque totum, ad moriendum perfectè mundo & peccatis omnibus, solique Deo deinceps viuendum, spontè offeret ac exhibebit. Denique cum sacro inungitur Oleo, corde Deum rogabit, vt sanguis & aqua, quæ ex mortuo atque confosso illius corde promanabant, & in sacri Olei vnctione designantur, nobisque impertiuntur, pauperem ac nudam animam suam ab omni vitiorum sorde abluere, sacratisque virtutibus ac meritis suis ita eam vestire ac exornare dignetur, vt citra confusionem suo & Sanctorum atque Angelorum omnium conspectui valeat

valeat exhib  
tissimum e  
vellet, id m  
here, stultit  
mors comi  
& Spiritu  
creatura, pe

EPIS  
son

Vt m  
bea



stat tibi m  
amantissim  
nus tuas. C  
ne fidem c  
mam anim  
spiritus) ab  
dam, ac dei  
cissimè per  
bit me hor  
morte per  
riam, id vi  
& malè tr  
se debito l  
spiciunt, qu  
tibi præsta

valeat exhiberi. Et hoc pacto securus moriatur. Caterum tur-  
 tissimum est, vt quicquid in extremo decessu se quisque fecisse *Qui bene*  
 vellet, id modò sanus incipiat. Nam ad mortem vsque protra- *mori ve-*  
 here, stultissimum est. Denique vitam sanctam, sancta quoque *lentibus*  
 mors comitatur. Quam nobis præstare dignetur Pater, Filius, *viuendū.*  
 & Spiritus sanctus, cui sit omnis laus, honor, & gloria ab omni  
 creatura, per infinita secula. Amen.

EPISTOLA D. HENRICI SV-  
 sonis viri sanctissimi, scripta cuidam  
 in extremis laboranti.

*Vt mortem animo imperterrito excipere de-  
 beamus.*



B S O L O N F I L I M I, Q V I S *2. Reg. 18*  
 mihi det, vt ego moriar pro te? Quis, in-  
 quam, fili charissime, det mihi amantissi-  
 mo in Christo patri tuo, vt moriar pro te  
 optimæ spei filio meo? Certè etsi corpo-  
 re non licet mori, tamen corde morior  
 tecum Fili cordis mei. Corpore quidem  
 procul absum à te, sed animus meus ad-  
 stat tibi moribundo. idque acerbis cum lachrymis. piisque ac  
 amantissimis querimoniis. Quæso te, porrige mihi ægras ma-  
 nus tuas. Quòd si ita visum est Deo vt moriaris, firmiter reti-  
 ne fidem catholicam, & lætus moriaris. Gaudeas pulcherri-  
 mam animam tuam (quæ est, purus, rationalis, ac Deiformis  
 spiritus) ab hoc angusto, misero, & graui carcere absoluenda-  
 dam, ac deinceps sine vllò impedimento sua beatitudine feli-  
 cissimè perfruituram. Nanque ipse Dominus ait: Non vide-  
 bit me homo, & viuert. Vnum est, quod multos inexpertos in  
 morte peterrere solet, eisque mortem adfert acerbam & an-  
 xiam, id videlicet, quòd dum præteritos annos, dissolutamque  
 & malè transactam vitam suam reducunt ob oculos, grandi  
 se debito Deo obligatos sentiunt, neque in illa hora satis per-  
 spiciunt, quid ad id facere, debeant. Sed hac in parte certum  
 tibi præstabo consilium, ex diuinis literis & ipsa veritate po-  
*Exod. 33.*



titum, vt hinc possis omnino securus euadere. Siquidem in diebus tuis perperam te vixisse nōsti, sicut pauci à vitijs immunes viuunt, inde non nimium in extrema hora terrii debes. Postquam sacramentis Ecclesiæ munitus, si ea commodè possis obtinere, Crucifixi imaginem tibi ob oculos statuas, eamque intuearis, & tuo apprimas pectori, atque in sanguinolenta immensæ misericordiæ eius vulnera te reclina, obsecrans eum, vt in cruentis vulneribus suis diuina virtute sua cuncta peccata tua abluat pro sua laude & tua indigentia vel necessitate, ac deinde fide mea securus esto iuxta Ecclesiæ catholicæ fidem, quæ nulla ratione fallere potest, si id firmiter ita possis agere, à cunctis te medijs penitus absolutum esse, & hilariter posse mortem oppetere. Est insuper aliud quiddam, quod in mortis hora considerare debes, vti mortem ipsam eo magis possis contemnere. Regio quædam est, cuius ea (vt fertur) consuetudo est, vt dum quispiam nascitur, omnes cognati eius conueniant, acerbosque edant ploratus & malè se habeant: dum verò quis moritur, rideant & omnigenis sese recreent gaudijs: Idque hac significatione, neminem scire quanta miseria homini perferenda sit, atque inde lugent nascente homine: & quia ea morte finitur, gaudent homine moriente. Et reuera si quis bene perpendat, hominis natiuitas, qua in hunc miserum editur mundum, iure meritoque mors dici potest, ob calamitates, miserrimas, & labores illum manentes: contra verò mors corporis, merito noua potest appellari natiuitas, ob grauis & molesti corporis abiectiōem, & liberam in æternam vitam accessum & introitum, Qui oculos bene apertos habet, ad hæc probè agnoscenda, is facilius moritur. Qui autem hæc videre non potest, is ingenti cum querimonia & magna incertæ mortis acerbitate moritur. Vide, obsecro, quæ sit huius mundi calamitas, quæ cruces, quæ afflictiones, quæ angustia & necessitates vndique existant: & si nihil aliud esset, quàm metus pro corpore & anima nos sollicitans, mutabilisque huius mundi inconstantia, merito hinc exire appeteremus. Si quid cui prosperum euēniat, rursus decem tristitia & aduersa occurrunt. Multi sunt, qui si quis ex eis sciscitetur, dicturi sint, se nullum vnquam in hac vita lætum duxisse diem. Mundus plenus est laqueis, imposturis & infidelitate, nec quisquam alteri fidere potest: iquidem omnes quæ sua sunt querunt. Si quis igitur ea causa diutius viuere appetat, vt plura sibi possit coaceruare

merita

merita, id quidem valde incertum est, vtrum merita vel debita portus sibi cumulaturos sit. Abundè multùm præmij habet, cuiusquis iucundissimam speciosâ forma præ filiis hominum faciem semper contemplabitur, & gratissima ciuium celestium societate pefruetur. Si mortis hora dolet & acerba est, tamen quandoque ferenda est. Nemo vnquam à mortis lege exceptus est. Itaque qui non est hodiè, cras fortè multò minus optus & paratus erit. Plerunquè cum ætate etiam peccata augetur: multòque plures deteriores, quàm meliores fiunt. Si præsens mors amara est, tamè omni amaritudini semel finem imponit. Age igitur fili mi, cor, manus & oculos in caelestem loca patriam, atque ex animi affectu eam saluta. Resigna voluntatem tuam in Dei voluntatem, & sis liber hac in parte. Quicquid ille tecum agere volet, siue sit ad vitam, siue mortem, id tanquàm optimum de illius manibus accipe, etiam si id hæc vice fortassis non agnoscas. Noli timere, en sancti angeli tibi assistunt, teque vndique cingunt & circunvallant: & benignissimus atque misericordissimus Deus plus quàm paterno affectu ex cunctis tuis angustis te eripiet, si tantùm illius

benignitati possis  
confidere.

Vale.

DE

# DE DECEM CAECITATIBVS, QUI-

bus magna etiam bonorum alioqui hominum pars miserè obcæcata est, intermistis variis iisdemque caelestibus Amoris Radicibus, per quas Intellectus mirificè illustratur, & affectus igne Sanctispiritus vehementer accenditur, Libellus planè piissimus, qui quâquàm in vetustis Exemplaribus nullius Authoris nomen prætulit, quum tamè ad spiritum Thauleri, cui familiare fuit nomen suum suppressere, propinquissimè accedat, dignum diximus eius Operibus annumerare.

## P R A E F A T I O.

*Quantoperè, & quanto nostri cum periculo, diabolus mentes nostras excacare moliatur.*

Vita erat lux hominum, & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

## I O A N N I S I.



**I**NTER innumeras easdemque exercitatissimas malitiæ suæ artes & fraudes, quas serpens ille pestifer & tortuosus humano generi nullo nō in opere, loco tempore moliri non desinit: nihil cæcitate mentis aut homini videtur perniciosius periculosiusve, aut ipsi diabolo gratius operatiusque. Hæc enim ubi semel animum occupavit, ira miserum fascinat hominem, vt frigescente simul charitate, ab illo seductore fallacissimo ad momentaneam vitiorum omnium delectationem abduci se patiat, nihil interim animaduer-

lens mortis in ea latentem aculeum, quo ad totius miseriae atque perennium tormentorum chaos lacumque pertrahitur. Nouit enim serpens ille versipellis, quod quemadmodum nemo ita stupidus est, ut apertis oculis in foueam sese præcipitare velit: ita visu suo ac lumine destitutum, quantalibet aliqui polleat sapientia, nulla posse ratione præcipitia declinare. Quapropter id cum primis vel maximè necessarium duco, ut interiores intellectus atque rationis nostræ aperiantur oculi, quibus tenebras nostras, id est, peccata & vitia nos obæcantis, & pericula inde consequutura videamus, deploremus, corrigamúsque: locisque & horis omnibus, nec vlllo non in opere seu negotio id totis agamus viribus, adeoque simus animo peruigili & circumspecto, ne communis salutis nostræ aduersarius, & excæcator luminum nostrorum, nouas rursus mentis nostræ oculis offundat tenebras, néve suis nos fraudibus implicet: sed ut ad aspectum veræ lucis, quæ Christus est, animi obtutus semper habeamus apertos, dum lux præsto est, in luce ambulantes, ne nos tenebræ comprehendant. Ipse nanque Dominus noster Iesus Christus vita est & lux hominum increata, quæ per suam essentiam reuerà præsens est & lucet in nuda essentia animæ cuiuslibet hominis, utpotè in qua Dei omnipotentis relucet imago, eidem inseparabiliter vnita manens, idique tam in malis, quàm bonis hominibus, tametsi à sceleratis & impiis, quod ad gratiam & salutem attinet, quàm longissime absit. Cum ergo anima per sui abnegationem fluxis omnibus atque caducis renunciat creaturis, ab omnique se peccati delectatione seruat immunem, & ad Deum in seipsa præsentem sese conuertit, atque cum vniuersis denique vitiis & defectibus suis humili cum contritione, fide, spe, charitate per vulnera humanitatis in lucè diuinitatis dulcis Iesu se immergit, recipit, demittit: tum demùm lux illa increata, creatam animæ essentiam suis illustrat fulgoribus, vires eius omnes purificat, & in se felicissimè transformat.

Iohan. II.

Cæterùm cur summū hoc & præcipuum bonum, luménque verum, quod (ut dixi) nobis intimè præsens & maximè coniunctum est atque vnitum, toto corde nec amemus, nec appetamus ratio in promptu est, quod ipsum nec videamus quidem, neque vera in nobis cognitione sentiamus. Quòd si & huius erigatur ratio, ea nimirum est, quòd intellectus & affectus nostri, labentium rerum puluere, id est, concupiscentia carnis,

nis, concupiscentia oculorum, & superbia vitæ, à quibus  
 I. Ioan. 2. auertit eos, quæ que in se occidere & extinguere oportebat,  
 nimirum adpersit, obcæcati irretiti sunt, sic que fit, vt in tenebris  
 Ioan. 12. ambulent, & nesciant quò vadant, donec tandem, nisi  
 Luc. 16. resipuerint, exemplo Epulonis illius Euangelici in exteriores  
 protrudantur tenebras, à tartareis spiritibus perenniter illic  
 excrucianti, vbi tum demùm oculos aperiet pœna, quos hic  
 malè ocluserat culpa. Anima igitur, quæ se spontè à summo  
 auertit bono, atque ad rerum labentium inanissimas transfert  
 vanitates, vana in eadem cacàque mox efficitur: in quàm  
 quidem lux in tenebris lucet, sed tenebræ eam non comprehendunt:  
 illas verò tenebras nunquàm à se depellere, nunquàm euadere poterit,  
 donec suæ radicitus causas extirparet cæcitat. Quæ vt omnibus  
 euidentius innotescant, operæ precium nobis visum est, si hic paulò  
 diffusius proponatur & explicentur. Sunt enim superbia, vana gloria,  
 auaritia, inuidia, gula, luxuria, acedia, suspiciones malæ, indignationes,  
 contentiones, detractiones, amaritudines, inuiles vel noxiæ cogitationes,  
 verba & opéra vana vel mala, euagationes sensuum, dilectio & oblectatio  
 creaturarum, instabilitas, voluntas propria, concupiscentia, consuetudo  
 mala, & id genus alia: quæ dum anima intrò inordinatius admittit,  
 conspicit, audit, possidet; illic fit ad diuina, supera & æterna bona,  
 cæca, inops, surda, misera, vt æterna iam non videat, seu negligat  
 vt modica, paruifaciâtque. Dùmque villa hæc educâque appetit, fit  
 ad Deum clauda: dum gustat eadem; stupida: dum tangit, sordida &  
 immunda: dum amat, insana, gelida, & mortua efficitur. Et vt  
 semel omnia dicam, quicquid siue in memoria, siue in intellectu,  
 siue in voluntate tua, quicquid vel in animæ viribus, vel corporis  
 sensibus lateat, quod quidem Deus non est, aut cuius ille  
 verissima causa non est, id omne medium quoddam & obieem,  
 tenebras, & caliginem, in te noueris efficere, quæ Deum  
 ipsum à corde tuo impediunt & excludunt, ne per suam  
 in te gratiam lucere possit & operari. Quapropter non modò  
 ea quæ in seipsis manifestè mala & vitia sunt, mentis  
 obcæcant oculos sed quæ admodum etiam in se bona,  
 indirectè illius aciem destrungunt & illaqueant,  
 dum illis abutimur: vt sunt, verbi gratia, cibus & potus,  
 mollities vestium, delicix, societas hominum, naturalis  
 pulchritudo & amabilitas creaturarum. Ex quo fit, vt hæc  
 omnia

omnia vitia  
 brietate vt  
 Peccator  
 cum deas in  
 nec ante se p  
 post se peccat  
 acatem; tur  
 quæ fallacisi  
 in illis nec a  
 pobetur: Su  
 non innumere  
 libus præp  
 rit; sed & i  
 gnatem sua  
 sciam; & c  
 osadum sibi  
 Ambulat eni  
 carit: ideo q  
 arpitudinis  
 atque ad ext  
 iat; in des  
 vero si peccat  
 nergere atq  
 peccet; id c  
 in implorat  
 uorum occat  
 emnis, oleo  
 bit; xistitib  
 imatibus a  
 omenta De  
 tantum qu  
 ad omnibu  
 omnia quæ d  
 hæcollata in  
 rentem p  
 na illustra  
 em eam pe  
 om Augu  
 na perfund

omnia vitanda nobis sint, aut certè multò cum timore ac sobrietate vitanda, si diaboli laqueos subterfugere volumus.

Peccator itaque impœnitens, iusto quidem Dei iudicio cum deus inuoluitur tenebris, adèoque mente fit cæcus, ut nec ante se prospiciat euentura sibi horrenda Dei iudicia, nec post se peccatorum suorum, quæ admisit, multitudinem grauitatem, turpitudinem recorderetur: à dextris non videat, ut ipsi fallacissima mundi imponat vanitas atque prosperitas: à sinistris nec aduertat quidem, ut per aduersa atque contraria probetur: Supra se immeasam non attendat Dei bonitatem, non innumera quæ ab illo percipit beneficia, non bona in caelestibus preparata. Quin & infra se tormenta quæ promeruit, sed & intra se incomprehensibilem vilitatem & indignitatem suam, peccatorum multitudinem, virtutum excellentiam, & quid denique iuxta illarum perfectionem aut faciliorem sibi, aut euitandum sit, minimè contempletur.

Ambulat enim ut cæcus, teste propheta, quia Domino peccauit: idèoque nihil mirum est, si modò in immunditia ac turpitudinis lutum, modò in lapides odij & obstinationis, atque ad extremum, quod huiusmodi plerumque vsuuenire solet, in desperationis foueam cadat & præcipitetur. Iam vero si peccator ex horrendis vitiorum tenebris ad lucem emergere atque redire uolet, quando suis vitibus nihil boni speret, id cumprimis illi erit necessarium, ut sancti spiritus implorata gratia, à cunctis supradictis sese medijs, vitiorum occasionibus, tenebris grauius ac strenuè auertat: cuminiis, elemosynis, orationibus, bonis operibus, incumulo, uirtutibus item obtinendis, cunctisque in se Dei charitatibus ac donis cumulandis nauet operam: & per Sacramenta Dei in Ecclesia Catholica emundare cor suum, & mundum quidem in se est, Deo omnipotenti modis illud omnibus preparare contendat. Etsi uero cuncta hæc, omnia quædam Dei munera sunt, & spiritalia lumina, non tamen collata in subsidium infirmitati, quæ animam illis inuicem purgant mirificè, iustitiæ restitunt originali, diuina illustrant gratia & exornant, donec tandem ad lucem eam perducant innociduum, nunquam finiendam. Ut enim Augustinus ait, habet iustitia lucem quandam suam, quæ perfundit & illustrat animam inhaerentem sibi, Anima

Sept. 1.

Augusti-  
nus.

verò

verò à luce se iustitiæ auertens, quanto magis quærit quod inueniat contra iustitiam, tanto plus à luce repellitur, & in tenebrosa demergitur. Sed vt nostrum persequamur institutum, haud quaquàm huc densissimas illas & quasi palpabiles adducturi sumus tenebras, innumerâque pericula & peccata, quibus obcæcantur Iudæi, Pagani, Mahometistæ siue Turcæ, Hæretici, catholici laici publicè scelerati, eorùmque prælati spirituales, & seculares principes grauibus inuoluti peccatis, sacerdotes quoque impij, & monachi ordinem suum nõ rectè obseruantes, quos irreformatos vocant: de quibus omnibus & singulis multa & penè infinita dici possent, vt videlicet bona eorum pars, hac procellosissima tempestate suis erroribus, vitiis, concupiscentiis, propriis voluntatibus indulgeant, militent, obsequantur: quorum deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt: sicque paulatim vitiosa accedente consuetudine & pertinacia indurescant, & fiant rebelles lumini, derineanturque à diabolo captiui ad ipsius

*Philip. 3.*

voluntatem: & tandem ceu decem illis Aegyptiis percussis

*2. Tim. 2.*

plagis, exemplo Pharaonis suas tenebras, seu illarum causas & occasiones ament, vel etiam (quod multò perniciosius est) pro lumine quodam defendant, eligant, amplectantur. His, inquam, prætermisissis, de X. hic cæcitatibus, quarum quæque in tria vel plura membra subdiuiditur, nostra instituetur oratio, quas plerique non mediocriter boni, & homines religiosi, bonæ alioqui conscientiæ, qui specialiter à Deo vocati sunt in sortem sanctorum in Iuraine, periculose interdum incidunt & incurrunt, vt vel nunc somno excusso lætifero, oculos aperiant, illuminentur à Christo, vt filij lucis ambulent, priusquam eos tenebræ comprehendant. Et licet plures multò quàm hic enumeratæ sint, inuenire sit cæcitates, quæ pijs & religiosis imponere soleant, istæ tamen decem instar decem illarum plagarum Aegypti, omni homini, quocumque in statu vixerit, exemplum præbere debebunt & poterunt, vt oculos mentis aperiat, cæcitates, peccata, & pericula sua, ipsis etiam Aegyptiorum plagis multò sæpè horribiliora, in quibus, tamen per ea obcæcatus sit, velut in lumine ambulat, (quod quidem omnium perniciosissimum esse quis non videat) dispiciat, inuestiget, corrigat: quæratque Deum & Dominum suum, dum inueniri potest: inuocet eum dum prope est, priusquam acceptissimum,

*Isa. 55.*

num, hoc  
dicium D

Nobilit  
tunt  
corpo



ualibus  
raz, & vic  
chritudin  
nium opi  
no tempo  
preclarè S  
que, sed vt  
torem suu  
gere & an  
ctore circ  
venerand  
mini nost  
ctorum te  
atrilisse G  
tem & pu  
genitus U  
concupiè  
menda. H  
cet, dum p  
memet ca  
gratitudin  
liratem, sp  
uideres. E  
ne, quin &  
tia, inhoic  
tia, puilla

num, hoc gratiæ elabatur tempus, & horrendum incurrat iudicium Dei omnipotentis.

Heb. 10.

*Nobilitas & præstantia animarum quanta: quantum ab ea ipsa degenerarit anima: vilitas item corporis, & spiritalis profectus negligentia quanta.*

## CAECITAS I. CAPVT I.



VNC igitur, quò primam queas pertuere cecitatem, quæ circa teipsum est, putà animæ tuæ nobilitatem & deformationem, corporis item vilitatem, atque ad malum omne propensionem, vt que simul aduertere possis, quo pacto in spiritalibus progrediendum tibi sit: aperi, quæso, oculos mentis tuæ, & vide primò excellentiam, nobilitatem, dignitatem, pulchritudinem animæ tuæ, vt videlicet à summo illo rerum omnium opifice Deo ab æterno præuisa atque dilecta, & oportuno tempore ab eodem iuxta imaginem & similitudinem suam præclarè & excellenter admodum condita sit, non qualitercunque, sed vt æterna, immortalis, incorruptibilis sit, & Deū creatorem suum per intellectum cognoscere, per voluntatem eligere & amare, per memoriam denique in suo possit iugiter pedore circumferre: atque ita templum fiat celsissimæ sempërque venerandæ Trinitatis, et thronus æternæ sapientiæ, id est Domini nostri Iesu Christi. Iam de dignitate tua, vt innumera sanctorum testimonia omittam, vnici hoc Diui Augustini dictum attulisse satis sit, qui ait: Vis nôsse, ô anima, ingenitam nobilitatem & pulchritudinem tuam? Aduerte tantam eam esse, vt vni genitus Dei filius, præ natis hominum forma speciosus, ipsam concupièrit, totque ac tanta pro te fecerit, pro te pertulerit redimenda. Hæc igitur & alia multa, quæ nec verbis consequi licet, dum profunda mecum ipse consideratione perpendo, vix memet capio præ stupore & admiratione super cæcitate & ingratitude nostra. Enimuerò si animæ tuæ præstantiam, nobilitatem, splendorem, dignitatem lymvida contemplatione peruideres, forsitan non caperes teipsum præ gaudio & exultatione, quin & deficeres viribus. Quando verò ex horum ignorantia, infinita in te mala succrescunt, vt potè ingratitude, tristitia, pusillanimitas, negligentia, pronitas ad peccata quæuis &

*Arime  
primeua  
nobilitas  
quanta.*

1. Cor. 3.

Augustinus.

Psal. 44.



vitia contraque ex notitia & contemplatione dignitatis animę tuę, innumera sunt haud dubie bona nascitura, puta amor, gratitudo, erga tam munificentissimum amatorem & cõditorem tuum deuotio, gaudium, pax, magnanimitas, propensio quadam ad virtutes omnes bonaque omnia, atque ad extremum fortitudo, robur & virtus aduersum tentationes omnes, vitia, defectus: agè iam, quæso, pro virili exere de puluere, quem antiquus ille & versutus hostis tuis solet adspargere oculis, eoque mentis tuę aciem obtundere & obscurare: discitõque assidue contemplari Deum, & teipsum, simulque animam tuam, tam ingenuam ac nobilem, ferre semper in manibus, custodire à vitijs, & ab ipsa morte sempiterna, virtutibus ac bonis exornare studijs & operibus, ne vnquam cæcitate obnubilata ac heberata, seruitute prorsus indigna atque fœdissima Carni, Mundo, Diabolo ceu vile mancipium seruire cogatur, quæ præ creaturis omnibus in humanitate Christi Iesu capitis nostri connexa atque vnita est summæ & excellentissimæ Diuinitati, id'que nexu quodam & vnione, dignationeque prorsus stupenda & ineffabili, quàmque idem Deus ac Dominus noster præ cælo dilexit & terra vehementius, necnon immensis ac impatientibus pœnis doloribusque suis à morte perpetua in pristinam asseruit, redemit, vindicauit libertatem. Agnosce ea propter ò homo dignitatem tuam, & diuinæ consors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conuersatione recidere. Memento, cuius capitis & cuius sis corporis membrum: reminiscere, quia erutus de potestate tenebrarum, translatus es in Dei lumen & regnum: Per baprismatum sacramentum, sancti spiritus factus es templum. Noli tantum habitorem prauis de re actibus effugare, & diaboli te iterum seruituti subiicere, quia precium tuum sanguis est Christi. Sed ne fortè prolixior sim, vide secundo loco animæ tuę deformationem per culpam. Ipsa nanque anima nobilis per auersionem sui à summo & incommutabili bono, sua videlicet origine Deo Opr. Max, & inordinatam ad instabiles fluxusque labentis seculi creaturas atque ad semetipsam conuersionem & amorem, supra quàm capi possit, vilis, fœda, execrabilis, indigna, abominabilis facta est, non quidem mutata substantia, sed viribus deformatis ac superna destitutis gratia, ita vt sit quædam abyssus miseris, inuocans abyssum diuinæ misericordiæ, vsque adeò in omne præceptis atque pro-

Isa. 52.

Iob. 13.

Leo papa

II.  
Anima  
vt deforma-  
mata sit  
per peccatum.

Psal. 41.

pena mal-  
beret & co-  
is, qui pie-  
tem, vel o-  
hominis  
quidem m-  
etiam i m-  
pertingere  
quenti cor-  
terioris pa-  
quam Dec-  
tis modò p-  
fueris que  
nis, charit-  
bus oculis  
que discas  
monis cu-  
tua, vt fun-  
sensibus m-  
re nimio &  
tende ergo  
per singul-  
sis nimis  
& multipl-  
taorum ne-  
pitudinem  
cet omnes  
præuenias  
per singul-  
mis tuis, te  
in abyssum  
næ præsen-  
les humili-  
tatem tuam  
hominibus  
nec amissa  
recipere, pe-  
tare mere-  
optionis fi-  
as Dei au-

pena

penſa malum, vt non ſit peccatum vllum, cui non viſta ſuccum  
beret & conſentiret, niſi miſericorditer ſuum protegeret opus  
is, qui piè condidit, excluderetq; ille ab ea peccandi vel volũta  
tem, vel occaſionem. vel facultatem. Siquidem prauum eſt cor  
hominis & inſcrutabile, quod nemo abſq; gratia ſingulari, &  
quidem magna, perueſtigare poteſt: atque nec ſic quidem,  
etiam ſi multum profecerit, ad prauitatis ſuæ videndum finem  
pertingere quiſpiam ac penetrare valebit. Opus eſt igitur fre  
quenti conſcientiæ perluftratione & examine, crebrãque in  
terioris pariter & exterioris diſcuſſione hominis tui, vt videas  
quam Deo rationem reddas villicationis tuæ, non de præteritis  
modò peccatis & negligentis, ſed etiam de præſentibus  
futuriſque vitiis, cunctiſque perceptis ab eo beneficijs, do  
nis, chariſmatibus, necnon paſſionibus & vitijs ſeu defecti  
bus occultis, animam tuam obcæcantibus, vti vel ſic vtun  
que diſcas nõſſe teipſum. Certè ſi peccatrici animæ, aut dæ  
monis cuiuſquam teterrimam ſpeciem, aut etiam peccata  
tua, vt ſunt in ſeipſis, perſpicuè videre poſſes: corde ſimul ac  
ſenſibus mox deficeres, nec ſubiſteres in hac vita, præ terro  
re nimio & horrore ſeu abominatione viſæ turpitudinis. At  
tende ergò & recogita annos tuos in amaritudine animæ tuæ,  
per ſingula peccata tua diſcurrendo: & vide quàm vilis factus  
ſis nimis, iterans vias tuas malas, ſtatuens abominationes,  
& multiplicans offenſiones tot & tantas, vt iam peccatorum  
tuorum nec dinumerare multitudinem, nec grauitatem & tur  
pitudinem ſatis expiare, diluere, abolere per te ſufficiat, li  
cet omnes maris vndas deducas per oculos tuos. Ideòque  
præuenias (quæſo) in confeſſione faciem Domini, lauando  
per ſingulas peccatorum noctes lectum conſcientiæ lacri  
mis tuis, teipſumque mortalibus cunctis deteriorem iudicans,  
in abyſſum propriæ villitatis ac nihili tui te demergas, in diui  
næ præſentia maieltatis cuncta vitia tua cernentis, ambu  
les humiliter ac reuerenter, pudeatque te quòd piſſimum pa  
trem tuum tam grauiter offendiſti & inhonorãſti, atque ſub  
hominibus denique vniuerſis tete humilies atque demittas, do  
nec amiſſam Saluatoris (quem tuis vitijs crucifixiſti) gratiam  
recipere, per eiuſque merita primã innocentia ſtolam recupe  
rare merearis: ſicque in te descendere dignetur ſpiritus ad  
optionis filiorũ, teſti moniũ perhibens ſpiritu tuo, quòd filius  
Dei: audiãſq; mellis ſuam eius vocem, quòd verè Deus pater

Iere. 17.

Eſa. 38.

Iere. 13.

Pſal. 94.

Pſal. 6.

Rom 8.

Mat. 3.

- in te complacet tibi. Vanum est enim tibi aliquam consolationem querere, siue ad contemplationem surgere, nisi prius manducaueris hunc panem doloris, & in te spiritus adoptionis filiorum descenderit. Ut autem acrius compungaris, scias Deum summo odio prosequi peccata omnia, eademque vehementissimè auerfari, punire, prosequi: adeò ut nec angelis quidem, nec hominibus pepercerit, & ne errata hominis inulta abirent, in semetipsum tandem ea receperit punienda. Undè nec te aliter, quàm pro tuorum iudicare poterit ratione operum vel meritorum. Deinde iam tertio vide, quàm non animaduertas perspicuè, neque attendas multiplicem corporis & exterioris hominis tui vilitatem, indignitatem, spurcitiem: quæ nimirum tanta est & in conceptione & vita & morte, ut nec Doctores omnes verbis eam consequi possint. Quid est enim caro hæc absque anima, nisi saccus stercoreum, putredauder, esca fœtida vermium? Quæ quia non satis animaduertis, fit ex hac cæcitate, ut te non humilies. neque ut reuera es, vitem te sentias: sed magis vana quadam gloria turgidus, & aliquid te esse, cum nihil sis, persuasum habens, te ipsum prorsus miserè seducas. Fit etiam hinc, ut pro tuendo, fouendo, conseruando corpore, plus multo, quàm pro anima longe nobiliori, sollicitus sis, imò vilissimæ carnis desiderijs, commodis, oblectamentis, sæpe contra Deum, præstantisque animæ tuæ salutem, indulgere & satisfacere non verearis, tuisque obsequendo sensibus, & putenti morem gerendo cadaueri, animam longè præstantissimam obliuioni tradas, hostibusque tuis sempiternis deuastrandam cruciatibus, cæcus & stolidus derelinquas. Apertis igitur mentis oculis, profundissima cum humilitate inspicere vilitatem tuam, castiga carnem, frenum iniice sensibus, inordinata restringe desideria, & carnem spiritui, spiritum vero subice creatori: perpetuèque id age vigilantia, quandiu in hoc mortali degis corpore, ne aduersus spiritum sese erigat, neve rebellet vnquam, ne, dum sensibus ad externa videnda & amanda laxas habenas, mox intus à diabolo vastæ quædam interioribus oculis offundantur tenebræ, atque ita tandem cælesti destituaris gratia dicente Domino: Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est.
- Neglectus frequentis discussionis Conscientiæ quàm periculosus.*

Psa. 116.

2. Pet. 2.

I II.

Vilitas  
corporis  
humani  
quanta)

Gal. 6.

Gen. 6.



verbis & c  
sibi placen  
tinax, inde  
ac distraha  
rat, & irre  
que affecti  
Ne vim co  
irascibiliter  
uissent: Ne  
offendas, &  
negligenti  
minimè ob  
tuis, quan  
vitijs impl  
stupidiore  
tibi profici  
fectionum  
gigue tui o  
ne vel inte  
sue ad fini  
querere, p  
luptatem e  
eteas, mor  
omnibus p  
ne, humilit  
illustrari, t  
tendas: mó  
ice, inuidia  
pullulascen  
cansers cor  
to, diuinòq  
recundas, n  
noua quad  
nis in creat

## CAPVT II.



**Q**VARTO est & alia omnium perniciosissi-  
ma ignorantia, & neglectus seu incuria veri pro-  
fectus, statúsque tum interioris, tum exterioris  
hominis: dum te ipsum negligis discutere, reform-  
mare, & obseruare in omnibus cogitationibus,

111.  
*Negligen-  
tia prese-  
tus spiri-  
tualis.*

verbis & operibus tuis, ne fortè ratio tua sit erronea, curiosa, sibi placens & tumida, proprio inhaerens iudicio, obstinata, pertinax, indocilis: Memoria etiam, ne vanis & sordidis occupetur ac distrahatur imaginibus: Voluntas propria, ne seipsam quaeratur, & irresignata sit: Ne amor item, odium, gaudium, cæteraque affectiones rebus vanis maculentur, aut sordidentur vitijs: Ne vim concupiscibilem avaritia, gula, luxuria descendent: Ne irascibilem leo superbiæ, canis iracundiæ, basiliscus inuidiæ detestent: Ne per visum, auditum, gustum, siue loquelam, Deum offendas, & vel te ipsum lædas vel proximum. Ad hanc quoque negligentiam pertinet, quòd animo vigili & attento te ipsum minimè obseruas, nec exploras satis, quantum tibi accedat virtutis, quantum adhuc desit tibi, & quibus denique etiamnum vitijs implicatus sis: atque ita sit, vt hinc teipso semper cæcior stupidiorque fias. Est ea propter vel maximè necessarium, si qua tibi proficiendi cura est, vt fundum intentionum, motúsque affectionum, virium & sensuum tuorum, perpetua custodia, iugique tui obseruatione possides: & sicubi aliò quàm vel externæ vel internæ poscat ratio vocationis tuæ siue ad dexteram, siue ad sinistram inclinari te senseris, te ipsumque inordinatus quaerere, priuatúmque seu commodum, seu honorem, seu voluptatem expetere, ibi confestim tete propter Deum abneges, creas, mortifices, relinuas, Dei honorem ac beneplacitum in omnibus purissimè quaeras, spectes, intendas, atque in charitate, humilitate, cæterisque virtutibus indies proficere, succendi, illustrari, transformarique & desideres, & modis omnibus conteras: móxque vbi pestifera semel enecata, superbiæ, avaritiæ, iræ, inuidiæ, gulæ, luxuriæ, & acediæ germana è radicibus repellulascere notaris, ( Nunquam enim dum mortale hoc circumfers corpus, ab his penitus securus eris) renouato ea proposito, diuinóque piè humilitérque implorato auxilio, feruenter retundas, ne te utcúnque è vitiorum emersum tenebris, rursus noua quadam propriæ voluntatis, cupiditatis, delectationis in creaturis caligine inuoluant, ac deinde paulatim versã

in consuetudinem, ceu densa quadam nube, vel crassis quibusdam pellibus mentis obtutus contegant & obscurant, atq; ad extremum in miseriam ac tenebras protrudant sempiternas. Enimvero vnde cunq; menti quædam sese ingerat caligo, seuera mox discussione conscientia, oratione feruenti, humili poenitentia, vitæ morumque correctione, synceraque tui ipsius & rerum omnium abnegatione, ac profunda in tuum demersione nihilum, eam profligare, & ad iucundum licebit veritatis redire lumen, quandiu quidem ista mortalis agitur vita, & gratiæ tempus perdurat. Sed heu videas plerosque forissecus quidem, quod ad speciem attinet, rectam sanctorum tenere viam, qui tamen intrinsicè propria & voluntate & cupiditate abundant: quibus proinde nunquam dabitur ad altiora proficere, nonquam veram cordis obtinere pacem. Cur hoc? Quod leuiter nimis ad omnem vel prosperitatis vel aduersitatis inclinantur flatum, nec interno cordis sui fundo inuigilant, nec in puritate custodiunt, diuinisque Sancti spiritus commotionibus & instinctibus per abnegationem sui neque obtemperant, neque faciunt satis, nec denique viua quadam strenuitate ac diligentia in diuina assistunt præsentia. Et quia oculos mentis à simplici Dei lumine in eis radiante foras ad multipliciorem auertunt, in tenebris manent, nec illuminantur à Deo, sibi ipsi incogniti, multiplices & instabiles in viribus, & in sensibus inexpleribiles: magis que ex bona quadam consuetudine, quam ex amore feruenti id, quod faciunt, agunt: plurius que faciunt bonorum actuum exteriorum & numerum, & magnitudinem, quam intentionem puram, & flagrantem erga Deum amorem. Ideoq; nec experiuntur quidem, vt in eis viuat Deus secundum plenitudinem gratiæ suæ.

*Essentia & bonitas Dei vt periculosè ignoretur: eius præsentia & dilectio vbique quãto negligatur cum dispendio, quãque damnabiliter tantus illius ad homines amor nullam penè recipiat vicem ab eis.*

CAECITAS II. CAP. III.

**I**AM vt secundæ à nobis explicetur ratio cæcitatæ, principio attendere te velim Christiane Lector, quod cum ex vera cognitione & contemplatione summi & vnicuique Dei creatoris

creatoris  
bilitatis,  
tus, sancti  
net animi  
tia, quæ  
Iniquitas  
mo studio  
suis, ex  
id agit spi  
hac Dei  
obæcet,  
sit abduco  
cæcitate,  
tionibus  
libero va  
vide Deu  
stantiam  
pendente  
summam  
nem, Fili  
substantia  
plicis &  
turæ, sine  
bonum ci  
vitam sine  
cio verum  
vbique, si  
dictione v  
absque sta  
indigentia  
tio cunctis  
tem muta  
tem, bonit  
terribile, i  
ribus sancti  
tissimum,  
eternum.  
tia, nec loc  
cula, non v  
mulcent p

creatoris nostri, eiusque potentiae, sapientiae, bonitatis, amabil-  
 itatis, caeterarum illius perfectionum omnis gratia, vir-  
 tus, sanctitas, pax, gaudium, beatitudo in nostras proman-  
 ner animas: sicut est diuerso ex negligentia eiusdem & ignorantia,  
 quaeque mala passio, tepor, aecidia: tristitia, amaritudo,  
 iniquitas, instabilitas, damnatio nascitur: eapropter summo  
 studio, indefesso conatu, totisque viribus & artibus  
 suis, ex acerrimo in nos odio nocturneque diuque malignus  
 id agit spiritus, ut mentes hominum nullo non tempore in  
 hac Dei cognitione & meditatione impediatur, remoretur,  
 obcaecet, quo tandem ad perennes eos secum tenebras pos-  
 sit abducere. Ne igitur diutius tam perniciose detinearis  
 caecitate, procul abiectis cogitationibus, curis, & occupa-  
 tionibus quibuscunque te impediuntibus, vni soli puro ac  
 libero vacando corde Creatori, mentis aperito oculos, &  
 vide Deum ac dominum tuum viam quandam esse sub-  
 stantiam, perpetuam, infinitam, actum purum à nullo  
 pendente, & omnifariam perfectissimum: Trinitatem  
 summam, virtutem vnā, indiscretam maiestatem, Pa-  
 trem, Filium, & Spiritum sanctum, in personis trinum, in  
 substantia vnū verum Deum, omnipotentem, vnique sim-  
 plicis & incorporeae inuisibilis, incircumscriptaeque natu-  
 rae, sine deformitate perfectum, sine quantitate magnum,  
 bonum citra qualitatem, absque tempore sempiternum,  
 vitam sine morte, sine infirmitate robustum, sine menda-  
 cio verum, absque situ vbique praesentem, sine loco totum  
 vbique, sine extensione implentem omnia, absque contra-  
 dictione vbique obuium, sine motu cuncta transcendente,  
 absque statione manentem intra omnia, cuncta creantem sine  
 indigentia, absque labore moderantem vniuersa, absque sui ini-  
 tio cunctis initia dantem, citra sui mutationem quaeque; facien-  
 tem mutabilia, magnitudine immensum, virtute omnipoten-  
 tem, bonitate praecipuum, sapientia inestimabilem, in consiliis  
 terribile, iustum in iudiciis, cogitationibus secretissimum, ope-  
 ribus sanctum, affluentem miserationibus, erga errantes patient-  
 tissimum, erga poenitentes piissimum, semper eundem ipsum  
 aeternum, immortale, incommutabile, quem nec dilatant spa-  
 tia, nec locorum angustia premit, nec vlla coarctant recepta-  
 cula, non voluntas variat, non necessitas corrumpit, non de-  
 mulcent prospera, nec moesta perturbant. Cui nihil tollit ob-

r.  
 Essentia  
 Dei.

liuio, nihil reddit memoria: cui prae terita non transeunt, nec futura succedunt. Cui nec origo initium, nec tempora incrementum, nec casus finem dabit: sed ante secula, in seculis, & per secula uiuentem. Cui est perennis laus, aeterna gloria, summa potestas, singularis honor, regnum perpetuum, nunquam finendum imperium per indefeisa & immortalia secula. Qui

*Sap. 8.* attingit à fine vsque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter in numero, pondere & mensura: qui sua aeterna maiestate, celsitudine, profunditate, opulencia, nobilitate, dignitate, perfectione, potestate, sapientia, gloria pulchritudine, charitate, pietate, bonitate, dulcedine, benignitate, amabilitate, carerisq; virtutibus suis, quas omnes enarrare nemo sufficeret: adeò uniuersum tum angelicum, tum humanum excedit intellectum, Imò & desiderium, ut si caelum ter àque libris replerentur, vastissimumque pelagus omne atramentum foret, & omnes creaturae scriptores, citius mare totum scriptoresque cuncti deficerent, quam vel minimam bonitatis aut cuiusuis alterius virtutis illius absoluerent partem. Imò si cunctorum corda mortalium simul vnita, hanc ipsam minimam bonitatis suae partem, quantum quidem in hac liceret vita, feliciter degustarent, mox omnia prae amore scinderentur & gaudio, uiribusq; deficerent, nisi sancti spiritus temperante gratia desuper corroborarentur. Vsq; adeò nanque Deus sublimis & gloriosus omnem nostram excellit capacitatem, ut uerius rectiusque per negationem ac remotionem omnium, quae de eo nostro possumus intellectu cogitare vel assequi, quam per eorundem affirmationem, diuinissimo teste Dionysio, cognoscatur. Quando uero tam sublimis, tamque gloriosus Dominus te miserum abiectumque vermiculum secundum tres superiores animae uires sibi creauit similem, ut ipsum toto intellectu, memoria & uoluntate, non in futura illa duntaxat caelestique beatitudine ac gloria, sed etiam in praesenti hac uita praecipuo cum amore, gaudio & fructu quadam ex parte contempleris, & amando possideris: idcirco qua possum fide monitum te uelim, ne uel à diabolo, uel à creatura uilla misera caducaque, seu uitio quocunque uel passione diutius tere obaerari permittas, sed excusso terrena puluere cupiditatis, apertisq; mentis oculis radiantissimum ueritatis lumen deuotius contemplare, summum illud felicissimum maximéque amabile bonum, num illud solum necessarium, omni cum humilitate uicè amplectere eligitoque

*Luc. 10.*

gitoque, t  
tus inha r  
cis, quo ab  
tua super  
lustraric  
copiosius,  
queat, etia  
etas exten  
conditor  
num mal  
tissimum  
creatore  
luntatem  
res intelli  
to corde e  
ipius sem  
perpetuac  
lut abfor

*Prim*

**P**rima  
rem c  
infinita  
est, sum  
permixta  
turarum  
nus recte  
uris inest  
tis suae ra  
luci splen  
uerto bon  
creatis pa  
Denique  
tissimum  
suis fluit  
etique ref  
tat, cum  
locus ab i

gitōque, totōq; illi corde vno in spiritu coniunctus atque vnitus inhaere, sollicitus seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis, quo ab summo illo praestantissimōque magistro animata supernis, caelestibus, diuinis, ac intimis mereatur vngi illustrarique fulgoribus, donis, charismatibus, longēque ditari copiosius, quā vel à me, vel creaturis omnibus dici vel scribi queat, etiam si ad extremum vsque iudicij diem nostra sese aetas extenderet. Hac ipsa nanque de causa idem ille benignus conditor tuus intellectum tibi contulit, vt non modò bonum malūque discerneres, verū etiam vt summum potissimūque bonum, ipsum vtique clementiss. Dominum, creatorem ac redemptorem tuum, eiusque gratissimam voluntatem, quatenus quidem in hac vita possibile est, agnosceres intellige, esque. Dedit itidem voluntatem, vt cognitum toto corde eligeres, appeteres, amares. Memoriam addidit, vt ipsius semper memor, nec vnquam obliuiscens, illi constanti perpetuāque adhaereas charitate, ab eiusdemque immenso velut absorptus ad dore, in ipso requiesceres.

Ephes. 4.

*Prima radix Amoris, Bonitatis Dei consideratio.*

## CAPVT IIII.

Prima igitur, eaque summa ratio siue radix, qua in Amorem conditoris tui vehementer inflammeris, est frequens infinitae Bonitatis eius meditatio. Deus nanque natura bonus est, summāque, simplex & pura bonitas, infinita charitas, impermixta dulcedo, ineffabilis misericordia, qui vniuersam creaturarum in imensum adeò vincit bonitatem, vt nemo bonus recte dici queat, nisi ipse solus: à quo quicquid boni creaturis inest, ceu ex fonte promanauit: cui naturale est, bonitatis suae radios liberaliter vbique diffundere, quemadmodum luci splendorem, & fonti riuulos emittere qui nihil in vniuerso bonitatis suae expers relinquit. Nam si illam à rebus creatis paulisper subtraheret, nihil utilitatis illae retinerent. Denique Deus est velut quoddam fluens & refluens mare, vastissimūque bonitatis pelagus, quod incessabiliter in omnes suos fluit dilectos, iuxta cuiusque indigentiam & dignitatem: estque refluens, & in se trahens vniuersos quos replet & ditat, cum omnibus quae habent & possident donis, repositens ab illis, vt cum laude & gratiarum refusione resuauit

*Bonitas  
Dei. pri-  
ma amo-  
ris radix.*

Mar. 10.



redeantque in ipsum, hoc est, in suam originem: & illi mente purissima, charitateque perpetua adhaereant: qui sicut incomparabiliter solus bonus est, ita in immensum piis mentibus solus est amabilis, totusque desiderabilis: imò summum istud verum perfectumque bonum, creata omnia naturaliter appetunt, sine quo nec ad momentum subsistere possent. Si ergo hominem propter bonitatem eius diligis, cur Deum tuum non magis diligis, quem tenes vitae tuae non solum gratuitum largitorem, gratissimum administratorem, piissimi consolatorem, sollicitum gubernatorem, sed insuper copiosissimum redemptorem, æternum conseruatorem, tutorem, glorificatorem? Porro quemadmodum Deus cum omni virtute sua sese totum purè dat & infundit animæ, nihil vnquam vtilitatis ab ea sperans, sed naturalem illi beatitudinem suam communicare desiderans: ita anima cum omnibus viribus suis sese totam ardentè dare & infundere debet Deo, nullum commodium transitorium siue æternum ab eo quærens, sed solam eius bonitatem,

*Eccle. 51.* sanctitatem, perfectionem diligens. Laudet igitur vsque ad mortem anima tua hunc prædulcissimum patrem, non tamen quia bonus est tibi, sed quia bonus est in se, ne dicatur de te:

*Psal. 48.* Confitebitur tibi, quum benefeceris ei. Est enim qui confitetur, quoniam potens est. Est & qui confitetur, quoniam bonus est sibi. Est & qui confitetur, quoniam simpliciter bonus est. Primus, seruus est, & timet sibi. Secundus, mercenarius est, & cupit sibi. Tertius, filius est, & desert patri. Itaque & qui timet, & qui cupit sibi, vterque pro se agit. Sola quæ in filio est charitas, non

*Psal. 18.* quærit quæ sua sunt. Quam obrem puto de illa dictum, Lex Domini immaculata, conuertens animas: quòd sola videlicet sit, quæ possis ab amore sui & mundi auertere animum, & in Deum dirigere, quia nihil sibi de suo retinere consuevit. Die

*Augustini oratio.* ergo supplici deuorâque mente cum diuo Augustino: Cognoscam te Domine cognitor meus, cognoscam te virtus animæ meæ. Ostende te mihi consolator meus. Videam te Iumen oculorum meorum. Veni gaudium spiritus mei. Videam te læticia cordis mei. Appare mihi delectatio mea magna, solatium meum dulce. Inueniam te desiderium cordis mei. Teneâ te amor animæ meæ. Amplectar te sponse cælestis, exultatio mea summa iustus & extra. Possideam te beatitudo sempiterna, possideam te in medio cordis mei. Amem te Deus meus, adiutor meus, turris fortitudinis mihi, &

hi & spes mea dulcis in omni tribulatione mea. Aperi penetra-  
 lia aurium mearum. Verbum penetrabilius omni gladio an-  
 cipiti, vt audiam vocem tuam. Illustra oculos meos lux in-  
 comprehensibilis Fulgura coruscationem, & dissipa eos, vt  
 non videant vanitatem. Tribue visum lux inuisibilis, qui te  
 videat. Crea nouum olfactum odor vitæ, qui post te in odo-  
 rem vnguentorum tuorum currat. Gustum sana, vt cognoscat,  
 sapiat & discernat, quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Do-  
 mine. Da cor quod te cogitet, animum qui te diligat, mentem  
 quæ te recolat, intellectum qui te intelligat, rationem quæ ti-  
 bi ò summa dulcedo fortiter adhæreat. Te sapientem amor sa-  
 piens diligat. Propè esto in animo, propè in corde, propè in au-  
 xilio, propè in ore, quia amore languet. Domine Iesu, suscipe  
 spiritum meum: Vita mea, suscipe animam meam. Gaudium  
 meum, attrahe cor meum. Dulcis cibus meus, comedam te. Ca-  
 put meum, dirige me. Melos meum, tempera me. Odor meus,  
 viuifica me. Verbum Dei, recrea me. Laus mea, lætifica ani-  
 mam serui tui. Intra, rogo, in eam, & coapta eam tibi, vt possi-  
 deas eam, quam fecisti & refecisti, vt habeam te velut signacu-  
 lum super cor meum. Intra in eam dulcedo summa, vt dulcia  
 sapiat. Lumen æternum, illustra super eam, vt te intelligat, co-  
 gnoscat, & diligat. Ob hoc enim te non diligit Domine, quia  
 te non cognoscit: & te non cognoscit, quia te non intelligit: &  
 ideo non intelligit, quia lumen tuum non comprehendit: &  
 lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.  
 O lux beatissima, quæ nõ nisi purissimis oculis videri potes,  
 O lux veritatis, ò lucens veritas: ò vera claritas, qua illuminas  
 omnem hominem venientem in hunc mundum: venientem  
 quidem, sed non diligentem: quia qui diligit mundum, ini-  
 micus Dei constituitur. Expelle tenebras desuper faciem abyssi  
 mentis meæ, vt videat te intelligendo, cognoscat te apprehen-  
 dendo, diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit  
 te, diligit te, & obhiscitur se. Amat te plus quàm se: relinquit  
 se, & venit ad te, vt gaudeat de te.

O amantissime, amabilissime, benignissime, charissime,  
 dulcissime, desideratissime, presentissime, preciosissime, pul-  
 cherrime Domine Iesu: O amor qui semper ardes, & nõquàm  
 extingueris, Deus meus, accende me totum igne tuo, amore  
 tuo, charitate tua, iucunditate tua, vt totus dulcedine amoris  
 tui plenus, totus flamma charitatis tuæ vaporatus, diligam te  
 Dominum

*Psal. 143.**Cap. 1.**Psal. 30.**Cant. x.**Acto. 7.**Psal. 85.**Cant. 8.**Ioan. 1.**Ibidem.**1. Ioan. 2.*

Mat. 12.

Dominum meum dulcissimum & pulcherrimum ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis visceribus seu viribus meis ex omni quoque intentione mea, cum multa cordis contritione & lachrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore, habens te præ oculis meis, in corde & in ore, semper & vbique, vt nullis adulterinis amoribus pateat locus. Tribue mihi, vt te laudet cor meum, & lingua mea, & omnia ossa mea: teque semper quærat anima mea, & quærendo non deficiat. Tibi famulerur mens mea piissime Deus. Tibi suspiret peregrinatio mea. In tui amore ardeat cor meum. In te Deus meus requiescat anima mea. Te contemplerur in mentis excessu, tibi que canter laudes in iubilatione. Et hæc sola sit in hoc exilio consolatio mea.

*De presentia Dei & secunda Amoris radice.*

CAPVT V.

.11  
Presentia & dilectio  
Dei.



3. Reg. 18.

Bathim.

**C**AETERVM quod secundo loco de Dei presentia dilectioneque vbique te præueniente, dicendum est, totius teporis, negligentiae, caecitatis, dissolutionis, impuritatis tuæ vel hanc præcipuam noueris esse causam, quod pio cum timore, pudore & reuerentia, vultum Dei perpetuo & vbique te contemplantis neuti quàm reuereris: sicut ediuerso gratiæ omnium, pudoris, & virtutis ingens tibi accederet incrementum, si ambulares coram Deo, dicerésque ex sententia cum Helia: Viuit Dominus in cuius conspectu sto hodiè. Resiste igitur diabolo obcæcatori mentis tuæ, intentis que oculis vide, vt idem tantus ac talis Dominus Deus tuus, ex æterna & indicibili charitate sua, multò reuerà interitus veriusque sese tibi vbique locorum, & maximè in anima tua, præsentem exhibeat, quàm sis ipse tibi: quo te in esse conseruet, regar, saluetque. Atque hac de causa, vt ait quidam, magna profectò tibi indiéta est necessitas probitatis, si dissimulare non velis, quum agas omnia coram oculis cuncta cernentis. Vide, inquam, ingenti cum lætitiâ & gratitudine cordis, charissimum Deum, seruētissimum amatorem, suauissimum sponsum tuum, noctu diuque perpetuo tibi intentum, ac intimè præsentem. Atque eam ob rem casto cum timore & reuerentia, coram oculis adorandæ Maiestatis eius semper ingredi, toto illi corde in omnibus placere quærens, illiusque vitare offensas, ad mortem vsque fidem illis

seruan

seruan in  
stitate, p  
lectione p  
atque fer  
rum, quod  
& in regn  
cem facer  
tam grati  
eum potit  
re fugere.  
bonæ vol  
Vide d  
re incale  
creuit &  
dilectio  
Deus est  
quia nihi  
ipse prior  
qui & im  
seipso dar  
ferim si  
Quis eni  
meus es t  
autem pi  
ci essemu  
tis, & in  
mundum  
prio, ait  
illum. I  
tem nem  
Sic meru  
omnipote  
scit ex ta  
dinis iub  
stino.  
te? Nun  
exaudi e  
titudo d  
uentus q  
diuinæ

seruans integram, inuiolatamque, omni cum humilitate, caecitate, patientia, paupertate, obedientia, simplicitate & dilectione perfecta atque constanti. Ignitis præterea desideriis atque feruentibus preculis illius suspira & præstolare aduentum, quo semel ab vniuersis te periculis & hostibus eripere, & in regnum suum caeleste transferre, & beatam atque felicem facere dignetur, gratias agens illi, quòd ad eum te statum gratuita perduxerit benignitate & misericordia, in quem potius ex amore desiderare debeas, quàm ex seruili timore fugere. Vt enim iam ante testatus sum, solis hæc hominibus bonæ voluntatis scribuntur.

Vide denique pro secunda ratione seu radice, qua Dei amore incalescas, præuentricem eius gratiam, qua prior te dilexit, creauit & gubernat, vt vel postea non pigeat redamare: de qua dilectione quidam verus Amator dicit: Causa diligēdi Deum, Deus est: Modus, sine modo diligere. Causa duplex est, vel quia nihil iustius, siue nihil diligere potest fructuosius, vel quia ipse prior dilexit nos. Multum quippe meruit de nobis Deus, qui & immeritis dedit seipsum nobis. Quid enim melius seipso dare poterat vel ipse? Dignus planè qui redametur, præferretur si aduertatur, Quis, quos, quantumque amauerit, Quis enim? Nonne is, cui omnis spiritus consistetur, Deus meus es tu, quoniam Bonorum meorum non eges? Quibus autem pietas tanta exhibetur? Quum adhuc, inimici essemus, reconciliati sumus Deo. Dilexit ergo Deus & gratias, & inimicos. Quantum, dicit Ioannes: Sic Deus dilexit mundum, vt vnigenitum suum daret. Et Paulus: Qui proprio, ait, filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Ipse quoque filius pro se: Maiorem, inquit, charitatem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Sic meruit iustus de impiis, summus de infirmis, de infirmis omnipotens. Mirum certè est, quòd cor meditantis non liqueat ex tantæ dilectionis incendio, neque scinditur ex gratitudinis iubilo. Proinde grata mente exclama cum diuo Augustino. Miser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te? Nunc ergo pater Orphanorum, susceptor pupillorum, exaudi eiulatum filiorum tuorum. Scio Domine, quòd ingratitude displicet tibi, quæ radix totius mali spiritualis est, & ventus quidam desiccans omne bonum, & obstruens fontem diuinæ misericordiæ super hominem, qua & mala mortua

*Beneficium  
creationis  
& gubernationis  
radix secunda.*

*1. Ioan. 4.*

*Psal. 135.*

*Rom. 5.*

*Ioan. 3.*

*Rom. 8.*

*Ioan. 15.*

*Augustini  
in oratione*

*iam*

B.

oto cor-  
bus meis  
ontricio-  
tremore,  
& vbiq;  
nihil, vt te  
que sem  
bi famu-  
grinatio  
s requie-  
tibi que  
silio con-

ice.

Dei præ-  
sente, di-  
ce, cæcità-  
ane præ-  
o cum ti-  
vbi que te  
tiaz om-  
mentum, si  
Helia: Vi-  
tur diabo  
idem tan-  
ili chari-  
que loco  
quàm sis  
ue hac de  
necessitas  
ia coram  
latitia &  
um ama-  
petuò ti-  
em casto  
Maestatis  
cere quæ-  
idem illis  
seruan

- iam oriuntur, & uiua opera moriuntur. Et ob hoc ad te pul-  
*Sap. 10.* so, o Sapia, quae aperis os mutorum, da mihi vocem lau-  
*Psal. 118.* dis, vt enarrem vniuersa mirabilia tua quae mihi fecisti. Ecce  
 Domine, creasti me quum non essem. Et vnde hoc mihi,  
 Domine benignissime, Deus altissime? Quae mea merita, quae  
 mea gratia, vt complaceret ante conspectum tuae Maiestatis  
 creare me? Non enim eram, & creasti me, non dico stipulam,  
 non bestiam, non serpentem, sed paulò minus ab angelis.  
*Psal. 8.* Confiteor enim Domine Deus meus, quum me creasti homi-  
 nem rationis capacem, angelis quodammodò creasti parem,  
 quia possum perfici per Verbum tuum, vt veniam ad aequali-  
 tatem angelorum, vt habeam adoptionem filiorum per vni-  
 genitum filium tuum, in quo tibi bene complacuit, per virum  
 cohaerentē & cōsubstantialē tibi & coeternum Iesum Chri-  
 stum, Dominum nostram, Redemptorem nostrum illumi-  
 natorem & consolatorem nostrum, aduocatum nostrum, lu-  
 men oculōrum meorum, spem & vitam animae meae, qui nos  
 dilexit plus quàm se, per quem habemus fiduciam veniendi ad  
 te, repositam apud te: quoniam dedit potestatem filios Dei  
 fieri, omnibus qui inuocant eum, & credunt in nomine eius.  
*Ioan. 1.* Laudem tribuam Nomini tuo Domine, quòd ad imaginem &  
*Gene. 1.* similitudinem tuam me creasti, & ad tantam gratiā perduxisti,  
 vt possim filius Dei fieri. Hæc te cogat clementia Domi-  
 ne ad regendum & saluandum, ne pereat in malicia sua, quod  
 creauit omnipotens Bonitas tua, opus manuum tuarum ne de-  
 spicias. Sed & summæ charitati tuæ ex qua creasti me, confi-  
 teor creator meus, quando erraui, ad viam reduxisti me: Quan-  
 do ignorauit, docuisti me: Quando peccaui, corripuisti me. Quan-  
 do tristis fui, consolatus es me: Quando steteri, tenuisti me:  
 Quando iui, direxisti me: Quando dormiui, custodisti me, &  
 quali filium tuum paruulum & tenellum, vberibus consolatio-  
 nis tuæ lactasti me. Insuper facis angelos tuos spiritus pro-  
 pter me, quibus mandasti vt custodiant me in omnibus viis  
 meis. Hi enim ex te adiuant laborâtes, protegunt quiescētes,  
 horcātur pugnâtes, coronant vincētes, cōgaudent gaudentibus,  
 compatiuntur patientibus. Hæc & multa alia beneficia & do-  
 na mihi largitus es Deus meus. Deprecor ergo te per temet-  
 ipsum, ne derelinquas me. Fecisti n anque me, quum non essem:  
 redemisti me, quum periissem. Perieram, mortuus fueram: ad  
 mortuum descendisti bone Iesu, & mortalitatem assumpisti,  
 & tan

& tantum  
 pro me. A  
 no, qui ten  
 tate, in cib  
 in omnibus  
 da eis sem  
 eos semper  
 ouile tuum  
 for homin  
 tibi pro or  
 mine, quã  
 hoc ipsum  
 amorem t  
 est conditi  
 ram te est  
 & duc me  
 me facis pe  
 ces pulsare  
 ne Iesu, ne  
 Satiēt eam  
 eam amor  
 lissua vis d

De di



no te pro  
 num mod  
 atque desi  
 dum ven  
 notoque c  
 tui curam  
 tura super  
 nat & pro  
 quam cor

& tantum me dilexisti, vt sanguinem tuum preciosum dares pro me. Ad te clamo, libera me de aduersario meo quotidiano, qui tendit ante me laqueos infinitos in diuitiis, in paupertate, in cibo & potu, in somno & vigiliis, in verbo, in opere & in omnibus viis meis. Ambulent sancti angeli tui mecum, & da eis semper gaudere de me in omnibus studiis meis, vt per eos semper lauderis in me, & ego te laudem cum eis. In vnum oculum tuum adducant me, vt confitear nomini sancto tuo creatori hominum & angelorum. Quid enim habeo, quod retribuam tibi pro omnibus quae tribuis mihi? Certè plus debeo tibi domine, quàm meipsum totum: sed nec plus habeo, sed neque hoc ipsum possum per me reddere totum. Trahe tu Domine in amorem tuum vel hoc ipsum totum. Totum quod sum, tuum est conditione. Fac totum tuum dilectione. Ecce Domine coram te est cor meum. Conatur, sed per se non potest. Admitte & duc me intra cubiculum amoris tui. Peto, quæro, pulso. Qui me facis petere, fac accipere. Das quærere, da & inuenire. Doces pulsare, aperi pulsanti. Fac vt adhæreat tibi anima mea bone Iesu, ne reicias eam. Fame amoris tui læquetur, refocilla eam. Satiat eam dilectio tua. Impinguet eam affectus tuus. Impleat eam amor tuus. Occupet possideatque me totum ignita & melliflua vis dilectionis tuæ bone Iesu.

*Psal. 115.*

*De dilectione Dei & tertia amoris radice.*

CAPVT VI.



**D**EINDE vide terriò, vt idem talis actantus Dominus, non modò reuerà se tibi presentem exhibeat, sed etiam, vt dicere cœperam, tam immensa, stupendâque & æterna charitate, omnigena, constanti gratuitâque dilectione perpetuò te profecutus est, & etiamnum prosequitur, vt non humanum modò, sed & angelicum omnem vincat intellectum atque desiderium, tanta eius erga te ingratum & immundum vermiculum dignatio, qua tibi continuè intendit, totòque corde ad te conuersus & pro te sollicitus est, adeòque tui curam gerit, ac si nulla alia vel in cælis vel in terris creatura superesset: totòque & tantis te beneficiis præuenit, ornat & prosequitur omni momento temporis, vt vel exigam eorum partem plenè agnoscere nequeas. De quo Augustin

*III.  
Dilectio  
Dei ad te  
infinita.*

*Augustinus.**Iob.**Abac. 3.*

gustinus ait: Ita Domine omnem meam obseruas conuersionem, & vigilas nocte ac die super custodiam meam, cantosque gressus meos perpetuus contemplator dinumeras, ceu omnium & quas caelum & quas terra habet, creaturarum oblitus, me unum attendas, nec sit tibi cura de reliquis. Itaque & ipse inuigilabo saluti meae, ut soli tibi placeam, qui velut ceterorum oblitus, tanta me dignatione regis & professoris. Ex hac eadem charitate sua, liberrimam tibi vel momenti omnibus se accedendi copiam praebet, adeo ut vel solo pio desiderio ipsum summum & praestantissimum bonum. citius multo facilis que, quam rem quamlibet aliam, licet vilissimam, non obtinere modo, sed etiam feliciter possidere ac frui possis. Nimirum tam incomprehensibili, forti, gratuitoque amoris ardore cor illud viuificum ac benedictum Saluatoris nostri Christi Iesu, semper erga te & flagrauit & flagrat, ut si amoris illius vel tenuissimam cor tuum scintillam perciperet, praenimij ardoris vehementia non posset ipsum non scindi, resolui, deficere. Atque o si haec, aliaque innumera illius erga te amoris documenta, vigilantibus cordis oculis contemplereris, cordi que tuo infixata medullitus ruminares: quanto deinde cum gaudio & seruire ad ipsum manere euigilares, quanta cum alacritate bona quaeque ad laudem ipsius ageres, malis abstinere aduersa atque contraria? Imo vero quali nimio amore ebrius, nulla iam vel aduersa sentires vel prospera, & quicquid usquam vitij est, puta teporem omnem, tristitiam, passionem ingratitude, cupiditatem, amarulentiam, instabilitatem, & id genus monstra vitiorum omnia, quae ob huius ignorantiam veritatis, saepius intra te a maligno spiritu excitantur, ceu fumum inanissimum aspernareris atque dispelleres: perfestaque humilitate, patientia, paupertate, obedientia, castitate, Dei proximi que dilectione, tuique abnegatione exornatus, Christo pro tuo conformatus modulo, & in Dei transformatus claritatem, gauderes in pace Christi, ea, inquam pace, quae exuperat omnem sensum. Neque enim est exercitium vllum melius, sanctius, vtilius hoc exercitio triplici, puta cognitionis essentiae, praesentiae, & amoris Iesu Christi, quod olim diu Augustini aliorumque sanctorum hominum corda transfixit medullitus: per quod ceterae virtutes omnes suapte sponte succedunt, sine quo nescio si qua verè possit virtus haberi. Huic verò licet dicta iam, dicenda que deinceps, conducant omnia, prodest

*Phil. 4.*

tamen

tamen vel  
poris, am  
fericordia  
nem & in  
in cor tu  
formeris,  
dinem, pe  
in his ali  
passiones  
gratiam m  
ris vehem  
uerso hom  
sui, ceu ter  
ficere à sei  
cij, modo  
vel ad mor  
re tam am  
te remora  
profusus  
itaque illi  
nec quidq  
accedas, &  
eius multo  
gereris va  
bes esse, vi  
leant, qui  
Record  
in gratiar  
xit de lacu  
ex millib  
nomen eiu  
mili erit  
populis, v  
Ego autem  
fessionibu  
colam in n  
in omni vi  
tus, quonia  
to ille, & t  
paratus fu

tamen vel maxime, indefinēter meditari Dei creatoris, redētoris, amatoris tui bonitatem, pulchritudinem, pietatem, misericordiam, dulcedinem, amabilitatem, charitatemque perennem & infinitam, vt per eas ceu per ignitos quosdā carbonēs in cor tuum congerendos, ipse velut in eisdem virtutes transfereris, & ad reddendam illi amoris qualemcunque vicissitudinem, perpetuò accendaris. Quod si ita abs te fieret, id est, si in his aliisque sanctis exercitiis sedulò versareris, citò nimirum passiones omnes, cunctasque diaboli fraudes effugeres, quin & gratiam magnam vberemque inuenires pacem, ita vt præ amoris vehementia in quamdam extra te rapereris ecstasi: vt è diuerso homines malæ conscientiæ ex eiusdem Dei ac Domini sui, ceu terribilis seuerique iudicis contemplatione, meritò deficere à seipsis possent præ terrore & expectatione diuini iudicii, modò cæci non essent. Et quinam, obsecro, fieri potest, vt vel ad momentum à tam præcipuò & infinito bono, ab amato te tam amabili cor tuum auertere, aut vllam creaturam ab eo te remorari permittere possis, cum ille tantopere te expectet, profusisque liberrimum ad se accessum, aditumque offerat, cunctasque illi cordis secreta, & miseras tuas securissimè pandas, nec quidquam illi possis æquè gratum facere, quàm vt eum accedat, & in ipso pace siuaris & gaudio? Certè si quiuis rusticus multò etiam pauciora tibi impendisset beneficia, ipsum cogeres valde redamare. Cur ergò Deum non diligis, à quo habes esse, viuere, & omne bonum quum faciliè plus diligere soleant, qui se amplius dilectos cognoscunt?

Recordare ergò ò homo, velut pro tertia dilectionis radice, in gratiarum actione manum huius piissimi patris, qua te eduxit de lacu miseriæ & de luto faciēs, atque elegit & prælegit ex millibus vt esses eius: & stude ita viuere, vt sanctificetur nomen eius in omnibus viis tuis, sicut dicit Dominus: Sancti mihi eritis, quia & ego sanctus sum, & separaui vos à cæteris populis, vt essetis mei, dicāsque de uoto corde cum Augustino: Ego autem opus manuum tuarum, his meis pauperculis confessionibus confitear tibi liberator meus toto corde meo, & te colam in mente mea, bona quæ fecisti mihi à iuuentute mea in omni vita mea. Gratias agam tibi Domine, ne sim ingratus, quoniam liberasti me, Quoties me iam absorbuerat draco ille, & tu ab ore eius extraxisti me? Quoties peccaui, & ipse paratus fuit deglutire me, sed tu defendisti me? Cum contra te

K K

*Vocatio  
singula-  
ris, va-  
dixertia  
Psal. 39.  
Matt. 6.  
Leui. 11.  
Augusti-  
ni oratio.*

tamen



iniquè agebam, cum tua mandata frangebam, stabat paratus ipse vt me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te non timebam, & tu me custodiebas. Ego à te recedebam, imò inimico me exhibebam: tu ipsum, ne me acciperet, deterrebas. Hæc tu Deus meus mihi beneficia conferebas, & ego non cognoscebam. Sic me multoties à faucibus diaboli & de ore leonis eripuisti, & ab inferno me, licet nescientem, multis vicibus reduxisti. Descendi enim vsque ad portas inferi, & ne illuc intrarem, tu me tenuisti. Appropinquauis que ad portas mortis, & ne me ipsa raperet, tu fecisti. Ideoque Domine lux mea, inimici mei fecerunt de me quicquid voluerunt. Percusserunt me, nudauerunt me, polluerunt & corruerunt, vulnerauerunt & ceciderunt me. Et ibam post eos cæcus & nudus, illaqueatus funibus peccatorum, quibus trahebant me post se de vitio in vitium. Seruus enim eram, seruitutem amabam: cæcus eram, cæcitatem desiderabam: vincus eram, vincula non horrebam: amarum dulce, & dulce amarum credebam. Miser eram, & sine te eram, nec cognoscebam. De morte etiam corporis me sapius eripuisti saluator meus. Cum me graues morbi tenerent, cum in periculis multis per mare, per terras eram, ab igne & omni periculo liberans, semper mihi adstitisti, & misericorditer me saluasti. Sciebas enim Domine, quod si tunc mors me occupasset, infernus animam meam suscepisset, & perpetuò damnatus fuisset. Sed preuenit me misericordia tua, eripiens de morte corporis & animæ meæ Domine Deus meus. Multa præterea beneficia alia magna, & omni acceptione digna, mihi fecisti Deus meus: sed eram cæcus, & non cognoui donec illuminasti me. Væ væ cæcitati, & tenebris in quibus iacui. Væ væ cæcitati, in qua videre non poteram lumen cæli. Serò te cognoui veritas antiqua. Serò te cognoui veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris: & non cognoscebam te, quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te. Nunc igitur lux animæ meæ Domine Deus meus, vita mea, lumen oculorum meorum, per quod video, gratias ago tibi, licet viles & exiles, & impares beneficijs tuis, sed quales habet fragilitas mea, quoniam tu solus Deus meus, misericordia mea, qui amas animas Domine, & nihil odisti eorum quæ fecisti. En ego vnus inter peccatores quos saluasti, vt exemplum alijs tribuas

Esai. 38.

Sap. 11.

tribuas b  
magna, qu  
& secundo  
bam, &  
sies damna  
mas, & di  
Deus meu  
Dum igit  
dit anima  
eruiti ani  
tam. Totu  
tar totum  
tem spirit  
liberasti,  
tum reha  
inestabilis  
bi tota vit  
tata est à  
cors, & r  
tuam. Ide  
lege tua,  
meis, &  
mentis, qu  
rem, nisi se  
uiuificares  
momento  
hora est v  
vior, sic n  
ate ocul  
tu dederis  
mum, des  
mutatio v  
que curre  
hoc donu  
quod iube  
quam exti  
pescis: acc  
solum te,  
per te am  
hi, in me

paratus  
 o te non  
 imò ini-  
 cerrebas,  
 ego non  
 ore leo-  
 vicibus  
 illuc in-  
 s mortis,  
 ux mea,  
 cufferunt  
 rauerunt  
 aqueatus  
 e vitio in  
 n: cæcus  
 cula non  
 am. Mi-  
 rte etiam  
 me gra-  
 iare, per  
 er mihi  
 nim Do-  
 animam  
 Sed præ-  
 rporis &  
 à benefi-  
 cisti Deus  
 luminasti  
 æ væ ce-  
 te cogno-  
 eras in lu-  
 a illumi-  
 gitur lux  
 oculorum  
 t viles &  
 fragilitat  
 mea, qui  
 fecisti. En-  
 lum alijs  
 tribuas

tribuas benignissimæ pietatis tuæ. Confiteor beneficia tua magna, quoniam eripuisti animam meam ex inferno semel & secundo & tertio & milleies. Et ego ad infernum tendebam, & tu me semper reduxisti. Et cum me millies milles damnate potuisses, si voluisses, nolebas, qui amabas animas, & dissimulabas peccata propter pœnitentiam Domine Deus meus. qui es multæ misericordiæ in omnibus vijs tuis. *Ibidem.*  
 Dum igitur video hæc Domine mi, Deus per lumen tuum, defecit anima mea in misericordia tua magna super me, quoniam eruisti animam meam ex inferno inferiori, & reduxisti ad vitam. Totus eram in morte, totum me suscitasti. Tuum igitur totum sic quod vivo, quia totum totum me offero tibi, totam spiritum, totum cor, totam vitam meam. quia totum me liberaſti, vt me totum possideres. Totum me refecisti, vt totum rehabetes. Diligam te Domine virtus mea, diligam te ineffabilis exultatio mea, & viuat iam non mihi, sed tibi tota vita mea, quæ perierat in misericordia mea; & suscitata est à misericordia tua, qui es Deus miserator & misericors, & multæ misericordiæ omnibus qui diligunt nomen tuum. Ideirò Domine Deus, sanctificator meus, iussisti mihi lege tua, vt diligam te in toto corde meo, & ex totis viribus meis, & ex intimis medullis cordis omnibus horis & momentis, quibus feuoer misericordia tua, quoniam semper perieram. nisi semper me regeres: semper morerer, nisi me semper viuificares. In omni ergò momento me obligas, dum omni momento mihi magna beneficia præstas. Sicut ergò nulla hora est vel punctus in omni vita mea, quo tuo beneficio non vtor, sic nullum debet esse momentum, quo te non habeam ante oculos meos in memoria mea. Sed neque hoc habeo, nisi tu dederis mihi, cuius est omne bonum, & omne datum optimum, descendens à patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Non est volentis, neque currentis, sed tui miserentis, vt diligamus te. Tuum est hoc donum, cuius est omne bonum. Iubes te diligi: Da quod iubes, & iube quod vis. O ignis qui semper ardes, & nunquam extingueris. O amor qui semper ferues, & nunquam tepescis: accende me, accende, inquam totum me, vt totum diligam solam te. Minus enim amat te, qui aliquid amat quod nõ propter te amat. Vt enim totus tibi deseruirem, omnia quæ fecisti, in meum seruitium tradidisti. Exteriora nempe cuncta

*Psal. 85.**Psal. 17.**Deut. 6.**Mat. 22.**Iaco. 1.**Rom. 8.*

pro corpore creāsti, ipsum verò corpus pro anima, animam verò pro te, vt tibi soli vacaret,

*Verbum paterna mentis, verusq; Deus, quid pro nostra salute assumpserit, quantiq; hominem ipsum fecerit. Quanto item cum periculo erga tantam eius dignationem caci & ingrati simus.*

## CAECITAS III.

## CAP. VII.



ERTIA deinde caecitas circa beneficia incarnationis Dominicae versatur: Ideoque primum tibi mentis oculus ad sacratissimam Domini lesu humanitatem dirigendus est, vt animaduertas, quam non videas, quid ipse tibi in humanitate factus sit, & quo pacto tum extra, tum intra te ille se tibi ex-

**I.** hibeat. Principio quidem talis ille ac tantus Dominus, ex sola incomprehensibili stupendaque charitate, non aliquo commodo suo, pro te misero, abiecto, ingrato vermiculo, fieri dignatus est frater, aduocatus, & iudex tuus, Frater tuus, in eo quod relicta praestantissima natura angelica, excellentissimam diuinitatem suam naturae coniunxit humanae: manens verus Deus, factus verus homo: quem fratrem, os, carnemque tuam vocare possis, quod totum angelicae non est concessum sublimitati. Vnde quanta tibi salus, gratia, gloriaque impensa sit, & olim impenderet, quantaque tibi pariat bona tanta diuinae dignationis dilectionisque erga te profunda meditatio, clara cognitio, perfecta imitatio, vitaeque conformatio, nulla mens concipere, nedum lingua vlla effari possit: cor purum eatenus ea degustare possit, si discussa caecitate & tepiditate sua, tanti thesauri capacem redderet, vt praegaudio & exultatione vix caperet seipsum, modo a quo haec expenderet libramentos sicut ecœtra per illorum ignorantiam & caecitatem infinitis seipsum miserè priuat bonis, dum à diabolo communi humani generis obœcator, (qui tantam diuinae erga nos charitatis dignationem, salutemque nobis paratam, implacabili nobis inuident odio, ac impedire conatur) per vitia & negligentias suas occidit, seduci, illaqueari se patitur, Nemo nanq; nouit, sed neque scire quis potest ad plenum, quid boni ad gratiam, quid congruentiae ad sapientiam, quid decoris ad gloriam, quid com-

*Incar-  
tio & vi-  
sa Iesu.*

modi

modi ad salutem penes seipsam contineat huius venerandi mysterij inscrutabilis altitudo, quæ latet in incarnatione, conuersatione & passione Saluatoris. Vndè dicit sanctus quidam: Ardorem desiderij sanctorum patrum suspirantium Christi aduentum frequentissimè cogitans, confundor & compungor in meipso. Et nunc vix contineo lachrymas: ita pudet temporis corporisque miserabilium temporum horum. Cui nanque nostrum tantum ingerit gaudium gratiæ huius exhibitio, quantum accenderat veteribus sanctis desiderium promissio: Quid tu agis ô vilis homuncio, qui præsentem Dominum agnouisti, qui laboriosam eius redemptionem profluentibus vulneribus recepisti? Quales amoris vices rependis? Quales gratiarum actiones exoluis illi, qui tam dulcissimum atque benignissimum se tibi exhibuit in carne, vt etiam lapides scinderentur in eius passione?

Pro quarta igitur diuini amoris radice, sit tibi fidelissimum amoris tui laboriosa vita, quam plusquam triginta annos pro te in hac valle lachrymarum pertulit in fame & siti, in labore & dolore, in iniurijs & contumelijs multis: atque extrema eius acerbissima passio, charitatisque ardentissima quasi signaculum super cor tuum, & quasi monumentum ante oculos tuos, vt lex Domini sit semper in ore tuo. Ex frequenti enim & assidua ipsius meditatione, adducetur anima tua in eius amorem & familiaritatem, exemplo diui Bernardi, ita dicentis: Tu quoque, si sapis, imitaberis sponsæ prudentiam, atque myrrhatum charum fasciculum, de principali tui pectoris nec ad horum patieris auellam, amara illa quæ propter te pertulit, semper in memoriam reducens, & assidua meditatione reuoluens, quousque dicere & tu: Fasciculus mirrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. Et ego, fratres, ab ineunte mea conuersione, pro aceruo meritorum, quæ mihi deesse sciebam, hanc mihi fasciculum colligare, & inter vbera mea collocare curavi, collectum ex omnibus amaritudinibus & virtutibus Domini mei. Primum videlicet fasciculum infantilium necessarium, deinde laborum quos pertulit in prædicando, fatigationum in discurrendo, vigiliarum in orando, tentationum in sustinendo, lachrymarum compatiendo, insidiarum in colloquendo, postremò periculorum in falsis fratribus, conuiciationum, sputorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum, flagellorum, spinarum, clauorum, horumque similibus.

Mat. 27.

Vita &amp; passio Christi, Radix quarta. Cant. 8.

Cant. 1.

quæ in salutem nostri generis, lectione euangelica copiosissime noscitur perculisse: vbi sanè inter tot odorifera myrrhae huius ramusculos, minimè putavi prætermittendum, etiam illam myrrham quam in cruce portauit: sed neque illam, qua vntus est in sepulturam: quatum in prima applicat sibi meorum amaritudinem peccatorum, in secunda incorruptionem mei corporis, dedicauit. Memoriam suauitatis horum eructabo quandiu vixero: in æternum non obliuiscar miseraciones istas, quia in ipsis iustificatus sum. Hæc meditari, dixi sapientiam: in his iustitiæ perfectionem mihi constitui, in his plenitudinem scientiæ, in his diuitias salutis, in his copias meritorum. Ex his mihi interdum potus salutaris amaritudinis, ex his rursum suavis vntusio consolationis. Hæc me erigunt in aduersis, in prosperis deprimunt, & inter læta tristiaque vitæ præsentis, via regia incedendi tutum præbent vtrouique ducatum, hincinde mala imminencia propulsando. Hæc mihi conciliant mundi iudicem: Dominum tremendum potestatis, mitem humilemque figurant, dum non solum placabilem, sed & amabilem representant eum, qui est inaccessibilis principibus terribilibusque apud reges terræ. Propterea hæc mihi in ore frequenter, sicut vos scitis: in corde semper, sicut Deus scit: stylo meo admodum familiaria, sicut apparet. Hæc mea interim sublimior philosophia, scire Iesum, & hunc crucifixum. Gaudet sponsus caelestis talibus odoramentis, & cordis thalamum frequenter libenterque ingreditur, quod istiusmodi resertum fructibus floribusque respectum inuenerit, vbi suæ vitæ aut passionis gratiam, aut resurrectionis gloriam inspicit sedula cogitatione versari. Credo, sentiet anima facile in se vim amoris posse torpescere, si non talibus iugiter foueatur incontentiuis, si non eius præsentiam suspiret inhiante, & in eius memoria requiescat suauiter, crucis interim ignominia gloriando, donec idonea fiat, reuelata facie gloriam Domini speculari. Nimirum proinde in odorem horum vngentorum sponsa currit alacriter, amat ardentè, & parum sibi amare, sic amata, videtur, etiam si se totam in amore perstrinxerit. Nec immeritò. Quid enim magnum tanto ac tali recompensatur amori, si puluis exiguus totum ad redamandum se recollegerit, quem illa maiestas in amore præueniens, tota in opus salutis eius intensa conspicitur? Si igitur in æternum optas regnare cum Christo, vitam & amorem eius

eius circum  
ac breuiter  
die assum  
figas & v  
obdormi  
ipsum pi  
virginis,  
exiltas in  
per te for  
quasi bon  
thlehem,  
reantibus  
fugiente  
tate cum  
cientem.  
eius & I  
tate intue  
te sic mo  
na, donec  
tem, quasi  
cum apol  
gulis, vt  
omnibus  
humilita  
lam se  
frater, se  
est. Hic  
valeat ad  
complex  
æterno te  
te interco  
Mariæ d  
ter iustif  
medius i  
porsusq  
extremu  
tro sese  
que non  
etiam p  
bitam e

eius circumfer in arca cordis tui, idque non quidem cursim ac breuiter attingendo, sed articulatim aliquid ex ea quotidie assumendo, cui cogitationes, orationes, & actus tuos affigas & vnias, in quo delecteris à tumultibus seculi suauiter obdormire, & passiones tuas vincere. Appropinqua ad ipsum pio corde, vt descendenti de sinu patris in vterum virginis, quasi alter testis cum angelo sanctæ conceptionis existas in pura fide, & congratulare virgini matri sic propter te fecundatæ. Adesto huius natiuitati & circumcisoni, quasi bonus nutritius cum Ioseph. Vade cum Magis in Bethlehẽm, & adora cum eis paruulum regem. Adiuua cum parentibus portare puerum, & præsentia in templum. Noli fugientem in Aegyptum relinquere incomitatum. Comitare cum apostolis pium pastorem, gloriosa miracula facientem. Adesto patienti & morienti cum Maria matre eius & Ioanne, ad compatiendum ei, & quadam pia curiositate intueri & tracta singula vulnera saluatoris tui, propter te sic mortui. Quære resurgentem cum Maria Magdalena, donec merearis inuenire. Admirare in cælum ascendentem, quasi inter discipulos in monte Oliueti existens. Sed cum apostolis in conclauis, & absconde te ab exterioribus singulis, vt virtute Spiritus sancti ex alto indui merearis. Et in omnibus his contemplare, ad quæ prouehatur in Christo humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo diuinitatis.

Iam secundo idem hic Dei ac virginis filius, non modò frater, sed etiam aduocatus tuus apud patrem fieri dignatus est. Hic mihi expendas velim, quantum apud patrem huius valeat aduocati gratia, quem nimirum infinito eum amore complecti certissimum est. Expendas etiam, quantum ab æterno te dilexerit pater, qui talem ac tantum inter se atque te intercessorem aduocatũque constituit, suum videlicet & Mariæ dilectissimum & vnicum filium, qui non modo inter iustissimam patris indignationem & peccata tua pro te medijs intercedit, sed etiam mira, incomprehensibilia, prorsusque immania pro te tormenta perpeffus est, atque ad extremum in mortem turpissimam ceu agnus innocens vitro sese obtulit, vt aboleret dilueretque errata tua. Sicque non solũ aduocatus tibi & intercessor datus est, sed etiam pro te lugens, penitens, patiens, mortisque indebitam excipiens sententiam, factus est vt fideiussor & sa-

- tisfactor. Qui ergo tam cæcus, durus, ingratus, amens ac stolidus permanere potest, ut tam excellentem prorsusque ineffabilem amorem, non attendas continenter, & iumines cum gratitudine? Cur præ amoris vehementia non liquefcit cor tuum, pro quo hæc omnia perpeffus est, cum tamen cælum terraque, imò & lapides ad compaffionem moti sint? Age igitur, dic mente deuota cum sancto quodam: Super omnia te mihi bone Iesu reddidit amabilem calix quem bibisti, opus redemptionis nostræ, opus sine exemplo, humilitas sine modo; gratia sine merito, donum sine pretio. Hoc enim amorem nostrum facile totum vendicat sibi: hoc deuotionem nostram & blandius allicit, & iustius exigit, & stringit arctius, & vehementius afficit. Multum enim in hoc opere laborasti, nec in
- Gen. 1.* omni fabrica mundi tantum fatigationis assumpsisti. In illa
- Pfal. 32.* nanque dixisti, & facta sunt: mandasti, & creata sunt. In hoc autem opere sustinuisti in dictis contradictores, in factis obseruatores, in tormentis illusores, & in morte exprobratores. Et si de nihilo nos fecisti, non tamen de nihilo redemisti: quia trigintatribus annis operatus es salutem nostram in medio terræ. Laborasti sustinans, sustinuisti patiens. Plus igitur mihi contulisti redimendo, quam creando. Nam creando, me mihi dedisti: redimendo uerò, te dedisti, ubi me mihi reddidisti. Et ideo si me totum debeo pro me facto, quid iam addam pro refecto, & refecto hoc modo? Nec enim tam facile sum refectus, quam factus. Dixisti enim multa, egisti mira, pertulisti non solum dura, sed etiam indigna. Quid igitur gratiarum actionis, quid retributionis dignæ pro his omnibus tibi retribuam puluis & cinis? Quid enim pro me facere debuisti, & non fecisti? cum ab imo pedis usque ad verticem capitis, te totum in aquas passionum demeristi, ut me totum de illis extrahere: & intrauerunt usque ad animam tuam, quam in mortem perdidisti, & meam perditam mihi reddidisti, meque triplici debito obligasti. Pro eo nanque, quod in creatione animam meam mihi dedisti, quam per me perditam, in redemptione mihi reddidisti, me ipsum debeo, & & bis debeo. Sed pro eo, quod mei causa tuam animam perdidisti, & millies millies mori, grauioræque pro me, si opus fuisset, sustinere paratus fuisti, quid reddam tibi Domine Iesu? Nam etsi millies millies animam meam rependere possem, quid sum ad Deum meum? Reddam tamen,

men, qu  
meam, e

Dein  
filius, n  
tus est: n  
ricordia  
curus su  
quem ad  
cium de  
rationum  
gratis, se  
tione &  
non per  
mirum  
tiam, &  
& bonæ  
rum me  
tare, gr  
metuen  
excipiet  
sima De  
ribus (c  
ista non  
corde in  
tio, eleu  
mo iudi  
pus agit  
vel dign  
libet int  
beat des  
erga te  
confiden  
ut spons  
immacu  
suspriis  
tibi app  
sed etia  
bus crea  
luminis  
minus,

men,

men, quod possum, totam animam, totamque dilectionem meam, ex toto corde, & ex tota mente & virtute mea.

Deinde tertio idem ipse benedictus Dei Mariæque virginis III.  
 filius, non solum tibi frater & aduocatus, sed etiam iudex da- Iesus fa-  
 tus est: idque ex infinito amore, & admirabili pietate & mise- Etus in-  
 ricordia, vt habeas clementem iudicem, & omni ex parte se- dex tunc.  
 curus sis in omnibus, quæ pro tua possis desiderare salute, quemadmodum ipse testatur: Pater, inquit, omne iudicium dedit filio. Quanquam autem ob multitudinem mise- Ican. 5.  
 rationum suarum, in gratiæ tempore exhibitarum, duris, ingratis, sceleratis peccatoribus (qui absque contritione, confessione & pœnitentia ad eius venire metuendissimum tribunal non pertimescunt) iustus haud dubie, seuerus, & terribilis nimirum apperebit, eo quod tantam eius sponte neglexere gratiam, & spiritu gratiæ contumeliam irrogârunt: iustos tamen & bonæ voluntatis homines, qui toto corde pro virium suarum modulo offensas illius omnes minutas & grandes euitare, gratamque illius exequi studuere voluntatem, in illo metuendo suo iudicio perbenignè, dulciter, amicabiliterque excipiet, abundeque consolabitur. Et licet interim pro effusissima Dei misericordia obcæcatis etiam ac induratis peccatoribus (quibus iam antè semel atque iterum testatus sum me ista non cudere, sed solis duntaxat Deum timentibus, & ex corde inquirentibus) maior præstetur diuinæ pietatis miseratione, clementiusque commoneantur & expectentur ab ipso summo iudice, quod frater, os & caro eorum sit, vt dum Gratiæ tempus agitur, conuertâtur ab erratis & vitiis suis, & viuant, quam vel digni sint, vel vlla ratione mereantur, adeo vt nemo quantilibet insignis peccator, si respiscere volet, causam vllam habeat desperandi: tu tamen vt pius atque fidelis filius, tantam erga te Domini Dei sponsi tui beneuolentiam, alta mente, consideratione perspicua, gratoque animo expende, teque illi vt sponsa fidissima, feruenti desiderio mundam præpara & immaculatam, & eius denique aduentum anhelis præstolare suspiriis, certus quod qualem te illi præparaueris, talis & tibi appareat, non in animæ duntaxat à corpore discessu, sed etiam in extremo illo examine cunctis adspectantibus creaturis. Esto igitur vigilans, & ad veri adspectum luminis, oculos mentis apertos teneas, vt cum venerit Dominus, inueniat te vigilantem: ne antiquus ille occacator Heb. 10.  
Luc. 12.



ullo te circumueniat tempore, & in Cimmerias suas tenebras per mentis obnubilationem, ignorantiam & negligentiam, pelliciat pertrahatque, vt solet innumerabiles tum seculares, tum religiosos homines, quos suis tenet laqueis irretitos, vt nec Dei beneficia cernant, nec eius (vt par est) minas extimescant, nec charitatem denique illius opera diligant & veritate. Adeoque cum iure censeatur perditum, quicquid in ingratum contuleris, toto corde stude illi gratias agere, & moris vices tantæ rependere gratiæ, imò si dici liceat, plusquam grauitæ miserationi, quæ tantis beneficiis obruit non modo im-meritos, sed & nimium malè meritos & ingratos.

*Psal. 115.* Dic itaque cum cordis iubilo: Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Nam si centies millies me rependerem, quid sum ad Dominum meum? O dulcissima reconciliatio, ô satisfactio suauissima, ô verè reconciliatio facilis, sed perutilis, quàm nobis vita pariter & morte sua coëmit hic frater, aduocatus & iudex noster, vt potè cuius liuore sanati sumus, cuius sanguine redempti, cuius sumus merito reconciliati: adeò vt quacunq; hora homo peccator ingemuerit, omnium peccatorum illius non sit recordaturus amplius, iustus iudex in indulgentissimum transiens patrem. O satisfactio parua, sed non paruipendenda. Nam quàm facilis modò, tam difficilis erit postea. Et sicut nemo modò est qui reconciliari non possit, si velit: ita post paululum, nemo qui possit: Quia sicut nunc benignitas apparuit vltra omnem spem & æstimationem, ita similem expectare possumus distractionem. Multus est enim ad ignoscendum, multus ad vlcisendum. Noli ergo contemnere eius benignitatem & misericordiam, si nõ vis sentire iustitiam, sed iram, sed indignationem, sed æmulationem, sed furorem. Hinc misericordia sibi priores vendicat, vt si voluerimus, distractio inuenire non possit, in quem de-

*Isai. 53.*

*Apoca. 1.*

*Exsc. 18.*

*Bernar.*

*Tit. 3.*

*Isaiæ 55.*

*XIII.*

*Iesus sem-*

*per tibi*

*presens in*

*Eucharis-*

*stia.*

*Amoris*

*radix*

*quinta.*

scruat.

*Amor Dei in S. Eucharistia nobis exhibitus.*

CAPVT

VIII.

**H**INC iam quarto vide loco & ordine, vt idem Dominus Iesus sese erga te extrinsecus exhibeat, præcipuè in venerabili Sacramento. Ex quo, velut ex quinta amoris radice, vt amor ardentior, deuotio exuberantior, intentiusque in te gaudium absque intermissione

excite

C  
excite  
Deus tu  
tia spiri  
bet &  
quàm in  
qui, eius  
us, idque  
vorum &  
mnum  
tempera  
dignatio  
copiosu  
ediucri  
satur, cæ  
Certè il  
inæstim  
ex illis  
summa  
immora  
homini  
dam eor  
iestatis  
aut fess  
contem  
statis  
bonum  
la hoc n  
quàm o  
homine  
occupa  
lusibus  
solatis  
inhære  
sacre, o  
quantif  
stesque  
di suspi  
dicium  
cantan  
lucris, ip

excitetur, grata mente pertracta, quod idem Dominus Deus tuus tibi cum beatissimorum iucunda frequentia spirituum, diu noctuque in locis sacris praesentem exhibet & paratum, imò & expectantem tete, non minus veie quam in summa arce polorum: ita ut ipsum accedere & alloqui, eiusque optatissima praesentia, quoties volueris, frui possis, idque adeo perfectè, securè, liberè iuxta omne tui cordis votum & desiderium, ac si caeli terraeque creaturatumque omnium oblitus, tibi soli providendo vacaret, ac placere & obtemperare appeteret. Cuius quidem admirandae stupendaeque dignationis perspicua & attenta contemplatio, non potest non copiosum adferre fructum, & salutem conferre plurimam: sicut educti soli huius negligentia veritatis, & ea quae circa hanc versatur, caecitas non potest non maximum inferre detrimentum. Certè illuminatos Dei amicos, adeo inflammare solet tam inestimabilis dilecti Dei sui dignatio & praesentia, ut quidam ex illis, vix ea satiari, vix à sacris potuerint locis auelli: sed eis summa cum reuerentia ob Dei angelorumque praesentiam immorati, seseque decentissima tum interioris tum exterioris hominis compositione illi praeparare adnitebatur, ita ut quosdam eorum memoriae proditum sit, in diuinæ praesentia maiestatis nunquam operto fuisse capite, alios nunquam sedisse, aut fessa membra acclinasse pariet. O quantum ex huiusmodi contemplatione amici Dei percipere gaudium, aniosem, sanctitatis incrementum: quam inde ad gratitudinem & omnibonum capeffendum fuere instructi & adaptati. Nimirum sola hoc nouit experientia, nec scire potest, nisi qui accipit. Heu quam omnes penè obcaecantur tum seculares tum spirituales homines, qui quanlibet diu vanissimis prorsusque frivolis occupationibus, comestationibus, potationibus, vaniloquiis, iustibus, caeterisque peccatis & sensuum oblectamentis atque solaciis (quae omnia utique diabolicae sunt insignia seruitutis) inhæreant, nullo grauantur tædio: si verò diuinis laudibus, rei sacrae, orationibus, concionibus, & exercitiis spiritualibus aliquantisper incubendū sit, languescunt praë inopia spiritus, tristesque & aridi fiunt, opprimuntur somnolentia, & finem auidi suspirant. An non hoc euidentis diabolicae est illusionis indicium? Tam quid complures seculares presbyteros ad diuina cantanda seu celebranda inuitet, amor ne Dei, an potius spes lucri, ipsi viderint. Attende tu quisquis tibi de bona blandiris voluntate,

voluntate, ànnè in hac caecitate tepidorum sequaris numerum, & absque deuotione, sensu, affectione, timore & reuerentia in conspectu Dei tui verseris, instar multorum, qui magno cum tædio cordisque euagatione Deo assistent, & turpi festinatione ad finem properant: & quasi hoc satis non sit, etiam eos qui deuotè, tractim, & attentè, vt à sanctis patribus institutum & obseruatum est, psallere & orare cupiunt, reprehendunt: cùm sint ipsi à diabolo seducti, obcæcati, factique stupidi & insensibiles, vt non aduertant, in cuius assistant præsentia: qui si videre possent, quæ illuminati Dei amici vident, tanto cum amore, gaudio & reuerentia locis illis continenter ad hærerent, vt maior vis ad compellendum eos inde interdum discedere, quàm tepidos adeo pertrahendum adhibenda foret. Planè mirum est, spirituales homines, qui quotidie diuinam ex sacris scripturis illuminationem percipiunt, in præsentia dulcis Iesu non deficere præ iubilo & exultatione cordis, ingentique dulcedine amoris: cùm nullum inuenire sit locum, (cælo duntaxat empyreo excepto) qui homini spirituali aut optatior possit esse, aut vttilior adibus sacris, in quibus corpus Dominicum certissimè conseruatur. Merito quidem nullam habere requiem deberet anima deuota, donec ad locum illum, vbi Dei & Mariæ filium præsentem inueniret, regrederetur: eundemque locum, multis licet inde disiuncta milliariibus, procul humili cum inclinatione vel salutare deberet, si non daretur accederet. O caecitatem & insaniam verè diabolicam, quæ tantis bonis priuat ingratos, & infinitis miseris semel excæcatos inuoluit, vt fontem totius gratiæ & salutis, quæ in tanto Sacramento lateat, nihili pendant: quorum pericula damnâque æterna nunquàm satis describi, nunquàm dignè poterunt deplorari.

v. Hic iam quinto vide loco, quòd licet idem dulcissimus Iesus nunquàm non, vt dictum est, sese tibi præsentem, obuium, paratum, amicabilem exhibeat in venerabili Sacramento, absque intermissione sacris contento in locis, hoc tamen exuberantissimæ illius charitati minimè sufficit, sed insuper ex imensa verèque stupenda exosculandâque dignatione quotidie per manus sacerdotum in Ecclesia catholica dignatur in singulis quibusque sacris siue Missis ab excelsissimo cælo cum numerosa angelorum frequentia ad te descendere, pro noua in te deuotione, amore & gaudio excitandis, adducens tibi &

omnibus

*Charitatè  
suauè quo  
sidiè Ie-  
sus renc-  
uet in  
Iesu.*

omnibus diuino illi officio deuotè assistentibus, incompara-  
 bilem sacratissimæ vitæ passionisquæ suæ thesaurum, quo tuæ  
 paupertati succurrere, te suscipere & saluare peroptat, longè  
 quidem maiori cum desiderio, quàm tute saluari cupias, & ex  
 magnis angustijs liberari: imò quàm vel fidelissima parens  
 charissimum filium suum vnquàm susceperit, saluūve opta-  
 rit habere & incolumem. Hic iterum nobis deploranda ve-  
 niunt tum infinita masa & animarum damna, quæ diabolo  
 ex inueterato odio, quo in nos furit, per huius diuinæ charita-  
 tis stupendæque dignationis ignorantiam, cæcitatēque &  
 ingratiudinem nostram nobis irrogat, tum bona innumera  
 & merita vitæ æternæ à nobis neglecta, quæ ex eorundem cla-  
 ra cognitione nobis accederent: quæ quidem si videremus, &  
 condigna cum gratitudine exciperemus, (quemadmodum san-  
 cti Dei amici fecere) tanto omnipotentis Dei succederemur,  
 implemur, inebriamur amore, vt ad quemlibet huiusmodi  
 amabilem in Missæ sacrificio descensum ad nos, non solum li-  
 benti, sed etiā lætissimo animo multa per millia propa-  
 raremus, & præ nimia internæ exultationis exuberantia, etiā  
 viribus destitueremur. Cæterum vnum hic summoperè cau-  
 dum est, ne serpens ille pestifer & tortuosus ob vitam sacerdo-  
 tis diuinæ peragentis, minus fortasse laudabilem, tibi impo-  
 nat. Nihil enim à bono amplius, nihil à malo minus sacerdote  
 perficitur: quandoquidem non ex merito celebratis, sed ex vir-  
 tute summi sacerdotis inuisibiliter peragitur hoc nostræ salu-  
 tis mysterium, qui ea se ratione Ecclesiæ suæ præsentem exhi-  
 bet in hoc admirabili Sacramēto, qua & voluit & potuit, idque  
 diebus omnibus vsque ad seculi consummationem. Enimuerò  
 ex sola charitate sua nimia & misericordiæ nostræ miseræ  
 compatiens, in Missis singulis tanta cum humilitate ad nos  
 descendit, vt nemo illic tam peruersus, nemo tam impius adsit,  
 cui sese non humiliter inclinet, si tamen homo ipse velit. Tan-  
 ta etiā cum patientia venit, vt nemo tam inuis Dei hostis,  
 nemo tam insignis peccator absistat, quem non & ferat æqua-  
 nimiter, & pœnitere volentē, cunctis remisissis erratis, in suam  
 sit gratiam recipere paratus. Quin & tanto cum amore venit,  
 vt nemo illicitam frigidus aut durus adstet, quem non incēde-  
 re ac emolire cupiat. Venit & tanta cum liberalitate, vt nullus  
 illic adsit, quamuis pauperrimus, quem non ditare vehementer  
 auear. Venit adeo dulcis & sufficiens, vt nemo adsit tam fame-  
 licus

licus, quem non possit & velit abundè reficere ac satiare. Sed & tanta cum luce ac claritate venit, vt nemo sit quanlibet cæcissimus & maximè obscurus, quem non illuminare apperat. Denique tanta cum sanctitate venit, vt nemo tam segnis, piger & iners sit, quem & à suo nequeat excitare torpore, & superna implere gratia, si tamen ipse pro virili sese accommodare non

*v. i.*  
*Vt Iesus*  
*in te veni*  
*re non de*  
*dignetur.*

omittat. Postremò vide iam sextò, vt non modò pro sua incomprehensibili charitate à summo cælo quotidie ad te descendere dignetur, sed etiam maximo cū desiderio in animã tuam tam indignam & ingratam tanta maiestas, tantusque Dominus solo amore salutis tuæ venire, maiori que cum beneuolentia ingredi, quàm tu illius aduentum desideres, non recuset; pulsans nihilominus ad ostium mentis, cum præ cæcitate & ignauia propriam salutem negligis, vt se cum vniuersis charismatibus, diuitiis, donis, virtutibus & meritis suis introuerere velis, quibus te expurgare, ornare, regere atque saluare possit. Hac de causa se nascens dedit tibi socium, conuescens in edulium, se moriens in precium, se regnans dat in præmium. Panis angelicus fit panis hominum, dat panis cælicus figuris terminum. O res mirabilis; māducat Dominum pauper seruus & humilis. Hic interim penitus non habeo, quibus verbis nostram tuam cæcitatem, tum ingratitude, Deique excellentissimam charitatem, & erga nos extremæ sortis vermiculos dignationem complectar, cum reuerà tanta, hæc sint, vt nedùm humanum omnem, sed etiam angelicum vincant, & affectum & intellectum. An non mirum satis videretur, cum tam suauē fidelēque Dominum, imò & sponsum & amicum, Deum & patrem longè piissimum, intra secreta tui admittis pectoris, præ nimia amoris teneritudine, deuotione & mentis excessu stare te posse super pedes tuos, & non protinus concidere & expirare præ ardore, quemadmodum multis Dei amicis contigisse certum exploratumque habemus? Planè vae atque iterum vae damnabili cæcitati & infantiæ, qua diabolus per plures tenet irretitos, qui ab amore & reuerentia huius excellentissimi Sacramenti sese abalienantes, suam, quam in illo ceu in fonte suo inuenirent, salutem negligunt, infinitis sese priuantes bonis, atque malis obiiicientes innumeris.

Quomodo

Quomodo Iesus intra nos seipsum nobis impendat.

## CAPVT. IX.

DEHINC septimo vide loco, vt dulcis Iesus sese tibi in- VII.

tra te exhibeat in anima tua: certumque habe, tanto cum amore, tamque ardenti cum desiderio venire eum ad te, semperque tecum permanere, in te commorari, te que regere ac tueri velle, vt nunquam sponsus vllus erga gratissimam licet spōsam, neque pater aut mater erga vnicum pignus suum tanto flagrant amore. Eni uerò omnem hoc humanæ excedit captum intelligentiæ. Expergiscere ergo à lætifero ignauiæ somno, excutere de puluere labentium rerum, diabolica resistite cæcitati, surge & illuminare: quia venit ad te & in te lu-  
mē tuum, & gloria Domini super te orta est. Audi prophetam dicens: Omnes sitientes venite ad aquas: & qui non habetis  
argenteum, properate, & emite gratis vinum amoris & lac dulcediuis. Quærite Dominū, dum inueniri potest: inuocate eum, dum propē est.

Isaia. 60.

Isaia. 55.

Hic iam loco octauo & illud vide, vt ex eodem amore te in- VIIII.  
desinenter consolari & adiungere appetat, innumeræque in te Beneficia  
cumulet beneficia: quorum heu maximam partem præ cæci-  
tate cordis non vides, atque ideò nec gratias agis, tamen si nul-  
lura sit momentum, quo tibi cesset benefacere, vt & in præce-  
dentibus iam ex parte dictum est. At nihilo minus vt hæc aper-  
tius intelligas, noueris Dominum Iesum erga pœnitentes pec-  
catores haud secus amore vulneratum esse, atque matrem er-  
ga charissimum filium suum, perditum aliquandiū, sed recu-  
peratum, cum eum misera putaret morte perimendum. Noueris etiam pœnitentes illos, qui per correctioris vitæ studium  
cum vitiis colluctantur, in virtutibus ad Deum proficiscuntur,  
ac nihilo secius tū à vitiis propriis, tum à creaturis, variis mul-  
tisque modis impediuntur, eundem Dominum Iesum cordi-  
bus amicorum suorum commendare & imprimere, vt illi suis  
eis precibus, quod propriis non poterant viribus, à Deo obti-  
neant, impetrent, promereantur. Illos verò, qui per continuam  
introuersionem meditationemque cordis, sub cruce Iesu stant  
cum tristissima illius genitrice semperque virgine Maria, Ie-  
sus ipse suo sacratissimo imprimet cordi, in suo cōfirmat amo-  
re, suo purificat sanguine, è suæ diuinitatis faciet potare fonte,  
& in regno paterno gloriosam illis beatāq; cōstruet māsionē,  
Cæterum

Ioan. 19.

Cæterum qui ob Christum reliquere omnia, hi instar ver-  
nantissimi veris florent coram eo. Illi autem, qui in pecca-  
tis viuunt, sceleribusque suis, à quibus abstinere nolunt, Deum  
gloriæ noctu diuque offendunt, idem ipse piissimus Iesus ni-  
hilominus adesse dignatur, eosque à tartareo spiritu conti-  
nenter defendere, donec eum criminibus suis velut pedibus  
conculcauerint. Atque tum demùm recedit ab eis, sed tam  
inuitus, vt si ipsis hoc cernere liceret, tam benignissimo Deo  
saltem compaterentur. Hanc verò ineffabilem misericordiam  
omnibus offert indiscriminatim, quandiù gratiæ tempus agi-  
tur: in quo quidem nullus viator bonus gloriæ magnitudi-  
nem, nec vllus iniquus pœnæ potest capere grauitatem, quas  
iustus ille iudex post huius vitæ curriculum dabit vnicique  
pro meritis & actibus singulorum.

*Apoc. 21.*

**IX.** Nono denique ordine attende, quòd Dominus & creator  
tuus longè piissimus, tecum perpetuò permanere tibi que pro-  
desse vehementer desiderat, idque optimo, excellentissimo &  
vtilissimo modo, quo id ipse optare queas: quòdque amorem  
suum fidelissimum nunquam à te subducit, neque nimia tua  
licet prouocatus ingratitude à te recedit, nisi fortè, quòd ab-  
sit, in capitalis vitij prolubare consensum, atque ita quasi vio-  
lenter eum à te reicias. Atqui nec sic patienter te expectare  
desinit, nec statim crudelissimo hosti salutis tuæ diabolo te ad  
supplicium, vt dignus es, pertrahendi tribuit facultatem, no-  
lens videlicet mortem peccatoris, imò potius volens, vt con-  
uertatur & viuat. Cuius nimirum pietatem ineffabilem san-  
ctus quidam Dei amicus, minimè cæcus, sed bene videns, ad-  
mirans, ait: Quàm dulciter Domine Iesu cum hominibus con-  
uersatus es, quàm abundanter multa & magna bona homini-  
bus largitus es, quàm fortiter tam indigna, tam aspera & dura  
pro hominibus perpeffus es, dura verba, duriora verbera, duris-  
sima mortis supplicia. O duri, & indurati, & obdurati filij A-  
dam, quos non emolli tanta benignitas, tanta flamma, tam in-  
gens ardor amoris, tam vehemens amator, qui pro tam vilibus  
sarcinulis tam preciosas margaritas expendit. O bone Iesu,  
quid tibi & morti? Nos debuimus, & tu soluis: nos peccauimus  
& tu tollis peccata: opus sine exemplo, gratia sine merito, cha-  
ritas sine modo. Agnosce ò homo, quòd nihil æquè ad amo-  
rem illus inflammat, sicut beneficiorum ipsius immensa dona-  
tio. Ex hoc etenim, quòd ipsum tam liberalem cogitas, ad lat-

*Ezech. 18.*

giendum  
tum &  
ad amo-  
te, qui te  
Cõfide-  
minem,  
Iapsum  
Nunqui-  
amplius  
re voluit  
tam dili-  
nihil in-  
ret, ac si  
ficarè et  
quæ tibi  
mator tu  
nebris re  
non cess-  
perpend-  
sequi vel  
referre l-  
te, humi-  
ter dese-  
viri. En-  
lum nih-  
bis: sed er-  
faucus, &  
vt iam ni-  
dulcissim-  
que ergo  
rabilem,  
sedè mi-  
tate sua,  
pore fini-

*Vt a*

**P**ostro  
velut

giendum

giendū non solūm sua, sed etiam seipsum secūdum omnē affectū & modū, ipsum te nimīū diligere cogitabis. Nihil autem ad amorē reciprocū tantū excitat, sicut amari. Quōd si diligis te, qui te destruxisti, quomodo non diligis eum, qui te redemit? Cōsidera quāta fuerit erga te dilectio Dei, quōd vellet Deū hominem, & hominem Deum quodammodo fieri, & sic te post lapsum quærere, & post offensam plus quā prius exaltare. Nunquid exaltationem culpa meruit? Certē non. Sed ne ab eo amplius fugeremus, naturam nostram inseparabiliter sibi unire voluit. Si ergō qui nihil sumus, imō qui mali sumus, intantum diligit, cur eum qui summē bonus est, non diligimus, cū nihil in suo beneficio quæserit, nisi vt nos amore sui inebriaret, ac si nos amoris vinculo inseparabiliter colligaret, beatificaretque æternaliter? Hæc & alia innumera amoris indicia, quæ tibi summus omnipotēnsque creator, & fidelissimus amator tuus, præ multis alijs nedum hominibus, quos in tenebris reliquit, sed etiam angelis, tibi exhibuit & exhibere non cessat, attentione perpetua, dispulsa diabolica cecitate, perpende, illi toto corde gratias agere, ipsum redamare, illius sequi vestigia, tēque cunctāque vñdecunque accidentia, in eius referre laudem consumere, illique in omni castitate, sobrietate, humilitate, paupertate, patientia, & alijs virtutibus fideliter deseruire, ac vicem qualemcunque reddere adnitens pro virili. Enimuerō si cuncta hæc recto perpendas iudicio, non solūm nihil condignum tanto illius amoris reddere existimabis: sed etiam præ stuporis & amoris vehementia totus amore saucius, & velut ebrius, à teipso & creaturis omnibus deficiet, vt iam nihil aliud vel cogitare possis vel loqui, quā ipsum dulcissimum Deum amatorem ac redemptorem tuum, eiūsque erga te amorem prorsus infinitum, dignationem admirabilem, & gratiam super gratiam. O execranda cecitas, quā miserē miseris imponis mortalibus, quos paterna exuis hæreditate sua, & ad tenebras mittis exteriores, nullo vnquam tempore finiendas.

*Vt animam in suam redire debeat originem.*

CAPVT X.

Postremō ad inflammandum mentis affectum in Deum, velut pro sexta amoris radice, multū profuerit confide-



ratio castæ dilectionis ipsius sponsæ erga dulcissimum spon-  
sum suum, hoc est, verbum æternum, Dei filium benedictum,  
qui est naturalis animæ locus, sedes & vita, ad quem iuxta su-  
periores vires suas, in spiritu semper tendit sursum, velut in  
principium siue centrum suum, in quo solo veram inuenit re-  
quiem. Carnales nanque deliciae, & quæcunque infra creato-  
rem sunt, animam ceu in carcere captiuam detinent, in quibus  
nullam vnquam veram potest obtinere pacem, tametsi creatu-  
ræ, modò illis rectè vti nouerit, viam quandam illi indicent  
ad creatorem. Si quidem ab omni æternitate anima secundum  
ideam in verbo, hoc est, in Deo increata fuit. Deinde cum à  
creatore ad illius imaginem & similitudinem præclare condi-  
ta est, mansit ei nihilo minus Deus vnitus, adéstque præsens in  
ipsa interiori essentia seu centro cuiusuis animæ, id que tam in  
malis quàm bonis hominibus: quos omnes indiscriminatim  
sua infinita maiestate circumdat, penetrat, atque in esse conser-  
uat: ex quo velut ex sua præclarissima origine omnes equè pro-  
manarunt, in quo & secundum ideas permanent. Non enim  
longe est ab vnoquoque nostrum: quandoquidem in ipso viu-  
mus, mouemur & sumus: ad eò vt nihil iam resset, nisi vt ani-  
ma in Dei sponsam electa, & mirabiliter redempta, ignitis  
desiderijs anhelisque suspirijs iugiter sitiât & ardeat verbum  
æternum, suum videlicet sponsum suscipere & amplecti intra  
se, in eòque permanere, in præsentem quidem seculo per gratiam  
& in futuro per gloriam: sicutque inter spòsum & sponsam in-  
tima quædam per amorem castissimum vnio coniunctioque.  
Ipse nanque amor ex natura sua mutuam poscit inhabitatio-  
nem & intimam vnionem, qua dilectus alter alteri inquit, ad  
quam adspirabat propheta sanctus, cum diceret: Vtinam di-  
rumperes cælos, & descenderes: De qua scribit D. Iohannes:  
Deus charitas est: & qui manet in charitate, in Deo manet, &  
Deus in eo. Habuit autem anima iuxta ideam, in verbo tres  
præclaras proprietates, videlicet verâ eandemque cum Deo sub-  
sistentiam, suauitatem, & operationem. Nam ipso Augustino  
teste, hoc diuinæ simplicitati proprium est, vt quicquid in Deo  
est, Deus sit: ne accidens ponamus in Deo. Ob hæc ergò sub-  
sistentiam animæ secundum ideam in Deo degustat diuinam  
suauitatem in suo fonte simul cum verbo ipso: cum eodemque  
& in eodem existens, teste Anselmo, creauit cælum & terram:  
cui accommodari potest illud Prouerbiū: Delectabar per sin-  
gulos

*Idea ani-  
ma in deo*

*Act. 17.*

*Amor  
vnit.  
Isa. 64.  
I. Iohan. 4.*

*Prov. 8.*

gulos  
cælos,  
insigne  
tripliciter  
& super  
profusum  
id est,  
charita-  
ita vt in  
sim in  
Trium  
cundum  
nis dei  
reddit  
desider  
ne prif  
ma ian  
æterno  
amans  
patrem  
vnum  
bis vnu  
per sub  
ad eò n  
ret, &  
libet re  
ad inti  
tur, iux  
suum  
enim v  
te dile  
cor me  
no nih  
tum sit  
perpet  
sa. Secu  
uis eni  
pleno  
rat tan  
tudine

gulos dies ludens cum eo omni tempore. Quando præparabat  
 cælos, aderam cum eo componens omnia. Iuxta has igitur tres  
 insignes proprietates, quas anima naturaliter habet in Deo, *Triples*  
 triplici æquè desiderio feruenter & indefinenter contendere *desideriis*  
 & suspirare debet: ad Deum, quo eadē puritate, qua ex ipso *anima ad*  
 profuxit & condita est, redire possit in ipsam suam originem, *Deum.*  
 id est, verbum æternum: idēque nihilo minus per veram  
 charitatis vnionem intra sese recipere, complecti & possidere,  
 ita vt ipsa anima perpetuò vnita maneat in Deo, & Deus vicif-  
 sim in ea: idque per fidem firmam & ardentem charitatem.  
 Trium horum desideriorum primum, est vnionis amorosæ: se-  
 cundum, degustationis dulcedinis diuinæ: tertium, operatio-  
 nis deificæ. Primum, cor amore vulnerat: secundum, amore  
 reddit languidum: tertium, cor scindit & dirumpit. Primum  
 desiderium, videlicet vnionis, surgit in anima ex consideratio-  
 ne pristinæ perfectionis suæ in verbo æterno. Et quamuis ani-  
 ma iam creata, nequaquam in essentia vniri possit cum verbo  
 æterno, eidem tamen iungi potest & vniri per amorem, quo  
 amans vnum efficitur cum dilecto: sicut Dominus Iesus  
 patrem pro nobis precatus est, dicens: Rogo pater, vt omnes  
 vnum fiat, sicut & tu pater in me, & ego in te, vt & ipsi in no-  
 bis vnum sint, videlicet per gratiam & gloriam, non autem  
 per substantiam. Porro eiusmodi amorosæ vnionis desiderium  
 ad eò nonnunquam conualescit in anima, vt cor illius vulne-  
 ret, & ceu iaculo quodam cõfigat, quod omnem mox quarun-  
 libet rerù altarum fugat amorē, solūmq; dilectum tam validè  
 ad intima cordis pertrahit, vt ipse solus tandē toto corde ame-  
 tur, iuxta illud: Dilectus meus mihi, & ego illi. Hoc autē dulcis  
 sinum amoris vulnus, intrinsecus à Deo curari oportet. Neque  
 enim vllū ei humanū externūve solatiū mederi potest, absen-  
 te dilecto. Sic vulneratū erat cor illius, qui ait: Sagittaueras tu  
 cor meū charitate tua. Atqui animā sic vulnerari à verbo æter-  
 no nihil mirum est, cū & ipsum verbum ab anima vulnera-  
 tum sit, vt idem dicit per prophetam quendā suū: In charitate  
 perpetua dilexi te. Et alibi: Vulnerasti cor meū soror mea spon-  
 sa. Secundū est desiderium degustationis dulcedinis diuinæ. Quā-  
 uis enim animæ dū hanc mortalē degit vitam, neutiquā detur  
 pleno ore de diuinæ suauitatis potare mellitissimo fonte, desi-  
 rat tamen & suspirat eò peruenire in æterna futuræ vitæ beati-  
 tudine, sicut dicit anima sancta in Psalmo: Sitiuit anima mea

*Psal. 41.* ad Deum fontem viuum. Et in hac feruentis desiderij siti da-  
tur interim animæ vel guttula quædam illius dulcedinis im-  
mensæ, in qua utcumque eam degustat, cuiusque gustus creata  
omnia vertit ei in nauseam & tormentum: quia gustato spiri-  
tu, desipit omnis caro. Cor nanque languentis animæ post ex-  
ceptum amoris vulnus, instar ægroti alicuius (cui cibis omnis  
quamuis suauissimus insipidus est) ad eum fit amore languidum,  
vt nesciat cogitare quicquam vel appetere præter dilectum  
suum, ita vt nec ad momentum sui ab eo possit desiderij ocu-  
*Ioan. 20.* lum auertere, exemplo Mariæ Magdalena: quæ à monumen-  
to non recedebat, nec vllum admittebat solatium.

111. Tertium est desiderium operationis deificæ. Hoc nanque de  
*Deside-* siderio vsque ad eum cor dilatur & expanditur, vt à seipso defi-  
*rii* ciat, & nihil penitus operetur, iuxta illud Psalmi: Memor fui  
*ope-* Dei, & delectatus sum: & defecit in me spiritus meus. Et hoc  
*rati-* desiderium dicitur cor scindens siue dirumpens: & in tali di-  
*on-* ruptione ac defectione cordis cuncta sua opera Deus in anima  
*cor* operatur, sicut scriptum est: Omnia opera nostra operatus es  
*scin-* in nobis: & pater æternus gignit verbum suum sibi consempi-  
*dit.* ternum in ea, sicque eiusmodi homo Dei filius per gratiam,  
*Psal. 76.* quemadmodum verbum, quod in ipso gignitur, est filius Dei  
*Isaia 26.* per naturam. Cur ergo miser homo per multa vagaris? Ama  
vnum bonum, in quo sunt omnia, & sufficit tibi. Si delectaris  
*Mat. 13.* pulchritudine, fulgebunt iusti sicut sol. Si velocitate & fortitu-  
*Luca 20.* dine, erunt similes angelis Dei. Si longa & incolumi vita, ibi  
*Psal. 16.* est sana æternitas, & æterna sanitas. Si saturitate, saturabun-  
tur cum apparuerit gloria Domini. Si sapientia, ibi Christus  
Dei sapientia seipsum eis ostendet. Si amicitia diligenter Deum  
plus quam seipsum, & Deus illos plus quam illi seipsum. Perpe-  
tuo eapropter desiderio conare vi amoris ad summum pertinere  
bonum, in quo sunt omnia bona.

*Nobilitatem, præstantiam, dignitatem, pulchritu-  
dinem, bonitatem, sanctitatem, amabilitatem  
sacratissimæ genitricis Dei, semperque virgi-  
nis Mariæ, non sine graui damno ab homini-  
bus negligi.*

Caecit



finæ vir-  
in medi-  
vel erre-  
derit, liq-  
ta sequit-  
rudinis,  
virginis  
bendum  
teris crea-  
mater D  
mater gr  
tempore  
sissimam  
original  
quæ mat-  
tissimu  
pulchritu-  
omnium  
suos elec-  
corum v  
chra es. I  
est in te.  
suis prop  
ma long  
fecit, nec  
nobilitat  
re, sancti  
ca purita  
intelligi  
bonitate  
& glorifi  
manâmo  
uir, dig  
illius vn

## CAECITAS IIII. CAPVT XI.



T debito ordine prouinciam hanc, quam Deo fauente suscepimus, persequamur, post cæcitates tres superiores, quas circa diuinam essentiam & humanam filij Dei, naturam potissimè versari manifestum est: superest nunc aliquid de sacratissimæ virginis Mariæ dignæ genitricis Dei laudibus proferre in medium: quàmque periculose ea in re vel cæcutiant homines, vel errent, aliquot rationibus, quantum quidem Dominus dederit, liquidò demonstrare. Cæcitas ergò, quæ suo ordine quarta sequitur, non alia est, quàm ignoratio inæstimabilis pulchritudinis, bonitatis, & amabilitatis gloriosissimæ semperque virginis Mariæ. Et primò quidem de pulchritudine eius id habendum est pro comperto, eam ab initio & ante secula præ cæteris creaturis omnibus à Deo electam atque dilectam, vt esset mater Dei, regina cælorum, porta paradisi, Domina mundi, mater gratiæ, mater misericordiæ: necnon à summo artifice tempore præstituto longè nobilissimam, dignissimam, speciosissimam esse creatam, ab omnique peccato & macula, tam originali quàm actuali præseruatam, vt hoc decebat eam, quæ mater esset vnigeniti filij Dei: id' que aded, vt ipse super sanctissimus Spiritus sanctus, in quem nulla cadit admiratio, eius pulchritudinem, donorumque & virtutum atque charismatum omnium splendorem, (quibus mirificè decorata refulget) per suos electos angelos & homines admiretur, dicens in Cantorum volumine: Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es. Itémque: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Enimuerò Deus gloriæ, quem mirabilem in sanctis suis propheta dicit, sese mirificissimum ostendit in amabilissima longèque charissima genitrice sua, cui similem nunquam fecit, neque facturus est creaturam dignitate, pulchritudine, nobilitate, & omni maiestate & gloria. Tanta namque puritate, sanctitate, perfectione nitet & emicat, vt omni sit angelica puritate longè superior, nec vlla maior sub Deo puritas queat intelligi, quàm Deus per suam omnipotentiam, sapientiam & bonitatem, tam in conceptione, quàm omni illius vita, morte & glorificatione, vltra communionem naturæ modum, humanamque conditionem insigni cum miraculo præseruauit, dignam fecit & sublimauit, vt nec leuissimam quidem illius vnquam peccati contraxerit labem, vti hoc diuinæ erat

*Pulchritudo matris Dei.*

*Cant. 4.*

*Psal. 67.*

congruum maiestati, quæ ex ipsa carnem sumere dignata est, Et quanquam non defuerint, qui hac in parte non satis illuminati diuinitus, conceptionis eius puritatē vocarent in dubium, eam tamen sancta Romana eademque catholica Ecclesia, quæ errare non potest, hoc ipso quod festum Conceptionis illius solenniter celebrandum colendumque assumpsit, haud obscure adstruit & affirmat. Neque enim id ageret vllō modo, nisi conceptionem tantæ virginis & matris Dei, omnis fuisse con- tagionis expertem, imò & sanctam, pro certo exploratōque ha- beret. Profana nanque festa non nouit Ecclesia. Tota ergo pulchra est & deificata virgo Maria in corpore, naturalique complexione, & sensibus suis sanctissimis: tota itidem specio- sa & in Deum transformata in anima, in memoria, intellectu & voluntate, cunctisque animæ viribus & affectibus, idque adeò, vt maior pulchritudo, felicitas, perfectio, & ornatus à nul-

*Psal.* 44. la creatura intelligi, imò nec desiderari queat. Vnde & de ipsa S. Dauid pater illius, iubilās canit: Adstitit regina à dextris tuis

*Psal.* 18. in vestitu deaurato, circumdata varietate. Neque id mirum,

*Apoc.* 12. quando in ea velut in Sole Deus posuit tabernaculum suum, &

*Gen.* 6. ipse tanquam sponus procedens de thalamo suo. Ipsa planè est mulier illa amicta Sole, & luna sub pedibus eius, & in san-

*Num.* 24. ctissimo capite eius corona stellarum duodecim: quæ progred-

*Bernard.* ditur quasi aurora consurgens, pulchra vt luna, electa vt Sol,

*Psal.* 67. terribilis vt castrorum acies ordinata. Hæc est nobilis illa stel- la ex Iacob orta, cuius radius vniuersum orbem illuminat, Maria scilicet mater Dei & iudicis nostri, quæ & ipsa ascen- dens in altum, dedit dabitque semper dona hominibus. Si qui- dem nec facultas ei deesse potest, nec voluntas. Regina celo- rum est, misericors est, mater vnigeniti Filij Dei est. Nihil enim sic potest potestatis eius seu pietatis magnitudinē com- mendare, nisi forrè aut nō creditur Dei filius honorare matrè,

*1. Ioan.* 4. aut dubitare quis potest omnino in affectum charitatis trans- isse Mariæ viscera, in quibus ipsa, quæ Deus est, charitas no- uem mensibus corporaliter requieuit.

*Misericor* Secundo huius dulcissimæ virginis matris bonitas, pietas, dia erga amabilitas, misericordia, fidelitas, amicitia, gratiositas, dulce- nos huius do, benignitas, & charitas erga Deum & homines, tam in- matris. comprehensibiliter ineffabiliterque multæ, magnæ & perfe- ctæ sunt, vt nulla eas mens creata ad plenum possit cape- re. In maiestate nanque & potestate, in sapientia & claritate, in bo

in boni  
donis, p  
dicto fi  
tam ex  
minet  
opem, r  
ga pecc  
tio tam  
pus agi  
ris ac p  
nec cess  
donec h  
sentiat  
uis exce  
ronata,  
præcel  
manita  
neamus  
tiam vo

Nun  
los, & v  
tione e  
quidem  
ritque c  
ac perse  
age fide  
tum tib  
etiam e  
voluit e  
filium,  
rò patri  
& tanta  
pater n  
simus q  
sitate tu  
Marian  
errabis  
deficies  
nedicta  
diam t

in bonitate & dilectione, & in cunctis denique charismatibus, donis, perfectionibus, excellentiis super omnes creaturas, bene dicto filio suo Iesu Christo quàm similima & proxima est, vt tam execrabilem orbis peccatorem nõ habeat, quem ipsa abominetur, quẽmque dilectissimo Filio suo, modo suam precetur opem, non possit, sciat, & velit reconciliare. Eius nanque erga peccatores charitas, dignatio, misericordia, atque compassio tam exuberans, tamque perfecta est, vt quandiu gratiæ tempus agitur, non possit misericordissimos oculos suos à miseris ac poenitentibus ipsam inuocantibus hominibus auertere, nec cessare pro illis continuas fundere preces vnigenito suo, donec hunc eisdem, vt mater verè fidissima, plenè perfectèque sentiat reconciliatum. Ab hoc vero pietatis officio nec ea quãuis excellentissima gloria, qua nunc in dextris filij residet coronata, vlla ex parte eam impedire potest: vt nec filius eius ob præcellensimam dignitatem & gloriam suam, secundum humanitatem cessat interpellare pro nobis, donec veniam obtineamus & gratiam tempore opportuno, modò nos ipsi gratiam vocantem exquirere velimus, partamque custodire.

Nunc igitur diabolica cæcitate dispulsa, mentis aperito oculos, & vide vt malignus ille & reter spiritus, ab amore & deuotione erga matrem misericordiam, te auocare nititur, quandoquidem bene illi constat, suum ab ipsa contritum esse, contemnitque caput pestiferum, nec vnquam perire posse, qui deuotè ac perseveranter illam colunt & inuocant: simulque gratias age fidelissimo patri cælesti, qui non modo apud se aduocatum tibi & intercessorem dedit vnigenitum filium suum, sed etiam eiusdem vnici sui parentem longè piissimam, & tuam voluit esse matrem, & aduocatam, imò & conciliatricem apud filium, vt mater quidem filio pectus ostendat & vbera, filius vero patri latus & vulnera, nec vllus ibi sit repulsæ locus, vbi tot & tanta exhibentur indicia charitatis. Quibus vtique nihil pater negare potest pro sua reuerentia. Itaque, quod feruentissimus quidam huius tantæ virginis amator ait, in omni necessitate tua ad hanc splendidam maris stellam oculos attolle. Mariam inuoca, & non desperabis: Mariam sequere, & non errabis. Ipsa tenente, non corrues: ipsa te protegente, non deficies: ipsa te ducente, peruenies. O superdulcis & benedicta mater misericordiam, solus ille sileat misericordiam tuam, si quis te inuocatam in necessitatibus suis,

Roma. 8.

Gen. 3.

sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui, cæteris in virtutibus tuis cõgaudemus tibi, sed in hac potius nobilissimis. Laudamus virginitatem, humilitatem miramur: sed misericordiam amplectimur charius, recordamur sæpius, crebrius inuocamus. Foves enim, nec deseris miserum, quousque tremendo iudici cum noueris reconciliatum. O magna, ô pia, ô nullum amabilis Maria, tu nec nominari quidem potes, quin accedas, nec cogitari quin recrees affectus diligētium te. Tu nunquam sine dulcedine tibi diuinitus insita piæ memoriæ ingrederis

III. *Maria* portas. Tertio dehinc (quod ad amabilitatem & dulcedinem eius iam in regno sublimatæ attinet) vide, non fati fuisse pif-  
 vt letifi- simo redemptori tuo, eiusque amori incõparabili, quod peren-  
 cet omnes- niter felicem atque beatum ex clara diuinitatis suæ contem-  
 beatos in- platione fruitioneque te facturus est, sed etiam supra omnes  
 calo. beatorum spirituum ordines, præclarissimã humanitatis suæ  
 gloriam, & admirabilem benedictæ matris suæ pulchritudi-  
 nem, perpetuò cõspiciendas in cælestibus tibi præparauit. Quæ  
 nimirum speciosissima splendidissimãque; virgo mater ineffabili  
 cum dulcedine, beneuolentia, familiaritate, gaudio, amicitia,  
 humilitate, charitate erga omnes & singulos filij sui suosque  
 cultores, seruos & amicos sese exhibet, imò multò maiori, quã  
 mens vlla in hac vita vel concipere vel sperare queat, vtpotè ve-  
 ra germanaque soror nostra, & longè fidissima parens. Quod  
 quidem etiam in hoc exilio partim probare licet, vbi se supra  
 modum miseris, indignis, immundis peccatoribus ipsam de-  
 uotè inuocantibus, piã, dulcem, benignam, misericordè ex-  
 hibet. Heu quanta miseris mortalibus impedimenta & dam-  
 na pariunt tantæ pietatis & misericordiæ, quæ per matrem  
 gratiæ peccatoribus offertur, ignoratio, negligentia & ingra-  
 titudo: quantaque ediuerso ex earum lymphida contemplatio-  
 ne nasceretur dilectio, deuotio, læticia & gratia: nimirum so-  
 lus hoc ille, qui accipit, nouit, quã videlicet dignanter, beni-  
 gnè, dulciter, & amicè sese habeat virgo hæc beata & mundi  
 Domina, erga filij sui, suosque deuotos amatores, pœnitentèsq;  
 & humiles peccatores. Quicumque igitur vitæ probationè in-  
 gressus es, agè accede per deuotam mentis contemplationem,  
 gloriosissimã virginem Mariam matrem Dei: Quia per ipsam  
 (vt inquit quidam) & in ipsa, & cum ipsa, & ab ipsa habet mun-  
 dus & habiturus est omne bonum, puta benedictum filium  
 eius Dominum nostrum Iesum Christum, qui est omne bo-  
 num,

num, &  
 itaque  
 ligente  
 charitas  
 dicti filij  
 & sacri  
 repræse  
 nostra  
 filium  
 stras. Et  
 miseric  
 mini, &  
 copiosiss  
 regit à  
 lus nost  
 uerfæ c  
 lantes,  
 cõsiliu  
 per cog  
 corde. E  
 conuer  
 trocini  
 curia a  
 semper  
 trona &  
 fitos, ill  
 quos pe  
 lentes s  
 se absc

Ang  
 nos  
 dig  
 cre

Q  
 Princip  
 modum

num, & summum bonum, sine quo nihil est bonum. Inuenta itaque virgine Maria, inuenitur omne bonum. Ipsa nanque diligentes se, diligit: imò sibi seruientibus seruit. Ipsa donis & charismatibus satis abundè ditat & extruit seruos suos, vt bene dicti filij sui & spiritus sancti digna fiant habitatio. Ipsa preces & sacrificia seruorum suorum, maximè quæ sibi exhibentur, repræsentat in conspectu diuinæ maiestatis: cùm sit aduocata nostra apud filium, vt hic apud patrem: imò apud patrem & filium & spiritum sanctum procurat negotia & petitiones nostras. Et sæpè quos iusticia filij iure damnare poterat, matris misericordia liberantur: quemadmodum thesaurus ipsa est Domini, & thesaurus gratiarum ipsius. Sed & donis spiritalibus copiosissimè ditat seruientes sibi, eosdè que potētissimè protegit à triplici aduersario, putà mundo, carne, diabolo: quia salus nostra in manu illius est. Post filium suum Domina est vniuersæ creaturæ, & in futuro seculo gloriosos efficit sibi famulantes, quotquot eam modo honorauerint. Eapropter iuxta consilium cuiusdam deuotissimi cultoris illius, Mariam semper cogita, Mariam inuoca: non recedat ab ore, non recedat à corde. Et vt impetres eius orationis suffragium, non deseras conuersationis exemplum. Cateri enim sancti iure quodam patrociniij, sibi specialiter commissis plus possunt prodesse in curia altissimi, quàm alienis. Beatissima verò Domina nostra semper virgo Maria, sicut omnium regina, sic & omnium patrona & aduocata: & cura est illi de omnibus. Longè enim positos, illuminat & trahit radiis misericordiæ suæ sibi propinquos per specialem deuotionem, consolationis suauitate: præsentantes sibi in patria, excellentia gloriæ. Atque ita non est, qui se abscondat à calore, id est, charitate illius.

Psal. 18.

*Angelorum sanctorum dignitas quanta: eorum erga nos quàm officiosus famulatus, quaq; nos charitate dignentur, & quàm perniciosè ad tam sublimes creaturas attendendas plerique cacutiant.*

## CAECITAS V. CAP. XII.

Quinta cæcitas est ignoratio tum dignitatis, tum obsequij & dilectionis erga nos sanctorum angelorum. Principio quidem de dignitate id est certissimum, mirum in modum splendidos, speciosos, nobiles, gloriosos, atque dignos

1. Angelorum dignitas.



ab altissimo, aeterno, immenso totius nobilitatis fonte Deo, ad imaginem & similitudinem summæ adorandæ que Trinitatis, (vti & de animabus hominum antè dictum est, quibus hæc cum angelis imago communis est) excellenter præclarissimèque esse creatos: atque hanc imaginem in Lucifero dæmonibusq; & hominibus per peccata deformatam, integram eos inuiolatamque seruasse. Et ideò dignitatem, quam animæ sanctæ ex vnione diuinitatis cum humanitate in Domino nostro Iesus Christo, præ angelis maiorè habent, hanc angeli præ hominibus, ex sua innocentia & inconcussa stabilitate splendidiorem obtinent: quorum certè præcelsa naturæ dignitas & præstantia, omni humano intellectu multis modis superior est.

II. *Custodia angelorū.* Secundò vide, obsecro, ó homo rationis particeps, vt hi præ clarissimi filij & amici Dei, dignissimiq; cælestis palatii principes, ex immodica prorsusque stupenda tum Dei tum suæ charitate, tibi ad seruiendum subiecti sunt, tæque tanto studio, cura & prouidentia custodiunt, seseque tibi impendunt, vt nulla mens id plenè capiat, neque vlla vnquam mater erga vnice dilectum filium suum regendum, custodiendum, tuendumque ita vigilauerit, vti hi beatissimi spiritus tuæ inuigilant salutem. Idque præcipuè angelus proprius, tuæ speciatim custodiæ deputatus à Deo, nocte ac die, omni loco & tempore, in cunctis causis & necessitatibus tuis, contra tentationes omnes & insidias hostium tuorum visibilibus & maximè inuisibilibus, tanta cum fidelitate assiduitatèque circa te exequitur, vt ne ad momentum quidem vnquam à te recedat, imò nec deserere te possit, aut suos à te oculos auertere. Ita nimirum impendit tibi necessarium est, cum in medio verferis innumerabilium hostium tuorum, quos nec videre queas, qui absque fœdere, odio acerrimo te persequuntur, ad eò vt nec ad punctum temporis ab illorum furore in hac durares vita, nisi eos arceret angelus tuus. Aperi eapropter oculos tuos, & grata mente expende, quam inæstimabili charitate cælestis pater tuus pro te sollicitus est, quantòque te honore tam extremum vermiculum dignatus est, vt te tam fidelibus & dignis amicis suis,

*Psal. 90.* qui summa cura & diligentia tibi famulantur, commendat.

*Heb. I.* ret in omnibus viis tuis custodiendum. Sunt enim omnes ministri spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis. Tertiò id pro certo habendum, beas atque indubitato, quòd dilectio angelorum ad ho-

mines

mines, &  
magna,  
dilectione  
ter tannt  
te habet  
spiritus  
bili, ar  
prosequ  
& digna  
causa an  
tuus, om  
modera  
cum de  
ad mon  
sima qu  
diis mir  
vehemen  
turòque  
oprat, c  
pro salu  
assistit.  
ingrati  
ni docu  
ni in lo  
bulans  
cunctis  
dere, di  
res, iust  
religios  
semper  
absque  
adniti  
gelo cu  
Multu  
in quib  
cramen  
tes sem  
teres di  
lorum,  
angelor

mines, & angeli tui proprii erga te, tam incomprehensibiliter magna, seruens, intensa est, vt omnem humanam longè vincat dilectionem: nec vnquam vlla, quamuis indulgentissima, mater tantum erga vnicum suum gessit amorem, quantum erga te habet angelus tuus proprius. Cū enim cælestes illi beati que spiritus clarè videant & cognoscant, quàm immenso, admirabili, ardentissimòque amore & tuus & ipsorum te Dominus prosequatur, hinc etiam & ipsi tanto te amore complectuntur & dignatione, vt à nullo id dignè queat exprimi. Hacque de causa amicissimè, dulcissimè, ac fidelissimè seruit tibi angelus tuus, omni in loco, tempore, causa & periculo, nocte ac die tui moderationi, gubernationi, protectionique inuigilans, & tecum de loco ad locum proficiscens, nec deserens te vnquam vel ad momentum. Hinc tibi semper optima, tutissima, & felicissima quæque suadet & inspirat, tuis profectibus & bonis studiis mirum in modum gratulatur, vitiis verò & incommodis vehementer affligitur, quæcunque tibi salutaria sunt in isto futuroque seculo, summo cum desiderio tibi cupit, precatur, exoptat, orationes tuas bonaque opera Deo offert, & denique pro salute tua fidissimus perpetuusque apud Deum precator assistit. Omni igitur mentis cæcitate discussa, profligataque ingratitude, interiores aperito oculos, tantaque erga te diuini documenta amoris animo bene grato reuolue, necnon omni in loco & tempore, noctique diuque, stans atque sedens, ambulans & iacens, Deo & angelis eius reuerentiam exhibe, à cunctisque vitiis & peccatis, quibus eorum possit oculos offendere, diligenter abstineto. O si hæc tria iam dicta rectè videres, iustoque iudicio perpenderes: nimirum perquam sollicitè, religiose, verecundè, sobriè, castè, deuotè, amabiliter & perfectè semper & vbique, vt dignum est, te gereres, multoque studio absque intermissione bene gratus esse, satisque complacere adnitereris tam gloriosis beatisque spiritibus, & maxime angelo custodi tuo, in omni opere, causa & conuersatione tua. Multa quoque cum alacritate ad sacra festinates loca, vt potè in quibus cum Domino suo ac nostro Iesu Christo, eiusque sacramentis frequentes admodum, grandisque numero præsentibus semper haud dubiè inueniuntur. Certè quàm agrè permitteres diuelli te à tam præclara, dulci & amabili societate angelorum, in sacris locis præsentiam, etiã si Dominus & rex ipse angelorum in suo sacramento præsens non adesset. O quam caci,

cæci, insensibiles, & ingrati sunt omnes, quantumvis etiam religiosi in exercitiis suis videri velint, qui talibus in locis non solum absque deuotione, gaudio & amore, sed etiam cum tædio & acedia præsentibus adsunt. Quorum tamen numerus, excæcantes corda miserorum diabolo, plerisque in locis (proh pudor atque dolor) tam ingens est, ut neque describi, neque deplorari satis queat. Mirum certe est, modò ad cæcorum illorum gregem non pertineas, ista te scientem atque videntem, vnamquam contristari, angere, desperare, & vel pusillanimum fieri, vel ab acedia superari posse.

*Amici Dei ut sese habuerint in suis operibus, & ad tempus, & ad æternitatem.*

CAECITAS VI. CAPVT XIII.

**S**EXTA dehinc cæcitas est, non videre te, neque animaduertere, ut electi Dei amici sese habuerint ad opera, ad tempus, ad æternitatem. Et primò quidem, quod ad opera attinet, summo cum conatu & diligentia absque cessatione in hoc incubuerunt, ut nedum dilectissimum Dominum suum villo corporis & animæ, sensuumque & virium motu, aut quacunque occasione vel culpa, leui vel graui, mortali aut veniali non offenderent, & ignominia afficerent, sed etiã ut ipsi creatori, redemptori & amatori suo, tota intentione, desiderio ac deuotione, cunctis animæ & corporis sensibus viribusque, totaque vita & actione sua, supremo modo, quo quidem foret homini possibile, placerent, obedirent & famularentur. Quin & supra quàm humana ferret infirmitas, totos sese pro Dei amore hominumque salute impendere ac superimpendere peroptabãt. Hic iam agere, intueri non oscitanter, quã tepidus, quàm ignauus sis ad imitandum sanctos patres tuos, & alios Dei amicos, etiam in communibus virtutibus & actibus bonis, quæ utique sine periculo exercere posses, modò velles: sed in generali, pro dolor, cæcitate & infirmitate permanes, quæ certè detinet plurimos, & ne progrediantur vltius, non parum impedit ac remoratur. Hinc verò dolebis quandoque acriter, vbi videris paruo te labore modicæque patientia ad bona inestimabilia æternæque præmia breui tempore comparare potuisse, & neglexisse tam miserè.

Secundo tempus suum amici Dei tanquàm prudentes virgines summa vigilantia obseruarunt, ut potè illis ad merita cummulanda,

1.  
*Sanctorum  
opera.*

2. *Cor. 12.*

3.  
*Frustruosa  
tempo-  
ris expen-  
sio.*

mulanda  
tum à D  
Nouera  
iudicis  
de quor  
se que s  
ter, vel  
sum vno  
bat, ne f  
ma eis b  
aut ing  
illius re  
amitter  
fissimur  
perdunt  
cam con  
igitur a  
rus es,  
non tan  
annoru  
na peren  
fixum a  
terire s  
cutione  
rum opi  
Terti  
nati De  
rauerunt  
tos à De  
de causa  
Dei in p  
Deo, dil  
ctius, qu  
re à som  
bentium  
plo ami  
noctiqu  
nem De  
ctorum  
dentissi

mulanda, vitamque rectius perfectiusque instituendam indul-  
tam à Deo, solliciti ne quod tempus absque fructu dilaberetur. *Mat. 25.*  
Nouerant enim sese in illo exactissimo pauendoque summi  
iudicis examine, non solum de omni verbo ocioso, sed etiam  
de quolibet momento temporis rationem reddituros, pos-  
se que se momentis singulis bona ineffabilia lucrari aeternali-  
*Mat. 12.*  
ter, vel eorum etiam iacturam facere, nec posse denique amif-  
sum vnquam reuocari tempus. Potissimum verò id eos moue-  
bat, ne fidelissimo amatori suo, qui nullo non tempore maxi-  
ma eis beneficia donaque charismatum impederet, displicere,  
aut ingratos inueniri contingeret: sed vicem qualemcunque  
illius redderent charitati, ne gratiam eius vel negligenter, vel  
amitterent etiam. Heu quam multi occæcati homines precio-  
sissimum tempus sibi indultum, cum gratia Dei miserabiliter  
perdunt, & sanctorum calcare vestigia patrum abnuunt, ne di-  
cam contemnunt, quod eos postea vehementer excruciat. Id  
igitur attendas velim, totum hoc tempus, quo hic Deo seruitu-  
rus es, etiam si mille viuas annos, cum aeternitate collatum,  
non tantum aestimari posse, quantum est iæctus oculi ad mille  
annorum spatia: momentisque singulis, quanuis breuibus, bo-  
na perennia vel lucrari te posse, vel amittere. Sit que hoc tibi  
fixum atque statutum, vt ne punctum quidem temporis præ-  
terire stas, quod in deuota diuini beneplaciti & obsequij exe-  
cutione non expendas, dum illud tibi conceditur: quod nimi-  
rum opinione tua celerius finietur.

Tertiò pro aeterna capeffenda beatitudine, sancti & illumi-  
nati Dei amici, toto corde, omni que animi contentione labo-  
rauerunt, eo quòd ad hanc possidendam fruendamque scirèt se crea-  
tos à Deo, qui vult omnes homines saluos fieri, maximè que ea  
de causa ab hoc exilio & carcere educi petebant, vt voluntatem  
Dei in patria illa caelesti in amando, laudando, conspiciendoque  
Deo, diligendoque proximo perspicacius cognoscere, & perfe-  
ctius, quam hic fieri queat, implere possent. Hic iam expergisce-  
re à somno torporis, excutere de puluere & affectu omnium la-  
bentium rerum, de omni que cæcitate diabolica, & disce exem-  
plo amicorum Dei, feruenti desiderio, flagrantique animo diu  
noctaque adspirare ad claram contuitionem, syncerã dilectio-  
nem Dei, virginis intemeratæ Dominæ nostræ, & omniũ ele-  
ctorum Dei fideissimorum amicorum tuorum in patria, qui ar-  
dentissimo cum amore & desiderio salutis tuæ, versis ad te  
oculis,

III.  
*Anhela-  
tio ad pa-  
triam &  
gloriam  
sanctorum.*  
*1. Tim. 2.  
Isaie 52.*

oculis, agonem tuum contra hostes contemplantur, felleam tuam expectant exitum, teque suis precibus apud Deum fidelissimè adiuuant. Ad hos, inquam, absque intermissione clama & suspira è medio hostium tuorum, maximè inuisibilibus, qui cum sint crudelissimi, non cessant vexare te, & incumbere tota animi intentione nocte ac die in perditionè tuam. Nec velis sequi infinitam tepidorum hominum multitudinem, qui exterius, fluxis, friuolis rebus inhærentes, nullo desiderio tenentur æternorum. Cæterum de gloria & beatitudine electorum, si vel infinita scribantur volumina, nunquàm tamen satis eam explicare poterunt. Neque enim vel oculus vidit, vel auris audiuit, vel in cor hominis ascenderunt, quæ præparauit Deus diligentibus se. Facilius vastissimam terræ molem palmo comprehendas, totumque mare angusto includas vasculo, & celerissimum firmamenti motum retineas, quàm vel minimum capias gaudium beatorum, quemadmodum eo nunc in supernæ vitæ gloria perfruuntur.

Isaia 64.

1. Cor. 2.

*De malignorum spirituum erga homines odio implacabili, astutia subtili, & persecutione tentationeque perpetua.*

## CAECITAS VII. CAPVT XIII

**Q**UANTVM etiam periculi ac damni hominibus adferat ignorantia acerbissimi odij, subtilissimæ fraudis, & incessabilis persecutionis aduersum nos malignorum spirituum, operæ precium fuerit paucis explicare. Et primò quidem id animaduertendum venit, quòd licet miro & incomprehensibili odio in còmune aduersus omne hominum ferantur genus, speciali tamen liuore insaniunt contra electos Dei amicos, qui illis resistunt, quòsque timent loca ea, vnde ipsi extrusumque haberent, eiusmodi sese homines decipere non posse, ex obstinato tamè odio ab eorum vexatione nihilo magis abstinerent, quin & perturbare eos, & etiam subitæ neci tradere non omitterent, si à Deo & bonis angelis non prohiberentur. Et licet certissimè sciant, ex huiusmodi suo odio & damnandorum numerositate, æterna sua tormenta magis ac magis auferri, nihilo minus tamen ex obstinata sua malitia, quanlibet inde grauia sese tum pericula tum damna sustinere persentiât,

*Malignorum spirituum ad nos odiu.*



ab hominum infestatione sibi temperare non possunt, adeo  
 ut etiam pueros intra materna inclusos viscera perdere appetant, si tantum id ipsis permitteretur. Enimvero terris illis spiritibus superbia quaedam inest, & phantasia proterua, amens, furor & invidia, & concupiscentia irrationabilis, tametsi naturalia in ipsis permanserint integra, pura subtilitas intellectus, fortitudo & similia. Quapropter contra tales hostes, tibi tuique similibus, quam in caeteris hominibus infensiores, mentis aperito oculos, & esto vigil, Deoque preces funde humiles & deuotas, & pro donis illius immensaque charitate gratias age, & gratiam illius custodi, ut & per se & sanctos angelos suos, ab eorum te insidiis seruare dignetur.

Secundo, quod ad eorum subtilitatem atinet, sciendum est, ab initio apostasiae suae nihil eos aliud vel didicisse, vel exercitasse, quam homines fallere, occaecare, perdere, Deoque gloriae aduersari. Naturalem ite ingenij subtilitatem, incessabilemque humanae perditionis sitim adeo eis suffragari, ut nulla sit fraus, dolus, nequitia, vitium siue peccatum, quae ipsorum experientiam effugere queant, per quae etiam sanctos & sublimis quosdam vitae homines vincere, aut subuertere potuerunt: nimirum cum tanta sit illorum tum naturalis, tum multa industria. longoque experimento parta subtilitas, calliditasque, ut nullus eam humanus capiat intellectus. Ex eaque cuiuslibet hominis complexione & naturalem propensionem solerter attendunt, explorant, obseruant, atque hanc ipsam unam cum carnis fragilitate & pronitate ad malum, & seculi blanditiis & occasionibus ad expugnanda arcem animae assumunt: sicque mille laqueos & pericula omni in loco, tempore, studio, causa & opere miseris tendunt mortalibus, totque insidias praeparant, ut id sibi habeat omnino persuasum neminem, quantunvis sanctum & illuminatum, eas omnes posse euadere. Sed & singulariter Dei amicis & spiritalibus hominibus tam subtiles, eosdemque innumeros expandunt laqueos, non in apertis modo vitiis, sed in illis etiam, quae specie quandam virtutis praeseferunt, ut non putent aliquem illorum eos posse subterfugere. Nam & diuo teste Augustino, continue inter laqueos versamur. Hunc age perpende, obsecro, quam periculosum, exitiale atque damnabile tibi tuique similibus sit inter tam multos feroces, capitales & astutissimos hostes, eorumque laqueos in quadam caecitate & negligentia absque continua sollicitudine & timore ambulare, & non omni tempore totis viribus diuinum auxilium

ac glo

II.  
*Astutia  
 demonum  
 ad homines.*

odio im-  
 piae tenta-

II  
 nibus ad-  
 fraus, di-  
 rum spiri-  
 rimò qui-  
 incompre-  
 ferantur  
 Dei ami-  
 pli extru-  
 n explora-  
 non posse,  
 magis ab-  
 eci tradere  
 liberentur.  
 damnand-  
 magis au-  
 quantlibet  
 persentiât,  
 ab

*Gene. 3.* ac gloriosæ virginis, (quæ pestiferum serpentis obtinuit ca-  
put) angelorum quoque & sanctorum in cælis regnantium  
implorare suffragia, quum, vt tuis eos viribus euadas aut su-  
peres, prorsus impossibile sit.

*111. Tentatio-  
nes.* Tertiò, de incessabili eorum persecutione studioque per-  
dendi, id certum habeas, tanta illos tamque indefessa vigilan-  
tia, tanto studio, labore, conatu in nostri perditionem incum-  
bere, vt nulla quanuis ardua & seria hominum studia, illis va-  
leant vlla ex parte comparari: quandoquidem nunquam ces-  
sant, nunquam dormiunt, nihil ferè exercent, quàm occu-  
rare, fallere, in perditionem rapere homines: quos nimirum om-  
nes, quanlibet sanctos, confidunt in vita aut saltem in morte  
fese lucraturos, ad eò vt etiam ipsum Dominum Iesum Chri-  
stum in morte aggressi sint rapere & deuorare. Vndè & mi-  
rum satis est, homines ista ex scripturis abundè edoctos, non  
magis sollicitè, vigilantè & virtuosè ingredi, pròq; gratia Dei  
indefessis non obsecrare & laborare viribus inter tot hostium  
fraudes, laqueos & dolos, quos equidem neminem puto faci-  
lius posse vincere, quàm qui ex imo cordis in vera humilitate  
fundatus, ac per simplicem obedientiam voluntati Dei intus,  
& superiorum suorum foris promptè, perfectè, humilitèrque  
subditus est, ita vt ex sententia dicere possit: Dominus per se  
suosque vicarios regit me, non ego meipsum rego: itaq; nihil

*Psal. 22.* mihi deerit.

*Reproborum hominum vita, quàm misera, mors quàm  
extimescenda & horribilis, quàmque eorum dam-  
natio erit certa, impatibilis, & interminabilis.*

CAECITAS VIII. CAP. XV.



ERVM cum plurimos circa ante dicta, vt  
& superius à nobis dictum est, cacutire, salu-  
tèrque suam miserè negligere contingat, con-  
gruo satis ordine paucis iam nobis explican-  
dum venit, quæ sit miseria hominum in pecca-  
tis viuentium, & absque vitæ in melius com-

mutatione discedètiùm ex hac luce. Est igitur octaua caecitas,

*1. Iniquorù  
vita ama-  
ra.* ignoratio miseræ vitæ, anxietatis & infelicis mortis, terribilisque  
damnationis impiorum. Principio quidem nihil ambigendum est, quin vita peccato-  
rum etiam in hoc præsentis seculo ad eò sit calamitosa, tristis &  
amara,

amara,  
hoc sol  
deberet  
peccati  
lectab  
Iunctatis  
in beata  
ciens se  
le & mo  
que tam  
turpitud  
eisdem  
fissimur  
ledicti p  
rùm dia  
bus offu  
suauis D  
que itid  
nitates  
prudens  
progre  
cordis &  
miseria  
superqu  
Secun  
perto, m  
lem ante  
tum, si ip  
lerum su  
tia ad vi  
argentu  
mentis d  
abibit in  
prius à d  
cris liter  
los men  
buntque  
aberrau  
busque  
interior

amara, spinisque dolorum & afflictionum abundans, vt vel ob hoc solum peccata omnia summovitare studio, iure meritoque deberent, si cæci non essent, etiam si in futuro seculo nulla pro peccatis pœna infligeretur. Vt enim valde iucundum est & delectabile electis Dei amicis, in omni se virtute & amabilis voluntatis Dei executione nocte ac die exercere, etiam si nulla eis in beata vita merces restituenda foret, quòd virtus ipsa sufficiens secum præmium adferat: ita longè amarissimum, odibile & molestum est, in peccatis & extra gratiâ Dei viuere: idèoque tamen si nulla alia sequeretur pœna vel ob solam vitiorum turpitudinem, fœditatem & amaritudinem, ad mortem vsque eisdem resistere deberet inimici Dei. Cæterum quòd periculosissimum vitæ suæ statum infelices isti, verèque miseri ac maledicti peccatores neque vident, neque cognoscunt, id nimirum diabolica in eis fraude agitur, qui tantam eorum mentibus offundit caliginem, vt nec videre nec gustare queât quàm suauis Dominus sit: eiûsque amor, gratia & voluntas, virtutesque itidem, quanta abundant dulcedine. Hæcque de causa ad vanitates & vana sese conferunt, & vani fiunt. Tu verò fili mi, prudens & bene videns esto, infatigabiliter tere exercendo ac progrediendo in amore Dei, gratia & virtutibus vigilantique cordis & sensuum custodia, ne vnquam incidas in cæcitatem, miseriam & amaritudinem, quam inimici Dei in peccatis satis superque experiuntur.

Secundò de tristissima ipsorum morte id habeas pro comperto, miseram huiuscemodi calamitosam & infelicem, qualem antè diximus, vitam reproborum, iustè similem sequi exitum, si ipsi maledicti Dei inimici spontè scientesque, absque seculum suorum agnitione, contritione, confessione, & pœnitentia ad vitæ finem perueniant. Et tunc eo grauius prementur & angentur vndique, quo sunt visuri perspicacius, quæ antea ob mentis cæcitatem minimè perspexerunt. Tunc iocus omnibus abibit in seria, discantque cruciatu suo nunquã finiendo, quæ prius à dæmonibus excæcati, de futuris pœnis & gaudijs ex sacris literis eis prædicebantur, sed credere noluerunt. Tunc oculos mentis, quos malè obstruxerat culpa, pœna aperiet: videbuntque apertissimè, quàm ante cæci fuerint, quàm grauius aberrauerint, deliquerint & offenderint Deum singulis quibusque vitijs & peccatis suis. Animæ nanque hinc emigranti, interiores deteguntur oculi, perfectèque patent omnia sua pec-

Psal. 33.

I I.  
Mors a  
maior.



cata, non expiata per penitentiam, id' que cum vniuersis eorum circumstantijs ea aggravantibus, coram summo & aequissimo iudice Deo, qui tunc in vlciscendis plectendisque vitijs inestimabiliter iustus, seuerus atq; terribilis apparebit: sicut in tempore gratiæ supra omnem modum, pium, mitem, & longanimem se præbuit. Quin & ad doloris cumulum tetri quoque & maligni accedent spiritus, mira cum insultatione animæ desolata, quicquid vnquam contra Deum deliquit, obijcientes, id' que exaggerantes vehementissime, sed & plura falso adijcientes, quam anima commiserit, vt sic eam in teterrimæ desperationis profunda demergant. Tum denique euulsa ex corpore anima, ex his iam dictis alijsque pluribus, quæ enarrare longum foret, tot & tantis corripietur angustijs terribibusq; vt si adhuc intra corpus degeret, præ horroris magnitudine contabescens emigraret è corpore. Hinc iam ipse vultus & aspectus irati iudicis, coram quo sistetur, tanto eam pauore concutiet, vt interim in succenso clibano, imò in ipso mallet inferno torreri: libensque totum daret mundum, vt vel vna hora liceret redire ad corpus pro agenda pœnitentia, & impetranda venia à Deo: sed prorsus illi denegabitur, Heu quàm tristis, quàm acerba eam tunc vastabit intus desperatio, omni iam ablata spe euadendi. Hæc atque similia præmeditando sapias, quæso, & intelligas: præuideasque nouissima tua, nec vnquam huius terribilis horæ obliuiscaris, dum adhuc gratiæ tibi & misericordiæ tempus præstò est: certumque habeas in iam dictis terrore, confusione, angustia, alijsque inexplicabilibus pœnis, quibus anima impia post mortem implebitur, in eisdem quoque fore eam in extremo illo iudicio vniuersali coram omnibus electis & reprobis, semperque sine fine permansuram in inferno.

III.  
Pœna  
amarissima,

Tertiò de reproborum condemnatione id certissimum est, quòd sicut electorum gaudia sunt æterna & incomprehensibilia: sic pœdiuerso damnatorum cruciatus erunt omnium longè grauissimi maximèque horribiles multi quoque & varij, nec vllò vnquam quanuis longissimo tempore finiendi, vt vel adamantina pectora, imò ipsum quoque cælum & terra, ad lachrymas & misericordiam erga illos possent adduci, si diuina id iustitia permitteret. Cùm enim aduersus bonum infinitum, quòd Deus est, peccauerint, iure quoque diuino malum pœnæ eis e betur infinitum. Cùmque æternam repudiârint dulcedinem, iuste

iuste ad  
morem  
plane a  
sent,  
luntate  
rare co  
rati era  
cipient  
pra mo  
næ & a  
attinet  
eam ob  
nes hui  
pore ig  
ri, que  
deas pl  
voluit  
munis  
stitutio  
diligen  
tradit  
liter vi  
do om  
tinent,  
positum  
ter ad  
vt accep  
ri man  
talisque  
res. To  
ti habe  
termin  
re, requ

De ra  
tis,

I Am  
lta si

iuste ad aeternam deuoluuntur amaritudinem. Et quia diabolo morem gessere in uitis, ut etiam eidem in pœnis subditi sint, planè exquisitissimum est. Sic & quandoquidem semper, si potuissent, optassent viuere & perseuerare in peccatis, in eaque voluntate mortui sunt, velint nōlint, semper quoque in pœnis durare cogentur. Sicut ediuerso electi Dei pro voluntate, qua parati erant perpetuò seruire Deo, si semper vixissent, gaudia recipient nunquam finienda. Cùm ergo ignis ille tartareus supra modum acuius sit, habeâtque vim immensam doloris, pœnæ & acerbitalis, eique ignis purgatorius, quod ad cruciatum attinet, per omnia similis sit, excepto quòd aeternus non est: eam ob rem quisquis hunc semel gustâsser, eligeret potius omnes huius mūdi pœnas & dolores perpeti, quàm vel breui tempore igni cremari purgatorio. Quod cùm ita sit, iam nunc aperi, queso, oculos tuos, dispulsa mentis caligine, atque iras studeas placere Deo, & illi facere satis, dum adhuc tempus gratiæ voluitur, ut utrunque possis ignem euadere, & esse semper immunis ab utroque. Quod ut securus obtineas, breuem hanc institutionem non parùm profuerit obseruâsse. Attende itaque diligenter ordinem, statum siue vocationem tuam, in quam traditus es, & stude in ea perfectè, immaculatè, irreprehensibiliter viuere, per simplicem & puram obedientiam, perficiendo omnia tam minuta quàm magna, quæ ad statum tuum pertinent, sit' que tibi constans & perpetua voluntas, fixumque propositum, nihil vnquam contra gratum Dei beneplacitum scilicet admittendi, & hoc solum perpetuò seruentèrque desiderata, ut acceptissimam Dei volūtatem & intelligere, & semper operi mancipere queas, atque in hoc tota semper mente incumbas talisque, dum spiritus hos regit artus, constantissimè perseueres. Totum enim hoc tempus, quo laboraturus es, vix momenti habet spatium, si conferas ad aeternitatem, quæ nunquam terminabitur, vbi pro modico labore sempiterna, Deo fauente, requie perfrueris.

*Purgatorij pœnæ quantæ.*

*De ratione proximorum diligendi: quanta item nobilitatis, præstantiæ & decoris sint animæ rationales.*

CAECITAS IX. CAPVT XVI.

Iam superius de animæ rationalis præstantiâ & dignitate dicta sunt vtcunq; multa: hîc iam iterum, sed diuerso ta-

men respectu, aliqua eadem de re dicere, cæcitatibus huius ratio poscit. Itaque nona cæcitas est, ignorantia dilectionis proximi propter eius animam: ignorantia item generositatis, præstantiæ & pulchritudinis animæ rationalis. Primò hic aduerte, ob-  
 1. *Dilectio proximi quàm necessaria.*  
 tiora secro, vt & diuina & Apostolica à nobis mandata tam seriò in vtriusque testamenti paginis dilectionem proximi exigunt, vt absque ea quicquid à nobis boni geritur, ceu perditum habeatur. Quod vtique non ignorans communis nostræ salutis inimicus diabolus, diuersis modis variisque conatibus & tentationibus pro omni virium suarum facultate, in hoc indefinenter incumbit, vt hanc præclarissimam charitatis virtutem in nobis prorsus intinguat, aut saltem per displicentiam quandam aut amarulentiam inficiat, vel nos in odium, aut rancorem, vel falsum & temerarium de proximo iudicium præcipitet. Quod vt facilius assequatur, oculos mentis malè nobis aperit, vt citò conspiciamus, iudicemus, exaggeremus vitia aliorum, bona vero aut non videamus, aut certè paruipendamus, colligentes instar aranearum venena duntaxat ex illorum dictis atque factis neglecto interim melle fraternæ charitatis, nostrisque proprijs vitijs neque attentis, neque repurgatis. Quod certè prorsus diabolicum est vitium, ex radice superbiæ oriundum, & ista tempestate in perniciem multorum latissimè propagatum. Contra hunc deterrimum hostem maximè tibi necessaria est gratia spiritus sancti, quæ oculos malè apertos tibi occludat, ne videas aut seuerius iudices defectus & vitia aliorum, aperiâtque eosdem in bonum, vt non nisi bona illorum, tuâque propria mala perspicias. Tum verò tete vilissimum omnium, & indignum quoquè quem terra ferat iudicans, fratres tuos non secundum faciem, neque iuxta id quod forinsecus videntur, sed secundum occultum Dei iudicium optimos, quos orbis habeat, homines existimabis, Deoque pro illis immensas gratias eges, sublimiter de eis sentiens, & te illorum credens consortio prorsus indignum. Sciensque certo certius, quicquid pietatis, dulcedinis, charitatis, gaudij & gratulationis erga fratres tuos in te senseris, cuius Deus finis sit, id omne esse à spiritu sancto: sicut ediuerso rancor, odium, amarulentia, ira, auersio, displicentia, cõtemptus, omnèque temerarium iudicium, è maligno spiritu trahit originem. Et licet interdum alios te corripere vel castigare oporteat, in animo tamen dulcedinem, charitatem & sublimem de eis existimationem inconcussam retinebis,

*Inuidètia  
fraterna  
gratia.*

nebis, t  
 ctibus,  
 dem po  
 tia, in  
 dulcissi  
 tiaris ob  
 tis quot  
 exerce  
 catos, d  
 iunctos  
 per disp  
 tis priua  
 cri, nisi  
 ciosam  
 tuis dur  
 lædi nisi  
 feceris.  
 riori, ead  
 Ceter  
 conduci  
 litatem,  
 à Deo al  
 perius in  
 sed etiam  
 uerfis vir  
 charisma  
 clarius vi  
 stiterit, q  
 fas sit, q  
 numeric  
 dicia ill  
 ex quib  
 quanta  
 ne tenea  
 creaturas  
 nus cæci  
 uerà mai  
 deuotæ a  
 tuentibu  
 tiam, cu

nebis, tamen si quibusdam ad tempus videantur subiacere defectibus, quod & multis sanctis vsuuenisse constat, quandoquidem potens est Deus statuere eos. Ne ergo te ipsum displicentia, indignatione & ira diabolica diutius occæcari, fructuque dulcissimo & gaudio ac pace fraternæ charitatis defraudari patiaris ob multas aliorum culpas & imperfectiones, cum in multis quotidie offendamus omnes. Quin potius toto corde hanc exerce charitatem, primò quidem erga fratres tuos tecum vocatos, deinde ad alios aliqua tibi ratione vel necessitudine coniunctos, & tertio ad omne hominum genus. Nec velis te ipsum per displicentiam & amaritudinem tuam dulcissimis charitatis priuare fructibus, cum certus sis nihil te inde habiturum lucrari, nisi tristitiam tantum & tui ipsius inutilem, imò & perniciosam deuastationem, atque ad extremum tormenta perpetuis duratura temporibus. Semel ergo persuade tibi, neminem lædi nisi à seipso, & velis nobis, casurum te in foueam quam ipse feceris. Quia enim mensura mensus fueris fratri tuo vel superiori, eadem remetietur tibi iustus iudex.

Cæterum ad hanc obtinendam charitatem non parum conducit, secundò hic ordine diligenter contemplari nobilitatem, dignitatem, amabilitatem animæ cuiuslibet hominis à Deo altissimo, artifice præclarissimo, creatæ, (sicut iam superius in prima cæcitate dictum est) & non creatæ simpliciter, sed etiam ad imaginem & similitudinem tanti regis, cum vniuersis viribus suis mirum in modum decoratæ, donisque & charismatibus multis, tibi ignotis, ornata mirificè. Quod ut clarius videas, considera quanta Deus animabus beneficia prestiterit, quanti eas æstimarit, quanta pro eis fecerit & passus sit, (vni superius in secunda & tertia cæcitate ex innumeris pauca annotauimus) quanta etiam amoris sui indicia illis exhibuerit, in omnèque sit æuum exhibiturus: ex quibus omnibus, & singulis facillè pendere poteris, quanta Deus erga animas singulas pro earum pulchritudine teneatur charitate, desiderio & fauore, supra omnes alias creaturas: ex quibus & hoc aduertere licet, quàm densa hæcenus cæcitate erga omnes & singulas animas laboraris, quæ reuera maior fuit, quàm possis ipse credere. Cum ergo imagines deuotæ ab hominibus exculptæ vel depictæ, magnam sæpe inuentibus deuotionis & compunctionis subministrant materiam, cur non potius viue illud tibi splendidæ que præsent

Iaco. 3.

Psal. 7.  
Matt. 7.

II.  
Anima-  
rum nobi-  
litas.

imagines, puta animæ à suo artifice Deo creatæ? Aperi ergo oculos, cæcitate diabolica, omnique amaritudine & displicentia profligata, videâsque diligenter, non modò vti Christus Dei filius erga quamlibet tui similium fratrum tuorum vel sororum animam se habuerit, sed etiam vt illuminati verèque sapientes Dei amici, magno amore, gaudio, deuotione affecti fuerint in præsentia tam nobilium, immortalium, pulcherrimarum, amabiliùmque animarum à Deo conditatum, eiusdemque preciosissimo sanguine redemptarum, ita vt earum amore totos sese libenter impenderent vsque ad mortem, & omnes res corporeas imaginèsq; quæ sub cælo diligi possent, earum comparatione pro nihilo ducerent, vel traderent obliuioni. Hos igitur Dei sectare amicos, vt & ipse sapiens fias, nec posthac excæcari te sinas, pacèque & gaudio ac fructu priuari, quæ percipere poteris in contemplatione viuentium Dei imaginum iam antè dictarum.

**III.**  
*Preciosiss.*  
**846.**

Tertiò, de illarum præstantia id scias, quòd nisi animæ inestimabiliter mirabilèrque preciosæ essent & charæ coram summo Deo patre, haudquaquã is filium suum vnigenitum illarum amore tradidisset in mortem, nec idem Dei filius immanissimos cruciatus cum acerbissima morte sustinisset illas redimendi gratia. Enimuerò pro vna saluanda anima plura fecit, quàm pro cæteris creaturis omnibus, quas produxit gratuita bonitate sua: mallètq; omnia quæ in terris sunt creata, quàm vnã saltem perire anima. Eapropter illuminati Dei amici, summo & infatigabili studio, omnique animi contentione in hanc incubuere curam, vt hunc thesaurum preciosissimũ Deo lucrarentur, congregarent, conseruarentq; ita vt satiari non potuerint reducendis conuertendisque peccatoribus ex captiuitate diabolica ad vitam pœnitentiæ deditam, sanctam, Deoque placentem, vti hoc ex eorum vitis seu gestis euidenter colligere licet. Heu quàm graui cæcitate premuntur, captique tenentur plerique hoc infelicissimo seculo, qui pro hoc preciosò thesauro animarum, quas Deo acquiritere, multòque in numero colligere & deberent & facile possent, neruis omnibus pecuniis, agris, prædiis, ædificiis cumulandis inhiant, non audentes sese Deo credere & resignare, quasi is deserere possit fideles seruos suos in necessitate constitutos: in quo etiam sua priuata sectantur commoda, abundantius fortassis, quàm in seculo habuis-

sent.

sent. Tu contra fili mi dilige, quæso, lucra animarum, zelo zelando pro Domino Deo exercituum: proque illarum reductione, exemplo Christi & sanctorum, nullis parcellaboribus. Quòd si nil aliud potes, saltem indefinenter pro illis ingemisce, precare, clamato ad Dominum, plorans & lugens peccata & pericula animarum, nocte ac die pereuntium.

Quartò, quod ad animarum spectat pulchritudinem, de ea iam superius in earum creatione nonnihil dictum est. Certè cum ea in nobis per peccatum, prohdolor, vitiosa sit & deformata, idcirco illuminati Dei amici totis ad agebant viribus, ut pristinam in se pulchritudinem (qua nihil Deo charius est) & in aliis itidem hominibus repararent, seruarique inuiolatam, necnon continuè excolerent & auerent per Sacramenta Ecclesiæ, per virtutes & charismata, per opera bona, exercitationesque spirituales. Porro amici seculi huius, reuera excæcati à diabolo, tanquam fatuæ virgines, animarum suarum internum decorem non vident, neque per poenitentiam intra se reficere student, neque pro viribus eam tuentur, sed ad exteriora commoda solatiæque dilapsi, per creaturas mente discurrunt, satisque externis quibusdam curiosis ornamentis delectantur, cum tamen omnis gloria filia regis, intrinsecus (teste sacra scriptura) posita sit. Ideoque omnis eiusmodi ornatus, etiam circa diuina, si immoderatus adhibeatur siue quæzatur, non minimum interno animæ splendori officit, quem sancti tam studiosè sectabantur, ut extrinsecus non nisi simplicissima paucaque admitterent, vitæ vsui necessaria: cætera potius in pauperum ac rationalium imaginum consolationem conuersionemque erogarent. Denique hunc ornatum internum quilibet in seipso & proximo, prælati verò maxime in subditis suis nocte ac die infatigabiliter quætere & augere, seruare atque tuere adstricti sunt, idque orando, admonendo, verbis & exemplis, obsecrando, increpando, opportunè & importunè insistendo, nihilque omittendo, quod ad eam rem conducere videatur. Sed heu prohdolor, hac frigidissima tempestate prælati quidam adeo cæci & muti sunt, non quidem absque culpa sua & subditorum suorum, (qui in suis vitiis, cupiditatibus, & propria voluntate perseverantes, monita salutis ægré audiunt, neque illis simpliciter volunt morem gerere) ut vno cæco alteri se ducem præbente, ambo in foueam

3. Reg. 19

Pulchritudo.

Mat. 25.

Psal. 44.

2. Tim. 4.

Mat. 15.

Luc. 6.

prolabantur. Cæterùm si prælati & subditi omnes, iuxta suam quisque vocationem toto se corde emendare vellent, non esset certè etiam nunc abbreviata manus Domini, vt iuxta dies antiquos saluare & operari non possit. Sed iniquitates nostræ diuiserunt inter Deum & animas nostras, quæ si tollantur è medio, licebit vtique respirare in lucem miserationum tuarum Domine.

*Subditorum ad Prælatos suos Dei vicarios certitudo, securitas & incunditas cuiusmodi esse debeat: quàmque necessarius sit cuique ad Christifermum adspiranti virtutum perfectionem dux aliquis & moderator.*

CAECITAS X. CAP. XVII.

**D**ecima cæcitas, est ignorantia certitudinis, securitatis, & iucunditatis subditorum erga suos superiores. Principiò hic noueris, tam grandi studio, infatigabili labore, continua industria niti diabolom, vt te in displicitiam, auersionem, temerarium iudicium, contemptum & detractionem contra superiores tuos inducat, præcipitèq; per diuersas causas & occasiones, suspicionesque siue veras siue falsas, interim etiam sub specie iusti zeli & virtutis, vt parum curet, si te cæteris quibilibet tentationibus occæcare aut vincere non possit, modo hac vltima omnium periculosissima, à superiorum tuorum te obedientia, amore, & reuerentia queat abducere: certus nimirum, nullum tibi prodesse consiliom apud Deum, diuinæque tibi gratiæ præcludi influxum, quandiu isthæc perseuerat auertio, vt nec membro corporis vlla potest inesse virtus, si influxum & motum à suo capite non percipiat. Sicut enim illi qui obseruant & in honore habent spirituales suos patres vel superiores propter Deum, cuius vicem gerunt, quantumuis malæ vitæ sint, benedictionem, gratiam & consolationem recipiunt: ita qui eos contemnunt, maledictione, afflictione, amaritudine & in isto & in futuro abundant seculo. Contra hanc longè perniciosissimam pestem necessaria tibi est multa gratia Spiritus sancti, quæ te perspicuè videre faciat, certoque tibi persuadeat, Deum sua æterna sapientia & bonitate superiores istos tuos, in eo què aggressus es, statu tibi prædestinasse, ac prouidisse, per eosdèmq; non alios, suã tibi

gra

*Subdito-  
rum erga  
prælatos  
certitudo.*

grati  
pter  
omni  
tia i  
ad m  
laque  
ter eu  
rum  
tis tu  
prod  
gérqu  
quæli  
sed or  
tuus  
tame  
foret  
bi co  
nus f  
dices  
rum  
occul  
cunct  
gnior  
admo  
tum  
tur: q  
filij  
ea ad  
seafu  
latis  
fusa  
nulli  
re, gra  
rioru  
felice  
qui à  
dicio,  
tificat  
Deum  
nus, r

gratiam præstare, tæq; seruare constituisse. Vnde si te eis propter Deum in humili simplicitate, simplici que obedientia, in omnibus absque exceptione submiseris, & longanimi patientia iugum ipsorum, quamuis fortè molestum, tibi impositum, ad mortem vsque exemplo Christi pertuleris: omnes satanæ laqueos & tentationes, cunctaque pericula & tristitias subtiliter euades, infinitaque tibi cælestium charismatum & meritum acquires bona: insuper non tibi solùm, sed etiam prælatis tuis, imò & toti ecclesiæ magnum apud Deum fructum produces. Sed & Deus per superiorem tuum loquetur, dirigetque te iuxta voluntatem suam, si simplici intentione Deum quaerieris, ita quòd ad extremum errare non poteris vel seduci, sed omnia tibi cooperabuntur in bonum, etiam si prælatus tuus ipso quoque Caipha homine sceleratissimo, per quem tamen Deus locutus est voluntatem suam, peior & iniquior foret. Vt enim sanctitas illius, si dignus non fueris, parum tibi conferet: ita nec eius malitia obesse tibi poterit, si ipse bonus fueris, & eius te peccatis non admiscueris. Sicque fidenter dices: Dominus regit me, & nihil mihi deerit. Huc non parum facit, ut nò modò secundum externam speciem, sed iuxta occultum Dei iudicium, simplici corde superiores tuos præ cunctis tibi credas mundi hominibus vtiores, meliores, dignioresque, amèsq; & honores, timeas & defendas eos, quemadmodum innocentes pueri suos naturales parentes, quantumuis alioqui malos, meliores credunt, & ex natura tueantur: quod & tu facias ex gratia. Et quomodo duo illi benedicti filij Noë, retro incedentes operuerunt verenda patris sui, nec ea adspicere voluerunt: ita nec tu, etiam reclamante naturæ sensu, audire, videre vel credere velis mali quippiam de prælatis tuis: quin potius omni eos virtute & gratia aut iam infusa, aut olim infundenda abundare confidas. Atque hinc nullius hominis præsentia vel amor, tanta te lætitia, fauore, gratulatione perfundet, quàm superiorum tuorum, vicariorum Christi. Hei quàm tristem, calamitosam, amaram, infelicem vitam agunt, periculosamque mortem experientur, qui à capitibus sui sese abiungentes, seipsos regunt, proprio iudicio, sensui & voluntati penè in omnibus innitentes, immortificati passionibus subditi, & irresignati, seipsos potius quàm Deum purè quaerentes. Hos nimirum diabolus, non Dominus, regit: multumque eis de erit & hic & in futuro.

*Roma. 8.**Ioan. 11.*

✠

*Psal. 22.**Gen. 9.*



**II.** *Securitas.* Secundo de securitate scias, quòd cum te totum, vt dictum est, simpliciter resignaris & abnegaueris propter Deum, regique permiseris à Deo per ipsius organum, hominem videlicet, quem loco sui ab æterno ad hoc elegit applicuitque, tunc certe multa cum pace, læticia, & securitate bonæ conscientia: vitam transiges, itidemque mortem cunctis terribilem, vbi venerit, lætus subibis. Nulla enim transactæ vitæ ratio poscet à subdito obtemperante, sed tota illius cura de manu iubentis exigetur: nec aliud illi incumbet coram æquissimo iudice vel agendum vel patiendum, nisi hoc tantum, vt mercedem recipiat pro simplici obedientia, ex qua cuncta illius opera peracta sunt, cui utique non pœna, sed corona perpetua diuino iure debetur: idèoque securè euadit omnia tam inferni tormenta, quàm pœnas purgatorij. O quàm ineffabilis hic latet gratia, quàm singulos motus, verba & opera nostra ex virtute sanctæ obedientia: iuxta voluntatem Dei superiorumque nostrorum perficiendo obtinere possemus apud Deum & homines. Quocunque enim modo nos gesserimus erga Deum, eiusque vicarios & proximos, eodem remetiatur nobis Deus iusto iudicio, reddetque æqualia & hic & in futuro.

**III.** *Iucunditas.* Tertiò, iucunditate magna frui licebit, si attendas quòd non modò liberè alloqui, consulere, inuocare queas in precibus tuis benignissimum creatorè ac redemptorem tuum, verum etiam ipsum tibi verè præsentem, loquentem, respondentè, & præcipientem audire ex ore vicarij ipsius prælati tui, sicut ipse ait: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Non ergo putes ipsum vicarium nomine & ex persona Domini sui absentis loqui ad te, sed ipse Dominus re vera præsens, per organum viuæ vocis vicarij sui, per seipsum loquitur tibi voluntatem suam, idque in omnibus, quæ non directè contra Deum militant, quæque fieri possunt absque peccato. Attamen quia oris nostri organo triplex spiritus vti potest, videlicet diuinus, noster proprius, & spiritus malignus, cum id ei permittitur, si prælatus tuus etiam præcepto ad peccandum te cogeret, vel manibus palpare posses ipsum non præcipere ex spiritu Dei, nec fas esse tibi, hac illi in parte morem gerere. Cæterum in quibuscunque aliis causis, quoties voles alloqui & audire poteris Deum in vicario ipsius, qui siue præcipiat, siue veret, arguat, consoletur, doceat, præmoneat, aut quippiam consulat ex parte Dei, id haud secus quàm ab ipso ore & spiritu

Dei

Dei a  
minat  
re pos  
sit, q  
rà que  
Sed h  
breui  
excæ  
ne int  
abund  
fratre  
nis iu  
tum f  
vellen  
fenti  
redire  
se ob  
prop  
iuxta  
sua d  
vbi d

Q  
aliis  
delite  
dicta  
pore  
suo i  
quan  
ctus  
aliqu  
duce  
Dei,  
simp  
caele  
tur, l  
posse  
& in  
cred  
fit a  
sui f

Dei accipere debebis, qui ea vice ad hoc superiorem tuum illuminauit mouitque pro salute tua. Iam verò quid amplius petere possis à dilecto Deo tuo, aut quid is amplius tibi facere possit, quod non fecit pro integra pace cordis, iucunda vita, securaque morte, modo ipse voles, nullo penè negocio obtinenda? Sed heu quàm multi homines in his aliisque cæcitatibus, quas breuissimè perstrinxi, miserabiliter hærent captiui, à diabolo excæcati & subuersi, in tristitia multa, amarulentia, & afflictione intolerabili, aliisque vitiis & passionibus, quibus plus satis abundant, auersione item & displicentia contra superiores aut fratres suos irretiti, qui coaceruant sibi iram in die retributionis iusti iudicij Dei, innumeræque bona & dulcissimos virtutum fructus negligunt, quæ cum ingenti pace & lætitia cordis, si vellent, cumulare sibi possent, non in futuro solum, sed in præsentati quoque seculo: si, inquam, conuerti vellent, & in beatam redire infantiam paruulorum, humiliterque per simplicem sese obedientiam submitterent, & in via Dei duci se paterentur, proprii iudicij, desiderij, voluntatibus radicibus eliminatis, iuxta exempla Christi & sanctorum, quibus si mores & studia sua diligenti cum examine quotidie conferrent, citò viderent, vbi nam in tenebris, & vbi versentur in luce.

Quarto loco non religiosis modò, verùm etiam quibuslibet aliis bonæ voluntatis hominibus, Deo placere cupientibus, fideliter consulo, vt si insidias diaboli, & cæcitates omnes antedictas euadere, in virtutibus profectum facere, breuique tempore gratiam magnam & perfectionem obtinere velint, quam suo ipsorum iudicio sapientes, & propriæ voluntatis filij nunquam esse qui poterunt, quantocunque alioqui vigeant intellectus acuminè, vel abundant libris, cõfessorem suum, vel alium aliquem hominem Deum metuentem, in spiritalem assumant ducem & moderatorem vitæ suæ, sub cuius magisterio, loco Dei, duci se participant, cuiusque consilium in paruis & magnis simplici ex obedientia deuotè sequantur. Vt enim experti & cælestis gratiæ splendoribus perfusi ac diuinitus edocti testantur, Dominus noster Iesus Christus gratiam suam (sine qua nil possumus) nunquam illi infundet, qui habet à quo regi possit & institui, & tamè negligit, alteriusque ductum sequi recusat, credens se sibi sufficere, & per se scire posse, quæ sibi necessaria sit ad salutè. Sola nanque obedientiæ via, iter regium est, quæ sui sectatores inoffenso pede ducit ad summitatè scalæ illius cui

Roma. 2.

Mat. 28.

III.

Vt ducto  
rem pium  
sequari.

Esa. 5.

*Gene. 28.* cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenuere omnes sancti illi suspiciendique patres eremi cultores, & quotquot veram sunt adepti sanctitatem, per hoc iter ingressi sunt. Quam negare non possumus, Deum quandoque per seipsum gratia quadam singulari quosdam humanis consiliis destitutos instituisse. Talibus enim Deus sua pietate intus suggere solet, quod foris in hominibus non reperiunt, si tamen puram intentionem humilique cum fervore Deum exquirant. Verum quo pauciores hoc frigido inveniuntur tempore, qui Deum toto corde quaerere, & alios secum ad eum pertrahere, & in bonis instituere velint, eo magis tibi necessarium est, totis viribus orationi dare operam, Dei auxilium plena cum fiducia implorare, teque in eum perfecte proicere ac resignare: ut pro solita pietate sua orphanum te non deserat, neque seduci, excitari, errare permittat, sed per suam intrinsecus illuminationem, hominumque forinsecus institutionem ac regimen, in gratissimum beneplacitum suum, in finem usque deducere dignetur. Hic iam ad extremum, cum mecum ipse perpendo varias culpas, densasque caecitates non solum mundanorum hominum, sed etiam filiorum lucis, (qui mundo & concupiscentiis eius speciali cum fervore iam pridem renunciant) in quibus etiam multis annis miserabiliter perseverant, aut etiam moriuntur captivi, vix me ipsum capio praestitum, quae aeternis & ineffabilibus divitiis sibi praeparatis semetipsas miserè defraudant: & pro vili ac momentanea delectatione, horrenda sibi tormenta lucrantur, uti facile tum sacris literis, tum catholicorum patrum scriptis comprobarem, nisi brevitati studens, pauca haec simplicibus simpliciter tradenda potius ducerem.

v. Scripsimus alibi nonnulla huc spectantia, quae breviter hic nobis repetenda sunt, de septem displicentiis, quibus hostis malignus bonam piorum hominum partem abducit in perditionem, puta per eam, quam illis ingerit, displicentiam & aversionem. Primum quidem contra ordinem religiosum vel statum melioris vitae, quem pro salute animae suae assumere statuerunt. Secundò, contra statum ipsum iam assumptum. Tertio, contra situm dispositionemque loci. Quarto, contra obedientiam seu officium eis iniunctum. Quintò, contra fratres & vicinos, quibus cum vivit. Sextò, aduersum suos superiores.

Septimò

*Septem pe-  
riculosa  
displicen-  
tia.*

Septi  
(quo  
licet  
dis  
ris te  
sionu  
ex ip  
etiam  
dama  
prae  
runt  
re op  
ille n  
tam,  
que p  
cord  
ritud  
infi  
dat.  
que e  
lign  
pro a  
trari  
plici  
com  
con  
cacio  
ineff  
cunc  
max  
& l  
plac  
quan  
suo,  
bene  
re

Septimò tandem, contra ipsum Deum sublimè & benedictum (quod dictu quoque nefas sit) eiusque mandata & iudicia, quæ licet plerunque occulta sint, semper tamen vera sunt. Hæ verò displicentiæ tanquàm fontes quidam pestiferi, cum innumeris tentationum, suspicionum, amaritudinum, iudiciorũ, auersionum, detractionum, odiorum, aliorũque vitiorum riuulis ex ipsis manantibus, ab hoste maligno pijs mètibus, interdum etiam sub zeli boni specie, fallaciter instillare, quàm grauiamina, fructusque peccatorum quàm noxios pariant, in illis præcipuè, qui dolent & ingrati sunt de bonis quæ ipsis conferuntur, vnde potius ingentes (si rectè saperent) gratias eos agere oportebat, nemo dignè æstimare sufficit. Enimverò spiritus ille malignus, certo certius sciens arborem in radicibus vitiatam, seu humore destitutam, nõ posse non carere fructibus atque perire, totis in hoc incumbit viribus, vt bonorũ hominum corda (quos in manifesta vitia pellicere nõ valet) veneno amaritudinis, auersionis, instabilitatis & superbiæ velut in radice inficiat, quo fructus omnes qui inde oriri poterant, semel perdat. Contra quæ pericula certè vel maxima, summoperè cuique esse necessarium ducimus, non modò vt contra hostem malignum semper & vbique vigilet, viriliterque decertando stet pro anima sua, sed etiam vt rationes, scripturas, & consilia contraria, à Deo Deũque timètibus diligenter perquirat, & simpliciter suscipiat: ac ediuerso pro dilectione, gaudio, dulcedine, complacentia, gratãque mente, tanquàm remediis, morbo suo contrariis, perfectè obtinendis, erga suum statum, ordinem, vocationem, fratres & superiores, & maximè erga Deum (qui sua ineffabili prouidentia ad hos ipsum, velut qui saluti eius præcunctis alijs statibus & mudi hominibus, modò ipse velit, quàm maximè cõducant, misericorditer vocauit) infatigabiliter oret & laboret: certus quòd sicut omnis talis dilectio, gaudiũ, complacentia, & stabilitas originem trahit è spiritu sancto, ita illa, quam diximus, displicentia, cum vniuerso venenoso germine suo, haud dubiè à spiritu maligno proficiscitur. Et sicut felix & benedictus est, qui sese hoc pacto à spiritu sancto regi sinit, ita reuerà miser, tristis & infelix est, sempèrque erit, qui se per memoratam ante displicentiam, eiusque proles omninò pestiferas, à diabolo torqueri fallique permittit.

Remedia

Vt

*Vt cecitates omnes & tenebras euadere, rectoq<sup>3</sup> tramite ad veritatis agnitionem, veramq<sup>3</sup> pacem liceat peruenire.*

## CAPVT. XVIII.

*Amor  
sui, extinguit amo-  
rem Dei.*

**Q**UISQVIS cecitates omnes, & vniuersam mentis caliginem euadere, rectaque ac facili cupit via ad agnitionem veritatis, & perfectam animæ pacem peruenire, huic cum primis necessarium est, vt tam integrè ab omni se terrenarum rerum, labentiũque creaturarum dilectione exautiat, deuodet, expropriè que, ac deinde ab omni suiipsius amore, id est, propriij commodi, iudicij, delectationis, & propriæ voluntatis affectu, naturaliũque passionum, cupiditatum, desideriorum inordinatis motibus & vsibus sese expoliet, abneget, mortificè que, vt toto corde quouis loco & tempore, libere se in Deum erigere proiicerè que, ac pro perfecta animæ suæ cū Deo vniōne, ignicis possit indefinenter desiderijs suspirare: nihil omninò sibi reseruans, neque de crastino, aut futuro tempore sollicitus, ita vt nihil per propriij sensus arbitrium sibi procuret prouideatque: sed semper aptus sit, ac perpetua quadam interioris & exterioris hominis sui custodia vigilans & paratus, ductum sancti spiritus, voluntatẽ que & vocationem ipsius, per simplicem sui abnegationem & prudentem obedientiam in omnibus tam aduersis quàm prosperis æquanimiter sequi & adimplere. Qui nanque Deo coniungi & vniri appetit, nullum inter se & Deum medium retinere potest. Tot autem media sunt, quot res quas amat. Ne igitur Dei impediatur coniunctio, omnis inordinatus amor & voluntas propria abdicentur, maneatque animus semper abnegatus sibi, & suspensus atque resignatus in Dei beneplacitum: oransque & adspirans ad incendium diuini amoris. Enimuerò hæc ipsissima causa est, cur plerique, etiam celebris alioqui opinionis, religiosi externas obseruantias, bonas certè, multò tempore seuerè sollicitè que sectantes, tepidi nihilominus permanent, nec ad perfectionis statum, pacemque solidam pertingunt: quòd videlicet aliquod seu intra se, seu extra se proprium reseruant, quod amore prosequuntur, quod medium & obstaculum efficit inter Deum & ipsos. Atque ob huiuscemodi media, quæ intrò admittunt in animam suam, crebras recipiunt alterationes, fiunt que instabiles in animo, & in sensibus inexplebiles. Et licet sentiant interdum

dam dulcedinem spiritus sancti, suasque deuotas preces & obseruantias continent, & pie afficiantur ad Deum, postea tamen reuertuntur ad fabulas seculares, inania sensuum oblectamenta, murmuraciones & passiones solitas, & ad alia denique externa quæ amant, quasi nihil de Deo percepissent, instar muscarum, quæ modò melli insident & herbis preciosis, modò spuris & aliis sordidis ac immundis rebus. Quæ enim alia ratio est, cur sacratissima Domini Iesu passio (cuius tanta virtus & efficacia est, vt vno meditationis actu corda quæque durissima scindere posset, meritòque deberet) multos, in illius meditatione pluribus annis exercitatos, nihil immutet, nisi quòd media quæ reseruant, neque animæ ad Christum, neque Christo ad animam liberum permittit accessum? & licet interdum ista auferantur media, postea tamen redeunt tanquam ad domum vacantem, suumque domicilium liberè repetunt. Quauis autem istiusmodi nonnunquam compungantur, & delectentur in passione Saluatoris, habeantque pios quosdam sensibiles deuotionis affectus, sed vitam non corrigunt: quin potius dum à meditatione surgunt, suis dissolutionibus, vt antè, laxant habenas. Cæterùm si anima ex toto ab omni se creato amore denudet exproprièque, veràmque, habeat paupertatè spiritus, quæreas Deum ex toto corde, & non delectationè in aliqua seculi creatura, tunc nimirum trahitur & impletur amore diuino, vbi se totà cū virili ac efficaci sui ipsius cūctarumque labentiū rerū cōtemplatione & desperatione in Deum proiecerit. Quòd si postea ad huiuscemodi animam ea, quæ abdicauerat, media reuertantur, qualia iam antè diximus, nō tamè ingredi in eam possunt, eo quòd domus plena sit, & hospitium omne ipse sibi diuinus amor vendicet occupetque: haud secus quàm viator ad hospitia iam plena nō diuertit, sed aliud inquirat vacuū, in quo requiescere possit. Deinde posteaquàm ita capta & amore diuino repleta est anima, (quod illi absq; mora cōtingit, vbi omni eā alieno amore, etiā sui ipsius vacuā cōspicit Deus) iam tūc illuminari incipit ab ipsa veritate, quæ Deus est. In hac porro veritate, omnium cernit creaturarū labentiū vtilitatē & nihilū, agnoscitque vilia vt vilia, & preciosa ceu preciosa. Videt, in quā, in hoc lumine, quā viles & nihil sint oēs res terrenæ, quātumque illarū amor sibi adferat detrimētū. Vnde iā ab illis sibi vterius imponi nō sustinet, tamen plures alios eas insequi videat: perinde ac si quis veneno cibū infectum nōsser, licet multi ex illo ederent,

*Qui cur  
musci pul  
chrè simu  
leniur.*

*Expoliatio  
omniū  
rerū, quæ  
ta bona pa  
riat.*

*Illuminatur  
anima,  
vt re  
tui noxia.*

aderent, dicerentque ei, Comede, quia cibus bonus est: ille nihilo minus abstineret se, & diceret: Venenum est in cibo: ideoque non possum inde sumere: vos autem plane stolidi estis, dum inde editis: quandoquidem certa vos mors manet. Similiter si quis turrinam cerneret iamiamque ruituram, quantumlibet inuitaretur ab aliis ad ingressum, dicentibus ut securus in ea moraretur, quando & ipsi idem facerent, si quis illi sensus esset, non utique intraret, sed illos potius irrideret. Hoc igitur lumine quisquis perfusus est & regitur, non modo terrena non diligit, sed etiam odio ea & contemptui habebit, tanquam mortem inferentia. Enimvero animam veneno inficiunt, cumque certo certius ruitura sint, animam secum trahunt in precipitium mortis aeternae. Quod & si aliquo in casu terrena haec utilia ipsi fore, aut commodum temporale allatura videantur, isto tamen lumine illis renunciare docetur, eo quod lucra potiora sectetur. Quomodo si quis Imperatori praediolum, licet non contemnendum, sexaginta libris venale offerat, quod alioqui septuaginta vendi possit: contemneretur utique ab Imperatore, recusaretque hic audire tam friuola offerentem, quandoquidem integra is oppida castrique mercari potius studet, estque rebus & negociis potioribus intentus. Sic anima caelestibus lucris inhians & occupata, terrenis & temporalibus emolumentis dedignatur animum apponere.

*Virtutes  
perfecte  
sectatur.*

In hoc praeterea lumine cunctarum animae virtutum perfectio confertur à Deo. Quid est enim aliud humilitas, nisi quoddam lumen veritatis? Quid charitas, quid patientia, quid obedientia, quid virtutes ceterae, nisi quaedam sunt lumina veritatis? Dirigitur ergo anima isto lumine ad ipsarum virtutum vim & efficaciam discernendam, earumque exercitia amplectenda, atque per hoc ad ipsas virtutes perfecte apprehendendas possidendasque. Vnde si cuiquam hoc illustrato lumine vel centum totius orbis elegantissimae foeminae proponerentur, mox eas fastidiret, nec vel breuissimo temporis puncto ad luxuriam moueretur. Idemque gulam non solum respuit, sed & cum taedio ingenti magnoque cruciatu mollia ac delicata cibaria, si sibi apponerentur, perciperet. Eodem modo ex huius

*Honorem  
& volu  
tate Dei  
quart in  
omnibus.*

operatione luminis, alia omnia abhorret vitia, eorum malitia considerata. Et in summa, dirigitur per hoc lumen in singulis quibusque rebus & operibus particularibus: quandoquidem illustratur ab ipso quo repletus est, ad considerandum in cunctis sibi

Etis sibi occurrentibus honorem & voluntatem Dei. Cùm enim hunc solum diligit, eius honorem & voluntatem quærit, spectat & intendit in omnibus, exemplo Iesu Christi, qui tempore passionis hæc duo studiosissimè obseruauit, nobisque imitanda reliquit. Inclinando etenim sese in oratione instar pauperis cuiusdam homuncionis, honorauit patrem: dicendūque, Non mea, sed tua voluntas fiat, eiusdem quæsiuit voluntatem. Sic igitur anima per hoc lumen exemplum sequitur Christi Domini sui, vt sit id quod occurrit, cum honore & voluntate Dei consentiat, prompto illud animo exequatur. Sin vero alteri horum seu vtri que sentiat esse aduersum, respuat ac de testetur, nec pro re qualibet aut pro cuiusquam gratia illud admittat faciãtve. Hac de causa à verbis ociosis, prauis cogitationibus, & virijs atque peccatis omnibus cauet sibi pro viribus, cùm sciat illa omnia diuino honori ac voluntati esse contraria, vt per hoc lumen perfectius edocetur. Deinde vbi in hac via anima bene assuefacta & roborata est, non intercipitur nec impeditur illi hoc lumen propter occupationes alias bonas, interdum occurrentes, vt est cura regiminis animarum, sollicitudo concionandi, aur proximis quippiam vel obsequij vel beneficij impendendi. Vt enim aliquis cernens murum aliquanto spatio à se distantem, vno oculorum aspectu tam murum ipsum, quàm quæq; interposita media contemplatur: sic anima hoc illustrata lumine, & Deum simul & omnia propter Deum agenda videt. Neq; tamen propterea recedit à via iam cœpta, tamen si contemplatio interdum Dei causa intermittatur. In hoc etiam lumine cognoscit anima vilitatis suæ veritatem, quantòque vicinius Deo coniungitur, tanto se censet vilio rem, quia sese clarius conspicit, quid sit, quidque habeat à seipsa. Et quia nihil sibi reseruat neque appropriat de omnibus receptis à Deo, vel de bonis quæ ex eius munere facit, sed omnia illi fert accepta à quo habet, cunctaque quæ accipit, ab eius benignitate sine suis meritis sibi collata nouit: ideo non extollitur, nec propter ingratitudinẽ donis Dei priuatur. Imò Dominus ipse, nihil eum furari vel vsurpare sibi temerè animaduertens, sed omnia in se refundere, vbertim in ea collocat thesauros suos: multòque ei plura largitur, quàm vel petat ipsa, vel desideret. Hæc verò omnia consequitur anima ex hac expropriatione & abnegatione sui. Eni muerò pestiferis exclusis ac profligatis cupiditatibus, ambitionibus, inordinatis affectibus, proprijs vo-

Mat. 26.

Occupationes eã non impediunt.



luntatibus, atque vniuersis demum creatis amoris medijs, que animam obscuram reddunt & obcæcant, mox diuina lux ingreditur, illustrans, replens, & docens eam de omnibus. Neque tamen ex hac sui expropriatione dictam duntaxat luminis veritatis gratiã anima consequitur, sed etiam gratiam stabilitatis & pacis. Et tunc reuera eam Deum inhabitat, qui nusquam habitare dignatur, nisi in tabernaculo pacis. Vnde iam talis anima in afflictionibus, damnis, iniurijs & pressuris quibuscunque tranquillam seruat patientiam, manetque stabilis & fortis in Deo, in quem sese ex toto proiecit, & in quo manet, sicut & ipse in ea, cui etiam se totum comisit, ipsiusque se voluntati conformat in omnibus. Ideoque animaduertens grauamina quæque ex mera Dei voluntate accidere, consentit eidem, & non patienter modo, verum etiam libenter sustineret vniuersa. Vnde fit, vt verba iniuriosa, damnauæ temporalia, imò nec totus eam contingat mundus, cum nõ possint ista pertingere vsq; ad Deum, in quo anima suam constituit hæreditatẽ, nec est colligata amplius terrenis rebus & cupiditatibus: ideòq; iam non illic eam reperiunt, vbi esse cõsueerat: haud secus quàm si me quispiam inquirens, loca scrutaretur omnia, in quibus antè esse solitus fui, adeòque vel mundum vniuersum, eo duntaxat, in quo nunc essem, loco excepto, me vtiq; minimè reperiret: & sicut domus dum absente & ignorate Domino ignibus conflagratur, dolorem non infert Domino: sic qui temporalia per amorem non adspicit, damna iacturamq; illorum ducit pro nihilo. Vigorem nihilo minus roburque accipit per exemplum Christi in ea comorantis, qui tot tantq; pro ipsa perpeffus est, vt hæc mente reuoluens, dissimulare non possit, quin fortiter amore inardescat reciproco, cupiatque ipsi conformari, gaudeatque in cruce & afflictionibus: ita vt de nullo euentu amplius vel lateatur vel turbetur inordinatè. Hinc etiã consequitur anima stabilitatẽ sensuum sui corporis. Postquã enim propter amorẽ creatoris omnium à se rerum creatarum abiecit amorẽ, non vagatur neq; discurrit amplius sensibus suis per easdem, sed eis frenum iniicit & Deo commendat, stabili fide & amore fixa in eo dicens cũ ab oratione recedit: Domine, teneas me ligatũ tecum regeq; sensus meos, nec permittas me vagari extra te. Et vt summam dicam, adipiscitur anima ex hac abnegatione & expropriatione sui tam liberũ sui corporis dominũ, tantanq; inter carnẽ & spiritum pacem & concordiam, vt deinceps non à sese inuicem

*Gaudet in tribulationibus. 1. Ioan. 4.*

*Quantum fructus ex abnegatione sui nascatur.*

inuit  
illu  
nent  
Cũ  
cent  
pter  
sue i  
turu  
tum  
dama  
pro c  
que g  
ret d  
spirit  
uerter  
fructu  
iplos  
abdu  
huius  
cum f  
suscip  
nos p  
libus  
Et un  
cuius  
cũ t  
cro fra  
diu ta  
calest  
ituris  
mẽ cũ  
tenda  
pradis  
re & i  
ret in  
nẽ: qu  
quies  
à gra  
solati  
rãdo

inuicē dissentiant: sed caro promptē se subiicit spiritui, sequens illum in omnibus quęcūq; exercere velit, tam in rigore abstinentiæ & vigilijs, quā laboribus & molestijs quibuscunq;. Cū enim recordatur corpus siue sensualis homo, anima docente, sub quantis pressuris & angustijs sudare cōsueuerit propter cupiditatem, auaritiā, ambitionem, & propriā voluntatem siue impatientiā suam, iāmq; in magna se pace cernit constitutum, libens amplectitur quoscunq; labores pœnitentiæ, tantum vt liberetur à pristinis laboribus suis infructuosis, imò & damnosis magisque cruciantibus: sicut si quis certus esset pro centū denarijs mille se recepturum auri pondera, non utique graue illi foret, centū dare denarios, imò libenter exponeret ducentos: ita corpus pro ingenti ducit lucro labores omnes spiritui necessarios, adeo vt hilariter sepe etiam spiritum anteuertere & pœcurrere conetur. Valde igitur necessarium est & *Exhortatio.* fructuosum, vt cuncta profligemus & abiiciamus media, nos ipsos expropriemus, creatis rebus omnibus extra Deum nos abducentibus moriamur, perfectē de nobis ipsis & caducis vitæ huius creaturis omnibus desperemus, & deniquē totos nos piacum fiducia proiciamus in Deum, qui haud dubiē benignē nos suscipiet, amabiliter nos moderabitur, feliciterque ad beatum nos perducet finem. Sanē videmus quotidie mercatores pro vilibus ac incertis lucris temporalibus innumera viarum & fluctuum subire discrimina: milites quoque pro ventosa honoris cuiusdam gloriola gladijs & mille mortibus sese obicere, cū tamē læpenero & isti optato honore, & illi quæsito lucro fraudentur: aut si maximē consequantur ea quæ volebant, diu tamen retinere non possent. Quāto magis igitur nos pro cœlestibus lucris & honore perenni, mercibusq; nunquā interituris, tota virium facultate operam nauare debemus, maximē cū hæc sine vlllo periculo adipisci liceat, nunquam amittenda? Quod igitur antē dixi, nunc repetens dico, si quis super predictæ expropriationi fideliter ac purē studeret, breui tempore & intra paucos dies certo certius iā ante memoratos inceperet in se sentire fructus verē suauēs, gustarētq; diuinā dulcedinē: quanquā hunc suauem gustum querere propter se, aut in eo quiescere nō debet: (In hoc enim seipsam quæreretur, & deuiaret à gratia) sed purē solū Deū quærere, in eodēmq; absq; omni cōsolatione nudo amore quiescere desiderabit. Atq; ita perseuerādo in prædicta expropriatione, felici discet experimento cun-

Et quæ diximus, verissima esse, ita quòd ab oratione surgens, viua quadam fide & dilectione ebrius, sola diuina mente amplexabitur: cernens hunc mundum cum anxietate quadam & stupore, velut attonitus, alienatus, & stupidus, seu alter effectus, & in alium hominem transmutatus: ac velut ex alio mundo veniens, hunc nostrum omninò contemnet, nec vnquam sine tædio adspicere poterit, ob elongationem animi sui ab hoc mundo & iucundissimam sui in Deum transformationem.

*Vt lumen gratiæ in nobis abundè assequi, studiose conseruare & augere, idèmq; facillè & impedire & amittere valeamus.*

CAPVT XIX.

SAP. 9.



I.  
Verba  
ociosa.

ED. quia corpus quod corrumpitur, aggrauat animam, opportunè nobis hic subtilius aliquid de lumine gratiæ, vnde prefati sumus, ab omnibus eiusdem impedimentis & medijs custodiendo, dicendum videtur, ne in vacuum gratiam Dei recepisse inueniamur. Nam tum demùm Dei gratia in nobis vacua non est, quãdò illi nec obicem ponimus, nec impedimento sumus, sed illã sedulo obseruamus. Et primò quidem, gratiæ impedimento sumus, quandò aliquid contra rectæ rationis iudicium facimus. Quod vt fiat apertius, sciendum est, quòd quũ verbi gratiã, ociosa verba fundimus, atq; interim ex lumine & institutione rationis docemur, malũ esse verba inania loqui, atq; nihilominus ea perfusi luminis claritate, ita nobiscũ cogitamus, Quis tã exactè possit seruare omnia; Simulq; nihil obstante hac luce & discretionè, equè illis ociosis immoramur sermonibus, tametsi iã ratione docẽte sciamus nos agere vitiosè: id nimirũ auctioris gratiæ, à Deo nobis infundẽdæ, nisi ita illius gratiã paruipe'deremus, magnũ impedimẽtum est. Nectamè adhuc contẽptus est, cum necdũ rationalis volũtas consentiat. Quæ si accedat, dũ à rationis lumine seu cognitione seu discretionè instiueimur, docemur, vel admonemur malũ id esse, id'q; diu fati perseveret in nobis cũ augmento etiam luminis perfectiorisq; cognitionis, & nos nihilo minus omni hac illuminatione, cognitione, & admonitione neglecta, peccatum admittimus, iam quidè propter rationalis volũtatis consensum, quæ nunc primũ accessit, peccatũ quoq; grauius perpetramus.

Præterea.

Præterea cum ociosa loquentes verba, intus inde abstinere ad-  
 monemur, & nos nihilo fecius huiusmodi vaniloquiis immo-  
 ramur, eo quòd nos talia dicere delectat, & hoc quoque amplio-  
 ris gratiæ impedimentum est. Similiter quando de rebus ex-  
 traneis, friuolis & à nostro instituto alienis verba facimus, &  
 iam in ipso locutionis medio Dominus per angelicam inspira-  
 tionem, verborum nostrorum nobis indicat ociositatem, at nos  
 cœptū æquè sermonem continuamus propter homines, apud  
 quos verecundarem non absoluerè semel inchoatam locutio-  
 nem, id reuerà non mediocriter gratiæ augmentum excludit à  
 nobis. Et certè præstaret pro Dei amore illam sustinuisse vere-  
 cundiam, quàm in loquendo perstitisse, abruptoque sermone  
 friuolo, dixisse: Non expedit ista dicere, potius boni quippiam  
 proferamus in mediū. Et si fortasse contingat aliquè apud nos  
 eiusmodi inanè habere sermonē, eumque ex verecundia continua-  
 re & absoluerè, dicendū est illi: Charissime, si vtile tibi fore cre-  
 dis, non est vt propter me ista pergas dicere. Attamen vbi vide-  
 tur nobis in diuini honoris detrimentum seu diminutionē ces-  
 surum apud illos quibus adsumus, si nos taceamus ad hoc im-  
 pediendum, licet nobis, paucis vnū aut alterū loqui verbum de  
 rebus extraneis. Et hoc enim meritum suū habet apud Deum.  
 Cæterum inaduertenter de huiusmodi extraneis rebus loqui,  
 maximè si non diu duret, neque vertatur in consuetudinem, id  
 sanè leue peccatum est siue defectus, sine quo vix possumus vi-  
 tam agere. Loqui verò de talibus cum alijs, non quidem pro-  
 pter Deum, sed vt hominibus satisfaciamus, id cauendum est.  
 Sic & subtracto veritatis lumine, si de huiusmodi rebus & vani-  
 tatis ex alijs percontemur, ipsi que pariter de illis liberè &  
 absq; frëno garriamus, id que diu satis, hoc nimirum grauius  
 est. Et si id ex mala fiat consuetudine, adhuc multò peius est.  
 Jam quandò contingit habere quempiam verba de defectibus  
 aliorum, ita illius interrompe sermonem: Quàm nos gratos es-  
 se decet piissimo creatori nostro, quòd nos tales non sumus?  
 Atque ita bene digitū imponet ori suo. Est & hoc quoddā vir-  
 tutis impedimentū, quandò manè nobiscum proposuimus vel  
 statuimus, quòd ea die tacere velimus, idque fortassis tali die,  
 qua nisi vna Missa seu sacrū celebretur: huiusq; nos oblitī, diū  
 hominibus absq; necessitate colloquamur illis placēdi gratia,  
 atq; inter colloquendū bis tēve intus admoneamur templum  
 accedere, nec tamē adhuc cogitemus nos in tēpore minimè ad

futuros, nec cessemus à nostris colloquiis: hoc, inquam, obicem ponit gratiæ copiosiori, eo quòd lumen quidem percepimus, sed non sumus illud secuti: tum etiam, quòd à sacri seu Missæ auscultatione præpediti sumus.

Cæterùm quæcunque hæctenus de verbis inutilibus & eorum impedimentis dicta sunt, etiam de aliis quibuscunque vitiiis seu peccatis rationi contrariis, accipere debemus. Talibus nanque peccatis maiorem Dei gratiam à nobis excludimus, quam ille ex æterna sua ordinatione seu constitutione nobis erat præstiturus. Et certè absq; illis viuere non est impossibile.

Verùm quamuis fortè quispiam Deo obicem posuerit, deinde tamen tanta illi poterit à Deo tanque profunda conferri abiectio seu nihil pensio sui, & cõtritio siue dolor, tantòq; cum desiderio ab eodem sursum trahi, vt per hoc vicinius eum propiusque ad se adducat, quàm erat antequam in foueam culpæ venialis corrueret.

**II.** Secundò gratiæ in nobis augmento obstaculum præbemus, quando etiam cum notabili mora, affectu seu desiderio ex sensualitate ita effusi sumus ad exteriora, vt ratio nobis lucere nõ possit, vel quòd diuinam non percipimus admonitionem. Similiter quando importunè, magnàque cum vehementia & festinatione, nulla nos necessitate cogente, aliquid agimus, & quasi capite muros penetrare conamur: necnon quando irascimur, idq; diu fatis, ita vt ratio suum in nobis lumen non possit diffundere, nec nos internas admonitiones siue aduertere, siue sentire, siue intelligere queamus: & istud vtique diuinæ est gratiæ præpeditum, & venialis culpa non parua. At si quis nobis aduersetur, durisque & acerbis nos verbis impetat, nõsque iam quandam sentiamus propensionem seu procliuiratem, eiq; obsequentes, durius respondeamus: Tunc nos regere vis? Quid hæc ad te attinent? Age quæ tui sunt officij, ista nihil ad te. Idq; fortè vnus vel alterius Dominicæ orationis spatio perduret, nec interim lumen aliquod vel admonitionem intus sentiamus: deinde verò luce & admonitione percepta, facti nos pœniteat, atque inde alteri amicè loquamur, est hoc impedimentum quoddam ex humana nascès infirmitate, sine quo vix esse possumus. Impedit tamen eo tempore, quo sic sumus.

**III.** Tertiò diuinæ admodum obsistit gratiæ, si spontè scientes, que extraneas cogitationes ex sensuali delectatione ac desiderio intro recipiamus, eisq; quasi colludamus. Et si contra rationis

*Cogitatio  
mes.*

tionis

tionis lumen seu admonitionem fiat, magis officit & peius est. Si verò cogitationes inutiles, quantumcunque deformes, qualesquales illæ sunt, nobis inuitis incidant, siue id cum delectatione, siue absque delectatione fiat, nec illis tamen immoremur, neque obtemperemus, sed mox inde auersi ad Dominum nos conuertamus, ita cogitantes: Benedico te Domine, quòd pro tui amore hanc mihi datur molestiam seu vexatione perpeti. Si placet tibi, vt præter hanc omnes omnium hominum vexationes & cruces summo cum tormèto in me vnū irruant, plùsque sentiant doloris & cruciatus, quàm simul omnes illi quos infernus habet ægriusque singula quæque pati possim, quàm simul homines vniuersi, si cedit hoc ó Deus meus ad augmentum honoris tui, ob amorem pariter & honorem tuum libens cuncta patiar per gratiam tuã: imò tu in me & mecum simul, quo tuus honor augeatur. Si, inquam, hoc nos modo habeamus, dum malæ se nobis cogitationes ingerunt, ea pugna pro spiritali nobis martyrio imputabitur, multòsque excedet martyres, qui sanguinem suum pro veritate fuderunt: tollètq; etiam purgatoriū nostrum, si tantū id possimus habere ex gratia Dei, vt vbi eas sentimus, prorsus nihilipendamus, nec inde grauamen aliquod vel mœrorem concipiamus: haud secus quàm si audiremus aliquid quod iam sciremus, nō admodum curaremus, nec attineret ad nos, id nimirum Deo nos coniungeret & vniret. Si verò aliquid inde cogitaremus, nec sciremus tamen esse quoddã extraneum nocuum, equidẽ affirmare non auderẽ, veniale id esse peccatū. At si ex propria nostri quæstione inde cogitaremus, iam certè foret peccatū veniale: nocerẽtque & impediret gratiã Dei eo tempore, quo illi absque necessitate inhæreremus, nec internã sentiremus admonitione: tum inquam, impediret à bono, quãdiu perseueraret in nobis. Et si id festo accideret die, aut sub officio diuino, aut in cõcione, tãto culpa grauior est. Cæterū si interdū ita sis affectus, vt nescias quid cogites, nō est quidẽ peccatū, sed leue quoddã impedimentum.

Porro cū externa sunt faciẽda opera, quibus aut omnes sint sensus adhibendi, aut malè faciẽda sunt, præstat tum applicare sensus & bene illud agere, quã interim cogitare de Deo & face re malè. Vbi verò in ociosas quẽpiã cogitationes labi accidit, breuitèrque & modicè illustratur à lumine, vt illas repellat, at ipse lumẽ obliuiscẽs, vnus fortè alteriusve dominicę orationis spatio eisdem cogitationibus immoratur, impedit hoc eo qui-

dem tempore. Si verò spontè illius inhæreat, ita hoc impedit, quomodo superius de ociosis verbis dictum est. Iam si quando brevis cuiquam moror incidat, quem non possit intelligere quid sit, non est id vtiq̄ue lumen, cum nullum possit lumen, quanlibet breue vel celere, haberi à Deo quin aliquam præstet cognitionem.

IIII. *Opera ociosa.* Quarto cum superuacanea seu ociosa facimus opera, vt vbi gratia, cum respicimus aliquid, quod nihil profit vidisse, aut absque necessitate vanæ nos hominum societati admiscemus, atque hinc inutiles habemus cogitationes, monemurque intus inde abstinere: sed quia non statim lumen illud studiosè sequimur, illius obliuiscimur, & vanis operibus immoramur: & hoc quoque gratiæ à nobis incrementum excludit: quantoque sæpius intus admonemur, maiorque inde nobis præstatur cognitio, nec illius obliuiscimur, tanto & grauius est impedimentum. Sic & quando boni quippiam nobis incidit, quod præstaret facere, tametsi prædictam inde claritatem & lucem non habeamus, vt vbi gratia, si manè experefactis vel à somno excitatis, quando iam nocte illa satis dormiuimus, satisque rectè valemus, bis terte incidat vt surgamus, nosque illud ceu somnium negligamus, & ad vanas deuoluamur cogitationes, etiamsi non accedat rationis consensus, quoddam nihilo minus virtutis est præpedimentum. Qui si illico surgentes, Deum in nobis operari sineremus, singularem ille nobis conferret gratiam: sed quia huic obicem ponimus, non datur nobis ab ipso. Atque ita de aliis quoque rebus sentiendum est. Si verò ante dictam inde habeamus claritatem, & bis terte moniti, nihilo minus non obtemperemus, id vtiq̄ue multò peius est. Enimvero si perspicue nobis in mentem veniat, possimusque cum pace facere, vt dum manè pulsus audimus campanæ, surgamus, quòd tempus sit surgendi, nos verò lumen non illico sequentes, nesciamus quid cogitemus, durèque id fortasse vnus angelicæ saluationis spatio, etiam hoc illo tempore impedimentum præstat: sed tale, quale semper euadere vix possumus, quin aliquando illud incidamus. At deinde vbi iam clarius nobis lumen intus præstatur, vt surgamus, & pro gloria Dei templū accedamus, si tunc cõfestim nos recipiamus ex lectulo, nimirū satisfacimus gratiæ Dei. Verū si priori illi admonitioni euestigio obtemperassemus, maioris id dilectionis perfectiorisque erga Deum obedientiæ signum foret.

Quintò

Quintò obicem ponimus Deo nostra electione, dum indif-  
ferentes sumus ad omnia citra electionem: & quicquid nobis  
confertur à Deo, triste siue iucundum, breue vel aridum, bre-  
uis compunctio, & permodicus sensibilis amor, aut quicquid  
demù nobis occurrit, non accipimus de manu Domini, nec pla-  
cet nobis, malle mŭsq; pro nostra habere volùtate & desiderio.

Sextò, Deo impedimèro sumus per proprietatem, dum non  
permittimus operari Deum, nec illum sequimur, nisi prius no-  
stros conceptus seu priuata quaedam exercitia absoluamus:  
quod vtique ex propria simul voluntate nascitur, quæ omnis  
gratiæ magnum est impedimentum.

Septimò impeditur gratia, cum se quispiam bono fuisse co-  
operatum existimat, aut certè vel fecisse vel dimisisse se ali-  
quid, cuius gratia Dominus id fecerit: vel etiam putat, tametsi  
Deus scit qui fecerit bonum illud, se nihilo minus quoq; non-  
nihil cooperatum fuisse. Certè nihil ex nobis ipsis boni facere  
possumus, Obseruare quidem, auscultare & videre possumus  
in Deo, quid intra nos & per nos operetur: verùm tametsi ap-  
pareat nos aliquid cooperari, vt quòd oramus, laudamus, scri-  
bimus, non tamen id nostrum est: quandoquidem Deus no-  
bis ad hoc instrumenta contulit, vt his eum operari sinamus:  
quod non fieret, si vitam non haberemus, quam & ipsam de-  
dit nobis Deus, & conseruat in nobis. Sed & hanc licet habe-  
remus, nihil tamen ea possemus boni facere, sed nec sciremus,  
nec vellemus, nisi Deus vitam moueret, nobisque inspira-  
ret, faciens illud cogitare nos per memoriam, scire & agno-  
scere per intellectum, velle & appetere per voluntatem.  
Quod cum ita sit, quid nos de bono habemus, nisi sentire, ac-  
ceptare, & pati, & non impedire gratiam Dei? Neque tamen  
ita hæc accipienda sunt, quasi debeamus sedere ociosi, & neque  
exercere nos, neque orationi & actioni insistere: sed vt qui-  
cquid ex inspiratione Dei nos vel exercere, vel orare, vel age-  
re debere intelligimus, id ita adspiciamus, tanquam quod  
Deus ipse in nobis & per nos efficiat, vt potè instrumētis vtens,  
quæ nobis ipse ad hoc contulit: hinc que simul gaudeamus &  
ipsum deuotè laudemus, non quia nos id habemus, aut in no-  
bis id agitur, sed quia ad ipsius cedit honorem, quòd operari  
dignatur in tam vili creatura: quam quidem illius operatio-  
nem supradictis mediis impedimus.

Maximè tamen quibuslibet vitiis & peccatis, quæ sunt

*Vitia &*

*peccata.*



contra rationem superiorem, Dominum impedimus: quod certe tam ingens nobis damnum infert, vt homini ad Dei imita-

- Gene. 1.* ginem facto nullum possit in hac vita grauius accidere. Nam  
*Roma. 1.* secundum operantis Dei magnitudinem, illius quoque praclarā & magna sunt opera: imò quamlibet exiguum, breue vel sterile nobis videatur, quod Deus in anima, quæ absque proprietate (id est, propria voluntate, priuato more, propria contentia) uiuit, & mundam se seruat à vitiis, operatur, hoc ipsum tamen melius est omnibus illis, quæ posset aliquis cupētis vitæ suæ diebus ex proprio iudicio & voluntate sensus sui facere, vt enim diuus Ambrosius ait, Deo non placet nisi suum opus, nec nisi illi mercedem restituit. Non enim nisi vnus tantum bonus est in cælo & in terra, qui est solus Deus. Ideoque nec operari quisquam bonum potest, nisi ipse solus. Vnde quisquis Deo bonum ipsius, (quod libentissimè in anima tam excellenter condita operatur) per intellectus contra dictam rationis abusum, aut consuetam quandam torpidamque negligentiam impedit, ita vt in anima non possit operari, seipsum aeterna sua priuat beatitudine, & omni bono, quod Deus est. Quod peccatum pro illius quem offendimus, maiestate excellentia, nobilitate, tam magnum, graue & incomprehensibile est, vt à nullo possit creato intellectu concipi: tam celsus, tam magnus, tam nobilis est Deus noster. Et si quis id dignè dolere velit, impossibile est vt doloris ferat magnitudinem. Enimuerò peccatum veniale, quod quis bene vitare posset, & tamen committit, maius est, quam omnis creatus possit intellectus comprehendere: quantoque peccata grauiora sunt, & crebrius fiunt, tanto & amplius ponderanda sunt, & plāgenda vehementius. Quocirca anima bene in lumine constituta, mallet totum contra se mundum insurgere, & maximas hinc sibi euenire cruces & afflictiones, quam se vel semel in exiguam licet culpam venialem cecidisse. Attamen, vt iam semel dictum est, tantam illi deinde Deus sui nihilipensionem, cognitionem & dolorē, quòd Dei minuisset honorem, infundere posset: tantòque cum desiderio sibi eam attrahere, vt per hoc vicinius eam sibi adduceret, quā fuerit ante lapsum. Libenter namque Deus veniā dat quibuslibet erratis nostris, ob dolorē, agnitionē, vilipensionē, & bonā voluntatē nostrā, eo quòd hæc ipse in anima operatur: sed & satisfecit pro peccatis nostris sacratissima vita & acerbissima passione sua, si tamē nos nō p̄

geat fa

geat f  
De  
ta vid  
Dei  
fus.  
qui.  
diu in  
talias  
de pec  
spicer  
tia, qu  
iusmo  
Sed m  
ctus i  
emen  
uerfic  
vbi sic  
Et qu  
& im  
Mira

Trip  
ti  
P

**L**

Pro  
nocte  
iuxta  
est eni  
teneri  
intent  
suo: ar  
sensua  
bros d

geat facere quod nobis faciendum est.

Denique ubi aliquis in peccata cecidit, quamlibet ea minuta videantur, prius à Deo dolorem consequatur oportet, quòd Dei honor per ea imminutus sit: & iste quidē dolor à Deo infusus, præcedat oportet, antequàm copiosius possit lumen assequi. Interim nihilominus magis placet Deo, quòd quamlibet diu in culpis & defectibus iacuerimus. imaginationē & phantasias, quas cum amaritudine & pusillanimitate concipimus de peccatis nostris, mortificemus & abiiciamus. Ita nanque inspicere & perscrutari defectus, medium præstat. sicut, verbi gratia, quidam scire moliuntur, quicquid cogitauerint, diuque huiusmodi perscrutationi cum quadam perturbatione inhaerent. Sed melius facient, si huic moriantur: multòque præstat, defectus in genere cū dulci dolore, qui à spiritu sancto infunditur: emendandique renouato proposito, & mentis ad Deum conuersione inspicere, eo quòd Dei honor inde imminutus sit. Id ubi sic haberi potest à Deo, nos citius eidem coniungit & vnit. Et quisquis à Deo hanc obtinuit gratiam, ut iam dictis medijs & impedimentis mori curet, in eo Dei gratia vacua non est. Mira nanque Deus in eo operatur.

*Ut citò re  
surgētū  
à peccatis*

*1. Cor. 15.*

*Triplex quoddam exercitium diuinitus reuelatum, totius sanctitatis perfectionem velut summam complectens.*

C A P V T X X.



**P**ORRO si vitia & impedimenta quæque citius vincere, gratis & virtutibus illustrari, Deo uniri, & feliciter mori volueris, omnē vitam tuam in hæc tria curabis exercitia distinguere, in eis dēmq; perseverare vsque in finem.

Pro primo exercitio, quòd debitum dicitur, meditare die ac nocte, quid pro loco, tempore & hora qualibet faciendum sit, iuxta Dei vel ordinis siue status tui leges ac instituta. Ingratū est enim spiritui sancto quicquid feceris, neglecto eo ad quòd teneris. Studeas eapropter summa cum deuotione, puraque intentione, ad laudem Dei, quicquid debes, exequi tempore suo: at nunquàm facias quòd malè liber, aut quòd te secundum sensu alitatem oblectat. Huc verò accōmodos & necessarios libros diligenter euoluere: sed curiosos & quotquot huic proposito

*1.  
Medita-  
tio debita  
Bernar-  
dus.*

*Libri vii  
& qui lo-  
gends.*

non

non seruiunt, nihilque necessarios codices relinque. Deuotos homines, & quos de saluiferis diuinisq; rebus loqui delectat, libenter consule & audi, quo diuinam discas nosse voluntatem: vagos autem & curiosos deuota, aut ex charitate corripere, & pro ipsis Deum ora. Inter ipsa autem opera debita, cum primis diuinas laudes precæque tuas, tum in templo tum domi, summa cum deuotione & reuerentia statutis temporibus persoluere curato, Saulis exemplo admonitus, qui ubi intumuit, & neglecta

2. Reg. 15. sancta obedientia, quod tibi bonum videbatur, obtulit, à Domino proiectus est. Sub psalmodia, & dum, Gloria Patri dicitur, aliisque diuinis officiis, summo cū desiderio opta Deum tuum à creaturis omnibus perfectissimè laudari pro singulis quibusque illius operibus, quæ in psalmis vel scripturis commemorantur, videlicet pro sanctissima incarnatione & passione ipsius, vel pro quolibet beneficio nobis præstito, vel pro singulis quibusque periculis & vitiis, à quibus nos liberauit, simulque eadem peccata ardentissimo deinceps vitare zelo, & amare Deum tuum, in omnique illum virtute imitari, & proficere vsque ad mortem desiderare. Denique lauda, obsecra, supplica, veniam quoque & gratiam pete pro teipso, pro tibi commissis, pro viuis & defunctis, id' que corde deuotissimo in Deum fixo & erecto, cum profundissima tui humiliatione in præsentia diuinæ maiestatis, prout hæc omnia vel aliqua ex his, in psalmis aliisve scripturis sacris occurrerint, vel inde per pios affectus ac desideria elici potuerint, quod vnctio docebit. Pari deuotione cætera omnia, quæ tibi ratione status vocationisque tuæ facienda necessariò incūbunt, promptoque animo quā potes diligentissimè perfectissimèque tam temporalia quàm spiritalia opera tua exequi conare, cuncta illa per puram intentionem in Deum referens ad gloriam illius & communem Ecclesiæ salutem, propria tua semper & in omnibus voluntate cupiditatēque abnegata.

II. *Meditatio iniusta.* Exercitium secundum, quod iustum placuit dici, hinc tibi necessarium est. Enimvero in quotidiano tui ipsius examine singula quæque opera tua in seipsis multis esse permixta defectibus, teque in multis Deum tuum offendisse videbis. Et quia eiusmodi peccatorum maculis & cordis immunditia scædatus, sponsum cælestem summæ puritatis authorem, amplecti non potes, nimirum necesse habes Deum sic offensum, primum placare per pœnitentiam, ac deinde cor ab omni sordide peccati quolibet exitu, quoad poteris, vt ad amorosam mentis tuæ cum Deo vnionem

nem semper sis idoneus, diligenter expurgare. Vespertino igitur aut nocturno tempore solus te exerceas in cubiculo tuo, scopando & emundando spiritum tuum cum magna cordis contritione, pro singulis peccatis tuis, quasi luctum faciendo vni-  
*Psal. 76.*  
 geniti, & tibi ipsi poenam aliquam imponendo, quod tam mul-  
*Iere. 6.*  
 tipliciter, tamque graui-ter Deum offenderis creatorem tuum, Ipsa autem peccata suo tempore humiliter confitere, occulta quidem secrete, publica vero publice accusando, paratus ad flagella, ad verbera, & ad aduersa omnia, quae siue Deus siue homines tibi inferre voluerint, aut ipse tibi imposueris pro satisfactione qualicunque: orans nihilominus Deum, vt ipse, quod tibi deficit, nec praestare potes, supplere dignetur, & perfecte te purgare in hoc seculo. Ideoq; & aduersa omnia ex Deo multa congratitudine velut e manu paterne dilectionis illius ad te profecta, suscipere curato: remouesque propositum amplius plangenda non admittendi, humili cum fiducia sperans in misericordia Dei, quod veniam sis consecuturus. Interim nihilominus tua quidem peccata semper iudicabis grauissima, ceterorum vero hominum extenuabis, ob multas rationes ipsos saltem in parte excusantes: & te ipsum plus quam vllam habebis odio creaturam, quod tam pium Dominum tam male offenderis: cunctos autem homines plusquam te ipsum amabis, tanquam te longe meliores, quod non tam graui-ter peccarint, neque tot & tanta beneficia, dona, charismata, & occasiones declinandi a malo, bonumque faciendi habuerint, vt tu habuisti, modo illis recte accommodare te voluisses.

Tertium exercitium, quod deuotum volumus appellari, praecipue consistit in prompta voluntate, qua nunquam non feruere debes, ad Dei obsequia, cunctaque illi placita exequenda: per quod ad contemplanda bona supercaelestia peruenitur. Ad haec nulla securior via est, quam vt mundis cordis oculis inspicias & mediteris vitam & passionem Christi, & in eis copiosissime relucentem illius ardentissimum amorem, idque tam secundum diuinitatem quam humanitatem, tam ante secula, quam in seculo & post finem seculorum, tam in scripturae quam creaturae libro expressa. Ad hoc etiam exercitium non parum conferet Psalterium Dauidicum, vtpote Christi mysteriis refertissimum, sicut & ceterae scripturae. Enimvero Dominus noster Iesus Christus est lux vera, illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum, maxime tamen illum, qui simplici deuotaq;  
*I I I.*  
*Meditatio deuota*  
*Ioan. 1.*

uotâq; fide, puro corde, pia meditatione accedit ad ipsum, non solum patienti intimè compatiendo, sed etiam pro tam indicibili charitate & beneficio. tali que exemplo ex omnibus cordis medullis eum benedicendo, laudando, redamando, in psalmisq; ac aliis precibus ipsi gratias agendo & iubilando. necnon creaturas omnes ad ipsum collaudandum inuitando: ad hæc, eundem pro virili in cunctis verbis, actibus & exemplis illius feruenti amore studioque irremisso sectando, vitâmq; & mores suos illi conformando.

*Vt viuas  
in Deo,  
omni tem  
pore.*

1. Hinc iam ante omnia id diligentissimè ad discere curato, vt reuerà perfectèque in Deo viuas permanèasque: id quod hæc tria tibi præstabunt, vtpotè vera viuâ que fides, spes firmâ, & purus Dei amor. Primò quidem, firmiter credas esse te in Deo, & Deum intra te præsentem, vt sacrum testatur Euangelium Christi & scriptura diuina. Attamè vt id clarè perspicuèque cognoscas, magnum est donû Dei, quod meritò petere debebis. Deinde vbi iam liquidò credideris agnouerisq; esse te in Deo, discendû tibi est viuere & permanere in illo: quod est homini maximè saluteri. Cùm enim in Deo viuis, vires animæ tuæ ac sensus semper Deo inclusa serues oportet, vbi semper multa gaudet securitate. Vt si, verbi gratia, te ipsum in cõclau in cludas, nihil illic videre, audire, gustare, vel tangere potes, nisi quod sit in conclau: & quotquot foris sunt, neque contingere neque lædere te possunt. Ita & quando in Deo viuis, quicquid siue tangas, siue aspicias, siue audias, siue gustes, Deum tibi exhibet præsentem, qui tibi factus est omnia in omnibus. Ideò etiam omnia bona & mala non à creaturis, sed in sancta simplicitate, absque omni multiplicitate & curiositate, immediatè à solo Deo humiliter recipis, & rursus in Deum portas, quærendo in omnibus honorem & beneplacitum eius fideliter imple re: quâdo quidem & te & omnia cognoscis esse in Deo, nec vlla te potest creatura attingere, nisi prius Deum cõtingat, eo quòd te ipsum inclusis in Deo. Et hac de causa Deum semper magis audias, videas, tangas, gustes oportet, quàm vllâ rem aliam. Vbi ego te ipsum sic Deo vnitû cognoueris, vt anima tua Deo quàm tuo corpori coniunctior sit, quòdque Deus sit æternum, vnicum, incõprehensibile ac ineffabile bonum, & ex ipso anima tua proflexerit, tantâmq; habeat Dei similitudinem, vt creatura nulla, animæ nobilitatem plenè capere & scire possit, diuino tunc succensus amore, ad diuinitatem accedendo quoti-

diè

diè mat

Coram  
ram nu  
non vi  
cere det  
diligere  
Christu  
eam ob  
ad diuin  
quis per  
funda c  
facies. I  
peccata  
vulnera  
quantu  
aut verb  
per con

Secun  
id est, pe  
tandi, it  
inde ard  
vitiis m  
iuxta Cl  
suum, qu  
Deo tuo  
tuos in a  
rum pel

Et tur  
ctis, ad f  
accedens  
nem pro  
scio si ve  
omnes, d  
in Deum  
uerà præ  
tem, pul  
te (vt ita  
& viribu  
finita p  
nes, ips

diē matutino tempore ista te poteris ratione exercere:

Coram crucifixi imagine procumbens, credes sedere te coram nudo, crucifixo, cruentoque Iesu Domino tuo: & licet eum non videas oculis externis, internis, interioribus tamen adspicere debebis. Cū enim tere illi vnire, eūque supra omnia diligere appetas, reuerā præsens tibi adest. Dehinc ascendes per Christum Iesum, & per eius quinque sacratissima vulnera, quæ eam ob causam suscepit retinuitque, vt per eius humanitatem ad diuinitatem accedamus, sicut ipse ait: Ego sum ostium. Si quis per me introierit, pascua inueniet. Et primò quidem profunda cū humilitate ad sacros illius collapsus pedes, duo illic facies. Primò dulciter deplāges, prorsusque immerges omnia peccata & defectus tuos magnos & paruos in sacra illa pedum vulnera. Aeterna nanque bonitas Dei, nullum patitur medium quantunuis exiguum, ne vnā quidem vanam cogitationem, aut verbum ociosum vel morsellum inordinatē sumptum, nisi per contritionem huiusmodi expurgetur.

Secundò sacros hos Domini Iesu pedes exterges capillis tuis, id est, perfecta voluntate peccata omnia quanlibet parua deuotandi, ita vt mori potius velis, quā peccatum admittere. Deinde ardēci cum desiderio virtutes omnes amplecteris, cunctis vitiis moriendo, eisdemque virtutibus crucifiges corpus tuum iuxta Christi pro te crucifixi similitudinem, vt sic honorem illi suum, quo eum peccando priuasti, restituere possis. Tum verò Deo tuo humiliter confidere debebis, cunctos illum defectus tuos in æternum ac immensum exuberantium meritorū suorum pelagus absorpsisse, eosque tibi penitus condonasse.

Et tunc quidem omnibus peccatis tuis prorsus inferius relinquitis, ad sanctas illius manus conscendes. Hic verò iam propius accedens ad Deum, tanquā ad amosam tui cum illo vnionem processurus (quod qui se mel ad minus in die non facit, nescio si verus Christianus dicendus sit) principio quidem curas omnes, distractiones, & creaturas excludas oportet à corde, & in Deum cui nihil perire potest, proicias, Deūque tibi reuerā præsentem, tēque ardentissimè diligentem, expectantem, pulsantem attendas, atque ita & te in Deo, & Deum in te (vt ita dicam) includas collectis pariter vniuersis sensibus & viribus tuis. Deinde patrem orabis caelestem, vt sua infinita potentia è memoria tua cunctas amoueat imagines, ipsāque totam & seipso & diuinis repleat imaginibus

*Exercitiū vniuersanimam cū Deo, hic incipies.*

*Ioan. 10.*

*Vt purgeris à peccatis.*

*1.*

*2. Luc. 7.*

*58*

*Preparatio vniuersanimæ ad Dei vniuersum.*

bus ac desiderijs. Rogabis & filium, & aeterna sua sapientia intellectum tuum agnitione summi & increati boni, beneficio- rumque suorum clementer illustret. Orabis etiam sanctum illum & viuificantem spiritum, vt sua incomprehensibili bonitate voluntatem tuam & affectum prorsus in se rapiat, absorbeat, & ardentissima charitate inflammet. Denique & crucifixum Iesum instantèr humiliterque precaberis, vt per sanctissimas vires animæ, sensusque corporis sui, omnes vires sensusque tuos cunctis nudare phantasmatibus ac vitiis, reformareque easdem & seipsum totum in illis, atque illas in seipso nudè ac

*Vt triplici amore Dei accendaris.*

*Iere. 31.*

- I. se nouit æterna charitate tantoperè dilexisse. Et hinc Deus triplici amore tibi diligendus est. Primò, nudo amore videlicet vt sis nudus & expeditus ab omni creaturarum dilectione, & amicorum, & cognatorum, & rerum, & vestium, & quorumlibet aliorum, quandoquidem simul hæc cum Deo diligi non possunt, cum Deus totum amorem nostrum solus sibi optimo iure vendicet, & Dominus Iesus Christus vnicus illius filius, pauper & nudus pro nobis ex amore pependit in cruce. Et istud adhuc ad
- II externa pertinet, ideòque necdum satis est, sed secundò etiam puro amore nobis diligendus est Deus. Enimuerò sunt quidem nonnulli extrinsecus pauperes, sed quãuis nihil habeant, multa tamen habere concupiscunt: necessarium proinde est, vt & intrinsecus pauperes & puri simus. Hæc autem interna puritas, potissimum consistit in mortificatione cunctarum passionum, naturalium & vitiorum, & in vera ordinatione ac puritate omnium virium animæ, vt sint mundæ & absolutæ à medijs quibuslibet & imaginibus, Deumque suum mundo ac
- III. puro complectantur amore. Tertiò demùm, vehementi ac efficaci Deus amore diligendus est, quo fiet, vt semper in Deo permanere queas, vbicumque vel apud quoscunque te esse

*Puritas interna.*

contin

contin  
totum  
est, vt  
confu  
ram  
Imò  
dere p  
tibi p  
tibi o  
fidelis  
accen  
ficacit  
est im  
bonit  
mò te  
dis tu  
& æte  
piam  
uans  
vt te  
cum r  
stabas  
tias &  
modu  
vel eti  
verò f  
bile fu  
Domi  
te ab  
forma  
dereli  
re, vt  
te quo  
peruen  
ea pos  
li conf  
vt illi  
iam vt  
tum e  
profun

contingat. Hic nanq; amor nunquã te ab amando & teipsum totum in Dei gloriam impendendo quiescere sinet: sed ex ipso est, vt ex singulis quibusque foliis, vel gramineis herbulis tuo conspectui sese offerentibus, præclaram optares efficere creaturam, quæ tecum amaret laudaretque Deum creatorem tuum. Imò si possibile foret, vt ex quibuslibet hominibus cælos condere posses, eosque illi offerre ad suam laudem & gloriam, id tibi perquam gratum esset, libentèrque faceres. Et sic omnia tibi occurrentia referes semper in summã laudem & gloriam fidelissimi amatoris tui. Hoc iam triplici amore ornatus & accensus, totusque dilectione plenus, sensus virèsque omnes efficaciter intra te colliges, atque ita ad cor Iesu accedes, quod est immensus quidam thesaurus & fons infinitæ charitatis & bonitatis, in ipsumque his quatuor exercitiis ingredieris. Primò teipsum totum cum vniuersis creaturis, in simplicitate cordis tui illi offeres in eius gratissimam voluntatem in tempore & æternitate, ad prospera & aduersa, ad abundantiam & inopiam, ad vitam & mortem, illius semper beneplacitum obseruans, & propriam abnegans voluntatè: offeres, inquam, te illi, vt te talem efficiat possideâtque, vt illi placet, haud secus quam cum necdum creatus esses, potuisset. Tum enim nullum ei præstabas impedimentũ, Secundò liberè exiges à Deo omnes gratias & virtutes, & quicquid salutis tuæ vel proximi tui accomodum est, pro viuus & pro animabus in Purgatorio detentis, vel etiam res temporales salutis necessarias vel vtilis, maximè verò fortem in omni virtute perseuerantiam, quantum possibile fuerit in hac vita, & singulariter ipsum nudum dilectum Dominum Deum tuum. Et quia ipse æterna charitas est, quæ te ab æterno in sua gestauit diuinitate, idcirco tertio illi te conformabis, videlicet desiderando, si id ei gratum foret, in tanta derelictione, cruciati, ignominia, paupertate & miseria viueres, vt Christus ipse vixit. Sic & quia ipsa æterna charitas est, & te quoque in amorè transformari oportet, antequam in ipsum peruenire queas, idcirco rogandum tibi est & impetrandum, vt ea possis dilectione ornari, qua Christus ornatus fuit, quo sic illi conformis effectus, quarto demum fortiter desiderare queas, vt illi possis sine vllò medio felicissimè vniri. Tum verò illi iam vnitus, ad diuinitatem ipsam accedes, vbi quicquid creatum est, foris relinquens, & nec teipsum quidem sentiens, tam profundè te immerges in dulcissimum Deum tuum, vt am-

Quatuor  
exercitia

I.  
Resignatio.

II.  
Postulatio.

III.  
Conformatio.  
1. Ioan. 4.

III.  
Vno amicum  
Deo.



plius à creaturis non inueniaris vt creatura: & hinc desiderabis ab illo absorberi, & ipsum vicissim absorbere, cum vtique nihil ipse sit, nisi mons quidam & pelagus immentum amoris & bonitatis, rogabisque eum vt aperiat tibi speciosissimum, lucidissimum & amœnissimum regnum diuinitatis suæ, in illud te prorsus immergi, liquefieri, & transformari permittens: dicésque hoc vel simili modo. O superadmirabilis potentia, sapientia & bonitas Domini Dei mei. O superadmirabile mirum, & superadmirabile bonum, quando me totum transformabis & abscondes in te, & te in me? Quod enim est mari absorbere vnã guttam, hoc tibi est absorbere me infimam creaturam tuam. O Domine Deus meus & omnia, vtinam ex qualibet creatura facere animã possem, & ex qualibet anima, maximè autem mea, facere regnum cælorum: libentissimè hæc omnia tibi darem & toto corde offerre pro omnibus culpis & negligentis meis. Patiari, quæso, pro honore tuo, si vis, pœnam omnium damnatorum, & laudem te laude omnium beatorum. Aperi, quæso, mihi deliciosissimas diuinitas superardentissimæ diuinitatis tuæ & abscondas me in te, vt à nulla vnquam creatura inueniri queam. Quòd si hic vlla adhuc tibi creati intellectus scintilla superest, licebit paulisper attendere æternam potentiam, sapiëciam & charitatem illius, donec mirabili quodam modo velut in ecstasi cogitando fias absque cogitatione, cognoscendo absque cognitione, amando sine amore, efficiarisque per gratiam, quod Deus est per naturam. Denique si sic in corde Iesu versantem te diuinitas absorberit, felix eris: & senties quæ nec dici, nec scribi possunt, nec in cor hominis ascenderunt. Solus expertus vtcunque intelligit.

*Exëplum*

Quemadmodum non ita pridem occulto cuidam Dei amico contigisse nouimus, qui pro exercitio deuoto illuminatis mentis oculis meditabatur, inspiciebátque vitam & passionem Iesu, primò in antiquis patribus in veteri Test. multipliciter præsignificatam atque prædictam: secundò, per ipsum Dominum Iesum miris operibus reuera exhibitam: tertio, in actibus & afflictionibus sanctorum membrorum eius, filiorum Dei, (in quibus ipse Dominus iterum passus est, & patitur) in nouo Test. multifariè exercitatem, & nobis vtiliter admodum per exempla declaratam. Atque hoc modo traxit omnia ad vitam & passionem Christi, sicuti scriptum est: Memor fui dierum antiquorum, quantum attinet ad antiquos patres: Medicatus sum in

sum in omnibus operibus tuis, videlicet per ipsum Saluatorem exhibitis: In factis manuum tuarum meditabar, videlicet considerando sanctorum noui Testamenti exempla preclara. Sicque idem hic Dei amicus ex meditatione seu exercitio debito, magnam in hoc seculo obtinuit Dei amicitiam & familiarem de omnibus necessariis informationem: & ex meditatione iusta, perfectam in hac vita peccatorum expurgationem: atque ex meditatione deuota, mirabiles mentis illustrationes & raptus etiam vsque ad tertium celum, & secretorum dei cognitionem lymphidissimam, vnionemque cum deo in vno spiritu longè felicissimam: præter ea, quæ & isti deus & cunctis ipsum diligenter in futuro seculo præparauit, quæ vtrique nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt.

Hæc autem tria exercitia seruare volenti, semper feruidè orandum est, cunque perpetua sui obseruatione studiose pro his obtinendis laborandum, sine quibus nemo ea obtinebit. Sed & ante omnia necesse est, vt bene sit à vitiiis expurgatus, vt sciens & volens nullum intra cõscientiam peccatum habeat non confessum, & cuius cum non pœniteat. Ad hæc, nullius attentè vultum contuebitur, sed oculis demissis semper plus in seipsum ad deum intra se presentem, quàm foras ad creaturas respiciet. Nunquam etiam vanus aut leuis erit, sed amans pijs lachrimas & luctum pro suis & omnium hominum peccatis. Solitudinem diliger, & in seipsum introuersus, dominum deum suum verè præsentem attendet. Sensus denique suos intrò recipiet, & animæ vires à cunctis imaginibus denudatas, tam profunde in deum figet & demerget, vt nulla ei creatura medium ali quod præstare queat: sicque in meditatione illius vehementer exardescet ignis diuini amoris. Sunt qui primo loco aptius seruauit exercitium debitum, inde secundo loco exercitium deuotum. Et postremò exercitium iustum vesperi, pro culpis tam in exercitio debito quàm deuoto contractis. Eligat quisque quod sibi magis vtile prospexerit.

*De sanctorum desideriorum lucro maximo, & gaudiis regni caelestis.*

## CAPVT XXI.

**C**Aeterùm quãdo iuxta Augustinum in medio laqueorum positi sumus, facilè à caelesti desiderio refrigerescimus, nisi

assiduo fulciamur munimento, quo excitati, ad summum bonum Dominum Deum nostrum, cum defluimus, recurramus, & cor nostrum, ceu pupillam oculi ab omni peccato mundum seruemus. Ut enim exiguus puluis vel fumus aciem visus obscurat, tamen non excæcet penitus: ita & minutum peccatum veniale, aciem sancti desiderij retundit siue perturbat. Peccata vero mortalia, penitus obtenebrant & extinguunt sanctorum de-

*Sanctorum desideriorum fructus inestimabilis. Radix amoris septima.*

sideriorum obtutus. Passiones quoque vitiorum, desideria terrena & cogitationes vana, gressus sanctorum affectuum dissipant. Quapropter utile cum primis fuerit, ut pro septima amoris radice, omni tempore & loco, stando, sedendo, ambulando, laborando, quiescendo, cor tuum amorosa conversione ad Deum studeas subleuare, ipsique tibi reuera presentis familiariter colloqui, atque cum feruente desiderio illi placendi, ipsum perfectissime diligendi, & ad aeternam eius gloriam citius pertinendi, hoc vel simili modo ad ipsum suspirare indefinenter: O dulcissime Domine Deus meus, o vita anima mea, O totum desiderium & gaudium meum, quando te ardentissime diligam, & me ipsum mundumque omnem perfecte contemnam? O vtinam possem a meipso totus deficere, & ab immenso amoris tui incendio rapi, liquefieri, absorberi, & transformari. O Domine, da mihi diligere te ex toto corde, ex tota anima

*Deut. 6.*

*Mat. 22.*

*Psal. 41.*

ex tota mente, & ex omnibus viribus meis. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desideret anima mea ad te Deus. Quando veniam & apparebo ante dulcissimam faciem tuam? His aliisque diuersis eiusdem farinae preculis & suspiriis ignitis consuesce dilectum tuum nunquam non laudare, diligere, illique gratias agere, & reipsum in holocaustum laudis iuxta voluntatem eius offerre & resignare, vt vnctio te docebit. Per hoc nanque preclarum exercitium petere licebit immensa ab immenso, plusque obtinere poteris, quam cuncti homines opere exequi possent: quandoquidem in infinitum se extendere debet sanctum pij amoris desiderium ad Deum

*1. Ioan. 2.*

*Mat. 6.*

*Luc. 11.*

*Ioan. 16.*

qui sicut petere nos iussit, & exaudire pollicitus est: ita pro infinita sua liberalitate nullum prorsus suspirium vel gemitum ad se emissum, vacuum ad te redire permittet. Aut enim noxam infundit gratiam, aut charitatem ceterasque virtutes augebit vel corroborabit, aut arctius se tibi adstringet, & dulcius reficiet. Porro quo crebrius sancta emiseris desideria, eo magis tua desideria inflammabit, ad progrediendum de virtute in

tute in virtutem, & ad videndum Deum Deorum in Sion. *Psal. 83.*  
 Noli ergo tanta bona, quæ momentis omnibus obtinere potes, per desidiam negligere, noli fugere à facie Dei tui. Sequere dilectum tuum per ignem & aquam: sæpiusque distractus, tentatus, aut etiam (quod absit) prolapsus, ad misericordem Dominum pœnitens reuertere, rursus viriliter incipe, & te ipsum totum manibus eius captiuum trade. Certè suscipiet te, quoties ad ipsum reuersus fueris, ex sua dulcissima bonitate, quæ finem non habet. *Ionæ. 1.*

Vt autem ad manum habeas apta munimenta & excitamenta feruoris, quæ iam diximus tibi necessaria, ea quæ superius de cæcitatibus dicta sunt, frequenter attende. In quibus si diligenter & perseveranter te exercitaueris, præsertim in deploratione peccatorum, & vitiorum extirpatione, in meditatione summæ bonitatis Dei, charitatis quoque eiusdem, qua te creauit & gubernat, & electionis qua te ex periculis infinitis ad se traxit, ac innumeris decorauit beneficiis suis: quod sanctissima vita & acerbissima passione sua te redemit, atque seipsum tibi in cibum subministrat: quæ quidem puncta, velut cælestes quasdam amoris radices, superius in prima, secunda & tertia cæcitatibus supradictis explicata offendens: si, inquam, excusso torpore, circa radices istas latentem fodiendo thesaurum diligenter inquiseris, dispeream, si non ex ipsius dulcissimi pectoris fonte, cordis tui medullis tanta illabatur suauitas & gratia, vt muteris in virum alium, dicâsq; illud Cantici Canticorum: *In Cant. 3.*  
 Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem.

Huc nihilominus non parum contulerit, contemplationes interdum assumere de gaudiis regni cælestis, quibus cor tuum à terrenis subleuetur, & in amorem cælestis sponsi, qui tanta tibi bona reposuit, rapiatur, cogaturque quæ sursum sunt querere, & in cælestibus conuersari, desiderans dissolui & esse cum *Col. 3.*  
 Christo. Atque vt nulla ex parte tuis desimus profectibus, succinctum hic reliquas amoris radices tibi suppeditamus. Quarum prima, sed post septem iam dictas radices ordine octaua, *Philip. 1. Septēalis*  
 est contemplatio de gaudiis infinitis ac dotibus, quæ in præ *radices*  
 mium cedent animabus sanctis in cælo. Nona, de mira glori- *v 111.*  
 ficatione & dotibus corporum gloriosorum. Decima, de perma *IX.*  
 gnifico conuiuio & innumeris ineffabilium deliciarum feru- *x.*  
 lis electorum. Vndecima, de gaudijs ex dulcissima sanctorum *II.*  
 & angelorum societate, reliquarum quoque creaturarum, &

in damnatis optima diuinæ iustitiæ ordinatione nascentibus.

- XII. Duodecima, de laudibus, vocibus & iubilationibus, quibus indicibili cum suauitate & sancti & angeli deum collaudant.
- XIII. Decimatertia, de cæli empyrei incomprehensibili magnitudine, & splendidissimo ac iucundissimo dei palatio, & ciuitate beata sanctorum.
- XIII. Decimaquarta, de eiusdem ciuitatis mirabili claritate, decore & pulchritudine: deque beatorum spirituum in ipso deo, qui proprius illorum locus est, felicissima requie: & iustissimis pœnis ac miseriis innumeris, iisdemque grauissimis reproborum. Quæ omnia breuitati studens, persequi nolo, præsertim cum in diuersis passim libris satis superque habeantur explicata. Circa quæ tamen, utpotè radices minimè negligendas, haud segniter fodies, ut omni discussa ignauiâ, modis omnibus contendas imminentiâ tormenta sugere, gaudia semper mansura suspirare, mortem contemnere, cælestis beatitudinis gaudia degustare, toto illa corde concupiscere, & per ardentem denique flammigerumque amorem ceterâsque virtutes & opera bona, tandem quandoque feliciter assequi & obtinere.

Omnipotens virtus cælestis patris nostri, quicquid esse nobis possit impedimento, vincat in nobis. Aeterna claritas filij eius, sua nos sapientia ad omnia nobis salutifera perducatur. Ignea charitas spiritus almi paraclæti, cuncta interiora nostra vehementer inflammet: deque potestate tenebrarum erutos, in regnum adoptionis filiorum, precibus eorundem filiorum suorum omnium tam in cælis quàm terris degentium, perducatur, cui est omnis honor & gloria in infinita seculorum secula.

Amen.

INDEX

INDEX RERVM,  
QVAE IN HVIVS SECVNDI  
VOLVMINIS SERMONES, CAPITA,

Epistolas, Cántica & alia reperiuntur  
quàm breuissimè digestus.

ARGVMENTA  
SERMONVM  
DE SANCTIS.

**D**E magisterio Christi, & quid ille boni nos doceat de suprema perfectione assequenda. Vbi habitatio illius sit: qua ratione & vbi inueniatur, qui oēs nos vocat & inuitat. 3  
Vt cum mundo, satana, & propria carne pacem habeamus, & per nuditatem seu nudationem ab omnibus creaturis, sponsa Christi effici, Deumque perpetuò nobiscum habere possimus. 10  
Vt proficientes, cuncta vitia sua & defectus, occultasque animi propensiones obseruare, mortificare, & ab eisdem expediri: vt que imagines praeteritarum consuetudinum, imaginibus vitæ Christi debeant profligari & expelli: & vt per hec eo quis que pertingat, vt comprehendere possit cum omnibus sanctis, que sit latitudo, longitudo sublimitas & profundū dei. 14  
De triplici gradu eorū, qui sibi ipsis hic & in natura & in spiritu mori discunt, per quod instar grani frumētici, multos proferunt fructus: è quibus alij incipien-

tes, alij perfecti sunt. 21  
Vti omnia, que donat atque permittit deus euenire illis, qui ipsum purè intendunt in omnibus, de illius sola manu, tanquā optima, accipienda sint. Vtque deus libeas ingētia praestet dona, si nos teneantus in imis in profunda humilitate. Et vt demum omnia merissimum nihil sint extra Deum. 30  
De puritate corporis & spiritus castitate: & specialiter, vt castitas spiritus, ab amore & amicitia hominum, maxime diuersi sexus, custodiēda sit: Vt nemo, quālibet spiritualis, quandiu in hac vita positus est, satis se mortificatum censere debeat. Et de laqueis tribus, qui spiritualibus tenduntur. 35  
Vti nos ipsos noctē ac die per exercitia sancta, orando videlicet, meditādo, cōtemplādo, laudando deum, & gratias agēdo instar B. virginis Mariæ deo offerre debeamus. 40  
De proprietatibus octo veræ virginis, quibus eam predictā esse oportet, vt deo placeat. 47  
Vti nos ad instar virginis gloriosæ, introuertere ad deū, & illi resignare debeamus, vt ipsam

I N D E X.

- concipere & parere simus id o-  
nei in spiritu, anima & corpo-  
re nostro. 51
- De diuinæ gratiæ ortu in anima  
ex humilitatis fundo: vtq; pos-  
sit homo magis atque magis  
sublimiter ad tam felicē & gra-  
tia plenam natiuitatem pertin-  
gere, & sacerdos Dei fieri. 57
- Vt sese homo ad testimoniū veræ  
diuinæque lucis in fundo suo lu-  
centis, & in infimis & in supre-  
mis viribus rectē gerere de-  
beat: & de amore Diuino, in  
quo omnis nostra salus con-  
sistit. 65
- De correptione & admonitione  
fraterna, quando ea licita vel  
illicita sit: & potissimum, vt se  
superiores quique erga subdi-  
tos gerere debeant. 74
- Vt perfectē nobis ipsīs & omnibus  
emori debeamus. De afflictio-  
num utilitate. De amore, pas-  
sione, & sanguine Christi. 77
- De duplici quodam hominū mo-  
re: deque tentationibus homi-  
nibus abstractis occurrētibus,  
& quæ eos prius oporteat ex-  
periri, quàm ad supremā per-  
fectionem pertingant. 84
- De vera abstractione ab omni  
creaturarum delectatione &  
amore: deque miti cunctis  
afflictionibus & pressuris re-  
signatione, iuxta Christi &  
sanctorum exempla, per quas  
videlicet vera pax & supre-  
ma perfectio obtinetur. 91
- Vt veri Dei ministri fundum  
suum purē ad Deum conuertere,  
Deum in modis omnibus,  
quocunque eos Dominus tra-  
here velit, promptē sequi, Deo  
plena cum fiducia inniti, sa-  
pius examinare fundum suum,  
& sine intermissione profice-  
re debeant. 101
- Vt in nullis rebus siue corporali-  
bus, siue spiritualibus, sed in so-  
lo incognito Deo nostro cum  
delectatione quiescere, cum a-  
more & gratitudine vitam pas-  
sionemque Domini nostri hic  
possidere, & in illius commo-  
rari vulneribus debeamus: per  
quæ videlicet præclaram diui-  
nitatis eius hæreditatem con-  
sequi poterimus. 107. & 108
- Vt in peruigili quique vitæ suæ  
custodia, & omnis voluptatis  
seu delectationis abdicatione  
persistere debeat.
- Vtque Deus se serio ac strenuē ex-  
pectantes, mirabiliter sustol-  
lat: ac deinde variis tentatio-  
nibus in bonum ipsorum, eos  
interim deiiciat humilietque.  
De falsa item libertate. 114
- Vt rerum temporalium, puta  
delectationum, creaturarum,  
peregrina natiuitas, diui-  
nam in homine generatio-  
nem impediatur, vtque prauarum  
inolitarum consuetudi-  
num inhæssiones abradi oport-  
teat, si diuinam in nobis nati-  
uitatem agi velimus. 120
- De salutifera cruce, quæ est ipse  
Dominus noster Iesus Chri-  
stus

I N D E X.

- fus secundum humanitatem suam, vt ille nos abstrahat post se ab omnibus vitiis seu defectibus, & malis propensionibus virium nostrarum, & confortet nos sacratissimo corpore suo, vtque illius intra nos crux exaltetur. Et de bonis consuetudinibus. 326  
**Vt** Christus ab omni nos delectatione & viscosa adhesionem ad se trahat, variâque nos ac multiplici cruce, diuersisque afflictionibus præparet, quo tandem animo ad occulta seu arcana diuini mundi sui pertingamus. 131  
**De** spiritali quadam cruce ex qua tuor constanti virtutibus, puta diuino amore in parte superiori, resignata humilitate à sinistris, interna puritate à dextris, spontanea obedientia in imo. Quodque crux nobis necessaria sit. 138  
**De** duplici modo, quo deum cum vera resignatione sequi debemus: puta cum humilitate, mansuetudine, & patientia in infimis: & fide, spe, charitate in supremis viribus. 143  
**De** differenti seu distincta nouem Ordinum Angelorum in homine operatione, secundum triplicem statum illius, puta, vt externum, rationalem, & deiformem hominem, ad supremam agant moueantque perfectionem. 149  
**Vt** cordis obtineatur puritas per omnium mortificationem vitiorum, cui puritati idcirco studendum est, vt deum hic videre, & spiritales eius suggestiones agnoscere possimus. 555  
**Vt** sancti deum secuti sint, quique in statu suo: vtque beatitudines octo in nobis exercere debeamus. 159  
**De** paupertate duplici, corporali videlicet & spiritali: vtque ex his posterior, id est, spiritalis paupertas, longè corporali perfectior sit. 167  
**De** ingenti fructu, quem passio Christi præstat diligenter meditata & exercitata. 173  
**De** omni priuati amoris, propriae voluntatis & delectationis in rebus creatis extradeum mortificatione cum vera resignatione. 177  
**De** duplici passione morientis ac desolati hominis, per quam spiritaliter martyr fieri potest ad exemplum Christi. 181  
**De** triplici spiritali tentatione, id est, triplici spiritali fornicatione, puta, vel luxuria, auaritia, superbia: deque triplici aduersus has carnone. 187  
**Vt** homo solum Dei nomen honorare, suum verò proprium honorem & nomen vera cum humilitate ac sui resignatione despiciere debeat. Quodque homines iu-



I N D E X.

- niores in isto ab exordio instituendi & exercendi sint. 195
- Vt** nemo solis externis operibus, institutis ac gestibus seu moribus suis confidere debeat, cum præterea necesse sit ante omnia interiorius cordis fundum agnoscere, vt vitiosas propensiones ac defectus mortificare. 203
- Vt** prudentes virgines foris & intus ornare se debeant, quo ad æternas mereantur nuptias in trodicit. De vera quoque humilitate & amore, ad quæ non nisi per Resignare, Pati, & Diligere, peruenire licet. 207
- De** renouatione exterioris interiorisque hominis, vt que natura abnegare seipsam, & mori sibi ipsi debeat, in omni viscera ad creaturas vel quælibet creatura extra Deum adhesionem: & vt deinde Deus suum in homine locum sibi statuat, sumpta comparatione vel similitudine à triplici genere penarum, super quas (teste Propheta) Dominus ambulat: & arbore sycomoro, quam omnes ascendere habet, qui Deum excellentissimo videre modo velint. 212. & 213
- Vt** interiora hominis munda, valeant domus orationis fieri: De negotiatoribus, id est, prauis incidentibus cogitationibus, quæ in hoc templo negotiantur, & bonis ingentem adferunt fructum. Quod oratio & deuotio sit:
- De tribus denique, per quæ ad internum perueniatur regnum: quæ sunt, vera fides, rationalis Dei cognitio, & oratio deuota. 217
- Vt** simpliciter & rectè confitendum sit, & fundum interioris obseruandum. 223
- Breuis quædam ratio seu formula generalis culpas confitendi, pro illis qui in religione aliqua degunt: & vt Indulgentiæ promerendæ sint. 224
- Vt** proficere debeamus ex singularibus proprietatibus & distinctis nominibus illis, quæ Deo attribuuntur. 225
- Notabiles aliquot Eckardi de non separando à Deo, institutiones. 218
- Alia Eckardi institutio. 229

A R G V M E N T A

I N C A P I T A I N -  
stitutionum

Thau-  
leri.

- De** enormitate peccati, & quomodo per veram essentialem penitentiam, ad amorosam Dei vnionem perueniendum sit. 233
- De** nocumentis venialium peccatorum, & quibus modis omne peccatum euitare possimus. 241

De duo

I N D E X.

- De duobus fundis, vno falso, altero bono, & quomodo falsum fundum iugiter obseruare & cognoscere, eique resistere & mori debeamus. 242 & 243
- De mortificati hominis humilitate, patientia, resignatione: & de signis quibusdam, quæ in se habere debet, ne decipiatur. 248
- De quibusdam impedimentis, & econtrâ de aliquibus ad magnam perfectionem perducen- tibus. 254
- Virtutum vitiorumque radix siue catena. 257
- Vt in originem istam quæ Deus est, quisque reuertit, cunctaque vitia sua debeat superare. 259
- Quomodo donis Dei vti, gratiamque deperditam recupere- re debeamus. Et de nuda fide. 262
- Vt veram humilitatem & chari- tatem obtinere ac exercere, Deique bonitatem & nostram malitiam funditus agnoscere possimus. 265
- Rursus de vera humilitate. 272
- De externa patienti resignatione in omni afflictione tentationeque. 275
- De interiori suprema resignatio- ne & excessu in Deum, per quem spiritus omnino in Deum demergitur, vnumque cum illo efficitur, in vera paupertate & suiipsius nihilipensione. 285
- De obedientia sub Deo, sub supe- rioribus & vniuersis: de laude ipsius & quomodo eam obti- nere & exercere debeamus. 291
- De propriæ voluntatis abnega- tione, atque vt rebus temporalibus vti, exteriora opera ex fun- do bono & sancto peragere, ac spiritu pauperes esse debea- mus. 296
- De patientia in omni aduersita- te, ad exemplum Christi & om- nium sanctorum. 302
- De interna abstractione, per quã in omni loco & opere in Dei presentia & vnione permane- mus. 307
- Vt quis omnia opera sua modo perfectissimo faciat, vt in omni loco & opere intus nullum pa- tiatur impedimentum. 313
- Vt bona voluntas Diuinæ volun- tati vnita, ac Deum in omni- bus purè quærens & intendens, omnia possit, & de interno so- latio ac derelictione. 315
- Vt in vitiorum impugnatione & rentationibus habere non de- beamus. 323
- Vt Deo gratiæ referendæ sint, quod nobis non solum pecca- ra dimiserit, sed etiam à mul- tis nos præseruarit vitiis: & vt nos cum dolore & contritio- ne ad ipsum conuertere debea- mus. 324
- Quod qui vitam districtiorem agere non possunt, non idè se à Deo alienos aut remotos iu- dicare, sed Christum in vera dilectione & omni virtute imi- tati debeant. 328
- Vt

I N D E X.

- Vt vires nostras interiores exteriorésque Deo captiuas tradere, cuncta opera nostra per ipsum & cum ipso humiliter ac animo resignato exequi, & vt nos in Dei donis ac visitationibus gerere debeamus. 331
- Vt externa opera in Deo agere, & in ipsum per humilem omnium rerum abnegatione seu resignationem, iugiter redire, ac manere debeamus. 337
- Vt vnum cum Christo fieri, & in celis conuersari debeamus. 340
- De totius perfectionis scopo, qui est, videre animam cum omnibus viribus eius cum Deo. 342
- Vt à nobis ipsis deficere, & in Deum modo perfectissimo excedere debeamus. 345
- Vt ordinate incipere, & in spiritali vita ascendere, simul etiã vt loqui & tacere debeamus. 349.
- Vt nos intus euacuare, & expediti semper, quieti ac puri esse debeamus, vt Deus intra nos operari queat. Et quantum omni possimus momento proficere. 352
- De passione Dominica, & quadam aliã piã institutiones. 358
- De virium animæ distinctione, & earum in Deum introuersione, & vt quisque suã debeat vocationi satisfacere. 359
- Rationes aliquot diligendi inimicos. 363
- De paupertate rerum temporalium, carnis, animæ ac spiritus: deque perfecta mortificatione. 366
- Quomodo nocte ac die exerceri debeamus, vt Deus intra nos nasci, atque per nos operari queat. Et de quinque donis Dei, & sex alis Seraphim. 367
- Vt Deum in anima nostra, querere, præsentem iugiter sentire, ipsisque confidere debeamus. Et de mente siue fundo animæ. 372
- Dei imaginibus, quas meditari, & in quibus exerceri debemus: vtque cunctis imaginibus abdicatis, ad nudam spiritus paupertatem perueniendum sit. 378
- Vnde aduertere liceat, quando voluntas nostra penitus mortua, & in Deum transfusa sit. 380
- Quàm vtilis & frugiferi sint modo occulti Dei amici, & vt illi agnosci debeant. 381. & 382
- De præparatione ad Eucharistiã dignam susceptionem, & quanta in ea gratia fructusque lateat. 384
- De XII. magnis ac ineffabilibus donis atque gratis, quas Diuina clementia dignè communicantibus largitur. 389

I N D E X.

ARGUMENTA  
EPISTOLARVM

THAVLERI.

**V**T in cœnobio spiritualiter  
ac religiosè viuendum  
sit. 401

Vt diuersæ in interna vita erro-  
neæ viæ agnosci, & agnitæ de-  
uitari debeant: & quo pacto re-  
ctiorem ad perfectionē viam  
reperire liceat. 406

Vt gratia Dei, castitas siue puri-  
tas, amor & abstractio obti-  
neantur. 411

Vt ignis diuini amoris excitan-  
dus sit. 412

Vt & nobis ipsi & omnibus exci-  
dere debeamus. 413

De humili resignatione, vera cõ-  
templatione, perfectioneque.  
413

Vt nos die ac nocte exercere, affli-  
ctionesque nostras in Domini  
cam passionem referre debeat  
mus. 416

Vt cor ab omni creatura abstra-  
ctum, ad Deum conuerti de-  
beat. 417

De resignatione in paupertate.  
418

De vulneribus Saluatoris. 418

De nostri abnegatione, & de vul-  
neribus lesu. 419

Vt erga proximos misericordes,  
& erga Deum feruidi esse de-  
beamus. 420

Vt lesum infantulum circumpre-  
cti, ei que vniri debeamus. 421

Vt Deo occurrere, & peccata no-

stra expiare debeamus. 422

De flammigeris desiderijs diui-  
næ vnionis. 423

Vti sub Missa Dotem nostram  
ac manus viduale postulare  
debeamus. 424

De recta via ad quærendū Deum  
cum feruore. 424

De cordis puritate & feruore.  
425

Quòd cum feruore in via Dei  
ambulandum sit. 426

Vt per Christi passionem diuini  
amoris feruorem obtineamus.  
427

Breues, sed haud vulgares, admo-  
nitiones. 428

Vt per vulnera Christi, verū amo-  
rem assequamur. 428

Vt quis cœlestis, angelicus, & di-  
uinus homo efficiatur. 429

Quæstio & responsio de suprema  
perfectione. 430

De perfecta resignatione & obli-  
uione nostri ipsorum & om-  
nium, quæ in schola Dei addi-  
scuntur. 431

Deuotum Exercitiū ad quinque  
vulnera Christi. 433

Quòd vera cū resignatione cru-  
cem Christi ferre debeamus,  
434

Exercitium, per vulnera Christi,  
in eius quinque Diuinitatem  
transeundi. 435

De sex quibusdam, quæ faciunt  
hominem immobiliter in di-  
uina vnione persistere. 436

Vt ab externo homine ad præci-  
pua felicitatem nostram in-  
trò

I N D E X.

trò nos recipere debeamus. 438

Quantæ calamitates à Thaulerovatis instar prædictæ. 444

A R G V M E N T A C A N T I C O R U M T H A U L E R I .

**D**E interna nuditate, & tam nostriipforû, quàm rerum omnium resignatione. 447

De nuda quadam in diuinitatem immersione. 448

Alia cantilena, quam qui composuit, ita affectus erat. 449

Cantio Animæ, diuino impediò flagrantis amore. ibidem

De expedita in Deum demerfione. 450

De vera paupertate & nuditate spiritus. ibidem.

A R G V M E N T A T R A C T A T V L O R V M

S E Q U E N T I V M .

**S**Tatus seu gradus nouem saluris, ad proficiendum continuè per veram sui abnegationem in vera Christiana vita. 452

Speculum & Exemplar amabilissimum Domini nostri Iesu Christi, seu clausula omnium Ioannis Thauleri Institutionum. 467

Institutio perbreuis omnis perfectionis. 467

Conuiuium M. Eckardi, de paupertate spiritus, de humilitate, diuino amore, resignatione, & vnione cum Deo. 470

Colloquium Theologi & Mendici, de æqualitate in omni euentu cum Deo habenda. 473

Exhortatio fidelis ad præparandum se aduentui Domini seu morti, & de variis Dei super filios hominum iudiciis. 475

Præparatio quadruplex ad mortem felicem, & vti perditum tempus recuperari possit. 482

Præparatio alia notabilis ad felicem mortem. 487

Vt mortem animo imperterritò excipere debeamus. 488

A R G V M E N T A I N D E C E M C A E -

C I T A T E S .

**Q**UANTO PERE, & quanto nostri cum periculo, diabolus mentes nostras excacare molitur. 492

Nobilitas & præstantia animarum quanta: quantum ab ea ipsa degenerarit anima: vilitas item corporis, & spiritualis profectus negligètia quanta. 497

Neglectus frequentis discuffionis conscientia, quàm periculosus. 501

Essentia & bonitas Dei vt periculose

cul  
tia  
ne  
qu  
il  
lar  
eis  
Prim  
De  
De p  
an  
De di  
ris  
Verbu  
que  
lute  
min  
item  
tam  
ing  
Amor  
nob  
Quor  
ipf  
Vt an  
ori  
Nobi  
tate  
tate  
tate  
Dei  
ria  
hon  
Ange  
qu  
off  
nos  
qu  
me

- culose ignoretur eius præsentia & dilectio, ubique quando negligatur cum dispendio: quâque damnabiliter tantus illius ad homines amor, nullam penè recipiat vicem ab eis. 502
- Prima radix amoris, bonitatis Dei consideratio. 505
- De præsentia Dei, & secunda amoris radice. 508
- De dilectione Dei, & tertia amoris radice. 511
- Verbum paternæ mentis, verûsque Deus, quid pro nostra salute assumpserit. quântique hominem ipsum fecerit: quanto item cum periculo erga tantam eius dignationem cæci & ingrati simus. 516
- Amor Dei in S. Eucharistia nobis exhibitus. 522
- Quomodò Iesus intra nos, seipsum nobis impendat. 527
- Vt anima in suam redire debeat originem. 529
- Nobilitatem, præstantiam, dignitatem, pulchritudinem, bonitatem, sanctitatem, amabilitatem sacratissimæ genitricis Dei, semperque virginis Mariæ, non sine graui damno ab hominibus negligi. 532
- Angelorum sanctorum dignitas quanta: eorû erga nos quâm officiosus famulatus, quâque nos charitate dignentur, & quâm perniciosè ad tam sublimes creaturas attendendas plerique exæcutiant. 537
- Amici Dei vt sese habuerint in suis operibus, & ad tempus, & ad æternitatem. 540
- De malignorum spirituum erga homines odio implacabili, astutia subtili, & persecutione tentatione que perpetua. 542
- Reprobatorum hominum vitam quâm misera, mors quâ nextimescenda & horribilis, quâmque eorû damnatio erit certa, incompatibilis, & interminabilis. 544
- De ratione proximum diligendi, quanta: item nobilitatis, præstantiæ & decoris sint animæ rationales. 547
- Subditorum ad prælatos suos Dei vicarios certitudo, securitas & iucunditas cuiusmodi esse debeat: quâmque necessarius sit cuique ad Christoformium adspiranti virtutû perfectionem dux aliquis & moderator. 552
- Vt cæcitates omnes & tenebras euadere, restoque tramite ad veritatis agnitionem, verâque pacem liceat peruenire. 558
- Vt lumen gratiæ abundè in nobis assequi, studiose conseruare & augere, idem que faciliè & impedire & amittere valeamus. 564
- Triplex quoddam exercitium diuinitus reuelatum, totius sanctitatis

I N D E X.

Ætatis perfectionē velut	sum	Indicis in 7 hauleri, aliorū-
nam complectens.	571	que monumenta, Ad glo-
De sanctorum desideriorum lu-		riam Dei & Eccle-
tro maximo, & gaudiis regni		siæ Catholicæ
caelestis.	579	profectum,
		Finis.



orúm-  
lo-



